

II

128183

(30/12)

55.
v. F. ~~476~~.
381

DES h. p. cap xuy xv xv
pne deq den cap xv
Correpto nisi e pie benig suspensa et no gtepneda cap xix col y

(36192)

~~CTV. 6. 7.~~

T. 389 Dupl 55.

yno Denis

10-2-5

Hain 2926

M 100

1482

CIV. 6. 7

Incipit tabula scdm

alphabetuz in libz decem tracta-
tuum de floribus sancti Bernardi
abbatis Quoz primus specialit
tractat de deo. Scds de anima et
homine. Terti^o de prelati. Quar-
tus de clericis et monachis. Quin-
tus de virtutib^{us}. Sextus de vicis
Sequentes quattuor de diuersis
materiis. Et habent singuli tabu-
las suas. Meruntamē vt citius in-
ueniat quelibet materia. non incō-
grue videt addi hec tabula alpha-
betica. Et notandū qd semp prim^{us}
numerus significat librum vel tra-
ctatū. scds numerus capitulū. et si
plures tractatus vel capitula po-
nant post scdm numerū. sequētes
numeri semp signāt capitula in eo-
dem. nisi illa dictio. Item. pponat
tūc etiā semper post Item prim^{us}
numerus significat tractatū vel li-
brū. reliqui sō capitulum

Byssus vñ. xlix
Abominatio clerico-
rum iñ. x
Abstinentia. xxv
Deceptio psonarum

iñ. xxiiij

Adiua vita. vñ. lxx

Adiutoriu dñi v. xxi. Itē viñ. lvi

Aduentus. i. xi. xñ. xviñ. xix. Item
viñ. vi.

Aduersitas. vñ. lx.

Advocatus iñ. xxñ.

Affectus viñ. xx. Item ix. viñ.

Affectiones anime cū deo .ñ. iñ.

Affinitas anime cū deo .ñ. iñ.

Agnitio veritatis. viñ. xxvi.

Ale anime.

vñ. xñ.

Ambitio clericoz. iñ. xx. Item. iñ.

.i. Item. vi.

viñ. ix.

Ammonitio

iñ. xi.

Amor. vñ. xv. xxi. Itē. ix. viñ. xxxiñ.

Amor diuinus. v. xxvi. xxvñ. Itē
viñ. l.

Anima. i. xx. xxi. xxv. xxviñ. xxi

xxx Item .ñ. iñ. v. vi. viñ. viñ. ix. xi. xñ

xiñ. xiiñ. Item iñ. vi. Itē vñ. xñ. xiiñ

De anime sanctorū desiderant re-
cipere corpora sua. x. xxi.

Apparet deus anime.

.i. xxv

Appellationes qtuor. xxiñ. xxiñ

Appetitus.

vñ. lxvi.

Aqua

viñ. lxxi

Arbitriū libez. vñ. lxvi. lxvñ Item

viñ. xv

Arrogantia.

viñ. lviñ.

Ascensio. vñ. i. iñ. Item.

ix. iñ.

Avaricia.

xñ. Cxvñ. xviñ

Artisimus. ii. xvi.

Btitudinis pmiū. v. xlvñ

Benedictio.

viñ. vñ.

Beneficia dei.

ix. xxxiñ.

Beneficia ecclesiastica.

ññ. iñ.

Benignitas dei.

.i. xñ.

Beniuolentia.

v. xxxvi.

Bonum.

viñ. xix. lxxvñ. lxxv

Breuitas vite pñtis.

vi. xxx

Artas. v. xxi. Itē

vñ. xvi. xvñ. Item viñ. xxvi. xxvñ.

xxxiñ. l. lviñ. Item. ix. xxxiñ. xxxvñ.

Casus hominis.

ñ. iñ.

Castitas.

viñ. lviñ.

Cathedra pestilentie.

ix. xxi

Cautela laudis humane. vñ. xxvi.

Celare

.i. xñ.

.i. x

Cibis delicatus. iij. xv
 Cibis humilitatis. viij. xxxiij
 Clericus. iij. i. ij. iij. v. vi. vij. viij.
 ix. x. xi. xij. xij.
 Clericus. ambitiosus. clericus i iu
 uentute p̄motus. peruersus. male
 deseruiens. male expendēs. nulli
 ordinis impudēs insolens Ibidē.
 Cogitatio viij. xij.
 Cognoscere. i. xxx. Item. vij. xxi
 Conditio nostra. ij. i.
 Confessio. v. ij. Item vij. xxiij. Itē
 viij. xxix.
 Confortare. i. xxv
 Complacitū. viij. xvj. xx
 Comprehendere deū. i. ix
 Compunctio ix. xij.
 Conscientia. iij. iij. Itē v. xxxviij.
 Item ix. vij.
 Concupiscentia. vi. v. vij
 Consideratio v. xlv. Item vij. liij.
 Item viij. xliij. lxxiij. Cxx.
 Consiliū vj. xxvj. li. Item. viij. xvij
 Consilium impioꝝ ix. xx.
 Consiliū propriū. vii. xliij
 Consensus. vij. lxi. Itē vij. xxij
 Consolatio p̄ntis ecclē. vij. viij
 Consummatio nostra. x. xx. Item
 viij. xxiij
 Consuetudo p̄aia vi. xviij.
 Contēplatio v. xlv. Itē viij. lxxviij
 lxxix. Item. ix. xxxv. Item. x. xxi
 Contemplatiua vita. vij. lxx.
 Contemptus dei ix. xxiij
 Contemptus vane glorie v. xix
 Contēptus hūane laudis vij. xxvi
 Contemptus mundi v. xl.
 Contentio vicioꝝ vi. xxvi
 Continentia v. xxviij.
 Conuersio. vij. xliij. Itē ix. ij.

Cor vi. vij. Item. viij. lxij. lxxij.
 Cornua crucis. ix. xviij
 Corpus. x. xxi. xxiij
 Correptio. ij. xxiij. Item v. xxxv
 Corruptio vij. xxxviij
 Creatio viij. xxiij.
 Culpa vij. xli. Item viij. xli.
 Cupiditas. vi. vi.
 Curiositas. vi. xvij
 Currus ix. xxiij.
 Custodire castiꝝ dñi. viij. xlvij

Ebitum. ix. xi.

Defectus vij. liij.
 Desiderium. viij. lxxix. Itē x. xxi
 Descensio. vij. i. ij.
 Desperatio vi. xxviij.
 Detractio vi. xxiij.
 Deturpatio anime. ij. xij
 Deuotio v. xliij
 Deus. i. ij. iij. iij. ix. x. xxiij. xxiij. xxiij
 xxviij. Item x. xvij.
 Diabolus. vij. xxxviij. Itē viij. liij.
 Dies vij. lviij. Item. viij. lxxix
 Dies penitentie. ix. iij.
 Dies spiritales x. xxiij
 Dieta viij. lxx.
 Dignitas hominis ij. iij.
 Diffinitiones in homine. x. vij
 Dilectio vij. ix. Item viij. xxviij.
 Diligere deū. ij. xxiij. xxv. xxvi
 Diligi a deo. x. xxx. Itē. viij. xij. xij.
 xiiij.
 Disciplina v. xij
 Discretio v. x.
 Dolor. ix. iij.
 Domus dei viij. xlvij.
 Dominatio quorūdam prelatoꝝ
 iij. xx.
 Dona sancti spūs x. xx.

Notes corporis et anime. x. xxiij
 Duricia cordis vi. xx

Lecti. x. xxiij

Eminētia hominis. viij. lx
 De episcopoz suspiciosa et vicio
 sa solitudine iij. xxi
 Excessus viij. lxxij.
 Expectatio animaz viij. lxxv
 Excusatio in peccatis x. l.
 Exercitium spiritale viij. lxx

Estiuitas sancto-

rum viij. lxxxviij
 Fides. x. xxi. Item. ij. xviij Item. v
 xxiij. Item viij. lxxij. Item viij. xxv
 Fiducia anime ij. xxiij
 Filius viij. lxx. lxxi
 Filius ad patrem x. xix
 Fons ix. xxx. xxxiij
 Forma anime ij. xi
 Formatio nostra viij. xxiij
 Fortitudo viij. l.
 Fragmenta x. x
 Fructificare viij. lxx
 Fugiens deum ix. iij.
 Fructio dei viij. xc

Audium domini.

viij. lxxv Item viij. xxxv
 Gaudiū sanctorū viij. lxxxviij
 Generatio viij. lxxij.
 Gloria inanis v. xix
 Glorificatio viij. x
 Glutiniū viij. lxxvi.
 Gratia viij. lv. lxx. lxxij. Itē viij. ix.
 Gratia dei ij. xv. Itē v. xx Itē. x. vi
 Gratiapadio v. xviij
 Gradus agnitionis dei viij. xxvi
 Gradus amoris ix. xxxvi

Gradus anime ij. vñ
 Gradus ascensionis ix. iij
 Gradus hominū ix. xxiij.
 Gradus in via spiritus viij. xl
 Grad⁹ misericordie dei viij. xxxv.
 Grad⁹ seruientiū deo viij. xxxvi
 Gula vi. xxi

abitus preciosus

iiij. xviij
 Homo ij. x. Item viij. xxiij. Itē ix.
 xxiij. xxiij
 Homo primus. ij. ij. iij. Itē ix. x.
 Honor prelatorū iij. xxiij
 Hostes viij. xli
 Humilitas. v. vi. viij. viij. Item viij.
 xviij. xix. xxv. Item viij. lxx

Actantia

vi. xxi.

Iesus viij. v
 Ieiuniū v. xxiij
 Ignorantia Itē viij
 Iviij. lix
 De filiabus ignorantie viij. xxxv
 Immortalitas anime ij. viij
 Impedimenta diuine gratie x. vi
 Impedimenta mandatorū x. iij
 Impedire salutem anime ij. xx
 Impletio corporis et anime in fu
 turo x. xxiij
 Impulsores hominis viij. lv
 Incarnatio domini. viij. xxiij. Itē
 viij. viij. Item viij. iij. iiii
 Incrementū anime ij. xxiij
 Infirmitas et maiestas xpi. vii. vi
 Inferni pene vi. xxxiij.
 Inobedientia iij. xi
 Ingratitudo v. xxvi Cviij
 Insatiabile desiderium cordis. vi
 Insolentia iiii. viij

Instabilitas cordis	vi. xliij
Instructio animar.	ij. xij.
Intelligere	ix. xxij
Intellectus	vij. xx
Intelligentia	vij. xv.
Intentio. ij. xi. Item vij. lxij. Itē	vij. xliij.
Inuestigare desi.	vij. lxxij.
Inuidia	vi. ij
Ipocrisis	vi. xliij.
Ira dei	vij. lviij.
Iracundia.	vi. iij.
Irreprehensibilis	vij. xliij
Irreuerentia	ix. xxij
Iter	x. xx
Judicium	vij. xvij
Judicij futuri horror	vi. xxxij
Judicium prelatoz	ij. xxx
Judicium subuertit per iram et ni	
miam pietatem	ij. xxv
Iustus	vij. lxxvi
Iusticia v. xxxij Item vij. xxxij.	
xxxv Item ix. xxix	
Iustificatio vij. xlvij Itē vij. x	

Abor. ix. liij.

Labor prelatoz	ij. xxij
Lacrime.	ix. xij
Lapsus primi hominis	ij. iij
Laquei diaboli	x. vij
Latitudo caritatis	ix. xxxvij.
Laus diuina	v. xliij
Laus superne ciuitatis.	v. xlvij.
Leticia	vi. xix.
Leuioza peccata	vi. xxv
Leuitas	vi. xvij
Lex	vij. lv Item vij. lxxvi
Libertas	vij. xv. xvi.
Libertas anime	ij. ix. x. xij

Lingua vij. xliij. xvij. Item. x. ij.	
Longitudo eternitatis	ix. xxxvij.
Locus	vij. lxxij
Lumen scientie	ij. xliij.
Luxuria vi. xxi Item x. ij.	

Acta in fine libri

commendat multipliciter

Magister est necessarius	ij. xij
Malū duplex	vij. xxxvi. xxxix.
Mala peccatoz	vij. lxxxi
Malicia diaboli vij. xxxvij. Item	
Magnitudo anime. ij. v	C. ij
Manus	vij. lxx.
Meditatio	vij. xxij
Medium	ij. xxi
Memoria	vij. xliij
Memoria passionis	v. xliij.
Mercenarius ij. xxix Item vij. lxxv	
Meritū v. xxij.	C. lxxvi
Metus nouissimoz	vij. lxxx.
Ministri christi	vij. xi
Ministrare ten. poralia	vij. lx
Minuta offerenda deo	vij. ix
Miseratio	ix. xij.
Misericordia v. xxxij Itē x. ix. x	
Misericordia dei	ix. xx
Misericordia dei in penitētes. v. ij	
Miseria hominis	vi. xxvij
Molestie hominis	ix. xliij
Monachoz intemperātia iij. xliij	
Supfluitas eoz in cibo. lxxv. xv.	
In potu. xvi. In habitu. xvij.	
Item. in piāuris et sculpturis mo	
nasterioz ibidem. xxi. et cetera.	
Mors. vij. ij. iij. v. Item vij. liij.	
Item ix. v.	
Mors corporalis. vij. xxxij	
Mors sanctorum. vij. lxxij	

actiuitas christi. viij.
viij.

Necessaria prelatoꝝ. iij. ij.

Item viij. xxxvij

Negligentia abbatum iij. xix

Negligentia mandatoꝝ. vij. xxxi.

De nominibus dei x. xvij.

Novissima viij. lxxx.

Bedientia. iiii. ix.

x. Item. v. xi. Item viij

xxxix. xl.

Obseruantia in monasterio vij

xxvij. xix.

Obseruantie seruoꝝ dei. x. iij. xi

Obstinatio vi. xx

Obscuritas anime ij. xi

Odiositas vi. xi.

Oculus viij. lxx. Itē ix. xxvi. xxvij.

Occultum. viij. lxij Cxxvij

Offerre vj. ix.

Onus iij. vi

Operatio dei viij. xxi. xxij. xxij.

Operatio diuine in aia .x. xvi.

Operatio sermonis dei vj. xij.

Opus vj. vj. xlvij Itē xxi. xxij. xxij

Opus mundi viij. xxij

Opus nostre conditionis ij. p.

Oratio. v. iij. v. Item vj. xxij. Itē

ix. x.

Ordo pcessionis de mini. ix. xxxi

Ornamenta mōsteriorum iij. xx

anis. q. lxxvii.

Partus duplex vj. lxx

Paradisus ix. vi. xxij

Passio de mini v. xlvj

Patientia v. xxxij.

Paupertas v. xxx. Item viij. xlv

Item x. ix

Pax v. xxxix. Item. viij. xxxv. Itē

ix. i.

Peccatū viij. liij. Item. x. i.

Pedes viij. lxx. Item ix. xxi.

Pena reprobōꝝ i. x.

Peruersitas clericorum et religio

soꝝ. iij. xij

Penne. vj. xij

Penitentia v. i.

Perficitur celestis gloria i presen

ti. ij. xxvij

Peregrinatio vj. lxxvij

Perseuerantia v. xxxvij.

Persecutio iij. xix

Persecui chasum ij. xx

Periculum clericorum iij. xij.

Periculum in domo dñi. viij. xlix.

Periculum prelacionis iij. xxij

Pietas viij. xxxij.

Plenitudo viij. xc

Pontifex. iij. xvij. xvij. xix. xx

Potus nimius iij. xvi.

Precepta vj. xxx. xxxi. lvi

Preceptio vi. xxij Item vj. lvi

Predicator iij. xv. xvi.

Prelat⁹. iij. i. ij. iij. v. ix. x. xxi.

Prelatus cum bona conscientia

iij. iij. Item zelum ibidem. iij. Itē

pietatem v. solitudinem. vj. do

ctinam viij. Et multa alia de pre

latis inuenies ibidem

Prelatus malus iij. xx. xxi. xxvij

Premium eternum. v. xlvij.

Presentia nostra cū deo. vj. lxxvij

Presumptio vi. xx

Profectus.	vñ. lñ.
Profundum	ix. xxxvñ.
Promissio domini	ix. xxxi.
Promotio iuuenum	ix. ñ.
Propria voluntas	vii. xii. xiii
Processio domini	ix. xxxi.
Psalmodia	vi. xvi
Puritas pontificum	iii. xvñ
Pusillanimitas	vi. xvi

Verere deum. i. xviñ

Ectitudo anime

vel hominis	ii. ñ. v
Redemptio nostra	vii. vii. Itē viii
	iii. vii.
Regnū dei	ix. xvi
Resurrectio	ix. v.
Reuerti ad deum	viii. xxxi
Rinulus	ix. xxx.
Rote	ix. xxiiñ

anctificatio. viñ. x

Sanct.	viii. lxxvii. lxxxiñ
	lxxxv. lxxxvi. lxxxvii. lxxxviii. lxxxix
Sacramentū altaris	ii. xix
Sacerdos	iii. xix.
Salus nostra	viii. vii.
Sanguisuge filie	vii. xl.
Sapientia vii. lxi	Item viii. xxx.
Sapores. x. xiiii. xviii.	Celiii
Scala	vii. xlii.
Scientia. li. xxiii. Item. vii. xxxix	
Item viii. xxx. lxi.	
Separatio a voluntate dei. x. v.	
Seruire	ix. xv
Seruire deo	vñ. xxxvi.

De seruitute hominis propt pec-	
catum	ñ. x
Seruus viii. lxx. lxxvi. Item x. xi	
Sessio corporis et anime. viñ. lxxxiñ	
Silentium	v. xiiñ.
Simplicitas anime	ñ. vi.
Singularitas	vi. xvi
Sobrietates,	viii. xxxii
Solitarius	v. xli
Species	vñ. lxxvi.
Spes v. xxiiñ. Item vñ. lxiiñ.	
Item viñ. xxxiiñ.	
Spiritus sanctus	ñ. xiiñ. xv. xvi.
Status ix. ñ.	Cñ. xxvñ
Status sanctorum an aduentū dñi.	
Itē de eplici statu scōp. viñ. lxxxvi	
Subiectio viñ. xxxviñ.	Itē ix. xix
Sublimitas	ix. xxxvñ.
Superbia. vi. ñ. ñ. Item vñ. xxiiñ	
Item ix. xix	
Superbus religiosus	iiñ. xviii.
Superfluitas. ix. xix. Item iii. xxi	

Imperat nobis

gratia dei	ii. xv.
Temporalia	vñ. lix
Temptatio. v. xvi. xvñ. Itē ix. xvñ.	
Tenere medium	ñ. xxi
Tepiditas	vi. xv.
Testimoniū	viñ. xliñ
Testimoniū conscientie. v. xxx viñ	
Timor v. ix. Item vñ. xxxiiñ	
Item viñ. xxxiiñ. lxxx	
Transgressio	viñ. xli
Transire seculum	viñ. xvi.
De trinitate increata	ñ. v
Trinitas creata	viñ. ñ.
Tribulatio	v. xxxi

Entre deū ad anī

mam. i. xix.

Vanitas humane laudis vi. x.

Verbū vñ. xiiij. Item viij. ij.

Item x. ij. xix.

Verecundia. v. xv.

Veritas viij. l. Item ix. j.

Vetus et nouus homo. vñ. xxxiij.

De vicijis vñ. xxxij.

De vicijis ⁊ virtutibus pariter cō-

fligentibus vñ. xlvj.

Vicia lingue x. iij.

Viciissitudo anime 7. xxvij.

Videre magna 7. xxi.

Vigilia vñ. xxxiij.

Vilitas hūane cōditionis vi. xxi.

Vincula viij. lxvij.

Violentia amoris diuini. v. xxvij.

Virginitas v. v.

Virtus vñ. lxix. Item ix. ix.

Virtutes ix. ix. xxi. xv xxxiij.

Visio 7. xxi. xxiij. xxiij.

Visitatio dei i aia xxvij. xxi. xxx.

Vita procedit a corde vñ. xlv.

Vita eterna viij. xc. xci.

Vita actiua et cōtemplatiua vñ. lxx.

Vita. et sensus anime vñ. x.

Vita solitaria v. xli.

Vita viciosa vi. xxxi.

Vivere in cōgregatione viij. xlvj.

Vivē socialiter et esse. iij. xiiij.

Voluntas vñ. xlvij. Itē viij. xviij.

xix. Item. x. v. viij.

Voluntas propria vi. xxi. xiiij.

Vnguentū viij. xxvij.

Vnire deo 7. xx. xxi.

Vnitas in trinitate 7. v. vi. vñ.

De vnitate boni vñ. lxi.

Vurpare iij. xxvij.

hristus vñ. v.

De infirmitate christi et
maiestate vñ. vi.

De morte et vita christi vñ. iij.

De passione christi. v. xliij.

Finis tabula operis se- quentis

Bernardi flores faciunt animam redolere

Per sanctos mores cum vult peccata dolere

41a

Quā beat⁹ bernardus intrauit cisterciū

Nono milleno centeno cum duodeno.
Uno coniuncto numeri non exule puncto.
Sanctus bernardus vita firma q̄ serenus

Ut redolens nardus et sancto flamine plenus.
Christo doctore feruens pietatis amore.
Mundum cum flore tempfit deitatis honore.
Undecies binos tunc natus circiter annos
Cum nisi ter quinos ordo compleuerat annos.
Plus q̄ terdenis socijs sibi federe iunctis
Ep̄ietis terrenis pro christi culmine cunctis.
Clauditur in clauso de cister corde sereno
Mentis alabaastro. celesti nectare pleno.
Corde bono. vultu leto. non pectore tristi
In domini cultu se madat pro cruce christi.
Spiritu cogit carnem seruire rebellem
Ihanc totam q̄ cogit lex ignea non nisi pellem.
Et maceratus homo. pinguescunt abdita mentis
In cordis q̄ domo stat gratia ita regentis
Per quam virtutum miro candore nitebat
Peccati q̄ lutum vi tota despiciebat.
Vitas sanctorum sanctus studioso legebat
Exemplis quorum fontem vite sitiebat.
Urere non potuit hunc sanctum flamma reatus
Plurima namq̄ fuit per tentamenta probatus.
Moribus et vita fuit almo semper adherens
Spiritu toto nisu celestia querens.
Angelicos cetus exorat cum prece pura
Deuoti fletus quibus offert munera plura.
Celitus impletus fastidit et hec peritura
Ordinat et letus vitam per celica iura.
Sic sol iusticie bernardum traxit ab huius
Mundi planicie fallax est gloria cuius.
Deficit vt fenum perit vt flos atq̄ fauilla
Cor gerit obscenum quisquis confidit in illa.
Nam redit in cinerem que quo plus tendit in altum
Tanto percelereim descendit ad infima saltum.
Felix qui noluit mundi preponere curam
Sed claustrī voluit vitam contingere puram.
Angelico more claustralis vita potitur.

Nam sine rancore concors ibi pax reperitur.

Clastrum nolenti mors est. sed vita volenti

Clastrum claustrales reddit quasi spuales.

Clastrum fit pena nolentibus atq; catena.

Clastrum quando sapit celica regna capit.

Clastrum sancta dei domus est et fons requiei.

Clastrum reuera virginis est camera.

Clastrum custodit pacem claustrum sathan odit.

Clastrum securus locus est a crimine purus

Clastrum vilescit huic qui requiescere nescit.

Clastrum celi spes est illi cui stabilis pes.

Clastrum non patitur elatos hoc bene scitur.

Clastrum vult humiles hoc christi scit bene miles.

Clastrum discordat mundo mundum quoq; cor dat.

Clastrum mundi que sunt spernit et odit vbiq;

Clastrum diligere fac nos digne q; tenere.

Clastrum. virgo pia ducis reuerenda mala.

Amen.

Quā beat' Bern' factus ē abbas.

nnus millenus ter quinus connumeratur.

Decnon centenus vir sanctus quando creatur.

Abbas. et patrum sequitur decreta priorum

Sit doctor fratrum fidei lux regula morum.

Bobrius et castus mitis pius atq; benignus

Expers est fastus et laude per omnia dignus.

In vallem claram vallem conuertit amaram

Et domino caram deuotus construit aram.

Quanto tempore vixit abbas

Nis terdenis octo sed non sine penis.

Hanc vallem rexit multos ad sidera vexit.

Et septingentos fratres moriens pater idem.

Laudibus intentos christi dimisit ibidem.

Illis efficitur hec vallis ianua celi

In quibus incolitur sacer ordo mente fideli.

Sensus corporeos vir sanctus quinq; refrenat.

Absoluit q; reos multorum corda serenat.

Predicat obsecrat arguit increpat arcet et viget.

Corripit attrahit instruit admonet vt mala purget.

Et quod dicebat illis prius ipse gerebat.

Facto complebat et sic sua iussa serebat.

Tradidit hanc normam ipsis nobis imitandam.

Nota de
claustro

Sed fugit hanc normam stultus pestem quasi quandam.
 Ventis verborum lingue dum laxat habenas
 Actus sanctorum spernens mentes q̄ serenas.
 Et tamen alta poli non scandit sermo sed actus.
 Sanctum ditauit bernardum gratia duplex.
 Hunc opus ornauit et verbi copia supplex.
 Sermo precellens doctoris honore bequit
 Hunc opus excellens ad celica regna leuauit.
 In nos sex decies et tres etatis habebat
 Celi quando quies hūc a mundo rapiebat.
 Centum cenobia decies sex fecit abunde.
 Ad dens subsidia conuentus viueret vnde.
 Implebat sanctum diuini feruor amoris.
 Quem deus ad tantum prouexit culmen honoris.
 Sic meritis diues mundo transiit ab isto.
 Ad celi ciues sit laus et gloria christo.

Bona metra de sancto Bernardo

Ira loquar. sed digna fide. bernarde quid est hoc?
 Viuis adhuc? viuo. non es rogo mortuus? imo.
 Et quid agis? requiesco. taces an faris? vtrunq̄.
 Cur retices? quia dormio. cur loqueris? quia vito.
 Quid loqueris? sacra mystica. cui? mea scripta legenti.
 Non cunctis? non. ergo quibus? qui celica querunt.
 Nomen habes? vtiq̄ bernardus. num sine causa?
 Non. dic ergo quid hoc? est bernardus bona nardus?
 Cur nardus? quoniam fragro. quo fragramine? dulci
 Cui fragras et vbi? lectori codice sacro.
 Num cognomen habes? de claraualle. manens hic?
 Mansi sed modo non. vbi nunc? in vertice montis.
 Qualis eras in valle manens? humilis. modo quantus?
 Maior nunc sursum. quanto minor ante deorsum.
 Num ne tui quicq̄ vallis habet? ossa. quousq̄?
 Donec celeste fiat terrestre cadauer.
 O pater alborum dux et rector monachorum
 Consorts sanctorum duc nos ad regna polorum
 Amen.
 Inno milleno centeno quo minus vno
 In christo nato tunc cepit griseus ordo.

Prefatio,

Relatio De beato

Bernardo abbate .

Bernardo egregio Cister/
cienſ ordinis ppagator .

qui inſciat^r ē āno dñice in/
carnatiōis milleſimo nonageſimo
oſtano: cum adhuc pauci eſſent. ā/
no ab exordio ſuo quindeſimo
Ipſe dñs viceſimū tertiu agens an
nū etatis ſue cū triginta ferme ſo/
cietis ordinem pōitū intrauit. Iſcit
aut ex Caſtellione burgūdie opi/
do oriund^r: parentib^r ſcōm ſcēlī dī/
gnitatem quidē claris: ſed multo
clarioribus ſecūdu pietatem xpī
ane religionis. Qui non multo p^r
anno ſcilicet xbi incarnati M.c.xv
primus abbas clareuallēſ cenō/
biſ effect^r: multa opuscula ecclē ca
tholice edidit profutura. Siquis
nāq; noſſe deſiderat. q̄ ſolicit^r ſui
ſpī ab inſcio ſeruator extiterit: pri
mum opus illi^r de duodecim gra
dib^r hūilitatis inſpiciat. Iſ. ſi q̄rit
pie mentis religioſa deuotio: tran
ſeundū ad omēlias ſup euāgeliz
Miſſus eſt āgel^r in laudib^r vginis
dedicatas: et illū q̄ de diligendo
deū edidit libz. Si ſeruens cōtra
ſuoz vel alioz vitia zelus legat^r
is q̄ apologeticū vocat. Si vigil
in zelo eodē et circūſpecta diſcre
tio: de p̄cepto et diſpenſatiōe diſ/
ſerens audiat. Quā dñs fidelis cu
iulibet pie auerſatiōis amenda/
tor extiterit: exhortatori^r ad mili
tes tēpli ſmo declarat Quā nō in

grat^r grē dei. ex his liq̄t q̄ de grā
et libero arbitrio tam fideliter q̄
ſublimiter diſputauit: Quā liber in
voce. q̄m diſertus: et in rez ſuperi/
ozū piter et inferiorz ſcia locuples
in his que ad papam Eugeniū de
oſideratione ſcripſit: diligens conſi/
derator agnoſcet. Quā deuotiſſi/
m^r p̄dicator aliene ſanctitatis: tā
diligenter ſancti epī Malachie vi/
tam pſecut^r. oſtendit: Nam et in
ſermonib^r ſup cantica et miſtēioz
inueſtigator: et morum edificator
magnific^r innotescit In eplis quo
q; q̄s ad diuerſas pſonas ob ne/
gociā diuerſa dictauit et in ſermo
nib^r multiplicib^r prudens lēō ad
uerter: q̄ ſeruore ſp̄s iuſticiā oēm
dilexerit. oēm eque oderit iniuſtici/
am. Quā indulgētiffimus adhor/
tator bona inchoantium: et ſeruē/
tiſſimus incitator pſeuerantiū ap/
paruēt: eplā ad frēs carthuſiēſes
de monte dei. lucide demonſtrat.
Fidelis eteniz ſeruus xpī. non q̄re
bat aliquid ſuum: quicquid tamē
erat xpī. curabat vt ſuum: Et mo
rum correctionem: non locorum
mutationem: in omnibus libris ſu
is cōmendabat.

Par eſt in vbiſ ſo odoriferis op^r
herbis .

Nempe gerit flores bernardi no/
biliores .

In nomine dñi Amen

Incipit plogus in sequens opus

Um non essez

alicui exercitio ma/
gnope occupat': pla/
cuit mihi vt opuscula
viri illustrissimi beati

bernardi egregij abbatis clareual/
lenſ diligenter inspiciendo pcurre/
rem: etſi quid in eis laudabile me/
moriam qz dignū p̄cipue de virtuti/
b' inuentrem. excipiens ſcripto bre/
uiter emendarē Nec defuit volū/
tati mee diuine gr̄e auxiliū ſine q̄
nec cogitare ſufficiat bonū: Ipſa
itaqz me p̄ueniente et ſubſequēte
p̄poſitū meū effectui mancipauit.
Multo tñ plā. qz ab initio decreue/
ram: qz viſa ſūt mihi vtilia et dul/
cedine edificatiōis redolentia :
nō ſolū de virtutib'. vepz et de vi/
cijs: ac ſententijs nec nō et quibus/
daz diſtinctiōib' valde neceſſarijs
ex libris p̄dicti viri notatiſſimi. di/
na mediante gr̄a colligēs: in vno
volumine coartauit. Neqz op' iſtū
qz de diuerſis reb' mentionē facit
ſcđm diuerſitatem rez de quibus
loquit. in diuerſis libros diſtin/
guīt. et decem libroz tractatibus
occludit. **P**rimus liber tractat de
deo p̄re. et filio et ſpūſcō. **S**ecūsus
de homine et aia. **T**erti' de platis
Quart' de clericis et monachis
Quint' de virtutib'. **S**ext' de vi/
cijs. **Q**uattuor ſequētes libri id ē.

.Liber.

ſeptim'. octau'. nonus. decim'. de
quibusdam diſtinctiōib' multum
vtilib' ſpecialiter loquūtur. In q'
rū ordinatione: alia rō qz in ceter/
rl. obſuat. **P**recedētes em libri ſo/
lūmodo p̄pter diſſimilitudinē mater/
rie p̄ ſe ſinguli diuiſi ſunt. **I**ſti ſo/
non ſolū cā materie. ſ p̄cipue p̄
modū et diſpōnem caploz inter ſe
orificiū abinuicez diſcernūtur. **S**e/
ptimi em libri ſingula capla ſūt du/
plicia: qz de duab' reb' p̄incipa/
liter agunt. **O**ctau' ſo triplicia
qm̄ de trib' rebus vnūqđqz eoz
tractat. **N**on' aut qđ duplicia: quia
ſingloz qđ duplex eſt cā. **D**ecim'
vero capla pāt dici diuerſiloq qm̄
de diuerſ reb' qđlibet exiſtit ma/
teria. **S**ciendū aut: qđ in quibusd'
hui' opis locis. nō eodē mō. nec
eodē ordine. ſentētie diſpoſite ſunt
quo in libris e qđb' excerpte ſūt ſcri/
pte legūtur: qm̄ alibi plus. alibi mi/
nus poſitū eſt. **Q**uedam em p̄p̄
opendioſitatem. et que minus ad/
rez p̄tinere videbant p̄termittēdo
transiliui. **A**liq' ſo p̄pter ſeſus et
materie conuenientiā. hinc et inde ſū/
pta intermiſcui: nōnulla etiā licet
raro in alia verba conmutauit. **Q**uā/
obrez ſi ad ſimonū vnde extracta
ſunt hec recurrens ordinem: alicu/
bi in hoc opusculo min' plus ve/
vel aliter reppererl. qz in textu libri
poſitū eſt: noueris qđ hmoi ordina/
tionis cā exiſtit ratio iam p̄dicta:
Alt at inſpectis folijs lectori cin'
occurrat. qđ voluerit: in titulis cu'

Primum.

breviter pnotatū Quia hō de di
uerſ tractatib⁹ ac varijs eplis p/
ſes op⁹ collectū ē: ⁊ ob h⁹ diuerſas
ac mltimodas ſnias ſiml⁹ poſitas
in plerisq; loci. hui⁹ opis ē inueniē:
ppter ea q̄ tractatu q̄ ſmone vel q̄
epla ſingule ſnie inq̄rēde ſūt iuxta
eas Minio eſt annotatū: vt ſi for/
te tanta varietas auctoritatū āne
raz. ac interrupte ⁊ iordinate ma/
terie q̄ntulacūq; diſcordia ſtudio
ſi lēoz. intellectuꝝ obſcurauēit: aut
etiā falſitas aliq. ſiue deſpect⁹ q̄li/
bet mō. otingēs ipm ipediſcrit. et
ppter hmoi obſcuritatē elucidoan/
daz ad fontē originałē vñ hec de/
ſcenderūt recurrē deſiderauēit: ā/
notatiōes ibi ſcriptas oſiōēt: ⁊ ſic
quo ſit eundū agnoſcēs. ſacili⁹ in/
uenire valeat. qđ q̄rebat. Prete/
rea ſup addidi in vltimis hui⁹ opl
qđā ſba toti⁹ oſolatiōis plena ⁊
ſup mel ⁊ ſauū dulciora: de beati/
ſima dei genitrice maria: de q̄buſ/
dā etiā ſmonib⁹ p̄fati venerabil⁹
p̄ris excerpta: q̄ per capla diſtin/
guens e quib⁹ locis ſint ſūpta per
annotatiōes ibi iuxta ſe poſitas
designaui. Explicet plogus.

Annotatio caplog. li. i.

- i. De eo quid eſt de⁹.
- ii. De eo q̄ vn⁹ eſt deus.
- iii. De deus vbiq; eſt.
- iiii. Quō de⁹ ē in creaturis.
- v. De eo q̄ trin⁹ ē de⁹ ⁊ de v/
nitate trinitatis q̄ tres perſone
vna ſubſtantia ſunt.

- vi. De excellētia ſup dōce vnitati.
- vii. De illa vnitate q̄ tres ſubſtā/
tie in xpo vna pſona ſunt.
- viii. De diſtictiōe triū graduuz
in dominica incarnatione. (vita
- ix. Quō ophendi p̄t de⁹ in hac
- x. De de⁹ ē pena reproboꝝ.
- xi. De aduentu domini corpali.
- xii. De paduentū domini ma/
niſeſtata eſt benignitas ipſius.
- xiii. De celāōū fuit diabolo dñi
ce incarnationis ſacramentum.
- xiiii. De ſpiritu ſancto.
- xv. Qđ nō ſp eodē mō ſit ſpūs
in v̄ris ſpūalib⁹. ſed modo veniat
modo redeat.
- xvi. De mltiplicitate ſpiritus.
- xvii. De querendo deo.
- xviii. De aduentu dñi ſpitali.
- xix. Quō p̄noſci p̄t aduentus ſi/
ue viſitatio domini.
- xx. Quō p̄fecte vnif aia cū deo.
- xxi. Que ſit dñi iter vnitate illaz
q̄ p̄r ⁊ fili⁹ vnū ſūt. ⁊ illā q̄ adhe/
rēs deo aia vnus ſpūs eſt.
- xxii. De viſiōe illa q̄ vidēō ē de⁹
in futuro ſicuti eſt (vita ſicuti eſt
- xxiii. Qđ nō p̄t videri de⁹ in hac
- xxiiii. De diuerſ mōis viſionū dñi
- xxv. Cui vñ q̄li aie de⁹ apparē ſolz
- xxvi. Qđ magni fide mag⁹ ⁊ ſub/
limia de ſupnis merent⁹ videre.
- xxvii. De viciffitudinib⁹ dei eſt. ⁊
et redeūtis in anima.
- xxviii. Qđ abſq; v̄itate ſil⁹ ⁊ grā
nō ē plena viſitatio dei.
- xxix. Quid ſit p̄rem et filiū ventre
ad animam

Libet.

xxx. Quō agnoscit aīa q̄ colligit
a deo. Expliciūt capla.

ffragrat bernard⁹ sacer in dīctis
quali narous.

E quib⁹ hic tractus liber est in scri
pta redactus.

Incipit liber primus.

exceptionū collectaz de diuers⁹ o
pusculis beati bernardi egregij cla
reuallensis abbatis.

Capitulum primum. de eo q̄d est deus.

In libro quinto de consideratōe.

Quid est deus

Qui est. Merito q̄dē

Nil opetenti⁹ eterni
tati. q̄ est de⁹. Si bo

nū si magnū si beatū si sapientem
vel quicquid tale de deo dixeris:
in hoc xbo instaurat. q̄d est. ē. Ne
pe b̄ est ei esse q̄d hec oīa esse: si et
centum talia addas nō recessisti
ab esse: si ea dixeris. nihil addidisti
si nō dixeris. nihil minuísti Quid itē
de⁹? Sine q̄ nihil ē. Tam nihil eē
sine ipso: q̄ nec ipse sine se p̄t. Ipse
sibi: ipse oib⁹ ē. Ne p̄ b̄ quodāmo so
l⁹ ipse ē: q̄ suū ip̄⁹ est ⁊ oīm eē. Si
cut oīa in ipso: sic ipse in oib⁹ est.
Quid ē de⁹? Cui secula nō accesserūt
nec decesserūt: nec coeterna tñ Quid
est de⁹? Ex quo oīa p̄ quē oīa: in q̄
oīa: Quid est de⁹? Quo nihil meli⁹
us cōgitari p̄t. Nō ē in deo. nisi de
us. Qd̄ h̄z. hoc ē: veritas ē: sapia
est: vir⁹: eternitas sūmum bonuz
oīs sabaoth. iudicās oīa cū tran

quillitate: placidissim⁹. serenissim⁹.
pacatissim⁹: Qui sol⁹ solā nescit i
gnorantiā: tot⁹ lux: tot⁹ oclis. ⁊ q̄
minime aliqñ fallit. qz mīme clau
dit: qui extra se nō q̄rit lumē vt vi
deat: Ipse qui videt. Ipse vñ vi
det. Amat vt caritas: nouit vt ve
ritas: sedet vt eq̄tas: dñat vt ma
iestas: regit vt principiū: tuet vt
sal⁹. opat vt vir⁹: reuelat vt lux:
Assistit vt pietas. Quid ego ē de
us? Quod ad vniuersos spectat fi
nis: Qd̄ ad elcōez sal⁹: qd̄ ad se
ipse nouit. Quid ē de⁹? Volūtas
om̄ps: beniuolētissima de⁹. lumē
eternū: incōmutabilis rō: summa
bitudo: creās mētē ad se p̄cipā
dum: viuificās ad se sentiendū: af
ficiens ad appetendū: dilātās ad
capiendū iustificās ad p̄merendū
Accendēs ad zelū: secundans ad
fr̄m: dirigēs ad equitatē: formās
ad beniuolentiā: moderās ad sa
pientiā. Roborās ad virtutē viu
tās ad cōsolatōez: illūinans ad co
gnitōez: p̄petuās ad immortali
tatem: implēs ad felicitatē: circū
dās ad securitatē: Inuisibilis et
inaccessibilis in se. in suis spectabi
lis atqz mirabilis: et sol⁹ mirabil⁹
qui facit mirabilia magna solus:
In exilio mansuetus ⁊ amabilis
in iudicio iustus et terribilis: in re
gno gloriosus ⁊ admirabilis. Iste
est rector moruz: In iudicio discre
tor meritorum. In regno distribu
tor premioz: Tot⁹ suauis est: tot⁹
salubris: tot⁹ delectabil⁹. tot⁹ dñi qz

Primum.

desiderabilis. In ipso siquidem plenitudo gratiarum: vniuersitas miserationum: Inexhaustus fons pietatis. Affluentia tota spiritualis vnguenti. Qui omnia solo verbo et corpora creat et ipse: cui de sola voluntate celeris suppetit efficiencia. tam creatiois rebus quam ordinatiois. put voluerit. Malet cui vult quantum vult prestat et absque corporali officio obsequio ve mēbroz. Qui solus cum docet angelum siue hominem sciam: instrumentum non querit nostre corporee auri: sicut nec sibi oris. Per se infundit: per se innotescit: purus caput a puris: solus nullius indiget: solus et sibi et omnibus de sola omnipotenti voluntate sufficiens. Cuius omnipotenti arbitrio incunctanter prestatum est omne opus: omne altum inclinatur: omne aduersum cedat: omne creatum fouetur: etiam nullo interueniente solatio corporali siue spirituali. Docet vel monet sine lingua. prebet vel tenet sine manibus: sine pedibus currit et succurrit peunibus. solo spirituali nutu cum vult ad quicumque vult agenda obtinet: Soli deo idem est facere quod loqui. idem loqui quod velle. Siquidem apud deum nec verbum dissidet ab intentione quia veritas est. nec secundum a verbo quia virtus est: nec modus a facto quia sapientia est. O veritas: caritas. eternitas. O beata et beatificans trinitas: O veritas exultatio propria. exilium finis: Tu es vera libertas: tu vita: tu gloria: tu sufficientia. tu beatitudo: tu perfecta et sancta voluptas. et

requies spirituum beatorum.

Capitulum. De eo quod vnum est

deus. Super canticum psalmodie. lxxix.

Habet in natura simplicissima dei diuinitas quasi vnum respicere multos: et quam multos vnum: Nec ad multitudinem multus erit: nec ad paucitatem parus: nec ad diuersitatem diuersus. nec restrictus ad vnum. nec anxius ad curas: nec perturbatus seu turbulens ad sollicitudines: sic sane vni intentus ut non detentus: sic pluribus ut non distentus. Sola summa et increata natura que est deus: hac sibi vnde dicat meram singularemque sue essentie simplicitatem: ut non aliud et aliud: non alibi quoque et alibi: sed ne modo quidem et modo inueniat in ea. Nepe in semet manens. quod habet est: et quod est semper et vno modo est. In ea et multa in vnum. et diuersa in idem rediguntur: ut nec de numerositate rerum sumat pluritatem: nec alterationibus de varietate sentiat. Loca omnia continet: et queque suis ordinat locis: nusquam contenta locorum. Tempora sub ea transeunt: non ei. futura non expectat: preterita non recogitat: presentia non experitur. Vnum in deo sunt: et cum deo. magnitudo: bonitas. iusticia. et sapientia. Nec enim aliunde bonus quam vnde magnus: nec aliunde iustus. aut sapiens quam vnde magnus et bonus: nec aliunde denique simul hec omnia est quam vnde deus: et hoc quoque non

Liber.

nisi de ipso. Multa dñr esse in deo
et qdē sane catholiceq; h̄ mltā v/
nū Verbi cā. Dicim⁹ mag⁹ bonū
iustū. et innumera talia: h̄ hec oīa
vnū in deo. ⁊ cū deo sunt. De⁹ ip
se catholice ē. tā non habz hoc et
illud: q̄ nō hec et illa. Est qui est.
nō que est Purus simplex integer
pfectus: ostans sibi. nihil de tpi/
b⁹: nihil de locis: nihil de reb⁹ tra/
hens in se: nihil ex se deponēs in e/
is: nō hñs qd ad numez diuidat
nō que colligat ad vnū. Vnū q̄p/
pe est: sed nō vnitū. Nō p̄tib⁹ con/
stat vt corp⁹: nō affectib⁹ distat
vt aīa: nō formis substat. vt omne
qd factū est. Ipse sibi forma: ipse
sibi essentia est. Nō est format⁹ de⁹
forma est. Non ē affect⁹ de⁹: affe/
ctio est. Nō est oposit⁹ de⁹: meruz
simplex est. Simplex idēz qd vnū
Tam simplex de⁹: q̄ vn⁹ est. Est
aut vnus. et quō aliud nihil. Si
dici possit. vnissim⁹ est. Vnus est
sol: q̄ n̄ sit. alter. vna luna q̄ eque
altera non sit. Atq; id quidem de
us: sed plus. Quid pl⁹? vn⁹ est eti/
az sibi. Et hoc tibi vis declarari?
Idē est sp. et vno mō Non sic vn⁹
sol. nō sic vna luna: Clamat vter/
q; nō esse se vnū sibi: ille motibus
illa ⁊ defectibus suis: Deus at nō
mō vn⁹ sibi: ⁊ in se vnus est. Nihil
in se nisi se habet. Nō ex tpe alter/
nacōez habz: nō in sba alteritatē
Hinc de eo boeti⁹. Hoc vere vnū
in quo null⁹ est numerus. nullū in
eo aliud. p̄ter id qd est Cōpa v/

ni huic omne qd vnū dici potest: ⁊
vnum non erit.

Ca. iij. Qd de⁹ vbiq;
est.:

Si est de⁹? Quid dixi mi/
ser. sed vbi nō est? Altior ē
celo: inferno p̄fūdior. lati/
or terra. mari diffusior: Nusq; est
⁊ vbiq; ē: qz nec abest vlli. nec vl/
lo capis loco: Vbiq; em̄ regnat.
vbiq; impat: vbiq; maiestas eius
Oīa replet: opletit vniuersa. Oīa
oib⁹ est: qui oīa administrat. nec
quicq; ē oīm p̄prie. Nā qd in se est
lucēz habitat iaccessibilem: ⁊ par/
ei⁹ exuperat oēm sēū: ⁊ sapie ei⁹ n̄
ē numer⁹. ⁊ magnitudis ei⁹ n̄ ē f/
nis: nec p̄t eū vidē hō vt viuat. Nō
q̄ lōge ab vnoquoq; sit. q̄ eē oīm
ē. sine q̄ oīa nihil: h̄ vt tu pl⁹ mirerl.
et nil eo p̄nti⁹ ē: et nil incōphēsi/
li⁹: Quid nempe cuiq; rei p̄ntius
q̄ esse suū? Quid cuiq; tñ incōpre/
hensibilius q̄ esse oīm? Sane esse
oīm dixerim deū: Non qz illa sine
qd ē ille. sed qz ex ipso. et p̄ ipsum
⁊ in ipso sūt oīa. Esse est ergo oīm
que facta sunt. ipse. factor eoz: sed
causale. nō materiale. Tali p̄inde
modo dignatur illa maiestas suis
esse creaturis: oib⁹ quidem qd sūt.
animantib⁹ aut qd et viuūt: Por/
ro rōe vtentib⁹ lux. recte viuēti/
bus virt⁹: vīcentibus glia.

Ca. iij. Quō deus est
in creaturis.

Eus qui ubiq; eqliter tot' est p suaz simplicē sbaz aliter tñ in rōnabilib' creaturis q̄ in ceteris: et ipsaz aliter in bonis q̄ in malis est per efficacā Ita sane est in irrationabilib' vt tñ nō capiat ab ipsis: A ratio nabilib' aut oib' quidem capi p̄t p cognitioez: sed a bonis tñ capiē etiā p amorem: In solis ergo bonis ita est. vt etiā sit cū ipsis ppter concordiaz volūtatis Nā dñ suas volūtates ita iusticie subdūt. vt deum nō dedecet velle qd ipsi volūt p hoc qd ab ei' voluntate nō dissētiūt: deū sibi specialiter iūgūt: Deus quidē eqliter atq; indifferēter ubiq; presto est: diuine utiq; p̄ntia maiestatis. et magnitudine virtutis sue. Hīc tñ exhibitioe. seu inhibitione quibusdā longe quibusdā ppe esse dicūt: angeloz dūtaxat et hoīm: id est rationabilium creaturaz: Deniq; longe a pccorib' sal'. Ceterz a scīs pia dispensatione ad tps. et non ex tōto: h̄ iuxta aliqd aliqn lōge se facit. Pccorib' aut sp valde qm lōge ē: atq; in ira hoc et nō in mīa: Quāobrem orat ad dñm scīs et ait. Nō declines in ira a seruo tuo. sciens qz et in mīa potuit declinare Prope est ergo dñs scīs et electis suis. etiam cū longe esse videt: et nō eqliter oibus: sed alijs plus alijs min' promeritoz diuerſitate.

Ca. v. De eo qd trinus

Primus.

ē de' et de vnitāte trinitat. q̄ tres p̄sone vna sba sūt In li. v. de cōsid.

Eus trinitas ē De' triū singula p̄sonaz: Quid g' De' struim' qd dcm ē de vnitāte: qz inducim' trinitatē. Nō. sed statuim' vnitatē Dicim' p̄ez: dicim' filiū. dicim' sp̄m sc̄m: n̄ tñ tres deos. h̄ vnū sba vna est. p̄sone tres sūt. Vna sba tres p̄sone: tres p̄sone vna sba sūt. vna natura. vna essētia. vna deitas. Personaz p̄prietates n̄ aliud q̄ p̄sonas: ipasq; nō aliud q̄ vnū deū: vnā diuinā sbaz: vnā diuinā naturā: vnā diuinā et summā maiestātē catholica ecclia cōfiteatur Aut si diuidē q̄s conet. vel p̄sōs a sba: vlt p̄prietates a p̄sonis: nescio quō trinitat. se p̄fiteri cultorē possit: q̄ in tāta rez excesserit numerositatē. Dicam' itaq; tres: h̄ n̄ ad p̄iudiciū vnitat. Dicam' vnū. h̄ n̄ ad cōfusiōez trinitat. Neq; ei noia vacua sūt: nec absq; significātia calse voces. Querit q̄s quō h̄ possit eē Sufficiat ei tenē sic eē. Nō hoc rōi p̄spiciū: h̄ fidei p̄suasū: Sacfz h̄ magnū ē: et quidē venerādū. n̄ scrutādū: Quō p̄litas in vnitāte: et hac vnitāte. aut ipsa in pluralitate: Scrutari hoc temeritas est: credere pietas est: nosse vīta. et vita eterna est.

Ca vi De excellentia

sup̄o cē vnitat. In li. v. de cōsider. Errurat nunc consideratio tua multa vna: quo e

Libet.

minencia huius singularis vnus fiat euidentior : Est vnitas que collectiua potest dici : cum verbi causa. multi lapides faciunt aceruū vnū . Et est vnitas constitutiua cū multa mēbra vnū corp⁹ : vt mltie ptes vnū qd qz totū constituūt. Est at diuatiua : qua fit vt duo tam non sint duo : sed vna caro. Est et natīua : qua aīa ⁊ caro vn⁹ nascit hō. Est vnitas potestatiua : q̄ hō virtutis. nō instabilis. nō dissilis : s; vn⁹ sibi sibi met sēp nitē inueniri : Est p̄sentanea : cū p caritatē mltorū hoīm est cor vnū ⁊ aīa vna. Est et potīua : cū aīa votis oib⁹ adherens deo . vnus spūs est : Est et dignatiua vnitas : q̄ limus nr a del verbo in vnā assūpt⁹ est psonā. De rū hec oīa quid ad illud summum atq; vt ita dicā vnice vnū : vbi vnitatē p̄substantialitas facit : huius vni q̄dvis illoz si assiles : erit q̄ quo mō vnū si opares nullo : Igitur inter oīa q̄ vnū recte dñr. arcē tenet vnitas trinitatis : q̄ tres psonae vna sba sūt : Scđo loco p̄cellit illa : q̄ econuerso tres sbe in xpō vna psona sūt . p̄poro hec et q̄cūq; alia dici vna p̄nt : sūme illi⁹ vnitatis imitatioe. non opatione : vna appellari verā sobria qz pbat p̄deratio. Nec abducimur ab hac vnitatis p̄fessione assertionē trium cū in hac trinitate nō recipiamus multiplicatē : sicut nec solitudinem in vnitatē : Quāobrem cū dico vnū : nō me trinitatē turbat nū

mer⁹ . qui essentia; nō multiplicat : nō variat. nō partit⁹ . Rursum cum dico tria : nō me arguit intuit⁹ vnitatē . q̄ illa q̄cūq; tria seu illos tres nec cogit in cōfusionem : nec in singularitatem redigit . Idē me sentire fateor ⁊ de illa vnitatē : cui scđz ab ista iter cetera vna hōrē dedi.

Ca. vii De illa Vnitate

te q̄ tres sbe in xpō . vna psona sūt

In quinto libro de cōsider.

o Ico in xpō vbi aīam ⁊ carnē sine cōfusione essentiarum vnā esse psonā . Quia sicut

in illa singulari diuinitate trinitas est in personis vnitas in sba . sic in ciuitate dei ⁊ hoīs : entitas ē in sstantijs vnitas in persona . Et sicut ibi persone non sciunt vnitatem . vnitas non minuit trinitatem : ita et hic persona non confundit substantias : nec substantie ipse persone dissipāt vnitatem : Summa illa trinitas . hanc nobis exhibuit trinitatē . opus mirabile . op⁹ singulare : inter omnia . et sup oīa opera sua : Verbum em̄ aīa ⁊ caro in vnā conuenere personam : et hec tria vnum : et hoc vnum tria nō in cōfusione sbe . sed vnitatē psonae : Nec negauerim hanc ad illd qz gen⁹ vnitatis p̄tinere : q̄ aīa et caro vn⁹ est hō . Decuit quippe familiarit⁹ filius qz cū hominis conuenire cōstitutione . qd p hoīe cōstitutū est sacramentū : decuit et cū sūma que in deo ē . et deus ē vnitatē

Primus.

agruere: vt quō ibi tres pſone v/
na eſſentia. Ita hic conuenientiſſima
q̄da3 contrarietate tres eſſentie ſunt
vna pſona. Viſes ne pulcre inter
vtrāq3 vnitatē hāc collocari in eo
vtiq3 qui cōſtitut⁹ eſt mediator dei
hoīs q3. hō xps ihs! Pulcerrima
in q3 conueniētia: vt ſalutare ſacrm
agrua q̄dā ſilitudine ā bob⁹ rñde
at: ſaluanti videlicet et ſaluato Ita
hec vnitās duarū cōſiſtens media
vnitatū: alteri ſuccūbē: alteri pmi
nere agnoſciť. q̄ntū ſupiozi inferi/
or. tātū inferiozi ſuperioz. Tantaz
deniq3 tāq3 expreſſā vnionis vim
in ſe preſert ea pſona in q̄ deus et
hō vn⁹ ē xps: vt ſi duo illa de ſe in
uicem p̄dices. nō erraueris: deū vi
delicet hoīem ⁊ hoīez deū: vere ca
tholice q3 p̄nūciāns. Nō aut ſimi
liter carnē de aīa vel aīam. de car
ne niſi abſurdiſſime p̄dices: ⁊ ſi ſi
miſr aīa ⁊ caro vnus ſit hō. Nec
mi3 ſi non eque potis ſit aīa ſua il
la vitali. ⁊ ſi valida intentiōe cōe/
dere: atq3 ſuis affectib⁹ altringere
ſibi carne3. vt ſibi diuinitas hoīez
illū. qui p̄deſtinat⁹ eſt fili⁹ dei in x/
tute. Longa catena ⁊ fortis ad a/
ſtringendū diuina p̄deſtinatio: ab
eterno eſt em̄. Quid lōgius eterni/
tate! Quid diuinitate potēti⁹? In
eſt q̄ nec morte incidēte vllaten⁹
itercidi hec vnitās potuit: ⁊ ſi car
ne ⁊ aīa ab inuicem ſepati. Māſt
et in ſepatiōe inſepabilis vnitās:
Nec em̄ q̄ ex pte cōtigit ſeperatio
potuit vnitati p̄ſcribere: pmanēt

in totis trib⁹: Siue diuinit. ſiue di
iūcti. duob⁹: nihilomin⁹ pſeuera/
uit in trib⁹ vnitās pſonalis: Eque
vn⁹ xps. vna q3 pſona: verbū aīa
⁊ caro eē mortuo hoīe p̄durauit.

Ca. viij: De diſtinctiōe

triū graduū in diſtincta incarnatiōe
In libro quinto de conſideratiōe

Quertere ē in mirabili ſa/
cramēto diſtincta incarnatio
nis mire et decetīſſime di/
ſtinctiōis grad⁹. nouū: antiquū ⁊

ternū Nouū: aīam. q̄ de nihilo tūc
creata credit cū inſuſa: Antiquū:
carnē. q̄ a primo vſq3 hoīm id eſt
ex adā traducta agnoſciť. Etnuz
x̄bū qd ab eterno p̄e coeternuz
ſibi genitū indubitata veritate aſ
ſerit Verbū em̄ qd in principio a/
puo deū erat: de⁹ erat: aīa q̄ de ni
hilo creata ē. ⁊ añ nō erat. Caro.
q̄ de maſſa corruptiōis ſine corru
ptiōe. diuino ſegregata artificio:
qualis iā nulla caro erat: vinculo
indiffolubili in pſone coeūt vnita
tē. Habes in his triplex gen⁹ potē
tie. Qd nō erat creatū: qd p̄ierat
repatū: qd ſup oīa erat: paulo mi
nus ab angelis minoratū. Qd ſc̄m
ſit de nihilo aliqd: de vetuſto no
uū: eternū beatūq3 de dānato et
mortuo: Quid hoc ad n̄am ſalu
tem? Multū p̄ oē3 modū: Primo
quidē q̄ p̄ccō redacti in nihilo: per
hoc quodāmodo iterato creati ſu
m⁹: vt ſimus initū aliqd creature
eius: Dein qd ex vetuſta ſeruitu

Liber.

te in libertatē filioꝝ dei translati:
in nouitate vite ambulamus:
postremo. q̄ de p̄tate tenebrarū
vocati ad regnū claritatis eterne
in q̄ iā ⁊ osedere nos fecit in x̄po.

Ca. ix. Quō cōprehen

di potest deus in hac vita In quin
to libro de consideratione

Tudeam⁹ ⁊ t̄ amonet apls
cōphendē cū oib⁹ sc̄is: q̄ sit
lōgitudō. latitudo. sublimi
tas ⁊ p̄fūdū. Cōphendē dicit nō
cognoscere. vt nō curiositate cōtēti
scie. tota cura fructui inhiem⁹. Nō
in cognitōe fr̄s ē: s̄ in cōphensiōe
Nouim⁹ hec. Est em̄ de⁹ longitu
do p̄p̄ eternitatē latitudo p̄p̄ ca
ritatem sublimitas p̄pter maiesta
tem p̄fūditas p̄pter sapiētā. Num
idōz arbitramur nos cōphēdisse?
Nō ea disputatio cōphēdit: s̄ sc̄i
tas: si q̄ mō tñ cōphendi p̄r. q̄d in
cōphensibile ē At nisi posset. non
dixisset apls. vt cōphendam⁹ cū
oib⁹ sc̄is Sc̄i ergo cōphēdūt. Que
ris quō? Si sc̄us es: cōphēdisti ⁊
nostī Si nō: esto. et tuo exp̄imēto
scies. Sc̄m facit affectio sancta. et
ipsa gemina. timor dñi sc̄us. ⁊ sc̄s
amor: his p̄fecte affecta aīa. velu
ti quibusdā duob⁹ brachijs suis
cōphendit: amplectit. stringit. tenet
Et timor quidē sublimis et profun
do: Amor lato. longo q̄ respon
det Quid tam timēdū q̄ potestas
cui non potest resistere: q̄ sapia.
cui abscondi non potes? Poterat

minus timēri deus: alterutro ca
rens Nūc aut̄ p̄fecte oportet time
as illū. cui nec oculus deest oīa vi
dens: nec man⁹ potens oīa. Quid
itē tā amabile. q̄ amor ip̄e quo a
mas: et quo amaris? Amabiliorē
tñ iūcta eternitas facit: que dñi nō
excidit. foras mittit suspicionem.
Ama igitur p̄seueranter ⁊ lōgant
miter: et habes lōgitudinem Dila
ta amorē tuū vsq̄ ad iūmicos ⁊ la
titudinēz tenes Esto etiā in omni
solicitudine timorāt⁹: et sublime.
p̄fūdūq̄ apprehēdisti: Aut si
maius quattuor eque tuas. diui
nis quattuor respondere. facis S
si stupes: si paues si ferues. si susti
nes. Stupenda plane sublimitas
maiestatis: pauenda abyssus iū
dicioꝝ: feruorem exigit caritas. et
ternitas p̄seuerantiā sustinendi.
Quis stupet nisi q̄ cōtēplāť gl̄iaz
dei? Quis pauet. nisi qui scrutatur
profundū sapie? Quis feruet. nisi
q̄ meditāť caritatē dei? Quis susti
net ⁊ p̄seueat in amore: nisi q̄ emu
lat̄ eēnitatē caritatē. Nā eēnitatē.
q̄ndā imaginēz p̄seuerantia p̄ferē
Deniq̄ sola ē cui eēnitas reddiť:
vel poti⁹ q̄ eēnitati hoīem reddiť.

Ca. x. Quid deus est pe na reprobōꝝ

In v. li. de cōsideratōe.

Quid ē de⁹? Nō min⁹ pena
puerōꝝq̄ hūiliū gl̄ia Est
em̄ rationalis q̄dā eētatis dire
ctio incōuertibil̄ atq̄ indeclinabil̄
q̄ppe attingēs vbiq̄. cui illisa omis

Primus.

puitas sturbeſt neceſſe eſt. Quid
ni in hāc om̃e tumidū vel diſtortū
ipingat et aqualleſt. Ne vniuerſo
qđ obuiū forte offenderit: cedē ne
ſcia rectitudo: Nā et fortitudo eſt.

Quid inq̃s volūtatiſ tā ōtrariū
et aduerſū: qđ ſp conari. impingere
ſp ⁊ fruſtra? Ne oppoſitis volūta
tibus: ſolā pfecto ſue auerſionis
referentiſ penā: Quid tā penale
qđ ſp velle qđ nunq̃ erit: et ſemp
nolle. qđ nunq̃ nō erit? Quid taz
dānatuz qđ voluntas addicta hu
ic neceſſitati volendi nolendiq̃.
vt ad vtrūlibet iam ſicut non niſi
peruerſe: ita non niſi miſere mo
ueat? In eternū nō obtinebit qđ
vult: et quod non vult in eternum
nihilomin⁹ ſuſtinebit. Digne oino
vt qui ad nihil afficiē vnq̃ qđ de
ceat: ad nihil vnq̃ qđ libeat eua
dat: Quis hoc facit? Rēſ dñs de
us noſter: qui et cū puerſo pueritiē
cui om̃e aduerſuz et ſibi aduerſari
neceſſe eſt. Ita eſt. Nō p̃t eſſe deo
ōtrariū qđ et ſibi met coherē. Sz
qui arguet a deo: arguet et a ſe
metipſo. Nunq̃ rēo p̃uo qđ oueni
et. Illec em̃ ſibi inuicem aduerſantē
etſi non inuicem leōant. Leſio al
terius eſt: abſit vt dei. Eſt ⁊ turpi
um pena de⁹: lux eſt em̃. Et qđ tā
inuiſū. turpi⁹ flagitiōſiſq̃ mētib⁹?
Profecto ois qui male agit: odit
lucē. Sz dico. Nūquid poterit de
clinaē? Mime oio Lucet vbiq̃: ⁊ ſi
nō oib⁹. Deniq̃ in tenebris lucet
et tenebre eā nō cōphendēt. Et vi

dent ergo vt cōfundant: et non vi
dēt ne conſolentur

Ca: xi. De aduentu dñi

corpali In ſmone de aduentu do
mini qui incipit In aduentu dñi.
In aduentu dñi ſi pſonā venientis
intueor: nō capio excellētiā maie
ſtatis. Si attendo ad. qđ venerit
dignatiōis magnitudinē expaue
ſcō. Si cōſidero ppter qđ venēit. ā
pletor qđ poſſum inestimabilē
latitudinē caritatis. Si modū co
gito. exaltatiōez agnoſco hūane
cōditiōis Venit ſi qđ vniuerſitatē.
creator ⁊ dñs: venit ad hoies. ve
nit ppter hoies: venit hō. Venit
medic⁹ ad egrotos. redēptor ad
vēditos Ad errātes via. ad mor
tuos vita. Venit nō pōē ſ saluāē
eripē nō ligare. Porro inestima
bil⁹ dignatio. ⁊ penit⁹ inexcogita
bilis: qđ in carcēis hui⁹ horrozē fe
tores qđ tāta dignata ē descendē
cellitudo. Iā qđ dubitet magnuz
aliqđ in cauſa fuiſſe: vt maietas
tanta de tā longinquo in locū tā
indignū descendē dignareſ? Pla
ne magnū aliqđ. qz mīa magna:
qz miſeratio multa: qz caritas co
pioſa. Ad qđ em̃ veniſſe credō?
eſt? Ad querendā quippe ouem cē
teſimā que errauerat de montib⁹
pperavit: et vt maniſeſti⁹ confiteā
tur dño mie eius et mirabilia ei⁹
filij hominū. ppter nos venit Ma
a querentis dei dignatio: ma
rna dignitas hominis ſic queſi

Liber.

ti: in qua si gloriari voluerit non erit insipiens: non quod aliquo esse videatur a se ipso: sed quod tanti eum fecerit ipse. Omnes enim diuicie. Omnis gloria mundi: et quicquid in eo occupatur: minus est ad hanc gloriam: imo nec est aliquid in eius operatione.

Ca. xij. Quid per aduentum domini manifestata est benignitas ipsius. In sermone de ephesia quod sic incipit. Appruit benignitas.

Rursus quod appareret dei humanitas. latebat eius benignitas.

Apparuerat autem potentia in rebus creatis: Apparebat sapientia in earum gubernatione: sed benignitas misericordie appruit in humanitate. Si quidem et prius erat: nam misericordia domini ab eterno: sed vix tanta agnosci poterat. Proponitur: sed non sentiebatur: vix et a multis non credebatur. Sed venit in carnem diuinitas: ut vel sic carnalibus exhiberetur: et appropinquante humanitate benignitas agnosceretur. Ubi enim innotescit dei humanitas: iam benignitas latere potest. In quo enim magis commendare poterat benignitatem suam: quam suscipiendo carnem meam. Quid tanto prelo declararet eius misericordiam: quam quod ipsam suscepit misericordiam. Quid ita pietate plenum: quam quod dei verbum propter nos factum est fenum. Quanto enim minor se fecit in humanitate: tanto maior se exhibuit in bonitate: et quanto pro me vilior: tanto mihi carior. Magna plane et manifesta benignitas dei humanitas: et magis benignitas: indicium declarauit: qui

humanitati addidit dei nomen curauit. Propterea nos gaudere oportet quod in nostra venerit. Sic enim plenus facilis ad indulgentiam erit: sed quod facilius modo: et difficilis erit postea. Et sic modo nemo est qui reconciliari non possit. Ita per paululum nemo qui possit: quam sicut benignitas appruit ultra omnem spem: ultra omnem estimationem: silem expectare possumus. iudicium districtum neminem. Immensus est deus et infinitus in iusticia: sicut et in misericordia. Multum ad ignoscendum: multum ad vlciscendum: Sed misericordia quidem priora sibi vendicat: ut si voluerimus: districtio inuenire non possit in quem seuiat. Propter hoc enim benignitatem progauit: ut per eam reconciliati seueritatem videamus se curi. Propterea voluit non solum ad terras descendere: sed etiam innotescere: non solum nasci: sed agnosci.

Ca. xij. Quid celandum

fuit diabolo dominice incarnationis sacramentum. In expositione super missam est. Omelia prima.

Portabat a principe mundi aliquod celari diuini oculi sacramentum: non quod deus si palam operum suum facere vellent: impediri ab illo metueret: sed quia ipse qui non solum potens: sed et sapiens. Quicquid voluit fecit: sicut in omnibus operibus suis quodam tempore vel rerum congruentiam: propter ordinis pulchritudinem huare consuevit. Ita in magnifico opere suo nostre redemptionis: non tantum potentiam: sed et prudentiam ostendere voluit: et quicquid illud aliter modo quo vellent

Primus.

pficē potuissz: placuit ei tñ eo po-
ti' et mō 7 ordine hoiez sibi recō-
ciliare quō nouerat cecidisse: vt sic
diabol' pri' feminā seduxit. et p'
modū viz p seiam vicit: ita pri' a
femina & gine seducere et post a
viro xpo apte debellare: q̄tenus
malitie fraudi duz ars pietat. illu-
deret. ac maligni fortitudinē xpi &
tus otereret: diabolo de' 7 prouē-
tior apperet et fortior. Ita quippe
decutit incarnatā sapientiā spūalē
vincē malitiā q̄ nō solū attingeret
a fine vsqz ad finēz fortiter: sed dis-
poneret oia suauiter. Attingit at
a fine vsqz ad finē: id est a celo vs-
qz ad infernū: vtrobiqz & fortit'
qñ 7 de supnis expulit supbū: 7 a-
puo inferos spoliavit auaz. Con-
ueniēs ergo erat vt suauit' qz oia
celestia scilicet et terrena dispo-
neret: q̄tenus et illic deficiens inq̄etū
reliquos in pace firmaret. Et huc
debellatur' inuidiū nobis pri' sue
hūilitatis et mansuetudinis valde
necessariū exemplū relinq̄ret. Sic
qz mirabili fieret moderamine sa-
piētie: vt et suis suauis et hostib'
fortis appareret.

Ca. xiiii: De spūsancto

et multiplici ope ipsi' In fmōe de
pentecoste Cui' initiū ē. Quā libe-
ter vob cōmunicare.

Alter sps: fili' sps: spūscs
sps ē. Sps tñ scs q̄si spēa
liē sps dī. qz ab vtroqz p-
cedit: firmissimū 7 inissolubile vin-

culū trinitati. tāqz pprie scūs. q̄ sit
donum p̄ris et filij: oēm scificans
creaturā: q̄uis p̄ qz et sps et scs
Itē fili' et sps et scs sit Dulcissi-
mū em quod dā in deo spūscs ē:
benignitas dei. 7 idē ipse de'. De
spūscō testat scriptura: qz pcedit
spirat: ihat: replet: glificat: Pro-
cedē dī duob' modis: Un' et q:
Un' a p̄re 7 filio: Quo' Ad creatu-
raz: Processio a p̄re 7 filio. posuit
tenebras latibulū suū: Sz pcessio
ad hoies. iā est fidelib' manifesta
Et prius quidē qm sic optebat. si-
gnis visibilib' inuisibilis sps. suum
declarabat aduētū: nūc ei' signa
quo spūalia sūt eo magl. ogrua
eo magl. vident' spūscō digna.

Procedēdo pdestinat. spirādo
vocat q̄s pdestinavit: Inhabitā-
do iustificat q̄s vocauit: Glifican-
do ditat premijs q̄s accumulauit
merit'. Spūscs odit sordes: nec
habitare p̄t in corpe subdito pccis
Cui em p̄riū ē pccā repellere: ipsi
et p̄riū ē pccā odire: nec in vno
domicilio. p̄ter morabunt' tanta
mūdicia 7 immūdicia tāta: Per q̄
sicut p̄ et fili' vnū sūt: sic et nos v-
nū sum' in sp̄is: Spūs iste su-
per aplos in igne appuit: p̄pter lu-
cē p̄ter 7 ardorē: Quos em reple-
uerit: et spū feruē et in veritate co-
gnosce facit: qz sola mia est q̄ eos
p̄uenit 7 poucit Ipse ē q̄ sedere
facit in domo vna: qui habitā ē fa-
cit vnius moris in domo: vt sede-
at super sedentes: et requiescat

super hūiles ⁊ tremētes s̄mōnes
 suos. Ipse ē qui ḡgini obūbrauit
 aplos roborauit: vt et ḡgineo cor
 porū opararet deitāt. accessum: et
 aplos indueret virtute ex alto fer
 uētissima scz caritate. Deniqz ipse
 est in quo clamam⁹ abba p̄r. Ipse
 qui postulat p̄ sc̄is: gemitib⁹ ine/
 narrabilib⁹: ⁊ hoc quidē in corde
 n̄ro: Quid āt in p̄ris? Sicut in no
 bis interpellat p̄ nobis. ita in pa
 tre delicta donat cū ip̄o p̄re. Ad/
 uocat⁹ noster ad p̄rem in cordib⁹
 nostris. dñs noster in corde p̄ris:
 Itaqz qđ postulam⁹ idē ipse do/
 nat. qđ donat vt postulem⁹: et sicut
 nos erigit pia qđā fiducia. ita deū
 iclinat ad nos magis magna mia
 sua Porro ad faciendū bonū quid
 in nob bonus sp̄s opat⁹? Profecto
 monet. mouet: et docet: Monet me
 moriā: rōez docz: mouet volūtātē
 In his em̄ trib⁹ cōsistit aīa nostra.
 Memoria suggerit bona in cogita
 tiōib⁹ sc̄is. atqz ita ignauā n̄ram
 torporēqz repellit. Propterea q̄ti/
 ens hmōi suggestiōez boni senserl.
 in corde tuo: da hōrem deo: ⁊ ha
 be reuerentiā sp̄ui scō: cui⁹ vox so/
 nat in aurib⁹ tuis: Ipse nāqz est qđ
 loquit iusticiā: Dixeram qz docet
 rōem: Multi siquidē mouent vt bñ
 faciāt: sed nime sciūt quid agendū
 sit. nisi adsit denuo gr̄a sp̄s: ⁊ qm i
 spirat cogitatōez. doceat in op⁹ p̄
 ferre: ne vacua sit in nobis gr̄a dī
 Sed qđ? Scienti bonū ⁊ nō facien
 ti: p̄ccm̄ est illi. Propterea nō solū

Libet.

moneri et doceri: vepz etiā moueri
 et affici ad bonū n̄ce est. Ab eo vtī
 qz sp̄ū. qui adiuuat infirmitatē no
 strā: ⁊ p̄ quē in cordib⁹ n̄ris diffū
 ditur caritas. qđ est bona volūtās

Sp̄s sc̄s caritas et benignitas
 est. in qđ p̄destinati sum⁹ ab eterno:

Sp̄s sc̄s remissiōez p̄ccōz opa
 tur: facit solitū ambulare cū deo
 scrutat⁹: p̄fūda p̄ccōz n̄roz: dis
 cretor cogitationū et intētionuz
 cordis. qui nec minimā paleā itra
 cordis qđ possidet habitaculum
 patif̄ residere: sed statim igne sub/
 tilissime circūsp̄ctionis exurit: sp̄s
 dulcis ⁊ suauis: qui n̄raz volūta/
 tem erigat et dirigat ad suā. vt eā
 ⁊ veraciter intelligere: et feruēter
 diligere: et efficacit̄ implē possim⁹

Ca. xv. Qđ non semp

eodē mō sit sp̄s sc̄s in viris sp̄ua
 lib⁹ s̄mō veniat mō redeat Sup
 cañ. s̄mone. xvij.

Enit et vadit. put̄ vult sp̄s
 sc̄s: et nemo facile scit: vñ
 veniat vel quo vadat: At
 istud sine dāno fortasse salutis ne/
 scire licet: cetēz qñ veniat: vel qñ
 vadat: id plane piculosisime igno
 rat. Tuz he sp̄uallāti circa nos dis
 p̄satorie quidem vicissitudines
 vigilāissime non obseruant: sic vt
 nec absentem desideres: nec p̄ntez
 glifices. Nepe qđ idcirco recedit vt
 quid⁹ requat: quonā modo si ab/
 esse nescit requit. Et rursuz qui di/
 gnanter ad hoc redit vt cōsolerur:

Primus.

qualiter digne p sua maiestate suscipi. si nec adesse sentit. Mens ergo q ignorat abscessus patet seductioni: et que reditu nō obstat: erit ingrata visitatōi. Nūq̄ ergo si ne nra scia. mgra vntio q̄ docet de oib' tollat a nobis: nūq̄ cū venerit inueniat impatos: s̄ sp̄ vult' suspensos. expāsozq̄ hñtes sin': ad largā dñi bñdictionēz. Vigila dū p̄inde oī hora qz nescim' q̄ hora spūs ventur' sit: seu itez abitur'. It et redit sps. Et qui stat eo te nente: deserēte cadat necesse ē: sed nō collidēt: qz dñs rurū supponit manū suā. Et has alternare vices in his qui spirituales sūt nō cessat. Deniq̄ septies cadit iust' q̄ septies resurgit: si tñ cadat in die vt se cadē videat. et cecidisse sciat: q̄ resurgē cupiat q̄ req̄rat manū adiuvantē. Itaq̄ qui spū ambulat ne quaq̄ p̄manet in vno statu: nec ea dē sp̄ facilitate pficit. q̄ nō ē in homine via eius: s̄ quemadmodū ei spūs moderator dispēsat: vt vult nūc segni' nunc alacrius q̄ retro sunt obliuiscit: et ad āteriora se extendit. Ergo cū te torpore acidia vel tepio affici sentis: noli p̄pterea diffidē. aut desistere ab studio spiritali: sed iuuātis require manū: trahi te obsecrans: donec deuōo suscitāte grā fact' p̄mptior alacrior q̄ curras. Sic aut q̄diu adest grā delectare in ea vt nō te existimes donū dī iure hereditario possidere. ita videlicet secur' de eo q̄si

nūq̄ p̄dere poss: ne subito cū forte retraxerit manū. q̄ subtraxerit donū: in aio ocidas et tristior fies q̄ oportet. Curabis poti' p̄ consilio sapient. in die maloz non imemor eē bonoz. atq̄ in die bonoz nō imemor eē maloz: Ergo in die virtut. tue. noli eē secur'. sed clama ad deū: et dic. cū defecerit virt' mea ne derelinq̄s me: Porro in tpe tēptationis solare. et dic. Trahe me p' te: Sic te nō deserēt spes in tpe malo. nec in bono. pui dētia deerit. eris q̄ inter aduersa q̄ p̄spera tenēs q̄ndā eternitatē. ymaginē. vtiq̄ hāc inuiolabilē. in cōcussaz cōstantē. ai eq̄litate: bñdicens dñm in omni tempore.

Ca. xvi: De multiplici

tate sps. In prima pte p̄monis de pentb. q̄ incipit Quā libent' vobis Ere multiplex spūs. q̄ taz multiplex filijs hoim inspirat: vt n̄ sit q̄ se abscondat a calore ei'. Siquidē cecidit eis ad vsū: ad miraculū: ad salutē: ad auxilium: ad solaciū. ad feruorē: Ad vsū quidē vite bonis q̄ malis: dignis p̄ter q̄ indignis: coīa bona abundāissime tribuēs: ita vt videatur hic discretiōis limitē nō tenere. Ingrat' est qui in his q̄z beneficij sps nō agnoscit: Ad miraculū in signis q̄ p̄digijs: in varijs stutib': q̄s p̄ q̄libz man' opat. Ipse ē antiq̄ miracula suscitās: vt ex p̄tib' fidē astruat preteritoz: .b .i

Liber.

Sed qz nonnullis hâc qz grām
sine ppria vtilitate largit: tertio in
fundit ad salutem: cū in toto cor
de nro reuertimur ad dñm deum
nrm. Porro ad auxiliū dat: cū in
omni colluctatiōe adiuuat ifirmū
ratē nram. Nā cū testimoniū phi
bet spūi nro. qd filij dei sum: ea in
spiratio est ad cōsolatiōez. Datur
etiā ad feruorez. cū in cordibz pfe
ctoz vehemēti spirās. validū ignē
caritas accendit: vt nō solū in spe
filioz dei. sed etiā in tribulatiōibz
glīent: otumeliā glīaz reputantes.
o ppriū gaudiū: despēctiōez ex
altatiōez. Pauci sūt qui hoc spū re
pleant. pauci qui studeāt emulari
Cōtenti sum: langustijs nris: nec
respirare in libertatē illā. nō saltez
ad eā respirare cōnamur. Inuoce
m: spm viuificatorē et adiutorem:
Cōfidoētes qz dabit ipse pr qui in
celis est spm bonū petentibz se.
Orem: vt dignos nos inueniat. vlt
poti: efficiat qten: veniat ad nos
q apud nos faciat mansiōez. ad
laudē et glīam ihu xpi dñi nri. q ē
sup oīa de: bñdix: in secula.

Ca. xviij De querendo

deo. Sup cañ. smone. lxxxiij.

Agnū bonū: qre deū. Ego b
nulli in bonis aīe scdm existi
mo. Primū in donis: vltimū in p/
fectibz est Virtutū nulli accedit. ce
dit nulli. Cui accedat quā nulla p/
cedit. Cui cedat. q oīm magl. cō
matio ē. Que em: vtr: ascribi possit

nō qrenti deū: aut quis termin: q/
renti deū. Nō pedū passib: h: desi
derijs qut de. Et vtiqz nō extin
guit desiderū scm felix inuentio. h
extendit. Nūquid cōsumatio gau
dij desiderij cōsumptio est. Oleū ma
gis est illi. Nā ipsum flāma Sic ē.
Adimplebit leticia: sed. desiderij n
erit finis. ac p hoc nec qrendi: Tu
ergo cogita si potes qutandi hoc
studiū. sine indigentia. et desiderij
sine anxietate. Altez pfecto pñ
tia. altez copia excludit

Ca. xviij De aduentu

dñi spūali. In smone de aduentu
dñi Cui: initiū ē hodie fratres.

Icut ad opandā salutem in
medio terre. semel venit i car
ne. visibilis de. Ita quidie ad sal
uādas aīas singloz in spū venit
q inuisibilis. Propterea dignū est
vt si nō valet infirm: in occurū tā
ti medici pcedere lōgi: saltē cone
tur erigere caput: q aliqten: assur
gere venienti. Nō te oportet o hō
maria transfretare. nō penetrare
nubes: nō transalpinare necesse ē.
Nō grandis inqz tibi oñdiē via:
tm vsqz ad temetipsum occurre
deo tuo. qm ppe est xbu in ore
tuo q in corde tuo: vsqz ad cordis
cōpūctiōez q oris cōfessione occurrere.
vt saltē exreas de sterq linio mise
re cōcie. qm indignū est illuc aucto
rem puritat. intrare. Et hec quid
de eo aduentu sunt dicta: quo. sin
guloz mentes inuisibili dignatur

Primus.

illustrare pñtia. Triplicem enim eius aduentū nouim⁹: ad hoies in hoies: otra hoies. Ad hoies qdē indifferenter: nō aut ita in hoies aut otra hoies. prim⁹ et terti⁹ sūt vtpote manifesti. Scōs spiritalis ⁊ occult⁹ est: in quo delectabiliter dormiūt qui eū nozunt. In priore quidē in terris vīsus ē. et cū hōib⁹ conuersat⁹ est. In posteriore xpo vīdit oīs caro salutare dei nostri Medi⁹ occult⁹ est: in quo soli eum in seipsīs vīdēt electi. ⁊ salue fiunt aīe eoz. In primo ergo venit in carne et in infirmitate: In hō medio in spū et virtute: in vltimo in glia et maiestate: Per virtutē enīz puenitur ad glām: qz dñs virtutū ipse est rex glie: Aduent⁹ siq̄dez iste medi⁹ via quedā est per quā a primo veniat ad vltimū: In primo xps fuit redēptio nra: in vltio apparebit vita nra: in isto req̄es et cōsolatio nra. Ad singlos ad oēs cōiter venit. in mīa ⁊ veritate. Vbi enim iā multa fuerit de miseratione p̄sūptio. sed obliuio veritatis: nō cōtinuo ibi dē. Sz neqz vbi terroz mult⁹ ex recordatiōe veritatis: nulla aut de memoria misericōsolatio. Idā neqz veritatē tenet qui misericordiam vbi vere est nō agnoscit: nec vera esse sine veritate misericordia potest: Itaqz vbi misericordia et veritas obuiauerit sibi: ibi sese iusticia et pax osculantur: nec abesse hic potest. cui⁹ in pace factus est locus.

Capitulum Quō prenoscitur

potest aduentus siue visitatio dñi
Sup cantica sermone. lvij.

Enit dñs: accelerat. appropriat: adest: respicit: alloquitur: Venit affectu ⁊ studio miserendi. Accelerat subueniēdi zelo. Appropriat humiliando semetipsum. Adest pñtib⁹: p̄spicit in futuros: loq̄tur docens et suadens de regno dei: Sic ergo est aduent⁹ sponsi: benedictiōes ⁊ diuicie salutis euz eo: et vniuersa que de ipso sūt affluūt delictis: redūdantia certe iocūdis ac salutaribus sacramentis. Porro que amat vigilat ⁊ obseruat: et beata quā dñs inuenerit vigilantem. Non transibit illā nec p̄teribit ab ea: s; stabit ⁊ loquetur ei: loq̄turqz amatoria: loquetur siquidem vt dilect⁹. Quis putas in nobis est adeo vigilans ⁊ obsequans tps visitationis sue: sponū qz aduenientem ita per singula ei⁹ momēta diligenter explorās. vt cū venerit et pulsauerit cōfestim aperiat ei? Dico ego cui ex officio loqui necesse est. nec tacere licet. q̄cqd illd est qd de hmōi: vel meo vel alieno teneo experimento. ⁊ qd facile expiri ples queunt. Si igit admonitus fuero foris ab hoie. vel int⁹ a spū de tuēda iusticia ⁊ suanda equitate: isti vsmōi salutar. suasio erit mī p̄fecto p̄nūcia iminēt. aduent⁹ sponsi: ⁊ p̄paratio qdam ad digne suscipiendū supnū visitatorez. Nihilor

Libec.

minus vero spes eadē arridebit.
si sermo insonuerit de hūilitate. vlt
patientia: seu etiā de fraterna di
lectione. et obediētia deferenda p
latis: maxime aut de sectāda sādī
monia. et pace. et cordis puritate q
renda: Quicqd itaqz siue de his
siue de alijs qbuslibz virtutibz sug
gestū aio fuerit: significatio erit in
visitationēz dñi virtutū imminere aie
mee. Sz et si corripuerit me iust
in mīa. et increpauit me: id ipz sen
tiā. sciens qz emulatio iusti. et be
niuolentia iter faciūt ei q ascendit
sup occasuz Bon^o occasus cū ad
correctionēz iusti stat homo et cor
ruit vitium et dñs ascendit sup il
lud. oculcās illud pedibz et oterēs
ne resurgat: Nō ergo otēnenda
est increpatio iusti: que ruina peccā:
cordis sanitas est: nec nō dei via
ad aiām. Sz nec vllus oio fmo q
edificet ad pietatem: ad virtutes:
ad mores optimos: negligenter
est audiend^o: qm et illic iter q oñi
ditur illi salutare dei: Qd si sermo
grat^o venit et placit^o: qten^o pulso
fastidio cū desiderio audiat. iā nō
modo venire sponsus. sed accele
rare. id est cū desiderio venire cre
dēd^o est: Illi^o nāqz desiderū tuū
creat: et q tu ei^o pperas fmonem
admittere. inde est q ipse festinat
intrare Jam si etiā ignitū eloqui
um sentis: atqz ex eo sciam vri
in recordatione peccati: recorda
re de quo scriptura dicit: qz ignis
aū eū pcedet: et ipm ppe esse non

dubites: Deniqz iuxta ē dñs his
q tribulato sūt corde: Si vō nō so
lū opūgeris in fmo illo. sed et cō
uerteris tot^o ad dñz: iurās et sta
tuens custodire iudicia iusticie
ei^o. etiam adesse ipm iam nouerit.
presertim si te inardescere sērias
amore eius: Etenim vtrūqz de il
lo legis et ignez videlicz ante ipz
pcedere. et ipm nihilomin^o ignem
esse Drūt tñ. q is q pmittit ignis
ardorem hz nō amoretz: coquens
nō ercoquēs: mouēs nō pmouēs
Tñ ad excitandū pmittit et ppa
randū simulqz ad cōmonendū qd
ex te sis: q dulci^o sapiat postmo
dū q ex deo moreris: At vero i
gnis q de^o est. consūit quidē sed
nō affligit Ardet suauiter. desola
tur feliciter. Est enim carbo vere
desolatori^o: s q sic in vicia exerce
at vim ignis: vt in aiā vicem exhi
beat vñtionis: Ergo in virtute q
immutat. et in amore quo inflāma
ris. dñz pntē intellige: nā dextera
dñi facit virtutem: Nō autē fit hec
mutatio dextē excelsi. nisi in seruo
re sps. et in caritate nō ficta. Por
ro hoc igne cōsupta omī labe peccā
et rubigine vicioz. sūiam emūda
ta ac serenata scia. seqtur subita
qdam atqz insolita latitudo mē
tis. et infusio luminis illuminantis
intellectū: vel ad sciam scripturaz
vel noticiā misterioz. qz alterum
ppter nos oblectādos. altez ppe
edificādos pimos reoz dari: o
cul^o absqz dubio respicienti. ē iste:

Primus.

edacens quasi lumen iusticiā tuā:
et iudiciū tuū tanq̃ meridiem: Sz
sane non p ostia apta. sed p angu-
sta foramina. is tante claritatē ra-
dius se infundet: stante adhuc dū-
taxat h̃ ruinoso pietē corpis. Er-
ras si aliter speras. ad q̃ntācūq̃
cordis pficias puritatem. Post
hūc tante miserationis respectum
sequit̃ vox blande et leniter diuinā
insinuans voluntatē: qđ non est
aliud qđ ipse amor. qui ociosus es
se non potest. de his que dei sunt
solicitans et suadens.

Ca. xxi. Quō pfecte uni-

tur aia cū deo: Sup cañ. f. lxxi

Onus paterfamilias dñs: qđ
suoꝝ domesticorū curam ge-
rit. maxime in dieb' malis. vt alac-
eos in fame. cibans illos pane vi-
te et intellectus: et sic nutriendus ad
vitā eternā: At pascens ita. nihilo-
minus pascitur et ipse: et qđ ē escis
quib' libenter vescitur pfectibus
nostris. Etenim gaudiū dñi fortitu-
do nostra. Ita ergo et cum pascit
pascit: et pascit cū pascit. siml' nos
suo gaudio spiritali reficiens. et de
nostro eque spiritali pfectu gau-
dens. Cib' ei' penitētia mea. cib'
ei' salus mea. cib' eius ego ipse An
non cinerez tanq̃ panem mandu-
cat? Ego autē qz pccor sum. cinis
sum. vt manducer ab eo Manducor
cū arguor: glutior euz institutor:
decoquor cum immutor: digeror
cum transformor: vnior cū confor-

mor: Nolite mirari hoc. et mandu-
cat nos et manducat a nobis: qđ
arti' illi astringamur Nō sane ali-
as pfecte vnimur illi. Etenim si man-
duco et non māducor: videbit in
me ille esse: h̃ nō dū in illo ego De
si manducor quidē. nec manduco:
me in se habē ille. sed nō in me etiā
esse videbit: nec erit pfecta vnio in
vno quis horū. Sedeni māducet
me: vt habeat me in se: et a me vi-
cissim manducet vt sit in me: q̃te-
nus integra sit firmaq̃ onexio. cū
ego in eo/et ipse in me erit Mis. ti-
bi p simile ostendā. qđ dicit Attol-
le oculos nūc in quandā sublimio-
rem quidē conuenientiam. silem tñ
huic. Si ipse filius in patre ita esset
vt non tñ in ipso esset pater: aut ita
pater in ipso esset. vt non esset ipse in
patre Nūdeo dicere: et ipsoꝝ citra
pfectū vnitas remaneret: si tñ iam
vnitas esset. Nūc vero cū et ipse in
patre et pater in ipso sit. nō ē quo
claudicet vnitas: sed vere et rotun-
de vnū sunt ipse et pater: Sic igit̃
aia cui adherere deo bonū est: nō
ante se existimet ipsi pfecte vnitas
nisi cū et illum in se: et se in illo ma-
nentem persenserit.

Ca. xxi. Que sit diffe-

rentia inter vnitatem illaz qđ pater
et filius vnum sūt. et illam qua ad-
herens deo anima. vn' spūs est:
Sup cantica sermone. lxxi.

On sic vnū dicit aia cū deo:
sicut vnū sūt pater et fili': qđ

b 7.

Liber.

uis qui adheret deo vnus. spūs ē cū eo. Legi hoc: illud nō legi. Non dico de me q̄ nihil sū. s̄ nemo plane nisi demens siue d̄ terra siue de celo: vsurpabit sibi illā vnigēti vo cē: ego et p̄r vnū sum⁹. Et tñ ego licet puluis et cinis mime illud ve rear dicē. qz vnus cū deo spūs sū si vnqz tñ certis psuasus fuero ex perimentis deo me adherē: ad in star vni⁹ illoz q̄ in caritate manēt. ac per hoc in deo manent et deus in eis. Nam de tali adhesionē pu to dictū: qui adheret deo vn⁹ spī rit⁹ ē. Quid ergo? Dicit fili⁹. Ego in p̄re et p̄r in me est: et vnū sum⁹. Dicit hō: ego in deo: et de⁹ i me ē: et vn⁹ spūs sum⁹. Sed nunq̄o p̄r et fili⁹ vt sint in inuicē. ac p̄inde vnuz inuicē se manducat: sic deus et hō mutua se quodā in sese māducati one trañciūt. vt p̄ hoc etā nō vnū. certe vn⁹ spūs sint? Absit. Nec em̄ vno mō insūt sibi hi atz illi: s̄ neqz vna vnitas vtrozūqz. Deniqz inu itur vnitatuz diuersitas p̄ vnus et vnū: qm̄ nec p̄r et filio vn⁹: nec ho mini et deo vnuz poterit ouenire. Illic q̄dem p̄ vnū vnitas sc̄stātie vel nature: hic vō p̄ vn⁹ eque vni tas: s̄ ideo longe altera qz inē sub stantias et naturas. Ihd̄i nempe et deo sua cuiqz et natura et substan tia ē: cū p̄ris et filij ostet penit⁹ eē vnā. Ides illā nec vnitatē eē: si q̄ oem huic singulari sūmeqz vnitati oparet. Nā qūō vnitas: vbi nume rus naturaz et substantiaz diuer

fitas? Et tñ vnus spūs d̄r et est cū deo aia adherēs deo. nec p̄iudici cat rez p̄alitas vnitati huic: quā facit nō cōfusio naturaz. s̄ volūta tū cōsensio. Prop̄ hāc qz multa corda vnū. et multe aie vna dicun tur: sic scriptū ē. Multitudinis credē tū erat cor vnū et aia vna. Et hec ergo vnitas. Ceterz q̄o ad illaz q̄ nō vnitione cōstat: s̄ extat echni te? Nō plane illā quedāz instar h⁹ mutua māducatio facit: qz nec fit. Est eni. S̄ nec diuinctio naturaz seu essentiaz. volūtātū ve cōsensio. cōstituit eā: qz diuinctio vl⁹ cōsensus vel casus cōpositio vel tale aliq̄o vni⁹ nō est. Est at p̄r filioqz naturā eēntia. volūtas nō mō vna s̄ vnū. Hoc nēpe ē illis esse. q̄ naturā eē. hoc velle q̄ esse. vel naturā eē. Nō est itaqz q̄ vnitas qua vnuz sunt p̄r et fili⁹. dicat fieri de naturis vl⁹ essentij vl⁹ volūtātib⁹ qz vnū sūt: nō est q̄ dicat vel fieri. q̄a est. Nec eni facticia ē. s̄ natua. Sūt in sese p̄r et fili⁹ nō solū ineffabili s̄ etiaz incōprehēbili mō sui ipsoz capa biles parit et capaces: s̄ sane ita capaces vt non p̄icipabiles: ita capaces vt nō p̄icipes. Est p̄r in filio in q̄ sp̄ sibi bñ cōplacuit: et ē fi lius in p̄re. a q̄ vt nunqz non nat⁹: ita nunqz est sepatus. Porro p̄ ca ritate hō in deo: et de⁹ in hoīe est. S̄ hō q̄dez ab eēno in deo tanqz ab eēno dilectus: q̄ tñ ex ill⁹ sit q̄ di cūt: qz dilexit et gratificauit nos i dilecto filio suo. an̄ mūdi cōstitutio

Primus.

nē: deus vō in hoīe: ex q̄ dilect' ab hoīe. Etsi ita ē hō quidē in deo ē: et qm̄ in hoīe deus nō est: de' at in hoīe nō est qui nō sit in deo. Manē enī in dilectione nō p̄t: etsi forsitan ad tps diligat nō dilectus: potest at nondū diligere etiā dilect'. Porro cū iā diligit q̄ diligebat: homo i deo: et de' i hoīe ē. Qui at nunq̄ diligit nunq̄ dilect' est: ac per hoc nec ipse in deo: nec deus in eo est. Ihec dicta sint ad dandā differentiam inter illā connexionē qua p̄r et filius vnū sunt. et illā qua adherens deo vn' spūs est: ne forte q̄a legi' de hoīe manente in caritate qz in deo manet et de' in eo. et itē de filio. q̄ nihilominus in p̄re sit ⁊ pater in ipso par putaret adoptati prerogatiua: et vnigeniti vnicio

Ca. xxiij:

De visione illa qua vidend' est deus in futuro sicut est. Sup cantica sermone xxxi.

Isto futura stat: qz forma stat que tūc videt'. Est enī: nec vllā capit ex eo qd̄ fuit vel erit mutationē. Tolle nempe fuit et erit: vnde iā transmutatio. aut vicissitudinis obumbratio. At quicqd̄ veniens ex eo qd̄ fuit: non cessat tendē in id qd̄ erit: transitū sane hz per est. s̄ oīno nō est. Nā q̄ modo est qd̄ nunq̄ in eodē statu pmanet. Solū p̄inde vere est: qd̄ nec a fuit p̄scidit': nec ab erit expungit'. s̄ solū et inerpugnabile ro

manet ei ē. et manet qd̄ est. Nec fuit sane tollit illi eē ab eēno: nec erit eē in eternū. ac p hoc sibi vōdicat sibi vep̄ esse: i. increabile. interminabile inuariabile. Cū ergo ipse q̄ sic est. imo qui nō sic. aut sic est. videt' sicuti est. stat vt dixi illa visio: quia nulla eā interpolat vicissitudo. Et tūc ille de euangelio vn' omnibus q̄ sic videt' denat' reddi': i vna spē q̄ offert'. Nā qd̄ apparet vt inenarrabile in se est ita inenarrabilē inuentib' p̄esto est et quib' apparet nil videre desidēabili' volūt. nil delectabili' p̄nt. Qm̄ ergo illā vel fastidiet auuiditas: vel se strahet suauitas: vel fraudabit veritas: vel deficiet eternitas. Qz si in eternum extendi' videndi copia ⁊ volūtas quō nō plena felicitas. Nil quippe aut deest iam semp videntib'. aut supest semp volentib'. At talis visio nō est vite p̄ntis: sed in nouissimis reseruatur.

Ca. xxiii

Qz nō pōt videri in hac vita sicuti est. Sup cantica sermone xxxi

Tudiosis mentib' de' frequēter apparet: et nō sub vna specie. Quid ita. Profecto qm̄ nondū videt' sicuti est. Et nunc quidē apparet quib' vult sed sicuti vult: nō sicuti est. Non sapiēs nō sanct': nō p̄pheta: videre illum sicuti est pōt: aut potuit in corpe b mortali. poterit autē in immortalī qui dign' habebit'. Itaqz videt' et

Libet.

hic: sed sicut videt ipsi ⁊ non sicuti est. Nam neqꝫ solem quē quotidie vides vidisti tñ aliqñ sicuti est: sed tñ sicut illuminat: ubi causa: aerē. montē parietē. Qd ne ipsuz qđem aliquatenus posses: si non aliqua ex parte ipsum lumen corporis tui p sui ingenta serenitate et perspicuitate celesti lumini simile esset. Non deniqꝫ alteꝝ membꝝ corporis capax ē luminis: ob multā utiqꝫ dissimilitudinē. Sed nec ipse oculus si turbatus fuerit lumini p̄p̄inquit: nimirū ob amissā similitudinē. Qui ergo turbatus nullaten⁹ serenū solem videt p̄pter dissimilitudinem: serenus aliquatenus videt p̄pter nō nullā similitudinē: p̄fecto si pari proꝛsus puritate vigeret: videret omnino inoffensa acie eū sicuti ē p̄pter omnimodā similitudinē. Ita et solem iusticie illū qui illuminat oēm hominē venientē in hunc mundū. videre in hoc mūdo sicut illuminat illuminat⁹ potest: tanqꝫ iā in aliquo similis: sicuti ē omnino non p̄t. tanqꝫ non perfecte similis. Porro iā presentib⁹ non aliud est videre sicuti est. q̄ esse sicuti est: et aliqua dissimilitudine non cōfundi

Ca: xliii. De diuersis modis visionū dei. Super can. sermone xxxi

Antea hec formarū varietas atqꝫ numerositas specierū in reb⁹ conditis. qđ nō nisi radī sūt deitatis: monstrātes qđem qꝫ vere sit a quo sūt: non tñ

dissimientes p̄sus quid sit. ita qđ de ipso sint vides. s; non ipsuz. Cū aut de eo quē non vides cetera vides: scis indubitanter existere quem oportet inq̄rere: vt inq̄rentē non fraudet gratia: negligentē ignorātia nō excuset. Neꝝ hoc genus videnti cōmune. In promptu enī ē iuxta aplm omni vtēti ratione inuisibilia dei p ea que facta sunt intellecta cōspicere. Ali⁹ p̄cul dubio modus ille quo quondā p̄ribus crebra illa atqꝫ ambitiosa diuine presentie familiaritas dignantē indulta ē quanqꝫ nec ipsis sicuti est. sed sicut dignata ē: nec vno mō s; vt ap̄lus ait: Multifarie multis qꝫ modis: cum ipse in se sit vnus. Et hec demonstratio nō qđem cōmunis: sed tñ foris facta est: nimirū exhibita p imagines extrinsecus apparentes. seu voces sonātes. Sed est diuina inspectio eo differentior ab his quo interior: cū p se ipsum dignat inuisere deus aiām querentem se: que tñ ad querendū se toto desiderio et amore deuouit. Hoc signū istiusmodi aduentus eius: sicut ab eo qui expertus est edocemur. Ignis ante ipsum precedet: et inflammabit i circuitu inimicos eius. Oportet nanqꝫ vt sancti desiderij ardor p̄ueniat faciez eius ad omnem animam ad quam ipse est venturus: qui omnē consumat ruginē: et sic p̄paret locū domino. Et tūc scit anima quoniam prope est dominus: cum se senserit illo i

gne succensā. Non ergo sit affecta et sic dilecta creata erit omnino vlt illa que multis p ea que facta sūt. vel illa que paucis per visa et somnia facta ē manifestatio sponsi: nisi et speciali prerogatiua intimis illum affectibus atqz ipsis medullis cordis celitus illapsū suscipiat. habeat qz presto quem desiderat: nō figuratū sed infusum: non apparentem sed afficientem: nec dubiūz qn eo iocundiozem quo intus non foris. Verbum nempe est nō sonās sed penetrans: non loquax sed efficit: non obstrepens auribus sed blandiens affectibus. Facies ē nō formata sed formans: non pstringens oculos corporis sed letificās faciem cordis: grata quippe amoris munere non colore. Non tamē adhuc illum dixerim apparere sicuti est: qz nō omnino aliud hoc modo exhibeat qz quod est. Neqz enim vel sic cōtinue presto erit qz: tūc deuotissimis mētibus: sed nec vniformiter omnibz. Oportet nanqz pro varijs anime desiderijs diuine gustum presentie variari: et infusum saporem supne dulcedinis diuersa appetentis animi aliter atqz aliter oblectare palatum.

Ca. xxi Cui vlt quali anime deus apparere solet.

Sup can. sermone xxxij.

Piritus est deus et concupiscit decorē illius anime quaz forte aduerterit in spū ambulante et curā carnis nō pficiente in desi-

Primus

derio: psertim si sui amore flagrantem cōspexerit. Tali aīe suspiranti frequē imo sine intermissione oranti. et afflictāti se p desiderio: interdū desideratus ille miserat⁹ occurrit. Ergo siqz ē ita dōderij vir vt cupiat dissolui et esse cū xpō: cupiat at vehemēte. ardēter sitiat. assidue meditet. is pfecto suscipiet deū. Siqdem desiderij cordis ei⁹ tribuet ei: et si adhuc pegrināti in corpe. Ex parte tñ id qz ad tps: et tps modicū. Nā cū vigilijs et obsecrationibus et multo labore et imbre lacrimaz questus affuerit: sbito dū teneri putabitur elabit. Et rursum lacrimanti et insectāti occurrens op̄hēdi patit. h mīme teneri: dū subito itez qī e manibz auolat. Et si institerit p̄cibus et fletibus deuota aīa denuo reuertet: et voluntate labioz ei⁹ nō fraudabit eam. Sz rursum moris disparebit: et nō vlt debet itez. nisi toto desiderio req̄rat. Ita ergo et in hoc corpe p̄t eē de p̄ntia sponsi frequens letitia. h nō copia: qz et si visitatio letificat: h molestat vicissitudo. Nec tñ vel i tranktu sic presto erit omī aīe: nisi illi dūtaxat quā ingens deuotio et desiderijz vehemēs. et p̄dulcis affect⁹ sponsam pbat et dignā: ad quā grā visitandi accessurū verbi decorē induat. formaz sponsi acci-

Ca. xxi Cuius magni fide magna et sblimia de supnis merentē vidē Sup Candel. sermone. xxxij

Libet.

Agni patrifamilias seu
regie maiestatis scema ap
parere exultimo. his qui ac
cedentes ad cor altius de maioris
spiritus libertate et puritate con
scientie magnanimiores facti. con
sueverunt audere maiora: inquieti
proius et curiosi penetrare: appre
hendere sublimiora: et temptare
perfectiora. non modo sensuum sed
et virtutum. Isti enim pro fidei ma
gnitudine digni inveniuntur qui
inducantur in omnem plenitudinē
nec est omnino locus in omnibus
apothecis sapientie: a quo de^o sci
entiarum dominus arcendos cen
seat cupidos veritatis. vanitatis
non conscios. Tales itaq; magna
audent: quia magni sūt: et que au
dent obtinent. Magna siquidem si
des magna meretur. Igitur istius
modi magnis spiritibus: magn^o
occurreret spiritus. et magnificabit
facere cum eis: emittens lucez suā
et veritatē suam: eosq; adducēs
et deducens in montem sanctū suū
et in tabernacula sua. Regez in de
core suo videbunt oculi eius. qui
huiusmodi est: precuntes se ad spe
ciosa deserti. ad flores rosarum: et
lilia conuallium: ad amena ortoz
et irrigua fontium: ad delicias cel
lariozum. et odoramenta aroma
tum. postremo ad ipsa secreta cubi
culi. Isti sunt thesauri sapientie et
scientie penes sponsum absconditi
Ihec vite pascua preparata in refe
ctionem animarum sanctarū Bea

tus vir qui impleuit desiderū suū
ex ipsis. hoc solum admonitus sit:
ne solus habere velit que possunt
sufficere pluribus

Ca:xxvij

De vicissitudinibus dei euntis et
redeuntis in anima. Super canti
ca sermone. lxxiij.

Icamus verbum dei deū
sponsuz anime prout vult
et venire ad animā et itez
dimittere eam: tm̄ vt sensu anime:
non motu verbi ista fieri sentiam?
Verbi causa. Cum sentit gratiam
agnoscit presentiam: cum non. ab
sentiam queritur: et rursum presen
tiā querit. Quidni requirat? Neq;
enim subducto sibi tam dulci spon
so. interim aliquid aliud. non dico
desiderare: sed nec cogitare libebit
Restat igitur vt absentem studio
se requirat: reuocet abeuntem. Ita
ergo reuocatur verbum: et reuoca
tur desiderio anime. sed eius ani
me cuius semel indulserit suauita
tem sui. Nunquid non desiderium
vox? Et valida Verbo igitur ab
eunte vna interim et continua vox
anime. continuum desiderium eius
tanquā vnum continuumq; reuer
tere: donec veniat. Et forte ideo
subtraxit se. quo avidius reuoca
retur. teneretur fortius. Nam
et aliquando simulabat se longi
us ire. non quia hoc volebat.
sed magis volebat audire

Primus

Mane nobiscuz qm̄ aduesperascit. Ergo isti modi piam simulationē imo salutarē dispēlationē quā tūc corpaliter de⁹ exhibuit: nō cessat identidem mō suo spiritali cuz de/ uota sibi aia sedulo aditare. Preteriens teneri vult. abiens reuocari. Neqz enī hoc irreuocabile x̄bū. It et redit p bñplacito suo: q̄i vi h̄rās diluculo et subito p̄bans. Et ire q̄dem illi quodāmō dispēlato riū. redire x̄o sem p volūtariū est. vtrunqz āt plenū iudicij. At penes ipsū hoz ratio. Nūc vero cōstat in aia fieri huiusmodi vicissitudines euntis et redeūtis verbi. Volo dicere quōd mecū agit i eiusmodi. nō expedit q̄dez. Sed prodar vt pro sim f̄fateor et mihi aduentasse verbum in insipientia dico: ⁊ pluries. Cūqz sepi⁹ intrauerit ad me: non sensū aliquotiens cū intrauit. Adesse sensū: affuisse recordor: interdū ⁊ presentire potui introitū eius: sentire nunqz: h̄ ne exitū quidez. Nam vnde in aiam meā venerit quō ve abierit denuo eā dimittens: sed et qua introierit vel exierit: etiaz nūc ignoraē me fateor. Sane p oculos nō intrauit. qz nō est coloratum. h̄ neqz p aures qz non sonuit. h̄ neqz p nares qz nō aeri miscet h̄ menti nec infecit aerē h̄ fecit: neqz x̄o p fauces qz nō est mansum vel hau/ stū. nec p tactū operi illud q̄a pal/ pabile non est. Qua igit introiuit? An forte nec introiuit q̄dem qz nō de foris venit? Neqz enī est vnū ali

qd ex his q̄ foris sunt. Porro nec deintro me venit qz bonū ē: ⁊ scio qm̄ nō est in me bonū. Ascendi eti am superi⁹ meuz: et ecce supra hoc verbum eminens. Ad inferius qz meū curiosus explorator descendi et nihilo minus infra inuentum est. Si foras asperxi: extra omne exte/ rius meū comperi illud esse: si int⁹ et ipm̄ interius erat. Et cognoui q̄ dem verū esse qd legerā: qz in ipso viuim⁹: mouemur: et sum⁹. sed ille beatus ē in quo ipm̄ est: qui illi vi uit: eo mouet. Queris igit cū ita sint omīnō inuestigabiles vie eius vnde adesse nozim: Viuum et effi/ cax est: moxqz vt intus venit: exp/ gefecit dormitantē animā meam: monit et emolliuit: et vulnerauit cor meum: quoniam durum lapi/ deumqz erat: et male sanum. Ce/ pitqz euellere et destruere: edifica/ re et plantare: rigare arida: tene/ brosa illuminare: clausa referare: frigida inflammare: necnon et mis/ tere praua in directa et aspera in vias planas. ita vt bñdiceret ani/ ma mea domino et omnia que in/ tra me sūt. nomini sancto eius. Ita igitur intrans ad me aliquotiens verbū sponsus: nullis vnqz introi/ tum suum indicijs innotescere fe/ cit. non voce: non specie: non inces/ su. Nullis deniqz suis motibus cō/ pertum est mihi. nullis meis sensū/ bus illapsum penetralibus meis: tm̄ ex motu cordis sicut prefat⁹ sū intellexi presentiaz eius: et ex fuga

Libet.

vicioꝝ carnaliuꝝqꝫ opꝛessione affe-
ctui aduerti potentiã virtut. eius
ex discussione siue redargutiõe oc-
cultoꝝ meoꝝ. admirat' sũ pfun-
ditatem sapie ei': et ex q̃ntulacũqꝫ
emendatione moꝝ meoꝝ. exptus
sum bonitateꝝ mansuetudinis ei':
et ex reformatiõe ac renouatione
sp̃s mentis mee. id est interior. ho-
minis mei: pcepĩ vtcũqꝫ sp̃em de-
cor. eius: et ex cõtuitu hoꝝ oĩm si-
mul expaui multitudinẽ magnitu-
dinis ei'. Neꝝ qz hec oĩa vbi abs-
cesserit verbũ q̃dam ilico languo-
re torpentina pĩde iacere incipiũt:
ac si cacabo bullienti subtraxeris
ignem: et hoc mihi signũ abscessio-
nis eius Tristi. sit necesse est anima
mea donec iteꝝ reuertat': et solito
recalescat cor meum intra me: idqꝫ
reuerſionis indiciũ. familiare mi-
hi erit quoad vixero p verbi re-
uocatione reuocationis vbi: qđ
vtiqꝫ reuerrere est: Et quotiens e-
labetur. totiens repetet' a me: nec
cessabo clamitare quasi post ter-
gũ abeũdũ. ardenti desiderio cor-
dis. vt redeat et reddat mihi leti-
ciam salutaris sui: reddat mihi se-
ipsum. f. fateor filiĩ nihil interim li-
bet: dũ nõ p̃sto est. qđ solũ libet.

Ca. xxviij. Qđ absqꝫ
veritate simul et gr̃a non est plena
et iocũda visitatio dei Sup cantu
ca sermone. lxxiij

Traqꝫ res necessaria mihi. et
veritas quidẽ cui abscondi nõ

possim: gr̃a aut' cui nolim. Alioqñ
sine alterutra visitatio plena non
erit: cũ et illi' serenitas absqꝫ hac
onerosa: et hui' hilaritas absqꝫ il-
la dissoluta possit videri: Amara
est veritas sine cõdimento gr̃e. si-
cut absqꝫ veritat. freno leuis et ne-
sciens modũ: plerũqꝫ et insolẽs ip-
sa deuotio. Quã multis nõ p̃fuit
gr̃am pcepisse: p eo qđ t̃pamentũ
de veritate p̃ter nõ acceperũt. Ex
hoc em̃ pl' qđ oportuit oplacuerẽ
sibi in ea. dũ veriti nõ sũt veritat.
obtur': dũ nõ respexerũt ad matu-
ritatẽ magl. aut' se totos leuitati.
hilaritatiqꝫ dederũt. In factũ ẽ. vt
in qđ priuatim exultare voluerunt
gr̃a priuarẽtur: quib' vel sero dici
potuerit. Eũtes ergo discite qđ sit
fuite dñõ in timore. et exultate ei
cũ tremoẽ. Ergo si in sola gr̃a ple-
nitude gr̃e ẽ: sed ne in sola qđẽ ve-
ritate. Quid p̃dest sciẽ qđ te opor-
teat facere: si ñ deĩ et velle facere?
Quid si velis qđẽ h̃ mĩme possis?
Quãtos expr'. suz agnita verita-
te tristiores. et ideo magl. qđ iã cõ-
fugẽ ad ignorãtie excusatiõeꝝ nõ
liceret: sciẽtes et nõ faciẽtes qđ ve-
ritas hortaret'. Que cũ ita se ha-
beãt: neutꝫ sine altero sufficit. Et
qđẽ penes sp̃osuz vtraqꝫ res. De-
niqꝫ gr̃a et veritas p̃ ihm xpm̃ fca
ẽ: ait iohes baptista. Si ergo cuz
vnaquis h̃az sine altẽa pulsauẽt
ad ostiũ meũ dñs ihs. Ipse ẽ em̃
vbi dei. aie sp̃osus: intrabit sane.
nõ tãqꝫ sp̃osus: sed tanqꝫ iudex:

Primus

Ab sit: nequaquā fiat hoc. Nō intret in iudiciū cū seruo suo: Intret pacificus: Intret iocundus et hilaris: Maturus tñ et serius intret: q̄ seuēiori quodaz veritatē. vultu in me dū insolentia reprimat: purget leticiaz Intret saliens. Intret circūspēctus: qui culpā dū dissimulando transilī: penā miserando respiciat Intret festiuus et splēdius. suauis et mitis. q̄ nō dedignat dici et fieri spōsus aīe querēt. se: cū sit sup̄ omnia deus benedictus in secula:

Ca: xxi. Quid sit patrem et filiū venire ad animā Super cañ. p̄mone. lxi.

Antea est dignatio verbi. tāta beniuolentia p̄ris x̄bi erga bene affectā et bene opositam aīam. q̄ quidē ip̄m patris munus et verbi opus est: vt quā sua tali benedictōe p̄uenerint et p̄paraue rint sibi. sua quoq̄ dignent p̄ntia: et ita vt non mō ad eā veniāt sed etiam apud eā faciant mansiōnē. Non enim sufficit exhiberi: nisi et copiam sui p̄buerint Quid enim ē venire ad aīam x̄bum? Erudire i sapia. Quid est. p̄m venire? Afficere ad amorez sapie. Patris diligere est: et ideo patris aduentus ex infusa dilectione p̄batur Quid faceret absq̄ dilectione eruditio? Inflaret. Quid absq̄ eruditōe dilectio? Erraret: Non decet sponsam verbi esse stultam. porro elatā pater non sustinet: Pater enī diligit

filiū: et omnem altitudinem extollentem se aduersus sciam verbi: semper in p̄mptu habet deſicere atq̄ destruere: siue immittendo zelum siue intentando: quoz alterū misericordie: alterz iudicij est. Iti nā oēm in me extollētiā cōp̄mat imo deſiciat et ad nihiluz redigat: non accensus furoz. sed infusus amor. Si ergo dñs iesus dignetur venire ad me. vel potius in me in caritate et spiritu mansuetudinis. emulans me dei emulatione. quid em̄ ita dei vt caritas. nempe et deus est. si inq̄ in ista venerit. in hoc cognoscā q̄ nō sit solus: sed veniēt etiā p̄r suus cū eo. Nā quid eque paternū? Propter hoc nempe nō pater verbi tm̄: sed et pater miāz ē appellatus. q̄ innatū habz miseri sp̄ et p̄cē. Si sensero ap̄iri mihi sensū. vt itelligā scripturas aut p̄monez sapie: q̄si ebullire ex itimis aut infuso lūie desup̄ reuelari misteria: aut certe exp̄di mihi quasi q̄dā largissimū celi gremiū: et liberiores desursū influere aīo meditationū imbres: nō abigo sponsum adesse. Verbi siquidē hec copie sūt: et de plenitudine ei⁹ ista accipim⁹. Quia si se p̄ter infuderit humilis quedam sed pinguis intima asperſiōis deuotio: vt amor agnitae veritatē. necessariū q̄dā odiuz vanitatē. in me genēt. et p̄ceptū: ne forte aut scia inflat: aut frequētia visitationū extollat me: tūc p̄r suus p̄r ne sentio agi mecum: et patrem

Liber.

non dubito adesse Si autē pseuera
uero huic dignatiōi dignis sp qđ
in me est affectib⁹ ⁊ actib⁹ rñdere
⁊ grā dei in me vacua non fuerit
etiam mansionez apđ me facit: tā
př enutrients. qđ vñ erudiēs. Quā
ta putas ex hac mansiōe inter ani
mā ⁊ vñū familiaritatē. grā oriat⁹:
qñta de familiaritate seqtur fiducia

Ca. xxx. Quō cognō-

scit aia qđ diligit a deo Sup cañ.
pmone lxx.

Prima ex eo qđ se dilige ⁊ ve
hementer diligere sentit. etiā
se diligi nihilomin⁹ vehementer nō
ambigit: ⁊ de sua singulari inten
tiōe. solitudine. cura. opa. dilige
tia. studioq; qđ incessāter ⁊ ardēter
inuiulat quēadmodū placeat dō
eque hec oia in ipso idubitanter a
gnoscat Ergo ex pñis qđ sunt pe
nes deum agnoscat: nec dubitat se
amari qđ amat quota est. Amor dī
amorem aie parit: ⁊ illi⁹ pñrens
intentio intētā aiam facit: solitu
do qđ sollicitam Nescio enim qđ vici
nitate nature cū semel reuelata fa
cie. glām dei speculari aia potēit
mor illi oformari necesse est. atq;
in eandem imaginē transformari
Igitur qlem te paueris deo: talis
oportet appareat tibi de⁹. Cū scō
lis erit: et cū viro innocente inno
cens erit. Quōni eque cū amāte
amās. et cū vacāte vacans: ⁊ cū
invento intent⁹. et cū sollicito solici
t⁹. Vigilas tu. vigilat ⁊ ipse Con

surge in nocte in pñcipio vigiliāz
accelera qñtū vis. etiā ipas antici
pare vigilias inuenies eū. non pre
uenies. Temere in tali negocio. vñ
prius aliquis vel pl⁹ tribuis tibi:
Et magl. amat et ante: Si hec aia
scit. imo qđ scit. miraris qđ illaz ma
lestatem quasi cetera non curantē
soli sibi intendere gñetur: cui soli
ipsa postposita. curis oib⁹: tota se
deuotione custodit. Unū dico. mi
rū quidem. sed vez: aiam deū vi
dentem haud secus videre. qđ si so
la videat a deo: Ea ergo fiducia
dicit illū intendere sibi: seq; illi nñ
hil pñter se ⁊ illū videns Bon⁹ es
dñe aie querenti te. occurris. am
plecteris: sponsū exhibes qui dñs
es. imo qui es sup oia de⁹ benedi
ctus in secula Amen.

Explicit liber primus.

Incipiūt capla li. scđi.

- i. De ope nñe conditionis.
- ii. De rectitudine hominis.
- iii. De lapsu primi hominis a di
gnitate stat⁹ sui.
- iiii. De affinitate aie cū deo.
- v. De rēitudinē suā aia pñē pos
sit. magnitudinem vero non.
- vi. De simplicitate anime.
- vii. De gradu aie quo precellit
cetera viuencia.
- viii. De immortalitate anime.
- ix. De libertate anime.
- x. De homo cū sit liber. tñ inter
ueniente pñco. facit se seruū.
- xi. De pñma forma aie obscurari pñ

xij. Quod etiam libertas aie datur
pari potest sed non destrui
xij. De fiducia quā habz anima
ad deum.

xiii. De incremento anime

xv. Quod tēperat nobis grā dei.

xvi. De sacramēto baptismi.

xvii. De baptismo puuloꝝ.

xviii. Quod sola fides absqz baptis
mo in necessitate sufficit ad salutē

xix. De sacramento altaris.

xx. Quod impedire salutem aiaz
sit psequi xpm

xxi. De medio tenendo.

xxii. De mō corripienti.

xxiii. De lumine scie.

xxiiii. De causa diligendi deum.

xxv. De modo diligendi deum.

xxvi. De premio diligendi deū.

xxvii. De statu iustorum ante ad
uentum dñi.

xxviii. Quod absqz pñti ecclia celesti.
gloria pfici nō p̄t

Expliciunt capla secundi libri.

Incipit liber secundus

De ope nostre cōditiōis In pmo/
ne de natali dñi Cui? initiū ē Ma/
gna opa dñi. Caplm primum.

In primo ope cōditiōis
nostre de limo terre plasmauit
hoiem de? : et inspirauit in faciē ei?
sp̄m vite: Qualis artifex: q̄lis vni/
tor rerum: ad cuius nutū sic aglu/
tinantur sibi lim? terre et sp̄s vite:
lim? quidē iā aī creat? erat : qñ in
principio creauit deus celū et ter?

Secūdus

ram: At sp̄s sane nōn coēm sed
ppriā habz cōditiōez: nec in massa
creat: sed singulari q̄dam excellen/
tia inspirat. Agnosce o hō dignita/
tem tuam: agnosce dignitatem cō/
ditionis humane: Est tibi cū mun/
do corpus: sic enim decet eum qui
constitut? est. super vniuersam hu/
ius creature corporee molem. ali/
qua ei similari ex parte: sed etiam
est tibi sublimi? aliq̄d: nec omnino
oparandus es ceteris creaturis.
Cōpacta et federata sunt in te ca/
ro et anima: illa plasmata: hec fe/
derata. Sed cuius interest hec cō/
mixtio? Cui hac vnione prestatur?
Est enim iuxta sapientiam filioꝝ
huius seculi. vbi sociantur summis
inferiora: preualent que potestatē
habent. et humilioribus vtuntur
pro libitu suo: Conculcat fortior
minus fortem. Ridet sapiēs indo/
ctum: simplicem fallit astutus: po/
tens decipit imbecillez. Non sic in
opere tuo deus: non sic in tua cō/
mixtione: non ad hoc sociasti sp̄m
limo. sublimēz humili: dignam et
excellentem creaturam abiecte et
inutili masse: Quis non videat
fratres quantūz corpi prestat ani/
ma? Nunquid non trunc? insensibi/
lis esset caro inanimata? Ab ani/
ma enim pulcritudo: ab anima in/
crementū: ab aia claritas visus. et
sonus vocis. Deniqz sensus om̄is
aia est. Et quidē magna hec cōmix/
tio: sed si stabilis permansisset:
Nūc autem licet diuino fuerit mu/

Liber.

nita sigillo: ad imaginem quippe et
similitudinem suam creauit hominem deus.
heu disruptum est sigillum: et unitas dis-
sipata. Accedens ille pessimus latro.
recens adhuc sigillum fregit: et sic mu-
tata similitudine diuina: comparatus est miser
homo iumentis insipientibus. et similis
factus est illis.

Ca. ij. De rectitudine

hominis Supra cantica sermone. xxiij.

Secundum autem non secundum terre-
nam et secularem materiam deus

hominem fecit rectum: ad imagi-

nem quippe et similitudinem suam crea-
uit illum Ipse deus quemadmodum psal-
lis. rectus dominus deus noster: et non est ini-
quitas in eo Rectus itaque deus rectum
fecit hominem similem sibi. id est sine ini-
quitate: sicut non est iniquitas in eo:
Proinde iniquitas cordis est non car-
nis vitium: ut per hoc noueris in spiri-
tali portione tui. et non in crassa lu-
teaque substantia: dei similitudinem conseruandam
sue reparandam. Spiritus enim est deus
et eos qui volunt ei similes vel perseue-
rare vel fieri. oportet intrare ad cor
Atque in spiritu id negotium aditare: ubi
reuelata facie speculantes gloriam
dei in eandem imaginem transformen-
tur: de claritate in claritatem. tamquam a
vniuersi spiritu. Quamquam et corporis staturam
dedit deus homini rectam: forsitan ut ista
corporea exteriorum. viliorum. quam rectitu-
do figmenti. hominem interiorum illum.
qui ad imaginem dei factus est: spiri-
tualis sue seruande rectitudinis am-
moneret: et decorem limi deformita-

tem argueret animi Quid enim indece-
ti? quam curuum recto corpore gerere animam?
Peruersa res est et fetida: luteum
vas quod est corpus de terra oculos
habere sursum. celos libere aspicere:
celorumque luminaribus oblectare aspectus:
spiritali deo celestemque creaturam
suos e contrario oculos id est inter-
nos sensus atque affectus: trahere in ter-
ram deorsum. et que debuit nutriri
in troceis. herere luto tanquam vnam de
suis. amplexarique stercorea. Ergo
querere et sapere quod sunt super terram cur-
uitas anime est: et e regione medita-
ri et desiderare quod sursum sunt rectitudo.

Ca. iij. De lapsu primi

hominis a dignitate statui Supra
cantica. sermone. xxxv.

Abitabat homo in paradiso.

et in loco voluptatis. ouer-

satio ei: nihil molestie. ni-

hil indigentie sentiebat. odoriferi.
stipatus malis: fultus floribus. gloria
et honore coronatus: et constitutus super o-
pera manuum plasmatoris. Magis
autem ob insignem diuine similitudinis pre-
cellibat: et erat illi sors ac societas
cum plebe angelorum. et cum omni mili-
tia celestis exercitus. Sed mutauit
istam gloriam dei. in similitudinem vi-
tuli comedentis fenem. In est quam pa-
nis angelorum factus est fenem. posi-
tus in presepio: appositus nobis tan-
quam iumentis. Cibum hominis muta-
uit se in pabulum pecoris hominem
mutato in pecus: sive tristis et lacri-
mosa mutatio: ut homo paradisi

Secundus.

accola terre dñs: celi ciuis. dome
sticus dñi sabaoth: frater beatorū
spirituū. et celestiū coheres virtu/
tū: repētina se ouersione inuenerit:
et ppter infirmitatē iacentē in sta/
bulo: et ppter pecorinā similitudi/
nem indigentē feno: et ppter indo/
mitā feritatez alligatum p̄sep̄io.
Agnosce tñ o bos possessore tuū.
Cognosce pecus. quē non cogno/
uisti hō: adora in stabulo. quē fugi/
ebas i paradiso: honora p̄sep̄iū
cui? contemp̄isti imperiū: comede
fenu qui panē et panē angelicū fa/
stidisti. Sed quenaz causa inquis/
tante deiectionis? Profecto q̄ hō
cum in honore esset non intellexit.
Quid non intellexit? Positus i ho/
nore nō intellexit q̄ limus esset. ho/
noris fastigio delectat? hinc egre/
gia creatura gregi admixta ē: hic
bestiali similitudine dei similitudo
mutata est: hinc societas cū iumē/
tis p̄ osortio angeloz inita ē. Iſu/
giē da nob hec ignorātia: de qua
tot milia maloz vniuerso nro ge/
neri puenerūt. Cauenda omnino
dis ne forte si adhuc sine intellectu
et post verationē inuenti fuerim?
multa plura et grauiora priorib?
mala inueniāt nos. Merito quidē
q̄ nec veratio dederit intellectum

Ca. iiii

auditiui.

De affinitate anime cū deo Sup
Cantica sermone lxxxi.
Vid anime et vbo! Mul/
tū p̄ oēm modū. Primo q̄

dem q̄ naturaz tanta cognatio ē
vt hoc imago. illa ad imaginē sit:
deinde q̄ cognationez similitudo
testet. Nempe nō ad imaginez tñ
h̄ ad similitudinē facta ē. In quo
similis sit queris? Audi de ima/
gine prius. Verbum est veritas: est
sapientia. est iusticia. et hec imago
Eius? Iusticie. sapiētie. veritatis
Est enim imago hec iusticia de iu/
iusticia. sapientia de sapia. veritas
de veritate. quasi de lumine lumē:
de deo deus. Itaz rez nihil ē aia
qm̄ nō est imago: est tñ earundem
capax appetēs q̄: et inde fortassis
ad imaginē: celsa creatura i capa/
citate q̄dem magnitudinis: in ap/
petentia at̄ rectitudinis insigne p̄/
ferēs. Oportet nāq̄ id qd ad ima/
ginē est cū imagine ouenire: et nō
in uacuū participare nomē imagi/
nis. quēadmodū nec imago ipsa:
solo vel vacuo noie vocitat̄ ima/
go De eo vō q̄ imago est sanctū
dauid audisti in psalmis canentē:
nūc quidem magn' dñs n̄r et ma/
gna virtus eius: nūc rect' dñs de/
us noster et non est iniq̄tas in eo:
ab isto recto et magno deo habet
imago eius. vt et ipsa recta et ma/
gna sit Sz dico. Nihil ne ergo am/
plius h̄z imago ab aia q̄ ad ima/
ginē est. qz et huic magnū rectūq̄
assignamus? Et plurimū. Itaz ad
mensurā. accepit: illa ad equalita/
tem. An non plus hoc? Aduerte et
aliud. Huic vtrunq̄ a creatio aut
dignatio contulit: illi genēatio: atq̄

Libet.

id magnificenti⁹ esse nō dubiū est. Sed ne hoc quide⁹ eminenti⁹ esse quis abnuat: qđ cū deo huic .il/ li ⁊ de deo vtrūq; sit: id est de dei sba: Eteniz substantialis deo ima go sua: Et omne qđ eidē sue ima gini impertiri videt^r ambobus est sba: nō accitale. Adhuc vnū at tendē: in quo imago nō pax emi net. Magnū ⁊ rectū ista duo. natu ra a sese discrepare qđ nesciat. In imagine vnū sūt: Neq; hoc solum vnū sunt et cū imagine. Imagini em̄ nō mō id rectū est esse: qđ ma gnū esse h̄ etiā id magnū rēq; es se qđ cē: aie nō ita: et magnitudo ei⁹ et rectitudo ipsi⁹ diuerse ab ea. diuerse ab inuicem sunt.

Ca. v.

Qđ rectitudinē suā aia p̄dere pos sit: magnitudine⁹ vero non vbi su pra.

¶ Vt supra docui. eo aia ma gna est quo capax eternoz: eo recta quo appetēs supnoz: que nō q̄rit nec sapit q̄ sursum sūt: h̄ que sup terraz. nō plane est recta h̄ cur ua: cū tñ p̄ hmōi magna esse non desinat: manens vtiq; sic eternita ti. capax. Neq; etem illi⁹ aliqñ nō capax erit. etiā si nunq; capiēs fue rit: vt sit quō scriptū est. Veruntñ in imagine p̄transit homo. ex pte tamen: ne si toto priuaretur: nō su peresset spes salutis. Nam si desinat magna eē et capax: Quippe de ca pacitate estimatur aīe magnitu

do. Quid vero sperare possz: cui capax nō foret? Itaq; per magni tudinem quā retentat. etiā p̄oita rectitudine. in imagine p̄transit hō vno q̄si claudicās pede. q̄tū vero ad rectitudinē veluti claudicās cō turbat. Et de rectitudine qđ ex his q̄ dicta sūt liquet: qđ diuersa ⁊ ab aia sit. ⁊ ab aīe magnitudine qñquidē ea eē nō exāte. et aia ma net. et magna. Neq; magnitudis aīeq; diuersitas vñ docebit. Nō em̄ in p̄t vñ rectitudinis aīeq; mō strata ē: cum non sicut rectitudine ita et magnitudine sua priuari anima possit. Non est tñ sua ma gnitudo aia. Nā etiā aia nō inueni at abiq; magnitudine sua: ipa tñ et extra aiam repit. Queris vbi? In anglis. In quippe angeli vnde aīe magnitudo p̄bat: ex captu vi deliez eternitati. Quā si eo cōstitit ani maz discrepare a rectitudine sua. qđ ea carē possit. qđoni eque liqat esse diuersam. et a sua magnitudie quā sibi p̄pria vendicāe nō possit.

¶ Cū itaq; nec illa in omi: nec ista in sola sit aia: patet vtrāq; inordin ter differre ab ea. Itē. nulla for ma est: id cui⁹ est forma: Est autē magnitudo forma aīe: nec em̄ idō nō qđ inseparabilis est ei. Hoc si qđez sūt sbales or̄itūe omnes: h̄ nō mō p̄prie p̄pria. h̄ et p̄pria qđam: Hoc etiā aīe innumerabiles for me. Nō igitur sua magnitudo aia. nō magl. qđ sua nigredo coru⁹. qđ suus candor nix. qđ sua risibilitas

Secundus.

Ca. vii.

De gradu aie quo pcellit cetera
viuentia. Sup can smone. lxxi.

On' aie grad': ex quo solo
ad brāz ascēdit vitā Sūt nā
qz viuentia. 7 hoz genera duo. q
sentiūt. 7 q nō sentiūt Porro infēsi
bilib' sensibilia pferunt: atqz vtri/
usqz vita q viuūt 7 sentiūt. Mō sta/
būt piter in gradu vno vita 7 vi/
uēs: multo min' vita 7 q sūt sine
vita. Vita aia ē: viuēs qdē. h nō
aliūde qz seipsa: ac p hoc nō tam
viuēs qz vita: vt pprie de ea loq/
mur. Jñ ē q infusa corpi viuificat
illud. vt sit corp' de vite pntia: nō
vita h viuēs: Jñ liquet ne viuo q
dez corpi id viuē esse qd esse: cum
eē 7 minime viuē possit. Multo mi
n' q vite exptia sūt: ad hūc gradū
assurgēt: Sed nec omē qd vita dī
vel ē: otinuo valebit ptingē huc
Est' pecoz 7 arboz vita: sensu al/
tera vigēs. altera carens. At neu/
tri tñ id est esse qd viuē ē: cū vt q/
dē mltorz opio est: añ in elemētis
qz vll' illa in mēbz. vel ista in ramis
extiterint. At scdm h cū desinūt vi
uificare sūp viuē cessant: h nō 7 eē
Nequaquā igit tñ vite idē esse et
viuē ē: q est qñ nō viuūt. Porro ni
hil hoz quib' nō ē esse qd viuere
sit: ad bene brēqz viuēdū qñqz p/
ficiet vel emerget: qppe q neqz in
hūc inferiorē gradū potuit pue/
nire. Sola que in ipso stare agno/
scit aia hōis i eo dignitatē. creata

.c. z

seu rationabilitas homo: cū tamē
nec coruū sine nigredine. sine can/
dore niuez. nec hoiez qui non 7 ri/
sibilis sit 7 rationalis vnqz repe/
rias. Ita et aia et aie magnitudo.
7 si inseparabiles: diuerse tñ abin/
uicem sunt. Quō nō diuerse: cum
hec i subiecto. illa sbiectū 7 sba sit?

Ca. vii.

De simplicitate aie. Sup cantica
sermone. lxxi.

Quertat aia ex diuine inge/
nuitate similitudinis. inesse sibi
illā sue sbe naturalez simplicitatez
qua h ē illi esse qd viuē: 7 si non q
bene. q ve btē viuere. vt similitudo n
eq̄litas. Grad' ppinqu': grad' tñ
Neqz em vni' excellentie paris ve
fastigh sūt: hoc habere esse qd vi/
uē. et itē habē h esse qd btē viuere
Ergo si verbi ē illud ppter sublimi/
tatem: hoc aie ppter similitudinē: sal/
ua quidē eminentia verbi: palā est
affinitas naturaz: palā aie pzo/
gatiua. Et vt qd dī plani' fiat: so
li deo id est esse qd btē esse: Atqz
hoc primū 7 purissimū simplex. Se
cundū aut sile est huic. hoc videlīz
habē esse qd viuē: atqz h aie est.
Ex hoc etiā infēiori gradu ascēdi
pt. nō modo ad bene: sed etiā ad
btē viuendū: nō qz vel tūc sit hoc
esse qd btē esse illi qui eo puenēit
q̄tin' ita gl'ietur p similitudine: vt
tñ p dispitate habeat sēper. vnde
omnia ossa ei' dicant: Dñe quis
similis tibi?

Libe.

ē vita a vita: simplex a simplici: im/mortalis ab immortali. vt nō sit lō/ge a sūmo gradu vbi scilicet id eē qđ btē viuere ē: in quo solus stat de^o: qđ sol^o potens rex regū qđ dñs dñanciu. Accepit itaqz in sui dñi/tiōe aia. qđ si nō esse posse. tñ esse be/ata: sūmo pñ gradu qđtū licz ap/pians nō ptingēs tñ: neqz em vñ ipsi b erit aliqn hoc esse qđ btāz eē nec qñ beata erit.

Ca. viii.

De immortalitate aie vbi supra.
Immortalis est aia: qđ in b xbo fi/milis qđez. h nō cōlis. Nā in tātū superexcellit immortalitas deitatis vt apłs dicat de eo qui sol^o habz immortalitatez. Qđ ego reoz pro eo dictū. qđ sol^o sit natura incōmu/tabilis de^o. Vera nāqz qđ integra immortalitas. tā nō recipit mutatio/nem qđ nec finez: qđ oīs mutatio qđ dā mort. imitatio ē. Omne etenī qđ mutat. dñ de vno ad aliud trāsīt eē: qđāmodo nō ē moriat qđ ē: vt esse incipiat qđ non est. Qđ si tot mortes qđ mutatiōes: vbi im/mortalitas est? Et huic vanitati sbiecta ē ipa creatura nō volens h ppter eū qđ subiecit eā in spe. At/tñ immortalis aia est. qm cū ipi sibi vita sit. sicut nō ē quo cadat a se: sic nō est qđ cadat a vita. Neqz cū ostet suis affectib^o mutari eam: agnoscat ita se dō immortalitate si milē: vt sciat sibi deesse nō modicā immortalitatē. pte: soli reddēs abso/

lutā pfectā qđ immortalitatē. apud quē nō est transmutatio nec vicissi/tudinis obūbratio.

Ca. ix

De libertate aie vbi supra.

Rbitrñ libertas ē plane diui/nū qđ dā pfulgēs in aia: tā/ qđ gēma in auro. Et hac nēpe iest illi iter bonū qđez qđ malū: nec non inter vitaz qđ mortem: h nihilomi/n^o inter lucez qđ tenebras: qđ agni/tio iudicij. et optio eligendi. Et si qđ sūt alia. qđ sūt circa aie habitū sese e regione respicere videant: nihilo min^o inf ipsa censori^o qđā arbiter is aīe ocul^o dñudicat et discer/nit: sicut arbiter in discernendo. ita in eligendo liber. Nā et libez no/minat arbitriū: qđ liceat versari in his p arbitrio volūtati. Nā hō ad pmerēdū potēs: Omne etenī qđ se ceris bonū malū ve. qđ quidē nō facere libez fuit: merito ad meritū reputat. Et vt merito laudat. nō is tñ qui potuit facere mala qđ nō fecit: sed et qui potuit non facere bona et fecit: ita malo non caret merito. tam is qui potuit non fa/cere mala et fecit: qđ qui potuit fa/cere bona nec fecit. Vbi aut non est libertas. nec meritū. Propterea qđ sūt carentia rōe aīalia nihil merent. qđ sicut deliberatiōe: ita et li/bertate carent. Sēsu agunt: feruntur impetu: rapiunt appetitu. Ne/qz em iudiciū habēt qđ se dñudicēt siue regāt: h nē instrumētū quidez

iudicij id est rationem. Ita est quod non iudicantur: quia non iudicant. Quamquam quippe ratio ab his ratione exigatur: quam non acceperunt. Hanc vim a natura solus homo non patitur: et ideo solus inter animalia liber.

Ca. x

De hoc cum sit liber. tamen interueniente peccato facit se suum Super casum. f. lxxxi. Interueniente peccato patitur quando vim habet. sed a voluntate non a natura: ut ne sic quidem ingenta libertate pueretur. Quod enim voluntarium et liberum. Et quidem peccato factum. ut corripitur quod corrumpitur aggrauet animam: sed amore non mole. Nam quod surgit anima per se iam non potest. quod per se cadere potuit: voluntas in causa est: quod corrupti corporis viciato ac vicioso amore languescens et iacens. amoris iusticie propter non admittit Ita nescio quo prauo et miro modo ipsa sibi voluntas peccato quidem in deterius mutata. necessitate facit: ut nec necessitas cum voluntaria sit. excusare valeat voluntatem: nec voluntas cum sit illecebra excludere necessitatem. Est enim necessitas hec quodammodo voluntaria Est favorabilis quodammodo vis promittendo blandiens. et blandiendo promittens. Nam sese rea voluntas. ubi se peccato commiserit: nec excusare iam per se. nec excusare tamen vllatenus de ratione queat. Voluntas enim est quod se cum esset libera suam fecit peccati: peccato assentiendo: voluntas nihilominus est. que se sub peccato tenet voluntarie pulendo. Neque

Secundus.

enim non volens voluntas tenetur: voluntas enim est. Ergo quia volens suam seipsa non modo fecit sed facit. Ita anima miro quodammodo et malo modo sub hac voluntaria quodammodo. et mala libera necessitate et ancilla tenetur et libera Ancilla propter necessitatem: libera propter voluntatem: et quod magis mirum magisque miserum est. eo rea quo libera: eo quia ancilla quo rea: ac per hoc eo ancilla quo libera.

Ca. xi

De prima forma anime obscurari potest. sed non exterminari. Super casum sermone. lxxxi.

On plane anima naturam se exuit formam: sed supinquit pegri nam. Illa addita non ista posita est: et que superuenit obscurare ingenium potuit. sed non exterminare. Manet in fundamento. prius incuncta simplicitas sed minime apparet duplicitate optata humane doctarum. filationis ipocritarum. Quam incongrue simplicitati duplicitas admisceatur: quod indigne tali fundamento talis structura committitur. Sed perseuerat nihilominus in omni anima cum originali duplicitate generalis simplicitas: ut de collatione confusio augeatur. Perseuerat eque immortalitas sed fusca et tetra: irruente tenebrosa corporee mortali. caliginis. Nam et si non priuatur vita: vite tamen beneficium suo corpori iam non sufficit vendicare. Quid quod ne suam quidem spiritalem duntaxat vitam

Libet.

retinet sibi? Anima nempe q̄ pec-
cauerit: ipsa morietur. Inōne mor-
te ista duplici incurfante. illa qua/
liscūq; immortalitas quā retentat
tenebrosa satis redditur et misel-
la. Adde q̄ appetentia terrenorū.
que quidem oīa ad interitū sunt.
densat tenebras: ita vt aīa sic viuē-
te. nil a parte aliqua nisi pallida
facies. et imago quedā mortl. ap-
parere cernat. Cur nō em̄ q̄ imor-
talis est. sibi immortalia appe-
tit et eterna: vt qd̄ ē appeat. et qd̄
facta est viuat. Ceterū contraria sa-
pit et querit: et mortalib⁹ sese de-
generi ouersatōe sformās: imor-
talitatē. candorez qd̄az mortifere
osuetudinis piceo coloē denigrat
Quidni mortaliū appetit⁹ immor-
talem mortali silem. immortalē dis-
silem faciat? fauendo mortalibus
mortalitatē se induit: et vestez im-
mortalitatē. incidente mortis simi-
litudine decolorauit non exuit.

Ca. xij.

Quia libertas etiā aīe deturpari p̄t.
sed non destrui. vbi supra.

Modo delectat h̄re. id etiā p̄-
dere timet aīa. et timor color
est. Is libertatē dū tingit tegit: et
eam nihilomin⁹ sibi met reddidit dis-
silem. Quā digni⁹ sua origine nihil
cupet vt nihil metueret. ac p̄ hoc
a suili timore isto ingentā sibi de-
fendēt libertatez: manentē in vi-
gore et decore suo. Sed et volūta-
ria illa necessitas. et contraria lex in-

flīcta membr. eidē incubat liber-
tati et liberā natura creaturaz p̄-
priam ipi⁹ volūtātē dū allicit. subi-
cit sicuti implens faciē ei⁹ igno-
minia: ita vt vel carne seruiat legi
pccī. et non volēs. Quia ergo na-
ture ingenuitatē mox p̄bitate de-
fensare neglexit: ex iusto auctorl.
iudicio factū ē: nō qd̄ē vt liberta-
te p̄pria nudaret: s̄ tñ supidueret
sicut dyplōide osuōe sua. Et bñ
sicut dyplōide. vbi veste veluti du-
plicata manēte libertate p̄pter vo-
lūtatem: suilis nihilomin⁹ ouersa-
tio nēitatē p̄bat. hoc de simplici-
tate. hoc de immortalitate aīe ad-
uertere ē: et nil tibi in ea si bene osi-
deres apparebit. qd̄ nō sit isti⁹ mo-
di silitudinis p̄ter et dissilitudinis
dyplōide adoptū. An nō dyplō-
is vbi nō innata sed affixa: et qua
dā q̄si acu pccī assuta ē simplicita-
ti fraus: immortalitati mors. nēitas
libertati? Neq; em̄ eēntie simplicita-
ti prescribit duplicitas cordis. nō
nature immortalitati mors. aut vo-
lūtaria pccī. aut necessaria corpis
nō arbitrii libertati necessitas vo-
lūtariae sicuti. Ita bonis nature
mala aduēticia. dū nō succedūt s̄
accedūt: turpāt vtiq; ea nō exēmi-
nant. oturbāt non detrahunt. In
aīa dissilis est deo. in dissimilis est
et sibi. in opata iumentis insipienti-
bus. et similis facta est illis. In ho-
mines tāq; vulpes duplicitatis et
fraudis foueā hñt. et quia pares
vulpiū se fecerūt. p̄tes vulpiū erūt.

Ca xiiij

De fiducia quā hz aia ad deum.

Super canō s̄mone. lxxij.

On ē apud verbū ociosa aie
genēosa cognatō: ⁊ cognatio
nis testis similitudo pseuerans. Di/
gnanter admittit in societate sp̄s
silem in natura. Et certe de rōe na/
ture. s̄is silem querit. Quid em̄ nō
tute p̄sumat apud eū. cui? se insi/
gnem cernit imagine. illustrē simili/
tudine nouit? Quid inq̄ vereat
de maiestate: cui de origine fidu/
cia dat? Tātū est vt curet nature
ingenuitatez. vite honestate suare
imo celeste dec? qđ sibi originaliter
iect: dignis quibusdā studeat
moz affectuū qz venustare ⁊ colo/
rare colorib?. Ut qđ em̄ dormitet
industria? Grāde p̄fecto in nobis
donū nature ipsa est. Que si min?
suas exequatur partes in me: qđ
reliquū natura habz in nobis to/
tū turbabit: totū quasi qđaz vetu/
statis op̄etur rubigine. Id quidē
iniuria auctori Et utiqz ad h̄ au/
ctoz ipse de? diuine generositatis
industriam p̄petuo voluit in ani/
ma p̄suari: vt sp̄ hec in sese ex vbo
habeat qđ amoneatur sp̄: aut stare
cū vbo aut redire. si mota fuēit. A/
nime vō redit? ouersio ei? ad vbu
reformande p̄ ipm. s̄formāde ipi.
In quo? In caritate. Talis s̄for/
mitas maritat aiam cū vbo. cum
cui videlicz s̄is est p̄ naturaz: si/
milē nihilomin? ipi se exhibet per

Secundus.

voluntate: diligēs sicut dilecta est.
Ergo si p̄fecte diligit. nup̄sit. Quid
hac s̄formitate iocundi? qđ opta/
bili? caritate: qua sit vt hūano ma/
gisterio non contenta. per temet
O aia fiducialiter accedas ad ver/
bū: verbo cōstāter inhereas. Vbu
familiarit̄ p̄cūterl. s̄sultes qz de
omni re. q̄ntū intellectu capax. tan/
tū audax desiderio? Vere spiritali
sancti qz cōubij cōtract? ē iste Paz/
dixi cōtract?: cōplex? qz. Cōplexus
plane vbi idem velle ⁊ nolle. idem
vnū facit sp̄m e duobus.

Ca : xliij

De incremento anime Super can/
tica sermone. xxvij.

Ecce est aiam crescere ac di/
latari: vt sit capax dei. Por/
ro latitudo ei? dilectio ei?. Naz et
anima mīme cū sit sp̄s corpoream
recipit q̄ntitatem: tñ cōfert illi grā
qđ negatū est a natura. Crescit q/
dem ⁊ extenditur: s̄ spiritalit̄ Cre/
scit nō in s̄ba: sed in v̄ute Crescit
⁊ in glia. Crescit deniqz ⁊ p̄ficit
in vīz p̄fectū: in mensurā etatis
plenitudinis xp̄i. Crescit etiā in tē/
plū sc̄m in dño. Ergo q̄ntitas cu/
iuscunqz aie estimetur de mensu/
ra caritatis quā hz: vt verbi grā
que multū habz caritatis magna
est. que paz parua. qđ vō nihil ni/
hil. Ergo exēplo illi? qđ sursum est.
mater n̄ra: hec qz qđ pegrinat hz
celos suos: hoies spiritales. vitaz
opione s̄p̄cios: fide puros: spe

Libet.

firmos: latos caritate: creplatiōe
suspensos. Et hi pluētes pluuiā &
bi salutare: tonant increpatiōib⁹
coruscant miraculis. Ibi enarrant
gliaz dei: hi extenti sicut pelles su-
per oēm terrā: legem vite ⁊ disci-
pline digito quidē dei scriptam.
oñdunt in semet psis. ad dandam
sciam salutis plebi eius.

Ca. xvi.

Qd tpatur nobis grā dei Sup
psalmū. qui habitat sermone. iij.

Iē sol iste corpore? lez bon⁹
sit ⁊ valde necessari⁹: tñ ⁊ fer-
uor si tpatus nō fuerit: infirmo ca-
piti. ⁊ splendor infirmis oculis no-
cet: nec est solis culpa. sed infirmi-
tati: sic etiā sol iusticie est. Vñ ⁊ di-
citur: noli nimīū esse iust⁹. Nō q̄ iu-
sticia bona nō sit. sed qz dū adhuc
infirmi sum⁹. oportz ipam nobis
bonā grām tpari ne forte elatōis
aut indiscretiōis viciū incurrām⁹.
Quid em̄ est q̄ incessāter orantes
supplicesqz: nō possum⁹ ad eaz
quā desideram⁹ abūdātiā grē p-
uenire? Putat. qz auar⁹ aut inops
fact⁹ est de⁹. ipotens aut inexora-
bilis. Ab sit hoc p̄sus absit: s̄ ipse
agnouit figmentū nrm. Non tam
p̄pterea a petitiōe cessandū ē. qz ⁊
si nō dat. ad satietatē: dat ad su-
stētatiōez: etsi cauet nobis a seruo
re nimio: tñ fouet nos tāqz mater
calore suo. Sicut em̄ vidēs venien-
tem accipitrem m̄ expandit alas
suas. vt pulli subeant ⁊ habeāt tu-

tū refugiū. sic nobis pata ⁊ q̄dam
mō dilatato sinu. extēsa est sūma il-
la ⁊ ineffabilis pietas dei nostri.

Ca. xvi.

De sacramento baptismi In ser-
mone In cena dñi. q̄ sic incipit Ibi
sunt dies.

Sacramentū dicit sacz signū
siue sacz secretū. Multa siqui-
dem sūt ppter se tm̄: alia & ppter
alia designanda: ⁊ ipa dñr signa
et sūt. Ad hoc enim instituta sunt
oia sacramēta. vt inuisibilis grā si-
gno aliquo visibili p̄staret. Ad h̄
eucharistie p̄cipatio. ad h̄ ipē ba-
ptism⁹. iniciū sacramentoz oim in
quo oplantāmur similitudini mortl.
xp̄i. Que ē grā p baptismū? Atqz
purgatio delictoz. Quis em̄ p̄t fa-
cē mūdū de imūdo oceptū semie:
nisi qui sol⁹ est mūd⁹: ⁊ in q̄ peccm̄
nō cadit de⁹? Ihuī⁹ quidem grē sa-
cramētū prius erat circūcisio. vt
originalis rubiginē culpe. q̄ mana-
uerat a parentib⁹ primis cultellus
eraderet Sz veniente dño: q̄ agnus
est tot⁹ suauis ⁊ mitl. cui⁹ iugū sua-
ue ⁊ on⁹ leue optime satis mutatū
est. vt inuētam rubiginem cū vn-
ctiōe sp̄sandi aqua diluēt. ⁊ acer-
bitas illa cessaret. Sed forte q̄rat
aliq̄s ⁊ dicat. Si deletū est in ba-
ptismo qd otraxim⁹ a parētib⁹
cur adhuc manet cupiditas ⁊ fo-
mes ⁊ velut incētiū qd oā pecca-
ti. Neqz em̄ dubiū qn a primis pa-
rentib⁹ in nos traducta sit lex ista

peccati. Oēs siquidem in peccatrice voluntate generamur. propterea licet inuiti. illicitos quosdam occupet scētiarum motus. et tamquam bestiales sentimur. Lauamur igitur in baptismo. quod delet chyrographum damnationis nostre: et hec gratia nobis offertur: ut iam non nobis occupata noceat. si tamen a consensu abstineamus: atque ita tamquam sanies inueterati ulceris. remouetur. dum tollitur damnatio. et responsum mortis quod prius in manabat. In baptismo abrenūciantes diabolo. pater celestis adoptat. et in regnum filii claritatis. sue de patre tenebrarum transfert. Nimirum ipsa est stolaprima. quam vere cito proferre ministris. paternus iubet affectus. non oris petitio. nec cordis desiderium expectans: sed et ipsum intellectum proueniens in benedictionibus dulcedinis. Donec voluntati. visum. et facultatem deliberandi renatur. quosque recipiat. a caritate dei separari omnino non poterit. Securum interim degit sub protectione et aduocatione domini dei sui non est quod vereatur ex omnibus. At ubi sane discretionis annos ingreditur ens redditur sibi. ceterorum utique violentiam: nec tunc quidem formidare necesse est. sed a propria caueat voluntate. Preter hanc enim nihil est. quod timeamus. Ipsa est que in patrem tenebrarum denuo redigit: que nos. inter subiecit mortis. imperio. Caueamus primum a propria voluntate. tamquam a vipera pessima et nequissima: et quod sola deinceps damnare possit animas

Secundus

nostras.

Capitulum

De baptismo puulorum. In prima parte sermonis. In ramis palmarum qui sic incipit. Non sine causa.

Si puulus natus est puulos a gratia non excludit: quod nec pietati incongruum. nec maiestati eius difficile est: ut suppleat munus gratie. quod minus in eis habet natura possibile. Porro infantum renatorum neminem carere meritis: sed christi habere merita. Quid enim si infans pro se loqui non potest: pro quo vox sanguinis fratris sui. et talis fratris clamat ad deum terra? Astat et clamat nihilominus mater ecclesia. Quid tamen infans? Nonne et ipse videtur quodammodo de fontibus saluatoris. vociferari ad deum et suis vagitibus clamare: donec vim patior. responde pro me? flagitat auxilium gratie. quia vim patitur a natura. Clamat. innocentia miseri. clamat ignorantia puuli. clamat additi infirmitas. Ita ergo clamant hec omnia. sanguis fratris: fides matris. destitutio miseri. et miseria destituti. Et clamatur ad patrem. Porro pater seipsum negare non potest. Pater est. Nemo mihi dicat. quia non habet fidem. cui mater impertit suam: inuoluens illi in sacramento: quousque idoneus fiat suo assensu euolutam percipere. An breue pallium est: ut non possit duos cooperire?

Libet.

Magna ē ecclie fides. Nūq̄o mior
fide chananee mulier. quā ostat
et filie potuisse sufficē et sibi? Sane
infātes. q̄ phibente etate nō pnt
habē fidē. h̄ est cordis ad deū cō/
uersiōez. cōter nec salutē. si absq̄
baptismi perceptiōe moriunt̄: nō
q̄ ipi vel qñ baptisātur. fide oīmo
de careāt sine q̄ impossibile ē vel ip/
sos placē deo: h̄ saluātur et ipi per
fidem: nō tñ suā h̄ alienā. Dignuz
nēpe est et ad dei spectat benigni/
tatē. vt quib⁹ fidez etas denegat
ppriā. grā pdesse ccedat alienam
Nec em̄ oīpotentis iusticia. ppriaz
putat ab his exigendā fidē quos
nouit ppriā nullā habē culpā. Por
ro aliena op⁹ ē fide. cum sine sorde
nō nascant̄ aliena. Nec dubiū q̄
macula cōtracta ab his. alioz q̄
fide valeat vel debeat emundari.
Ihec sūt q̄ppe iudicia diuine iustici
e. Que cū ita sint: nllm̄ p̄iudiciū su
stinebūt regenerati de eo qd̄ dcm̄
est. sine fide impossibile ē placē deo
cū sine fide nō sint: qui in testimoni
um fidei baptismi grām pceperūt

Ca. xliij.

De sola fides absq̄ baptismo in
nēitate sufficiat ad salutē in p̄ma
pte eplarum ad mgrm̄ hugonez
de sancto victore.

N̄ maiori etate quisq̄s p⁹ vulgatū
vbiq̄ baptismi remediū renuerit
iā baptisari. generali originali q̄
macule addit. et ex pprio crimie su/
pbie. duplicitez secū portās iustissi/

me dānatiōis cām: si sic de torpe
exire cōtigerit: tñ si añ exitū respue
rit et voluerit et petierit baptisari
h̄ mort. p̄occupat⁹ articulo forte
obtinē nequerit. dū nō desit fides
recta: spes pia: caritas sincera. p̄pi
ci⁹ mihi sit de⁹: q̄ huic ego ob solā
aqm̄ si defuēit: nequa q̄ oīo possū
despare salutē: nec vacuā credē si
dē: nec cōfudē spez. nec excidē cari
tatē: tñ si aqm̄ n̄ cōtēpt⁹: h̄ sola vt
dixi phibeat impossibilitas: credo
sola fide hoiez posse saluari. cū de
siderio p̄cipiēdi sacfz: si tñ pio ad
iplēdi desidēio mors āticipās: seu
alia q̄cūq̄ vis inuincibil̄ obuiauēit

Qua ppter si martiriū vicē baptis
mi posse iplē ccedit: nō plane id
fuit pena h̄ ipa. Nā absq̄ ipa qd̄ ē
martiriū nisi pena? Que ergo mar
tiritio p̄stat: vt absq̄ vlla dubieta/
te p baptismate reputet̄: ipa ita i/
firma et ibecill⁹ p se erit. vt qd̄ daē
altēi valet. sola nō valeat obtinē?
Est p̄sus sāguinis p xp̄o effusio
magne cuiusdā fidei ioubitata p
batio: nō deo tñ h̄ hōib⁹. Pro cer/
to cū aliūde martiriū nisi ex fidei
merito illā obtinuēit p̄rogatiua. z.
vt singularit̄ vice baptismi secure
suscipiat̄: nō video cur si ipa eque
et sine martirio apud deū tātundē
possit: cui et sine martirio p̄bamē/
to pculdubio innotescit: Possit sa
ne tātūde dixeriz q̄ntū ad salutē.
p̄tinet obtentū: nō āt ad meriti cu
mulum. q̄ ioubitāter martiriū añ/
cellit. Quid planius. est. q̄ vo/

Secūdu

luntas p fco reputet: vbi factū excludit nēcitas. Quō is q̄ alieno se teneri debito forte in extremis possit recolit. si desit vñ p̄soluat: sola nihilomin⁹ p̄nā et cordis contritione obtinere veniaz credit. ne s̄a p̄ eo damnet. Sic sola fides et mētis ad deū ouersio: sine sāguinis effusione et sine p̄fusione aque salutē sine dubio opat volenti. s̄ non valenti p̄hibēti articulo baptisari. Et sicut illi nulla p̄nā remittitur p̄ccm. si cū possit nō restituit ablūtū: sic et hūc nulla p̄derit fides. si cū possit nō p̄cipit sacramentum. Quāq̄ et fidez quincit nō p̄fectā habere si negligit. Vera em̄ et plena fides vniuersa p̄cepta cōplectit. Est aut̄ h̄ vnū ipm qz p̄cipuū ex p̄cepti. Merito ergo nō fidelis s̄ rebellis plane atqz cōtēptor reputabitur: quisquis obedire renuerit.

Ca. xix:

De sacramento altari. In prima pte s̄monis in cena dñi. cui⁹ iniciū est ih̄i sūt dies.

Sacramentū corpis et sāguinis p̄ciosi duo opatur in nobis: vt videlicet et sensus muniat: et in grauiorib⁹ p̄ccis tollat oīo cōsensem. Siquis v̄m nō tam sepe modo nec tā acerbos sentit mot⁹ iracūdie: inuidie: luxurie. aut ceterorū hmōi: gr̄as agat corpi et sāguini dñi. qm̄ x̄i sacramenti opat in eo ih̄abeo x̄bū sed in carne. et mihi apponit veritas sed in sacra-

mento. Angel⁹ ex adipe frumētī saginat. et nudo saturat grano. me oportet interim q̄dam sacramenti cortice esse cōtētū. carnis fursure. l̄e palea. velamine fidei. Et hec talia sūt. q̄ gustata afferūt mortē si nō de primicijs sp̄s q̄tuluncunqz accipiat cōdimentum. Deniqz absqz spū. et sac̄m ad iudiciū sumitur et caro nō p̄dest q̄c̄qz. et l̄a occidit et fides mortua ē. Sed sp̄s est qui viuificat. et viuā in eis. At qñ talibz sane abūdātia sp̄s pinguescant ista: nō pari omnino iocunditate sumit cortex sacramēti: et adeps frumenti: fides et spes memoria et p̄ntia: eternitas et t̄ps. vult⁹ et speculum imago dei et forma hui. Nepe in his oib⁹ fides locuples mihi: intelled⁹ paup. Carne x̄pi pascimur: vt viuam⁹. Caro em̄ x̄pi. vere est cibus.

Ca. xx.

De impedire salutē aīaz sit p̄sequi x̄p̄z In p̄ma pte s̄monis de epiphania q̄ sic icipit. Necessariū vobis h̄ Erodiana malicia et babilonica crudelitas ē. nascētez extinguē velle religionē: et allidē paruulos israel. Si q̄o em̄ ad salutem pertinens: si q̄o religionis ozitur: q̄cunqz resistit. q̄cunqz repugnat plane cū egypcijs puulos israelici germina necare conatur: imo cum herōde nascentem persequitur saluatorem. Deniqz si x̄p̄ium sanguinē dedit in p̄ciū redēptiōis

Libet.

animar: nō tibi videt̃ grauiorem
ab eo sustinere persecutiōez. q̃ sug/
gestione maligna exēplo p̃nicioso
scādali occasiōe. auertit ab eo ani/
mas q̃s redemit. q̃z a iudeo q̃ san/
guinez illū fudit! Quas ego de sa/
lute anime mee f̃ri illi gr̃as agere
possum: q̃ m̃hi p̃pinat detractiōis
venenū! Merito detractores deo
odibiles describunt̃. tāq̃z p̃secuto/
res. Quid et is q̃ exēplo ad remis/
sius agendū ceteros puocat: aut
singularitate turbat: aut inquietat
curiositate: aut ipacia sua et mur/
muratiōe molestat: aut q̃cūq̃z mō/
distrastat sp̃m dī q̃ in eis est. scādali/
zās vnū de minimis credētib⁹ in cū/
nōne et hic manifeste p̃sequit̃ xp̃z!
Agnoscite dilectissimi. expauescite
osortia eoz. qui salutes impediūt
aiar: horrendū penit⁹ sacrilegiū:
qđ et ipoz videt̃ excedere facin⁹:
qđ dñō maiestati. man⁹ sacrilegas i/
fecerūt. Videbat̃ iā cessasse p̃secu/
tionis t̃ps: sed vt palā factū ē: nū/
q̃z deest p̃secutio xp̃iano. sed neq̃z
xp̃o. Et nūc qđ graui⁹ est ipi xp̃m
p̃sequūt̃. qui ab eo vtiq̃z xp̃iani
dñr. Amici tui de⁹ et p̃rimi: aduer/
sū te a p̃pinquerūt et steterūt. Cōiu/
rasse vit et̃ oīra te vniuersitas ppli
xp̃iani: a mimo vsq̃z ad maximū
A planta pedis vsq̃z ad ṽtricē: nō
est sanitas vlla. Egressa ē iniquitas
a seniorib⁹ iudicib⁹ vicariis tuis:
qđ vident̃ regē pplm tuū. Nō ē iā vi/
cere: sicut p̃pls sic sacerdos: qz nec
sic p̃pls vt sacerdos. Iheu heu vñe

de⁹: qz ipi sūt in p̃secutiōe tua p̃ri/
mi. qui vident̃ in ecclia tua p̃matū
diligē. gerē p̃ncipatū. Arcem syō
occupauerūt: app̃henderūt muni/
tiōes. et vniuersaz deinceps libē et
potestatiue tradūt incendio ciuita/
tē. Misera eoz ouersatio: pleb̃ tue
miserabilis s̃uerfio ē. Dati sūt sa/
cri grad⁹ in occasiōez turpis lucri
et q̃stū estimāt pietatē. Copiosissi/
me h̃qdē pietatē. inueniunt̃ in susci/
pienda. imo accipienda magl. aia/
rū cura: h̃ hec apud eos cura mi/
nor: et de aiaz salute nouissima co/
gitatio ē: An dō saluatori aiarū:
grauior vlla esse poterit p̃secutio!
Inique agūt et̃ cetēi oīra xp̃m. m̃/
tiq̃z sūt xp̃ibus ñris antixp̃i. Meri/
to tā et crudeliores eā censet p̃secu/
tionē p̃ acceptis beneficiis: et gra/
uiiores sētīt p̃ ptatē. qm̃ p̃p̃hs su/
stinet a ministris: licz alij q̃z multi
oīra p̃rimoz salutem multifarie
multisq̃z modis et varijs occasio/
nib⁹ agē videant̃. Hoc videt̃ xp̃s
et silet. Hoc saluator patit̃ et dissimulat:
p̃pterea dissimulem⁹ et nos
q̃z ñcē ē et sileam⁹ iteriz. maximeq̃z
de p̃lati. nostris. mgr̃is eccliaz. sic
nimiz sic placet et̃ ip̃is: vt euadāt
nūc hūana iudicia: veniatq̃z semel
iudiciū graue his qui p̃sūt. et
potenter patiantur tormenta po/
tentes.

Cap. xxi.

De medio tenendo. In libro secū/
do de consideratione.

Secūdus

Ca: xxi

De modo corripiendi. In prima parte sermonis de pascha. q̄ sic incipit Accepim' ab aplo.

Oderata correptio oīo q̄d/
dā magnū bonū datū opti/
mū ē: et q̄ habeāt pauci. Vide/
as multos sincera licet intentione
et benigno accedat aio: leniter di/
cere. q̄d grauius audiatur. Mo/
lat irreuocabile x̄bū. et q̄d sanaē
debuerat q̄ mordaci' forte vidē
exaspat et exulcerat magi. q̄ ne/
gligentie addit ipudētia: etiā et im/
pacia cumulat: vt qui in sordibus
erat sordescat adhuc. Declinās in
x̄ba malicie ad excusādas excusa/
tōes. in pccis: ac more frenetici. nō
solū repellēs: s̄ et mordere tēptās
medici manū Multi. q̄z nō suppetit
x̄boz copia: sed pre s̄monis ino/
pia ligūā suā palato sētiūt adhe/
rescē: q̄d et ipm solet infōū audie/
tib' obesse non pax. Alijs x̄o ad
manū ē abūdātia multa s̄monis
s̄ q̄ dicūt min' sapiūt: min' acceptā
tur: et q̄ grāz non h̄nt. min' effica/
tia s̄ q̄ loquūtur. Proin pri' pccā
cōfitear. tua: q̄m ad purgāda acce/
das ad aliena. Quotiēs peccātez
videri. frēm: otinuo pcedē dz cō/
passionis affectus: tamq̄ agna/
tus humanitati. quippe q̄nē con/
cipis ex teipso. Temetipsum at/
tende: vt alij noueris cōpati: vt
arguas in spiritu lenitatis. Te ip/
sum considera. ne et tu tempteris

Ne consistito nō infra deſci. nō at/
tolli supra. nō euadē in lōgi': non
extendi in lati'. Tene mediū si nō
vis p̄dere modū. Loc' medi' tut'
ē. Mediū sedes modi. et mod' x̄t'
Oēm extra modū mātionem: sapi/
ens exiliū reputat. Propterea non
est illi hitare in lōgo. q̄ vltra mo/
dū sit: s̄ ne in lato q̄dez q̄ extra sit
Porro nec in alto vl' uno: q̄ alte/
rū supra. altez infra sit. Deniq̄ et
lōgitudō exēminiū h̄re solz: et vilita/
tatio scissurā et altitudo ruinā. et p/
fundū absorptiōem. Dico s̄ plani/
us: lōgū dico: cū sibi hō lōgiorē
pmittit vitā: latū. cū i supfluas a/
nim' distēdit curas: altū cū de se
pl' p̄sumit. pfundū. cū se pl' deſ/
cit Qui igit̄ longa sibi meti' tēpa/
mie: vere igredit̄ iter exēminiū: trā/
siēs vite f̄minos p̄ductiōi sollicitu/
dine. Jā ē q̄d hoies in p̄ntiaz sese
erules p̄ obliuionē: in alia p̄ inanē
sollicitudinē migrāt sc̄la nō pfutu/
ra. Silr aim' distēt' in multa. mul/
tis lacētur curl. nē ē. Nepe imode/
rata extēsiō extenuatōez: et extenu/
atio nimia scissionē facit Jā x̄o al/
ta p̄sūptio: q̄d nisi ruinosa p̄cipita/
tio ē? Quid e regiōe nimie pusilla/
nimitat. deſectō: nisi despata q̄dā
absorptio est? In hāc fort. nō de/
ſciēt. Puidēs lōgioris vite: non
abducel incerto. Modest' mode/
rabit curas: tpabit a supfluis: nō
deerit necessarijs. Porro iust' alti/
ora se non p̄sumet.

Libet.

hic passionis affectus multus. quod est
prodest: quia animus liberalis tristitia
que pro se viderit animum erubescit:
Sed quod agimus quod nonnulli dura cer-
uice. et attrita sunt fronte. ut quo ma-
gis eis opatimur. tanto magis nostra et
passione et pacia abutantur? Nonne
sicut opatiebamur fratri. ita ipsi iusti-
cie opatiendum est: quam videmus? tamen
impudenter abici: tamen impudenter pro-
uocari? Scio quia si qua in nobis est ca-
ritas: contemtu hunc dei ferre equanimi-
ter non possumus. hic est zelus iusticie
quo aduersus delinquentes accedi-
mur: tanquam pietate ducti: erga eam
quam contemni videmus iusticiam dei. Ne-
runtan oportet ut propterea sibi vendicat
passionis affectus: alioquin in spiritu veheme-
nter interimus? Quasi calamus. extin-
guimus? lumen fumigamus. Sed cum uterque
aderit. videlicet et passionis affectus.
et zelus iusticie: necesse est ut assit spiritus dis-
cretus. ne forte cum oporteat hunc
exhiberi. ille preceat. et indiscretio
ipsa confundat vniuersa. habeat ita-
que mensura tertium spiritum discretus
ut miscens apte temporibus tempora: oportune
emulari et nihilominus ignoscere sci-
at. Samaritanus sit custodiens et ob-
seruas: quoniam oleum misericordie. quoniam vinum seruo-
ris exhibeat

Capitulum xxiij.

De lumine scie In prima parte sermonis
in vigilia domini Cuius initium est Hodie
scietis.

Lumen nobis lumen scie. priusquam
de huius mundi tenebris exeamus: ne de

tenebris transeamus ad tenebras: et
tenebras sepiamus. Que est autem ista
scia? Profecto scire quia velet dominus: et
si quando veniet scire non possumus. At in-
quis: ista scia omnino est: Quis enim
nesciat. vel nomine tenus fidelis. quia veni-
turus est iudicare viuos et mortu-
os: et reddere unicuique iuxta opera
sua? Non omnino ista est: sed nec multo
paucior est: quia reuera pauci sunt
qui saluantur. Putas quia illi qui
cum male fecerint letantur. et exultant
in rebus pessimis: vel sciant. vel re-
cogitent. quia veniet dominus? Si dixe-
rint ipsi: tu noli credere: quia qui di-
cit se nosse deum: et mandata eius
non custodit: mendax est: Non enim
ita se omni impuritate polluerent
si dominum venturum scirent vel for-
midarent: sed vigilarerunt utique. et non
fuerunt prodi oscias suas: Scia autem
ista in primo operatur gradu penitu-
dinem id est dolorem: ut risum in
luctum: cantum in plandum. gaudium in
merorem ouertat: et incipiat tibi dis-
plicere. que vehementer antea placue-
rant: et illa specialiter horreas que
specialiter appetebas. In secundo
vero gradu operatur correctionem
ut iam non exhibeas membra tua
arma iniquitatis peccato: sed co-
erceas gulam: iugules luxuriam:
superbiam deprimas: et facias ser-
uire sanctitati corpus: quod iniqui-
tati ante seruierat: Penitudo enim
sine correctione non proderit: Qui
enim baptisatur a mortuo et ite-
rum tangit eum. nihil proficit

Secūdus

lauatio ei'. Sz qz hec diuti' hñi
nō pñt: nisi circa se multa circūspe/
ctiōe mens indefessa vigilet ⁊ at/
tendat. In tertio gradu opat' soli/
tudinē: vt iā incipiat solicius
ambulaē cū deo suo: ⁊ ex omī pre/
scrutē: ne vel in leuissima re tremē
de illi' maiestatis offēdat aspect'⁹
In penitudine accendiť: in corre/
ptione ardet: in solitudine lucet:
vt interi'⁹ et exterius renouēť. Ibi
iam respirare incipit a tribulatiōe
maloz ⁊ dolore: et timorē. magni/
tudinem spiritalis leticia tēpare:
ne suoz enormitate scelez abūda/
tiori tristitia absorbeat. Ibiñc ⁊ si
timet a iudice. spat a saluatore. cū
iam in aio timor et leticia abeq/
tent ⁊ obuiant sibi: plerūqz timor
leticia supet: leticia sepi' timorē ex/
cludat: et infra sui gaudiū conclu/
dat arcanuz: ⁊ felix conscia. in qua
luctamen huiusmodi indefinenter
cōficiť. donec qđ mortale ē absor/
beat a vita: donec euacuet' timor
qui ex pte ē: ⁊ succedat leticia. qđ
pfectū est: qz nō timor sēpiternus:
sed leticia sēpiterna erit ei.

Ca: xliij:

De causa diligendi deū. In libro
de diligendo deum.

Ausa diligendi deū. deus est

Mod' sine mō diligē. Ob du/
plicez cām. deū dixerim ppter seip/
sum diligendū: siue qz nil iustius:
siue qz nil diligi fructuosus pť. Mul/
tum quippe meruit de nobis: qui

et in meritis seipsum dedit nobis.
Quid ei meli' seipso potēat daē vť
ipse? Ergo si dei meritū qñť. illud
ē p̄cipuū. qz ipse prior dilexit nos
Dign' plane qui redamēť: p̄stim
si aduertat quis qđ qñtūqz amat
uēit. Quid nāqz aliud faciat cōside/
rata tanta ⁊ tā indebita miseratio
tā gratuita dilectio: tā inopinata
dignatio: tā inuidā māsuetudo. tā
stupēda dulcedo? Quid iquā hec
ōnia faciāt diligentē cōsiderata: ni
si vt cōsiderātis aim ad se mirabili/
ter rapiāt: vehementē afficiāt: faci/
ant qz p se stēnere qđqđ nisi in cō/
tēptū hoz appeti nō pť. Amat de/
us. et ex se toto amat. qz tota trīni/
tas amat. si tamen totum dici pť
de infinito ⁊ incōphēbili: aut cer/
te de simplici. Intuēs hec credo. sa/
tis agnoscit. qre de' diligend' sit:
h est vñ diligi mereatur.

Ca. xlv:

De modo diligendi deum. In li/
bro de diligendo deum.

Fidelis mīz nō est. si deū quem
min' agnoscit: min' et diligit. At/
tamen ⁊ ipse totū ei sese debere nō
ignorat: qđ sui toti' nō ignorat au/
ctorez. Quid ergo ego. qui deum
meū teneo vite mee: nō solū gratu/
itū. largitorē: largissimū āministra/
torem: pium consolātorem: solici/
tum gubernatorem: sed insuper eti/
am copiosissimum redēptorem: et/
nū cōsuatorem: ditatorem: glificato/
rez? Illum ratio vřget ⁊ iusticia

Libet.

naturalis: totū se tradere illi. a q̄ se totū habet. et ex se toto debē diligere: mihi p̄fecto fides tāto pl̄ indicit diligendū. q̄nto et eum me ipso pluris estimādū intelligo: q̄p pe qui illū nō solū mei: s̄ sui quoq̄ ipsius teneo largitorē. Quā si totum me debeo p̄ me factō: q̄d addam tā et pro refectō? Nec enim tāfacile refectus q̄ factus. Atuero q̄ me tū et semel dicendo fecit: in reficiēdo p̄fecto et dixit multa et gessit mira: et ptulit dira: nec dira s̄ indigna. Quid ergo retribuā dño pro oib̄ q̄ retribuit mihi. In primo ope me mihi dedit: in sc̄do se. Et vbi se dedit: me mihi reddidit. Datus ergo et reddit̄ me pro me debeo et bis debeo. Quid deo retribuam pro se? Nā etiā si me milies rependē possem: q̄d sū ego ad deum? Ihinc vide quomō imo q̄ sine modo a nobis deus amari meruerit: q̄ prior dilexit nos: tantus et tantū et gratis. tantillos et tales. En quid dixisse me memini modū esse diligēdi deū sine modo diligē. Deniq̄ cum dilectio que tendit in deū: tendat in immensū tendat in infinitū. nā et infinit̄ est de⁹ et immensus. Quisnā queso debeat esse finis nr̄i vel mod⁹ amoris? Quid q̄ amor ip̄e noster nō tā gratuit⁹ impendit̄. sed rependit̄ debitus? Amat ergo immēsit̄. amat eternitas. amat supereminēs scientie caritas. Amat de⁹ cui⁹ magnitudinis nō est finis. cui⁹ sapientie nō est nu-

mer⁹. cui⁹ pax exuperat omnē intellectū: et vicē repēdim⁹ cū mensura? Diligā te dñe fortitudo mea. do/min⁹ firmamentū meū et refugiu⁹ meū et liberator me⁹: et meū deniq̄ quicq̄d oprabile atq̄ amabile dici pōt: de⁹ me⁹ adiutor me⁹: diligā te p̄ dono tuo. et modo meo. min⁹ quidē iusto. sed plane nō posse meo. Qui etsi quantū debeo nō possū: nō possū tñ vltra q̄ possum. Potero vero plus. cū pl⁹ donare dignaberis: nunq̄ tñ put dignus habebis. Satis quantū reor apparet quonā modo de⁹ diligend⁹ sit

Capitulum xxi:

De premio diligēdi deū. In libro de diligendo deum:

On sine p̄mio diligit̄ de⁹ etsi absq̄ p̄miū sit intuitu diligend⁹. vacua nanq̄ vera caritas esse nō pōt. Ver⁹ amor se ip̄o otent⁹ est: habet p̄miū. sed id q̄d amat. Nā quicq̄d p̄p̄ aliud amare videaris: id plane amas quo amoris finis pertendit: non per quod tendit. P̄miū sane necōi amanti p̄ponit̄: amanti debet̄: p̄seuerātī reddīt. Deū amās anima aliud p̄ter deū suū amoris p̄miū nō req̄rit: aut si aliud req̄rit. illud p̄ certo nō deum diligit. Supra dixi: causa diligēdi deum deus est. Neq̄ dixi. nā et efficiens et finalis: Ip̄e dat occasionē: ip̄e creat affectionē. desideriu⁹ ip̄e cōsumat. Ip̄e fecit vel poti⁹ factus est

Secundus.

ut amaret. Ipse sperat amādos
feliciter: ne inuacuū sit amat⁹: eius
amor nrm et pparat⁹ remunerat
Pcedit benignior: rependit iu/
stior: expectat suauior. Diues ē oi/
bus qui inuocāt eū. nec hz tñ seip/
so quicqz meli⁹. Se dedit in meri/
tū: se fuit in pmiū. Se apponit in
refectiōez aiaz scāz: se in redēptō
nem distrahit captiuoz.

Ca xxvii

De statu iustoz añ aduentū dñi
In scda pte smonis de oib⁹ scis.
q sic incipit. Cū de altari illo.

Onec veniret desiderat⁹ ille
qui sanguine suo delēt chy/
rographū dñatiōis nostre. 7 flā
meū extinguēs gladiū apiret cre/
dentib⁹ regna celoz: null⁹ oio cui/
qz scōz ad ea patebat accessus: h
puidēat eis dñs i inferno ipso locū
quieti. 7 refrigerij: chaos magnuz
firmās inter scās illas aias 7 ani/
mas ipioz. Quāuis em vtreqz i te/
nebz. essent. non vtreqz erāt in pe/
nis: sed cruciabātur impj: iusti ve/
ro solabantur. Quia enim in tene/
bris essent beati iob testimonio.
vidicim⁹: qui se qz in locū tenebro/
sū 7 optū mortis caligine phibe/
bat ituz. Ihūc ergo locū obscurū
quidem. sed quietū. sinum abrahe
dñs vocat: p eo vt arbitroz. q in
fide 7 expectatiōe quiescerēt salua/
tori. Abrahe em fides tā manife/
ste pbata est. 7 a pbata: vt pm⁹
ipe future incarnatiōis xpi meruū

set accipe pmissiōez. In hūc g^o lo/
cū saluator descēdēs. pcruiuit po/
tas ereas 7 vedes ferreos ofregit
eductosqz vindos de domo car/
ceris. sedētes quidē. h est quiescen/
tes: sed in tenebz. 7 in ymbza mor/
ti. iā tūc quidē sub altaē dei collo/
cauit abscondens eos in taberna/
culo suo i die maloz. 7 ptegēs eos
in abscondito tabernaculi sui: do/
nec veniat tps q pcedāt iā ople/
to numero frat⁹: 7 picipiāt regnū
qō eis parū est ab origine mūdi.

Ca: xxviii

De absqz pnti ecclia celesti. glia pfi/
ci nō pōt. Sup cañ smone. lxi.

De statu 7 cōsumatiōe ecclie fi/
nis oim pender. Tolle hāc: 7
neqz pñarche. neqz pphete aliq cō/
sumabunt. Tolle hāc: et ipa scōz
āgeloz p impfectiōe numēi sui glā
claudicabit. nec dei ciuitas de sui
integritate gaudebit. Nā ergo i/
plebit ppositū dei: 7 misteriū volū/
tat. ei⁹: magnūqz illud sacramētū
pietati. Tu putas deū nrm totā
bituz sue glie laudē. donec veniāt
q in cōspectu āgeloz psallāt sibi: le/
tati sum⁹ p dieb⁹. qb⁹ nos hūilia/
sti. ānis qb⁹ vidim⁹ mala. Ihoc ge/
n⁹ leticie celi nesciēnt nisi p ecclie fi/
lios. Ihoc nēo vnqz letat q nūqz
nō letat. Opōrtune p⁹ tristitiā gau/
diū subit: p⁹ laborē quies: p⁹ nau/
fragiū port⁹ Plac3 cūcti. securitas
h ei mag⁹. q timuit. Jociūda oib⁹
lux: h euadēdi de ptate tenebray

.v. .i.

Libet.

iocundior. Trāſiſſe de morte ad vi-
tā: vite grām duplicat. ſ. felix pñ
in ſua vniuerſitate ecclia: cui omis
glatio impar eſt cauſe: nō p his
tm. q illi iam facta ſūt: ſed p his
qz q de illa adhuc oportet fieri.
Explicit liber ſecundus.

Incipiūt capla iiii libri

- i. Quis ſit dign? prelacione.
- ii. Quid neceſſarium prelato.
- iii. De bona conſcientia.
- iiii. De zelo prelatoꝝ.
- v. De pietate prelatoꝝ.
- vi. Qd anime infirme oneri ſunt
prelato non ſane.
- vii. De ſolitudine prelatoꝝ.
- viii. De doctrina prelatoꝝ.
- ix. Qd plato ſic dō obediendū ſit
- x. Qd plato contraria deo iubēti
non eſt obediendū
- xi. Qd nō inobediētia ſ; intē-
tio inobediētis penſatur
- xii. Qd picloſe viuūt abſq; mgro
- xiii. Qd nō ſit vni? meriti ſocialitē
viuē ⁊ vtiliter preeſſe.
- xiiii. Quō plat? vel pōicator iui-
taſ a deo ad inſtruēdas animas.
- xv. Quid cauēdū ſit predicatori
- xvi. Quomō ſecure pōicatur.
- xvii. De puritate pontificum.
- xviii. De clamore paupeꝝ ad pō-
tifices.
- xix. De ſupfluo hitu ſacerdotū.
- xx. De q̄runda platoꝝ crudeli
ardore dominandi.
- xxi. De ſuſpitiōe ⁊ vicioſa ſolici-
tudine epīſcopoꝝ.

- xxii. Qd cōſiderato labore plato
rū minus placet honor eozum.
- xxiii. De periculo prelacionis.
- xxiiii. De acceptione perſonarū.
- xxv. Qd ira ⁊ nimia pietas ſub-
uertunt iudiciū.
- xxvi. De diuerſ generib? ābiētū
- xxvii. De malis prelatis.
- xxviii. De platis qui ſibi uſurpāt
prelacionem
- xxix. Qd pſecutio diſcernit merce-
narios a paſtoꝝibus.
- xxx. De iudicio prelatoꝝ.

Incipit li. iiii. Ca. i.

Quis ſit dign? platione In ſcda
pte eplaz ca. lxxxiij.

Rebus rari-

tas p̄ciū facit. nil in
ecclia p̄cioſi? nil opta-
bili? bono vtiliq; pa-

ſtoꝝe. Nepe rara auis ē iſta. pñ ſi
q̄s talis iterdū repiatur: ⁊ occaſio
deſ: oſeſtim inſciende ſūt man? et
totis virib? ſatagendū: ne q vi: ne
q arte malicie fructuoſa p̄motio
valeat ſp̄ediri. Idone? plane ⁊ di-
gn? q ponat cuſtos aiaz: q̄ p̄prie
cura aie a omiſſaz diligētia ⁊ ſo-
licitudine nō ipedit aut retardat:
dū nō querit q ſua ſūt: neq; qd ſi-
bi vtile ē: ſed qd multis. Si forte
ad regimē aiaz aſſumiſ. q̄ ſe neq;
ad cōgaudendū ſentit p̄mptū. ne
q; pñ ad odolendū: talis q̄dem
alijs nō p̄deſt: ſibi obest plurimū
Porro ſeſe ingerē q̄te impudēte

Tertius.

est? Speret ergo gradū minister. q̄
dñicū pascere gregē satagit. Pa/
scere dō tripliciter: exēplo ouersa/
tiōis: verbo p̄dicationis: fr̄cū orō
nis. Et pascere ad mādātū xp̄i vt
nemo sibi hūc assumat. honorē: s̄
qui vocat⁹ fuit a deo tanq̄ aa/
ron Per eū nēpe si quis introierit
saluabit⁹: et inueniet pascua. Sin
vero ascēderit aliūde: plane fur est
et latro. Jā qui p̄ xp̄m sibi in sortē
ministerij hui⁹ introisse videtur: de
cetero quēadmodū ei seruiat. quē
admodū ministret: quēadmodū
pascat tripliciter. vt p̄dixim⁹ gre/
gem dñi: sollicita secū examinatiōe
discutiat. Indign⁹ em̄ lacte et la/
na ouineitur: si non pascit oues: si
nō vigilat in custodia gregis: iu/
diciū sibi manducat et bibit. Por/
ro prāte accepta: malle in malo q̄
in bono vti. abuti est. Ihec sūt que
pastori oueniūt bonitas. discipli/
na. scia. Bonitas attrahit. Disci/
plina corr̄pit. Scia pascit. Boni/
tas amabilez. Disciplina mirabi/
lem. Scia docibilem reddit.

Ca ij.

Quid sit necessariū prelato vt di/
gne p̄esse possit. vbi supra

Disputas est fidelis huus et
prudēs. quē cōstituit dñs sup
familiā suā: vt det ill̄ escā in tpe?
Queris forte quā escā? Meus inq̄t
cibus est: vt faciā voluntatem pa/
tris mei. Nimiz vita in voluntate
ei⁹. Qua quidē nec ipse pasci. nec

alios pascere potēst: nisi sit fidelis
et prudēs: vt et eā intelligat et dili/
gat: diligat aut fortiter. diligat et
feruenter. Qñ em̄ ignorantia excu/
sare possit hoīem: qui mgr̄m infā/
tiū. doctorem se insipientiū p̄fitef?
Ignorās vtiq̄ ignorabit⁹: imo et
multos ignorare faciens. faciet
ignorari. Quid em̄ piculi sit: vbi
pastor nō inuenit pascua: ignorat
dur itineris viā: vicari⁹ nescit dñi
voluntatē: eccl̄ia q̄tidie multiplici/
ter et miserabiliter experit⁹. Est em̄
vt sacratissima sic et secretissima
res volūtas dei: et occultū oīo cō/
filiū. Utilis p̄iñ lectio: vtilis erudi/
tio est. sed multo magl. vnctio ne/
cessaria: quippe q̄ sola docet de oī/
bus. Jñ aut scire videt⁹ q̄ sit volū/
tas dei bona et beneplacēs et p̄fe/
cta: qui nec pulsare nec querē nec
petere cōsuevit. qui donec alienaz
curam susciperet aiā: nunq̄ sue/
gessisse curā: sed in vano visus est
eā accepisse? Nam de his quidem
q̄ et vbi forte intelligūt dñi volū/
tatem: negligūt tñ. et q̄ntū p̄ualēt
aduersant⁹ ei: q̄ dederūt man⁹ mor/
ti. et cū inferno iniere sedus. vt o/
dientes bonū. adherentes malo:
parati sint gratis cōsentire pccō:
fouere maliciā: fauere iniquitati.
qm̄ odibiles deo et mūdo execra/
biles esse cōstat: meli⁹ est silē q̄ loq̄
Sane nemo repente fit turpissim⁹
Et vix aliquis in hūc affectū neq̄/
cie: nisi praua cōsuetudine p̄trāsuis
Sūt em̄ debiles et tepidi amatores

Libet.

inſtitie. Sūt quib⁹ aut vigor. aut ſeruor deest: cuz vterq; ſit ſūmope neceſſari⁹: inter pſpera quippe et aduerſa verſanti. Ut em̄ vigoris eſſe diſcoſcīt: nequaquā cedere tōu/ lationi. ſed p iuſticia pſecutionem viriliter ſuſtinere: ſic ſeruori videē attribuenđū: nullis capi volupta/ tib⁹. nullis illecebz. eneruari. Que quidez cū omni pſpō tñ ſpecialit̄ ducib⁹ pſi ſūt neceſſaria. ne forte in pñiciē oīm errare cōtigit. Quid ei refert. qua occaſiōe viā deſerāt veritatis: ſeducant̄ ignari. ſequan/ tur ſpōtanei: opellātur inuiti: ſeu attrahant̄ illecti: qđ intereſt dum mō eant in pñiciōem. Sic em̄ eue prudencia: ade tēperātia: cayn oī/ no iuſticia: petro deſuit fortitudo. Quā quidē virtutis quadz ſarie p ſectiōez. et cathedrā ſcītatis: oīm/ modis erigit miniſteriū hoc de q loquimur: vt hac dote carēs fru/ ſtra ſibi tanq; p xp̄m introierit blandia. Ergo validos ⁊ oſtan/ tes neceſſe eſt eſſe eos. qui ſup ali/ o ordinātur: necnō ⁊ dōgānimes in ſpe. atq; in ſuperna mentis ver/ ticem attollētes: qui etiā bonū ſi/ dei ſue ⁊ conuerſatiōis. vbiq; odo/ rem ſpargunt

Ca. iij

De bona oſcia p̄lati In prima p/ te eplaz ad henricū ſenonenſē cpm

S tñ puritatis interioris glia nō fraudat: qui dicere p̄t cum ppha. Obluioni dat⁹ ſū tanq; mortuus

a corde: ſo ē a p̄p̄ia volūrate. Bo/ na obliuio ſi tēp̄m neſcias vt p̄i/ mo p̄ſis. Bene aut mortu⁹ a cor/ de. ſi iā tibi viuere nō ſtudeas: h̄ et qui p te mortu⁹ eſt. Sane in tāta obliuione ſui neceſſe ē cor bene cō/ ſciū eſſe ſibi quo ſe in lucra ſecuri⁹ foris extendat: cū ſecuraz intra ſe reliquit oſcientiam. Quid em̄ pro/ deſt hōi ſi vniuerſum mūdū lucre/ tur: aīe aut ſue detrimentū patiat⁹. Sed et ordinis erigit rō. vt q ad ſui meſurā p̄mū iubet diligere: prius ſeipm diligere noſit. Itaq; duo ſūt p̄cipue. q bonaz redunt oſciam: penitere de malis. ⁊ abſti/ nere a malis. Horz neutz ſolū ſuf/ ficit. Vtriuſq; virtutis bñ oſcius anim⁹. ſecure iā ſeipm deſerat: ⁊ cō/ dāmō perdat. vt aliq; lucrificat. Cū infirmantib⁹ infirmet: vrac cū ſcandalizatis: fiat etiā ſi opor/ teat iudeis iude⁹: nihil q; formi/ det cum tali oſcia. Exemplo hie/ mie et ezechielis in egiptū vel cal/ deaz cū tranſgreſſorib⁹ captiuari: h̄ ⁊ cū ſcō iob fieri frater draconū et ſocius ſtrucionū: cum moyſe qz qđ graui⁹ eſt. deleri de libro dei: et cū paulo anathema eſſe a xp̄o: pro fratrib⁹ non timeat cū hmōi oſcia. Ipſam deniq; ſi neceſſe ē in/ traē gehennā. ſecurus medias pe/ net et flāmas. cū tali oſcia Cōpa/ rem⁹ ſi placet theſauros regū: et ſaſtigia regnoz cū hmōi fiducia. Nōne cūcta hoz felicitas. p̄e tan/ ti boni diuicijs miſeria reputabit⁹.

Et hanc fiduciam opatur caritas

Ca iiii

De zelo platop. Sup casu p. xxiij.

Relati pdesse magl. studeant qz pdesse. Ihabeat caritas zelū. sed adhibeat p tpe modū seu ritas. Censura quidem nunqz remissa: intermissa tñ plerūqz pl? p/ ficit. Vigor iusticie semp feruid?. sed nunqz pceps. Sicut nō omne qd liber/licit. sic nō omne qd licet statiz etiā expedit. Oportet prius vino zeli in caritate feruētis estur/ et: qui alijs pñdet. Alioquin im p/ be satis pdesse affectas quib? pdes se non curas. ⁊ quoz nō zelas salutem. subiectioez nimis ambitio/ se vendicas tibi. Presis vt pvide/ as: vt osulas: vt procures: vt ser/ ues: pñis vt prolis: pñis vt fidelis fuus et prudens: quem constituit dñs sup familiā suā. Ad qd? Ut det illis escas in tpe: hoc est vt dispenses non imperes. Ihoc fac et dñari ne affectes hoim homo. vt non dñetur tui ois iniusticia Ifac tu qd tuū est: nam de? qd suū est satis absqz tua solitudine ⁊ anxietate curabit. Plāta: riga: fer curam: ⁊ tuas explicuisti ptes. Sane incrementū vbi voluerit dabit deus. nō tu: vbi forte noluerit tibi deperit nihil. Tu aut cura inueniri fidelis fuus et prudens: cōseruis tuis celeste triticū cōicare: absqz inuidia ⁊ absqz desidia erogare. De solo tibi credito talento respō

Tertius.

dere tibi para: secur? de reliquo: si multū accepisti. multuz da. Qd si modicū est: et id tribue. Etem qui in modico fidelis nō est: nec in maximo. Totū da. qz totum repeten/ dum est. vsqz ad nouissimuz qdā tem: sed sane qd habes. nō qd nō habes Memento etiā voci tue da/ re vocem virtutis. Quid illud in/ quis? Ut opa tua verbis cōcināt Imo verba opibus: vt cures prius videlicet facere qz docere Pulcer/ rim? ordo est et saluberrim? vt o/ nus qd portandum imponis. tu prior portes: et ex te discas. quali ter oporteat alijs moderari. Ser/ mo quidem viuus et efficax exem/ plū est opis: facile faciens suadi/ bile qd dicitur: dum monstrat fa/ ctibile qd suadetur. Ergo in his duob? mandatis. verbi scilicet at/ qz exempli: summam tui officij ad dñcie securitatē pendere intellige. Tu tamen si sapis: iūges ⁊ tertiu: studiū oratōis. Manent itaqz tria hec: verbum exēplum oratio. Ma/ ior aut his est oratio. Naz etiā vo cis virtus sit opus: et operi tamē ⁊ voci grām efficientiam qz pro/ meretur oratio.

Ca: v

De pietate prelatorum Sup casu sermone. xxiij.

Udiant prelati. qui sibi cō/ missis volunt semp esse for/ midini: vtilitati raro. Discite ma/ tres subditoz vos esse. non dños

Libet.

Studete magl. amari. q̃ metui Et
si interdū seueritate op̃ est: pater/
na sit nō tyrānica. Matres fouen/
do: patres vos corripiendo exhu/
beatis. Mansuescite. ponite ferita/
tem: suspēdite verbera: poucite v/
bera: pectora lacte pinguescāt: nō
tipo turgeāt. Quid iugū vrm sup
eos aggrauatis: quoz poti⁹ one/
ra portae debetis? Cur morsus a
serpente puulus fugit osciam sa/
cerdotis: ad quē eū magl. oportu
erat tāq̃ ad sinū recurrē matris?
Si spiritales estis: instruite hmōi
in spū lenitatis: considerās quisq̃
seipm. ne et ipse tempte. Alioquin
ille in pccō morietur suo: sanguinē
āt ei⁹ de manu tua requirā. Quan
ti hodie de his q̃ aias regē susce/
perūt qđ sine miserabili gemitu di/
cendum nō est: xpi o p̃p̃ria. sputa
flagella. clauos. lanceā: crucem et
mortem: hec oia in fornace auari/
cie conflāt et profligāt in acquisi/
tiōez turpis quest⁹. et p̃ciū vniuer/
sitatis suis marsupijs includē festi/
nāt: B̃ solo sane a iuda scariothis
dr̃ntes. q̃ ille hoz om̃e emolumē/
tuz denarioz numero op̃ensauit:
isti voraciori ingluuie lucroꝝ infi/
nitas exigūt pecunias: his insaci/
abili desiderio inbiant: pro his ne
amittāt timent: et cum amittūt do/
lent. Ihoꝝ in amore quiescūt: q̃ntū
dūtāt libez eis est a seruādi vel
augmentandi cura. Animaz vero
nec casus reputatur nec sal⁹. Non
sūt p̃fecto matres: qui cū sint de

crucifixi patrimonio nimis incrās/
sati. impinguati. dilatati. nō op̃ati
untur super stritiōez ioseph. Que
mater est non dissimulat: h̃z vber/
ra ⁊ non vacua. Gaudē cū gaudē
tib⁹ ⁊ flere cū flentib⁹ nouit: nec ces/
sat exprimere de vbere qđem con/
gratulationis lac exhortationis: de
vbere vero op̃assionis. lac solat/
tionis. Nam op̃gratulationis. op̃assio vero solat/
tionis. lac fundit. Videas eā siquē
forte dephenderit forti aliqua tē/
ptatiōe ocussum. ⁊ in turbatum. ⁊
tristem pusillanimēq̃ factū: nō pos/
se iā ferre vim tēptationis. quō cō/
dolet quō mulcet. quō plangit. q̃/
modo solat⁹: q̃t argumenta pie/
tatis mox reperit. quib⁹ erigat de/
solatū? Contra si p̃mptū. si alacrē
si bene p̃ficiētem cognouerit: ex/
ultat. aggreditur salutarib⁹ moni/
tis accēdit aplius. instruit de quib⁹
p̃t vt pseueret: et vt in meli⁹ sēp⁹ p̃/
ficiat exhortatur. Omnib⁹ se cōfor/
mat: oim in se transfert affectus:
matrem se p̃bat deniq̃. nō min⁹
deficientium q̃ p̃ficiētiū Multos
videm⁹. qui qđ crassum est et
forte assumentes: qđ debile est. p̃h/
ciunt Nunqđ medicus valētes re/
quirat ⁊ non potius egrotantes?
Quos docebis m̃gr bone: si om̃s
idoctos repuleris? Quibus queso
habebis diligentiam discipline. si
indisciplinatos vel effugaueris vl/
fugeris? In quibus obsecro tuam
p̃babis patientiam: si solos ad

Tertius.

niq3 inq̃ntū granaris. in tātum lu-
craris. et in q̃ntum inuaris in tan-
tum tibi tua premia minuis. Elige
ergo quos eligas: an qui grauā-
do iuuant. an qui iuuādo grauāt
sibi tibi pmeritores. illi tibi frau-
datores meritoꝝ existūt. Nā qui
socij laboris: pculdubio et mer-
cedis participes erunt.

Ca. vii

De solitudine platoꝝ. Sup cañ
sermone. liij.

S qui alijs pceest in solitudine.
vir vnq3 vel raro secure vacat si-
bi. dum semp timet sui penuriā fa-
cere subditis et non placere dō. q̃
cōi vtilitati p̃p̃iam p̃ferat: quiere
scilicet cōtēplatiōis dulcedinē. Nō
aūt p̃p̃az gaudiū ⁊ securitatis acce-
dit interdū suauiter feriant: cū
ex metu quodam et reuerentia er-
ga se immissa diuinit' cordib' sub-
ditoꝝ intelligit suam deo placere
quietem: qui facit vt illi equo ma-
gis animo suas necessitates susti-
neant: q̃ patris spiritalis grata
audeant oia temere perturbare.
Quāboni vigilēs. qui nobis dor-
mientibus ipsi peruigilant: quasi
rationem p̃ animab' nostris red-
dituri. Quāboni custodes q̃ vige-
lantes aio. atq3 in orōib' perno-
dantes hostiūz insidias sagaciter
explorant: anticipant consilia ma-
lignantium: deprehendunt laque-
os. eludūt tēdiculas: retiacula di-
sipant: machinamenta frustrant.

o. x

miseris mansuetos. inquietos ex-
cluseris! Oib' q̃dē oprāda ē p̃ficio:
p̃p̃ie aut optimoꝝ forma est pre-
latoꝝ. Sciant quippe boni fideles
q3 p̃p̃ositi: languenti sibi creditam
aiāz curam. non p̃p̃am. Cūq3 in-
ternū murmur cuiuspiam illaz q̃
rule vocis indicio dephendunt. et
in ipsos vsq3 ad conuicia ⁊ otume-
lias p̃p̃p̃entis: medicos se nō do-
minos agnoscentes parāt ofestiz
contra frenesim aie. non vindictaz
sed medicinam.

Ca. vii

De anime infirme oneri sūt plato
nō sane. In prima pte eplaz ad
renaldū abbatem de fusimaco.

o Nus aiāz est infirmaz. Nāz
que sane sūt portari non indi-
gēt ac per hoc nec onus sūt. Quos/
cunq3 igitur de tuis inueneris tri-
stes. pusillanimes murmuriosos:
ip̃oꝝ te patrem. ip̃oꝝ te noueris
esse abbatem: ofolando: exhortā-
do. increpando. Agis op' tuū: et
portando sanas quos sanando
portas. Siquis vero ita sanus est
vt magl. iuuat te q̃ iuuatur a te: hu-
ius te non patrē sed parem comi-
tem non abbatē cognoscas. Quid
igitur causaris de aliquoꝝ qui te
cum sūt magl. grauari ofortuo. q̃
frui solatio: cum sol' oim oib' da-
tus sis solatium: tanq3 oibus sani-
orioribus fortior: qui oibus suffici-
as per dei grām solaciari. et a ne-
mine oim indigeas ofortari. De

Libet.

Hi ergo fr̃i amatores ⁊ ppli xp̃i
añi: qui multũ orãt pro pp̃lo: ⁊ v/
niuersa sc̃a ciuitate. Hi sũt qui mlt/
tum solliciti. p̃ sibi om̃issis dñicis
ouibus. cor suum tradunt ad vigi/
landũ diluculo ad dñm qui fecit il/
los ⁊ in conspectu altissimi depre/
cãtur. Et vigilant ⁊ deprecantur:
scientes aut̃ insufficientiã in custo/
dienda ciuitate. Porro cum dñs
ita precipiat vigilate et orate ne
intretis in tẽptatõez: liquet q̃ abs/
q̃ duplici hoc exercitio fidelium
studio q̃ custodum non potest es/
se secũra ciuitas: non sponsa non
oues. Horum differentiam q̃ris?
Unum sunt: ciuitas propter col/
lectionez. sponsa ppter dilectionẽ
oues propter mansuetudinẽ. Pro/
pterea quicunq̃ opus ministerij
huius sortiti estis: attendite vobis
et precioſo deposito qd̃ vobis cre/
ditũ ẽ. Ciuitas est: vigilate ad cu/
stodiã concordiamq̃. Sponsa
est: studete ornatui. Oues sũt: intẽ/
dite pastui. Porro custodia ciuita/
tis vt sit sufficiens trifaria erit. A
vi tyrannoz. A fraude hereticoz
A tẽptationibus demonũ. Spon/
se vero ornatuſ: in bonis operib⁹
et moribus et ordinibus. At pa/
st⁹ cuiũ cõiter qd̃ in pascuis scri/
pturaz. tanq̃ in hereditate dñi:
sed est distinctio in illis. Nam sunt
mandata. que duris atq̃ carnali/
bus animis imponuntur ex lege
vitę et discipline: et sunt onera dis/
pensationum. que infirmis ⁊ pusil

lis corde. de respectu misericordie
apponuntur: ⁊ sunt consiliozum so/
lida fortia q̃. que ex intimis sapiẽ/
tię proponuntur sanis: et qui exer/
citatos habent sensus ad discre/
tionem boni et mali. Paruulis nã
q̃ tanq̃ agniculis: adhortatiõis
lac potus datur non esca.

Capitulum

De doctrina prelatorum. Super
can. Simone. lxi.

Oni sollicit⁹ pastores im/
pinguare pecus nō ces/
sant bonis lectisq̃ exem/
plis: ⁊ suis magisq̃ alienis. Nam
si alienis et non suis. ignominia
est illis. et pecus ita non proficit.
Si enim verbi causa ego qui vi/
deor inter vos pastoris gerere cu/
ram: vobis apposuerõ moysi mā/
suetudinem: patientiam iob. mise/
ricordiam samuelis. dauid sancti/
tatem: et siqua sunt eiusmodi ex/
empla bonorum: immitis ipse et
impatiens. atque immisericors
et minime sanctus: sermo vt vere
or minus vobis ex nobis est. Nũc
vero bonus pastor hoc quoq̃ cu/
rabit: vt secũdum euangelium in/
ueniatur habere sal in semetipso:
sciens quia sale sermo condit⁹ qñ
tuz placuẽit ad gr̃am. tantũ pde/
rit ad salutem. Illec interim de cu/
stodia ciuitatis. atq̃ ornatu spõ/
se: vez et pastu ouium dicta sunt.
Volo tamen adhuc eadẽ paulo
expressius designare p̃p̃t eos q̃ dñi

Tertius

auide nimis honorib' inhiant: minus puidet grauib' se supponit onerib': exponit periclis: vt sciāt ad qd venerint. Ni fallor ad solaz ciuitatis custodiam: vt qntum satis est pcuratur. opus est viro fortis. spiritali. fideli. forti ad ppulsandas iniurias. Spiritali ad deprehendendas insidias. fideli: q nō. que sua sūt querat. Porro ad mores honestandos vel corrigēdos qd vtiqz ad decorem pertinet spō se: quis nō liquido agnoscat per necessariam fore. cū multa quidez diligentia discipline censuraz? Jā vero quō in pascua diuinorū educet eloquioz gregem dñicum pastor idiota? Sed etsi doct' quidē fuerit. non aut sit bonus. verendū ne non taz nutriat doctrina verbi qz noceat vita stēili. Temere itaqz et in hac parte hoc on' subiit absqz scientia pariter qz vita laudabili. Pastores siquidem qui veri pastores sunt: licet habeant de terra et in terra corpa sua: non tñ de terra s; de celestibus pascuis greges dñicos pascere consueuerūt. Neqz enim suam eis: sed domini predi cant voluntatem.

Ca. ix

De prelato sicut deo obediendum sit. In libro de pcepto et dispēsatōe
Iue deus siue homo vica
ri' dei. mandatū qd cūqz
tradiderit. pari pfecto ob
sequendū est cura: pari reuerentia

deferendum: vbi tamen deo con traria non precipit homo. Qd si contigerit: pergendum indubitā ter consulo in petri sententiam: qā obedire oportet deo magl. qz ho minibus. Quamobrem quicquid vice dei precipit homo. qd non sit tñ certum displicere deo: haud se cus omnino accipiendum est: qz si precipiat deus. Quid enim inter est. vtrum per se an per suos mini stros. siue homines. siue angelos hominibus innotescat suum pla citum deus? Sed homines inquit facile falli in dei voluntate de rebus dñb' percipiēda: et in pre cipiēdo fallere possunt. Sed enīz quid hoc refert tua qui con scius non es? A quo deniqz diuina potius consilia requirentur. qz ab illo cui credita est dispensa tio mysteriorum? Ipsum proin quē pro deo habemus tanqz de um in his que aperte non sunt cō tra deum: audire debemus. Por ro imperfecti cordis et infirme prozsus voluntatis indicium est: statuta seniorum studiosius dis cutere. Iherere ad singula que in iunguntur. exigere de quibusqz rationem. et male suspicari de om ni precepto. cuius causa latuerit nec vnquaz libenter obedire. nisi cum audire contigerit. quod for te libuerit. aut quod non ali ter licere seu expedire monstraue rit vel aperta ratio. vel indubi tata auctoritas. Delicata satis

Libet.

imo nimis molesta est hmoi obedientia Disputare pfecto hoc est in astu cordis. nō in auditu auris obedire.

Ca 8

De prelato contraria deo iubente non est obediendum. In prima parte eplaz ad adam monachū scda q̄ sic incipit. Si manēs in caritate.

Mala imperantibus non ē parandum. Presertim dum prauis obtēperans imperiis. in quo homini videris obediēs: deo plane qui omne qd pperaz agitur iter dicit. inobediētē te exhibes. Malde at pessimū est p̄fiteri te obediētē. in quo nosceris superiorem ppter inferiorem: id ē diuinaz p̄p̄ humanā soluere obediētā Quid enim? Qd iubet homo prohibet deus: et ego audiam hoīem. surdus deo? Inanis excusatio de humana obediētia: vbi in deum diuincitur facta transgressio. Nec dico a subditis mādāta p̄positoꝝ esse d̄iudicāda. vbi nil iuberi dephenditur d. iūis contrariū institutis: sed necessariā assero prudentiaz q̄ aduertatur: si qd aduersat: et libertatē. q̄ ingenuē otemnatur Igitur facere malū. q̄libet etiā iubēte constat non esse obediētiaz: h̄ potius inobediētiaz. Sane hoc aduertendum. q̄ quedam sunt pura bona quedā pura mala: et in his nullā deberi hōib⁹ obediētā: qm̄ nec illa omittēda sūt cū phibent: nec ista vel cū iubent cōmittēda

Porro inter hec sūt media q̄dam. q̄ p modo. loco tēpe. vel persona: et mala pnt esse et bona: et in his lex posita est obediētie. In his pfecto fas non est. nrm sentum sentētie p̄scribere m̄gfoꝝ. In his oīno p̄latoꝝ. nec iussio nec phibitio oīē nenda. fides. spes. caritas. et cetera hmoi. pura sūt bona: q̄ male non possunt vel iuberi vel teneri. bene non possunt vel phiberi vel non teneri. Pura mala sūt. furuz. sacrilegium. adulteriū. et cetera talia: que utiq; nec vel bene precipi vel p̄fici possunt. nec male phiberi. v̄l nō fieri Aduers⁹ hmoi nō est lex. Nullius quippe phibitio valet obuiare preceptis: nulli⁹ iussio p̄iudicare phibitis. Sūt deī media que quidem per se nec bona esse noscuntur nec mala: possunt tamen indifferenter et bene pariter et male. vel iuberi vel prohiberi: sed male nullatenus in his a subditis obediri. Ex his sunt vt exempli gratia ponam: ieiunare. vigilare. legere et queq; talia Scien dum vero quia media quedam in puroꝝum plerumq; bonoꝝum seu maloꝝum transeunt rationem. Mā coniugium cum et fieri liceat. et non fieri: factum iam. solui non licet Qd ergo ante nuptias mediū esse liquebat: in iam coniugatis puri boni vim obtinet. Item propria possidere seculari quidem homini medium est: quoniam am et non possidē licet: monacho

De rectius

ho qz posside nō licet. puz malū ē.

Ca. xi

De nō inobediētia sed intentio in obedientis pensat. In libro de pcepto et dispensatione.

Nulla stultiloq̃a seu vaniloq̃a: et queqz ociose dicta. facta. et cogitata. nunq̃ nisi contra dei mādatū vsurpatur. Peccā quippe sūt: et de' phibet om̃e peccm: et tñ venialia nō criminalia reputātur: excepto cū pceptū dñtū in vsū et consuetudinē: et tñc nō peccā spēs: sed peccānis intentio pensat. Nō em̃ inobediētia. s; impenitētia scit puaricatiōez. Elatio q̃ppe otēnent. obstinatio in minimis q̃z mādati. culpa fac nō minā: et ouertit i crimē grauis rebelliois: nemini satis leuez simplicis trāsgressiois. Nō est ei id ipsū nolle obedire. et nō obedire. s; hoc quippe iterdū erroris ē: nōnunq̃ et infirmitatis: illud vero aut odiose p̃tinacie: aut otumacie nō ferende. Qd et ipm repugnare ē et resistere spūscō. et si ad mortē vsqz p̃durauit. blasphemia ē: non remittēda siue in h̃ sc̃lo. siue in futuro. Nō ergo q̃liscūqz mādati p̃teritio criminalē facit inobediētiā: sed repugnare. sed nolle obedire

Ca. xii

De p̃culose viuūt absqz mg̃fo Super cañ. s̃mone lxxvii.

Adiāt qui sine duce et p̃ceptore: vias vite ingredi nō

formidāt. Ip̃i sibi in arce sp̃itali existētes: et discipuli pariter et mg̃fi. Non sufficit hoc: etiā coaceruāt discipulos sibi ceci duces eoz Quāmulti ex hoc a recto tramite periculossime aberrasse op̃erti sūt. Nimirū ignorantes astucias sathane et cogitationes ipsius: factū est vt qui spū ceperāt: carne cōsumarent. Abducti p̃ter lapsi dānabiliter. Videāt p̃iū qui eiusmodi sūt. q̃ modo caute ambulent. Seductori dat manū: q̃ dāe dissulat p̃ceptorū Et qui dimittit oues in pascua absqz custode: pastor est nō ouium sed luporum

Ca. xiii

De non sit vnus meriti socialiter viuere et vtiliter p̃eesse Super cañ. sermone. xxiij

On paris facilitatis seu facultatis eiusdem est. petulantē vagos qz sensus. atqz intemperantem carnis appetitum magistri cōprimere metu. ac rigida discipline cohibere censura: et sp̃otaneo affectu bene cum socijs conuenire: castigatis s; ferula viuere moribus: et sola mg̃ra voluntate gratum paribus gerere morem. Nam neqz rursum vnus quis dicat esse meriti. vnus ve virtutis. socialiter viuere et vtiliter p̃eesse Quam multi deniqz sub p̃ceptore quieti viuūt: q̃s si iugo absoluas. videas non posse q̃escere: nec se vllō modo equalibus seruare

Liber.

re innoxios. Itēq; innumeros cer-
nes simpliciter ⁊ sine q̄rela iter fra-
tres ouersari: sup frēs nō solū inu-
tiliter h̄ et insipieret ⁊ neq̄ter Qua-
dā siquidē bona mediocritate cō-
tēti sūt q̄ h̄mōi sūt: sicut eis mēsu-
rā gr̄e parit' est de': mime q̄dem
egētes ingrō: nec tñ idonei magi-
sterio. Priorib' ergo sequētes q̄dē
in morib' aſcellūt: sed vtrūq; supi-
ores existūt. q̄ superiores esse sciūt
Deniq; ⁊ accipiūt in pmissiōe q̄ be-
ne p̄sūt: cōstitui sup oīa bona dñi
sui. At pauci p̄fecto q̄ vtiliter. pau-
ciores q̄ et hūiliter p̄sint: facile tñ
vtrūq; adimplet. q̄ matreꝝ ⁊ tutuꝝ
discretiōez p̄fecte adept'. vno ni-
hilomin' caritatis. vsq; ad cōtēptū
pprie gl̄ie: vsq; ad sui ipsi' obliuio-
nez. ad nō q̄renda q̄ sua sūt debz-
atur: q̄d solo ac miro spūssandī
magisterio obtineſt. Virt' siquidē
discretiōis absq; caritatis feruorē
iacet. et feruor vehemēs absq; dis-
cretiōis tēpamēto p̄cipitat. Idō
laudabilis cui neutꝝ deest: q̄tin' ⁊
feruor discretiōez erigat: ⁊ discre-
tio feruorē regat. Ergo taliter o-
portet esse moratū eū q̄ p̄est. Opti-
mū aut in morib' dixerim: ⁊ sumā
discipline hui' p̄fecte app̄hēdisse:
q̄ in nullo p̄sus. aut resistat prio-
rib'. aut inuideat parib': aut sub-
iectis. vel desit in cura. vel in super-
bia p̄sit. Prelatis obediēs: socijs
ogruēs: subdit. vtiliter p̄descēdēs

Ca xliij.

Quō p̄lat' vel p̄dicatoꝝ inuitat a
deo ad aīas instruēdas. In canti-
cl. sermone. lviij.

Ad aīas reuiscēdas. corrigē-
das. instruēdas. saluādas aīa
p̄fciōꝝ iuitat: q̄ tñ id ministerij sor-
tita sit. nō sua ambitiōe: h̄ vocata
a deo tanq; aaron. Porro inuita-
tio ipsa q̄d ē: nisi q̄dā intima sti-
mulatio caritatis pie nos sollicitā-
tis emulari fraternā salutē: emula-
ri decorē dom' dñi: incremēta lu-
croꝝ ei'. incremēta frugū iusticie ei'
laudē ⁊ gl̄iaz ei'. Isti' modi itaq;
circa deū religiosi affectib' q̄tiēs
is qui aīas regē. aut studio p̄dica-
tōis ex officio intēdē h̄z: hoīez suū
interiorē senserit p̄mouēi: totiēs p̄
certo deū adesse itelligat: totiēs se
ab illo ad aīas iuitari. Ad q̄d. nisi
vt' euellat ⁊ destruat. ⁊ edificet et
plātet? Neꝝ illi' libēter doctoꝝ
audio vocē: q̄ nō sibi plausū h̄ mi-
hi planctū moueat. Vere turtureꝝ
exhibes: si gemē doceas. Et si per-
suadē vis gemēdo: id magi. q̄ de
clamādo studeas oportebit Exē-
plū sane cū in multis alijs tñ vel
maxime in hoc negocio x̄bo effi-
caci' est. Dabis voci tue vocē vir-
tutis: si q̄d suades: prius tibi illō
videris persuasisse. Validioꝝ ope-
ris. q̄ oris vox: fac vt loqueris: ⁊
nō solū me facilius emendas: h̄ te
q̄z graui liberas p̄bro. Non iam
pertinebit ad te: si quis dicat. Tu
qui alios doces. teipsum non do-
ces.

Ca. x

Quid cauendū sit p̄dicatori Su-
per cañ. sermone. xviij.

Iohes. spes. caritas. nobis p-
pter nos donant: absq; his
quippe salui esse nō possum⁹. Por-
ro scie seu sapientie sermo: grā cu-
ratiōis: pphēcia: siliā q; quib⁹ ca-
rere cū integritate salutis p̄prie pos-
sum⁹: p̄rimoz pculdubio in salu-
tem expendenda donatur. Sz sai-
ne cauendū in his aut dare qđ no-
bis accepim⁹: aut qđ erogādum
accepim⁹ retinē. Rem p̄fecto p̄ri-
mi retines tibi: si verbi cā plen⁹ vir-
tutib⁹ cū sis. foris q; nihilominus
donis sciez eloquētie adornatus:
meu forte aut segnificie. aut min⁹
discreta hūilitate: verbū bonū qđ
posset p̄desse multis: inutili imo ⁊
dānabili ligas silentio: certe male-
dicit⁹ qđ frumēta abscondis in p̄p̄lis
Rursus qđ tuū est spargis ⁊ per-
dis: si priusq; fundaris tu tot⁹. se-
miplenus festines effundē. Nimirū
vita ⁊ salute quā altēi das. te frau-
das. dū sana vacu⁹ intentiōe glie
inanis vento inflaris: aut terrene
cupiditatis veneno inficeris: et le-
tali apostemate turgens interis.
Quāobrem si sapis. cōcam te ex-
hibebis. et nō canalez. hic liquidē
pene simul ⁊ recipit ⁊ refundit. illa
vō donce impleat expectat: ⁊ sic qđ
supabūdat. sine suo dāno cōicat.
Neq; canales in ecclia hodie mul-
tos hēmus: concas vō p̄paucas.

Tertius

Tāte caritatis sūt. p q̄s nob fluen-
ta celestia manant: vt añ effūdē q; ī-
fundi velint: loq q; audire patio-
res: et p̄mpti docē qđ nō didice-
rūt: ⁊ alijs p̄esse gestiētes qui seip-
sos regē nesciūt: Q si nō hēo nisi
parūper olei q vngar: putas tibi
debeo dāe: ⁊ remanē inanis? Ser-
uo illud mihi ⁊ oīno nisi ad p̄p̄he-
tissimōez nō p̄fero. Si institerint ro-
gitātes aliqui: ex his q forte existi-
māt de me. sup id qđ vidēt in me.
aut audiūt aliqđ ex me. n̄debitur
eis. Ne forte nō sufficiat nob ⁊ vo-
bis: ite poti⁹ ad vendētes ⁊ emite
vobis. Sz caritas inq̄s nō q̄rit q
sua sūt. Et tu scis quāobrez? Non
q̄rit q sua sūt p̄fecto. qz nō desūt
Quisnāz q̄rat qđ hz? Caritas q
sua sūt. id ē p̄prie salutis necessaria
nūq; nō hz: nec mō hz sed etiā ab-
ūdat. Vult abūdare sibi: vt possit
⁊ oib⁹. Seruat sibi q̄ntū sufficiat:
vt nulli deficiat. Alioqn si plena n̄
est: p̄fecta nō ē. Tetez tu frater
cui firma satis p̄pria sal⁹ nondū ē.
cui caritas adhuc aut nulla ē. aut
adeo tenera. et arūdinea: q̄tin⁹ oī
flatui cedat. omni credat spūi: om-
ni circūferatur doctrine v̄eto: imo
cui tanta est caritas. vt vltra man-
datum seruoze liquefeat. pauore
deficiat: perturbetur tristitia. aua-
ricia contrahatur: p̄trahatur am-
bitiōe. suspitionibus inquietē: cō-
uicijs exagitetur. cur. cui sceretur:
honoribus tumeat. liuore tabe-
scat. tu inquam ita in prop̄is

Liber.

tesp̃m sentiēs. quanā demētia q̃so
aliēa curare. aut ambis. aut acq̃e/
scis? Implere prius ⁊ sic curato ef/
fundē Benigna prudēs q̃ caritas
affluē osueuit nō effluere. Alioq̃n
nec mihi se d̃z dicari ex te exinani/
to. Si em̃ tu tibi neq̃. cui aliū bon'
eris? De cumulo si vales adiua/
me: sin autem par cito tibi.

Capitulum

Quō secure p̃dicat̃ Sup̃ cañ ser/
mone xviij.

Cedit medic' ad vulneratū

Sp̃us ad aiam. Quā em̃ nō
repiat gladio diaboli vulneratā:
etiā p' sanatū vuln' antiqui delicti
medicamento baptis̃matis? Ergo
ad aiam cū accedit sp̃s: q̃d p̃mo
op' est? Ut tumor vel vlc' q̃d for/
te supercruit in vulnē. et p̃t impedi/
re sanitatē. añ oia amputet. Absci/
dat itaq̃ ferr' o acute op̃ūditionis:
vltus inueterate osuetudinis Sz
est acerb' dolor. leniat̃ piñ vngue/
to deuotiōis: q̃d nō ē aliud nisi cō/
cepta de spe indulgētie exultatio.
hāc otinēdi parit facultas ⁊ victo/
ria de pccō. Dein apponit̃ medi/
camētū p̃nie: malagma ieiuniorū ⁊
vigiliāz. orōnū: et si qua sunt alia
penitētū exercitia. In labore cibā
d' est cibo boni opis. ne deficiat.
Itaq̃ comitenē p̃nie labores. pie/
tatis opa q̃ ofortēt. Cib' sitim ex/
citat. potād' est. Accedat cibo bo/
ni opis. orōis pot'. oponēs in stō/
macho oscie. q̃d bñ ingestum ē: ⁊

omēdās dō. Orādo bibis vinū le/
tificās cor hōis. vinū sp̃s q̃d ine/
briat. et carnaliū voluptatū infun/
dit obliuionē: humedat interiora
arētis oscie. et eas bonoz aduūm
dirigit. et deducit p̃ q̃daz aie mē/
bra: fidez roborās. spem ofortās
vegetās ordinās q̃ caritatē: ⁊ im/
pinguās mores. Sūpto cibo po/
tuq̃ q̃d iam restat nisi vt pauset
egrot'. et quieti oteplatiōis p' su/
dores actionis incubat? Dormi/
ens in oteplatione sōniat deū. p̃
speculū siq̃dē ⁊ in enigmate: nō at/
facie ad faciē interim ituet. Tñ sic
non tā spedati q̃z dicat̃: idq̃z ra/
prim. ⁊ q̃i s̃b q̃dā coruscantie scin/
tille trāseūtes tenuiter vix attadi/
inardescit amore. Talis amor zel/
lat: hic decet aicū sp̃s: hoc nō ē
ardeat fidelis hu' ⁊ prudēs: q̃ cō/
stituit dñs sup̃ familiā suā: hic re/
plet. hic feruet: hic ebullit: hic iā se/
cur' effudit. exundans ⁊ erūpens
Predicet. fructificet: innouet signa
⁊ imutet mirabilia: nō est q̃ se imi/
sceat vanitas vbi totum occupat
caritas. Si quidez plenitudo legl.
⁊ cordis est caritas si tñ est plena
Deus deniq̃ caritas est. et nihil ē
in rebus q̃d possit replere creatu/
rā factam ad imaginē dei nisi ca/
ritas deus: qui solus maior est il/
la. Eaz nō dū adcept' piculosisime
promouet. q̃ntislibet alijs videat̃
tur pollere virtutib'. Si habuerit
oēm sciaz. ⁊ dederit oēm s̃baz su/
am pauperibus: si tradiderit cor

p' suū ita vt ardeat. absq; carita
te vacu' ē En q̄ta pu' iūōēda sūt
vt effundē audeam'. De plenitu
dine nō de penuria largiētes Pri
mo quidē opūctio: deī deuoio:
tertio p̄ie labor: q̄to pietat. op'
q̄to orōis studiū: sexto otēplatō
nis. ocū: septio plenitudo dilcōis.

Ca. xviij

De puritate pōtificū. In epla ad
henricū senonē ep̄m.

Vritas cordis in duob' offi
sit: in q̄renda gl̄a dei. ⁊ vt illi
tate primi: vt in oib' vt delict' acti
b' vel dictis suis. nihil q̄rat ep̄s su
um: sed tū vt dei hōrem. aut salu
tem primoz: aut vtrūq; h' em' a/
gens. implebit nō solū officiū pōtifi
cis h' et etymologiā nois: pōtem
vtiq; faciēs seipsū inter deū ⁊ pri
mū. Pertingit pōs iste vsq; ad de
um: ea fiducia q̄ nō suā: h' illi' gl̄i
az q̄rit. Pertingit vsq; ad primū
illa pietate: q̄ et ipi nō sibi. pdesse
desiderat. Offert deo bon' media
tor p̄ces ⁊ vota p̄loz: reportās
illis a deo bñdōez ⁊ gr̄az. Sup
plicat maiestati p excessibus delin
quētū: vindicat in peccātes iniuri
am dei. Ingratis impperat bñfi
cia pietat. otēnentib' potētie se/
uēitatē insinuat. Vtrūq; tū nihilo
min' placare studet indignat. fu
rorem: nūc quidē hoīm obtēdens
infirmatē: nūc diuine magnitudi
nē pietat. Deniq; siue excedat dō
siue sobri' sit nobis aut deo. semp

Tertius

q̄tū in ip̄o ē parare gestit aut no
bis: nō qd sibi oio vtile ē q̄res: h'
qd multis. fidelis pōtifer q̄ bona
q̄libz p man' suas trāseuntia siue
diuina bñficia ad hoies. siue hoīm
vota ad deū: colūbino intus oculo:
nil sibi retētat ex oib'. Nec pp̄t
requirit datū h' lucz. nec dei gl̄iaz
vsurpat sibi: Acceptū talentū non
ligat in sudario h' partit numula/
rijs. a q̄b' ⁊ vsuras recipit. nō sibi
h' dño. Nō hēat foueā vt vulpes
nō tanq̄ volucres nidū: nō locu
los quō iudas: nō deniq; sicut ma
ria locū in diuersorio: h' tāto puri
tatis intime bono gl̄iari nō p̄t ve
racitē: nisi q̄ extrinsecas gl̄iolas p/
fecte respuerit. Nec em' pure valz p̄
dei vel primi q̄rere lucra: qui p/
pria non otēpserit.

Ca. xviij

De clamore paupey ad pontifi
ces. vbi supra.

Lamat penuria paupey. cla
mant nudi. clamant famelici
querūt ⁊ dicunt. Dicite pon
tifices. in freno qd facit aux? Nun
qd aux a freno repellit frigus: si
ue esuriem? Nobis fame ⁊ frigoē
miserabiliter laborantibus: quid
conferūt tot mutatoria vel extēsa
in partibus vel plicata in manti
cis: Nostrum est qd effunditis:
nobis crudeliter subtrahitur qd
inaniter expenditis. Et nos ei
nim dei plasmatio christi et nos
sanguine redempti. sumus. Nos

Liber.

ergo fr̃es vestri. Videte q̃le sit de
fraterna portiōe pascē oculos ve/
stros. Vita n̄ra cedit vobis in su/
p̄fluas copias. N̄ris n̄citatib⁹ de/
trahit⁹: q̃cquid accedit vanitatib⁹
v̄ris. Duo deniq; mala de vna p/
deūt radice iūctat. vñ ⁊ vos vani/
tando p̄dit. ⁊ nos spoliādo peri/
mitis Jumenta. gradiunt⁹ onusta/
gemma: ⁊ nostra nō curat. crura/
nuda caligulis. Annuli. catenule.
tintinabula: et clauate q̃dam cor/
rigie. multa q; talia tam speciosa/
colorib⁹. q̃ p̄derib⁹ p̄ciosa. mula/
rū pendēt ceruicib⁹. frat̄z aut late/
rib⁹: nec semicinctia miserātes ap/
ponitis. Ihuc accedit. q̃ hec oia.
nec negociatiōis studio: nec p̄prio/
manuū exercitio vobis clabora/
stis: sed nec iure h̄editario posside/
tis. Et hec paupes mō quidē corā/
deo tm̄. cui corda loquūtur. Nec ei/
audēt apte causari aduersū vos:
q̃b⁹ interim p̄ sua vita n̄cē h̄nt po/
ti⁹ supplicare. Ceterz in futuro sta/
būt in magna ostentia aduersus
eos q̃ se āgustiauerūt: stāte q̃ppe/
pro eis p̄re orphanoz ⁊ iudice/
viduaz. Ipsī ei tūc vox erit. Quā/
diu nō fecisti. vñ de his minimis me/
is: nec mihi fecisti.

Ca. xij.

De sup̄fluo hitu sacerdotū In p̄/
ma pte eplaz. Ad henricum seno/
nen. ep̄m.

Er̄nitur in nōnullis sacerdo/
tib⁹. vestitū cult⁹ plurim⁹. vñ

tū aut null⁹ aut exigu⁹. Neq; tu sa/
cerdos altissimi dei. cui ex his pla/
cere gestis: mūdo an deo? Si mun/
do. cur sacerdos? Nam si placere
vis mundo q̃d tibi p̄dest sacer/
dotiū? Nec ei potes duobus dñis
seruire. Qui aut amic⁹ vult esse hu/
ius mūdi: inimic⁹ deo constituit. No/
lens itaq; placere hōib⁹. deo non
places. si nō places non placas.
Cur ego vt dixi sacerdos? Sin ve/
ro q̃d addidi placere intendis. nō
mūdo s; deo: cur q̃lis p̄pls talis et
sacerdos? Enimvero si sacerdos
pastor est: ⁊ p̄pls oues: dignū est
vt in nullo appareat pastor ouib⁹
dissilis. Si instar mei qui ouis sū
pastor me⁹: ⁊ ipse incuru⁹ gradiē.
vultū gerens deorsū. ⁊ terrā semp
respiciens: et soli ventri mente leui/
n⁹ pabula q̃ritās in quo discerni/
mur? Ne si venerit lup⁹: non erit q̃
p̄uideat: qui occurrat. qui eripiat.
Decet ne pastorem more pecoz
sensib⁹ incubare corpis: herē infi/
mis: inhiare terrenis: et non poti⁹
credū stare vt h̄c sem. celū mente
susplicere. que sursum sunt ⁊ querē
⁊ sapere. non que super terram.

Ca. xxi

De quorū dā platoz crudeli ar/
dore dominandi vbi supra.

Nonnulli cū p̄uideant vrbib⁹
valde p̄p̄osis: totas vt ita di/
cā patrias p̄p̄ie diocesis ambitu
circūcludant. occasiōe inuēta et q̃
cunq; veteri priuilegio. satis agūt

vt7 vicinas sibi subficiāt ciuitates
 q̄tin'oue quib'ouo vix p̄sules suffi
 ciebant sub vno redigātur antisti
 re. Rogo que hec tam ociosa p̄sū/
 ptio: quis hic tant'ardor dñandi
 sup terrā tam effrenis cupiditas?
 Certe cū primū tract' es ad cathe
 drā. flebas: refugiebas. vim quere
 bas: multū ad te et oīno sup te eē
 dicens: misez clamitās7 indignū
 q̄ nō esses idone' tam scō misterio
 tātis nō sufficēs curis. Quid igit
 nūc verecūda depulsa formidine.
 sponte ambis ad āpliora. imo ir/
 reuerenti audacia. p̄p̄is nō otēt'
 inuadis aliena? Cur hoc? forte
 vt plures p̄p̄os salues? Sed in ali
 enā messe tua mittere falcē iniuri
 osum est: Ut tue p̄stes ecclie? Sed
 eccliaz spōso nō placz tale vnus
 incrementū. qđ detrimētū alteri?
 sit. Crudelis ābitio 7 incredibilis
 si fidē oculi nō astruerēt. Ibi ē il
 la terrifica ominatio. ve q̄ dīuigil.
 domū ad domū: et agz agro co/
 pulatis? Nūqđ in his dūtaxat exi
 guis. ne istud metuēdū est. nō aut
 cū vrbes vrbibus: aut puincijs p
 uincie otinuātur. Ihui' rei ḡfa nō
 pigrītatur crebro terē limina apo
 stolorz: iuēturi et ibi qđ magl. do/
 lēdū est. q̄ sue faueāt im. pbe volū/
 tati: nō q̄ valde romani curēt q̄ si
 ne res t̄minef: s̄ qz valde diligūt
 munera: sequūtur retributōes Bo
 na hūilitas q̄ et in p̄ntiaz ab hu
 iusmodi moroacib' curis. mētem
 facit esse quietā: et a minacib' pe/

Tertius.

nis in futuro securā reddit osciaz.

Ca:xxj

De suspitione 7 viciosa sollicitudi
 ne ep̄oz In libro. iij. de cōsiderati.

Nō ep̄o turpi' qz incūbere
 supelledili. et substātiole sue
 scrutari oīa: sciscitari de oib': mor
 deri suspitionib'. moueri ad queqz
 p̄dita vel neglecta? Ad verecūdiā
 dico q̄rūdā eiusmōi. scrutatiū q̄ti/
 die oēm s̄bam suā. numeratiū sin/
 gūla. de minutis et q̄dratib' erigē
 tiū rōez. Nō ita ille egypti'. q̄ io/
 seph oib' traditis: ignorabat qđ
 haberet in domo sua. Erubescat
 xp̄ian'. xp̄iano sua nō credēs: hō
 sine fide. fidez tñ habuit suo: sup
 oīa bona sua cōstituens eū. Et hic
 erat alienigena. Mira res Satl. su
 per qz ep̄i ad manū hñt: quib' ani/
 mas credāt: et cui suas cōmittant
 facultatulas nō inueniūt. Optimī
 videlicet estimatores rez. qui ma/
 gnā de minimis. puaz aut nullā de
 maximis curā gerāt. Sed vt liq/
 do dat̄ intelligi: patiēti' ferim' xp̄i
 iacturā qz n̄az. Quotidianas ex/
 p̄sas q̄uidiano reci. pcam' scruti/
 nio: 7 otinua dñici gregis detri/
 menta nescim'. De precio escapz
 numero panū cū ministris q̄rōia/
 na discussio ē. rara admodū cum
 p̄soyteris celebratur collatio de
 pccis p̄p̄oz. Cadit asina. 7 ē q̄ s̄b/
 leuet eā: perit aīa 7 nemo qui re/
 putet. Nec mīz cū nec n̄os qđem
 assiduos sctiam' defect' Nōne ad
 e. .i

Libec.

lingulas supputatōes istas irasci/
mur vimur. anxiamur? Quā tole/
rabilius rez q̄z mentiū sustinere ia/
duraz? Queso tu qui alios doces
doce teipm. pluris te habē q̄z tua
Trāsitōia ista q̄ stare tibi nullo pa/
cto queūt. fac vt a te trāseāt. nō p
te. Riu? q̄ fluit cauat terrā: sic de/
cursus tpaliū ofciam rodit. Si p̄t
torrēs in agros excurrē sine lesiōe
satoz: et tu te ista sine vulnē mē
tis posse tractare ofidito. Dīmo/
dis ofulo studeas a te auertē con/
cursū hoz. Multa nescias: p̄lma
dissiles: non nulla obliuiscaris.

Ca. xxi

De ofiderato labore platoz min?
placet honor eoz. Super casū ser/
mone rñ.

Rēs reuereamur ēpos: s̄ ve/
reamur laboēs eoz. Si labo/
res pensam? nō affectam? hōres.
Agnoscam? impares vires n̄as
nō deletet molles et femineos hu/
meros viroz supponere sarcinis.
Nec obfuem? eos. sed hōrem? In
hūane nēpe. eoz redarguis opa.
q̄z onera refugis. Temerarie ob/
furgat viz de p̄lio reuertentes. mu/
lier nens in domo. Dico em̄ Si is
qui de claustro est eū qui versatur
in p̄plo interdū min? districte. min?
ve circūspēcte sese agere dephē/
derit: verbī gr̄a. in x̄bo in cibo. in
somnia. in risu in ira. in iudicio: nō
ad iudicandū statim p̄liat: s̄ me
minerit scriptū. Melior est iniqtas

virī: q̄z bñfaciens mulier. Nā tu q̄/
dem in tua custodia vigilās. bñfa/
cis. Sed qui iuuat multos: et meli/
us facit et virilius. Qd si implē nō
sufficit. absq̄z aliq̄ iniquitate. id est
absq̄z quodā ineqlitate vite et cō/
uersatiōis sue. Memēto qz caritas
operit multitudinē pccorū. Ihec di/
cta sūt otra. geminā tēptatiōez q̄
sepe viri religiosi epoz vel ābire/
gliam: vel excessus temē iudicare:
dyabolici. instigatiōib? instigant.

Ca. xxii

De piculo p̄lationis in sc̄da p̄e/
cplatum.

Ofidero gradū. et casū ve/
reo: Cōsidero fastigiū digni/
tatis: et intueor faciē abissi iacēt.
deorsū. Attendo celsitudinē hono/
ris: et e vicino reformido piculū
Nex̄tū optimā p̄ez elegit maria
licet nō minoris fortasse meriti sit
apud deū hūilis ouersatio mar/
the: sed de electiōe maria laudat:
qm̄ illa q̄dem oīno qd ad nos spe/
ctat eligēda: hec x̄o si iniūgit pati/
enter est tolleranda. Prelatis nī/
miz vtraq̄z vita necessaria ē: et ip/
soz est vtriusq̄z p̄uidere. Nec dubi/
um quin lōge piculosior ceteri. sit
eoz administratio. tñ si bñ āmini/
strauerint. gōū bonū sibi acq̄rēt. et
maiorē abundantā et supefluē
tem mēsurā accipient pacis.

Ca. xxiii. De acceptiōe p̄lo/
naz q̄ vicio: solēt in
qnari iudices Ad eugl. papam li.

Tertius.

tertio de consideratione.

E avaritia nō ē q̄ tuū fatigē
intuitū: cū pecuniā tanq̄ pa-
leā dicaris hīre. Inō p̄sus nō ē q̄
p̄ illa timeat a iudicis tuis. Sed
ē q̄ nō min⁹ sepe nec noxie minus
inlidiari iudicib⁹ solet: de q̄ ma-
xime q̄d in tua iaceat cōscia latē
te nolim. Quid illud sit q̄ris? Acce-
ptio p̄sonaz. Nō parui te reū pec-
cati existies: si facies p̄ccōz sumis
et nō poti⁹ causas iudicas merito-
rū. Est itē viciū si te immunē sētis
inter oēs q̄s noui ex his q̄ cathe-
dras ascēderūt. sedebis me iudice
solitari⁹: q̄z veracit̄ singularit̄q̄z le-
uasti te sup̄ te. Facilitas credulita-
tis hec est. Cui⁹ callidissime vulpe-
cule: magnoz neminez op̄eri sat.
cauisse versucias. In eis ip̄is p̄ ni-
hilo ire multe: in inocētū frequēs
addictio. In p̄iudicia in absentes.

Ca. xxi De ira ⁊ nimia pie-
tas subuertit iudici-
um. in li. ij. de cōsid. ad eugl. papaz.

Portet innotescat tibi zelus
tu⁹. clemētia tua. discretio q̄z
mediatrix earū dē. Virtutū. Qualis
videlicz in donādis iniurijs. q̄lis
sis in vlciscēdis: q̄z puid⁹ in vtro-
q̄z: modi. loci t̄pis obfuator. Proz
sus cōsiderāda tria hec in vsu. Virtu-
tū hāz ne n̄ sint virtutes: si p̄ter hec
repianē. In dēpe eiūsmōi nō natura
virtutes: sed vsus fēit. Nam ex se in-
orātes esse noscūtur. Tuū ē aut ab-
utēdo ⁊ cōfundēdo facē vicia: aut
bene ordinatēq̄ vtendo virtutes.

Solēt discretiōis oculo caligante
alterutq̄ sibi p̄cipē loca: terminos
occupāē. Porro caliginis due sūt
cē. Ira et mollior affect⁹. Is iudi-
cis censurā eneruat: illa precipitat.
Quo em̄ ab altero nō piclitet. aut
pietas clemētie: aut zeli rēitudo?
Turbat⁹ p̄ ira ocul⁹ clemēter nil
intuetur: suffusus fluxa quadā et
muliebrī mollicie ai: rēn nō videt.
Nō eris innocēs: si aut punitas eū
cui forte p̄cendū esset. p̄cas ei qui
fuerat puniendus. Impunitas au-
sum parit: ausus excessuz. Impūi-
tas incurie soboles: insolentie ma-
ter. radix impudentie: trāsgressio/
num nutrit.

Ca. xxvi De diuers⁹ generib⁹
ambientiū. In li. iij.
de cōsideratiōe. ad eugl. papam.

Ant que necessario a nobis
rogātū: aut extorquet ipoz/
tunitas. aut necessitas meret. Ali⁹
p̄ alio: alius forte ⁊ pro se rogat.
Pro quo rogaris sit suspēd⁹. Qui
ip̄e rogat pro se. iam iudicatus est.
Nec interest p̄ se. an p̄r aliū quis
roget. Clericū curiā frequētantem
q̄ non sit de curia. ad idēz nois p̄
tinere ambiētū gen⁹. Doulatem ⁊
ad placitū cuiusq̄. vñū de rogātū/
b⁹ puta. ec̄ si nihil rogauēit. Scor-
pioni nō est in facie q̄d formides:
sed pūgit a cauda. Si ad talium
blādicias cor tuū vt assolet mol-
liri senseris: meminēis scriptū. Ois
hom o primū bonū vinū ponit: cū
aut inebriati fuerint. tūc illud q̄d

Libec.

oeteri⁹ est. Pari pondē estimaueri.
ei⁹ hūilitatē qui timet. et ei⁹ q̄ spe/
rat. Viri callidi⁹ dolosi esse p̄p̄riū
solet. tūc p̄tendē hūilitatez: cū ali/
q̄d obtinere voluerit. De q̄lib⁹ dī
cit scriptura. Est q̄ se hūiliat nequi/
ter: et interiora ei⁹ plena sūt dolo.
De vobis ip̄is sume s̄cie hui⁹ eu/
dens: exēplū. Quantos q̄s suppli/
ces admisiisti. postmodū sustinuiisti
graues: insolētes: otumaces: re/
belles. Qd̄ quidē interi⁹ malū te/
gūt principia: posteriora p̄dunt.
Verbosulū adolescētē. et studē
tem eloquētie cū sapiētie sit inanis
nō aliud q̄ iusticie hostē reputes.
Et hāc veluti generales tibi oſti/
tuas regulā: vt oēm qui palā vere/
tur dicere. qd̄ in aure locut⁹ ē: su/
spectū habeas. Qd̄ si te iudicāte
dicēdum corā ille renuerit: delato/
rem iudices nō accusatorem

Ca. xxviij

De pueritate quā dā platon⁹ Su/
per can⁹ sermone. xxvij

On oēs sunt amici sp̄sī. q̄s
hodie sponse hinc in assistere
cernis. et qui vt vulgo aiūt. eā q̄si
adextrare vident. Pauci admo/
dū sūt: qui nō q̄ sua sūt q̄rāt: ex oī/
bus car. ei⁹. Diligūt munera: nec
p̄nt p̄iter diligē xp̄m: qz man⁹ de/
derūt māmone. Intuē quō ince/
dūt nitidi et ornati: circūamicti va/
rietatib⁹ tāq̄ sp̄sa p̄cedēs de tha/
lamo suo. Nōne si quēpiāz talūz
repente emin⁹ p̄cedentē aspexeris

sponsā poti⁹ putabis q̄ sponse cu/
stodem? In vero hāc illis exube/
rare existimas rez affluentia: ve/
stiū splēdore. mensaz luxuriē. oge/
riem vasoz argenteoz et aureoz
nisi de bonis sponse? In est. q̄ illa
paup et inops et nuda relinquitur:
facie miserāda. inculta hispida. ex/
anguis. Propter hoc nō ē hoc tē/
pore ornare sp̄sīaz. sed spoliare:
nō est custodire sed p̄dere: nō est i/
struere s̄ p̄stituē: nō ē pascē gregē
sed mactare: et deuorare. dicēte de
illis dño. qui deuorāt plebē meaz
vt cibū panis. Et in alio p̄pheta.
Pccā p̄lī mei omedēt: Quasi dī/
cat. Pccoz p̄cia exigūt: et peccāti/
b⁹ debitā solitudinē nō impēdūt
Quē dabis mihi de numero p̄po/
sitoz: qui nō pl⁹ vigilet sub dīcoz
euacuādis maris p̄hs q̄ vicīhs ex/
tirpādis? Ibi qui orādo flectat
irāz: qui p̄dicet annū placabilem
dño! Leuioza loquimur. grauiora
grau⁹ manet iudiciū. O vtinā tā
vigiles reperirent ad curā: q̄ ala/
cres currūt ad cathedrā. Vigila/
rent vtiq̄ solícite fuanes sp̄sam
sibi creditā Imo vero euigilarent
p̄ semet ip̄is. Pax est n̄ris vigili/
bus. q̄ nō fuāt nos. nisi et p̄dant:
Alto quippe dimerſi obliuiois so/
mno: ad nullū dñice ominationis
tonitruū exp̄giscūtur: vt vel suū ip/
sorum periculum expauescāt: In
est q̄ non parcant suis qui non
parcunt sibi: perimentes pariter et
pereuntes.

Ca: xxvii.

De platis qui usurpāt sibi platiōnem: De colloquio symōis ⁊ iesu.

E vobis qui clauē tollitis. n̄

scie solū. sed ⁊ auctoritatē. nec ipsi introitis: ⁊ multipliciter ipeoitis. q̄s introducē debuistis. Tollitis em̄ nō accipitis clauēs. de q̄b⁹ dñs q̄rit p̄ p̄pham. Ipsi regnauerūt ⁊ nō ex me: principes extiterūt ⁊ ego nō vocaui eos. N̄ et tāt⁹ platiōis ardor: vñ ambitōis ipu/dētia tāta: vñ tāta velānia p̄sūptiōnis hūane. Audeat ne aliq̄s n̄m terreni cuiuslibz reguli nō p̄cipiente. aut etiā p̄hibēte eo occupare misteria: p̄ripere b̄nficia: negocia dispensare. Nec tu deū putes. q̄ in magna domo sua a vasis ire ap̄tis i interitū sustinet a p̄bare Multi quidē veniūt: sed cōsidera q̄s vocet. Utinā tñ q̄squis sic intrat: si fieri posset tam fideliter mīstraret: q̄ fiducialiter se ingessit. At difficile fortassis ⁊ ipossibile ē: vt ex amara radice ambitōis. suauis fruct⁹ ardeat caritatis. Ne mīstris infidelib⁹: q̄ nec dū reconciliati: recōciliationis aliene negocia q̄si hoies q̄ iusticiā fecerint app̄hendūt. Ne filijs ire: q̄ se mīstros gr̄e p̄sitētur. Ne filijs ire. qui pacificoz sibi v̄surpare grad⁹ ⁊ noīa nō verētur. Ne filijs ire: q̄ fideles sese mediatores pacis: vt p̄cā p̄pli omedāt mentiūtur. Ne q̄ ambulātes i carne: deo placē nō p̄nt: ⁊ placē vel

Tertius.

le p̄sumūt. Nō miramur fr̄s q̄cūqz p̄ntem statū eccl̄ie miseramur: n̄ miramur si vindemiant vineā dñi qui institutā a dño p̄tergrediūt vīam. Nihil em̄ illi de spū mansuetudinis: q̄ preoccupatos in delicto possit instruere cōsiderās seipsū: ne et ipse tentet. Cōpūctiōis lachrymas nesciēs: letat magl. cū malefecerit: ⁊ in reb⁹ pessimis exultat. Pecuniā nō iusticiā gliscit: oculi eius om̄e sublime vidēt: insatiabilē esurit dignitates: gl̄iaz sitit hūanaz. Procul ab eo mie viscera. seu iē pot⁹ ⁊ tyrānum exhibē letat: q̄stum estimat pietatem.

Ca: xxviii.

De p̄secutio discernit. mercenarios a pastorib⁹. De colloquio symōis ⁊ iesu.

Utinā hodie q̄cūqz pastores non sunt. mercenarios gregi vellēt exhibē: nō lupos. Utinā ipsi nō lederēt: vtinā nō fugerēt uemine p̄sequēte: vtinā nō exponerent gregem. donec lup⁹ veniens videretur. Nimis sustinendi fuerāt si inuenirētur. p̄sertim tempe pacis recipientes mercedem suā. ⁊ p̄ mercede saltē in custodia gregis laborantes: dūmodo nō ipsi turbaret gregem: ⁊ gratis auerterēt a pascuis iusticie ⁊ veritatis: Nam p̄secutio quidē indubitanter mercenarios a pastorib⁹ segregat et discernit. Quā enim transitoria damna non timeat. qui tpalia lucra sedatur:

Libet.

qñ terrenā sustineat psecutiōez ppter iusticiā: qui terrenā mercedē qñ iusticiā querit! Usq; adeo. siq; dem psecutiōez nō sustinent ppter iusticiā: vt. psecutiōez malint qñ iusticiā sustinere. Nepe contraria est opibus eoz. grauis est eis etiam ad audiendū. Ceterp ppter auariciā. ppter ambitioez. patos videas vniuersa picula subire: suscitare scandala: sustinē odia: dissimulare opprobria: negligē maledicta. Nō est q fures timeant veri pastores qui in celo thesaurizant. Nō est q causent de multiplici tribulatione vbi multiplicatiōez attēdūt. Quin imo gaudeant magl. vt dignū est q nō tam psecutio qñ remuneratio augeat: et exultent eo abūdātius quo plura sustinēt ppter xp̄z vt eos p in copiosior merces maneat apud ipm. Quid timidi estis modice fidei! fidelis extat sūta irrefragabili veritate subnixā: qz nulla nocebit aduersitas: si nulla dñetur iniquitas. Sz paz est non nocere. etiā pderit et copiosi pderit dūmodo iusticia sit in intentōe. xp̄s in causa. apud quē patientia paup̄ez non peribit in finem.

Ca. xxx

De iudicio platoz. De colloquio symonis et iesu.

De clero gerens iniqua: quidni de ministerio iudicet. Celeste tenet officii: angel' dñi exercitū fact' est tanq; angelus aut eligitur aut re-

probatur: Inuenta quispe in angelis prauitas districti' iudicetur necesse est: et inexorabili' qñ hūana. Age ergo qñ iudicium graue his qui presūt: et potentes potenter tormenta patiētur. Ascendat supbia tua semp: sequere regē tuū omne sublime videant oculi tui: festina multiplicare prebēdas: in ad archidiaconat' euola. Demū aspira ad ep̄atū: ne ibi quidē req̄em habitur': qñ sic itur ad astra. Quo pgrederis miser! An vt ab altiore gradu sit casus gūior! Ne qñ enim sic paulatim decides. sed tanq; fulgur in impetu vehemēti quali alter sathanas subito deheris.

Explicit liber tertius.

Incipiūt capi. libri q̄rti

i. De infinita abitiōe clericoz

ii. De p̄motione inueniū. ad ecclesiasticas dignitates.

iii. De clericis qui pueris ordi ne q̄unt ecclesiastica beneficia.

iiii. De clericis qui male desunt ea que de ecclesijs habent.

v. De clericis qui male expendant redditus ecclesie.

vi. De clericis nullius sunt ordinis.

vii. De impudentia clericoz.

viii. De insolentia clericoz

ix. Quō a singulis generib' qd delectat vsurpant clerici.

x. De abominatione clericorum

xi. Admonitio ad ipsos ut se cor-
rigant.

xij. De periculo clericorum.

xiii. De peruersitate quorundam
clericorum ac religiosorum.

xiiii. De intemperantia mona-
chorum.

xv. De delicatis cibis mona-
chorum.

xvi. De nimio potu.

xvii. De precioso habitu

xviii. De superbis religiosis.

xix. De negligentia abbatum.

xx. De ornamentis monasterio-
rum.

xxi. De sculpturis et picturis. que
sunt in monasteriis.

xxii. De aduocatis.

xxiii. De appellationibus.

xxiiii. De usurpatione appellationis.

Expliciunt capitula.

libri quarti.

Incipit liber quartus

Ca. i

De infinita ambitione clericorum
In prima parte epistolae ad henri-
cum senonensem episcopum

Exeritur in cle-

ro passim ab omni

etate et ordine. a do-

ctis piter et indoctis

ad ecclesiasticas curas: tamque sine cu-
ris iam quisquis videtur sit cum ad

Quartus.

curas puenerit. Nec mirum de his quod
nec dum in semetipsis experti sunt: Vi-
dentes quippe illos qui iam proprios
humeros cupite sarcine submiserunt:
non solum non gemere tanquam sub onere
sed insuper appetere plus onerari:
non deterrentur periculis. que cupiditate
cecati non vident: sed fauoribus
amplius quos illis inuidet per-
uocant. O infinita semper ambitio
et insatiabilis auaricia. Cum primos
honorum gradus meruerit in ecclesia. me-
ruerunt autem vel vite merito. vel
pecunie. siue etiam carnis et san-
guinis que regnum dei non possunt
debent preteritiua: non ideo cor-
da quiescunt. duplici semper estuan-
tia desiderio: quo utique magis. ac
magis. et dilatentur in plura: et ad
celliora sublimentur: ubi gratia.
cum factus quis fuerit in quacun-
que ecclesia decanum prepositus. ar-
chidiaconum. aut aliquid huiusmodi:
non contentus uno in una. plures si-
bi imo quotquot valet conquire-
re honores satagit: tam in una quam
in pluribus. Quibus tamen omni-
bus si locus euenerit: libenter vi-
nius preferret episcopii dignita-
tem. Sed nunquam sic satiabitur: factus
episcopus: archiepiscopus esse de-
siderat. Quo forte adepto: rursus
nescio quid altius sonians labori-
osis itineribus et sumptuosis familia-
ritatibus. romanum statuit frequen-
tare palacium: questiuosas sibi quam-
dam etiam operans amicitias. Si
lucris spiritualis gratia hec facit:

Liber.

laudandus est zelus. sed p̄sūptio
corrigenda.

Ca ii

De p̄motione iuuenū ad ecclesi/
asticas dignitates In eadē eplā
vbi supra

m Coitanti bus honores blan/
diuntur: sed onera pensanti/
bus tedio sūt atq; formidini. Non
aut̄ om̄es capiūt hoc verbū. Multi
enim non tanta fiducia et alacrita/
te currerēt ad honores: si esse senti/
rent ⁊ onera. Frauari p̄fecto me/
tuerēt: nec cū tāto labore ⁊ piculo
quālibet affectarent infulas digni/
tatiū. Nūc vero q̄ sola attenditur
gl̄ia et non pena: puz esse clericuz
erubescitur in ecclesia. se q̄ viles e/
stimant et inglorios: qui quocun/
q; eminentiori loco nō fuerint sub/
limati Scholares pueri ⁊ ipubes
adolescentuli ob sāguinis digni/
tatem p̄mouētur ad ecclesiasticas
dignitates: ⁊ de sub ferula trāsse/
rūtur ad principandū p̄sbyteris
letiores interim q̄ vgas euaserint
q̄ q̄ meruerint principatū: nec tā
illis blanditur adeptū. q̄ adeptū
magisteriū. Et h̄ q̄ deꝝ inicio Pro/
cessu v̄o t̄p̄is paulatim insolescen/
tes: docti sūt in breui v̄edicare al/
taria. subditoꝝ marsupia vacuā.
magistris nimiz in hac discipli/
na vtentes idoneis. ambitione et
auaritia. Nec dicim⁹ q̄cūq; etatē
dei gr̄e prematurā. sicut nec scraz.
cū multos videam⁹ iunioꝝ sup̄ se

nes intelligere: morib⁹ antiq̄re vi/
es: p̄uenire t̄pa meritis: q̄ etati
deest op̄ensare virtutib⁹. Boni pu/
eri qui q̄ etate vident̄: esse studēt
in malicia. Malicia inq̄ sed non sē
su quoꝝ nemo otemnat adolescen/
tiam. Meliores bone indolis ado/
lescentes: inueteratis dieꝝ maloꝝ
p̄puer centū annoꝝ maledict⁹ erit:
⁊ est e regione senect⁹ venerabilis
non diuturna: neq; annoꝝ nume/
ro op̄putata. Bon⁹ puer hieremias
qui ante sanctificat⁹ q̄ nat⁹: cū se
excusaret de puericia: nihilomin⁹
constitut⁹ est super gētes ⁊ regna
Bonus quoq; daniel. cui⁹ sp̄m sus/
citauit de⁹. vt cōuinceret iniq̄ iudi/
cia: ⁊ sanguinem innoxii liberaēt
Deniq; cani sunt sensus hōis ⁊ e/
tas senectutis. vita immaculata Si/
cubi huiusmodi puer senex pro/
motus inuenitur. opus dei est: his
qui tales non sūt. mirandum non
imitandum.

Ca. iij

De clericis qui peruerso ordine
querunt ecclesiastica beneficia De
colloquio symonis et iesu.

Nis ea intentione gradus
ecclesiasticos et misteria san/
ctuarq; querit. imo queritur: queri
nempe q̄. querere ipse debuerat.
vt sine seculi curis in sanctimonia
cordis et corporis illuminandus
accedat ad dominum. ⁊ suam pa/
riter proximorum operetur salu/
tem: orationis studio deotus et

verbo predicationis? Nam si eo q̄
ritur aut tenet animo. eoq̄ intuitu
vt huic vite habeat necessaria: euā
gelizat vt manducet: et peruerso
ninus ordine celestib⁹ terrena mer
catur. Quācerte dīgnius amplius
q̄ consentaneum rationi. vt pro
carnali victu. carnalia magl. opaz
negocia exercēt: nec fieret inuer/
sor rerum. aut inhonorari misterīū
spirituale. Sed modico est natura
otenta: nec multi sola in his neces/
saria querūt. quippe minori facile
satis obtuenda piculo. honorati
incedere volunt: placere student
hominibus: delectari ⁊ superbire
⁊ huic seculo conformari. Audi q̄/
relas dñi: quid super hac tanta te
meritate hoīm loquatur. Ipsi inq̄t
regnauerūt et nō ex me. principes
extiterunt. et ego non vocaui eos:
Inuēros siquidē in ordinibus
ecclesiasticis ceterisq̄ ad scūariū
ptinentibus. honorem querentes
pprium. aut diuicias: seu corporis
voluptates: postremo que sua sūt
non q̄ iesu xpi: manifeste p̄sus et
indubitāter. non ea que deus ē ca
ritas: s̄ aliena a deo ⁊ oīm radic
maloz. cupiditas itroduxit Quid
istud temeritatis: imo qđ insanie
est? Ubi timor dei? Ubi mortis me
moriam. Ubi gehenne met⁹. et terri
bilis expectatio illa iudicij? Spon/
sa nec cubiculū nec cellam ingredi
nisi rege introducente p̄sumit. tu ir
reuerenter irruis: nec vocatus nec
introducatus. Trabe me post te ait

Quartus

illa: in odore vngentoz tuoz cur
rim⁹? Nūc aut trahit sua quēq̄ vo
luptas. ⁊ odorem turpis luci se/
ctantes: questū estimant pietatem
quoz damnatio est.

Ca: iiii

De clericis qui male deseruiūt ea
que de ecclesijs hñt. vbi supra.

v Et tibi clerice. Mors in olla.

Mors i ollis carniū Mors in
h mōi delicijs est. Non qz secus in
troitum delectatiōis posita esse co
gnoscitur: sed ob id maxime. quia
ppli constat esse peccata que ome/
dis. Sūptus ecclesiasticos gratis
habere te reputas. cātādo vt aiūt
bona tibi puenire videntur: s̄ bo
num erat fodere magl. aut etiam
mēdicare. Pccā em̄ ppli comedis
ac si ppria tibi min⁹ sufficere viderē.
Solicit⁹ esto tanq̄ redditur⁹
rationez: dignos pro eis gemitus
fundere: dignos agere penitentie
fructus. Alioquin tibi noueris im/
putanda que modo inter delicias
comedis ⁊ p̄pendis: et dissimu/
las tanq̄ nihil attinētia tibi. O iu
dicioz dei abyssus multa. O terri
bilis deus in consilijs super filios
hominum: frustra incipient miseri
dicere montibus cadite super nos
et collibus operite nos. Veni/
ent ante tribunal christi. Audie/
tur populorum querela grauis:
accusatio dura: quozum stipen
dij nec diluere peccata. qui/

Liber.

bus facti sunt duces cecī: fraudulē/
ti mediatores. Quid tibi insipiens
delicie sapiunt: qđ diuicie ille ob/
lectant oculos: quib' mercaris tā
graue iudiciū: tam dure temetipsū
obligas rōi? **U**niuersa quidē vs/
q3 ad qđratem nouissimū exigerl.
Sed esto Surgis ad vigilias: va/
dis ad missas: horis chorū no/
cturnis. diurnis q3 frequētas. **B**n
facis. Sic ecclie p̄bendam nō acci/
pis gratis. **D**ignū est vt qđ altario
deseruit: de altario uiuat. **U**iat
de altario inq3. **N**ō supbiat: nō lu/
xurietur. nō dīteſ: nō i clericali di/
ues ex paup̄e fiat: ex ignobili gl/
osus. **N**on sibi de bonis ecclie am/
pla palacia fabricet: nec loculos
Iude ogreget: nec i vanitate a su/
perfluitate dispergat. **N**ō extollat
de facultatib' ecclie osanguineos
suos: aut nepotes. ne filias dīteri
nuptui tradat. **C**ōcedit ergo tibi.
vt si bene deseruis. de altario vi/
uas: **N**ō aut vt de altario luxurie/
ris: vt in opares tibi frena aurea:
sellas depictas. calcaria de argen/
tata: varia grisea q3 pellicia. **A**
collo ⁊ manib' ornatu purpureo
diuersificata. **D**eniq3 quicqđ p̄ter
necessariū victū ac simplicem vesti/
tū de altario retines: tuū nō ē. ra/
pina est. sacrilegium est:

Ca: v

De clericis qui male expēdūt red/
dit' ecclie. **D**e colloquio symonis
et iesu vbi supra.

Es paupeꝝ non paupibus
dare: par sacrilegij crimē esse
dīnosctur. **S**ane patrimonia sūt
paupeꝝ. facultates eccliaz: ⁊ sacri
lega eis crudelitate surripitur qđ/
quid sibi ministri ⁊ dispensatores.
nō vtiq3 vel possessores vltra vi/
ctum accip.ūt ⁊ vestitum. **N**ec em̄
ordinauit deus his qui euangelio
seruiūt. et de euangelio q̄rere diui/
cias vel ornatū: sed viuē ex eo: vt
videlicet sint contēti alimento cor/
poris nō gule irritamenta. aut in/
centiua libidinis: et quib' teganſ:
nō quib' ornent accipe. **S**ane qđ
non fideliter introiuit. neq3 p̄ xp̄3:
qđni infideliter agat et vtra xp̄3?
Manifestam sine dubio faciet ar/
borem fructus: radicem palmes.
op' intentioē: faciet ad qđ venit
vt mactet vtiq3 ⁊ disperdat. **Q**uā/
do em̄ altario fuiat. qui eiusmodi
est: fuiat autem in spū ⁊ veritate?
Aut qñ poterit necessarijs otent'
esse. qui eo aio introiuit. vt stipen/
dia cleri. in voluptatis. curiositat.
ogreget vsū. fuet expēdat? **T**ri/
plex ergo funicul' qui difficile rūpi/
tur: hoīem misē in p̄niciem tra/
hit: qui impure intrat: indigne mi/
nistrat: sed et ipso fructu abutitur
temporali

Ca: vi. **D**e clericis nulli' sūt ordi/
nis **In. li. iij. de confid.**
Nō sibi vult qđ clerici aliud
esse. aliud videri volūt? **N**epe
hītu milites: q̄stu clēicos: adu neu/
trum exhibent. **N**am neq3 pugnāt

Quartus

ut milites .neq; ut clerici euangeli
zāt: Cui? ordinis sūt? Cū vtriusq;
esse cupiūt: vtrūq; deserūt: vtrūq;
cōfūdūt. Nusq; in q̄tī ordie suo
resurget. Isti in quo? An q̄ sine or
dine peccauerūt: sine ordine peri
būt? Aut si sūme sapiēs de? vera
eī crediūt a sūmo vsq; ad deosuz
nihil inordinatum relinq̄re: vereor
non alibi ordinandos q̄ vbi nul
lus ordo. sed sempitern? horroz in
hītat. O miserādam sponsaz tali
b? creditam panimphis: qui assi
gnata cultui ei? p̄prio retinē q̄stui
nō verent. Nō amici p̄fecto spōsi:
sed emuli sūt. Iheu data ē p̄uiden
tia eoz in occasiōez carnis: et qui
sibi piter et alijs in celo tabernacu
la eterna parare debuerāt in t̄ra:
cōiūgūt domū ad domū: et copu
lāt agz agro. Quis rapuit ab o
re aploz tp̄is hui? x̄bū gr̄e. fidu
cie x̄bū. Ecce nos reliqm? oia et
secuti sum? te: Ecce em̄ ut p̄p̄s sic et
sacerdos. Sicut volūt diuites fieri:
similr imo et abūdātī? ip̄az his
p̄cipiūt cōsolatiōez. Sicut amicis e
gent et ip̄i: ut in aliena taberna
cula recipiātur. vtpote p̄pria non
habentes.

Ca vij

De impudentia clericoz in li. de
colloq̄o sy. et ibi ut supra

Im impudētia et frōtositas
cor hōis obduraueit ut n̄ pa
ueat: n̄ horreat n̄ cōtemiscat: ea iā
demū desperatō ē? Quid ei illoz

sibi cōsci? hō tāq; iusticiā fecēit: di
uino sese vultui sūstē n̄; veret: tāq;
domestic? intrat: exit: ingrm salu
tat: genua flectit: osculat? ore sacri
lego. Dolose ait. sed in cōspectu: ut
inueniat iniquitas ei? ad odiū. Dei
bilis plane deo frōtosa temeritas
et impudētia execrāda. Propt̄ qd
ei irritauit impi? deū: exacerbauit
dñm p̄ccōz: ut fm multitudinē ire
sue nō querat? Non p̄pter fornicā
tiōes. incest? .sacrilegia. Nihil eoz
memorat p̄p̄ba: s; q̄ in corde suo
dixerit. nō requiret: Sermo cor
dis affectio ē: et dicere nō requiret
nō expauescēt requisituz. Nec im
pietas cui scdm multitudinem ire
sue miseret? de?. nec q̄rit. nec arguit
nec flagellat. nec vlcisit in adinuē
tiones eoz. sicut de moyse et aarō
et samuele legim?: quib? nimiz p̄
picius fuit

Ca. viij

De insolentia clericoz ad In
nocentium papam.

Insolentia clericoz vbiq; terraz.
turbat. et molestat eccliam: alienis
nimiz laborib? locupletatur cleri
ci. cōmedūt fr̄cūs terre absq; pecu
nia: et p̄dit quasi ex adipe iniqui
tas eoz. Mens quippe assueta de
licijs nec exculta discipline sarculo
multas cōtrahit sordes. Ne ve in
domo dī viuem? Quidni idola
tras? Mentior si nō idoloz fuit?
auaricia ē. si nō q̄busdā etiā ven
ter suus factus est deus suus. Qd

Libet.

enim quisq; p̄ ceteris colit: id sibi
deū ostituisse pbat. Quātos sane
videm? qui xpo dño nō sūiūt. sed
suo vētri: q̄ntos qui diligūt mune
ra: sequūtur retributiōez: vendūt
sacra. iusticiā pdunt: q̄z guttur a
nec dū traxit ad laqueū. nec dum
pfocauit fauces x̄bū blasphemie.
vox sacrilega. fmo neq;: q̄d vult.
mibi dare: et ego vobis eū tradā.
Fornicatio in multis clericis etiā
et multipliciter regnat: qui purita/
tis auctori impuro corde et corpe
mistrātes. nō verētur stare angelū
dñi q̄ feret medios et dispoat. sed
oīno audēt agni imactati sacras
tingē carnes. et intingē in sāgui/
nē saluatoris man⁹ nepharias: q̄
b⁹ paulo añ carnes pchdoloꝝ me
retricias attrectarūt: sic altaria cir
cuire: sic frequētare psalmos: cum
et eiusmodi laus execrabilis et ora
tio sit in peccatū Manifesta loqui/
mur: et que vix aliqui erubescant.

Ca: ix

Quō a singulis generib⁹ hoīm qd̄
delectat vsurpāt clerici: vbi supra.

Abēt singula queq; hoīm la
boris aliqd. aliqd volupta/
tis. Sz aduertē ē prudētiā aliqz
et mirari quēadmodū nouo inter
hec artificio discernētes. et abinice
seq̄strātes ea: totū qd̄ delectat eli
gūt et āplectūtur: qd̄ molestū ē su
giūt et declināt. Euz militib⁹ nēpe
supbie fast⁹: amplā familiā: nobi
les appar⁹ equoz. faleras. accipit

tres: aleas: et filia queq; frequētāt
Aliqui forte dispēdētes a collo ru
bricatas murium pelles. ornatos
thalamos: baltea et molliciē oēm
atq; gliaz vestiū a muliercul⁹ mu/
tuātur: caute oīo lorice pōd⁹ et in/
sōnes in castris noctes: incertaq;
discrimia plioz: muliebrēq; vēcū
diā et disciplinā: aut siqd̄ ser⁹ ille
labor. h̄re credit declinātes. Su/
dāt agricolē: putāt et fodiūt vini/
tores: et q̄ iter torpēt ocio. accedē
te fructuū tpe: innouari sibi orrea
iubēt: et p̄mptuaria eoz plena. Ti/
tinā nō p̄ illis: vtinā v̄l cū illis. Vi
uunt tritico: bibūt v̄ue sāguinem
meracissimū. Paz ē impinguanē
et dilatanē adipe frumēti: herbaz
lucis pegrinū mutuanē saporē: et
addit oleū camino Sz cōsidera et
negociatores. Circūeunt mare et
aridā in labore corpis et piclo vi/
te: p̄turas sibi diuicias cōgregan/
tes. Dura sūt hec. caueāt pruden/
tes n̄ri: diuites interea capiūt so/
mnos: ne dicā i stratis lasciuīāt su
is Erit tñ iuenire in die festo. gues
vasis aureis et argēteis ministro
rū dextras: refertas varijs opib⁹
māticis particas ornatas: in scri
n̄is tam mltiplices loculos: vt si
mēlas habuēis: numularias putē
Quid fabros. et cementarios. cete
rosq; ei⁹ mōi oparios: n̄cē ē nume
rare? Vidū sibi multo laboē q̄rūt
illi madent delicijs. copijs affluūt
ociosi. Cum resurgere ceperint ho
mines vnusquisq; in suo ordine:

Quartus

vbi putas generatio ista locabitur. Si ad milites forte diuerterint ex sufflabunt eos. q̄ mīme secū labo-
rē. aut picula tolerarint. Sic agri-
cole: sic negociatores: et singuli q̄/
q̄ ordines hoīm. a suis eos sūt ar-
cebūt finib⁹: vtpote q̄ in hoīm la-
boze nō fuerint. Quid ergo restat.
nisi vt q̄s oīs ordo repellit: piter
et accusat. eū sortiātur locum. vbi
null⁹ ordo sed sēpitern⁹ horroz in-
habitat.

Ca. 8

De abominatiōe clericorū vbi 8.

Platata videt eccia: ipse etiā
cleri sacratissim⁹ ordo super
numez multiplicat⁹ est. Verum si
multiplicasti gētem dñe nō magni-
ficasti leticiā: dū nihil min⁹ appeat
decessisse meriti. q̄ numeri accessis-
se. Curritur passim ad sacros or-
dines. ⁊ reuerenda ipsīs q̄s spiri-
tib⁹ angelicis misteria hoīes app̄-
hendūt. sine reuerētia. sine cōsidera-
tione Neq̄ em̄ signū regni occupa-
re celestis. aut illi⁹ timēt iperij ge-
stare coronā. in quib⁹ auaricia re-
gnat: ambitio impat: dñatur sup-
bia: sedet iniquitas: luxuria em̄ prin-
cipat: in q̄b⁹ ⁊ pessima forte appa-
reat intra pietes aboinatio si iu-
xta ezechielis p̄phiaz pietez fodia-
m⁹: vt in domo dei videam⁹ hor-
rendū. Siquidez p⁹ fornicatiōes
p⁹ adulteria: p⁹ incest⁹: ne ipsi qdē
apud aliq̄s ignominie passiōes ⁊
turpitudinis opa desūt. Atinā si

fierent q̄ vsq̄ adeo nō oueniūt: vi-
tinā nec nos dicē oportet. vtinā
nec dicentib⁹ credereē: qd̄ hūanū
aliqñ occupauerit aīm. tā abomi-
nanda cupido. isheu gen⁹ electum:
regale sacerdotiū. gēs scā: p̄p̄s ac
q̄litionis: q̄s inter tua illa primor-
dia tam diuina ⁊ spiritualib⁹ affluē-
tem carismatib⁹ xp̄iane religionis
ortū credē posset: posse talia in te
aliqñ reperiri? Ingreduūt cum
hac macula tabernaculū dī vinētis
inhabitāt cū hac macula. tēplū sc̄m
dñi polluētes: iudicium multiplex
accepturi. q̄ tā grauissimas con-
scias gerūt: et nihilomin⁹ sc̄se in-
gerūt in s̄ctuariū dei. Tales enim
nō mō ⁊ nō placāt deū. h̄ et magl.
irritāt Irritāt plane. ⁊ insensū reo-
dūt sibi: vereor ne et his quib⁹ euz
ppiciare debuerāt. Atinā q̄ con-
tinere non valent: p̄fcoz temera-
rie p̄fiteri. aut celibatui dare no-
mina vereant. Esset siquidem sine
dubio melius nubere q̄ vri: ⁊ sal-
uari i humili gradu fidelis popu-
li: q̄ in cleri sublimitate. et dete-
rius viuere. et districtius iudicari.
Multi enim libertatem in qua vo-
cati sunt in occasiōem carnis de-
disse videntur. abstinentes reme-
dio nuptiali: et in omne deinceps
flagicium effluentes.

Ca. 9

Admonitio ad ipsos clericos vt
se corrigant. vbi supra.

Libet.

Arcite obsecro fr̃s: parcite
aiab' ṽris. Parcite sāguini
q̃ p vobis effusus ē: Ihorredū ca
uete piculū: ignē q̃ pat' est declia
te. Inueniat tñ nō irrisoria p̃fesi
ō p̃fcois: exhibeat etiā x̃r' in spe
cie pietatis: nō sit inanis celibis vi
te forma ⁊ vacua veritatis. Quid
ni piclitaret castitas in delicijs. ve
ritas in multiloquio: caritas in b
secto neq̃. Ifugite de medio babi
lonis fugite. ⁊ saluate aias ṽras.
Conuolate ad vires refugij: vbi
possitis ⁊ de p̃teritis agē p̃niaz. ⁊
in p̃nti obtinere gr̃az. et futuram
gl̃az fiducialiter p̃stolari. Nō vos
retardet oscia p̃ccoz: qz vbi illa
abūdauerūt: supabūdare gr̃a con
suevit. Nō p̃nie austeritas ip̃a de
terreat. neq̃ em̃ odigne sūt passio
nes ad p̃teritā culpā q̃ remittitur.
nō ad p̃ntez osolatiōis gr̃az q̃ im
mittit: nō ad futurā gl̃iam q̃ p̃mit
tit nobis. Si ṽbis nō creditis. opi
b' credite. exēplis adq̃escite p̃mo
rū. Currūt vndiq̃ p̃ccozes ad pe
ñtentia: et natura pariter ⁊ osuetu
dine delicati. exteriorē oīo asperi
tatez nō reputāt: vt asperate oscie
leniātur. Nil credētib' impossibile:
nil amantib' difficile: nil aspez mi
tib': nil hūilib' arduū reperit: q̃b'
⁊ gr̃a fert auxiliū

Ca: xij

De piculo clericoz vbi supra.

c Quendū valde qd̃ in p̃pha
legim': vbi loquēs ad āglos

suos de': sic ait Misereamur impio
Quib' pauētib' atq̃ q̃rentib': nō
ergo discet facē iusticiā. Nō inquit
Suboēs qz cām. in terra ait scōz
iniqua gessit: et nō videbit gl̃iam
dñi. Timeāt clerici. timeāt ministri
ecc̃ie: q̃ in terris scōz q̃s possidēt.
tam iniq̃ gerūt: vt stipēdij q̃ suffi
cē debeāt mīme otēti: supflua qui
b' egeni sustēandi forēt: impie. sa
cilegeq̃ sibi retineāt: ⁊ in ṽsus sue
supbie atq̃ luxurie victū paupezz
osumē nō vereātur. Duplici p̃fer
ō iniq̃tate peccātes. q̃ et aliena
diripiūt. ⁊ sacris in suis vanitati
b' ⁊ turpitudinib' abutūtur. In la
bore inq̃t hoīm nō sūt. ⁊ cū hōib'
ñ flagellabūtur: ideoq̃ tenuit eos
supbia. ne hūilient ad p̃niaz h̃ da
minent p̃pter supbiaz: cū superbo
viabolo et angelis ei'. Nam q̃ in
labore hoīm non sūt: in labore p
fecto demonū erunt.

Ca xij De pueritate quōdaz
mōchoz sup euāgelij
Missus ē Omelia tertia

On est magnū esse hūilez. in
abiectione: magna p̃s' ⁊ rara
x̃r' hūilitas hōrata. Si me misēz
homūtioez meis decepta s̃latōib'
ad aliq̃ ṽl mediocrē hōrē puerēit
ecc̃ia: deo nimiz h̃ ṽl p̃p̃e mea ṽl
s̃b̃itoz p̃cca p̃mittēte: nōne statī
oblit' q̃ fuerim. talē me puto q̃lis
ab hōib' q̃ cor nō vidēt putat' sū!
Credo fame. osciaz nō attēdo: et
reputās nō hōrem virtutib' h̃ vir
tutes hōi: eo sciozez q̃ superiores

Quartus

me estio. Videas plēosq; i ecclā de ignobilib; nobiles. de paupib; diuites factos subito intumescē: p̄sti ne obliuisci abiectiōis: gen; quoq; suū erubescere: et ifimos dedignari parentes. Videas et hoīes pecuniosos ad hōres quosq; ecclā/ sticos puolare. mox q; applaudē sc̄itatem. vestiū dūtāt mutatiōe nō mētū: q; dignos se estimare dignitate. ad quā ambiendo puenerūt: qđq; si audeo dicē adepti sūt numis. attribuire meritis. Omitto aut de his quos excecāt ambi/ tio. q; honor ipse supbiēdi eis materia est. Sed video qđ magl. do/ leo: p; sp̄etā sc̄i pōpam: nōnul/ los in scola hūilitatis supbiā ma/ gl. ad discere: ac sub alis mitis hūi/ lis q; m̄grī graui; inolescere: q; i/ patientes amplī fieri in claustro q̄z fuissent in seclō. Qđq; magl. per uersū est: pleriq; in domo dei non patiūtur haberi cōtēptui qui in sua nō nisi cōtēptibiles esse potuerūt: vt q; videlicet vbi a plib; hōres appetunt. ip̄i locū h̄re nō merueūt. saltē ibi hōrabbiles videantur. vbi ab oib; hōres cōtēnūtur. Videor q; alios qđ nō sine dolore videri d; p; aggressaz xp̄i miliciā rursus sc̄a/ rib; implicari negocijs: rursus ter/ renis cupiditatib; immergi: cū ma/ gna cura erigē muros q; negligere mores: sub p̄textu quoq; cōis. vti/ litatis vba v̄dere diuitib; et ma/ tronis salutatiōes: occupiscē alie/ na. et sua cū lite repetē. Ita ne mū/

dū sibi et se mūdo crucifixerūt: vt q; antea vix in suo vico vel opido cōgniti fuerāt: mō circūeūtes puin/ cias. q; curias frequētātes: regum noticias: principū familiaritates assecuti sūt. Nec aliū de hec omnia mala cōtingūt: nisi q; illā q; sc̄m de/ seruim; hūilitatem deserētes. dum p; cogitāt inepta denuo sectari/ studia sc̄lariū: canes efficiimur re/ uertentes ad vomitum

Ca. xiiii De itipantia mōchoz
In li. Apologetico.

Illus ordo quippiā recipit inordinatū. Qđ vō inordi/ natū ē: ordo nō ē. Nū nō aduersū ordinē sed p; ordine disputare pu/ tād; ero: si nō ordinē in hōib; sed hoīm vicia rep̄hendo. Dicis q; ve/ raciter credit. scōs. p̄ēs mōchoz instituisse. et vt in ea plures salua/ rentur. vsq; ad infirmos regule tē/ perasse rigorem: non regulam de/ struxisse. Absit aut vt credam tā/ tas eos. quantas videm; in ple/ risq; monasterijs vanitates ac su/ perfluitates precepisse vel conces/ sisse. Miroz etenim. Unde inter monachos tanta intemperantia in comestatiōibus q; potatiōibus: in vestimentis q; lectisternijs: et eq; taturis. q; constituendis edificijs inolescere potuit: q̄tin; vbi hec stu/ diosius: voluptuosi; atq; effusius fiunt: ibi ordo melius teneri dica/ tur: ibi maior puteat religio. Ecce ei p̄citas putat avaricia: sobetas austeritas credit: silentiū tristitia

Libet.

reputatur. **E**contra remissio discretio dicitur: effusio liberalitas: loquacitas: affabilitas: cachinnatio iocunditas: mollicies vestimentorum: et equorum fastus: honestas: lectorum superfluus cultus mundiicia. **C**umque hoc alter utrum impedimus caritas appellatur. **I**sta caritas destruit caritatem: hec discretio discretione consumit. **T**alis mea crudelitate plena est: quod videlicet ita corpori fuitur: ut anima iugulet. **Q**ue etenim caritas est: et carne diligere et negligere spiritum? **Q**ue vero discretio totum dare corpori: et anime nihil? **Q**ualis vero mea ancilla refucet et dominam interficit? **N**emo pro huiusmodi mea speret se consequi meam. quam misericordibus permittitur. **I**nnordinata perfectio atque irrationabilis mea est sterilis: et infructuose carnis adimplendis iugulare desiderijs. **B**ona mea miseram anime tue: nec potest non mereri meam: quam fit ut placeas deo. **A**lias autem non est mea sicut iam dicitur: sed crudelitas: non est caritas sed iniustitia: non est discretio sed effusio: inutilis carnis occupantis insuere: et anime excolendis virtutibus nulla operam dare. **S**ub hac tamen abusione iam fere ubique sic pro ordine tenetur: fere iam ita ab omnibus sine qua relata: atque irreprehensibiliter obsequatur: quamque dissimulat. **N**onnulli quippe his omnibus tanquam non utentes utuntur: et ideo aut cum nulla offensa aut cum minima. **A**liquanti quippe hec agunt ex simplicitate: aliquanti ex caritate: aliquanti ex necessitate. **Q**uidam namque simpli-

ter ista tenent. quoniam sic eis precipitur. parati aliter agere si aliter precipere. **Q**uidam autem ne discorditer ab eis vivat cum quibus habitant: sectantes in his non suam libertatem: sed aliorum patres. **A**lij vero quia resistere non valent multitudini contradicentium: quod hec utrumque tanquam pro ordine libera voce defendunt: et quotiens isti aliquid putant rationem dicant: restringere vel mutare incipiunt: illi mox tota auctoritate resistunt.

Ca. xv

De delicatis cibis monachorum ubi supra.

His in principio cum ordo incepit monasticus ad tantam crederetur monachos inertiam devenire? **Q**uotum distans ab his: qui in diebus anthony extiterunt monachi. **S**iquidem illi cum se invicem per tempus ex caritate reuicerent: tanta ab invicem auiditate panem animarum precipiebant: ut corporis cibum penitus oblitiscerent: plerumque totum ieiunis ventribus: sed non mentibus transigerent. **E**t hic erat rectus ordo: quoniam digniori parti prius inserviebatur. **H**ec summa discretio: cum amplius sumebatur quam maior erat: **H**ec denique vera caritas: ubi anime quam caritate christus mortuus est: tanta sollicitudine resocillabant. **N**obis autem conveniunt tibi in unum: ut vobis apostoli utatur: iam non est dominicam cenam manducare. **P**anem quippe celestem nemo qui requirit: nec qui tribuat. **N**ihil de scripturis nihil de salute agit animarum: sed nuge et risus et verba proferuntur in ventrem. **I**nter

Quartus.

prandendū: q̄ntū fauces dapib' tantū aures pascūtur rumorib': q̄bus tot' intent'. modū nescias in edendo. Interim aut' fercula ferculis apponūtur: et pro solis carnib' a quib' abstinet': grandia piscium corpora duplicātur. Cūq; priorib' fueris faciat': si scōa attigeris: viderberis tibi necdū gustasse pisces. Tanta quippe accuratōne et arte coquoꝝ cūcta apparātur: q̄tin' q̄t tuoz aut q̄nq; ferculis deuoratis prima nō impediāt nouissima: nec sacietas minuat appetitū. Palatuz quippe. dū nouellis seducit' odimētis: paulatim dissuescūt cognita. et ad lūcos extraneos veluti adhuc ieiunū auidē renouatur in desideria. Venter q̄dem dū nescit onerā: sed varietas tollit fastidium. Quia em̄ puras vt eas natura creauit epulas fastidim'. dū alia alijs multifarie pmiscētur: et spretis naturalib' q̄s deus indidit reb': quibusdā adulterinis gula puocatur saporib': trāsiē nimiz meta necessitatis. sed necdū delectatio supat'. Quis em̄ dicē sufficit q̄t modis vt cetera taceā. sola oua versātur et verātur: q̄nto studio euertūtur subuertūtur. liq̄ntur durātur diminuant': et nūc q̄dez frica. nūc assa. nūc farfa. nūc mixtiz. nūc sigillatiz apponūtur. Ut q̄o aut' hec oia: nisi vt soli fastidio consulatur? Ipsa deiū qualitas rez talis defozis appare curat': vt nō mīn' aspect' q̄z gust' delectet': vt cū iam stomach' cre-

bis rudib' repletū se indicet. nec dū tñ curiositas faciat'. Sed dū oculi colorib'. palatū saporib' illiciuntur: infelix stomach' cui nec colores lucēt. nec saporē demulcēt: dū oia suscipe cogitur: oppressus magl. obruitur q̄z reficitur.

Ca. xvi

De nimio potu In libro Apologetico.

Am. Nō de aque potu quid dicaz q̄n ne vllō q̄dem pacto vinū aq̄tū admittit'. Oēs nimiz ex q̄ monachi sum'. infirmos stomachos habem': et tā necessariū apli de vten- do vino cōsiliū merito nō negligim'. modico tñ q̄d ille p̄misit. nescio cur p̄termisso. Et vtinā vlt' solo tūc cū etiā pup est. otenti essem'. Pudet dicē. sed magl. pudeat aditari. Et si pudet audiri. nō pudeat emēdari. Videas vno in prandio ter vel q̄ter semiplenū calicez reportari. q̄tin' diuersis vinis magl. odoratis q̄z potatis. nec tam haustis q̄z attactis sagaci p̄batione et celerī cognitiōe. vnū tandē e plib' q̄d fort' est eligat'. Quale ē aut' illud q̄d nōnulla monasteria ex more obsequiare dicūtur: in magnis videlicet festis vina delibuta melle. pigmentoz reip̄sa puluerib' in cōuentu bibē. Nunq̄o et hoc fieri dicem' ppter infirmitatē stomachi. Ego Nō ad nihil aliud valē video: nisi vt vlt' apli bibat vlt' delectabili. Sz cū vene vino fuerit ingurgitate. toto

Liber.

in capite palpitātes: sic surgēt a mensa quid aliud libet nisi dori/ mire? Si aut ad vigilias indige/ stū surgere cogis: nō cātuz h plā/ ctū poti' extorquebis. Cū hō ad lectū deuenero. req̄sit' incōmodū plāgo. nō crapule pēz: sed q̄ mā ducare non queo.

Ca: xviij De p̄cioso habitu In xpōe super. missus ē angelus omelia tertia.

Ad de ipso habitu dicā. in quo iā nō calor. sed color re/ quirīt: magl. q̄ cultui vestiū q̄ vir tutū insititur? Pudet dicē. Vincū tur in suo studio muliercule. cum a monachis p̄ciū affectat i vestib': nec n̄citas nec saltē forma religio nis retenta in habitu. ornari non armari appetit milites xpī. q̄ dum se p̄parare. ad plū q̄ extra aereas ptātes p̄tendē paup̄tatis insigne debuerāt qd̄ utiq̄ aduersarij val/ de formidāt: in mollicie vestimen/ toz. pacis poti' p̄ferētes indicū: vltro se hostib' sine sanguine tra/ dūt inermes. Querit ad induēdū nō qd̄ vili'. sed qd̄ subtil' inuenit nō qd̄ repellat frig': s̄ qd̄ sup̄bire opellat: nō deniq̄ iuxta regulam qd̄ vili' opari p̄t: sed qd̄ venusti' imo vanius ostentari. Illeu me mi sez q̄lēcūq̄ mōchū. cur adhuc vi/ uo vidē ad id deuenisse ordinē no strū. ordinez scz qui prim' fuit in eccl̄ia. imo a quo cepit eccl̄ia. quo null' in terra filior angelicis ordi/ nib': null' vicinior ei q̄ in celis est

hirsu mater n̄ra: siue ob decorem castitatis: siue p̄pter caritatis ar/ dorem: cui' apli institutores: cui' hi q̄s paul' tā sepe scōs 'appellat. inchoatores extiterūt. fusi sumus nūc exteri': et de regno dei qd̄ in tra nos est. relictis veris. ac p̄ren nib' bonis. foris q̄rim' vanā p̄for/ latōez: et de vāitib' q̄ infantijs sel lis. ac iā religionis antiq̄ nō soluz virtutem amissim'. sed nec sp̄m reti nem'. Ecce em̄ ipse habit' noster qd̄ et dolēs dico. q̄ hūilitatis so/ lebat esse insigne. a monachis n̄ri t̄pis in signū gestatur sup̄bie. Nūc iā in n̄ris paucis inuenim'. q̄ ve stiri dignemur. Miles et monach' ex eodē p̄ano partiūtur cucullam q̄ clamidē. Quis de sclo q̄ntūli/ bet honorat': etiā si rex. si ip̄ator ille fuerit. nō tñ n̄ra horrebit indu/ menta: si suo sibi modo p̄pata fue rint q̄ aptata. Vanū cor vanita/ tis notaz ingerit corpi: q̄ exterior sup̄fluitas interioris vanitatis indi cū est. Mollia indumenta ai molli cū indicāt. Non tāto curaret cor/ pis cult': nisi prius neglecta fuisset mens inculta virtutibus.

Ca: xvij De sup̄bis religiosi In libro Apologeti. v Semel. q̄ ve itez paup̄ib' su pbis. Ne inq̄z semel. et ve ite rū portatib' crucē xpī. q̄ nō sequē/ tib' xp̄m: qui nimiz cui' passiōib' p̄cipantē. hūilitatē sectari negli/ gūt. Duplici q̄ppe otritiōe oterun tur q̄ eiusmōi sūt: q̄n q̄ h per t̄pali

Quartus.

gloria tpaliter se affligūt: 7 in futuro p interna supbia ad eterna supplicia ptrahunt: Laborāt cum xpo: sed cū xpo nō regnāt Sequūtur xpm in paup̄tate sua: h̄ in gl̄ia nō cōsequūtur. De torrēte in via bi būt: sed nō exaltabūt caput in patria: Lugent nūc: sed tūc nō cōsolabūtur. Et merito. Quid em̄ facit supbia sub pānis hūilitatis iesu? Nunq̄o nō h̄z q̄ se palliet hūana malicia: nisi vñ inuoluta ē infantia saluatoris? Et quō intra p̄sepium dñi filatrix arrogātia se coartat: ac p vagitib' innocētie malū inibi detractiōis imurmurat? An nō illi supbissimi de psalmo q̄z pōst ex adipe iniquitas eoz. multo tuti' opti sunt iniquitate 7 impietate sua. q̄z nos latentes s̄b sanctitate aliena? Quis ei magl. impi? an p̄fites impietate: an mētiēs sc̄itātē? Nōne q̄ etiā mendaciū addens. gemitat impietatem?

Ca: xix De negligentia abbatū. vbi supra.

Iros cū regula dicat ad magist' respicē q̄cquid a discipulis delinq̄tur: 7 dñs' p p̄baz sanguinē in pccō morientiu de manu pastoris req̄rēdū esse minetur: quō abbates n̄ri talia fieri pati ant: nisi forte si audeā dicē. nemo fidenter rep̄hendit. in quo se esse irrep̄hensibilez nō cōfidit. Si q̄dē humanitatis est oim: in quib' sibi q̄sqz indulget: alijs nō vehemēter irasci Dicam dicā: p̄sūptuosus oī

car: sed vez dicā. Quō lux mundi obtenebrata est? Quō sal terre infatuatū est. Quoꝝ nobis vita vite debuit esse: dū exemplū in suis actib' oñdunt supbie: ceci facti sūt duces cecoz. Qd̄ em̄ vt cetera ta ceā specimen hūilitatis est. cū tāta pōpa et eq̄tatu incedē: tātis hoīz crinitoz stipari obsequijs: q̄tinus duob' ep̄is vni' abbatib' sufficiat multitudo? Mētiōz si nō vidi abbatem sexaginta eq̄s. et eo ampli' in suo ducē comitatu. Dicis si videras trāscuntes nō p̄s esse mōst̄erioꝝ. h̄ dños castelloꝝ: nō rcōres aiaz. h̄ principes puinciaz Tunc deū gestari iubent mapule cippi. bacini. cādelabra: 7 mātice suffarinate: nō stramētis. sed ornamenti lectuloꝝ Vir deniq̄ q̄tuor leucis a sua q̄spiā domo recedit: nisi cū tāta suppellectili sua. tanq̄ sit velitur' ad exercitū. vel trāsitur' per desertū: vbi non valeant inueniri necessaria.

Ca: xx De ornamentis monasterioꝝ. vbi supra.

Mitto oratorioꝝ imēsas altitudines. imoderatas lōgitudines. sup̄uacuas latitudines. sūptuosas depolitiōnes. curiosas depictiōes. q̄ dū in se oratiū retorquet aspectū. impediūt 7 affectū. et mihi q̄dāmō rep̄ntāt antiquū ritū iudeoz. h̄ esto. siāt hec ad hōrē dei. Illud aut̄ iterrogo mōch' mōchos. q̄d in gētilib' gētil' arguebat. Dicite ait ille pōtiffices. in scō

Liber.

quod facit aux? Ego autem dico. Dicite pauperes. Non enim attendo. Huiusmodi. Dicite inquit pauperes. si tamen pauperes. in seculo quod facit aux? Et quod est alia causa est episcoporum: alia monachorum. Scimus namque quod illi sapientibus et insipientibus debitorum cum sint: carnalis populi deuotiones. quia spiritualibus non possunt: corporalibus excitant. ornamentis. Nos vero qui iam de populo exiuius: quod mundi queque preciosa ac speciosa pro christo reliquimus: quod omnia pulchre lucetia. canore mulcetia: suauis olentia: dulce sapientia: radu placetia. cum dea denique oblectamenta corporalia. arbitrati sumus ut stercorea. ut christus lucrifaciamus quod quod in his deuotiones excitare intendimus? Quod inquit ex his frater requiramus: stultorum ammiratorem. an simplici oblatorem? An quoniam omixti. sumus iter gentes: forte didicimus opera eorum: et seruimus adhuc sculptilibus eorum? Et ut apte loquar. an huiusmodi totum facit auaricia quod est idolorum fuit. et non requiramus frater huiusmodi datum? Sed quis quod? Miro inquit modo. Tali quodque arte spargitur es ut multiplicet. Expanditur ut augeatur: et effusio copia parit. Ipso quippe visu sumptuosorum huiusmodi mirandorum vanitatum accenduntur homines magis. ad offerendum quod ad orandum. Sic opes opibus hauriuntur: sic pecunia pecunia trahitur: quia nescio quod pacto ubi apostoli diuiciarum cernunt ibi offertur libetum. Auro tectis reliquiis signatur. oculi et loculi aperiuntur. Oñdit pulcerrima forma sancti vel sancte alicui: et

eo creditur scior quod coloratio. Cur ruit homines ad osculandum: inuitantur ad donandum: et magis mirantur pulchra quod veneretur sacra. Ponunt de hinc in ecclesia gemmate non corone huiusmodi rote circūsepte lapidibus huiusmodi non mirantur fulgentes insertis lapidibus. Cernimus pro cadelabris arbores quodque credas multo eris pondere: miro artificis ope fabricatas: nec magis coruscantes suppositis lucernis quod suis gemis. Quid putas in his omnibus querit: penitentium operatio. An in tuentium ammiratio?

Ca. xxi De sculpturis et picturis quod sunt in monasteriis In libro Apologetico.

O Vanitas vanitatum huiusmodi non vanior quod insanior: fulget ecclesia in parietibus: et in pauperibus eget. Suos lapides induit auro: et suos filios nudos deserit. De sumptibus egeorum: seruunt oculis diuitum. Inueniunt curiosi quod delectantur: et non inueniunt miserum quod sustentent. Et quod saltem sanctorum imagines non reueremur quod utique ipsum quod pedibus oculcat scaturit paupum etiam. Sepe spuit in ore angeli. sepe alicuius sanctorum facies. calcibus trahuntur. Et si non sacris imaginibus: cur vel non parciunt pulchris coloribus? Cur decoras quod mori sedandum est? Cur depingis quod necesse est oculcarum? Quid ibi valent venuste forme: ubi puluere maculantur effigies? Denique quod hec ad pauperes. ad monachos: ad spirituales viros? Nisi forte et hic aduersus memoratum

Quartus.

ia versiculū **Phetic** Ille rñdeat
Dñe dilexi decorē domus tue .et
locū habitatiōis glorie tue. **Assētio**.
Patiamur q̄ hec fieri in ecclia q̄ et
si noxia sūt vanis ⁊ auaris: nō tñ
simplicib⁹ ⁊ deuotis. **Cetez** in clau
stris corā legētib⁹ srib⁹ q̄o facit il
la ridiculosa mōstruositas: mira
q̄oaz deformis formositas ⁊ for
mosa deformitas. Quid ibi immū
de simie: q̄o feri leones: q̄o mōstru
osi cētauri: q̄o semihoies: q̄o ma
culose tigrides: q̄o milites pugnā
tes: q̄o venatoēs rubicinātes. **U**
deas sub vno capite multa corpa
⁊ rursus in vno corpe capita ml
ta. **Cernit** hinc i q̄ozupede cauda
serpētis: illinc in pisce caput q̄ozu
pedis. **I**bi bestia p̄fert equū. caprā
trahēs retro dimidiā. **I**hinc cornu
tū aial equū gestat posteri. **T**am
multa deniq̄ tam q̄ mira diuersa
rū formaz appet vbiq̄ varietas:
vt magl. legē libeat in marmorib⁹
q̄ in codicib⁹. **T**otū q̄ diez occu
pare: singula ista mirādo. q̄ in le
ge dei meditando.

Ca:xxii De aduocatis. In pri
mo libro de cōsiderati.

Isputatiōes aduocatoz et
pugne xboz: magl. ad sub
uersiōez q̄ ad inuentiōez p̄ficiūt
veritatis. **I**bi sūt qui docuerūt lin
guas suas loqui mēdaciā: diserti
aduēsus iusticiā. eruditi p̄ falsita
te. **S**apientes sūt vt faciāt maluz
eloquētes vt ipugnēt ver. **I**bi sūt
qui instruūt a quib⁹ fuerāt istruen

di. **A**struūt nō operta sed sua: stru
unt de p̄prio calūnias inocētie: de
struūt simplicitatē varietatis: ob
struūt iudicij vias. **N**ihil ita absq̄
labore manifestā faciet veritatez.
vt breuis ⁊ pura narratio

Ca:xxii De appellatiōib⁹. In
li. iij. de cōsideratione.

Agno in appellatiōib⁹ ⁊ pio
op⁹ intuitu ē: ne q̄o magna
fuit nēitate p̄uissū: male vtēdo red
dāt inutile. **M**ihi vidēt ⁊ in multā
posse eas deuenire p̄niciē: si nō sū
mo moderamine aditēt: s̄ formu
lā hāc iusticie p̄figit tibi ⁊ dīne in
cōmutabilis rō eq̄tatis. ⁊ nī fallor
appellatiōnū lex. vt illicite vsurpa
ta appellatiō. nec p̄sit appellati. nec
appellato obsit. **E**t q̄o em̄ frustra
fatigat⁹ sit hō? **Q**uāpleniū iusticie
vt sese poti⁹ leserit. qui voluit p̄ri
mū **A**ppellasse inique iniquū ē: iniquū
⁊ ipune iniquū appellatiōnū fomes
Iniquū aut̄ om̄is appellatiō. ad quā
iusticie inopia nō coegit. **A**ppellatē
non vt graues. s̄ si graueris licet
Appellandū a s̄iia. ante s̄iām im
pbe oīo nisi ob manifestū grauā
men p̄sumit appellatiō. **Q**ui igitur
non grauāt⁹ appellat: liquet quia
aut grauare intendit. aut temp⁹ re
dimere. **N**on est aut̄ suffugiū appel
latiō. sed refugiū. **Q**uantos noui
m⁹ appellasse pulsatos quo interiz
licēt q̄o nunq̄ licet. **N**onnullis etiā
quo ad vixerint licuisse appellatiō/
nis suffragio nepharia scim⁹: **X**bi
grā. incestū adulteriū. **Q**uale est **B**

Liber.

turpitudini p̄ocinari: qđ vel maxime formidari a turpib⁹ oportebat! Quousq; dormitas. quousq; nō euigilat cōsideratio tua: ad tantam appellationū cōfusionem atq; abusiōez! Preter ius ⁊ fas: preter morem ⁊ ordinē sūt. Nō loc⁹ non mod⁹ nō tps. nō causa discernit: aut persona. Presumunt leniter passim: plerūq; ⁊ nequiter. Nolētes malignari: nōne his potissimū terreri solebant Nūc terrozi ipi ex his magl. sūt atq; id bonis antitodū xsum in venenū. appellantur boni a malis. vt nō faciāt bona: ⁊ supersedent a voce tonitruū tui formidantes.

Ca. xliiij De usurpatioe appellationū. libro tertio de consideratione.

I. I mea q̄rat vel poti⁹ curet sūia: dico appellatiōes vt nō cōtēndas: sic nec usurpādas oio Porro horū qđ insolenti⁹ cēseam haud facile dixerim: nisi qđ usurpatio q̄ndaz videt inducē cōtēptus necessitatē: ac per hoc forte acri⁹ insectanda: que ampli⁹ nocet. Aut nō vere nocentior ē mala in se. in partu peior. Nōne ipsa est qđ ipsum ius quoq; natū ē aut extenuat aut exterminat! Nam sepe reb⁹ etiā p̄ctolissimis p̄ch̄ ḡraz nō modo demit sed adimit. Quid sacramētis accepti⁹? Usurpata tñ ab indignis indigne ve tractata. minime acceptatū. Magl. habent dānationez qz debitam veneratiōez nō habēt

Fateor grande ⁊ generale mīdo bonū esse appellatiōes: idq; tā necessariū qđ solem ipm mortalib⁹. Reuera quidē sol iusticie ē p̄dēs ac redarguens opa tenebrarum. Prius fouende ⁊ manutenēde: sed qđ extorsit necessitas. nō calliditas adinuenit. Usurpatorie sūt eiusmodi om̄s: nō subuenientes in nēitate: sed opitulātes iniquitati. Quoni veniāt in cōtēptum! Quanti vt talib⁹ quoq; deferret: etiā de p̄prio cessere iure: ne longo ⁊ casto itinere fatigarētur. Plures tñ sua admittē non ferētes: appellatiōes min⁹ oportunas. ⁊ celsa nomina importuni⁹ contēpserūt. Cū itaq; ex his liqueat nō ex cōtēptu gigni usurpatioez. sed ex usurpatione cōtēptū: vidēs tu qđ sibi velit: qđ zel⁹ v̄r assidue pene vindicat illū. istā dissilat! Vis p̄fecti⁹ cohibere cōtēptum! Cura in ipso vtero pessime matris: p̄focari germē neq̄m: qđ ita fiet si usurpatio digna aiaduersione mulctetur Tolle usurpatioem: ⁊ cōtēpt⁹ excusatiōez nō habet. Porro inexcusabilitas aulum explodet. Non sit p̄iñ usurpator. ⁊ cōtēptor null⁹ erit: aut admodū rarus. Bene facis tu. qđ appellationū negato suffragio. imo suffugio multa remittis negotia ad cognoscentes. vel qđ noscere citius possint. Vbi em̄ certior ac facili⁹ notio: ibi decisio tutior expeditior qđ esse p̄t. Quāplenum ḡre qđ multoz p̄iñ ⁊ laborib⁹ parcis et

scriptibus ac quib' sic credas. id ti
bi omnimodis attendendū

Incipiūt cap. libꝝ quiti

- i. De penitentia.
- ii. De confessione.
- iii. De mīa dei in penitētes.
- iiii. De oratione.
- v. De tpe congruo orationi.
- vi. De humilitate.
- vii. De magi. hūilitas est necessa-
ria q̄ virginitas.
- viii. Quō p̄t custodiri hūilitas.
- ix. De timore.
- x. De discretionē.
- xi. De obedientia.
- xii. De disciplina.
- xiii. De silentio.
- xiiii. De ieiunio.
- xv. De verecundia.
- xvi. De tērationibus.
- xvii. De resistēdo tērationib' vi-
tiosa acquiritur.
- xviii. De gr̄arum actione.
- xix. De cōtēptu vane gl̄ie.
- xx. De gratia dei.
- xxi. De adiutorio diuino.
- xxii. De merito.
- xxiii. De fide.
- xxiiii. De spe.
- xxv. De caritate.
- xxvi. De amore diuino.
- xxvii. De violētia amoris diuini.
- xxviii. De continentia.
- xxix. De abstinentia.
- xxx. De paup̄tate.
- xxxi. De tribulatione.
- xxxii. De patientia.

Quintus.

- xxxiii. De iusticia.
- xxxiiii. De misericordia.
- xxxv. De correptione.
- xxxvi. De beniuolentia.
- xxxvii. De perseverantia.
- xxxviii. De testimonio conscie.
- xl. De pace.
- xli. De cōtēptu mundi.
- xlii. De solitaria vita.
- xliii. De memoria dñice passiōis.
- xliiii. De deuotione.
- xliiii. De laude diuina.
- xlv. De consideratione.
- xlvi. De cōtēplatione.
- xlvii. De laude sup̄ne ciuitatis.
- xlviii. De p̄mio eterne b̄titudinis.

Incipit liber quintus de

virtutibus. Capi primum
De penitētia in p̄mone de penitē-
tiis sic incipit. Celebrem' hodie:

Incipit reuertendi ad

dñm p̄nīa ē. Penitētiā h̄re. dolē ē.
Nāz penitētiā agē. remediū dolo-
ris ē. Nānū ē tibi. dū peccare nō
destiteris penitē. Mer' penitēs sp̄
ē in dolore ⁊ labore: dolet de p̄te
riti. laborat p̄ futuris cauēdis. Ne
ra si q̄dē p̄nīa ē. sine intermissiōis tē-
pe de p̄ccis dolē. Sic plāgit omis-
sa: vt nō omittat plāgēda. Irrisor-
nanqz ē ⁊ nō ver' penitēs: q̄ ad-
huc agit q̄d peniteat. Si ergo vis
ver' penit' esse. cessa a p̄ccō. ⁊ no-
li āpli' peccare: qz inanis est p̄nīa
quaz sequēs coinq̄nat culpa. hoc
nempe est saluatiōis n̄re principiū

Liber.

cum incipimus respicere quod diligebamus: dolere vnde letabamur: amplecti quod timebamus: sequi quod fugiebamus: optare quod contemnebamus Infernus quidam et carcer anime. rea conscientia est. Haudent penitentes quod a vestris vestris prout fecerunt. exceptum morum amaritudo et confusio anime peccatis. Quantum displicet deo impudentia peccatoris: tantum penitentis verecundia placet. Denique et supernas beatitudinum mansiones attingit penitentis odor. Haudent angeli in quersione et penitentia peccatorum salutem hominum sitiens: lacrimae penitentium vinum eorum: quod in illius odor vite. sapor gratie sit: indulgentie gustus reconciliacionis iocunditas: sanitas redeuntis innocentie: serenitas suauitatis conscientie. Multiplex nunc consolatio arguentis conscientie reuelat cruciatum Benignus est deus qui non patitur nos temptari: ultra quam possumus. Maxime iter incipit quersionis. oleo misericordie linunt vulnera. ut nec morbi quantitas. nec difficultas curacionis ultra quam expedit innotescat. Magis autem accide videtur facilitas quodam. quam postmodum euanesceat. quando iam exercitatos homines sensus certamine forte dat ut vincat et discat quam omnium potentior est sapientia.

Ca. ii De confessione. Super cantica sermone. xv.

Confessio anime vitam indicat. Ubi confessio est: ibi in conspectu domini pulcritudo est. Oia siquidem in confessione lauantur: et hec ablutio in quando innocentiam deputabit. Non est utilis confessio: nisi sit in oris veritate

te. et cordis puritate. Sunt qui peccata sic confitentur. ut videri possent ex desiderio mundum corde id agere: nisi quod ea: qui ipsi sponte dicunt. ab alijs patienter audire non possunt. Qui si vere mundum dari desiderarent ut videretur. non irritarentur: sed haberent eis gratias. qui suas illis maculas demonstrarent. Humiliter confitenti remittit deus peccatum. et diabolus eum quem in hominis corde inuaserat. amittit principatum. Ubi nepe peccatum remittitur: ibi perculdubio diabolus de corde peccatoris expellitur. Ama confessionem ob quam amaris. Ama confessionem si affectas decorem. Confessione iungitur decor: iungitur pulcritudo. Reuerentia ubi confessio: ibi pulcritudo et decor. Si peccata sunt: in confessione lauantur. Si bona opera: confessione commendantur. Cum mala tua confiteris: sacrificium est deo spiritus conturbatus: cum dei beneficia recolis imolas deo sacrificium laudis Bonum anime ornamentum confessio: quam peccator purgat: et iustum reddit purgatorem. Absque confessione iustus iudicatur ingratus: et peccator mortuus reputatur. A mortuo quippe tanquam qui non sit perit confessio. Confessio igitur peccatoris est vita: iusti gloria Et necessaria est peccatori: et iustum nihilominus decet. Denique rectos decet laudatio.

Ca. iii

De misericordia dei in penitentes. Super cantica sermone. ix.

Non in deo sunt ingentem multitudinis argumenta: quod et per

Quintus

tienter expectat delinquentes : et
clementer recipit penitentem. Semi
na inq̄m dulcedo suauitatis eru
berat in pectore dñi iesu: lōganimi
tas videlicet in expectādo. ⁊ in do
nando facilitas. Ad hoc siquidez
diu suspendit sn̄iam vltionis a cōi
tēnente : vt qñqz exhibeat grām
remissiōis in penitente. O sol⁹ vere
beatus. cui non imputauit domi
nus peccatū: maz qui non habuēit
pccm nemo. Sufficit mihi ad oēm
iusticiam. solū habere p̄piciū. cui
soli peccaui. Omne qđ mihi ip̄e nō
imputare decreuerit : sic est quasi
nō fuerit. Non peccare dei iusticia
est: hōis iusticia. indulgentia dei.
Quā diues es in mīa: qđ magnifi
cus in iusticia: in grā qđ munific⁹
dñe de⁹ n̄r. Non ē qui filis sit tibi
muneratoz copiosissime. remune
rator equissime. p̄ssime liberatoz
Gratis respicis hūiles: iuste iudi
cas innocētes: misericorditer sal
uas etiā p̄cōres. O qđ mult⁹ es
ad ignoscendū. O qđ magna mul
tudo dulcedinis tue. O qđ longe
sūt cogitatiōes tue a cogitatiōib⁹
n̄ris. O qđ firmata est etiā sup im
pios mīa tua. Sed si magna est ini
quitas mea. multo maior est dñe
pietas tua. Ideo qđ cū ad me ip̄m
turbata fuerit anima mea: memor
suz multitudinis mie tue. et respi
ro in ea. In cōi enim posita est: of
fertur oibus: ⁊ nemo illius expers
nisi q̄ renuerit. Haudeat ergo qđ
qđ ille est: quē p̄petue dānationis

reū abiudicabat: oīcia peccatoz
Excedit quippe pictas iesu omniū
criminū q̄ntitatem seu numerosita
tem. Maior ē inq̄z cayn iniquitas
mea. qđ vt veniam merear. Absit.
Absit. Maior est dei pietas: qđ que
uis iniquitas. Reuera benign⁹ et
misericors ē: suauis et mitis ē. co
piose mie: p̄stabil sup malicia: mul
t⁹ ad ignoscendū. Quippe cui⁹ na
tura bonitas: cui⁹ fons pietatis ē
mansio: cui familiaris suauitas: et
cui p̄piciū ē misereri. Neqz id qđ dez
cui vult misereē: et quē vult indui
rat: sed qđ misereē p̄piciū ē illi: ex se
ei sumit materiā: et velut qđdā se
minariū miserendi. Nā qđ iudicat
et condēpnat: nos. cū quodā mō
cogim⁹: vt lōge aliter de corde ip
si⁹ miseratio. qđ animaduersio p
cedere videatur. Recte igit non pa
ter iudicioz vel vltionum dicitur:
sed pater misericordiaz qđ misere
di causam et originem sumat ex p
prio. iudicandi vel vlciscendi ma
glex nostro. Propterea qđ pruden
tes sūt nō operiūt vulnēa sua. s̄ de
tegunt. Et confitent dño qm bon⁹
qm in sc̄m misericordia eius

Ca. iiii

De oratione in quibusdam senten
tijs.

Ratio oris est ratio: qñ iam
ore suo. loquit hō cū dō suo
Orātem deniqz hoīez deo loq̄ qđ
dubitēt. In orōe dat bona volun
tas. In dei aurib⁹ desiderii vehe

Libet.

mens clamor magnus: remissa autem
intentio. vox submissa: ad cordis ei
potius vocem. quam corporis aures ei? O/
rare hoc est deum querere. Insuper est enim. Non
recte oras: si orando propter deum alii
quod queras: aut quod propter deum non que
ras quam in ipso sunt omnia. Ibi reme/
dia vulnere: ibi subsidia necessitatum: i/
bi refarcit defectuum: ibi perfectum
copie: ibi quicquid accipe. vel habere
hominibus expedit: quicquid decet. quicquid
oportet. Sine causa ergo aliud a
deo petis: cum ipse sit omnia. Nam et si
ista temporalia cum necesse est postulare
videmur: si deus in causa est: ut quod
dignus est. non utique illa: sed hunc potius
quam. propter quem alia postula/
mus. Oratio quanto efficacior est: si fiat
ut debet: tanto callidius impedi
ab adversario solet. Periculum est si
fuerit oratio nimis timida. maius
periculum est si fuerit temeraria. tertium
periculum est. si sit oratio tepida. Ti/
mida siquidem oratio celum non penetrat
quia restringit animi timor immodera/
tus: ut nec procedere queat. Tepi/
da vero in ascensu languescit: defi/
cit eo quod non habet vigorem. Nam teme/
raria ascendit sed resilit: resistit enim
ei. nec tamen non obtinet gratiam: sed me/
tur offensam. Que vero fidelis et
humilis et fervens oratio fuerit: celum
sine dubio penetrabit. Insuper videndum
est. quod vacua redire non possit. Pro/
pterea rogo vos fratres: ut semper ad
manus habeatis tutissimum orationis
refugium. Nemo vestrum peripetat ora/
tionem suam. Dico enim vobis. quia ipse

ad quem oramus. non peripendit eam.
Priusquam egressa fuerit ab ore nostro.
ipse scribi eam iubet in libro suo: et vi/
num ex duobus indubitater sperare
possumus: quoniam aut dabit quod petimus
aut quod nobis novit utile. Nos ei quod
oremus: sicut oportet nescimus: sed mi/
seretur ille super ignorantiam nostram: et orationem
nostram benigne suscipiens: quod nobis
aut omnino non est utile. aut non tam cito
dare necesse est: mitemus tribuit: omnino tamen
infructuosa non erit: quoniam quidem tanta
super te cura est deo tuo: ut quicquid
ignoras quis quod tibi inutile est: non
te audiat super hoc. sed mutet illud vi/
tiliori dono. Illud tamen breviter dico
non nullos ut arbitror experiri in/
terdum in oratione ariditate: et hebetu/
dinem quandoque mentis: ut solis orantes
labijs: non satis attendat. neque quod di/
cat. neque cui loquuntur. pro eo quod ve/
lut ex consuetudine quodammodo. cum minus di/
gna reverentia et sollicitudine acces/
serunt. In cunctis igitur actibus nostris mul/
ta opus est animi vigilantia. sed precipue in
oratione: in qua ei semper videamur. sed in oratione
etiam presentiam et omnimodum nos: quasi fa/
cie ad faciem cum deo loquentes. Por/
ro quis ubique sit deus: in celo tamen or/
ationem est. ibique orationis tempore cogitamus
Sic igitur oret quod orat: sic semet ipsum
consideret et attendat: tanquam presentiam
omnino maiestatis.

Capitulum De tempore congruo orationi Super
per eandem sermonem lxxxvi. 4
Omnium et temporis observare oportet
et eum qui sibi orare voluerit
Tempus feriatum omnimodum aptum quibus. Ma

Quintus

rime aut cū pfūdū nocturn' sopor
indicit silentiū: tūc plane liberior
exit. puriorq; orō. Quā secreta de
nocte ascēdit orō: solo arbitro dō
scō q; angelo q; illā supno altari
suscipit pntandā. Quā grata ⁊ lu
cida vēcūdo colorata ruboē. Quā
serena ⁊ placita: nullo interturba
ta clamore vel strepitu: Quā deni
q; mūda ⁊ sincera: nullo respsa pul
uere terrene solitudinis: nulla a/
spiciētis laude seu adulatione tēta/
ta. Credim' āglos scōs astare orā
tib': offerre deo pces ⁊ vota hoīz
vbi tñ sine ira ⁊ disceptatiōe leua
ri puras man' pspexerint. Vult
aut a se requiri de'. etiā qđ pollice
tur. Et ideo forte multa q; dare dis
posuit pri' pollice: vt ex pmissiōe
deuotio exciteur: sitq; qđ gratis
datur' erat. deuota orō pmereat.
Sic pi' dñs q; oēs hoīes vult sal
uos fieri merita nobis extorquet
a nobis: ⁊ dū nos puenit tribuen
do: qđ retribuatur gratis. agit ne
gratis tribuat.

Ca vi De humilitate. Super
cāñ sermone. lxxxv.

Magna ⁊ sublimis h't' humi
litas. q; pmereť qđ nō doceť
digna adipisci: qđ nō valet addi
sci: digna a deo ⁊ ex deo scipe: qđ
suis ipsa dñs explicat nō potest
humilitatis dō talis p't esse diffini
tia. Humilitas ē virt' q; homo ve
rissima sui cognitione sibi ipse vile/
scit. Sola h't' humilitas lese carita
tis repatio. Sola pfecto nō solet

gliari: nō nouit psumere: stēdere
nō osueuit humilitas. Nemo stē/
dit iudicio. nec p'tēdit iusticiā: qui
vere hūilis est. Porro hūilitas dō
nos recōciliat: dō placet in nobis
Sed cuiā potissimū vasi grā in/
fūdet? Quale porēim' idoneū grē
receptaculū exhibere? Balsamum
ē purissimum. ⁊ solidissimū vas re
quirit. Et qđ tam pup. qđ ve tam
solidū: q; hūilitas cordis? Merito
piū hūilib' datur grā: Sēp solet
esse diuine grē familiaris. h't' hūi
litas. Nimirū osuāde hūilitatis
grā. diuina solz pietas ordiāre: vt
qnto q'sq; pl' p'ficit: eo min' se re/
putet p'fecisse. Idā ⁊ vsq; ad sūmū
exerciciū spūalis gradū si quis p'fe
cerit: aliqd ei de primi grad' imp
fectiōe relinquit: vt vix primū sibi
videatur adept'. Oportet nanq;
hūiliter sentire de se nitentē ad al
tiora: ne dū supra se attollitur: ca
dat ad se. nisi in se firmiter p verā
hūilitatez fuēt solidat': q; nisi hūi
litis merito. maxima mime obti
nent. Insuper est em' ⁊ insan'. q/
cūq; in alijs vite meritis: q; cūq; in
alia religione. seu sapia: nō in sola
hūilitate ofiōit. Humilitas in hōre:
honor ē ipi' hōris: ⁊ dignitas di
gnitatis. Omis dignitas ipso di
gnitatis noīe idigna ē: si hūilia de
dignat. Si egregi' es: esto tñ de
grege. Si oib' p'es: non dedigne
ris subesse. Quid. tu inflaris o hō:
qđ extolleris sine cā? Quid altū sa
pis: ⁊ oculi tui oē sublime vident?

Liber.

Sublimis quideꝝ dñs: sed nō ita
pponitur tibi. Laudabilis magni/
tudo illi: nō etiā imitabilis. Ihu/
liare ⁊ apphendiſti: Quia ſola eſt
hūilitas q̄ exaltat: ſola q̄ ducit ad
vitā. Iſteꝝ via: nō eſt alia p̄ter ip̄az
Qui aliter vadit: cadit poti⁹ q̄ a/
ſcendit. O puerſitas. O abuſio ſu/
lior̄ adaz: qz cū aſcendē difficilli/
mū ſit: deſcendē aut̄ facillimū: ipſi
⁊ leuiter aſcendūt. ⁊ deſcendūt di/
ficili⁹. parati ad hōres: ad celſitu/
dines graduū eccl̄aſticoꝝ: ipſis eti/
am angelicis hūeris formidādos
Et certe qui intendit ſupgredi pri/
mos: multas inueniet difficulta/
tes: multos habebit emulos: mul/
tos patiet̄ contradic̄toꝝ. Nihil ō
facilius eſt volēti: q̄ humiliare ſe/
met ipſum.

Ca. vii De magl. neceſſaria ē hu/
militas q̄ ḡginitas. In
expōe ſup miſſus eſt omelia p̄ma.

Alia p̄mixtio ḡginitatis ⁊
hūilitatis. Nec mediocriter
placet deo illa aīa. in qua ⁊ hūili/
tas omēdat ḡginitateꝝ: ⁊ ḡgini/
tas exornat hūilitatem. Laudabil
virt⁹ ḡginitas. ſed magl. hūilitas
neceſſaria. Pōtes deniqz ſine ḡgi/
nitate ſaluari: ſine hūilitate nō po/
tes. Poſteſt inqz placere hūilitas: q̄
ḡginitatē deplorat amiſſā: ſine hu/
militate audeo dicē: nec ḡginitas
marie placuiſſet. qz etiā vt placēt
ei⁹ ḡginitas. hūilitas ꝑculōbio
fecit. Quid dicis ḡgo ſupba. Ma/
ria ḡginē ſe obliua gliaꝝ de hūili/
tate dicēs. Reſpexit de⁹ hūilitatē
ancille ſue: poti⁹ q̄ ḡginitatē. et tu
negligendo hūilitateꝝ blandiris
tibi de ḡginitate. Expedi tibi vir/
ginē nō eſſe: q̄ de ḡginitate inſole/
ſcere. Nō oīm quidē ē virginitas:
multo tñ paucior ē cuz ḡginitate
hūilitas. Qz ſi ⁊ virgo ⁊ hūilis es
quiſqz es. magn⁹ es. Attñ ſalubri/
orem eligit ſequēdi ꝑtem in hūili/
tate ꝑccōꝝ: q̄ in ḡginitate ſupb⁹:
cuz ⁊ illius imundiciā ſua hūilis
ſatiſfactio purget: ⁊ hui⁹ ꝑudiciā
ſuperbia inquinet.

Ca. viii Quō custodiꝝ p̄t hūili/
tas In ſermone de la/
boꝝe meſſis.

Ltiōꝝa ſemper attēdas. qz in
eo plenitudo oſtat hūilita/
tis Nam ſi forte in re aliqua. ma/
ior frē aliquo gr̄a tibi collata vi/
detur: ſed in multis. ſi bon⁹ emula/
tor fueris. iudicare te poteris infe/
rioreꝝ. Quid em̄ ſi laborare. aut ie/
iunare ꝑ illo potes: ⁊ ille te patiē/
tia ſupat: hūilitate ꝑcedit: ſupemi/
net caritate? Quid em̄ tota die cir/
ca id qđ videris h̄re inſipiēti co/
gitatione ſarſis? Eſto magl. ſolici/
t⁹ vt ſcias qđ deſit tibi: h̄ em̄ meli⁹
Non ergo magnōꝝe cogites que
tibi videris habere: niſi forte iter/
dū vt gr̄as agē poſſis: ⁊ te noue/
ris ei debitorē q̄ dedit: ſeu gr̄a cō/
ſolatiōis cū id n̄ce fuerit: ne q̄libz
ex cauſa triſtior fias De cetero ea
ſemp magl. attendas que ali⁹ hz:
tu nō hēs: q̄ hec cogitatio in hūi/
tate dicēs. Reſpexit de⁹ hūilitatē
ancille ſue: poti⁹ q̄ ḡginitatē. et tu
negligendo hūilitateꝝ blandiris
tibi de ḡginitate. Expedi tibi vir/
ginē nō eſſe: q̄ de ḡginitate inſole/
ſcere. Nō oīm quidē ē virginitas:
multo tñ paucior ē cuz ḡginitate
hūilitas. Qz ſi ⁊ virgo ⁊ hūilis es
quiſqz es. magn⁹ es. Attñ ſalubri/
orem eligit ſequēdi ꝑtem in hūili/
tate ꝑccōꝝ: q̄ in ḡginitate ſupb⁹:
cuz ⁊ illius imundiciā ſua hūilis
ſatiſfactio purget: ⁊ hui⁹ ꝑudiciā
ſuperbia inquinet.

Quintus

litate te custodiat: et a descensu tepiditatis elōget: et accēdat desiderio pficiendi. Ideo em̄ q̄nta e regione mala cogitatio illa pturiat q̄ sedule d̄sas in aīo qd̄ tibi habē videris: et altep̄ quēpiā estias: nō h̄fe. Ihinc em̄ eleuaris in supbiāz. dū te p̄ponis alteri: hinc pficē negligi. dū te magnū quēpiā arbitraris: hinc demū incipis deficē: dū te alteri opatiōe etiā nimis egisse videris. Sic q̄ in tepiditate incidis: et incipis remissius agere.

Ca. ix. De timore. In dñica p̄. oct. Ezechie q̄ incipit opib' dñi
a Qua sapientie salutaris fōs vite. Et iniciū sapiētie timor dñi est. optime refrigerās aīaz nō x̄hs desideris estuātez. iacula inimici potēs extingūē. In oib' et p oīa pietati primo. timor dñi pferend' ē. Qui timorē dñi sp̄ habz p̄ oculis: vie ei' pulcre. et oēs semite ei' pacifice. Stat ppositū dei. stat sn̄ia pacis sup timētes eū: ip̄oz et dissilans mala. et remunerās bona. et miro mō eis bona et mala cooperand' in bonū. Aliud ē multas diuicias scire: et aliud possidē. nec noticia diuitē facit. sed possessio. Sic prius sic aliud ē noscē deū et aliud timē: nec cognitio sapiētez: h̄ timor facit q̄ et afficit. Tu ne sapiētem dixeris. quē sua scia inflat. Et bene iniciū sapiētie timor dñi: q̄a tūc primū de' aīe sapit: cū eā afficit ad timēdū: nō cū instruit ad sciendū Times dei iusticiā. times po

tētiā: et sapit tibi iust' et potēs deus: q̄ timor sapor ē. Porro sapor sapiētem facit: sicut scia sciētez: sic diuicie diuitē. Neq̄ sciaz facillime sequit' elatōis tumor: si nō rep̄mat timor. vt merito dicat' iniciū sapie qui se pesti insipiētie prius opponit: Ihic itaq̄ qdā ingressus ē ad sapiētiā: plane dom' dei: et porta celi: et tanq̄ ingressus gl̄ie In veritate didici nil eā efficax eē ad gr̄az pmerēdā: f̄tinēdā. recuperādā: q̄ si oī tpe' corā deo inueniaris non altū sapē sed timē. Brūs es si cor tuū triplici timore repleueris: vt tē meas q̄dez p accepta gr̄a: āpli' pro amissa: lōge pl' p recuperata Time ego cū arriserit gr̄a: time cū abierit. time cū denuo reuertet' Cū adest time. ne indigne opereris ex ea si recesserit mltō magl. tūc timē dū: q̄ vbi tūc deficit gr̄a ibi deficiis tu. Time ergo subtracta gr̄a. tanq̄ mox casur'. Time. q̄ relicte custodia tua. Ne dubites in causa esse supbiā etiā si nō appareat etiā si nil tibi d̄sci' sis. Qd̄ em̄ tu ne scis. scit de'. Nūq̄d qui hūilib' dat gr̄az: hūili auferet datā? Ergo argumētuz supbie: priuatio gr̄e est. Jā si gr̄a reppiciata redierit: multo āpli' tūc timēdū: ne forte contingat recidiuū pati. Proin̄ omī tēpe time deū. et ex omī corde tuo. Ammat de' integz mun': affectū plenū: pfectū sacrificiū. Non potes si mul et sic timere. et altū sapere. Nō est em̄ quo admittas supbiā re

Liber.

plet^r timore dñi: et sic de ceter is vt
cñs sentiēdū: qz nē est oia plenu
dine timoris excludi. Tūc demum
si plene. si pfecte timueris: dabit sa
porez caritas. Sine caritate em ti
mor penā hz Timor q nō ē in cari
tate: cū oēs inciet ad sapiētiā ne
minē cōsumat: qm supueniens ca
ritas extundit illum.

Ca. x. De discretione in medita
tionibus.

Iusticia dū suū modū excedit. cru
delitatis viciū gignit: et nimia pie
tas dissolutiōez parit: sic sepe vici
um ē qd vt reputat. Sicut remis
sa segnicies mansuetudo credit: et
pigrice viciū qetis vtutē imitatur
Ibi vehemēs emulatio. ibi maxi
me discretio necessaria: q est ordi
natio caritatis. Sp qdem zel^r mi
n^r absq scia efficit. min^r qz vtilis
inuenit: plerūqz aut et pncipio^r val
de sentit. Virt^r siquidē discretōis
absq caritatis feruore iacet: et fer
uor vehemēs absq discretōis tpa
mento precipitat. Ideo laudabilis
cui neutz deest: qtin^r. et feruor dis
cretiōez erigat: et discretio feruorē
regat. Qao igit zel^r feruētior ac
vehemētior sps pfusiorqz caritas
eo vigilātor op^r scia ē: q zelū sup
primat: spm tempet: ordinet cari
tatez. Discretio qppe omi vtuti or
dinē ponit: ordo modū tribuit: et
decorez etiā et ppetuitatē. Est er
go discretio nō tā vt qz qdā mo
deratrix et auriga vtutū: ordina
rix q affectuū. et mox doctrix et

consumatio pfectionis Tolle hāc. et
vt^r viciū erit. Ipsa qz affectio natu
ralis. in pturbatiōez magl. ouerte
tur: exterminū qz nature. Nec ni
miz docz. ne qd nimis. qz discre
tio vere circūcidit: vt nō plus nec
min^r fiat. Nam q nimi^r ē. fructū bo
ni opis abscidit. nō circūcidit: q te
pid^r ē min^r facit. Qui ergo in dis
cretione ouersat: suā ipi^r salutem
opat. De spū discretōis scim^r: qd
nihil sic illū extinguit: quō volūtas
ppria subuertēs corda hoim: et ra
tiōis oculos claudēs. Docet na
ture nō pccē: rōi nō acqescē: nō ob
tpare senioz cōsilio vel exēplo: nō
obedire prelato.

Ca. xi. De obia. In epla ad a/
dā mōchum Si maneres
in caritate

Obediētie vt^r sp militat veri
tati. Obediētia dirigit gress^r
nros et scē ouersatiōis grāz pmē
tur. Nā si contraria lex et i mēbris no
stris p inobediētiā: qd nesciat p o/
bediētiā cōtinētiā dari? Ipā ē que
miam nouit ordinare: ipā q patiē
tiā docet et donat. Inobediētiā
cāz mortis oēs expimur. oēs mo
rimur ppter eā. Disce hō obedire: di
sce ēra sdi: disce puluis obtpare.
De audōe tuo loquēs euāgelista
et erat inqt subdit^r ill^r. sbaud du
biū: qn marie et ioseph. Nā cū remā
siss in hrlm. et dixisset in his q pa
tris sui erāt oportē se eē: nā acqē
scētib^r parētib^r ei^r. seq illos in na
zareth n̄ despexit: mgt discipulos.

Quintus

de hoies: *Abū* et sapiētia: fabz et
feminam. Erubescere superbe cinis.
De se hūiliat. et tu te exaltas. De
se hōib' subdit: et tu dñari hōib'
gestiens tuo te preponis auctori.
Quoties em hōib' pesse delidero:
toties deū meū pīre cōtēdo. Deus
in qz cui angeli subditi sūt. cui prin/
cipat' et ptates obediūt: subdit'
erat marie. Utrinqz stupor: utrin/
qz miraculū. Et q' seie de' obtēpet
et hūilitas absqz exēplo. et q' seia
deo pncipet: sublimitas sine so/
cio. Si hōis O hō imitari dedi/
gnaris exēplū: certe nō erit tibi in/
dignū sequi auctore tuū. Acqesce
aut deo. et sit volūtas tua subdita
veritati. Ac pax ē esse subiectū dō
nisi sis et omī hūane creature ppē
deū: siue abbati tanqz pcellenti: si/
ue priorib' ab eo cōstitutis. Ego
pl' dico subdē parib' subdē et mī/
norib'. Et si vis in iusticia esse pfe/
ctus. Nade ad iuniozem. et defer
inferiori: iuniori te inclinato. Quē
a deo suo exturbauit inobediētia
sine dubio p obediētiā rōo trami/
te rexit. Pena corporis. nec inter di/
uicias stabilis. nec sine obediētia
facile pōt esse discreta: et obediē/
tia in diuicijs et voluptate. nec sta/
bilis nec glōsa. In obediētia ne/
uum caueas pprie volūtatē. Nā q's
quis vel apēte vel occulte satagit
ut qd hz in volūtate hoc ei spūal'
pater iniūgat: ipse se seducit: si for/
te sibi q'si de obediētia blādiat'. Ne/
qz em in ea re ipse plato. sed magl.

ei plat' obedit: Qu si quis obedi/
at qdē sed filatorie et ad oculuz:
murmuret at in abscondito: falsa
est obediētia: Sola ē caritas que
obediētiā gratā facit. et accepta/
bilem deo solo cōmēdat: Verus
obediens dat suū velle et suū nol/
le: Quā pauci inueniūtur in hac p/
fecte obediētie forma: qui suam
ita abiecerūt volūtatez. ut nō qd
ipsi sed qd dñs velit oī hora red/
rant: dicentes sine intermissiōe cū
aplo. Dñe qd me vis facē. O *Abū*
breue. sed plenū: sed viuū: sed effi/
car: sed dignū omī acceptiōe. Sic
em decet: sic oīo dignū est. Dñe nō
meā a te. sed a me tuā queri et fieri
volūtatez. Multoz pfecto hodie
pusillanimitas et puerilitas erigit
ut ab eis queri oporteat: qd vis
ut faciā tibi: nō ipsi querāt. dñe qd
me vis facere. Cōsiderare nē hz
minister et vicari' xpī. qd sibi pci/
pi velint nō ipsi cōsiderāt q' volun/
tas sit pceptoris. Discernūt et dñu
dicāt eligētes in quib' obediāt im/
perāti. imo in quib' pceptore suū
ipsoz obedire necesse sit volūtati.
Nō est eoz obia plena: nō in oib'
parati sūt obsequi: nō p oīa sequi
pposuerūt eū: q' nō suā. s' pñs ve/
nit facere voluntatem.

Ca xii De disciplina. Sup cañ
sermone. xxiij.

Mnes hoies natura eqles ge/
nuit. At qm bono nature in/
morib' supbia depuato. scī sūt ho/
mines eqlitatis impatiētes: contē

Libet.

uentes inuicē supiores ostitui: at/
qz alterutqz supgredi cupientes: et
inanis glie cupidi. inuicē inuiden/
tes. inuicē puocātes. pmo oim iu/
go discipline. insolētia mox domā
da est: quousqz duris et diutinis
senioz attrita legibus hūlietur et
sanef ceruicosa voluntas. bonūqz
in se natuē qd supbiēdo amiserat
obediēdo recipiat. Accedit nimir
disciplinatis morib' bonū nature q
reddit hō suauis et mitis: hō sine
qrela: neminē circūueniēs: neminē
ocutiēs: neminē ledēs: nemini se su
perextollēs aut pferēs. Disciplina
nō ostringit libez. sed voluntariū
regit et dirigit in viā pacis. Insi/
gne decoris disciplina pferit. O qz
opositū reddit oēz corpis statuz:
nec nō et mētis habitū disciplina.
Cervicēz submittit: ponit supcilia
oponit vultū: ligat oculos: cachin/
nos cohibet: gulā frenat: irā sedat
format incessum. Quid nēc est bis
pungē: nō recalcitrātem: valde ti/
midū magl. exterrere: p se satis eru
bescētem ofūdere ampli': cui sua
ratio mgt: cui ppria oīcia xga et
ingenita verecūdia lex et discipli/
na est. Iuge quippe silētiū. et ab oī
strepitu scāriū ppetua qes. cogit
celestia meditari. Porro continentie
labor et rigor discipline: psalmoz
hymnoz qz dulcedine releuātur.
Pudor de pteritis noue ouersatō
nis tpat austeritatē. Is aut qui in
pnti p patientiam capit. bone con
scie fruct'. futuroz qz bcnoz ope

ratur desiderii qd nō frustrabitur
et spem q nō ofundit. Venturi ti/
mor iudicij pio cedit fraterne ca/
ritatis exercitio. Tediū et acidiāz
pcul pellit. Scāz varietas obser/
uationū labor et latebre et volun/
taria paupgas. hec sūt monacho
rum insignia. hec vitam solēt nobis
litare monasticam.

Capitulum

De silentio In meditationibus.
N silentio nemo sic debz esse ocio/
sus. et in eodem ocio vtilitatē non
cogitet primi. nec sit aduofus. vt
otēplatiōez nō requirat dei. Pap
em pfcit: q alteri cū pē nō pdest.
Est silentiū irrephensibile. imo et
laudabile magl. et est sermo nō bo
nus. Bonū silentiū a iactātia: bo
nū a blasphemia: bonū a murmu
re et detractiōe. Ali' em ob labo
ris magnitudinē et pond' diei exa
sperat' aio murmurat: dñudicat
eos qui p aia sua puigilāt: tanqz
p se reddituri vtiqz rōez. Clamor
est: s supza oīne silentiū clamor iste
animi obdurati filere facit. qz au/
diri nō patit' vocez xbi. Ali' enim
pusillanimitate sps in expectatiōe
deficit: pessimūqz b xbiū blasphe/
mie est: qd nec in hoc sclo remittit
nec in futuro. Terti' in magnis ā/
bulat et mirabilib' sup se dicens:
man' nostra excelsa: et putās se ali
quid esse cum nihil sit. Sileat er/
go in nobis lingua maledica: lin/
gua blasphemā: lingua magni

quintus

ieiuniū et orō socienē. Orō & tutez
impetrat ieiunandi: et ieiuniū gra
tiā pmeret orādi. Ieiuniū orōem
roborat. orō scificat ieiuniū. et do
mino repñtat. Quid enī nobis ie/
iuniuz pderit: si relinquat in tra?
Qd absit. Subleuet ergo ieiuniū
pēna quadā orōis: h̄ ne forte mi/
n⁹ sufficiat: alterā q̄z ei n̄ce est so/
ciari. Sint ergo ieiunio n̄ro vt fa/
cile celos penetret ale due. orōnis
scz atqz iusticie. Iusticia & o que ē.
nisi que cuiqz rōdit qd suū ē? Jo
lo tñ āmonitos esse f̄res meos ob
seruandū ieiuniū. nō ab escis tm̄:
sed ab oibus illecebris carnis: et
vniuersa corpis voluptate. Imo
vero ieiunanduz est longe āplius
a vic̄is: q̄z a cibis. Etenī sine ieiu/
nio hec cetera a dño reprobant̄:

Ca. xv. de verecūdia super cā
tica sermone. lxxxvi.

n Escio an quicqz grati⁹ ve
recūdia aduerit in morib⁹
hoīm queat. Que ē certe
oīm ornat⁹ etatū: h̄ tenere grā v̄
cūdie in teneriori etate. āplius pul
criusqz enitescit. Quid amabilius
verecundo adolescente: Quā pul
tra hec: et q̄z splendida gēma mo
rū. in vīta et vultu adolēscētis: q̄z
vera et mime dubia. bone nuncia
spei. bōe indolis index. Virga dis
cipline est illi. q̄ pudēdis affectib⁹
imminēs lubrice etatis mot⁹ ad?
q̄z leues coerceat: rep̄mat insolē/
tes. Quid ita turpiloquū. et oīs de
inceps turpitudis fugitās. Soror

loqua: qm̄ bonuz est in hoc tripli
ci silētio salutare dñi p̄stolari Ita
tñ ab his taceas nec om̄ino tace/
as. ne dederis silentiū deo. Loq̄re
illi oītra iactantiā in cōfessione vt
obtineas veniā de p̄terito: Loq̄re
in grāz adione oītra murmurati/
onē: vt āpliorē inuenias grām in
p̄nti. Loq̄re in orōne oītra diffidē
tiam: vt conseq̄ris gl̄iaz in futuro
Cōsitere inq̄z p̄terita: et p p̄ntib⁹
grās age: ac deinceps studiosius
p futuris: vt ne ip̄e quidē fileat a
remissioe. ab imissione. a pmissioe

Ca. xliij. de ieiunio In fm̄oe
de. xl. Quia Ieiunij.

o Ignū reor aliq̄tenus ex/
ponere. quo fructu et quē/
admodū oporteat ieiuna
re Primū quidē f̄res pro eo q̄ ab
ipsis q̄z licitis abstinem⁹. ea nob̄
que p̄us om̄isimus illicita r̄donā
tur. Quid vero est cōdonari com/
missa: nisi ieiunio b̄zeui. ieiunia r̄oi
mi sēp̄it̄ia. Gehēnā enī meruim⁹:
vbi null⁹ vniqz cibis est. vbi guttā
aq̄ diues postulat: & accipe nō me
retur. Bonū ergo est et salutare ie
iuniū. quo r̄oimunt̄ ēcna supplicia
dū remittūtur hoc mō p̄c̄a. Non
solū aut̄ abolitio est p̄c̄oz. sed et
extirpatio vicioz: nō solū obtinet
veniā sed meret̄ grām: nō solū de
let p̄c̄a p̄terita q̄ om̄isimus: h̄ et
repellit futura q̄ om̄ittere potera/
mus. Dicam⁹ adhuc vnū Ieiuniū
orōi deuotionē et fiduciaz donat
Et vide quēadmodū sibi inuicem

Libec

cōtinentie est indicium colūbine simplicitatis: testis innocentie. Lāpas est pudice mētis iugis lucēs vt nil in ea turpe vt indecorū residere at temptet: qđ nō illa ilico pōat. Ita expūctrix maloz. et pugnatrix puritati. innate. spēalis glia cōtinētie est. Fame custos. vite decus. Virtutis sedes. Virtutum primitie. nature laus: et insigne totius honesti. Rubor ipse genarū quē forte inuenerit pudor: quāntū grē et decoris suffuso afferre vultui solet. Quisq; adeo genitiui ai bonū verecūdia est: vt et q̄ male agere nō verent: videri tñ verecūdent: opera nimirū tenebrarū et digna latebris tenebris occultātes. Quid tā amicū vēcundo aio. q̄ secretū? Deniq; orare volētes: iubemur intrare cubiculū vtq; secreti grā. Id qđ ad cautelā ne corā orantib; laus humana orōis furem fructū: frustret effectū. Sed qđ tā ppiū verecūdie. q̄ pprias vitare laudes: vitāe iactātiā? Quid tā indecorū maxie a dolescenti: q̄ ostentatio scitatis? Bona omēdatō secuturē orōnis. si pmittas verecūdiam:

Ca. xvi. De tentationib; sup psalmū Qui hitat

b Oc pmonitos vos eē volo neminē sup frā absq; tentatione victūz: vt cui forte tollit aliq; alterā securus aut pavidus magis expectet: et si petet ab ea libēari. vt nūq; sibi in corpe mortis huius libertatē pfectā seu re

quē audeat polliceri. Qua in re considerāda nob; est. tā benigna ēga nos diuine dispensatio pietatis: vt quib; nos tentatōnibus patiat diuti; occupari: ne forte piculiores occurrāt. Ab aliq;bus & citius liberet. vt possim; in alijs q̄s nob; vtiliores forte pūdet exerceri. Necesse ē vt veniāt tentatiōes. Quis eni coronabit: nisi legitime certaue rit? Aut quō certabūt: si desit qui impugnet? Quid mihi cū victoriā si nec in plio fui? Impudentissime mihi arrogo vel gloriā sine victoriā: vel victoriā sine pugna. Sed heu heu. nec māe fluctib;. nec vita ista carere pōt tentationibus: nec pōt esse pax firma et solida: nisi in regione sua. Tot tentationib; plena ē vita nra: vt nō imerito tota ipa tentatio debeat appellari. Sz qui sum; nos. aut q̄ est fortitudo nra: vt tā multis tentatiōibus resistere valeamus? Hoc erat certe qđ q̄rebat deus: hoc erat ad qđ nos pducere satagebat: vt videntes defectū nr̄m: q̄ nobis nō sit auxiliū aliud ad eius miam tota hūilitate curram;. Cū ergo tentationis impetū sentimus in cogitatione. statim fugiamus ad ipm. et humiliter postulemus auxiliū. Oēs eniz aliqñ cadere necesse est. dū in h; seculo detinent. Alij collidunt. alij nō. q̄a dñs supponit manū suā. Sz quō eos discernere poterim;. vt segregemus iustos ab iniustis? Verū hoc interest in eoz casus

¶ Iustus suscipit a dño: ideo q̃ re/
surgit fortior. Inustus aut̃ cū ce/
ciderit: non adiciet vt resurgat:
imo vero aut in pudorez notum
aut in impudiciā cadit: Aut enī
excusat qđ fecit. et hic est pudor
adducens pccm. Aut sit ei frons
meretricis. et iā nec deū timet: nec
hoiem reueret: p̃dicat qđ peccatū
suū sic zodomā. Iust⁹ ho sup ma
nū dñi cadit: ⁊ miro qđā mō etiā
ipm ei pccm in iustitiā coopatur.
Nōne cooperat nob ille casus in
bonū: vñ et meliores efficimur et
cautiores? Nōne dñs cadentēz il
lum suscipit: qui ab hūilitate susci
pitur? In creatione. in redēptione
ceteris qđ cōmunibus beneficijs ē
deus oīm: sed in tentationib⁹ suis
tanq̃ p̃p̃riū eū hñt singuli electoz.
Sic enī patus est. et cadentē susci
pere. et eripere fugientē: vt videri
possit relātis oīmbus alijs ei soli
operā dare Propt̃ea expedit oīm
aie deū sēp attendere tanq̃ p̃p̃riū
nō mō adiutorē. s̃ etiā inspectōrē.

Ca. xviij. Q̃ resistendo tenta/
tiōibus victōria ad
quiritur In s̃mone de. xl.

i P̃si gestamus laqueū no/
strū. Vbiq̃ p̃p̃riū circūse
rimus inimicū Carnē hāc
loquor de pccō natar: in pccō nu
tritā: praua cōsuetudine viciatā.
Hac vtiē ad impugnandas nos
callidissim⁹ sp̃ens: cui nullū aliud
desideriū est: nullū studiū: nullum
negotiū: nisi fūdere sāguinē aīaz

quintus

Hic est qui iugiter machinat ma
lū. Argute loquit̃. artificiose sug
gerit: callide decipit. illicitos mo
res insufflat: et venenatas cogita
tiones inflāmat: mouet bella: nu
trit odia: incitat gulā: mouet libi
dinē: desidēia carnis instigat. pec
cati occasiones parat: et mille no
cendi artibus corda hoīm tēptat
non cessat. Hic est qui manus no
stras p̃prio cingulo alligat: vt ca
ro que data ē nobis in adiutoriū
in ruinā fiat nobis et laqueū Ne
rūtāmē in nobis est si vinci volu
mus: et nemo nostrū in hoc certa
mine desicietur inuitus. Sub te o
homo appetitus tuus: et tu domi
naris illius. Pōt inimicus excitat
temptationis motū sed in te est si
volueris dare seu negare cōsensuz
In tua facultate est: si volueris in
imicū tuū facere suū tuū vt oīa
cooperent tibi in bonū. Ecce enīz
inflammāt inimicus desideriū tibi
vanitatis. aut impatiētē cogita
tiones ingerit: aut excitat libidis
motum: tu solūmodo ne consense
ris: et quotiēs restiteris sic. totiēs
coronaberis. Credo etiāz si cogi
tationes istas qđ cito in nobis ad
uertim⁹. non patimur remorari: s̃
in spū vehemēti aīa⁹ aduersus il
las excitat̃. qm̃ inimic⁹ cōsensus ab
scedet: nec tā libent̃. ilico reuertet̃
Nec cedendū vel repetendū etiāz
si grauis tentationū feruor ṽsus/
qđ hoīs statū affligerit: eligamus
potius ardere qđ cedere. Vtrāq̃

Libet

nimirū pspicitatē humano generi
demonēs inuidere noscūtur: vtra
q̃ eos felicitate fraudare p̃tēdūt
et celesti videlz ⁊ trena. sed longe
āplius roze celi q̃ pinguedine t̃re
hoc sane nullaten⁹ expedit igno
rari: quānā vehemētius instet p/
uicar hostiū multitudo. illic nēpe
studiosius repugnandū vbi graui
or vrget necessitas: vbi totū belli
pondus iminet: vbi colluctatiōis
ratio vniuersa cōsistit: vñ paratur
aut victi. ignominiosa captiuitas
aut vincētibus gloria triūphalis.
Nā demonēs quidē supna nobis
et eterna poti⁹ inuidere noscuntur
nō tñ vt sibi cedat. qđ irrepabili⁹
amiserūt: sed ne illuc paup de pul
uere suscitatus accedat: vñ ipsi in
gloria oditi irrepabili⁹ ceciderūt
Indignat et liuore tabescit obsti
nata malignitas humanā obtinē
fragilitatē: qđ retinere ip̃a nō me
ruerit Sed si qñ forte tēpalia cui⁹
dāna aut inferre conant: aut gra
tulanē inferri: hec eoz tota moli
tio est: vt iactura exterior: vñ eidē
ip̃i vel alteri occasio sit inēne Ihec
eniz tota aduersū nos colluctatō
spiritualiū neq̃ciarū est. vt nos se/
ducant. vt inducāt in vias suas vt
pducāt ad destinatū finē. qui pa/
ratus est eis Demonū ē suggesti/
ones malas ingerere: n̄m ē illis
nō p̃sentire. Nā q̃tiens resistimus
diabolū superam⁹: angelos letifi/
camus: deū honorificam⁹. Ip̃e ei
nos hortat vt pugnem⁹: adiuvat

vt vincamus: certātes spectat: de
ficiētes s̃bleuat: vincētes coronat
de gratia p̃adione
Ca. xviij. sup cātica ser. xij.

o Rdo fōtiū ⁊ fluminū oim
mare est: virtutū et sciarum
oīs xp̃s Continētia car
nis: cordis industria: voluntatis
r̃cītudo: casta oīlia: iusta iudicia:
sancta desideria. ex illo manāt. Si
q̃s callet ingenio: si quis nitet elo
quio: si quis moribus placet: inde
est. Inde scie. inde sapie fmo. Ad
locū vñ exeunt reuertant flumina
gr̃az: vt iterū fluāt. Qualit̃ inq̃s?
Qualiter dicit apl̃us In oīibus
gr̃as agentes. Quicqđ sapientie.
Quicqđ te virtutis h̃re oīdois. dei
virtuti et dei sapie reputa xp̃o. Sū
quidē flumis aqua. si stare ceperit
oputrescet. Sic plane. Sic gr̃ati
cessat decursus: vbi recursus non
fuit. nec mō nil augetur ingrato.
sed qđ accipiat ei vertit̃ in p̃niciē.
fidelis aut̃ in modico: censetur di
gnus munere āpliori Resūde igit̃
in eū qui sup te est. quicqđ in te est
deuotionis: quicqđ delectationis
q̃cquid affectionis: vt si qua est in
te gr̃a referat̃ ad ip̃m: nec tuaz q̃
ras gloriā sed ip̃ius. Disce in f̃fe
rendo gr̃am non esse tardus. aut
segnis: disce ad singla dona gra/
tias agere: vt nulla dei dona de/
bita gr̃az adione frustrent: non
grandia. nō mediocria: nō pusilla
Peremptoria liquidē res ē ingra/
tutudo: hostis gr̃e inimica salutis

exinanitio meritoy: virtutū disp/
 sio: bñficioy perditio: vñtus vrēs
 siccans sibi fontē pietatis: rorem
 misericordie fluētā grē Dico ego
 qm̄ p meo sapore nil ita displicet
 deo p̄sertim in filiis grē: in hoib⁹
 quēsiōis: q̄admodū ingrātudo
 Mias ei obstruit grē: et vbi fuerit
 illa: ita grā accessū non inuenit. lo
 cum nō habet. Nōne enī iure poi/
 tū reputat qđ ingrato donatū ē
 aut dedisse nō penitet: qđ perisse
 videt? Oportet p̄inde gliosū esse
 hoīem et deuotū: qui p̄cepta grē
 munera manere sibi desiderat et
 multiplicari. Nemo sane est qđ non
 facile si querit inueniat: vñ plimū
 obnoxius sit deo: qā nō est qui se
 abscondat a calore ei⁹ Multos vi
 demus satis importune petentes
 qđ sibi deesse cognouerint: s̄ pau
 ros admodū nouim⁹. qui dignas
 sup acceptis beneficijis grās agē
 videant. Nec reprehensibile est qđ
 instanter petim⁹: sed plane petitiōi
 negat effectū: qā inuenimur ingra
 ti. Et forte clementia esse videt: in
 gratis negare qđ postulat: ne cō
 tingat nobis vt tātō grauius de
 ingrātitudine iudicemur: quanto
 magis accumulati beneficijis ingra
 ti. pbamur extitisse. s̄felix qđ ad sin/
 gula dona grē redit ad eum. in qđ
 plenitudo est oīm grāp: cui dū p
 acceptis nō ingratos nos exhibe
 mus. locum in nobis facimus grē
 vt maiora adhuc accipere merea/
 mur Omīno enī nos sola ap̄fectu

quintus

ouersatiōis impedit ingrātudo
 n̄ra: dū quodcā amissū reputās
 dator. qđ ingrāt⁹ accepit. Cauet
 sibi de cetēo: ne tātō plura amitte
 ret: q̄nto plura offerret ingrato s̄fe
 lix p̄inde qui etiā pro minimis qui/
 buslibet bñficijs nō mimas refert
 grās. quia gratia p̄adionē magl.
 qđ deuotiōez a nobis erigit dator
 gratie dñs deus noster.

Ca. xix. de contemptu vane
 glorie super psalmo
 Qui habitat.

v Ana gloria leuiter volat
 leuiter penetrat. sed nō le/
 ue infligit vuln⁹. cito in̄fi
 cit. Nō vidētes hecat inanis glia.
 Cecos et negligētes qui se ei ostē
 rant: qui se exponūt et nō potius
 ip̄i inspicūt: nō attēdūt. nō discu/
 tiūt illā: nō vidēt deniqz qđ vt fri/
 uola: qđ caduca qđ vana. qđ fictil.
 Si qđs enī intueat hoc mō. non ita
 occidit eū glia. sed occidit magis
 qđamō dñsa in pulucre: imo reda/
 ctā i nihilū. Prope glē cupidī: nlla
 rōne q̄descere p̄nt: cū in seip̄is peni/
 tus nihil inueniūt: vñ possint aliq̄
 ten⁹ gliari. s̄fres nemo v̄m velit
 laudari in vita ista. qā quicqđ hic
 fauoris captas: qđ ad deū nō re
 tuleris. ip̄i furaris. Tu enī putride
 puluis. vñ glia tibi vñ? Quid neq⁹
 suo vsurpante sibi gloriā dñi sui?
 Nouerat ap̄ls gliam p̄riā crea/
 atoris esse nō creature. Sed cōside
 raui rōnalē creaturā a deo asse/
 ctare gliam: vt aut vix aut nūqz

Libet

ab hoc opesci desiderio possit: quippe quod ad imaginem sanctam est creatoris. Propterea saluberrimum adinuenit consilium dicens. Quamquam quod nobis persuadere non potest. non gloriari. saltem quod gloriatur in domino gloriatur. Securum gloriatur. si teste conscia de gloria oditorum. nihil in usurpo. Securus plane. quod iam non contra dominum. sed in domino. Ihec nobis gloriatio suadet. cum deus Gloriam abinuenit queritis: et gloria quam a solo deo est non vultis. Reuera gloriari in solo deo. non nisi a solo deo est. Gloria vero quam abinuenit accipit. quod gloriatur quod est a solo deo non requirit vana est. quam vani filii hominum. Propterea et omnis gloria sanctorum inter non foris est: sed est non in flore feni. aut in ore vulgi: sed in domino quod conscie solus sit arbitror deus. cui soli placere desiderat: et cui placere sola vera et summa gloria est. Ihec est utique vera gloria. que est a spiritu veritatis. Nec mediocris gloria ista quam inter est: quippe tam vera quam de veritate. et in veritate tam rara. ut vir vel paucitas perfectorum perfecte gloriatur in ea. Magna et rara virtus perfectio est ut magna licet operante: magnam te ne scias: et manifestam omnibus tuam te late scitatem. Mirabile te apparere et omnem primum reputare. Sed ego ipsis virtutibus mirabili iudico. fideliter reuera famulus es. si de nostra gloria domini tui. etiam non existeret ex te. tamen transiit per te: nullis manibus adherere contingat. Et tutior sua cuique gloria: dum eam habet in semetipso: et non in altero. Qui enim conscias suas in alienis labiis posuerunt: modo magni. modo pauci sunt. modo nulli. secundum quod adulantium linguis. vel

vitupare placuerit vel laudare. Nam sapiens gloriator probabit operum suum atque ad lumen veritatis diligenter examina bit: et sic in semetipso habet gloriam et non in ore alteri. Stultus vero si cunctis stelle labiorum tuorum gloriam meam tradidero. et cepero medicare abs te. cum habere voluero. Nonne nepe in tuo arbitrio est probare vel in probare put volueris. Ipsi potius eam repono servandam. quam potens est deponit meum suare in illum diem: cautus in custodiendum. fidelis in restituendum. Secura tunc erit unicuique laus a deo his duntaxat. qui humanas laudes contempsit. **Ca. xx.** de gratia dei. In sermone de annunciatione domini qui sic incipit. Quam dives in misericordia.

c Ihus aie gratia dei. Dulcissimus sane et omnium hominum in se suavitatem et delectamentum cum saporis. non modo delectat: sed reficit et medetur. Misericordia nostra spiritus est vivens et non rediens. si sibi fuerit derelicta. semel a facie dei egressa vel eiecta: non reuertetur oculum eius ut videat bona: si non requirat a deo. Omnis ergo anima querens deum. ne magnam bonum in magnam sibi detorquet aut malum: novit se puerum in illo. et ante quam sita quam querentem. Nam vere et absque dubio. eo quod quisque pessimus quam captivus est: si ipsum quam captivus est ascribat sibi. Nonne pessimus hoc. Quod si dicat quis. absit agnosco. gratia dei sum id quod sum. pudeat autem captare gloriam pro gratia quam accepit: nonne fur est et latro. Que vere fidelis anima

est agnoscit ista: et vtranzq; grām
ōfitetur. Primo quidē que pma ē.
qua et puenta est: postea et subse/
quentē. Nempe tūc magis gratia
plēnā se pbat cuz totū grē dede/
rit: et pmas scz ptes illi ascribens
et vltimas. Alioqn quō grā plēa.
si qd habuerit: quod nō sit ex grā?
Non est quo gratia intret. vbi iā
meritū occupauit. Ergo plēa ofe/
sio gracie: ipsius grē plenitudinez
designat in anima ofitentis. Nā si
quid de ppro inest inqntū ē: gra/
tiā cedere illi necesse est. Decet grē
quicqd meritū. deputas Nolo me/
ritum quod grām excludit. Hoz/
reo qdquid de meo est: vt sim me?
nisi qd illud magis forsitan meū ē.
qd me meū fecit. Grā reddit me
mibi iustificatū gratiā: et sic libera/
tum a seruitute peccati. Itaq; ini/
ciū meuz solius gratie est. vt nihil
quidē mihi in pdestinatione attri/
buam. siue in vocatione. Nō sic sa/
ne ab opere iustificationis alien?
suz. operat et illud gratia. sed pla/
ne meū. Porro cōsūmatio quidē
et ipsa soli? est gratie: nec est mihi
in hac parte. vel cum ea: siue in ea
gloriarī. quasi coadiutor sum aut
coopator. Itaq; misericordia do/
mini ab eterno est: ⁊ vsque in eter/
num super electos: in medio qdēz
aliquatenus ostendens liberū ar/
bitriū meriti gratia: principiū ⁊ o/
et finem soli vendicans sibi: vt sic
nobis alpha ⁊ o domin? deus no/
ster. Sed sciant inimici grē: absq;

quintus

gratia nec ad cogitandū bonum
sufficere cor humanū: sed sufficien/
tiam ipsius. ex deo esse. Non enim
sufficientes sumus. vel cogitaē ali/
quid a nob quasi ex nobis. nisi ipse
dederit nobis. qui dat omnibus
affluenter:

Ca. xxi. de adiutorio di

uino In smōe de vigilia natitat.
dñi Cui? initiū ē. Scificami hodie

c Redde te deo: committe te
ei. Nam sibi quidem ipsi si/
dere: non fidei sed perfu/
sione est. nec confidentie. sed diffidē/
tie magis in semetipso habē fidu/
ciam. Is vero fidelis est: qui nec
sibi credit. nec in se sperat: factus
sibi tanq; vas perditū: sed sic per/
dens aīam suā: vt in vitā eternaz
custodiat eam Porro id quidem
facit humilitas cordis: vt non sibi
fidelis aīa innitatur: sed deserens
semetipam ascendat iaz de depto
innitā super dilectū Ascensus pfe/
cto arduus est: et cassus conatus
absq; dei adiutorio. Ergo q stat.
si non vult cadere non fidat sibi. s
innitatur deo. Deus loquitur sine
me nihil potestis facere. Ita ē. nec
surgere ad bonū. nec staē in bono
possum? sine deo. Tu ergo q stas
da glām deo: cui? manu erigeris
ipius necē est ⁊ tute tenearis Mul/
tū opus ⁊ tute hēs: s qua indua/
ris ex alto. Ipā enī si pfecta sit: fa/
cile facit aīam victorē sui: et sic inui/
ctū reddit ad oīa. Est qppe vigor

Libec

animi cedere nescius p tuēda rōe
Vel sic Vigor ai qđ in se est. oia
ad rōem cogēs vl dirigēs. Quid/
ni omia possibilia sint innitēti sup
eū qui omia pōt. Nil oipotentiaz
dei clariorē reddīt: qđ q omipotē
tes facit omēs qui in se sperāt. An
nō oipotens. cui omia possibilia
sūt. Ita anim⁹. nō si psumat de se.
sed si cōsortet a deo. poterit vtiqz
dñari sui. vt nō dominet ei omnis
iniustitia Ita inqz deo innixū: nul
la vis. nulla fraus. nulla iaz illece
bra poterit vel stantē deicere: vel
subscere dñantem Alio qñ frustra
nititur. si non innicitur:

Ca. xxi. de Merito sup

cātica sermone. lxxviii.

h. Sufficit ad mēitū: scire qđ
nō sufficiāt merita. Sz vt
meritū satis est de meritis.
nō psumere: sic carere mēitis. sat.
est ad iudiciū Porro infantū re/
natorū neminē carere meritis: sed
xpī hñe merita constat Quibus se
tamē indignos reddūt: si sua iun/
gere nō nequiverint si neglexerint
qđ quidē piculū iā ad ulte etat. ē.
Merita pinde hñe cures: hita da
ta noueris: fructū spaueris domi
miam. et oē piculū euasisti pauper
tatis: ingratitudinis. p̄sūptionis.
Perniciosa paupertas. penuria mēi
torū. Presūptio aut spūs. fallaces
diuicie. Et ideo felix. cui nec mēita
sine p̄sūptione: nec p̄sūptio absqz
meritis deest. Habet vñ psumat:
sed nō merita. Habetz merita h ad

pmerēdū: nō ad psumendū Ip̄m
nō psumere. nōne pmereri est? Er
go eo psumit securi⁹ q nō psumit.
Ihoc eni totū hois meritū. si totā
spem ponit in eo: q totū hoiez sal
uū facit. Quantūcūqz spes pces/
serit obtinebit. si tñ in deuz tota fi
gatur: vt firma sit et non titubet.
Meū piñ mēitū. misratio dñi. Nō
plane sup meriti inops: qđ diu ille
misrationū nō fuēit. Q si mie dñi
multe: mult⁹ nihilomin⁹ ego in me
ritis sū. Ihec xā hois fiducia a se
deficientis. et innitentis dño deo
suo. Ihec inqz vera fiducia: et cui
misericordia non negat:

Ca. xxiii. de fide super

cantica s̄mone. xxxiii.

f. Ide mūdantur corda vt
possit vidēi de⁹. fides nel
cia falli. fides inuisibilia
cōphendēs: sēlus penuriā nō scit.
Deniqz trāsgredit fines etiā rōis
hūane. nature vsū. expientie termi
nos. Que vtiqz cōphendit qđ sen/
sus nescit: expimentū non inuenit.
Disce id hñe certius: id tutius se qđ
qđ illa suaserit. Deniqz cōphendit
q sit lōgitudō. latitudo. sblimitas
et pfundū. Qđ ocul⁹ nō vidit nec
auris audiuit: nec in cor hois as/
cendit: illa in se qđ inuolucro
clausū portat. suat qz signatū. f̄si/
des tūc sane pbatioz esse dīnosciē
tū credit qđ nō videt. Quid ma/
gni ē credē qđ videris. et tuis nō
negare oculis fidē. qđ laudis me/
retur Sed si qđ nō videm⁹ sp̄am⁹

per patientiā expectam? et patientia meritū est. Proinde ut nō euacuet meritū fidei: subducatur se visui dās virtuti locū. Vbi de? est. tu nō potes venire mō. venies at postea. Age tñ seqre: qre: non te illa inaccessibil claritas. vl sublimitas a qrendo. detreat: ab inueniendo desperet. Si potes credē: omīa possibilīa sūt credēti. Crede et inuenisti iam credere inuenisse est. Quere ergo votis: seqre adibus. fide iueni. Quid nō inueniat fides? Attingit inaccessa: dep̄hēdit ignota: oprehēdit imensa: apprehēdit nouissima. Ip̄am deniqz et̄nitatē suo illo vastissimo sinu q̄dam mō circūcludit: fidēter dixerim. et̄nā br̄amqz et̄nitatē. quā nō intelligo credo: et fide teneo quā nō capio mēte. Et quidē an omīa fides qrenda ē. si de siq̄dē in dei filios adoptamur: fidē in nobis mūdus odit atqz psequit̄. fide et vincit̄. Porro fides sine opibus mortua ē in semetip̄a. Nec mirum videri pōt si nequaquā vincit̄. q̄ nec viuit q̄dez. Queris q̄nam sit viuīda et victoriosa fides? Illa sine dubio. p quā xp̄s habitat in cordib? n̄ris. Xp̄s enī et vita et virtus n̄ra est. Tādū xp̄s in nobis viuit: q̄z diu viuit fides. At postqz fides n̄ra mortua est. q̄dā mō xp̄s mortu? est in nobis. Porro fidei vitaz opa attestant̄. Sic enī corporis vitā ex motu suo dinoscim? ita et fidei vitaz ex operib? bonis. Itaqz vita quidē corporis.

quintus

aia: p quaz mouet̄ et sentit̄. Vita vō fidei caritas est. q̄a p illā operatur. Vñ et frigescēte caritate fides morit̄: sicut corp? aia recedēte. Quedā enī fidei aia: ip̄a deuotio est. Mors fidei est sepatio caritatis. Nō facit hoīem rectū. fides recta: q̄ non opatur ex dilectione. Sz nec opa q̄uis recta: rectū cor efficere sufficiūt sine fide. Quis enī rectū dicat hoīem non placentem deo? Sine fide aut̄ impossibile est placere deo. Qui non placet deo. nō pōt illi placere de?: nā cui placet deus. deo displicere non pōt.

Ca. xliiii. De spe super cātica smone. li.

e St loc? inter timorē et securitatē. Media videlicet spes. in qua mēs et oscia molli nimiz supposito caritati. stratu. suauissime req̄escit. Est aut̄ cū mens n̄ra formidine pene fuliter p̄mit̄: et donec q̄s p̄mit̄ a spū huiusmodi parūqz hēt de spe de timorē plimū: nō ē ei pax neqz req̄es fluatante nimirū oscia inē spem et timorē maxieqz q̄ a superexcellente timore abundat̄ cruciet̄. Nam timor penā habz. Ceterz si paulatim p̄ incrementū gr̄e cepit deficere timor et p̄ficere spes: cū demū ad hoc ventum fuerit: vt perfectā caritas ex toto foras mittat timorē. nōne eiusmodi aia singulariter in spe constituta videbitur: ac p̄inde in

Libet

pace in ipsū dormire ⁊ reſcē?
Nā qui ſe ſingulariter in ſpe oſtitu/
tum ſentit. nō iam in timore ſeruit
ſed reſcit in caritate: In ſpe vi/
uim⁹. ne deficiamus in tribulatiōe
pnti q̄ in expectatiōe ſim⁹ inde/
ſedibiliū gaudiōz. Neq̄ ei vana
nobis expectatio aut dubia ſpes
videſ. innixa nimirū eterne pmiſſi
onib⁹ vitat. Proſus magna leti/
cia. et exultatio multa nimis: cum
vita venerit. Nō ſolū ip̄a vita. ſed et
pmiſſio vite etne et expectatio iu/
ſtoz leticia eſt: et tanta leticia. vt
om̄e qđ occupiſciſ: ei nō valeat cō/
parari: ſed nūqđ tante leticie ſpes
erit ſine leticia? Quicqđ agendum
ſit: quicqđ declinandū. q̄cquid to/
lerandū: quicqđ optandū: tu es
dñe ſpes mea. Ihec vna mihi oim̄
pmiſſionū causa: hec tota rō mee
expectatiōis: hoc eſt votū meū: ſed
eſt ppoſitū meū: hec intētio cordis
mei. Repoſita eſt hec ſpes mea in
ſinu meo: ⁊ in hac pſeuerabo Pro/
pter te om̄ia detrimētū feci. vt ſter/
cora arbitroz: qm̄ tu es dñe ſpes
mea Si in p̄mia pmittūt: p te ob/
tinenda ſpabo. Si inſurgant ad/
uerſū me prelia: ſi ſeuiaſ mūdus: ſi
fremat malign⁹: ſi ip̄a caro aduer/
ſus ſpm̄ occupiſcat: in te ego ſpa/
bo. Sola nimirū ſpes apđ te dñe
miſeratiōis obtinet locū: nec oleū
miſericordie niſi in vaſe fiducie po/
nis. ſfres hoc ſapere ex fide viuē
eſt. Si hec ſapim⁹: vt quid cundā/
mur abſicere om̄ino ſpes miſeras

vanas: intiles: ſecundōrias. ⁊ huic
vni tā ſolide. tā pfecte. tā bre ſpei
tota deuotōne ai. toto ſeruoē ſps
inherere? Si qđ illi impoſſibile. ſi
quid vel difficile eſt: quere aliud
in quo ſperes: ſed x̄bo om̄ia pōt.
Quid facilius dictū? Si decreuēit
ſaluare nos: otinuo liberabimur.
Si viuificare placuerit: vita in vo/
luntate eius eſt. Si premia largiri
eterna. licet ei qđ vult facere. De/
niq̄ qm̄ in ſe ſperanti deſit illa ma/
ieſtas: que. tā ſtudioſe monet in ſe
ſperari? Plane nō derelinquet ſpe/
rātes in ſe. Adiunabit eos. et libe/
rabit eos. Quare? Quib⁹ meritis?
Quia ſpauerūt in eo. Dulc. causa
attamē efficac: attamē irreſraga/
bilis. Dulciſſima liberalitas in ſe
ſpantibus nō deeſſe. Nō enī dedi/
gnatur eſſe ſpes miſeroz: miſera/
toz et miſericor̄s dñs: nō ſeipſū li/
beratoz. ſimul liberatoz et pte/
toz in ſe ſpantib⁹ exhibē recuſat
Ecce numerā tribulationes ſcđm
multitudinē eaz. ōſolatiōes eius
letificabūt animā tuam: dū nō ad
alia cōuertaris: dūmodo clames
ad eū: dūmodo ſperes in eū. Nē
pe ad om̄nē tentationē ad om̄nē
tribulationē ad oēm deniq̄ cuius/
cunq̄ modi neceſſitatē. aperta eſt
nobis vibs cōfugij: ſinus matris
expaſus eſt: parata ſūt foramina
petre patēt viſcera mie dei noſtri:

Ca. xxv. de caritate ſup
cantica ſermone. pxi.

Prima poptimā caritas
est. Plane incomparabile
Deniq; q̄onaz huic opa
randuz putamus: que ip̄i preferē
martyrio: ac fidei transferēti mon
tes! Porro per caritatē. homo in
deo. et deus in homie est. Quid ei
ita dei vt caritas! Nempe et deus
est. Caritas libertatē donat: timo
rem pellit: laborē nō sentit meritū
non intuetur: premiū non requirit
et tamē plus omnibus v̄get Nul
lus terror sic sollicitat: nulla p̄mia
sic inuitant: nulla iusticia sic exigit
Caritas non querit que sua sunt.
Caritas non irritatur: non preci
pitatur: nunquā excidit: non in fo
neam ruit: et pro retributis malis
cumulat bona O caritas patiens
sed et compatiens. Caritas pati
ens est. sufficit: caritas benigna ē:
cumulus est. Patiens caritas dis
simulat: expectat: sustinet delin
quentem: sed benigna trahit: ad
ducit: conuerti facit ab errore Be
nigna caritas. etia; quos tolerat
amat: et amat ardentē. flet quip
pe caritas. sed ex amorē. nō ex me
rore. flet ex desiderio: flet cuz flenti
bus. O bona mater caritas. que
siue foueat infirmos: siue exerceat
prouectos: siue arguat inquietos
diuersis diuersa exhibens sicut fili
os diligit vniuersos. Cuz te argu
it mitis est: cuz blanditur simplex
est. Pie solet seuire: sine dolo mul
gere. patienter nouit irasci. humiliē

quintus

indignari. Lesa non puocat: spre
ta reuocat. Ipsa q; est hominum
mater et angelorū: non soluz que
in terris: sed etiam in celis sūt pa
cificauit. Ipsa est que deuz homi
placans. hominē deo recōciliauit
Caritatis profecto damna sunt
scandala pusillozum. Nec enim ca
ritas caritatem offendit. aut con
temnit: nec sentit offensam. Nam
se ipsam non potest negare: nec ei
in se diuisa est. Notit potius in se
diuisa coniungere: coniuncta diui
dere nescit. Pacem diligit: cōgau
det vnitati. Sola quippe est que il
lam generat: colligit: solidat et cō
seruat. vbicunq; seruari cognosci
tur in vinculo pacis. Cum omni fi
ducia caritas pulsat ad ostium a
mici. nequaquā putans pati se de
bere repulsam: que amicitiaz ma
trem se nouit. nec veretur: et si gra
tissimū paulisper inquietare ociū.
propter suum negocium. Illa siq;
dem vera et sincera est caritas: q̄
proximi bonum vt nostruz diligi
mus. Naz qui magis. aut certe so
lum diligit suum: conuincitur non
caste diligere bonum. quod vtiq;
propter se se diligit. nō ppter ipm
Amemus et amemur in altero no
bis. in altero nostris consulentes
Nam quos amamus in ipsis p̄se
cto requiescimus. a q̄bus at ama
mur ip̄is nos in nob̄ requiē pam?
Porro amare i deo. caritatē h̄re ē
Stude h̄o p̄p̄ deū amari caritati

Liber

seruire est. Trāq̃ teneo. dilectiōz
dei. et dilectionem proximi. cum
te amo dñe iesu. qui meus prim⁹
es. qm̃ hō es. et fecisti miam. et nū
hilomin⁹ es super omnia bñdīct⁹
deus in secula.

Ca. xxi.

de amore diuino su
per cātica ser. lxxvi

f Lagrās ac vehemēs āor
psertim diuin⁹. cū se intra
se cohibere nō valet: non
attēdit quo ordine qua lege. qua
ve serie. seu paritate vboz ebul
liat: dñm̃ ex hoc nullū sui sentiat
detrimentū. Interdū nec vba req̃
rit: interdū nec voces oīno vllas.
solis ad hoc cōtentus suspirijs. O
amor p̃ceps vehemēs flagrās im
petuose: q̃ p̃ter te aliud cogitare
nō sinis: fastidiis cetera: contēnis
om̃ia p̃ter te. te cōtentus: cōfundis
ordinē. dissimlas vsū: modū igno
ras. totūz qd̃ oportunitatis. quod
rōis. qd̃ pudoris qd̃ cōsiliū iudiciū
ve esse videt: triūphas in te met
ipso: et redigis in captiuitatē fru
sta ad audiendū. legendū ve amo
ris carmē q̃ nō amat accedat. qm̃
om̃ino nō p̃t cape ignitū eloquiū
frigidū ped⁹. Quō ei grece loquē
tem nō intelligit q̃ grecū nō nouit
nec latie loquētē. q̃ latin⁹ nō est: et
ita de cet̃is: sic lingua amor. ei q̃
non amat. barbara erit: erit sic es
sonās: aut cymbalū tinnēs. Amor
reuerentiā nescit ab amādo q̃ppe
amor. non ab honorādo nomiat̃.
Honorat sane q̃ horret: q̃ stupet:

qui metuit: qui mirat̃: vacant hec
omnia penes amante. Propt̃ea q̃
amat amat: et aliud nouit nihil
p̃li q̃z honorū merito. merito stu
pori et miraculo est: amari tñ pl⁹
amat. Exigit de⁹ timeri vt dñs: ho
norari vt p̃r: et vt sponsus amari
Quid in his p̃stat: qd̃ eminet? Nē
pe amor Absq̃ hoc ⁊ timor penā
habz: ⁊ honor nō hēt grām Et q̃
de amore nō venit honor: nō hōz
h atulatio est. Et quidē soli deo
honor et gl̃ia: h̃ hōz acceptabit
neutrū de⁹: si melle amor. cōdita
nō fuerint. Is per se sufficit: is per
se placet ⁊ p̃p̃ se: ip̃e meritū. ip̃e p̃
miū est sibi. Amor p̃ter se nō requi
rit cām: nō fructū: fructus ei⁹ vsus
eius. Amo q̃a amo: amo vt amē.
Ubi autē amor est: labor nō est. h̃
sapor: qm̃ amanti nihil difficile ē.
Amor dñm̃ nescit. Per se satis s̃
iectus est: obsequiū sponte: gratis
obtemperat: libere reueret̃. Amat
et deus: nec aliunde hoc habet: h̃
ip̃e est vnde amat. ⁊ ideo vehemē
tius: quia nō amorē. taz habet q̃z
hoc ip̃e est. Meminē suspicit amor
sed ne despicit quidē. Om̃es ex eq̃
intuetur: qui perfecte se amant: et
in seipso cēlos humiles q̃z contē
perat: nec parces modo. sed vnūz
eos facit: Magna res amor. Naz
cum amat deus. nō aliud vult q̃z
amari: quippe q̃ ob aliud nō amat
nisi vt ametur. sciens ipsos amore
beatos qui se amauerint.

Ca. xxvii. de violentia amoris diuini super caritica sermone. lxiij.

o Suauitatem. O gratiam. O amoris vim: sumus oim. imus factus e oim. Quid hoc fecit? Amor dignitatis nesci? dignatione diues: affectu potens suasu efficax Quid violenti? Triumphat de deo amor: vt scias amoris fuisse. q plenitudo effusa est: q altitudo adequata est: q singularitas associata est. Deus no modo amans. sed amor est: et sola amoris vicem requirit et fide. Quoni amet amor? Et qd ta cordiu vita qz deus meus iesus? Is vere est et amans et amabilis: et totu quod de ipo est. Vere est. qn ipe est no aliud sane qz ipa veritas. Quis si dus verus ve aie amor: nisi vtique is quo veritas adamat? Rationis sum opos: vitatis su capax: huius nā no forez. si amor mihi defuerit. No su securus a securi: si absqz eo inueniar. Valde oimino m amandus est per que su. viuo. sapio. Si ingratus suz. et indign? Dignus plane est morte. qui tibi dñe Iesu recusat viuere. et mortu? est: et qui tibi no sapit. desipit: et q curat esse nisi ppter te: p nihilo est et nihil est Propter temetipm de? fecisti oia et qui esse vult sibi. et no tibi: nihil esse incipit inter omia. Pro his ergo ita sum amas te quatu possu. sed est qd me plus mouet: plus vrgit: plus accendit: sup omia inqz

quintus

reddit amabilem te mihi Iesu bone. calix quem bibisti: opus nre redemptionis: hoc oimino amore nostru facile vendicat totum sibi Hoc est qd no straz deuotione et blandius allicit. et iustius exigit: et artius stringit: et afficit vehemēti?

Ca. xxviii. de continentia in sermone post ocl. ephe cui? initiu est In opib? dñi.

c Continentia deberi carni quis nesciat? Continentia castitatis diluitur quicqd ante luxuria inqnauit Continentia restringit corpus ne deinceps p mortiferas voluptates defluat. Qui fornicatur in corpus suu peccat. magno illud priuans hore: et pauendo adhiens. pudendoqz de/decori: tollens membru rpi: et faciens meretricis. Ego aut non ab ea tantu que ta abominabilis est. sed ab omi voluptate carnis continendu dico Quippe spiritus sanct? discipline effugiet fictum: quod e vita incontines. Porro cotinentia non habet meritum apud deu: que gloriam requirit huanā. Ideo qz maxime opus est puritate intenti/onis. qua soli deo mens. et place appetat. et valeat inherere. Nec ei aliud est inherere deo qz videre deum: quod solis misericordiis singulari felicitate donat Nimiru tuc pfecta est virtus otinentie. qn in vnitate fidei cu primis coter viuentes no supplicij metu. vl hūane laudis appetitu. sed solo diuini

Liber

amoris obtentu a peccatis nos continemus: quia continentia crebris validis q3 temptatoris ictibus resistere nō pōt: nisi eius grā pteget.

Ca. xxxi. de abstinentia In sermōe de dñica post octā. ep̄b̄ie q̄ sic ordit̄ In opib' dñi

q̄ **¶** Mod maculauēat crapula. abstinentia mūdet. Afflictio corporis mūdicia est

Ego interdū abstineo: sed abstinentia mea satisfactio est pro peccat. Abstinebo a vino: q̄a in vino luxuria est. Aut si infirmus sum. modico utar. Abstinebo a carnibus: ne dum nimis nutriunt carnem. sūmul et carnis nutrianē vicia: Panes ip̄m cū mēsurā studebo sumēne onerato ventre stare ad ozandū tedeat: sed ne simplici q̄de3 aq̄ ingurgitare me assuescā: ne distensio vētris vsq3 ad titillationē peit̄tingat libidinis. Vinū et sūtia mulsum et pinguis: corpi militāt non spiritui: frixuris nō aia saginat̄ s̄ caro. Piper. gingiber. ciminū. saluia. et mille hui' mōi sūt spēs falsa: mentozū palatū quidē delectant sed libidinē accendūt. Prudenter. sobrieq3 ouersanti: satis ad omne cōdimentū sal cū fame Qua sola n̄ expectata n̄cē est alias atq3 alias lucis ēfneis confici pmixtiōes: q̄ videlz 7 palatū reparēt: gulā prouocent: excitēt appetitū Malū ēgo voluptas corporis. bonū vero afflictio est. Est enī martirij gen' 7 effusio quedam sāguinis. in q̄tidiana

corpis afflictione: illo nimirū quo mēbra cedūt ferro: horroē q̄dē mitius: sed diuturnitate molesti'. Sic q̄ppe infirmis et pusillis cor/de n̄cē est: vt quē semel p xpo ponere nō sufficiūt: saltē mitiori q̄dā sed diuturno martyrio sanguinē sūdāt Quis dō p̄dest tpare a voluptatib': et inuestigādis diuersitatibus cōplexionū cibozūq3 varietatibus exq̄rendis. q̄tidianā expēdere curā? Legumina inq̄t v̄tōsa sūt: caseus stomachuz grauat: lac capiti nocet: potū aq̄ non sustinet pecc': caules nutriūt melancoliā: colerā porri accendūt: Pisces de stagno aut de lutosa aq̄ mee penitus cōplexioni nō cōgruūt. Quale est hoc. vt in totis fluijs. agris. ortis. cellarijs. ne reperiri vix possit qd comedas. Puta te q̄so monachū esse non medicū. nec de cōplexione iudicādū. s̄ de p̄fessōe:

Ca. xxxi. de paupertate xpi In sermōe de vigilia natiuitatis q̄ ordit̄ Sonuit vox leticie

o Anniū bonoz eterna in celis affluentia suppetebat: sed paupertas non inueniebatur in eis. Porro in terris abūdabat 7 superabūdabat hec spēs et nesciebat homo precii ei' Ihs itaq3 dei filius concupiscēs. descendit vt eaz eligat sibi: et nobis sua estimatione faciat preciosā Descendit ab inenarrabilib' celi diuitijs et veniens in mundum: nec istas q̄lescunq3 diuitias habere voluit

sed in tāta pauprate venit: vt na/
tus otinuo poneret in p̄sep̄io: q̄a
nō erat loc⁹ in diuersorio. Et vere
magna abusio. nimis magna: vt
diues eē velit h̄miculus vilis: p̄p̄e
quē de⁹ maiestati. et dñs sabaoth
vult paup fieri. Mitior denique
xp̄i paup̄tas: cūctis opibus: cun/
ctis q̄ thesauris. Quid enīz hūili
tate ditius q̄ p̄ciosi⁹ inueniē qua
nimīz regnū celoz emitt: ⁊ diuina
gr̄a adq̄rit? Nis obtinere celuz?
Paup̄tatis vilitatem āplectere. et
tuū erit. Nō enī paup̄tas h̄tus re
putat sed paup̄tatis amor. Amici
cia paupey. regū amicos constituit
Amor paup̄tati. reges. Regnū de
niq̄ celoz paupey est. Bt̄us qui
post illa non ab̄it. q̄ possessa one/
rant. amata inq̄nant. amissa cru/
diant. Magna q̄dā pēna est paup
tas: q̄ tā cito volat in regnū celo/
rū Nā paup̄tati nō tātū p̄mittit
q̄tū dat. Nidē? at paupes ali
q̄s q̄ si verā h̄rent paup̄tatē: n̄ a/
deo pusillanimes inuenirent et tri
stes: vtpote reges et īges celi Sz
hi sūt q̄ paupes esse volūt. eo tam
pactō vt nihil eis desit: et sic dili/
gūt paup̄tatē. vt nullā inopiā pa/
tiant. Ihoies aut bone volūtatis
q̄ xp̄iana volūtate diuicias paup
tate omutarūt: et etiam nō hitas
tanq̄ hitas otempserūt: relinq̄e
tes om̄ia p̄pter xp̄m. sic et ip̄e reli
quit om̄ia p̄pter ip̄os. sequunt̄ eū
q̄cunq̄ ierit. felix volūtaria pau/
pertas. relinq̄ētū om̄ia: et sequē

quintus

tiū te dñe iesu Vere martirij gen⁹
paup̄tas volūtaria Quid mirabi
lius. aut q̄d martiriū graui⁹ est q̄
inē epulas esurire: inter vestes mē
tas et p̄ciosas algere: paup̄tate p̄
mi inē diuicias: q̄s offert mūdus
quas ostentat malign⁹: q̄s deside
rat n̄ ip̄e appetit? An nō merito
coronabit: qui sic certauerit? No/
lūtaria paup̄tas suos a gemia im
pugnatiōe. q̄ hui⁹ mūdi amatoēs
expugnant. reddit securos. scilicet
p̄pria inuidia et aliena: paup̄tas
enī duz putat misera. aliena caret
inuidia. ⁊ quia est voluntaria ne/
mini quicq̄ inuidet:

Ca. xxxi. de tribulatione In
sermone de palmis
Non sine causa

h Ecce est via vite tribulatio
p̄ns: via gl̄ie. via ciuitat.
hitaculi: via regni. Ttilis
tribulatio que p̄bationē opatur:
ducit ad gl̄iam. Om̄e gaudiū exi/
stimem⁹: cū tribulationes varias
inciderim⁹ Res enī n̄cia tribulatō
q̄ in gl̄iaz vertit. tristitia q̄ in gau
diū mutat. Gaudiū sane longuz.
q̄d nemo tollat a nobis: gaudiū
multiplex. gaudiū plenū. Bonum
ergo magis n̄citas q̄ voluptas.
q̄ cū vtraq̄ res citius trāsiat: al
tera penā h̄eat. Altera sit paritu/
ra coronā. Res necessaria ista ne
cessitas. que coronam parit. Glo/
riemur in tribulatione. in ea liqui/
dē spes glozie. imo et ip̄a in tribu
latōne gloria cōtinetur: sicut spes

Libet

fructus in semine. In hunc modum mors regnum dei intra nos est. thesaurus ingens in fictili vase. in agro vili. Est inquit sed absconditus est: latet gloria. abscondita nobis est in tribulatione. Cum ipso super in tribulatione ait deus. et ego aliud interim quam tribulationem requiram. Mihi adherere deo bonum est. Descendit ut apparet. his qui tribulati sunt corde: ut nobiscum sit in tribulatione nostra. Num scimus quod sit nobiscum in tribulatione? Ex eo utique quod in ipsa tribulatione sumus nos: Quis enim sustineret. quod subsisteret. quod persisteret sine eo? Bonum mihi domine tribulari. dummodo ipse sis mecum: quod esse sine te vel in celo. Num probat fornax. et viros iustos tentatio tribulationis. Ibi. ibi cum eis es domine. ibi in nomine tuo congregatis mediis altas. Quid trepidamus? quod cum sumus: quid refugimus? hunc caminum? Sicut ignis. sed dominus nobiscum est in tribulatione. Quando autem erimus nos cum ipso? Nimirum quando rapiemur obuiam christo in aera: et sic semper cum domino erimus: si tamen curemus eum interim nobiscum habere. ut sit comes vie: qui patrie redditus est futurus: imo qui tunc presentia. mors sit via. In plenitudine gratie nobiscum est: in plenitudine glorie erimus nos cum ipso:

Ca. xxxij. De pacia ad adag.
mors. B. Si manes
v. Era paciencia est pati vel
agere contra quod libeat: sed
non propter quod liceat. Pauperem
equo auro ferre. Virus pacien-

tia est. Episcopo appetere sapientie laus est. Impatia. aie perditio est. Siqui de propter impatientiam quam pacia caruerit perierit. Omnes qui pie volunt vivere in christo. persecutionem patiuntur. ita ut cum nunquam desit eis pie velle: non semper tamen assit et perficere per bonam voluntatem. Sic enim impiorum est piorum bonorum propositis assidue reluctari sic contra pietatem non est. propter aduersitatem. quod quis iusta et sancta desideria paucorum plerumque non perfici. Qui patientiam non habuerit. perdet iustitiam: sed est vitam perdet: hoc est perdet animam suam. Vide opera domini: flagellatus. spinis coronatus. clavis confossus. affixus patibulo. obprobrium saturatus. oim tamen dolorum immemor ait. ignosce illis. Vide ergo ne per impatiam pereas. sed vniuersa pro deo sustine. quia pro te maiora sustinuit: et apud quem pacia infructuosa non erit. Virumque es tamen domine speculum paciendi: et premissum patientis. Tu doces manus meas ad plium exemplo virtutis tue. tu caput meum post victoriam tue coronas presentia maiestatis. Virumque fortiter provocat ac vehementer accendit. In utroque mirabile tibi me allicis: uterque funis violentissimus ad trahendum. Trahe me propter te. libenter te sequor: libentius fruor: Quam pauci propter te o domine ire volunt cum tamen ad te pervenire nemo qui nolit: hoc sciatis? cum dicitis: quia delicias in dextera tua usque in finem. Et propterea volunt omnes te frui: ac non ita et imitari. Conregnari cupiunt: sed

non compati. Nō curant querere
quē tamen desiderant inuenire: cu-
pientes consequi sed non sequi

Ca. xxxij.

De Iustitia In sermōe de aduentu
dñi Qui incipit In aduentu dñi:

Iustitia virtus est: quod
suū est unicuiq; tribuens.

Tribue ergo trib' que sua
sunt: redde supiori: redde inferiori
redde equali: cuiq; quod debes.
Redde inq; reuerentiā prelato et
obedientiā: quaz altera cordis:
altera corpis ē. Nec em̄ sufficit ex-
teri' obtēpare maiorib' nr̄is: nisi
ex intimo cordis affectu sublimi-
sentiam' de eis. Sic et fratrib' no-
stris inter q̄s viuim' ip̄o iure fra-
ternitatis ⁊ societatis humane. cō-
siliū sum' et auxiliū debitores. Nec
em̄ volum' vt et ip̄i nobis impen-
dant. consiliū quo erudiat ignorantia
nr̄a. Auxiliū quo iuuat infirmi-
tas nr̄a. Sed nullū ego consiliū me-
lius arbitror q̄: si exēplo tuo ffr̄ez
tuū sic docere studeas q̄ oporteat
et q̄ nō oporteat fieri: puocās eū
ad meliora: ⁊ consulens ei nō verbo
neq; lingua s; ope et veritate. An
vero vtili' aut efficaci' auxiliū ali-
quod est q̄: vt oēs deuote p̄ eo: vt
nō dissimules redagūē culpas ei'
vt nullū ei offendiculū ponas: et
solicit' sis quantū p̄uales tanq̄
angel' pacis de regno dei scanda-
la tollere: et occasiōes scandaloz
penit' remouere. Si talē fraticō-

quintus

filiariū et auxiliariū exhibes: red-
dis ei qd̄ debes: nec h̄z vñ causeē.
Porro si cui forte p̄lat' es huic sñ
dubio teneris debitor solitudinis
amplioris. Exigit a te et ip̄e custo-
diā et disciplinā. Custodiā quidē
vt possit cauere peccatū. Discipli-
nā vero vt qd̄ minus cauit: mini-
me maneat impunitū. Qd̄ si nemi-
ni frat' p̄esse videris: habes tñ s̄
te cui custodiā et disciplinā opor-
teat exhiberi. Dico aut̄ corp' tuū
qd̄ sine dubio regendū accepit spi-
rit' tu'. Debes ei custodiā vt nō re-
gnet in eo peccm: nec membra tua
arma fiant iniquitati. Debes et dis-
ciplinā vt dignos faciat penitētie
fruct': castigatū et subditū seruitu-
ti. Longe tñ grauiori ⁊ piculiosiori
debito tenentē astricti q̄ p̄ multis
aiab' reddituri sūt rationē. Est at̄
iustitia qd̄az stricta ⁊ angusta val-
de: nec preponē se eq̄li: nec eq̄re p̄-
posito. Isti' diffinitio ē: redde
unicuiq; qd̄ suū ē. Altera latior et
amplior iustitia nec equari se pari
nec inferiori se preponē. Sicut em̄
grādis et grauis supbia est p̄fer-
re se equali aut equare p̄lato. Ita
magne hūilitatis ē inferiorē se ex-
hibē eq̄li aut eq̄lez inferiorē. Maxi-
ma et plena est iustitia inferiorē ex-
hibē: etiaz ip̄i inferiori. Sic em̄ sū-
ma et intolerabilis supbia ē sup̄-
iori se p̄ponē: ita inferiori subdē. sū-
ma ⁊ plena iustitia est. Studeam'
obsecro adimplere omnē iustitiā
ip̄a em̄ est via p̄ quā ad letitiā ve-

Libet

nif. Nā letitia premiū est: Iustitia
vero meritū et materia

Ca. xxxiij

De misericordia i ep̃la ad Guido
nē triū fontium abbatem

Misericordia affectio est q̃ nec
voluntate coerceat nec rōni
subficiat: q̃n̄ non eā q̃sq̃ in se p̃tra/
hit volūtario metu: s̃ ip̃a p̃as mē
tes ad op̃assionē dolētū necessa/
rio cogit affectu: ita vt etiā si pec/
catū esset misereri. etsi multū vellē
nō posse nō misereri Pōt q̃dez rō
vel volūtas affectui effectū subtra/
hē: s̃ nunq̃d ip̃z affectū euellē? Ju/
sticia mēitū q̃rit. mīa mīeriā intue/
tur. Vera mīa nō iudicat s̃ afficit
nō nitit̃ discussiōe: occasiōe otēta
Nō em̄ expectat̃ rōybi affectū tra/
hit. Mens siq̃dez quā semel afficit
charitas: sui iuris esse nō finit̃ Me/
tuit q̃ nescit: dolet q̃ nō optet: soli/
citāt pl̃ q̃z voluerit: et vñ noluēit
op̃ati: nolēs miseret̃ inuita Sūt
q̃daz misericordes de his que ad
ip̃os nō p̃rinēt. q̃ scandalisat̃ q̃
nō dat̃ om̄ib⁹ abundant̃: sic tñ vt
ip̃i ne in modico q̃dez grauent̃. q̃
si misericordes essent: de suo facē
deberēt mīaz. si nō p̃nt de terrena
substantia: de volūtate bona dar/
rēt his q̃ õtra eos forte peccāse vi/
derent̃ indulgentiā: darēt dulce si/
gnū: verbū bonū q̃d est sup̃ datū
optimū: vt eoz mētes ad peniten/
tiā puocarēt. Deniq̃z et his oib⁹
q̃s in p̃ccō esse agnoscerēt: op̃as

tionē impenderēt et õronez Allo/
q̃n mīa illoz nulla ē: et mīam õse/
quētur nullā

Ca. xxxv

De correptiōe In sermone de na/
tiuitate sancti Johānis baptiste

Rguere et increpare interdū
necesse ē. S̃ferueat ergo i nob⁹
amor iustitie odiū iniquitatis Ne/
mo fr̄is vitia palpet: p̃ccā dissimu/
let nemo. Nemo dicat. Nūq̃d ego
sū custos fr̄is mei. Est em̄ õsentire
silcre cū arguē possis: et scim⁹ q̃z si/
milis pena faciētes maneat et õse/
tiētes. Blanda etsi piculosa laus.
cū laudat̃ p̃ccōz in desiderijs aīe
sue. Iust⁹ corripit in mīa: p̃ccōz a/
dulat̃ i impietate ille vt curet: iste
vt occultet q̃d erat curandū Dū
em̄ carpunt̃ vitia et inde scādaliū
oriūt̃: ip̃e sibi scādali causa ē. q̃ fet/
cit vt argui debeat: nō ille q̃ argu/
it Inest nature si p̃ccō nō obsole/
scat grata et egregia suauitas: vt
molliorē magis ad op̃aciēdū pec/
cātib⁹ q̃z ad indignandū asperiorē
sele sentiat. Etem̄ si peccāti hōi hō
p̃ccōz minime indignat̃ s̃ magis
ei piū exhibet op̃assiois affectum.
hoc scim⁹ vñ venit. Ex considera/
tōe nāq̃z sui ip̃i⁹ cuiq̃z venit māsue/
tū eē ad oēs. dū hō vt pie õdescē/
dē sciat p̃occupatis in p̃ccō: consi/
derat se ip̃m: ne et ip̃e temptetur.
Abinc deniq̃z amor p̃rimi radicez
trahit: ex intimis sane hūanis af/
fectib⁹ p̃mordia ducit sui ori⁹ frat/
na dilectio. et de insita hōi ad se

ipm naturali quadam dulcedine tanq̃ humore terreno. sumit pcul dubio vegetationez ⁊ vim p quā spirante gratia desup fruct' parturit pietatis: vt qđ sibi anima naturaliter appetit: nature cōforti id est alteri hōi: iure quodā hūanitatē ubi poterit ⁊ oportuēit nō exstimet denegandū. sed sponte et libēs impertiat. Neq̃ carnales cōcupiscentie in nobis decorē nature fedant. mentē curis et sollicitudinib' lacerant. socialis gratie suauitatē extermināt hōis ergo dū satī facere singulariter volum': boni nos socialis ac cōmunis singulari suauitate priuamus. qđ in cōmune dulci' possidet: qđ participatione nō minuit. participatōne nō amittit: et natura ad indignanduz qđ ad cōpaciendū sit paratior. Inde homo tanq̃ omnino exut' hoie in quo vult sibi cum op' habet ab hōib' subueniri: nō vult ipē hōib' opus habētib' subuenire. Magis aut iudicat: spernit: irridet: homo hoies: delinquētes peccator: non cōsiderās se ipm: ne ⁊ ipē temptet

Ca. xxxvi

De beniuolentia. In epistola ad Bernardum de portis

Ibens do: inuitus perdo
Scim' qm̃ speranti gratia: modica min' grata euenire solent. Qđ aut non venit gratū: potū est nō datū. Scio qđ dē dare qđ accipe beati' esse. sed si

quintus

deē qđ danti honestū: accipienti vtile sit. facta factis cōpēsae oportet: sed reb' paup sū et virib'. Eq̃bo ergo beneficia votis q̃ factis nō possū Desiderijs diues sū: affectib' abūdo. Et certe ver' benefic' ampli' nō req̃rit. Nā quō benefic' qđ non et beniuol' sit? Porro beniuol' nil sibi cari' ipa existimat beniuolentia qua et beniuol' nominat: et benefic' est. Deniq̃ beniuolentia fruct' est beneficij. nisi qđ forte beneficiū putet qđ spe emēit aut timore dimiserit. Sed qđ non videat hoc relictū: illud venditū: neutp̃ datū! Oportet at beneficiū vt vere sit. esse gratuitū. Dāti itaq̃ rependi quicq̃ grati' ab accipiente nō p̃t: qđ si gratū habuerit qđ gratis accepit Et beniuolētia creat de beniuolentia dantis in animo accipiētis: beneficio qđem interueniente hoc ac me fateor locupletē. hanc de corde pleno dignā pfecto offero remunerationē meo benefactori. hanc deuot' immolo sacrificiū laudis. factori omniū p salute mei benefactoris

Ca. xxxvii. nunes

De p̃seuerantia In epla ad Iacob
Perseuerantia sola virtutū coronat. Perseuerantia sola meret iustis gloriā: coronā virtutib' Proius absq̃ p̃seuerantia nec qđ pugnat victoriam: nec palmā victor cōsequit Vigor virium: virtutū consummatio est

Libet

nutrix ad meritū: mediatrix ad p/mau. Soror est paciētie: ostētie fili/ lia: amica pacis: amicitiaꝝ nod⁹: vnanimitatis vinculū: pugnacu/ lū sādītatis Tolle pseueratiā: nec obsequiū mercedē hz: nec bñficiū grāz: nec laudē fortitudo Deniqz non q̄ cepit: s̄ q̄ pseuerauerit vsqz i finē: hic salu⁹ erit. Si cautela Sā psonis: s̄ Salomonis deuotio pse uerantiā retinuisse: nec is pfecto p̄uaret sapientia: nec ille virib⁹. B sūme honestatis insigne: hanc to/ ti⁹ pbitatis vnicā fidēqz custodē custodiri firmiter hortor.

Ca. xxxviii

De testimonio cōscientie In scdo libro de cōsideratione

Efecta cuiqz et absoluta excusatio: testimoniu cōsci/ entie sue. Volo gloriēris testimonio cōscientie: s̄ nō min⁹ vt eodē ipso hūilieri. Rara vox nihil mihi cōsci⁹sū Cautior in bonis am bulas: si et mala nō lateāt. Quā/ obrē noueris te vt inter āgustias q̄ nō desūt fruaris cōscientie bono magis autē vt scias qd desūt tibi. Nā cui nō desūt? Oia illi desūt q̄ ni hil sibi deesse putat. Nihil hac lu/ ce clari⁹: nihil hoc glorioſi⁹ testio/ rio: cū veritas in mente fulget: et mēs in veritate se videt. Sz q̄lez? Pudicā: verecundā: pauidā: circū spēdā: nihil penit⁹ admittentē. qd euacuet gloriā cōscie attestātis in nullo cōsciāz sibi. quo erubescat p/

sentia veritati. Hoc plane ē q̄ sup oia bō aie diuinos oblectat aspe/ ct⁹ Testimoniu cōscie vep est cū spi ritussand⁹ testimoniu phibet spūi nfo. Porro hoc testimoniu i trib⁹ cōstē credo. Necessē est em̄ primo oim credē q̄ remissionē pccōꝝ ha bē nō possis: nisi p indulgentiā di Deinde q̄ nihil p̄lus habē q̄as opis boni: nisi et hoc dederit ip̄e. Postremo q̄ vitā eternam nullis potes opib⁹ pmereri: nisi gratis tibi de⁹ et illa. Quis em̄ p̄t facere mundū de immūdo cōceptū semie nisi q̄ sol⁹ est mund⁹? De opib⁹ qz bonis certū om̄ino ē: q̄ nemo ea habeat a se ip̄o. Nā si stare nō po tuit hūana natura adhuc integra q̄nto min⁹ potēit p se ip̄az resurgē iā corrupta? Certū ē ad suā origi/ nē vniuersa quātū in eis est tendē et in eā sp̄ partē esse p̄liuiozē. Sic et nos qz de nihilo creati sum⁹ cō stat: qz si nobis ip̄is relinq̄mur in pccm sp̄ qd nihil ē declinam⁹. Jā vero de vita eterna scim⁹ qz non sūt v̄digne passionēs hui⁹ t̄pis ad futurā gloriā: nec si vn⁹ emēs susti neat. Neqz em̄ talia sūt hoim meri ta: vt ppter ea vita eterna debea⁹ ex iure: aut de⁹ iniuriā aliquā face ret nisi eā donaret. Nā vt taceam q̄ merita oia dei sūt dona. et ita hō magis ppter ip̄a deo debitor est: qz de⁹ hōi Quid sūt oia mētra ad tantā gloriā? Ideoqz si credis pccā tua nō posse delēi: nisi ab eo cui soli peccasti: et in quē pccm nō

cadit: bñfacis Sz adde adhuc vt
et h̄ credas qz p ipm tibi pcca do
nāt. Hoc est testio^m qđ phibet in
corde nro spūsanā^r dicēs: Dimis
sa sūt tibi pcca multa. Ita de meri
tis qz: si credis nō posse habē ni/
si p ipm: nō sufficit tibi donec tibi
testimoniū phibeat spūs veritatis
qđ ea habes p illū. Sic et de vita
eterna habeas necesse est: testimo
niū spūs. qđ ad eā diuino sis munē
puentur^r. Ipse em̄ pcca condonat
ipse donat merita: et p̄mia: nihilo
min⁹ ipse redonat

Ca. xxxix.

De pace In epla ad epos aqta
nie

It^r in pace adquiri^r: in
pressura pbat^r. approbat^r
in victoria. Dū vsurpant
hoies gloriā: turbāt pacē. Solus
gloriā meret^r qđ facit mirabilia so
lus. Porro aut cū nro genē bene
agit si dat frui pace dei: pace cuz
deo. et qđez feliciter. misericordiē.
Quonā ergo modo stat pax hoiz
corā deo vel cū deo si deo nō p̄t es
se apud hoies tuta gloria sua? O
stulti filij. Adaz qđ otemnētes pacē
et gloriā appetētes: et pacē pōūt
et gloriā. Gloriā meā inq̄t dñs al
teri nō dabo. Quid ergo dab no
bis dñe qđ dabis nobis? Pacē in
q̄t do vobis pacē relinquo vobis
Sufficit mihi: gratanter suscipio
qđ relinqs: et relinquo qđ retines
Pacē volo pacē desidero. et nihil

quintus

ampli⁹. Cui nō sufficit pax: nō suf
ficies tu. Tu em̄ pax nra. hoc mihi
necessariū. hoc satis est recōciliari
tibi: recōciliari mihi. Abiuro glori
am p̄sūs: nec sacrileg⁹ sū inuasor
glorie tue. Tibi dñe. ubi glia tua
maneat illibata: mecum bñ agit si
pacē habuero. Est homo pacar⁹ qđ
bona p bonis reddēs: qđ in se est
nemini vult nocere. Est ali⁹ paciēs
qđ nō reddēs mala p malis: etiaz
potēs est sustinē nocentē. Est et pa
cific⁹ qđ bona p malis reddēs: in
p̄mptu hz etiam pdesse nocenti.
Prim⁹ quantū in ipso est pacē hz.
scōs pacē tenet. terti⁹ pacem facit.
Prim⁹ paruul⁹ est et facile scanda
lisat^r. scōs in paciētia sua possidet
aiāz suā. terti⁹ multoz aiās lucri
facit. Sūt qđaz qđ si viderint quē/
piā vel leuiter scandalisatū: valde
soliciti sunt quō eū in pacē reducē
possint: et viderent^r pacifici. nisi qđ
eoz omotio si forte quicqz cōtra
eos factū: viditū ve videbit^r. tardi⁹
vniuersis poterit difficili⁹ qz sedai
Qui nimiz si vere pacē diligerent
haud dubiū qñ eā q̄rerēt sibi ipis
Pax igitur vobis a vobis sit: et
om̄e qđ extrinsec⁹ minari videt^r nō
terret: qz nō nocet. Nā ecōtrario:
quicqđ foris blādiri appareat nul
la est p̄fecto solatio: si intus qđ
absit semiariū discordie germiare

Ca. xl

De contemptu mundi In epistola
ad Sophiam virginem

Liber

Nullax mūdi gloria digne
respuit flos feni ē: vapor
ad modicū parēs Ipse ei?
Quiscūq; stat? Nōne pl? anxietatis
q; iocunditatis hz? Dū vendicas
vū defendis: dū inuides: dū suspi
caris: dū sp ambis q nō habes: et
nōnullis adeptis: ad q̄rēdi ardor
non minuit: q̄ req̄es in gloria tua?
Siqua tñ est p̄terit iocūditas: nō
reditura. Ceterū videas eā q̄ plu
rimos nō apprehendē: et emnē p
paucos. Cur hoc? Profecto qz ne
cessitas multoz: est virt? paucoz.
O seculū neq; q̄ solos tuos sic so
les beare amicos vt dei facias ini
micos: osequent et indignos cōsy
lio beatoz. Plane em̄ q̄ amic? vult
esse tuus: inimic? dei ostituet. Ami
c? itaq; mūdi excludit a cōsilio ami
coz dei. Gustato spū necesse ē de
sipe carnē: affectū celestia: trena
non sapiunt: eternis inbianti fasti
dio sūt trāsitoria Om̄is em̄ delecta
tio hui? mūdi: vniuersa ei? gr̄a: q̄c
q̄o deniq; in eo cōcupiscit: p̄suis
modicū est. in illi? felicitatis in illi?
glorie. in illi? beatitudinis opatio
ne: si tñ vel modicūz dici debet et
nō poti? nihilū. Filij Adā gen?
auaz et ambitiosū. Audite. Quid
vobis cū terrenis diuitijs et gl̄ia
tpali: q̄ nec vere nec vfe sunt? Ne
re diuitie nō opes sūt: s; virtutes:
quas secū cōscientia portat vt in p
petuū diues fiat. Certa nimiz mū
di breuitas: et ipi? qz breuitatis fi
nis incert? sepe viuētē deserūt. nā

morientē nec raro sequūt. Nilis ē
et ad nihilū vtilis mūdiālis cōsola
tio. et qd̄ magis est metuendū. etiā
vere ac salubris cōsolatōis ē impe
dimentū. Quid em̄ hic nisi labor et
dolor et afflictō spūs? Comedē ap
petis. qz fames te cruciat. Vtrūq;
labor est. S; qz fames grauior ē:
comedē nescis esse laborē Deniq;
postq; fames depulsa fuerit: vide
si nō q̄ui? ducis comedē q̄ esurire
Sic se hnt vniuersa sub sole. vt ni
hil sit in eis vere iocūdū. s; ab vno
sp trāsire velit homo ad aliud: so
laq; vicissitudine releuet. Om̄e siq;
dē laboris remediū: altē? laboris
initū est. Nemo in hoc seculo neq;
qd̄ vult habē pōt. q̄quidē nec ius
ti? iustitia satiat: nec voluptuosus
voluptate: nec curiositate curios?
nec ambitiosus inani gloria. Ne
aūt. his q̄ vanā et trāsitoria leti
tiā querūt. Cū em̄ de trāsitorijs q̄
rūt letitiā: nō potēt nō trāsire trās
cuntib? his de q̄b? erat. Sicut em̄
lignis deficientib? ignis deficit: sic
mundo? transit et cōcupiscētia eius:
haud dubiū qn letitia qz Videat
secularis aia: videat et intelligat:
qm̄ extrema gaudij lud? occupat.
Ihic est eni trāsitorie letitie finis:
hic est fruct? glorie tpalis

Ca. xli

De solitaria vita Sup cantica ser
mone. xl

Sancta anima sola esto: vt
o soli oim serues te ipam quē

quintus

ex omnib' tibi elegisti sfuge publicū
sfuge domesticos Secede ab ami-
cis et intimis. Nihil tibi et turbis:
nihil cū multitudine ceteroz Jpm
obliuiscere pplm tuū ⁊ domū pñs
tui: et ocupiscet rex decorē tuum.
Secede ergo: s' mente nō corpe: s'
intentione: sed deuotione: sed spū.
De' em spūs reqrit nō corpis so-
litudinē. quanq̃ et corpe interdū
nō ociose te sepas cū oportune po-
tes. p'sertim in tpe orōnis De cete-
ro sola indicit tibi mētis solitudo
et spūs. Sol' es si nō omnia co-
gites: si nō affectes pñtia: si despi-
cias qđ multi suscipiunt: si fastidi-
as qđ omīs desiderāt: si iurgia de-
uites: si damna nō sentias: si nō re-
cordēis iniuriarū Alioqn nec si sol'
corpe es. sol' es Sol' es in quāta-
cūq̃ verferis hoim frequētia. ran-
tū caue aliene cōuersatōis esse aut
curiosus explorator: aut temēari'
iuder. Etiāsi pperā actū qđ depre-
hēdas: nec sic iuices primū: ma-
gis aut excusa. Excusa intentionē
si opus nō potes: puta ignorātiā:
puta surreptionē: puta casum. Qd
si omēz omīno dissimulationez rei
certitudo recusat. suade nihilomi-
n' ipe tibi: et dīcīto apđ temet ipm
Vehemens fuit nimis temptatio.
Quid de me illa fecisset si accepis-
set in me similiter potestatem

Ca: xlii.

De memoria dñice passionis In
quibusdam sententijs

Quā indebita miseratio.
qđ gratuita dilectio. qđ ino-
pinata dignatio. qđ stupē-
da dulcedo: qđ iniūcta māfuetudo
regē glorie p despiciatissimo dñi-
culo crucifigi. Quis audiuit vnq̃
tale. d qđ vidit huic file! Dix em p-
iusto qđ morit: ipe p inimicis et p-
iniustis mortu' est: eligēs exulare
a celis vt nos reportaēt ad celos
Amic' dulcis: osiliari' puidēs: ad-
iutor fort. Proinde memor ero qđ
diu fuero laboz et doloꝝ qđ ptu-
lit in p'dicando: fatigationū in dis-
currēdo: temptationū in ieiunādo
vigiliarū in orādo: lachrymarū in
opatiēdo Recordabor etiā dolo-
rū ei': sinitioꝝ: sputoꝝ: colaphoꝝ.
subānationū. exprobrationū. cla-
uozū. horūq̃ similiū: q p eū et sup
eū abundanti' transierūt. Ihec me-
ditari dixi sapiar: in his iusticie m-
pfectionē ostitui: plenitudinē scien-
tie: diuitias salutis: copias merito-
rū. Ihec me erigunt in aduersis: in-
p'speris repmūt: et inter leta tristi-
aq̃ vite: pñtis: via regia inceden-
ti. tutū p'bent vtrobiq̃ ducatum:
hinc inde mala imminētia ppulsan-
do. Ihec mihi siliāt mundi iudicē
dū tremendū p'tarib': mītē humilē
qđ figurāt: dū placabilē: imitabilē
qđ repñtant eū. qđ inaccessibilis est
pñcipatib'. terribilis apud reges
terre. Propterea hec mihi in ore
frequēter: in corde sp. Ihec mea s-
limioꝝ pbia scire Jhm: et hūc cruci-
fixū. Colūba mea ait in foramib'

Liber

petre: foramina petre: vulnera xpi
Quid nō boni in petra? In petra
exaltat. in petra secur. in petra fir-
miter sto. secur. ab hoste. fortis a
casu. et hoc qm̄ exaltatus a terra.
Princeps est em̄ et caducū om̄e ter-
renū. Cōuersatio nra in celis sit. et
nec cadē. nec deici formidam. In
celis petra: in illa firmitas atq; se-
curitas est. Et reuera: vbi tuta fir-
maq; infirmis req̄es: nisi in vulnē-
bus saluatoris? Tanto illic securi-
or habito: quanto ille potentior ē
ad saluandū. Fremit mund. pmit
corp. diabolus insidiat. nō cado.
fundat. em̄ sū sup firmā petrā. pec-
caui pccm̄: grāde: turbat it̄ oscien-
tia: sed nō pturbabit. qm̄ vulnerū
dñi recordabor. Quid em̄ taz effi-
cax ad curanda oscientie vulnera
nec nō ad purgandā mētis aciem
q̄ xpi vulnez sedula meditatio?
Quid tā ad mortē qd nō xpi mor-
te soluat? Si ergo in mente venēit
tā potēs: tā efficax medicamentū:
nulla iaz morbi possū malignitate
terreri. fident qd ex me mihi deest
vsurpo mihi ex visceribus dñi: qm̄
mia affluūt: nec desūt foramina p
q̄ effluāt. patz arcanū cordis p fo-
ramina corpis. patet illud magnū
pietatis sacramentū. patet viscera
misericordie dei nri: in q̄b. visita-
uit nos oriens ex alto:

Ca. xliij

De deuotiōe. In ser. de natali dñi
qui incipit. Grandis quidem.

¶ Erat deuotiōis gratiā:
q quisq; semiauerit bonorū
operū semina: vt bō opa
feruore deuotiōis et dulcedine spi-
ritualis gr̄e odianē. Nimiz peni-
tētie opa et labores abstinentie: de-
uotiōis gr̄a necesse est impinguari
Oportet em̄ vt nos maxie in hila-
tate oia faciam. Om̄es nobis cau-
sam. deesse gr̄az: sed iusti. forsitā
ipa sibi querit deesse nōnullos. nē-
pe res cordis ē gr̄a deuotiōis quā
qrim. vt hoc munē ipe se fraudet
qui internū ei dissimulat recepta-
culū exhibē. Om̄s nī fallor q̄ sursum
sūt qrim. intellectu fidei et iudicio
rōnis. sed nō eque forsitā sapim.
oēs q̄ sursum sūt: tanq̄ inescati his
q̄ sūt sup terrā. violento quodā p-
iudicio affectōis. ¶ N̄ em̄ aioz tā
ta diuersitas disparilitas studiorū
cōuersationū dissimilitudo? ¶ N̄ spi-
ritualis gr̄e incipia tāta quibuscūq;
cū alijs copia tāta exuberet? Pro-
fecto nec auar. nec inops est gr̄e
distributor. sed vbi vacua vasa de-
sūt: oleū stare necesse est. Preoccu-
patū nēpe secularib. desiderijs ani-
mū delectatio sancta declinat: nec
misceri poterūt vera vanis: eterna
caducis. spiritalia corp'alib. sūma-
imis. vt pariter sapias q̄ sursum sūt.
et q̄ sup terrā. Renuat osolari aīa
tua i alijs: si vis in dei mēoria dele-
ctari. Preciosa siq̄cē dina osolatio
est: nec om̄ino tribuit admittētib.
alienā. Cui. mens ad alias osola-
tiōes inhiat: et non penit. renuit in

raducis et tranſitoꝝis ſolari: ipe
ſibi pfecto celeſtis ſubtrahit gꝛaꝝ
ſolatiois. Errat omnino ſiꝑs cele/
ſte illā dulcedinē huic cinē: diuinū
illud baſamū huic veneno: caris/
mata illa ſpūs miſceri poſſe hmōi
illecebris arbitrat. Nō amat veri/
tas angulos: nō ei diuerſoria pla/
cent: in medio ſtat: diſciplina omu/
ni: omū vita: omūibꝫ ſtudijs dele/
ctat. Putas te poſſe illū meraciſſi/
mū ſpiritū ſuſcipe niſi carnis iſtis
delectatōibꝫ funditꝫ renūciaueris?
Reuēa cū inceperis: triſtitia imple/
bit cor tuū. ſed ſi pſeueraueris: tri/
ſtitia tua vertet in gaudiū. Tunc
em̄ purgabitꝫ affectꝫ: et volūtas re/
nouabitꝫ: vt oīa q̄ prius difficilia:
imo impoſſibilia videbantꝫ: cū mē/
ta pcurrantꝫ dulcedine et audita/
te. Beati qui tales ſūt: qꝫ nō ſolū
malū nō ſentiūt. ſ; in mira quadā
cordis dilatatiōe amozāt

Ca. xliiij:

De laude diuina Sup Cantica:
ſermone ſeptimo:

Ibus in ore. pſalmꝫ in cor
de ſapit. Parū poeſt ſola
voce cātare ſine cordis in/
tentione. Deus em̄ cui nō abſcon/
ditꝫ quicqꝫ illicitū perpetrāt. non
querit vocis lenitatē: ſ; cordis pu/
ritatē. Pſallentibꝫ dignantꝫ admi/
ſceri ſancti angeli ſolent. Ea ppter
attendite angelos cum ſtatis ad
orandū et pſallendū. et ſtate cū re/
uerentia et diſciplina. Nimirū miſ

quintus

ſi in miniſteriū ppter nos q̄ heredi/
tatē capimꝫ ſalutis: deuotionē nō/
ſtrā ferunt in ſupna: referūtqꝫ gra/
tiā. Muſpemꝫ officiū quoꝫ ſortu/
mur ſortium. laudē cum celi can/
toribus in omune ducentes: vipo/
te ciues ſanctoꝝ et domeſtici dei.
ſhoc em̄ bonū eſt. Tum ppter re/
leuandos vite preſentis labores:
qui vtiqꝫ tolerabiliores nobis ſi/
unt exultantibꝫ in laude dei. tū qꝫ
nihil ita pꝛie quendā-terris repre/
ſentat celeſtis habitationis ſtatuz
ſicut alacritas laudantiū deū. O ſi
quis haberet oculos apertos: vi/
deret qua cura: quō ve tripudio
interſūt cantantibꝫ: adſunt oranti/
bus: inſunt meditantibꝫ: ſuperſunt
quieſcentibꝫ: ordinantibꝫ et procu/
rantibꝫ preſūt. Agnoſcunt nimirū
ſupne poteſtates cōciues ſuos: et
p his qui hereditatē capiunt ſalu/
tis: ſolicite ogaudent: ofortant in/
ſtruūt: pteꝫ: puidetqꝫ omni/
bus: omnes in omibꝫ. Inde vos
moneo dilectiſſimi pure ſemper ac
ſtrennue diuinis intereſſe laudibꝫ
ſtrennue quidem vt ſicut reueren/
ter: ita et alacriter domino aſſiſta/
tis. Non pigri: non ſomnolenti. nō
oſcitantes: non parcentes vocibꝫ
non preſidentes verba dimidia.
non integra tranſilientes. non fra/
ctis et remiſſis vocibus. muliebre
quidāz balba de nare ſonantes
ſed virili vt dignum eſt ſonitu et
affectu. voces ſanctiſpiritꝫ depro/
mentes. Pure vtro: vt nil aliud

Libec

dū psallitis: q̄ q̄ psallitis cogi-
teris. Nec solas dico vitādas co-
gitatiōes vanas et ociosas. vitā-
de sūt et ille illa duntarat hora et
illo loco q̄s officiales fr̄es p̄ omni
ni necessitate q̄si necessario frequē-
ter admittere opellunt. Et eo ne illa
q̄de p̄fecto recipe tūc psuluerim
q̄ forte paulo aū in clauistro seden-
tes: in codicib⁹ legerat. Salubria
sūt. h̄ minime illa salubria inē psal-
lendu reuoluitis. Spūs em̄ scūs
illa hora gratū nō recipit quicq̄
aliud q̄ debes: neglecto eo q̄ de-
bes obtuleris

Ca. xlv

De cōsideratione. In libro de cō-
sideratione:

Pretas est vacare cōsidera-
tioni. Cōsideratio aut̄ dif-
finiri pōt̄ intensa ad inue-
stigandū cogitatio. vel intētio ani-
mi vestigantis verū. Et q̄d viuis
et sapis totū das ad̄ioni. cōsidera-
tioni nihil: laudo te in hoc nō lau-
do. Certe nec ip̄i ad̄iōi expedit cō-
sideratione nō pueniri Et p̄mū q̄
de ip̄az mentē de qua oī purifi-
cat cōsideratio. Deinde regit affe-
ct⁹: dirigit ad⁹: corrigat excessus:
opponit mores: vitā honestat et or-
dinat: cōfusa determinat: hiantia
cogit: sparsa colligit. secreta rimat
vera vestigat: verisimilia examiat
ficta et fucata explorat: agenda p̄-
ordinat. acta recogitat vt nihil in
mente residueat: aut incorrectū: aut

correctiōe egens. Nec est que in
p̄speris aduersa p̄sentit: in aduer-
sis quasi nō sentit quoz alterū for-
titudinis: alterū prudētie est. Nec
idem est que inter voluptates: ne-
cessitates: media. quasi quedā ar-
bitra sedens. vtrinq̄ certis limiti-
b⁹ determinat fines. istis assignās
et prebens q̄d sat est. illis q̄d ni-
mis est demens. et sic ex alterutro
tertiā formās virtutē quā dicunt
temperantiā Nempe intemperatē
ip̄a cōsideratio censet tā cū q̄ neces-
sarijs p̄tinaciter demit q̄d indul-
get sup̄fluis. Non est ergo tēperā-
tia in solis refecandis sup̄fluis: est
et in admittendis necessarijs. Jaz
de iustitia que vna ex quatuor est:
nōne cōstat cōsideratione mentez
p̄ueniri vt se formet in ea? Se em̄
necesse est p̄us cogitet vt ex se noz
mā ducat iustitie: nec factura. vti-
q̄ alteri q̄d sibi fieri nolit. nec q̄d
sibi fieri velit negatura. In his nē-
pe duobus liquet integrū esse iusti-
tie statuz. Ad te tua cōsideratio in-
choet: ne frustra extēdaris in alia
te neglecto. Quid tibi p̄dest si mū-
dū vniuersum lucreris. te vnū per-
deres? Esi sapiens sis deest tibi
ad sapientiā. si tibi nō fueris Quā-
tū vero? Ut quidez censerim ego.
totū. Noueris licet om̄ia misteria
noueris lata terre. alta celi profū-
da maris. si te nescieris eris simi-
lis edificanti sine fundamento:
ruinam non structuram faciens.
Quicquid extruxeris extra te:

erit instar congeſti pulueris: ventis
obnoxii. Non ergo sapiens q̄ ſibi
nō eſt. Sapiens ſibi ſapiēs erit. A
te p̄inde incipiat cōſideratio tua:
nō ſolū at et in te finiaſ. Quocūq;
euageſ: ad te reuocaueris eā cum
ſalutis fructu. Tu p̄im⁹ tibi: tu vl
tim⁹. Quicq̄ ſe cōſiderationi offe
rat qđ nō quoquo modo ad tuā
ip̄i⁹ ſalutē p̄tineat reſpuendum

Ca. xlvj:

De cōtemplatiōe In libro ſecūdo
de cōſideratione

Cōtemplatio quidē diffi
niri pōt: ver⁹ certuſq; intui
tus animi de quacūq; re.
ſiue apprehenſio veri non dubia:
Duo ſūt cōtemplatiōis genera: vnū
de ſtatu et felicitate et gloria ciui
tatis ſup̄ne: qđ vel actu vel ocio
ingēs illa celeſtiū ciuiū occupata
ſit multitudo. Alter⁹ de regis ip̄i⁹
maieſtate: eternitate: diuinitate. In dō
ex om̄i interim parte adhuc ad in
tuendū deū accedē eccl̄a p̄t. Neq;
em̄ oim̄ eſt qui in eccleſia ſūt: ſacra
menta diuine volūtatis inſpicere:
aut apprehendē p̄ ſemet ip̄os pro
fūda dei. Perfecti qđez rimari ac
penetrare arcana ſapientie et pu
ritate cōſcientie audent: et intelligē
tie acumine p̄ſit De reliquo qui in
deū intendē nō ſufficiūt & p̄ſumūt
cōtenti ſūt vel gloriā ſanctorū men
te intueri Licebit itaq; vnicuiq; no
ſtrū tpe n̄re mortalitatis: nūc qui
dē patriarchas reuiſere: nūc vero
ſalutare ap̄bas: nūc ſenatui immi

quintus

ſcēi ap̄loz: nūc martirū inferi cho
ris. ſed et beatarū virtutū ſtat⁹ et
manſiones a minimo angelo vſq;
ad cherubin et ſeraphin: tota me
tis alacritate p̄currendo luſtrare:
p̄ut quēq; ſua deuotō feret. apud
quos magis afficiēſ: ſi ſteterit et
pulſauerit cōſeſtim aperiet ei: qz fa
uorabili quadā pietate n̄ris ſe vo
tis libenter inclināt ſancti: et ad ta
ctū n̄re deuotionis: in ſua nos re
cipiūt viſcera: quotiens ad eos di
gna intentione pulſam⁹. ſfelix cui⁹
meditatio in cōſpectu dñi ſemp eſt.
qui in corde ſuo delectationes de
xtere dñi vſq; in finē ſecula cogita
tione reuoluit. Quid em̄ illi graue
poterit videri qui ſemp mente tra
ctat. qđ nō ſunt cōdigne paſſiones
hui⁹ t̄pis: ad futurā gloriā! Quid
cōcupiſcere poterit in ſeculo neq;
cui⁹ oculus ſemp videt bona dñi
in terra viuētū. ſemp videt eterna
p̄mia! Quidni ibi videat⁹ cor dei:
Quidni ibi p̄bet⁹ qđ ſit volūtas dei
bona ⁊ bñplacēs ⁊ p̄fecta! Bona
in ſe: placēs in affectib⁹: bñplacēs
fruentib⁹: p̄fecta p̄fectis: et nihil vl
tra q̄rentib⁹. Et reuera illud verū
et ſolū eſt gaudiū: qđ non de crea
tura ſ; de creatore accipit Cui cōpa
ta ois aliūde iocūditas meror eſt
Ois ſuauiſſas dolor ē. Om̄e dulce
am̄arū: om̄e decoz ſedū: Om̄e po
ſtremo qđcūq; aliud delectari poſ
ſit moleſtū ſfelix mēs qđ gliaz ſcōz
frequēt cōtemplari ſtudiuit: ſ; qđ deū
felicioz: licz qđez intendē et i deū:
ſ; ad hoc puriore mētis acie op⁹ ē

Liber

et vehementiori omnino intentione
etiā et meritis potiorib⁹ sāditat.
Ibi q̄ soli deo vacāt. considerātes
q̄d sit deus in mūdo: q̄d in hōib⁹.
q̄d i angel. q̄d i se ip̄o. q̄d i reprob⁹
cōtēplānt qz de⁹ est mūdi rector ⁊
gubernator: hoīm liberator et ad
iutor: angeloz sapor et decoz In
se ip̄o p̄ncipiū et finis: reproborū
terror et horroz: in creaturis mi/
rabilis: in hōib⁹ amabilis: in āge/
lis desiderabilis: in se ip̄o incōpre/
hensibilis: in reprobis intolerabil

Capitulum.

De laude supne ciuitatis In ser.
oc. lxx. Cui⁹ initiū ē. Magna mihi.

Iherusalem ciuitas regis
o magni: q̄ ex adipe frumē/
ti faciat te: et quā flumis
imper⁹ letificat: nec pond⁹ nec mē/
sura sed sacietas est apud te et af/
fluentia sūma: mira serenitas: ple/
na suauitas: eterna securitas. Jā
nō est timor in finib⁹ tuis. qz posu/
it dñs fines tuos pacē. Null⁹ inimi/
c⁹ intrat: null⁹ exit amic⁹: nulle ibi
temptatiōes: nulla ibi sese cogita/
tionū turma cōfundit. qz ille q̄ idez
est. om̄ia in iocūditate cōsolidat atqz
cōiungit Nulla iā tūc temptādi fa/
cultas: inq̄etādi nulla libertas. no/
cendi nulla possibilitas. volūtatis
dei nulla erit transgressio. Ibi ni/
mirū nobis in nobis et felix securi/
tas et secura felicitas atqz omnino
p̄fecta iocūditas: vt sit nobis cuz
deo vna volūtas. et q̄cunqz ei pla/
cēt placeāt ⁊ nob. Ibi purissimū

lumē purissimis oculis ituebimur.
vbi om̄es bonū ⁊ intelligunt et re/
quirunt. intellectu p̄spicacissimi et
affectu paratissimi ad audiendam
vocem sermonū dei. Vita eterna
ip̄a est plenitudo: ip̄a longitudo
diez. verus dies qui nō nouit oc/
casum. plen⁹ meridies: vere glorie
plenitudo. eterna veritas. vera ef/
finitas. vera eternaqz sacietas. Siq̄/
dem nec longiturnitas illa termi/
nū. nec claritas illa occasū. nec sa/
cietas illa fastidiū habet. Erit em̄
securitas de eternitate. gloriatio
de veritate. exultatio de sacietate
O vere et felix ⁊ gloriosa sacietas
O sanctū viuū. O desiderabiles
epule. vbi nimirū anxietas nulla.
nullū poterit esse fastidiū: qm̄ faci/
etas sūma: et summū inerit deside/
rium. O vere meridies. plenitudo
feruoris et lucis solis statio. vni/
bray exterminatio. deficcatio pa/
ludū. fetoz depulsio. O penne sol/
stitiū. O lumen meridianū. vernal/
tempies. O estiuā venustas. O au/
tūnalis vbertas. O q̄es et feriatō
tuta habitatiō paradysus. dulce pa/
bulū de⁹. Opulentia multa nimis
eternitas Nihil ibi formidat. nihil
fastidit. nihil deficit. Festinem⁹ pro/
inde fili. festinem⁹ ad locū tutiorē
ad pastū suauiorē: vt habitem⁹ si/
ne metu. abundemus sine defectu.
epulemur sine fastidio. O q̄d nob
illic deerit gaudij cū sine timore et
p̄iculo: sine nota et tedio: sine suspi/
tōe. et vitio hitabi⁹. illic nos ama/
bi⁹ sū mō. videbi⁹ sū cōuio: cot. ēbi⁹

sine malo: pleni laude et iubilo: pleni gloria: pleni deo. Tunc non erit suspicioni locus. quia tunc omnia erit verus. Sic cum deo beatus erit in cuius conspectu scientia peccatorum inuentum non fuerit. videbit esse ad voluntatem. habebit ad voluptatem. fruetur ad iocunditatem. in eternitate videbit. in veritate fulgebit. in bonitate gaudebit. Sicut habet permanendi eternitatem: sic cognoscendi facilitatem. et requiescendi felicitatem. Cuius siquidem erit illius sancte civitatis: cuius angeli sunt ciues. deus pater templum: filius eius splendor: spiritus sanctus charitas. Omnis civitas celestis: mansio secunda: pax totum continens quod delectat: populus sine murmure: incole quieti: homines nullam indigentiam habentes. quia gloriosa dicta sunt de te civitas dei: sicut letantium omnium habitatio est in te. Omnes letantur in letitia et exultatione. Omnes delectantur de deo: cuius aspectus pius: facies decora: eloquium dulce. Delectabilis est ad videndum deum: suavis ad anhelandum: dulcis ad prouidendum. Ipse per se placet et propter se: sufficit ad meritum: sufficit ad premium: nec extra illum quicquam aliud querit quia totum in illo inuenitur quicquid desiderat. Semper libet illum aspicere: semper habere: semper in illo delectari et in illo prouidere. In illo clarificatur et purificatur affectus ad cognoscendam et diligendam veritatem: et habet totum bonum hominis: noscere et amare creatorem suum. Patrem namque et filium cum sancto spiritu cognoscere vita est

quintus

eterna: beatitudo perfecta. summa voluptas. Oculis non vidit: nec auribus audiuit: nec in cor hominis ascendit. quanta claritas: quanta suauitas: et quanta iocunditas maneat nos in illa visione: quam deum facie ad faciem videbimus. quod est lux illuminatorum: requies exercitatorum: patria reuerentium: vita viventium: corona vincientium

Ca. xlviii

De premio eterno. In meditationibus per diversa loca

Remanet est videre deum vivere cum deo. vivere de deo. esse cum deo. esse in deo. quod erit omnia in omnibus: habere deum quod est summum bonum. et ubi est summum bonum ibi est felicitas summa. summa iocunditas. vera libertas. perfecta charitas eterna securitas. et secunda eternitas. Ibi est vera letitia. plena scientia. omnis pulchritudo. et omnis beatitudo. Est ibi pax: pietas: bonitas: lux: virtus: honestas: gaudia: leticie: dulcedo: vita penitus: gloria: laus: requies: amor: et concordia dulcis. Que ergo nos angit vesania vicioz. sitire abstinentium. huius mundi sequi naufragium vite labetis pati infortunium. imple tyrannidis ferre dominium et non magis volare ad sanctorum felicitatem. Ad solennitatem superne leticie. et ad iocunditatem contemplatiue vite ut possimus intrare in potentias domini et videre superabundantes diuitias illas bonitatis eius. Ibi vacabimus et

Libet

videbim⁹ q̄z dulcis est dñs et q̄z
magna multitudo dulcedinis ei⁹
videbim⁹ glorie decorē: scōp splē
dorē: et regie p̄tatis honorē: Co/
gnoscem⁹ p̄ris potentiā. filij sapiē
tiā. spūsancti benignissimā clemē/
tiā. et ita habebim⁹ notitiā illi⁹ sū/
me trinitati. Nūc corpa p corp⁹ vū/
tem⁹. imagines etia⁹ corpōz spū/
cernim⁹. Tūc vero ip̄az veritatez
puro mētis intuitu videbim⁹ O q̄z
beata visio vidē dēū in se ip̄o. vi/
dē in nobis. et nos i eo felici iocū/
ditate: quicq̄o desidēam⁹ totū ha/
bebim⁹: nihil ampli⁹ desiderātes.
et quicq̄o videbim⁹ amabim⁹ ip̄o
amore beati: beati dulcedine amo/
ris et suauitate cōtēplatiōis. Ihec
erit sūma illi⁹ felicitatis. qm̄ intelli/
gēt in suo puro esse sincera diuini/
tas. cōphendēt mō incōprehēbili
trinitas. patebunt arcana diuinū/
tati. videbit et amabit de⁹ Et hec
visio et delectatio totuz cor hōis
replēs et satiās. tota erit illi⁹ bea/
titudinis cōsumatio. Una erit oim
lingua. iubilatio indefessa. vn⁹ af/
fect⁹. amor etern⁹. patebit veritas
implebit charitas. et erit integra
corpis et aie sacietas. Fulget it si/
cut sol hūanitas glorificata q̄eta
erit et cōcorz carnis et spūs sani/
tas. āgeloz et hoim vnū erit gau/
diū. vnū diuiniū n̄ lāguebit amor.
n̄ liq̄fiet dilectio P̄ntib⁹ oib⁹ bōis
nulla erit dilatiōis afflictio. qm̄ be/
atifica diuine maiestatis p̄sentia
cōmib⁹ erit om̄ia. et in cōmune oim

om̄ipotentia: sapiētia: pax: et iusti/
tia: et intelligentia. Nō erit in illa
p̄ria diuersitas linguaz. sed paci/
fica et cōcorz cōcordia mox et affe/
ctū. In torrente illi⁹ voluptatis
nihil vltra appetet cumulata facie/
tas. tanta erit felicitas. Ibi si q̄oq̄
erit cumul⁹ felicitatis: sup̄eminens
gloria: et sup̄abūdās letitia. Illic
itaq̄ festinare debem⁹ vbi semper
viuem⁹. et vbi nunq̄ mori timea/
mus. Si sic amam⁹ istā vitā labile
et caducā vbi cū tanto labore vi/
uim⁹. mltō magis amare debem⁹
eternā vitā: vbi nullū laborē susti/
nebim⁹: vbi sūma sp̄ iocūditas. sū/
ma felicitas. felix libertas. et felix
beatitudo: vbi erūt similes hoies
angelis dei. et fulgebūt iusti sicut
sol in regno patris sui. Qualis pu/
tatis tunc erit splendor aiaz: qm̄
solis splēdorē habebit lux corpo/
rū. Nulla ibi erit tristitia: nulla an/
gustia: nullus dolor: nullus timor
nullus ibi labor: nulla mors. sed p̄/
petua sanitas semp p̄seuerās. Nō
surgit ibi malitia: nō cōnis misēria
nulla ibi egritudo: nlla necessitas
nō est ibi fames nec sitis: nō frig⁹
nō estus: non lassitudo ieiunij: nec
vlla temptatio inimici: nec peccan/
di volūtas: nec delinquendi facul/
tas. sed totū letitia: totū exultatio
possidebit: hominesq̄ angelis so/
ciati: sine vlla carnis infirmitate
in perpetuum vernabunt. Ibi erit
iocūditas infinita: beatitudo sem/
piterna: in q̄ q̄o semel occupat⁹ sp̄

tenet. Ibi est requies a laborib⁹.
 par ab hostib⁹. amenitas de noui
 tate. securitas de eternitate. suau
 tas atq³ dulcedo de dei visione.
 Null⁹ est ibi peregrin⁹. sed q³cunq³
 illuc venire meruerint: securi in p/
 pria patria manebunt. Semp leti
 et sp⁹ satiati de visione dei Et quā
 to aliq³ deo obediēs tāto ampli
 orē mercedē ibi recipiet. Quantū/
 cūq³ ampli⁹ deū amabit tāto p⁹pi⁹
 videbit quē cernere noster ē finis.
 Explicit liber quint⁹.

Incipiūt capla li. sexti:

- i. De superbā
- ii. Unde nascat⁹ superbā:
- iii. De inuidia
- iiii. De iracundia
- v. De cupiditētia
- vi. De cupiditate
- vii. De insatiabili desiderio cor
 dis humani
- viii. De ambitione:
- ix. Quābitio vult latē nō apparē
- x. De vanitate laudis hūane:
- xi. De ociositate
- xii. De voluntate p⁹pria:
- xiii. Quā valde detestabile vitium est
 propria voluntas
- xiiii. De p⁹prio consilio
- xv. De tepiditate
- xvi. De pusillanimitate
- xvii. De curiositate
- xviii. De consuetudine praua
- xix. De duritia cordis
- xx. De p⁹sumptiōe et obstinatōe

sextus

- xxi. De gula et luxuria
 - xxii. De detractiōe:
 - xxiii. De Ipocrisi
 - xxiiii. De instabilitate cordis
 - xxv. De leuioribus peccatis:
 - xxvi. De contentione vicioz
 - xxvii. De desperatione:
 - xxviii. De miseria hominis:
 - xxix. De vilitate iudicis hūane
 - xxx. De breuitate p⁹ntis vite:
 - xxxi. De vita ociosa
 - xxxii. De morte corporali
 - xxxiii. De horrore iudicij futuri:
 - xxxiiii. De penis inferni
- Expliciūt capla

Incipit liber sextus

De supbia In ser. de s⁹cō Andzea

Nitiū omnis

peccati et cā toti⁹ perol
 tionis supbia. p⁹ptēa
 quisq³ es q³ salutem

tuā operari studeas. aduersus hāc
 super caput signū crucis habē me
 mento vt nō eleueris in superbiāz
 Non exaltet cor tuū. Suspecta siq³
 dem deo est superbia: nec fieri pōt
 vt cū eo in gratiā reuertat⁹ Duer
 sum vtriq³ hospitium: nec i eodē co
 habitāt animo: quib⁹ nō licuit co
 habitare in celo. In celo nata est
 sed velut in memor qua inde via
 cecidit: illuc postea redire non poi
 tuit Trabes in oculo grandis ē
 grossa. superbia in mente est

Liber

que quadā corpulentia sui. vana
nō sana. tumida nō solida: oculuz
mentis obscurat: veritatē obum/
brat: ita vt si tuaz occupauerit mē
tem iaz tu te videre: iaz te qualis
es vel qualis esse potes non pos/
sis sentire. sed qualem te amas: ta
lem te vel putes esse vel speres fo/
re. Superbie vitiū peccatū est ma
ximū quod dei populo magis in
sultat et insurgit. specialiter aduer
sus eos qui cetera iam videantur
vicisse peccata. Vnde em̄ elusmo/
di animā supbia temptet quā sibi
subiugauit inuidia. seu tepiditas
aut pigritia? Vñ inquā ei supbia
vnde extollētia oculorū: cui adeo
cetera vicia dominant. vt dñudū
cari se ab vniuersis tanq̄ male fi
bi cōsciū arbitret? Quis nō qui
cetera sibi iam potenti virtute vi
cia subiugauit: aduersus nequissi
mū supbie vitiū dimicatur? acce/
dat? Grauis labor supbia. Hec ē
que nō recipit disciplinā: curari re
nuit: medelā nō sustinet: vlc^r pessi
mū. qđ ne sūmis saltē digitis pa
tiē attrēctari. Omnino intolerabil
supbia est: velle dñari. Solos sese
putant supbi. solos appetūt repu
tari Litterat^r est: odit sociū: astut^r
in negocijs secularib^r: neminē vel
let similē inueniri. Porro elationē
fugere sup omnia necesse est Quis
quis em̄ altū sapit: et opus ei^r: et
patientia vanū sapit: nec grauior
vllus sapor aut magis otrari^r est
veritati Supbiaz impatientia co

mitat. Elatū em̄ cor. durum et ex/
pers est pietatis: ignaz pūctio
nis: siccū ab omni roze gratie spi
ritalis Scim^r aut supbis non esse
partē vel societate in sorte sancto
rū Quid tu supbis terra et cinis?
Supbientib^r angelis deus nō pe
percit. quāto magis tibi putredo
et vermis? Nihil ille fecit: nihil ope
ratus est: tm̄ cogitauit supbiā. Et
in momento in idu oculi irrepabi
liter precipitat^r est Si sic actū ē cū
angelo: qđ de me erit terra et cine
re? Ille in celo intumuit. ego i ster
quilinio Quis non tolerabiliorēz
in diuite supbiā q̄ i paupē ducat?
Ne mihi si taz dure in potēte illo
animaduersuz est p eo qđ elatū ē
cor illius: nec ei pfuit. qđ cognata
potentibus supbia esse dinoscitur
Quid de me exigendū et misero et
supbo? Fugite supbiā queso frēs
mei. que tā velociter ipm̄ q̄z cun
ctis siderib^r clarius emicantē eter
na caligine obtenebrauit lucifēz.
que nō solū angelū sed angelorū
primū in diab olū omutauit Certi
estote: eū qui supbis nō pepcit an
gelis: nec hominib^r parcitur. Nō
est otrari^r sibi ipi: nō est psonarū
acceptor: similia sunt iudicia eius.
Sola ei placet siue in angelo siue
in homine humilitas Dico em̄ vo
bis qđ omnis supb^r extollit supra
deū. Vult em̄ de^r fieri voluntatē
suā: et supbus vult fieri suā Deus
quidēz in his tm̄ que ratio appro
bat. superb^r vero et cū ratione et

cōtra rationē. Elatus qđ in se est
deū inhonorat. nō colit deū. s; ad
uersus deū extollit. impius plane
et infidelis. Que em̄ pietas nisi cul
tus dei? Quis vero deū colit. nisi
qui volūtarie ei subiectus est? Ad qđ
fratres aut q̄ necessitas fuit. vt ex/
inaniret se: humiliaret se: abbrevia
ret se dñs maiestatis. nisi vt vos si
milis faciatis? Obsecro p̄inde stu
detē humilitati q̄ fundamentū est
custosq; virtutū: sectamini illaz: q̄
sola pōt saluare aias v̄ras. Quid
em̄ magis indignū: qđ detestandū
ampli? qđ graui? puniendū: q̄ vt
videns deū celi paruulū factū. vl/
tra apponat magnificare se homo
sup̄ terrā? Intolerabilis impuden
tie est vt vbi sese exinanīuit maie/
stas: vermicul⁹ inflet et intumescat

Ca: ij.

Unde nascat̄ superbia. Sup can/
tica. sermone. xxxvii

o E ignorantia tui: venit in
te supbia. Sic aut̄ supbiā
parit tibi ignorātia tui: cū
meliozem q̄ sis decepta et dece/
ptrix tua cogitatio te esse mentit̄.
I hoc quippe est supbia: hoc initiū
om̄is pcc̄i: cū maior in tuis es ocu
lis q̄ apud deū: q̄ in veritate. Si
em̄ in quonā statu vnūquēq; nrm̄
habeat de⁹: liqđo cognosceremus
nec supra sanē: nec infra secēdē de/
berem⁹: veritati in om̄ib⁹ adq̄eicē
tes. Nūc aut̄ qz hoc absconditū ē
a nobis: ita vt nemo sciat si dign⁹

sextus

fit amore vel odio. iusti⁹ tutius q̄
p̄fecto nouissimū locū eligim⁹. de
quo postmodū cū honore sup̄ius
educamur: q̄ p̄sumim⁹ altiorē. vñ
cedē mor oporteat cū rubore. Nō
est ergo piculum quantumcunq;
te humilēs: quantumcunq; repu/
tes minorē q̄ sis: hoc est q̄ te ve/
ritas habeat. Est aut̄ grande ma
lū horrendūq; piculū: si vel modū
ce plus v̄eo extollas: si vel vni vi/
delicet in tua cogitatione te prefe
ras. quē forte parē veritas tibi iu/
dicat: aut etiā sup̄iorē. Quāobrez
noli te homo op̄are maiorib⁹: no
li minorib⁹: noli aliquib⁹: noli vni.
En quantū malū venit de ignorā
tia n̄ri: vtq; pcc̄m diaboli ⁊ initiū
om̄is pcc̄i superbia. Nolo p̄inde
aiāz scire seip̄az: qz tal̄ scia nō in/
flat sed hūiliat. et est qđaz prepa
tio ad edificandū. Nūc em̄ sup̄ hūi
litaris stabile fundamentū. spūale
edificiū stare minime pōt. Porro
ad se hūiliandā nihil anima inue/
nire veraci⁹ seu accōmodati⁹ pōt
q̄ si se in veritate inuenerit. tm̄ nō
dissimulet. nō sit in spū eius dolus
ne si se a se auerterit abducāt. Naz
quō nō vere hūiliabit. in hac vera
cognitione sui. cū se p̄ceperit onēa/
tā pcc̄is. mole hui⁹ mortalis corpo
ris agrauatā. terrenis intricatam
curis: carnaliū desiderioz fece in/
fectā: cecā: curuā: infirmā: implici/
tā mltis errorib⁹: expositam mille
picul. mille timorib⁹: trepidā. mille
difficultatib⁹: anxīā: mille suspicio/
i i

Libet

nib⁹ obnoxia: mille necessitatibus
erumnosam: pcliuē ad vitia: inua/
lidā ad virtutes? Un huic iā extol
lentia oculoꝝ. vnde leuare caput?
Ergo de sui cognitione mater salu
tis humilitas oritur:

Ca. iij

De inuidia In sermone de ver
bis Isaie

Amore pessimo. liuore p
prio: quasi quodā velami
ne: ne sublimiora pspiciat
inuid⁹ prepediūt. Ad illoꝝ q̄s supi
ores habere dolet: modo q̄dem fe
licitatē modo gloriā. mō vtranz
simul otabescens Quis em̄ tā gra
uis prurit⁹ oculi q̄ inuidia? Nec ve
ro alijs liuor liuid⁹: q̄ qui aliena
gloria et felicitate torquent. Miser
ria em̄ vt aiūt inuidia caret Nosce
cupis oculū venenatū: neq̄ oculū.
oculū fascinantē? Inuidiā cogita.
Quid vero inuidē nisi malū vidē
est? Si nō esset ille inuid⁹. nunq̄ in
uidia mors intrasset in orbē terra
rū. Ne misero hōi q̄ inuidū nō p/
uidit. Supem⁹ hoc vitiiū dū adhuc
viuim⁹ si post mortē volum⁹ mini/
strū tāte neq̄tie nō timere. Nemo
alteri⁹ bonū inuido aspiciat oculo
Nempe hoc ipm iā qđ in se ē. tabe
sua/ illud inficere. et quodāmodo
interficere est. Qui hoiez odit ho/
miciā illū veritas ip̄a testatur.
Quid et ille qđ bonū odit in hoie:
nunqđ nō homicida poterit appel
lari? Adhuc viuit homo. qđ iā reus

est mortis ei⁹. Adhuc ardet ignis
quē dñs Ihs misit in terrā: et qui
inuid⁹ est. tanq̄ qui spiritū extinxe
rit iam damnat. O quisq̄s es qđ sa
luti inuides aliene: parciro vel tue
Si em̄ vbi inuidia ibi mors Pro/
fecto nō potes et inuidere et viuē:
Septm̄ metiētes nosmet ip̄os no
bis. sentim⁹ aliqđ nrm p nre impfe
tionis expientia q̄ rara virt⁹ sit:
aliene nō inuidere virtuti: nedum
gaudere ad illā: nedū etiā tāto pl⁹
q̄ ad p̄riā quēq̄ gratulari: q̄nto
ppendūt se in virtute supatū. Ad/
huc modicū lumen in nobis ē fr̄es
q̄tq̄t de nobis ita sentim⁹: am̄ ule
nius dū lucem habem⁹ ne tenebre
nos ophendant. Ambulare pficē
est. Et quō ais: ego p̄firi possum
qui fratri p̄ficiēti inuideo? Si do
les qđ inuides: sentis sed nō osen/
tis. Passio est q̄q̄ sanandi: non
actio condemnandi. Tm̄ non illic
resideas: iniquitatez meditans in cu
bili tuo: qualiter videlicet foueas
morbu: satisfacias pesti: persequa
ris insontē. bene ab illo gesta calū
niando: deprimendo: puertendo:
atq̄ impediēdo gerenda. Alioq̄n
nō nocet ambulātū et extendēti se
ad meliora: qđ iaz nō ip̄e operat̄
sed qđ habitat in eo p̄c̄m

Ca. iij.

De Iracundia. Sup psalmū. Qui
habitat. sermone xi

Ammanis bestia draco est. fla
tu igneo q̄cqd attingit necat

nō modo bestias terre. sed et vo/
lucres celi. haud aliū ego hunc q̄
iracūdie spiritū reor. Quātos etiā
sublimis vt videbantur vite. flatu
h' draconis misere satis adustos:
turpiē i os ei' ingemum' cecidisse.
q̄ meli' sibi ip̄is irasci potuerāt ne
peccarēt. Nimirū affectō naturalis
ira hoim est. sed abutentib' bono
nature grauis pōitio et miserāda
pnicies. Occupem' illā frēs in qui
bus expedit: ne forte ad inutilia il
licita q̄ prorūpat. Sic nimirū solet
amorē amor expūgere. solet timor
timore depelli. Dico vobis. nō at
ego: sed dñs. Nolite irasci eis qui
trāsitoria vobis auferūt. q̄ diuicia
inferūt. qui ingerūt forte supplicia
et p̄ter hec faciūt nihil. Ostendam
aut vobis: cui debeat irasci. Ira
scimini ei q̄ sola vobis nocere p̄t.
sola facē vt oīa illa nō p̄sint. Vult
tis scire quenā illa sit? Iniquitas p/
p̄a: ita dico vobis huic irascimini.
Nulla em̄ nocebit aduersitas si nē/
la dñe iniquitas. Qui huic p̄fēte
irascit: ceteris nō mouet. Irascere
et noli peccare Peccabis aut non
min' nimis irascēdo: q̄ om̄ino nō
irascēdo siquidē nō irasci: vbi ira/
scendū sit: nolle emendare p̄cēm ē.
Pl' dō irasci q̄ irascēdū sit. p̄cēm
p̄cō addē. Nemo magis irā me/
retur q̄ amicū simulans inimic'

Ca: v.

De occupiscentia In quibus daz
sentenths

Sextus

Prīmū plane delictū occu/
piscencia. que interiores et
exteriorē hominē occupat
vniuersū. A planta pedis vsq̄ ad
uerticē nō est in me sanitas. totū
inficit occupiscentia. Lex p̄cī in oī
bus mēbris inuenit. vndiq̄ p̄ fene
stras mors intrare ostendit: et in/
tus fomes toti' nequitie piculosi'
seuit: crudeli' malignat. Quid em̄
in hoic purū ab hac macula. imu/
ne ab hoc stagio potēit inueniri?
Mentē desiderhs afficit: membra
illecebris inficit. Inde pruritus au
riū: oculoꝝ petulantia: inde olfaci
endi voluptas: inde in faucib' taz
inordinata delectatio. inde in vni/
uerso corpe molliciei sensus et libi
do pniciosa tangendi. inde intus
in aia ebrietas illa desiderioꝝ et
fornax q̄daz ambitionis: auaritie
inuidie: otumelie: et omniū deniq̄
vicioꝝ affectib' accensa vehemē
huic g' tā multifarie pesti p̄ singu
la que q̄ resistere multiplex tribula
tio. Unde em̄ tribulatio nisi dū re
sistit otaminationi occupiscentie re
pugnat Quot em̄ corp' illecebras
quot oblectamenta mundo' videt
habere: tot patit tribulatiōes. tot
sustinet temptamenta vir iustus.

Ca vi

De cupiditate. Sup psalmū. Qui
habitat. Sermone. ix

Cupiditas radix iniquitatis
Cupiditas ex cordis inedia
et obliuione p̄cedit. Idcirco enim

Libet

alienū mendicat anima. q̄ oblita
sit comedere panē suū. p̄pterea ter
renis inhiat q̄ mime celestia medi
cet Infelicitas in cupiditate Quō
in cupiditate infelicitas? id est nō
felicitas vt putat. Quid em̄ si cui
forte videt in terrenaz rez affluē
tia: occupata felicitas arridere? Eo
ip̄o infelicioz est: quo vehementi?
ip̄az p̄ felicitate amplectit̄ infelici
tate: aut magis immergit̄ ei: et ab
sorbet̄ ab ea. Ne filijs hominū ab
hac felicitate fallaci. Et tñ quātā
putas infelicitatē: hec ip̄a tā vana
felicitas parit? Abinc nāq; cecitas
cordis. hic ceruicofus furor aiosv
tatis. hinc suspiciōis labor anxius
hinc liuoris crudele tormentuz et
cremātis inuidie miserioz q̄ misēa
bilioz cruciat. Diuitiaz amor in
saciabilis: longe ampli⁹ desiderio
torquet aiaz q̄ refrigeret vsu suo:
vipote quaz ad q̄sitō laboris pos
sessio timoris: amissio plena dolo
ris inuenit̄. Qui pecuniā diligit nō
satiāt qui mundū amat nunq; sa
nat. Non añ satiāt cor hōis auro
q̄ corp⁹ aura. Noui em̄ hoies sati
atos hoc mūd o. et ad ei⁹ omnem
memoriā nauseantes. et facile est
cuiq; nrm hāc satietatē p̄ dei gra
tiā obtinere. Neq; em̄ parit hāc co
pia: sed otēpt⁹. Qd si ita est non
putent diuites hui⁹ seculi fr̄es xp̄i
sola possidē celestia. qz ea sola au
diūt in p̄missione: possident et ter
rena. Et quidē tanq; nihil habent̄
tes. sed om̄ia possidētes. nō mēdi

cantes vt miseri: sed vt dñi possi
dentes. eo p̄certo magis dñi quo
mīn⁹ cupidi. Deniq; fideli hōi to
tus mūd⁹ diuitiaz est. Tot⁹ pla
ne. qz tā aduersa q̄ p̄spera ip̄ius:
Eque om̄ia seruiūt ei: et coopant̄
in bonū. Ergo auar⁹ terrena esur
rit vt mendic⁹. fidelis cōtemnit vt
dñs. Ille possidēdo mendicat. iste
otēpnēdo seruat. Si habere otin
gat argētū et aux: vttere nō p̄ libi
tu h̄ p̄ tpe. Sic erit vtens illis q̄si
nō vtens. Ip̄a q̄oq; qd animi bo
nū spectat: nec bona sūt nec mala.
Ius tñ horz bon⁹: abusio mala.
solicitudo peioz. questus turpioz.
Neptñ nō multū distat quecunq;
substantia vilis vel p̄ciosa req̄rat̄
dū equaliter sit corrupt⁹ affectus.
Nō em̄ cultell⁹ viciū est: sed cultelli
appetit⁹. nec aurū viciū est: sed auri
cupiditas

Ca. vii

De insatiabili desiderio cordis
humani In libro de diligēdo deū
Nest omni vtenti ratione na
turaliter pro sua estimatione
atq; intentione appetere po
tiora. ⁊ nulla re esse otentū. cui qd
deest iudicet p̄ferendum. Neq; cū
ponere est occupiscentie modū. do
nec videatur impleta: donec ade
pta sit quib⁹ valeat esse otēta. Nā
et q̄ verbī gr̄a vxorē habet specio
sam petulanti oculo vel animo re
spicit pulcriorē. et qui veste p̄ciosa
indut⁹ est: preciosiorē affectat. et

possidēs multas diuitias inuider
ditiori Ceterū nec amator pecunie
dicit aliquā sufficit. nec libidine sus
satiat voluptate sic et crudel' q̄sqz
semp sanguinē sitit. et ambitiosus
aut cupio' laudis hūane: adeptis
dignitatū titulis seu fauorib'. nul
lū exinde capit omnino remediū. h̄
desiderio estuat ampliori. Min' at
inuenit redēm q̄ sibi placere cupit
et suis. Et hoc oim idcirco nō est
finis. qz nil in eis sūmū singulariē
repi't vel optimū. Sed hoc stultuz
et extreme demētie est ea semp ap
petere que nunqz satient nec tēpe
rēt appetitū. Dū quicqđ taliū ha
bueris: nihilomin' nō habita con
cupiscas. et ad ea queqz defuerint
semp inquiet' anheles. Ita em̄ sit
vt p varia et fallacia mundi oble
damenta vagabund' anim' inani
labore discurrens fatigē: nō satie
tur. dū quicqđ famelic' inglutierit
pap reputet ad id qđ superest de
uorandū sp̄ qz nō min' anxie cu
piat q̄ desūt. q̄ q̄ adsūt lete possi
deat. Quis em̄ obtineat vniuersa?
Quis est q̄ satiari cupiat et deside
riū suū impleri? Incipiat esurire iu
stinā: et nō potēit nō satiari. gustū
iustitie vel exiguū studeat experiri
vt eo ip̄o desideret ampli' et ampli
us mereat. Id hoc em̄ magisogna
tū spiritali: et naturali' desideriu:
vehementi' occupat cor hūanū. ce
teraqz viriliter desideria pellit. Pa
nis nāqz aie iustitia est. et soli bea
ti qui esuriūt illū: qm̄ ip̄i saturabū

sextus

tur. Nimirū ad imaginē del facta
aia: rationalis: ceteris omib' occu
pari p̄t: repleti oino nō p̄t. Capa
cē dei. quicqđ deo min' est nō im
plebit. Nū est: q̄ naturali quidem
desiderio: sūmū quāuis pbat ap
petere bonū: nullā nisi adepto eo
requiem habiturus.

Ca. viij

De ambitione. Sup psalmū Qui
habitat. sermone. v.

Ambitio subtile malū. secre
tū vir'. pestis occulta. doli
artifex. mater ypocrisis. li
uoris parens. vicioꝝ origo. crimi
nū fomes. virtutū erugo. tinea san
ctitatis. excecatrix cordiū. ex reme
dijs morbos creans. generans ex
medicina languorē. Quantos hec
pestis nequiter supplantatos turpi
ter deiecit. vt ceteri q̄z q̄s latuit:
occult' effoscor subitam expauesce
rent ad ruinā. Dū em̄ quicqz q̄ nra
sūt q̄rim'. sic vt inuicē inuidentes:
inuicē puocantes: exerceamur ad
odīa. animemur ad iniurias. arme
mur ad lites. cauilem' ad dolos.
feriemur ad detractiones. p̄rūpa
mus ad maledicta. opprimamur a
fortiorib'. opprimam' infirmiores
Quid vero hūc vermē fouet aliud
q̄z mentis alienatio ⁊ obliuio veri
tatis? Nimirū veritas est q̄ sedula
suggestione reducit in mentē q̄z sit
in ambitu friuola osolatio: graue
iudiciū: vsus breuis: finis ignot'.
O ambitio ambientium crux. quō

Libet

omnes torquēs: omnibus places!
Nil acerbius cruciat: nil molesti?
inquietat: nil tñ apud miseros mori-
tales celebrius negocijs eius. An
nō limina apostolorū plus iaz am-
bitio q̄ deuotio terit? An nō que-
ribus eius tota legum canonūq̄ di-
sciplina insudat? Plena est ambi-
tiosis ecclesia. nō est iaz qđ horreat
in studijs et mollitionib⁹ ambitio-
nis: nō plus q̄ spelunca latronis
in spolijs viatorū. Tanta est impu-
dentia nōnullos: vt cū manifeste
ambitionis purigine scateat tota
facies cause eorū. nō erubescāt au-
dientia flagitare publicātes semet
ipsos ad multorū consuetudines. in quo
vel sue soli⁹ satis poterant confundi
iudicio. Videre est om̄ez ecclesiasti-
cū zelum feruere sola p dignitate
tuēda. honori dāc totū: sanctitati
nihil aut parū. De placito dei vlti-
ma mētio est. p iactura salutis nul-
la contentio. filij hoīm vsquequo
grauī corde. vt quid diligitis va-
nitatē? queritis mendaciū? Quid
vobis vbi tanta difficultas est et
tā grande periculum? Potestatis
ambitio angelū felicitate priuauit
angelica. scientie appetit⁹ hominē
immortalitatis gloria spoliavit:
Conē q̄s montē ascendere pote-
statis: quantos putas contradic-
tores habebit. quantos inueniet rei-
pulsos. obstacula quanta. q̄ dif-
ficilem viā? Et tñ q̄ pauci euadūt.
quib⁹ nō dominandi libido domi-
net. ibinc est qđ benefici vocant: qđ

ptātez hñt: potentib⁹ siquidē oēs
adulant: inuident om̄es. Cupid⁹
alter est instantis scientie. quantū
laborabit. quantū anxietatē spirit⁹
eius? Videas aliū lītatur. aliū mū-
dialis cure. istū placitationū displi-
centiū deo. illum seruilis cuiuslibet
artis: tā vehementer affectare sciē-
tiā vt laborē nō reputet. tantūmo-
do possit aliquid doctior reputa-
ri. In amaritudine morabit⁹ ocul⁹
eius: quotiens videre contigerit: cui
se posteriorē iudicet: aut putet ab
alijs reputari. Quenā miseris tam
vira libido? Sic edificant Babel.
Sic occupiscūt qđ nō expedit: qđ
expedit omittentes

Ca. ix.

Quia ambitio vult latere: nō appare-
t In epistola ad ep̄os Aquitanie
a Ambitio mater ypocrisis: la-
tebras amat ⁊ tenebras.
lucis impaciens est. Et cer-
te ambitio cū prūpit in impuden-
tia: efficaciam perdit. et cū improb⁹
affect⁹ se aperit: perit effect⁹. Am-
bitionis spurcū viciū in imo latet.
videt tñ omne sublime: sed videri
ip̄a refugit. Nec mirū. Optato nā-
q̄ necesse est careat: nisi caueat ar-
bitros. Quo em̄ gloria plus affe-
ctat. eo min⁹ apprehendit vbi de-
prehendit affectari. Quid deniq̄
tā ingloriū q̄ glorie cupidū dep̄-
hendi? Inclit⁹ erit ambitiosus q̄
diu in nocte versabit. et donec tur-
pis lucri negotium perambulat in

tenebris. poterit ypocrita iust? san-
ctusq; videri. sed oculo qui videt
in facie. At vbi forte foras mittit
impudētia vel imprudentia qđ la-
tet in cōscientia: nōne intēperās ap-
petitus apparet ad cōfusione pcca-
tior qđ pmprior ad gloriā? Sic re-
uera sic pbat qđ legit. Gloria in
cōfusione eorū: qui terrena sapiunt
Non adeo perijt pudor a mortali
bus vt nuda impudensq; vel ab
ip̄is honoret ambitio. Est sobria
qđaz et quodāmodo occulta am-
bitio. moliens caute n̄si non caste:
Si valet pficere claz sua negocia
curat. sin vero manet in se et pudor
is ymbzā nō deserit. Equidē ta-
lis est deū nōdū metuit ad salutē.
p ingēnita tñ verecūdia honesta-
tē interim retinet. qđ homines reue-
ret et publicum erubescit

Ca. x:

De vanitate laudis humane. In
ep̄la ad Petrū diaconū cardinalē

Vdet granditer exultare.

p cum sentio in me venerari
vel diligi: nō qđez qđ sum
sed qđ putor. Neq; em̄ ego tūc di-
ligor qñ sic diligor. sed nescio qđ
in me p me qđ nō sū ego. Imo vt
verius loquar: nō nescio. nā certis-
sime scio qđ nihil. Nihil em̄ pculdu-
bio est quicqđ putat et nō est Por-
ro cū amat qđ non est: sed esse pu-
tat: nō amor vel amans nihil est:
sed qđ amat Mirandū sed magis
dolēdū qđ mirandū qđ id qđ nihil

sextus

est amari p̄t De vniuersali vani-
tate inest nobis et velle laudari cū
sim? vitupabiles: et nolle laudari
qđs scim? esse laudabiles. Sed et h
vanū est qđ nra plerūq; ignorātia
et taceť qđ est: et p̄dicat qđ nō est
Quid ad ista dicem? nisi qđ vani
filij hoim. mendaces filij hoim in
stateris vt decipiāt ip̄i de vanita-
te in idip̄m? Laudamur mendacit̄
delectamur inaniter: vt et vani sint
qđ laudant: et mēdaces qđ laudāt.
Alij laudantur et fidi sūt. Alij lau-
dāt qđ putāt. et falsi sūt. Alij vero
rūq; p̄conijs gloriānt et vani sūt
Nō est qđez laudād? homo in vi-
ta sua. qđ temptatio est sup̄ terram
nec ideo tñ laudād? nō est. cū mor-
tuus pccō. viuit deo. Vana qđez
laus et seductoria. qua laudat pec-
cator in desiderijs aie sue. sed non
idcirco predicanda et multū omē-
danda. nō erit illi? vita. qđ p̄t dicē.
viuo aut̄ itaz nō ego: viuit vero in
me xps Cū ergo laudat homo in
quo iam viuit. non ip̄e sed xps. et
non in sua laudat sed in xpi vita.
At p hoc non laudat oīra senten-
tiā que phibet hoiez laudari in vi-
ta sua

Ca. xi

De ociositate. In libro secūdo de
consideratione

Cicilitas mater nugarum
nouerca virtutū. Inter se-
culares nuge sūt in ore sa-
cerdotis blasphemie. Interduz tñ

Libet

si incidunt ferende fortassis: referē
de nunq̃. Magis interueniendum
caute. et prudēter nugacitati. Pro
rumpendū sane in serium quid qđ
non modo vtiliter. sed libenter au
diant. et sup̃sideāt ociosis. Nugis
vel fabulis sacerdoti aperire os
illicitū: assuescere sacrilegiū ē. Ver
bum scurrile. qđ faceti vrbani ve
nomine colorant. non sufficit pere
grinari ab ore: p̃cul et ab aure re/
legandū. f̃fede ad cachinnos mo/
ueris. fedius moues. Euigila ad
curam. et non ocio torpeas. Et si
recte sapiens hortat̃ sapientiā scri
bi in ocio: cauendū qđ in ocio ociū
est. Monstruosa res est: gradus sū
mus et anim⁹ infimus. sedes p̃ma
et vita ima. lingua magniloqua qđ
manus ociosa. sermo mult⁹ et fru/
ctus nullus. vultus grauis et act⁹
leuis. ingens auctoritas et nutās
stabilitas. Tolle ocium. exercitare
in aliquibus: et statim senties sola
appetere te que famē tollat: nō fau
res demulceant. reddet quippe sa/
pores rebus exercitiū. quos tulit
inertia. Multa que respūis ociosus
post laborem sumes cū desiderio:
Siquidem ocium parit fastidium.
exercitium famē. fames autē miro
modo dulcia reddit que fastidiū
fecit insipida. Olus. faba. pulres.
panisq; cribrarius cum aqua qui
escenti quidē fastidio sunt. sed exer
citato magne vident̃ delicie. Et qđ
deus subito p̃cedenti de ymbra ad
solez. de ocio ad laborē. graue cer

nī omne quod incipit. Sz postqđ
ab his dissuescere ab his ad illa se
paulisp̃ assuescē ceperit. vltus tol/
lit difficultatē inuenitq; facile esse
quod impossibile ante putauit

Ca. xii.

De p̃pria voluntate. In sermone
de resurrectione dñi. cui⁹ iniciū est.
Sicut in medicina

Voluntatē dico p̃pria que
nō est cōmunis cum deo et
hominib⁹: sed ñra tm̃. qñ
qđ volum⁹ nō ad honorez dei: nō
ad vtilitatē fratrū: sed p̃pter nos
ip̃os facim⁹: non intendentes pla
cere deo: et p̃desse fratrib⁹. sed sa/
tisfacere p̃p̃rijs motib⁹ aioz. Ihuic
contraria est recta fronte charitas
que est deus. Ihuic em̃ aduersus cū
inimicicias exercens est: et guerrā
crudelissimaz. Quid em̃ odit deus
aut quid punit preter voluntatem
p̃p̃riam? Cesset voluntas p̃pria et
infernus nō erit. In quē em̃ ignis
ille deseuiet: nisi in p̃p̃riaz volunta
tem? Etiam nunc cum frigus aut
fame aut aliquid tale patimur:
qđ leditur nisi voluntas p̃pria!
Quod si voluntarie sustinem⁹: iaz
ip̃a voluntas cōmunis est: sed in/
firmitas quedam et velut prurit⁹
voluntatis adhuc de proprio est
et in illo om̃es penas sustinemus
donec penitus consumat̃. Naz vo
lūtas illa p̃p̃rie dicitur cui assen/
timus. et cui se liberum inclināt ar
bitrium. Ihuic autem desideria et

concupiscentie que inuitos tenent
non voluntas sed corruptio volū
tatis est

Ca. xliij

De valde detestabile vitium sit p/
pria voluntas Super cantica. ser/
mone. lxxi

Bandē malum ppria vo/
lūtas. qua sit vt bona tua
bona non sint. Etenim si in
die ieiunij mei inueniatur volūtas
mea: non tale ieiuniū elegit domi/
nus: nec sapit illi ieiunium meum.
qđ nō obedientiam sed vitium pro/
prie voluntatis sapit. Ego autem
non solum de ieiunio meo: sed de
silentio. de vigilijs. de oratione. de
lectiōe. de opere manū. postre/
mo de omni obseruatiā monachi
vbi inuenitur voluntas sua in eo.
et non obedientia magistri sui id/
ipm sentio. Minime prozsus obser/
uantias illas. et si bonas in se: ta/
mē inter virtutes censuerim depu/
tandas. Volūtate qđem ppriā di/
mittentes nihil amittimus: imo et
lucramur plurimū: cōmutātes illā
in melius: vt cōmunis fiat que pro/
pria fuit. Porro cōmunis volun/
tas charitas est. Nā peccatorū
est propria voluntas: que est sup/
bia. ex qua omnia mala sicut ex cō/
muni sunt bona. Unde enim sunt
scandala nisi qđ propriam seqmur
voluntatem. et temere quod volu/
mus in corde nostro definiētes: si
quō id prohiberi cōtingat aut inu

sexus

pediri. continuo in impatientiā. in
murmurationē: in scandalum pro/
ni sumus. Porro voluntas propa
quo furore dominū maiestatis im/
pugnet: audiant et timeant serui
proprie volūtatē. Primo nempe
subtrahit semet ipsam et subducit
eius dominationi. cui tanqđ aucto/
ri seruire debuerat: duz efficiē sua
Sed addit adhuc. et quod in se ē:
omnia quoqđ que dei sunt tollit et
diripit. Quem enim modum sibi
ponit humana cupiditas? Non/
ne qui per vsuram acquirit pecu/
niam modicam. similiter mundum
lucrari conaretur vniuersum si nō
deesset. possibilitas. si suppeteret
voluntati facultas? Dico fiducia/
liter: nemini qui sit in voluntate
propria possit vniuersus mundus
sufficere. Ip̄m autem et quod in
ipsa est deum perimit propria vo/
luntas. Omnino enim vellet deum
peccata sua aut vindicare nō pos/
se: aut nolle: aut ea nescire. Vult
ergo cum non esse deum. que quā
tum in ipsa est. vult cum aut impo/
tentem: aut iniustum esse: aut insi/
pientem Crudelis plane et omni/
no execranda malicia: que dei po/
tentiam: iustitiam: sapientiam: pe/
rire desiderat. Hec est crudelis be/
stia. fera pessima. rapacissima lupa
et leena sciuissima:

Ca. xliij.

De pprio consilio. In ser. de resur

Libet

re. tione domini. q̄ incipit Sicut in
corporis medicina

In corde duplex lepra est. p/
pria voluntas et p̄p̄iū cōsiliū

Lepra vtraq; nimis pessima

Lepra x̄o p̄p̄iū cōsiliū eo p̄niciosior
est quo magis occulta. et quanto
plus abundat: tanto sibi quisq; sa
nior esse videt. Hec illoz est q̄ ze/
lum dei habet. sed nō fm scientiā.
sequētes errorē suū et obstinati in
eo. ita vt nullis velint cōsilijs ad q̄
escere. Hi sunt vnitatis diuisiones.
inimici pacis. charitatis expertes.
vanitate tumentes. placentes sibi
et magni in oculis suis. ignorātes
dei iustitiā: et suam volentes cōsti
tuere Et que maior superbia q̄ vt
vn̄ homo toti p̄gregationi iudi
cium suū preferat tanq̄ ip̄e solus
habeat spiritū dei? Idolatrie sce
lus est. non ad quiescē. et quasi pec
catuz ariolandi. Fant nunc qui se
faciunt religiosiores alijs. qui non
sunt sicut ceteri hominū: ecce ario
li et idolatre facti sunt:

Ca. xv

De tepiditate. In sermōe de ascē/
sione dñi. ihodie sedenti

p̄ Erniciosa tepiditas: qz pe
riculosa ē. qz molestissima
est. plena miserie et dolo/
ris. et iſerno plane p̄ima. vmbra
mortis iure censetur. Sane inueni
re est homines pusillanimes et rei
missos. deficientes sub onere. vir/
ga et calcaribus indigentes: quo/
ru

ru remissa letitia. pusillanims tri
stitia est. quozuz breuis et rara cō
punctio: animalis cogitatio: tep/
da conuersatio. quozum obediē/
tia sine deuotione: sermo sine circū
sp̄ctione. oratio sine cordis inten
tione: lectio sine edificatōne. quos
deniq; vt videm⁹ vix gehenne me
tus inhibet. vix pudor cohibet. vix
frenat ratio. vix disciplina coercet
huiusmodi autē si diu ita p̄man
serint sub onere. aut opprimuntur.
aut succumbunt. aut quodāmodo
in inferno sunt: vt nunq; ad plenū
respirent in luce miserationum. do
mini. nec in libertatē spiritus: que
sola facit iugum suaue et onus le
ue. Inde autem tam perniciosa te
piditas emanat. quia voluntas
eorū nondum purgata ē. nec bo
nū sic volunt sicut nouerunt. a pro
pria concupiscentia abstracti et il
lecti. Amant enim in carne sua ter
renas cōsolatiunculas: siue in ver
bo: siue in signo: siue in facto: siue
in aliquo alio. et si hec interrūpunt
aliquando: non tamen penit⁹ rum
punt. Inde est q̄ raro affectiones
suas dirigunt in deum. et eorū cō/
punctio non cōtinua sed horaria
est. Impleri autem visitationibus
domini anima que his distractio/
nibus subiaceret non potest. et quā
to magis illis euacuabitur: tanto
amplius istis implebitur: si multū:
multum. si parum: parum. vel for
te si magis probas nunquam iste
illis misceri poterunt in eternum

Nō enī spūs et caro. ignis et tepī/
ditas. in vno domicilio omorant:
presertim cū tepiditas ipī dñō so/
leat vomitū puocare

Ca. xvi.

De pusillanimitate. In epistola
ad abbatez sancti Nicasi Remēs

Annādis reprobis tribu
latio parit pusillanimita/
tē: pusillanimitas pturbat

tionē. pturbatio desperationez. et
illa interimit. Oportet aut pusillan/
nimitatē et tristitiam in omib⁹ que
agenda sunt vel toleranda cauere
q̄ hilarem datorē diligat deus
Ne turbetur quis pusillanimitate
spiritus: hoc enī quantū potest la/
borat aduersari⁹ noster. vt holo/
caustuz nostz deuotionis pingue
dine vacuet. vt et minus acceptuz
sit deo. et conscientia nostra in spi/
ritali gaudio minus exilaret: sic
q̄ de pusillanimitate tolerātie etiā
conscientie pusillanimitas generet

Verē bestia vere rationis expers
qui tam pusillanimis est. vt solo ti/
more cedat qui futuri exaggeratio/
ne laboris victus: ante conflictum
non telo sed tuba prosternit. Dua
bus autem de causis mihi videtur
animi egritudo et diffidentia sole/
re contingere: aut de nouitate vi/
delicet conuersionis: aut certe de
cōuersionis tepore. etiamsi in cō/
uersione longum tempus habuerit.
vtrunq̄ profecto deficit et hu/
miliat conscientiaz et inquietaz fa

Sextus

cit: dum siue pro tepore siue p tem/
pore antiq̄s animi passionēs nec
dū in se emortuas sentit: et necesse
p̄inde habens resecōdis intende/
re de cordis ortulo spinis iniqui/
tatū q̄ viticis cupiditatū: longius
a se euagari non sinit. Quid enim?
Qui laborat in gemitu suo. potēt
ne simul in dei laudibus exultare?
Non est hoc pauperis et inopis:
seu pusilli cordis anime. Que enim
pusillanimis est et modice fidei
mens. rei sue familiaris tenuitate
cōstringitur: nec valet pre inopia
ociari ad vacandum diuinis lau/
dibus: seu his que laudes pariūt
intuendis beneficijs. Et si quando
certe conatur assurgere. confestim
domesticaruz necessitatū curis vz/
gentibus reuocatur ad sua. et in se
comprimi ppria egestate spellitur

Ca. xvii

De curiositate In quibusdam di/
dis:

Egligentia generat curio/
sitate. Dum enim per ne/
gligenciam terra cordis
inculta spinas et tribulos germi/
nat: que in se ipsa non inuenit requi/
em: foris cogitur euagari. sic curi/
ositas a corde efficit contra quam
dimicat pietas. Pietas enī dei cul/
tus est. et in corde colitur qui in
corde cognoscitur habitare. Curi/
ositas si non vincitur: generat ex/
perientiam mali. quia dum anim⁹
euagat per mltā. facile inuenit vbi

Libet

noxiam experiatur delectationem
hanc impugnat scientia docens
quid tutum experiri sit. quid non:
Si vero preualuerit experientia.
generat concupiscentiam ut trans-
eat in affectu cordis. Eteꝛ specta-
cula vana. rogo qđ corpi prestant
qđ ve aie oferre vident. Naz nihil
in hoie cui curiositas p̄lit inueni-
es. Fruuola. p̄sus et inanis ac nu-
gatoria cōsolatio. et nescio qđ illi
durius imp̄cer q̄yt sp̄ habeat qđ
reḡrit: qđ iocunde quietis fugitās
curiosa inḡetudine delectat. Effu-
sus liquidē anim⁹ damna interio-
ra nō sentit: qz nec intus est: sed in
ventre forsitan aut sub ventre De-
niqz et anim⁹ quozūdā in patinis
in oculis inuenit. Quid vero miz-
si p̄p̄iā minime sentiat aia lesionē
que sui ip̄i⁹ oblita et penit⁹ absens
sibi: in longinquā p̄fecta est regio-
nē? Erit aut cū in se ip̄az reuersa
agnoscet qđ crudeliter misere ve-
natōis obtentu cuiſcerauēit semet
ip̄az Erit at hic redit⁹ sine dubio
vel post mortē cū vniuersa quib⁹
ad vagādū foras. et inutiliter sese
occupandū in eā qđ p̄terit hui⁹ mū-
di figurā: egredi ofueuerat. hostia
corpis clausa erunt: vt necessaria
maneant in se ip̄a: cui null⁹ iam pa-
teat exit⁹ a se ip̄a. Quisqz em̄ ante
obitū carnis nō redierit ad se ip̄z:
in se ip̄o maneat necesse est in etery-
nū Sed in quali se ip̄o? Qualē sese
fecerit in hac vita: talez inuenit exi-
ens ab hac vita

Ca. xviij

De consuetudine praua. In libro
primo de consideratione:

Il tam fixū animo qđ ne-
glectu et tpe nō obsolescat
Vulneri vetusto et negle-
cto callus obducitur. et eo insana-
bile quo insensibile fit. Deniqz do-
lor otinuus et acerb⁹/diuturn⁹ esse
nō patit: citū habitur⁹ est exitum.
aut sanitatē p̄fecto aut insensibili-
tatē. Nā si aliunde nō extunditur.
necesse est cedat vel sibi. Em̄uc o-
cito aut de remedio cōsolationē re-
cipiet: aut de assiduitate stuporez
Quid nō inuertat cōsuetudo? Quid
non assiduitate duret? Quid non
vsi cedat? Quātis qđ p̄ amaritu-
dine p̄sus exhorrebant. vsu ip̄o ma-
le cōsuetudinis in dulce ouersū est?
Primū tibi importabile videbitur
aliqđ: p̄cessu t̄pis si assuescas iu-
dicabis non adeo grane: paulo
post et leue sētis: paulo post etiā
delectabit: ita paulatim in cordis
duritiā itur. et ex illa in aduersionē

Ca. xix:

De duritia cordis In libro de cō-
sideratione:

Quid est cor durum? Solū
est cor durum quod semet
ip̄m nō exhorret: quia nec
sentit. Ip̄m est quod nec compun-
ctione scinditur: nec pietate molli-
tur. nec mouetur precibus: minis

nō cedit. flagellis durat. Ingratū
est ad bñficia. ad cōsilia infidū. ad
iudicia seuū. inuēcundū ad turpia
impauorū ad picula. inhūanū ad
hūana. temerariū in diuina. prete-
ritoꝝ obliuiscens. presentū negli-
gens. futura nō puidēs. Ip̄m est
cui p̄teritoꝝ p̄ter solas iniurias
nihil om̄ino nō p̄terit: presentū n̄
hīl nō perit. futuroꝝ nulla nisi for-
te ad vlciscendū p̄spectio seu p̄pa-
ratio est. Et vt in breui cūcta hor-
ribilis mali mala oplectar: ip̄m ē
qđ nec deū timet nec hoiez reuere-
tur. Hebetari cordis iudiciū est
p̄pria nō sentire otinua vexationē
Vexatio dat intellectū auditui:
ait qđoaz. Vex est: s; si nimia nō fu-
erit. Nā si sit nimia: nō plane intelle-
ctū dat: sed otēptū. Quātos em̄
videm⁹ hūiliatos sed nō hūiles: p-
cussos sed nō dolentes. Curatos
quidē a dño. sed ne ip̄a curatione
curatos. Ibi sūt qui sub sentib⁹ esse
delicias oputāt. dissimulātes pec-
cata q̄ aditāt. lubricū in quo titu-
bant. tenebras qđ caligāt. laq̄os
inter q̄s ambulāt. locū afflictōnis
quē habitāt: corp⁹ mortis qđ ge-
stant. iugū graue qđ tolerāt. gra-
uiorē osciaz quā occultāt. grauissi-
mā sniaz quā expectāt. Proinde ca-
uebo qđ solícite potero duritiā cor-
dis Cōsentiā aduersario meo. ad/
q̄lescāz iudici meo. cedā deniq; vz-
genti aculeo. ne bis pungar. Quis
q̄s em̄ oītra stimulū recalcitrat: du-
plo punget. parces autē q̄ senserit:

Sextus

et dederit locum ire.

Ca. xx.

De presumptione et obstinatione.
Sup psalmū Qui habitat. ser. xx.

Je demonū: p̄sumptio et
v obstinatio. Fuge homo p̄-
sumptionē ne gaudeat de
te inimic⁹ tuus. Nempe in his ma-
xime vicis gaudet: in seip̄o exper-
tus. qđ difficile possis ab hac tāta
voragine respirare. Nolo at̄ igno-
rare vos fratres: quonam modo
descendatur: imo cadatur in illas
Prim⁹ em̄ grad⁹ descensionis hui⁹
dissimulatio est p̄prie infirmitatis.
iniquitatis. inutilitatis. dū sibi par-
cens: sibi blandiens: sibi p̄suadēs
homo aliquid se esse cum nihil sit.
iam se ip̄e seducit. Secundus gra-
dus ignorantia sui. Vbi em̄ in pri-
mo gradu inutilia sibi texuerit pe-
rizomata folioꝝ. Quid superest ni-
si vt vulnera tecta non videat. pre-
sertim qui ad hoc solum texerit ne
videret. Ex hoc tandem fit vt etiā
alio reuelante vulnera non esse cō-
tendat: conuersus in verba malū-
cie. ad excusandas excusatiōes in
peccatis. Atq; is quidem tertius
gradus est otiguus presumptioni
Quid em̄ male aditare iam vereā-
tur q̄ presumit et defensare. Itaq;
quartus gradus vel quartū poi-
tius precipitiū: cōtemptus est. Ex
hoc et deinceps magis ac magis
super eum v̄get puteus os suū:

Liber

dū videlicet animā eiusmodi con-
tempt^o tradit impenitentie. impeni-
tentia obstinatioē firmat. Hoc tā-
pccm qđ neq; in hoc seculo remit-
tit^r neq; in futuro. qz cor durū 7 in-
duratū. nec deū timet nec hominē
reueret. Qui sic in omib⁹ vñs suis
adheret diabolo: manifeste fact^o
est spūs vn⁹ cū eo. Nam pſeuerare
in malo diabolicū est Et digni sūt
perire quicūq; in similitudinē eius
pmanēt in pccō. An vero grauior
vlla frenesis iudicat qđ impeniten-
tia cordis et peccandi obstinata
voluntas? Obstinatio siquidē est
sūma qđam religionis subuersio:
et verē venenū insanabile Quid
ad obstinatū incātātis vor. quid
sermo faciat pđicantis? Quicquid
moneas ait ille. Ego qđ possum:
possum: et nō vltra qđ possum. Que ē
obstinationis causa? ffinis inten-
tionis humane. dū hinc quidē pro-
prie quisq; inheret voluntati. inde
finē aliquem meditat. et figit anī
mo qđ desiderat adīpisci. Nū pe-
ro in pſumptione nisi ex quodam
impetu vehementis desiderij pſili-
mus? Inde em̄ cordis duritia. In-
de em̄ obstinatio: qz meditat qđ
nō legem dñi sed ppriā volūtatez
Inde tā mordax et amar⁹ sermo
inuenitur in ore hōis obstinati. q
nulla ad eū penetrare queat beni-
uolentia monitoris. Neq;ssima pla-
ne et pñciosissima pestis: qm̄ vnū
uersos vni⁹ obstinatio turbat 7 sic
omnib⁹ discordie fomes: materia
scandaloz

Cap. xxi

De gula et luxuria. In quib⁹ usq;
sententijs

Oluptas gutturis q̄ tāti ho-
die estimat vix duoz obtiet
latitudinē digitor. et hui⁹ tā mo-
dice pris tā exigua delectatio. qn-
ta parat sollicitudinē q̄ntaz deinde
molestiā parit? hinc mōstruosi⁹ di-
latant renes et hūeri: hinc tumen-
tes vteri: nō tam impiguan^t qđ im-
pregnant aruina: 7 dū carnis on⁹
ossa non sustinet: etiā morbi varij
generant. Sic libidis illecebrosa
vorago. quātis laborib⁹ et dispen-
dijs interdū et fame vel honoris:
aut etiā vite ipi⁹ piculo opat^r Cui⁹
appetitus anxietatis et recordie:
ad^r abominationis et ignominie.
exitus penitudinis et verecundie:
plenus esse dinoscit. Ardoz libidi-
nis p aliqua praua occasione exci-
tatur et nisi ilico respuat et expua-
tur: subito totum corpus occupat
et estuat: vrit et incendit. Primo
carnem tactam modicum titillat.
deinde delectatione turpi mentem
maculat. ad extremū per cōsensuz
prauitatis sibi mentem subiugat:
Caro supra modum venatrix est
deliciarū: que licere putat et expe-
dire quicquid illud sit quod eam
delectare possit. Gula et libido vo-
luptati carnis debuiūt. Mer. terra
mare gulositati vix sufficiūt. pp̄ b
contingit paupes spoliari et rapi-
nas fieri: vt famēs paup̄z trāscat

in delicias diuitum. Filij hominū
 vsqueq; graui corde. qz pigui cor
 pe. vt qd diligitis vanitatē: et veri
 tatē negligitis? Pinguedo carnis
 delicie corpis: saturitas ventris:
 aut ante mortē vos deserent. aut
 vos in morte illa relinq̃tis. Sic ca
 ro vermib': illic aīa ignib' deputa
 tur: donec rursus infelici collegio
 colligati: tormentis penalib' soci
 ent' qui socij fuerūt in vicij. O de
 licate: qui delictis et diuitijs circū
 fusus atq; cōfusus. cōfusione expe
 ctas et mortez. Non est regnū dei
 esca et potus. non purpura et bys
 sus. qz diues ille viroq; circūfluus
 in pūcto ad inferna descēdit. Quid
 ad hec dicis. vos gulosi et luxurio
 si quoz deus venter est: qz omīs
 vsus: aut in ventre aut sub ventre
 est. qui in luxurijs enutristis corda
 ṽra et corpa ṽra? Audite audite:
 qz esca ventri et venter escis. deus
 aut et hunc et has destruet. Calix
 demonioꝝ supbia est: detractio et
 inuidia: crapula et ebrietas. Que
 cū impleuerit vel mentē vel ventrē
 xp̃s nō inuenit locū. Quō ignis et
 aqua simul esse nō p̃nt. sic spūales
 et carnales delicie in eodē se non
 patiunt'. Vbi crapula rudātis in
 ter pocula senserit xp̃s. vīna sua
 dulciora sup mel et fauū. menti p/
 pinare nō dignat'. Vbi curiosa ci
 boꝝ diuersitas pascit ventrē. cele/
 stis panis ieiuna deserit mentem

Ca. xxi.

Sextus

De detractiōe. Super cantica.
 Sermonē. xliij.

Estima vulpis occult' de/
 tractor: sed non min' neq;
 adulator blando'. cauebit
 sapiens ab' his. Porro detrahē
 an detrahentē audire. quid horū
 damabili' sit non facile dixerim.
 Sic q̃ppe mors intrat p fenestras
 ñras: cū prurientes aurib' et orib'
 letale poculū detractiōis inuicez
 nobis ministrare ostendim'. Nō ve
 niat anima mea in cōsilio detrahē/
 tiū: qm̃ de' odit eos. Nec mirū cū
 id precipue viciū charitatem que
 deus est: et quidem ceteris acius
 impugnare et psequi agnoscatur:
 quēadmodū vos potestis aduer/
 tere. Omīs qui detrahīt. primū q/
 dem p̃dit se ip̃m vacuū charitate
 Deinde qd aliqd detrahendo in/
 tendit: nisi vt is cui detrahīt veni/
 at in odiū vel cōtemptū ip̃is apud
 quos detrahīt. ferit ergo charita
 tē in omīb' q se audiūt lingua ma
 ledica. et quantū in se est necat sū/
 ditus et extinguit. Nō solū autem
 sed et in absentib' vniuersis ad q̃s
 volans verbū forte p eos qui pre
 sētes sūt puenire cōtigerit. Vides
 q̃ facile et in breui ingentē multitu
 dinē aīaz velociter currens fmo
 tabe huius malicie inficere possit?
 Vn' est qui loquit': et vnū tm̃ ver
 bū pfert: et tñ illud vnū verbum
 vno in momēto multitudinis audiē
 tiū dū aures inficit aīas interficit
 Cor siquidem felle liuoris amarū

Libec

p lingue instrumentū spargere nisi
amara nō p̄t. Amittūt vitā detra
ctores: deo odibiles: odibiles vī
te. fugit vita quos odit: et quos
fugit vita: mori necesse est. An nō
et ip̄e moriē qui venenū bibit q̄ ei
maleuada detractoris lingua p̄
pinat? Siquidē furtim ei dilectōis
vita subtrahit et dū nescit paula
tim in eo fraterna charitas refri
gescit. Auditur est forsitan ip̄e q̄
cui detrahīt: vñdīq̄ em̄ verba vo
lant et multoz p̄us oza p̄rālicns
difficile fieri pōt q̄n in singulorum
creuerit linguas: et quasi iā puct
p̄mo referat ad eū ad cui⁹ spectat
offensam. Itaq̄ scandalisabit au
diens et tabescet: eoq̄ facilius ex
tinguitur in eo charitas: quo am
plius ante viuere videbat. Si inu
mic⁹ ait meus maledixisset mihi: su
stinuissem vtiq̄. Et quidē cauet sibi
prudens auditor. cauet et ip̄e si nō
desipit. qui sibi nouerit esse detra
ctum. ille nē veneno inficiat. iste ne
scandalo p̄turbe. sed quod in se ē
tñ lingua maledica et illi⁹ pcutiēs
cōscientiā et isti⁹ vulnerans chari
tatez. secū pariter vtrunq̄ perimit.
Nūq̄d nō vipera est lingua ista?
Feroicissima plane. Nimirū que tā
letaliter trēs inficiat flatu vno. Nū
quid nō lācea est lingua ista? Pro
fecto etiā acutissima que trēs p̄
netrat ictu vno. Gladi⁹ equidē an
ceps imo et triceps lingua est de
tractoris.

Ca. xxiiij

De ypocrisi. In ser. in capite iesu
nī. cui⁹ initiū est. Hodie dīlctissimi
Pocrita singularia magis et
inuitata sedat: vt p̄prie fla
grātiāz opinionis respergat
Cuius affectio elongatur a xpo:
et vanis fauorib⁹ delectat. Cuius
mens nō p̄prie testimonio cōscientie
sed adulatōib⁹ demulcet. Tristitia
ypocritaz nō in corde sed in facie
est. Exterminat em̄ facies suas: vt
appareant ieiunantes. Ibi oues sūt
habitu: actū vulpes: actū et crude
litate lupi. Ibi sūt q̄ boni videri nō
esse: mali nō videre sed esse volunt.
Mali sunt: et boni videri volūt. Et
eni semp̄ min⁹ malicia palā notuit
nec vnq̄ bon⁹ nisi boni simulatio
nē decept⁹. Ita ergo in malū bo
noz boni appare student mali vo
lūt vt plus liceat malignari. Neq̄
eni est apud eos virtutes colere: s̄
colorare vitia quodaz quasi virtu
tū minio. Serpit hodie putrida ta
bes ypocrisis p̄ omne corp⁹ eccle
sie: et quo lati⁹ eo desperati⁹: eoq̄
p̄iculosius quo interi⁹. Naz si insur
geret apert⁹ heretic⁹ mitteret fo
ras et arefceret: si violent⁹ inimic⁹
absconderet se forsitan ab eo. Nūc
vero quē efficit: aut a quo abscon
det se? Dēs amici et omnes inimici
omēs necessarii et oēs aduersarii
omnes pacifici et domestici. et nul
li pacifici. omnes xp̄iani. et omnes
sere q̄ sua sūt q̄runt: nō q̄ Ihu xpi

sextus

dēq; itēz alio et alio mō. mutat ⁊ ordinat. qz vult et nō vult: et nūq; in eodem statu pmanet. Sicut em̄ molēdinū velociter voluit. et nihil respuit sed quicqdō imponit molit. Si at̄ nihil apponit. se ipm̄ cōsumit sic cor meū sp̄ est in motu. et nunq; redēscit. sed siue dormiā siue vigile somniat et cogitat quicqdō illi occurrat. Et sicut molēdinū. arena si imponat. exterminat. p̄x inq̄nat palea occupat. sic cor meū cogitatio amara turbat: immūda maculat: vana inquietat et fatigat. Ita cor meū dū futurū non curat gau diū: nec diuinū q̄rit auxiliū. ab amore celestiuū elongat: et in amore terrestriuū occupat. Cūq; illabitur ab illis. ⁊ inuoluit in istis. vanitas illud recipit. curiositas deducit. cupiditas allicit. voluptas seducit. luxuria polluit torquet inuidia. turbat iracūdia. cruciat tristitia. sicq; miseris casib; submergit omib; vicijs. qm̄ vnū deū qui ei sufficere poterat dimisit p multa dispergit. et huc illucq; q̄rit vbi quiescere possit. et nihil inuenit qd̄ ei sufficiat. donec ad ipm̄ redeat. a cogitatione in cogitationez ducit. et p varias affectiōes variat. vt saltē varietate ipaz rez impleat. quaz qualitate satia nō pōt. sic labit cordis miseria. subtracta diuina grā. Cūq; ad se reuertit et discutit qd̄ cogitauit. nil reperit. qz nō opus fuit. sed cogitatio que cōponit multa de nihilo. Sic deniq; sic decipit

k i

Olim predictū est. et nunc tpus impletionis aduenit. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara pus i nece martirū: amarior p in conflictu hereticorū: amarissima nūc in morib; domesticorū. Nō fugare nō fugere eos pōt. ita inuenerunt et multiplicati sunt sup numerū. Intestina et insanabilis est plaga ecclesie. et ideo in pace amaritudo eius amarissima. S; in qua pace? Et par ē. et nō est par. Par a paganis: par ab hereticis. S; nō pfecto a falsis filijs. Non plangētis in tpe isto: filios enutriui et exaltaui. ipi aut̄ spreuerūt me. Spreuerūt et maculauerunt me a turpi vita: a turpi q̄stu. a turpi cōmercio

Ca. xxiij:

De instabilitate cordis. In libro de meditationibus

Nihil est in me corde meo fugaci; qd̄ quotiens me deserit: et p prauas cogitationes defluit totiens deū offendit. Cor meū cor vanū. vagū et in scrutabile: dū suo ducit arbitrio: diuino caret cōsilio. In semet ipso nō p̄t cōsistere: sed omi mobili mobilius p infinita distrabit. et hac illacq; p innumera discurret. et duz p diuersa redē q̄rit: nō inuenit. S; in labore miserū a requie vacuum manet. sibi non cōcordat. a se dissonat. a se resilit. volūtates alternat cōsilia mutat. edificat noua. destruit vetera. destructa reedificat. Ea/

Libet

imaginatio quā demonū format
illuho

Ca. xxv

De leuiozibus peccatis. In sermo
ne de ouersione sancti Pauli

Iustus iudex de' non modo
qđ fiat: s; et quo animo fiat
cōsiderat. Ne qđ ergo parua
reputet qntūlibet parua sciē de/
linquere cōuincať. Nemo dicat in
corde suo leuia sunt ista: non curo
corrigere. nō est magnum si in his
maneā venialib' minimisq; pccis
Ihec em̄ est impenitentia Ihec blas
phemia in spiritū sanctum: blasphe
mia irremissibilis. Eradicari tamē
aut extirpāi a cordib' nris om̄ino
nō poterit malitia. donec in mun/
do fuerim'. Quantūlibet p̄feceris
erras: si vicia putas mortua. Ne/
lis nolis intra fines tuos habita/
bit Iehuseus. Subiugari pōt: sed
nō extermināi Peccatū qđ ē mor/
bus anime. et corruptio mētis: au
ferri nō poterit donec liberemur a
corpore. Reprimi quidez debet et
pōt p̄ gr̄az dei: vt nō regnet in' no
bis: sed non efficit nisi in morte qñ
sic decerpimur vt anima separetur
a corpore. Affectiones em̄ anime dū
in hoc puluere gradimur: ex toto
munde esse nō pñt: qñ aliqñ vani
tati. aliqñ voluptati: aut curiosita
ti: plus qđ oportet cedat animus
vel ad horā. In multis em̄ offēdi
mus om̄es: vextñ nemo cōtemnat
aut paruipendat: impossibile ē em̄

cū eis saluari: impossibile est dilui.
nisi p̄ xpm ⁊ a xpo. Nec ideo tamē
pro eis necesse est nimis esse solici
tos: ignoscet facile: et imo libenter
si modo agnoscam'. In huiusmo/
di nanq; quasi inuitabilib'. et ne/
gligētia culpabilis est. et timor im
moderatus: qz nulla damnatio ē
his qđ sunt in xpo ihu: occupiscentie
sensus absq; cōsensu Et hec gratia
nobis cōfert vt nō nobis occupiscē
tia noceat. si tñ a cōsensu abstinea/
m' Tñ ad humiliandos nos ip̄az
occupiscentiaz adhuc patit' viuere
in nobis. et grauiter affligē nos.
vt sentiam' qđ nobis gr̄a p̄stet
et semp ad illi' auxiliū recurram':
Sic et de minorib' istis pccis pia
dispensatione agit' vt nō penit' au
ferant' sed i illis erudiat nos de':
et cū minima cauere non possum'
certi sumus qđ nō nostris virib' ma
iora supem'. semperq; timorati et
om̄ino solliciti sim'. quō eius gra
tiā nō amittam'. quaz nobis tam
multipliciter necessariā esse sentim'

Ca. xxvi

De cōtentione vicioz de colloqō
Simonis et Ihesu

Ad si eoz laborem ⁊ do
lorē cōsideres: qui varijs
seruiunt vicijs morū! Erit
p̄fecto inuenire iam homines: qui
multo magis in labore hominum
non sūt. sed longe amplius aliena
ab homine sustineant. Contendūt
ambitio et elatio cordis. altera ni

dñ. altera foueaz parat: volare al/
 tera iubet. reperere monet altera: cū
 neutꝝ pfecto sit hōis. Quis em̃ es
 tu ait hec quis vero ille vel ille est.
 aut q̃ dom' p̃ris eoꝝ vt eis in ali/
 quo cedas. vt reuēaris eos. vt eis
 aliquaten' blandiaris. At bonus
 sermo bonū inuenit locū ait ambi/
 tio. et interdū q̃z qui pdesse nō p̃t
 pōt obesse. Dissimula p̃mū. p̃mū
 vinū pone donec veniat hora tua
 Auaritia q̃z et appetit' laudis sibi
 inuicē aduersant. et qđ hec cōgre/
 gat hic disp̃git. Nec min' contraria
 sūt que simulatio ⁊ pusillanimitas
 suggerunt impudentie impaciētie
 q̃z clamoribus. et vtraq̃z labor ⁊
 dolor et afflictio spūs sunt. An nō
 sepe gula aliud exigit. ad aliud
 prurit' aurū vocat'. Sic et odora/
 tus et tact' diuersa interdū impe/
 rant. forsitan ⁊ aduersa dū vterq̃z
 sibi omunē gestit preriꝑe seruū: et
 trahit quenq̃z sua voluptas:

Ca. xxviij:

De desperatione. Super cantica
 sermone. xxxvij

Anis peccati cōsumationē
 parit desperatio. Si nos
 dei ignorantia tenet. qđo
 speram' in eū quē ignoram'. Sci/
 mus aut' desperatis partē nō esse
 vel societate in sorte sanctorū Sed
 quonā modo dei ignorantia de/
 sperationē parturit. dicam'. forte
 aliq̃s reuersus in se et displicens si
 bi in omib' malis q̃ fecit: cogitās

Sextus

q̃z resipiscere et redire ab omī via
 mala et carnali ouersatione sua: si
 ignorat q̃ bon' sit deus q̃ suauis
 et mitis. et q̃ mult' ad ignoscendū.
 nōne sua carnalis cogitatio argu
 et eū ⁊ dicet. qđ facis. Et vitā istā
 vis perdere ⁊ futurā. Peccata tua
 maxima sūt. et nimium multa. ne/
 quaq̃z p tot et tantis. nec si te ex/
 cories sufficis satisfacere: oplexio
 tenera est. vita extitit delicata: cō/
 suetudinē difficile vinctes. Pro his
 et similib' desperatus resilit miser
 ignorās q̃ facile om̃ipotētis bo/
 nitas. que neminē vult perire. cun/
 cta ista dissolueret. sequit' q̃z impe/
 nitentia que est delictū maximū et
 blasphemia irremissibilis. Ip̃e ve/
 ro aut oturbat' nimia tristitia ab/
 sorbet'. et fert in p̃fundū. minime
 tam vt cōsolationē recipiat emer su
 rus. aut certe dissimulans. et sibi
 qualicūq̃z verisimili blādiens rati
 one: reuocat se irreuocabiliē ad se
 culū: ad p̃fruendū. ad deliciandū
 in omib' bonis eius quoad licue/
 rit. Cū aut' dixerit pax et securitas
 tūc subitanē supueniet ei interit'
 tanq̃z in vtero habenti. et nō effu/
 giet. Ita ergo de ignorantia dei
 vniuerse malicie cōsummatio venit
 que est desperatio. Apostol' dicit
 q̃ ignorantiam dei quidā habent
 Ego autez dico omnes ignorare
 deum qui nolunt ouerti ad eum.
 Neq̃z em̃ ob aliud p̃culdubio re/
 nuūt. nisi q̃z grauē et seueꝝ imagi/
 nanē. qui pius est. turū et impla/

Libet

cabile q̄ misericors est: ferū et terri-
bile q̄ amabilis est. et mentis iniqui-
tas sibi. formans sibi idolum p̄ eo
quod non est ip̄e:

Capitulum viii

De miseria hominis. In secundo li-
bro de consideratione

Consulo consideres maxime
quod es. homines videlicet quod
et natus es. Nec modo quod
natus. sed et qualis natus attendas:
Nude nudum consideres. quia nudus egres-
sus es de utero matris tue. Consi-
deranti quod sis: occurrat tibi homo
nudus: et pauper et miser: et misera-
bilis: homo dolens quod homo sit. eru-
bescens quod nudus sit. plorans quod na-
tus sit: murmurans quod sit. homo na-
tus ad laborem non ad honorem: homo
natus de muliere: et ob hoc cum rea-
tu: breui viuens tempore: ideoque cum me-
tu. repletus multis miseriis: et propterea
cum fletu. Et vere multis et mul-
tiplicibus. quia miseriis corporis. miseri-
is cordis: miseriis dum dormit: mise-
riis dum vigilat: miseriis quam ver-
sum se vertat. Quid enim calamitate
vacat nascenti in peccato: fragili cor-
pore: et mente sterili? Vere ergo re-
pletus cui infirmitas corporis et fatui-
tas cordis cumulat in traduce sor-
dis: mortis addidit. Nemo quippe
ex omnibus filiis ade sine labore hic
vivit. nemo sine dolore. homo inquit
natus ad laborem. Nam ad dolorem na-
tum se dubitet. quod natus non est in dolo-
re Sed dolorem parturientis clamor:

dolorem plis fletus indicat. et vagi-
tus. labor in actionibus. dolor in pas-
sionibus est. Est qui declinat aliquis. sed
incidit perculsio grauior. In
labore inquit homines non sunt: et cum ho-
minibus non flagellabunt. Non tamen co-
tinuo sine labore sunt: aut minime
flagellant. Denique propterea inquit
tenuit eos superbia. grauis equidem
labor: operum sunt iniquitate et impie-
tate sua. grauibz plane flagellis.
Sudat siquidem pauper in ope fortis. sed
nunquam minus anxie diues in ipsa
sua cogitatione laborat? Aperit iste
os suum in oscitatione. aperit ille in
rudatione. et interdum grauius ille fa-
stidio quam iste inedia cruciatur. Postre-
mo velint nolint homines. et faciunt
et patiuntur: quod prouidentia summa dis-
ponit. Alioquin unde graue iugum
super omnes et totos filios. Adam
idque a die exitus de ventre matris
eorum: usque in diem sepulture in matrem
omnium? In sordibus generamur. in
tenebris conuocemur. in doloribus
parturimur. An exitum miseras one-
ramus matres. in exitu more vipe-
reo laceramus. mirum quod non ipsi pariter
laceramur. Primam vocem plorationis
edunt. merito quodammodo utpote val-
lem plorationis ingressi. Vbi ma-
licie plurimum. sapientie modicum. ubi
viscosa omnia. omnia lubrica. operta
tenebris. obsessa laqueis peccatorum: ubi
piculantur anime. ubi spiritus affligunt
ubi tamen vanitas et afflictio spiritus est
Quid non graue miseris: quibus et
vivere labor est. quibus et quod pauci

videntē aduertere: sentire penitē ne
mo? Ipse quoq; sensualitatis vsus
inuenit oneri adeo vt nequeat su/
stineri: nisi altera requie foueamur
Nō in nobis libēa ratio: sed vndi
q; ei luctandū est. Sic enī et ab in/
fimis. visco quodā captiua teneē.
et a sūmis indigna repellit. vt neq;
ab his sine dolore possit auelli. ne/
q; ad illa sine magno gemitu: vel
raro queat admitti

Ca. xxxi

De vilitate conditionis humane In
meditationibus

Alma insignita dei imagi
ne. decorata similitudine.

Despōsata fide dotata spi
ritu. redempta sanguine. deputata
cū angelis capax beatitudinis. he
res bonitatis. rationis particeps
Quid tibi cū carne vnde ista pate
ris? Propter carnē aliena peccata
tibi imputant. et tue iustitie quasi
pānus menstruatae reputant: atq;
tu ip̄a ad nihilū es redacta: et qua
si inane reputata Nihil aliud ē ca
ro cū qua tibi tanta societas: nisi
spuma caro facta: fragili vestita
decore. Sz erit. q; erit cadauer mi
se et putridum: et cibus vermiū.
Nā quātūcūq; excolat semp caro
est. Si diligenter osiodes. quid p
os et nares ceterosq; corpis me/
atus egrediat vilius sterquilinum
nunq; vidiisti. Si singulas et mise
rias enumerare velis. q; sit onera
ta pccis. irretita vicis. puriēs cō/

Textus

cupiscentijs. occupata passionib;
polluta illusionib;. p̄na semp ad
malum et in om̄e vitii p̄liuis pe
nā om̄i cōfusione et ignominia inue
nies Propter carnē homo vanita
ti similis fact⁹ ē qz ex illa occupacō/
tie vitii trahit quo captiu⁹ teneē
et incuruat vt diligit vanitatē. et
iniq̄tatem operet. Attende homo
q̄d fuisti ante ortū. et q̄d es ab or
tu. vsq; ad occasū. atq; quid eris
post hanc vitā. p̄fecto fuisti quod
nō eras. postea de vili materia in
vilissimo pāno inuolutus mēstrua
li sanguine in vtero materno fuisti
nutritus. Tunica fuit pellis secun
dina: sic induit⁹ et ornat⁹ venisti ad
nos: nec memores q; sit vilis ori
go tui. forma fauor p̄li. feruor iu
uenilis: opesq; surripere tibi. no
scere q̄d sit homo. Nihil enī aliud
est homo q; sperma fetidū. saccus
stercor: et cibus vermiū. Post ho
minē vermis: post vermē fetor et
horroz Sic in nō hominē vertitur
om̄is homo. Cur ergo supbis nō
attendēs q; fuisti vile semen et san
guis coagulatus in vtero. deinde
miserijs hui⁹ vite exposit⁹ et p̄cō:
postea vermis et cibus vermiū fa
ctus in tumulto? Quid supbis pul
uis et cinis: cui⁹ conceptus culpa. na
sci miseria. viuere pena. mori angu
stia? Cur carnē tuā preciosis reb;
impingas et adornas. quā post
paucos dies vermes deuoraturi
sunt in sepulcro. animā vero tuam
nō ornas bonis operib; que deo

Libet

et angelis eius presentanda est in celis! Quare animā tuā vilipēdis et ei carnē preponis? Dominā ancillari et ancillā dominari magna abusio est. Tot⁹ siquidē iste mūd⁹ ad vni⁹ anime pretiū estimari nō pōt. Non em̄ de⁹ animā suā p̄ toto mundo dare voluit: quā p̄ humana anima dedit. Sublimi⁹ ē ergo anime precii que nō nisi sāguine xp̄i redimi potuit. Unde ergo hec tanta pusillanimitas: et abiectio tā miserabilis vt egregia creatura. capax eterne beatitudinis et glorie magni dei. vtpote cui⁹ sit inspiratio condita. similitudine insignita. cruore redempta. fide doctorata. spiritu adoptata. miserā non erubescat: sub putredie hac corporeoz sēsui gerere seruitutē? Insanus plane labor emittere. curam cordis. et curā carnis agere in desiderio. impinguare ⁊ fouere cadauer putridū. qđ paulo post vermium esca futurū nullaten⁹ dubitat.

CA:XXX

De breuitate pntis vite In qbusdam dictis

Ere breue est om̄ino tpus
Infelix p̄inde qui in hui⁹
vite lubrico fidens perit
rā insumit operā: nec aduertit qm̄
vapor est: et ad modicū parens ⁊
vanitas vanitatū. Vera omnino
sentētia qm̄ temptatio est vita ho
minis sup̄ terrā. Siquidē fallax ē:
nec simpliciter fallere osuevit. At

em̄ multipliciter illudat hōib⁹. mutat faciem: mutat vocē. modo ait mō negat. nec erubescit. De ipsa quātitate sua diuersis diuersa loq̄tur. imo et eidem diuerso tpe. otria quoq; suggerit et aduersa. Modo em̄ breuez se esse causat: modo simulat longiorē. Dū peccare delectat adhuc: gemit altius p̄ breuitate sua. nec breuitas falsa. sed gemit⁹ fallax. qđ id memoret cū mero re. vñ magis oportuerat gratulari. Siquidē ip̄a vite memoria. breuioris: remediū magis q̄ incentiuū debuerat esse pcc̄i. Cur ergo vitā istam tanto tpe desideram⁹: in qua quanto ampli⁹ viuim⁹. tanto plus peccam⁹. quanto est vita longior tanto culpa maior? Quotidie nāq; crescit mala: et subtrahit̄ bona. Assidue variat̄ homo p̄ p̄spera et aduersa ⁊ ignorat qm̄ moriat̄. Sicut em̄ stella in celo coruscans velociter currit: et repente deficit. Et sicut scintilla ignis subito extinguit̄ et in cinerē redigitur. sic cito finitā dat̄ istā cernere vitā Dū em̄ libet̄ ac iocūdistime morat̄ homo in hoc mundo: diuq; se victurū arbitrat̄. ac multa longo tpe disponit agenda. subito rapit̄ in morte. et ex improviso aufert̄ a corpe. Dies em̄ hominis sicut vmbra sup̄ terrā. et tunc ppe est. nihil cū stare videt̄. Cur ergo thesaurizat in terra: cū sine dilatione transeat. et illud qđ colligit̄. et ip̄e qđ colligit. et tu homo qđ fructū spectas

in mundo: cui⁹ fruct⁹ ruina est. cui⁹ finis mors est? Utinam sapires et intelligeres ac nouissima puidēs. Dic mihi vbi sūt amatores mīdi qui ante pauca tpa nobiscū erāt? Nihil ex eis remansit. nisi cineres et vermes. Attende diligenter qđ sūt vl̄ qđ fuerūt. Iboies fuerūt sicut tu. Comederūt et biberūt. riserunt. duxerunt in bonis dies suos. et in puncto ad inferna descenderunt. Ilic caro eoz vermib⁹. et illic ignibus anima deputat⁹ donec rursus infelici collegio colligati. sempiternis inuoluant⁹ incendijs qui socij fuerūt in vicjs. Una nanq³ pena implicat quos vn⁹ amor in crimie ligat. Quid pfuit illis inanis gloria breuis letitia. mundi potentia. carnis voluptas. false diuitie. magna familia. et mala occupiscentia? Vbi risus: vbi locus: vbi iactantia vbi arrogantia? De tanta letitia: quāta tristitia. post tantā voluptatem tam grauis miseria. De illa exultatione ceciderūt in grandem ruinā et magna tormēta. Quicqđ illis accidit tibi accidere pōt. quia homo es. homo de humo. lim⁹ de limo. De terra es et de terra viuis et in terrā reuerteris. qñ veniet dies vltima. que subito veniet. et forsitan hodie erit

Ca. xxxi

De vita viciosa In quibusdaz sententijs.

On ē via lata via. Rectitudo

Sextus

quippe ad viā. latitudo ad planitiem p̄tinet. solitudo in via lata est via. et vbi nulla est via. totū ē via. Sic est vita exposita vicjs. latissimos habens hinc inde terminos: qz nullos terminos habens. Ipsa ē spaciōsa via. cui⁹ latitudinis spaciū nullis clauditur metis. vbi nec lex est nec p̄uaricatio. Nec vita sane dicenda est. qz nimiz soli viuūt morti. At qualis vita in qua sati⁹ foret non nasci: q̄ non ab ea mori. Mors potius est. et ideo grauior. qz p̄ccī non nature. Deniq³ mors p̄ccōz pessima. Ita ergo q̄ fm carne viuit anima. viuens mortua est quippe cui bonū erat omnino nō viuerē q̄ sic viuere. Expedit em̄ ei q̄ semp anima moriūt vt citius corpe moriat⁹. Magis autē ei bonū erat si natus nō fuisset homo ille. Vera anime vita de⁹ est. inter hec solum separat peccatū. Qđ sua quidem anima animaz priuat. qđ separat inter se et deū: vt eo regnante tanq̄ corpus sine anima. sic sit anima sine deo: plane mortua i semet ipsa. Nō viuit qui supbia inflat. q̄ luxuria sordidat. qui ceteris inficit pestib⁹: cū nō est hoc viuere. s̄ vitaz cōfundere et appropinquare vīq³ ad portas mortis. Bonam autē vitaz ego puto. et mala pati et bona facere. Dicitur vulgo. quia qui bene se pascit bene viuit. sed mentita est iniquitas sibi. quia non bene viuit nisi qui bonum facit

Libet

Ca. xxxii

De morte corporali Sup cantica
sermone. lxxv.

Quid mors nisi p[er]uatio vi-
te? Unde em̄ nisi ex sepa-
tione anime ⁊ corporis mors
p[re]cedit. Unde est q[ui] mortuū corp[us]
exanime nominat[ur] Unde aut[em] sepa-
tio hec: nisi ex flagellis p[er]nitib[us]: ex
qualibet doloris vehementia: ex
ip[s]i[us] corp[or]is corruptione: ex pena
peccati? M[er]ito p[ro]inde timet ⁊ odit
flagellū caro nostra. quo nimirum
ab ip[s]i[us] anime tā delectabili hono-
rabiliq[ue] cōsortio. amarū nimis di-
uortiū patiat[ur]. Quid vero in reb[us]
humanis certius morte: quid ho-
ra mortis incerti[us] inuenit[ur]? Nō m[er]-
sere[re] inopiā. nō diuitias reueretur
nō generi cuiuslibet. nō moribus.
nō ip[s]i deniq[ue] parcat[ur] etati: nisi q[ui]
senib[us] quidē in ianuis. adolescenti-
bus aut[em] in insidijs est. Veniet qui
deus mors. sed somnus erit dilecto
dñi: erit ianua vite. erit iniciū refri-
gerij. erit sancti illius montis scala
et ingressus in locum tabernaculi.
admirabilis. q[uo]d fixit de[us] et nō hō
Justus mortē et[ia]m cauet: tñ non pa-
uet Deniq[ue] si morte p[ro]occupat[us] fue-
rit. in refrigerio erit Morit[ur] quide[us]
et iust[us] sed secure. quippe cui[us] mors
vt p[er]nitis est exitus vite ita introit[us]
melioris. Bona mors iusti p[ro]pter
requiē. melior p[ro]pter nouitatē. opti-
ma p[ro]pter securitatē Contra. mors
p[er]cōz pessima. Mala siquidem in

amissione m[un]di. p[er]ior in sepatio-
ne carnis. pessima in vermibus ignis
q[ui] duplici stritione. Et tudeamus
fratres viuere vita iustoz. sed mor-
te eoz mori multo magis deside-
rem[us]. Sapientia em̄ iustoz nouissi-
ma p[re]fert. ibi nos iudicās vbi in-
uenerit. Omnino necesse est vite p[er]-
sētis finē. futuro coherere p[ri]ncipio
nec ibi tolerabilis dissimilitudo.
quātūlibet em̄ extiterit ouersatio si
carnalis fuerat cōsumatio nostra.
vita illi spiritali penit[us] nō coheret

Ca. xxxiii.

De horrore iudicij. Sup psalmū
Qui habitat. vers. v.

Quid tam pauendū. quid
tā plenū anxietatis et ve-
hemētissime solitudinis.
excogitari p[ot]t. q[ui] iudicandū asta-
re illi tā terrifico tribunali. et incer-
taz adhuc sub taz districto iudice
expectare sententiā? Ibi iudex te-
ste nō indiget: vbi veritas discutit
intentiones: vbi inquisitio culpaz
p[er]tingit ad abdita cordis Ibi de-
niq[ue] secretissimos recessus mentiū
diuin[us] ille inuestigat intuit[us]. et ad
subitū illū solis fulgorē aiaz ex-
pani fin[is] cuncta siue bona siue ma-
la euomūt que celabant. Ibi faciē-
tes ⁊ cōsentientes pari pena puniē-
tur. Ibi fures et socij furū similem
sunt excepturi sententiaz. Ibi par-
subibūt iudiciū. et qui lactant et q[ui]
lactant p[er]cōz. Veniet veniet q[ui]
male iudicata reu[er]dicabit. illicite

iurata confutabit. qui faciet iudiciuz
 iniuriā patientib⁹. Veniet inq; ve
 niet dies iudicii: vbi plus valebūt
 pura corda q̄ astuta verba. ⁊ con
 scientia bona q̄ marsupia plena.
 qñquidē iudex ille nō fallēt v̄bis:
 nec flectēt donis. Merendū valde
 cū ad hoc ventum fuerit: ne in taz
 subtili examine: multe n̄e iustitie
 vt putant. p̄c̄a appareant. Unuz
 est tñ: si nosmet ipsos dñiudicaueri
 mus. nō vtiq; iudicabimur Bonū
 iudiciū: qđ me illi districto diuino
 q̄ iudicio subducit et abscondit.
 Volo vultui ire iudicat⁹ presenta
 ri nō iudicand⁹. Erit em̄ tūc nō mi
 sericordie sed iudicii tps: nec vlla
 omnino credēda est erga impios
 futura illic miseratio: vbi nulla spe
 rāda est correptio. Iudicemur in
 terim fratres: et terribilez illā expe
 ctationez studeam⁹ p̄nti declinare
 iudicio Quicunq; em̄ iudicari dissi
 mulant eo iudicio qđ nūc est. in q̄
 princeps hui⁹ mundi efficiēt foras
 iudicē expēdēt vel magis timeant
 a quo cū ip̄o p̄ncipe suo foris effi
 ent et ip̄i. Attñ pus benedicti vo
 cabunt in regnū: q̄ maledicti in ca
 minū ignis deſciant eñi: quo vi
 delicet acrius doceant vidētes qđ
 amiserit. Ihoc plane graue eis tor
 mentū. et magn⁹ quidē cumul⁹ ma
 loz erit. Sic iusti q̄z videbūt ⁊ le
 tabunt. cōsiderantes qđ euaserint.
 In illa ergo tanta sepatōe: erit ele
 ctis cōsideratio reproboz: immēsa
 quedāz materia ḡa p̄adionis et

Sextus

laudis. Nō solū aut: sed et securi
 tas p̄fecta iustoz erit: visa retribu
 tio peccatoz qua videlicet nec hu
 manaz aliqñ: nec diabolicā vltra
 vereri maliciam possint

Ca. xxxiii

De penis inferni In meditatōib⁹.

Disputas tūc meror erit.
 quis luctus. q̄ tristitia cum
 sepabunt impij a cōsortio
 iustoz et a visione dei et traditi
 in potestate demonū. Ibunt cum
 ip̄is in ignē eternū. ibiq; erunt sine
 fine in luctu et gemitu. Procul q̄p
 pe exiliati a beati paradisi patria
 cruciabunt in gehenna perpetua.
 nunq; lucem visuri. nunq; refrige
 rium adepturi. sed milia milium in
 inferno cruciandi nec vnq; inde li
 berandi. vbi nec qui torquet fati
 gatur. nec qui torquetur aliquādo
 moritur. Sic enim ignis consumit
 ibi vt semper reſeruet. sic tormenta
 aguntur vt semper renouentur Iu
 rta vero qualitatem culpe penam
 sustinebit vnusquisq; gehenne. et si
 milis culpe rei suis similib⁹ iūgenē
 cruciandi. Nihil aliud ibi audietur
 nisi fletus et plandus. gemitus et
 vlulatus. merores atq; stridores
 dentium. Nihil q̄z ibi videbit nisi
 vermes et laruales facies tortozū
 atq; teterrima monstra demonio
 um. Vermes crudeles morde
 bunt intima cordis. Ihinc dolor.
 inde pauor: gemit⁹ stupor ⁊ dolor

Liber

horrens. Ardebunt miseri in igne eterno in eternum et ultra. In carne cruciabuntur per ignem. In spiritu per conscientie vermes. Ibi erit dolor intolerabilis. fetor incorpabilis. timor horribilis. mors corporis et anime sine spe venie et misericordie. Sic tamen morientur ut semper viuatur. et sic viuatur ut semper moriantur. Horrendum gehenne supplicium in quo sunt tenebre exteriores. ubi nulla confessio. unde nemini datur exire. Cruciatur illos et tormentata nullus terminus finit. nullus animus sufficit cogitare. O quam male mali omnes locati sunt. Videntur ut confundantur. et non vident ne consolentur. Ad quem vel a quibus videntur? Ab omni vidente: ut per multitudinem intuitum sit confusio multa. Atque nullus de tanta numerositate spectantium molestior oculus cuiusque suo. Non est aspectus siue in celo siue in terra quem tenebrosa conscientia suffugere magis velit: minus possit. Non latent tenebre vel se ipsas. se vident quod aliud non vident. Opera tenebrarum sequuntur illas. Non est quo se abscondant ab illis. Hic est vermis qui non moritur memoria preteritorum. Semel iniectus vel potius humatus per peccatum. hesit firmus. nequaquam deinceps auellendus. Nec cessat rodere conscientiam. eaque pastus esca utique incorruptibili perpetuat vitam. Horreo vermem mordacem et mortem viuacem. Horreo incidere in manus mortis viventis et vite morientis. Hec secunda mors quam nunquam peroccidit: sed semper occidit. Ubi nimirum

peccati ipsi et carnis quodammodo filis videbitur esse conditio. ut quomodocumque culpa semper puniri poterit. nec unquam poterit expiari. sic nec in corpore aliquando tormenta fieri: nec corpus ipsum exinaniri valeat in tormentis. Merito quodque ultio sempiterna deserviet quod nunquam possit culpa deleri. nec substantia carnis deficiet. ne filis cogatur etiam afflictio carnis terminari. Hec fratres mei qui pauet cauet. qui negligit incidit

Explicit liber sextus

Incipiunt capitula libri. vii

- i. De ascensione et descensione domini
- ii. De descensione et ascensione nostre
- iii. De duplici morte hominis
- iiii. De morte et vita christi.
- v. Quod christus quia homo fuit mori potuit: quia iustus mors eius nos liberauit
- vi. De firmitate et maiestate christi
- vii. De duobus considerandis in operatione nostre redemptionis. Celestia presentia
- viii. De duobus rebus que consolantur ecclesiam
- ix. De duplici dilectione spirituali et carnali
- x. De vita et sensu anime. Carnali
- xi. De duobus gradibus in via spiritus
- xii. De duabus animarum aiaz
- xiii. De duabus operationibus sancti domini:
- xiiii. De duplici lingua dei et anime.
- xv. De vigore et languore amoris.
- xvi. De duplici charitate actuali et affectuali:
- xvii. Quod alius sit ordo charitatis actualis alius affectualis
- xviii. De duplici humilitate

xix De hūilitate et hūiliatione
 xx De intellectu et affectu.
 xxi De cognitione et amore
 xxii De meditatione et orōne.
 xxiii De duplici cōfessione
 xxiiii De duab' specieb' supbie
 xxv De duab' spēb' hūilitatis
 xxvi De duob' quib' sibi cauet
 contemptor hūane laudis
 xxvii De duob' in cōsilijs necēs
 xxviii De duob' in que diuidit
 monasterialis observatio
 xxix De duobus in monasteri
 is obseruandis
 xxx De auctoritate p̄cipientūz
 et qualitate p̄ceptoz ¶ datoz
 xxxi De neglectu ⁊ contemptu mā
 xxxii De gemina specie vicioz
 xxxiii De veteri et nouo homine
 xxxiiii De duplici timore ¶ tie
 xxxv De duab' filiab' ignoran
 xxxvi De duplici malo. innato et
 seminato. ¶ scz et corpis
 xxxvii De duplici corruptiōe aie
 xxxviii De duplici malicia diabli
 xxxix De duplici sciētia mala
 xl De duab' sāguisuge filiab'
 xli De duob' generib' hostiū
 nobis aduersantiū
 xlii De duob' laterib' scale
 xliii De duob' modis se dz vnus
 q̄sqz irrephensibilē exhibere coraz
 deo et hōib' ¶ teriori et interiori
 xliiii De duplici ouerhiōe scz ex
 xlv De duob' modis a corde vi
 ta p̄cedit ¶ triter cōfidentib'
 xlvi De vicijs et virtutibus pa
 xlvii De voluntate et ope.
 xlviii De timore et iustificatiōe

Septim⁹

xlix De duplici abyssō:
 l De gemino agumēto amo
 ris dei erga nos ¶ scz et maloz
 li De duplici consilio bonoz
 lii De p̄fectu et defectu
 liii De duplici cōsideratiōe sui
 liiii De duplici pudore
 lv De lege et gratia:
 lvi De duplici genē p̄ceptoz
 lvii De duplici ira. dei
 lviii De duobus diebus
 lix De ob duplicē causā nobis
 deus ministrat t̄palia
 lx De p̄spitate et aduersitate.
 lxi De gemina vnitate bonoz
 lxii De duplici generatione
 lxiii De fide et specie
 lxiiii De duob' q̄ in intentiōe ne
 cessaria sunt
 lxv De gr̄a et libero arbitrio.
 lxvi De volūtario cōsensu et na
 turali appetitu ¶ libero arbitrio
 lxvii q̄o habeam' ex gr̄a q̄o ex
 lxviii De presentia n̄ra cū deo
 et peregrinatione nostra ab ip̄o
 lxix De virtute et sapientia.
 lxx De actiua vita et cōtēplatiua
 lxxi De duob' generib' parien
 di spiritali matrimonio.
 lxxii De duplici excessu.
 lxxiii De duplici p̄missione dei.
 lxxiiii De duplici sessione corpis
 scz et aie in futuro ¶ aia p̄scāz
 lxxv De gaudio dñi ⁊ exp̄catiōe
 lxxvi De duplici glutino quo si
 bi coherēt beati spūs in celo

Expliciūt capla septimi libri

Liber

Capitulum primum

De ascensione et descensione dñi.
In quibusdam sententijs:

Omin⁹ noster Ihs xps
volens nos docere quomodo in
celis ascendemus. fecit ipse
quod docuit. ascendit in ce-
lum. Et quoniam ascendere non poterat nisi
prius descendisset. Descendere autem eum vel
ascendere non patiebatur diuinitatis
sue simplicitas. quippe quod nec minui
posset nec augeri. aut aliquid modo variari
Assumpsit in unitatem sue persone natu-
ram nostram. id est humanam. in qua descendit
et ascendit. viamque nobis quod et nos
ascendamus ostenderet. Manens itaque
quod erat in natura sua. descendit et
ascendit propter nos in nostra. attingens
namque a fine usque ad finem fortiter. et
disponens omnia suaviter. Descendit siquidem
de quo inferi non decuit. ascendit quod cel-
si non potuit. Ipseque descensum egit
fortiter. quod virtus erat. Ascensum dispo-
suit suaviter. quod sapientia erat. Sed autem gra-
dus in descendendo sunt et in ascendendo
In descendendo primus quod est gradus est
a summo celo usque ad carnem. Secundus
usque ad crucem. tertius usque ad mortem
Ecce quisque descendit. Vidimus de-
scensum: videamus et ascensum. Sed et
ille quod triplex est. Et eius primus gradus
gloria resurrectionis. secundus patris iudicii
tertius possessus ad dexteram patris. Et
de morte quod meruit resurrectionem
de cruce iudicis patet. ut quoniam in illa
iniuste iudicatus est. de illa iuste obti-
neret iudicis censuram. Ipse vero ser-
uauit formam. id est carnem in qua passus est

resuscitatus euerit super omnes celos. et
super omnes angelorum choros usque ad
dexteram patris Quid hac dispositio-
ne suauis? ubi mors absorbetur in vi-
ctoria. ubi ignominia crucis verti-
tur in gloria. ubi et ipsa carnis humi-
litas ex hoc mundo transit ad pre-
senciam. In hac ascensione nihil sublimius? Sed hono-
re nihil gloriosius? dici potest aut exco-
gitari. Sic per incarnationis sue misse-
riam descendit et ascendit dominus. relin-
quens nobis exemplum ut sequamur vestigi-
um eius

Capitulum secundum

De descensione et ascensione nostra in
Escendam per viam humilitatis.

Donatque nobis primum gradus eius
id est primum perfectum. nolle dominari. secundus
velle subiacere. tertius in ipsa subiectione
quaslibet contumelias et iniurias il-
latas equanimiter pati Diabolus et homo
uterque ascendere propositum voluit: hic
ad sciendum: ille ad potentiam: ambo ad
superbiam Non sic ascendere velimus Pri-
mus gradus ascendendi est innocentia ope-
ris: secundus mundicia cordis: tertius fru-
ctus edificatio: quod est gradus miro modo
inuenimus in superioribus gradibus descen-
sionis Ibi quippe fuerat fructus gradus: toleran-
tia iniuriarum Ipsa est quod probat hanc ascen-
sionis promissionem. id est innocentiam operis. Ibi
secundus fuerat patia subiectionis. et ipse
operatur mundicia cordis quod est secundus gra-
dus ascensionis. Ad hanc enim doctores plu-
ratos habemus ut cor mundemus Ibi
etiam primum gradus fuerat contemptus domi-
nionis: hic tertius est fructus edificatio
Quisquis autem dominari non appetit: is per-
fecto fructuose possit ceteris insinuandis.

Ca. iij

De duplici morte hominis. In li/
bro de laude noue militie. caplo. xi

Eccatū p̄cessit vt sequeret̄
mors. qđ sane si cauisset
hō: mortē nō gustasset in
eternū. Peccādo itaqz vitā amisit
et mortē inuenit. Quidē et de
ita p̄dixerat. et iustum p̄fecto erat
vt si peccaret hō moreret̄. Quid
nāqz iustius poterat qđ recipe tali
onē? Vita siquidē anime deus est.
īpa corporis. Peccando volunta
rie. volens p̄didit viuere. nolēs p/
dat et viuificare. Sp̄ōte repulit vi/
tā: cū noluit viuere: nō valeat eaz
dare cui v̄l quaten⁹ voluerit. No/
luit regi a deo: nō valeat regē cor
pus. Si nō paret supiori: cui infe/
riori imperet? Inuenit cōditor suā
sibi rebellē creaturā: iueniet aia su
am sibi rebellē pedissequā. Nō po/
tuit diuidi a deo aia nisi peccādo
nec corp⁹ ab īpa nisi moriēdo. Nil
p̄fecto agruenti⁹ qđ vt mors opa
ta sit mortez. spiritualis corpālē. cul
pabilis penalē. volūtaria necessa
riā. Cum ergo hac gemina morte
fm naturā vtrāqz fuisset damnat⁹
hō. altera qđē spiritali et volūta
ria. altēa corpālī et nc̄cia. Vtriqz
de⁹ hō vna sua corpālī ac volūta
ria: benigne et potenter occurrit.
Illaqz vna sua n̄raz vtrāqz dāna
uit. Merito qđez. nā ex duab⁹ mor
tib⁹ n̄fis. cū altera nob in culpe me
ritū altera i pene debitū reputaret̄
suscipiens penā ⁊ nesciens culpaz

Septim⁹

dū sponte et tm̄ in corpe moriet̄. et
vitā nobis et iustitiā p̄meret̄. Alio
qn si corpālī nō pateret̄. debitum
nō soluisset. Si nō volūtaria more
ret̄. meritū mors illa nō habuisset.
Nūc aut̄ si vt dictū ē mortis n̄er/
tū est p̄c̄m. et p̄c̄i debitum mors:
x̄po remittēte p̄c̄m et moriente p
p̄c̄ozib⁹. p̄fecto iam nullū est me/
ritū: et solutū est debitū

Ca. iiii

De morte ⁊ vita x̄pi In eodē vbi
supza caplo. x.

Ap̄li⁹ mouet ad pietatē mor
tis x̄pi: qđ vite recordatō. Pu
to qđ illa austerior: hec dulcior vi
deat̄: magisqz infirmitati blādia ē
hūane q̄es dormitōis: qđ labor cō
uersatōis. mortis securitas: qđ vite
rēitudo. Vita x̄pi viuēdi n̄i regla
erigit̄: mors a morte redēptio. Il
la vitā instruit. mortē ista destru
it. vita qđez laboriosa: h̄ mors p
ciosa: vtrāqz vero admodū nc̄cia
Quid em̄ x̄pi p̄desse poterat siue
mors nequē viuētī: siue vita dāna
biliter moriētī? Nunqđ deniqz aut
mors x̄pi etiam nūc male vsqz ad
mortē viuētis a morte cēna libeat
aut mortuos añ x̄pm sc̄tōs p̄ses
vite sc̄itas liberauit? Nūc ergo qz
vtrūqz nobis nc̄m erat et pie vi
uē et secure mori. viuēdo viuē do/
cuit. et mortē moriendo securā reo
didit. Quidē resurrectur⁹ occu
buit. ⁊ spem fecit morientib⁹. reu
gēti

Ca. v

Libet

Quia xps qz homo fuit mori potuit
qz iust' mors ei' nos liberare po/
tuit. vbi supra caplo. xi

v Inde ofidim' qd xps mor/
tē abstulit. Ihinc plane qd
eā ipe q non meruit ptulit

Quia em' rōe itez exigeret a nobis
qd p nobis ille iā soluit q pecca/
ti meritū tulit. suā nobis donādo
iustitiā! Ipe mortis debitū soluit.
et reddidit vitā. Sic nāqz mortua
morte reuertit vitā. quēadmoduz
ablato pccō rediit iustitia. Porro
mors in xpi morte fugat. q xpi no
bis iustitia imputat. Verum quō
mori potuit q de' erat? Qm nimiz
et hō erat. Sed q pacto mors illi'
hōis p altero valuit: q q iust' eat?
Profecto nāqz cū hō essz mori po
tuit: cū iust' debuit nō grati. Non
qdez pccōz mortis sufficit soluere
debitū p altero pccōze: cū quisqz
moriat p se. Qui aut mori pro se
non hz nunqd p alio frustra dz?
Quāto sane indigni' morit' q mor
tē nō meruit: tāto is iusti' p q mo
rit' viuit. Sed q inqz iustitia est vt
innocēs p impio moriat? Non est
iustitia sed mia. Si iustitia esset. iā
nō gratis h ex debito moreret Si
ex debito qdez ipe moreret is p q
moreret. nō viueret. Atvero si iusti
tia nō ē. nō tñ oīa iustitiā ē. Alio/
qn et iust' q misericors simul eē nō
posset. Xps igit et mori potuit cū
sit hō. q mortis moriēdo soluē de/
bitū: qz iust'. **Ca. vi**

(vbi sup

De infirmitate et maiestate xpi.
t Otū nob de xpo valuit. to
tū salutifex. totū qz neces/
sariū fuit: nec min' pfuit
ifirmitas qz q maiestas. Quia et si
ex diuinitatis potētia pccō iugum
iubendo sūmouit: ex carnis tñ in/
firmitate mortis iura pcussit mori
endō. Sed et illa ei' iustitia p quā
ei placuit saluū facē mūdū. vt mū/
di ofutaret sapientiā et cōfundēt
sapientes: p videlicet cū in forma
dei essz deo eq̄lis: semet ipm exina
niuit formā serui accipiens: q cū
diues esset: ppter nos egen' fctūs
ē. de magno paru': de excelso hūi
lis: infirm' de potēte. q esurijt: q
sitijt: q fatigat' est in itinere: et ce/
tera q passus est volūtarie nō ne/
cessitate. Ihec igit qdaz ipi' stulti/
tia. nōne fuit nobis via puidētie.
iustitie forma: sanctitatis exēpluz?
Mors igit a morte. vita ab errore
a pccō grā libtavit. Et qdē mors
p iustitiā suā pegit victoriā: qz iu/
stus psoluēdo que nō rapuit: iure
omino qd amiserat recepit. Vita
vero qntū ad se ptinuit: p sapien/
tiā adimpleuit. q nobis vite et di/
scipline exemplū et documentū ac
speculū extitit. Porro grā ex ptāte
pccā remisit. qz omnia qcunqz vo
luit fecit. Mors itaqz xpi: mors est
mee mortis. quia ille mortuus est
vt ego viuerem. Quo pacto enim
iā nō viuat: p quo morit' vita? Si
ergo lex spūs vite in xpo iū libtā
uit nos a lege pccō et mort. vt qd

adhuc morimur. et non statim im/
mortalitate vestimur? Sane vt di/
veritas impleat. quia em̃ miam ⁊
veritatē diligit de⁹. necesse est qui/
de mori hoiez q̃ppe qđ p̃dixerat
de⁹. sed a morte tñ resurgē ne obli/
uiscat misereri de⁹? Ita ergo mors
etiā nō perpetuo dominat. manet
tñ p̃pter veritatē dei vel ad tpus
in nobis

Ca. vii

De duob⁹ cōsiderandis in ope nre
redemptionis. Sup cantica ser. xi.

Moniā bō q̃ largiri mor/
talib⁹ nō cessat misericors
et miserator dñs. recolē et
recolligē oia om̃i hōi impossibile
est. Id saltē qđ p̃cipuū est et maxi/
mū op⁹ videlicet nre redēptionis
a memoria redēptorū aliquaten⁹
nō recedat. In quo ope duo potis/
simū indicare curabo. Duo illa sē
mod⁹ et fruct⁹. Mod⁹ siquidez dei
exinanitio est. fruct⁹ ṽeo de illo nri
repletio. hoc meditari sancte spei
seminariū est. Illud sūmi amoris
incētiū. Vtrūq; p̃fectib⁹ nris ne/
cessariū ē. ne aut spes mercenaria
sit. si amorē non comitef. aut amor
tepescat si infructuosus putet. Por/
ro fruct⁹ quē expectam⁹ a deo non
erit nisi ex deo. Erit inq̃t de⁹ om̃ia
in oib⁹. Ut de corpe taceam. in
aia tria intueor. rōnez. volūtatem
memoriā. Et hec tria: ip̃az animā
esse. Quantū cuiq; horz in p̃nti se/
culo desit de integritate sua et p̃fe

Septim⁹

ctiōe sua. sentit ois q̃ ābulat in spū
Quare B? Nisi qz de⁹ nondū ē oia
in oib⁹. Ilic ē q̃ rō sepissime in u/
dicis fallit. volūtas p̃turbatione
iactat. ⁊ memoriā multiplici obliuio
ne cōfundit. Triplici huic vanitati
nobis creatura subiecta ē nō volēs
In spe tñ: nā q̃ replet in bōis desi/
deriū aie. ip̃e rōi futur⁹ ē plēitudo
lucis. ip̃e volūtati multitudo pad.
ip̃e memorie cōtinuatio eternitati.
vt sit de⁹ oia in oib⁹. rōe recipiēte
lucē ictiguihilē. volūtate pacē im/
pturbabilē cōsequēte: memoriā forti/
indeficiēti cēnalit inherēte. Ilic de
redēptōis fr̃cū. In mō qz quē dei
eē exinanitōez diffinimus: tria itē
p̃cipue intueāda cōmēdo. Nō ei sim/
plex aut modica illa exinanitio fu/
it. s; semet ip̃m exinaniuit vsq; ad
carnē. ad mortē. ad crucē. Quis di/
gne p̃set q̃nte fuerit hūilitat. man/
suetudis. dignatōis. dñm maiesta/
tis cāne indui. multari morte. tur/
pari cruce? S; dicit aliq̃s. Nū va/
luit op⁹ suū repare creator absq;
ista difficultate? Maluit: sed maluit
cū iniuria sui q̃ multe dilectōis ho/
minē debitorem tenēt: cōmonēt qz
grāp adōis difficultas redēptōis
quē min⁹ deuotū fecerat cōditōis
facilitas. Quid em̃ dicebat homo
creatus et ingrat⁹? Gratis quidē
condit⁹ sū: sed nullo auctoris gra/
uamine ṽl labore. Siquidē dixit ⁊
factus sum: quēadmodum et vni/
uersa. Sic beneficiū creatōis atte/
nuans hūana ipietas: ingtitudis

Liber

materiā inde sumebat: vnde amoris causam habere debuerat. Sed obstructū est os loquentiū iniqua Luce clari⁹ p³: q̄ntū mō p te o hō dispēdiū fecit. De dñō seru⁹. de diuite paup: caro de verbo. et de dei filio. hōis fīei fili⁹ nō desperit. Memento iam te. et si de nihilo factuz nō tñ de nihilo redemptū. Sex dieb⁹ cōdidit oīa: et te inter oīa. At uero p totos triginta annos opatus ē salutē tuā in medio terre. O quantū laborauit sustinēs carnis necessitates. hostis temptationes. Nōne sibi aggrauauit crucis ignominia. et mortis cumulauit horrorem?

Ca. viii

De duabus rebus que solantur ecclesiā pntez. Sup cantica ser. lxxij
Ecclesiā tpe et loco pegrinatōis sue. due res solantur. De pterito q̄dem memoria passionis xpī. de futuro autē q̄ se in sortē scōp cogitat et cōfidit recipiendā. Ambo hec veluti ante et retro oculata isatiabili desiderio stuet: et vterq; illi intuit⁹ admodū grat⁹: et vterq; est illi refugiu a tribulatiōe maloz et dolore. In regra cōsolatio. cū nō solū q̄o sibi expectandū: sed et vnde sit psumēdū nouerit. expectatio leta. nec dubia q̄ xpī morte firmata ē. Cur pauet ad p mī magnitudinē q̄ precij dignitatē cōsiderat? q̄ libens mēte inuilit foramina: p q̄ sibi sacrosancti sanguinis precij fluxit. Quāli-

bens pambulat diuersozia et mansiones que sūt in domo p̄ris multe atq; diuerse: in quib⁹ habet collocare filios suos p quozūcūq; diuersitate merito. Et nūc quidē q̄ solū interim pōt. sola in his memoria req̄scit. celeste habitaculū q̄o desursum est iam animo induens: Erit autē cū implebit ruinas. cū cauernas et corpore inhabitabit et mente: cū vacua domicilia q̄ antiq̄ reliquerāt habitatores. ip̄a sue vniuersitatis illustrabit pntia: felici de cetero pfectione sua atq; integritate gaudente.

Ca. ix

De duplici dilectiōe spūali et carnali Sup cantica sermone. lxxvi
Ere et p̄prie ad solā p̄tinet v animā illa dilectio qua aliq̄o spūaliter diligit. Vbi gr̄a. des: angelū: animā: sed etiaq; diligē iusticiā: veritatē: pietatē: sapientiam: virtutes q; alias h mōi: Nam cū sm carnē quippiā diligit vel poti⁹ appetit anima: verbi gr̄a cibū: vestimentū: dominiū: et que istiusmodi sunt: corpalia siue terrena. carnis potius q̄ anime amor dicendus est

Ca. x

De vita et sensu aie in quibusdaz sententijs
Magna est et nimiz et inexcusabilis negligentia nra. q̄ cogitationib⁹ ociosis vacantes tps

amittim⁹: quibus nimis nec pene
 trande nubes. nec maria transire/
 tanda. vt salubres inueniam⁹ cogi/
 tatiões. sed infinitas in nobismet
 ipsis vtiliū cogitationū occasiões
 et seminaria possum⁹ inuenire Dei
 niq³ si tā inerudita et negligens fu/
 erit aia. vt nec interiora sua suffici/
 at pscrutari. attēdat ea que foris
 agit palā/er in manifesto. et i ipsis
 q³ si diligētē q̄sierit inueniet sapiē/
 tiā. Ecce em̄ cōsideres o aia qd im/
 pendas corpi tuo et inuenies sine
 dubio. q³ vitā ei sensūq³ ministras
 et vitā quidē toto in corpe inueni/
 es vniformē. verbi g^a. Neq³ enim
 aliter viuit ocul⁹ q̄ articul⁹. sensuz
 nō nō ita. Quere g^o vt tibi q³ aia
 tua q̄ ē de⁹ tu⁹ filia largiat⁹. Neq³
 em̄ viuere dicenda est aia q̄ verita/
 tis nō h³ cognitionē: s³ adhuc mor/
 tua est in semet ipsa. quēadmoduz
 et ea sine sensu. q̄ necdū h³ dilectio/
 nē. Est ergo aie vita veritas. sēsus
 charitas. Nec mireris q³ interdū
 aie impioz notitiā habent verita/
 tis q̄ tñ exptes sūt caritatis. qñ et
 in corpib⁹ nōnullis vitā reperiēs
 sine sensu. vt sūt arbores: ceteraq³
 similia aiata quidē. sed aiatiōe. et
 nō aia: quēadmodū et aie iniq³
 veritatis hñt notitiā naturali rōe
 q̄ tñ interdū adiuuat a g^a: cū nul/
 laten⁹ sane animē ab ea. In his
 aut q³ et cognitōez vitatis et di/
 lectiōe aia spūalis infūdīt: nō ex/
 teriore quolibet mō: sed tanq³ aia
 ipoz: cui adherēs vn⁹ spūs sūt cū

Septim⁹

ea. In his inquā indiuisa ē cogni/
 tio veritatis: s³ qd dictū est d⁹ vi/
 ta corpis. Eadē em̄ cognitōe et mi/
 nima et maxima cōphēdis. Porro
 dilectiōe qdē si diligētē aduer/
 tas etiā fortasse s³ qñq³ corpis
 sensus: qñq³ partitā poteris inueni/
 re. Est em̄ amor pius quo parētes
 diligim⁹. est amor iocūd⁹ q̄ socios
 diligim⁹. est et erga oēs hoies a/
 mor iust⁹. erga inimicos amor vio/
 lent⁹. erga deū sanct⁹ siue deuot⁹.
 In his omib⁹ si diligenter atten/
 dis. p³riū erga singulos. et omīno
 diuersū ab alijs modū inuenies

Ca. xi.

De duob⁹ gradib⁹ in via spiritus
 In quibusdā dictis

Int q̄ in carne ambulāt. qui
 omēz solitudinē in s³ ponūt
 quō molestias carnis euitēt. sibi sē
 q̄ licet virtutes p³bēt tñ dū molesti/
 as carnis omīno euitare volūt cō/
 cupiscētis ei⁹ p³uis nequnt resistē.
 Talib⁹ dic⁹ ap³ls. Spū ābulate. id ē
 solitudinem v³az quō molestias
 carnis euitetis deponite. In hac
 via spūs duo grad⁹ sūt. supior et
 inferior. In inferiori gradu hō in
 suo spū ambulat. in supiori gradu
 in spū dei. In inferiori gradu am/
 bulat hō qñ reuersus ad cor circa
 affectiōes suas solicit⁹ in se repre/
 hēdit qd virtuti cōtrariū eē agno/
 scit. In hoc gradu sacrificiū deo
 cōtribulati spūs et cordis hūiliati
 q̄ opūctiōe offert. De hoc gradu

Libet

ad supiorē ascendēs incipit cogi-
tare bñficia dei. ⁊ ouersus ad gra-
tūatōes. offert deo p deuotionē
sacrificiū laudis In vtroq; gradu
videt xpm. in pmo crucifixū. i secū/
do gloria et honore coronatū

Ca. xii

Coctis

De duab' alis aiaz In qbusdaz
Abent seruētes aie alas qb'
volāt. spem et timorē. qz vo/
lātis est aliqn alta petē. aliqn ima.
Per spez alta petūt: qz in celestib'
habitāt Per timorē ima. ⁊ descen/
dēdo em infirmis instruit: eos. qñ
derātes se ipos ne ⁊ ipi temptent
S3 qz his duob' modis offendit
sc3 nimio rigore infirmos deficien/
do. ac nimia lenitate eoz vichs cō/
sentiendō. oīra nīmū rigore est cō/
sideratio pprie fragilitatis. oīra ni/
miā lenitatē zelus rectitudinis

Ca. xiii

De duab' opatōib' dei vbi supra
Ermō dei duo operari d3. et
aiaz viciosas sanare. et bo/
nas amonē. viciosas dico nō oēs
qb' inest viciū. s3 q vicio ex volūta/
te cōsentiūt. nec resistūt quantū pñt
Bonas dico aiaz nō solum per/
fectas: s3 etiā incipiētes. q licz viciū
habeāt nō tñ cōsentiūt s3 repugnāt
S3 tales aie lz ex infirmitate vel
ignorātia sepe cadāt tñ p volūta/
tē quā habēt bonā resurgūt. Ibec
est em q bonā facit aiaz. qz cū mul/
ta sint aie bona naturalitē insita. sic

ingeniū bonū. mēoria. capax. vigil/
ratio. et cetera aie bō. sola tñ volū/
tas si fuerit bona: bonā facit aiaz
si fuerit viciosa: viciosa S3 qz sicut
Job ait hō nūq; in eodē statu p/
manet. aut em deficit. aut pficit. p/
ficiendū est in hac volūtate. qz ipa
est via de qua ait ppba. Ibec ē via
ambulate in ea. Prim' hui' vie gra/
d' est recta voluntas. scōs valida
terti' deuota. quart' plena volun/
tas In pmo gradu aia mente legi/
dei cōsentiit. s3 carne repugnāte. bo/
nū pficē nō inuēit. s3 sepe malū qd
odit p infirmitatē facit. In hoc tñ
recta ē ei' voluntas. q aduersario
suo cōsentiēs in se odit. qd ille rē/
hēdit. In scōo gradu aia nō solū
malū qd odit nō agit. s3 etiā bonū
qd dīligit. lz cū grauedie: fortit' tñ
pficit In tertio gradu iā dilatato
corde currit viā mandatorū dei: et
delectat in eis sicut in omib' diuī/
tijs. In qrtō gradu sūt angeli qui
ea facilitate q sp volunt bonū ple/
narie pficiūt. Ibc gradū desidera/
re qdez pñt aia. ascendē non pñt cor/
pe. ob h q corpe agguat. Qui nō
dū rectā h3 volūtatē. sciat qz impe/
dit eū carnalis intentio. Qui h3 re/
ctā et nō validā. sciat qz impedit eū
pna cōsuetudo: Qui h3 deuotā et
nō dū plenā. sciat qz impedit eū ter/
renā inhabitatio. Qui' adhuc vici/
osa volūtas ē. oret ⁊ dicat. fiat vo/
lūtas tua sicut in ce. ⁊ in ter. se intel/
ligēs terrā. illū aut q rectā h3 vo/
lūtatē celū. qz quantū celū distat a

Septim^o

Im presto ē qđ amat vigeat
amor. languet cū abest. Qđ
nō est aliud qđ tediū qđ dā impac-
ientis desiderij qđ necesse est affici men-
tem vehemēter amātis absente qđ
amat. dū tot^o in expectatōe qntāli-
bet festinationē reputat tarditatē
Subtractō nēpe rei quā amas. au-
gmētatio desiderij est. et qđ arden-
tius desideras. cares egrius.

Ca. xvi. De duplici charitate.
Sup cantica. ser. l.

Et caritas in actu. est et in af-
fectu. Et de illa qđez qđ opis
est. puto esse datā legē hōib^{us}. man-
datūq; formatū. Nā in effectu qđs
ita habeat vt mandat^{ur}. Ergo illa
mandatur ad meritū. ista in pmiū
dat^{ur}. Cui^{us} iniciū. qđez pfectūq; vi-
tā qđ pntez expiri dīna posse grā
nō negam^{us}. s. plane cōsumationem
defendim^{us} future felicitati Qūo g^o
subenda fuit. qđ implēda nullo mō-
erat. Aut si placet tibi magis de af-
fectuali datū fuisse mādātū: nō in-
de ostendo. dūmodo adq̄scas et
tu m. qđ minime in vita ista. ab ali-
quo hoīm possit vel potuēt adim-
pleri. Nec latuit p̄ceptorē p̄cepti
pond^{us} hoīm vires excedē: sed iudi-
cauit vtile ex B ipso sue illos insuffi-
cientie admoneri. et vt scirent sane
ad quē iustitie sinez niti p viribus
oporteret. Ergo mandādo impos-
sibilia. nō p̄uaricatores hoīes fecit.
sed hūiles. vt omne os obstruatur
et subdit^{ur} fiat omīs mund^{us} deo. qđ
ex opib^{us} legis nō iustificabit omīs

terra: tantū distat recta volūtas a
viciosa Ita oret qđ rectā hz volūta-
tē. se intelligens terrā. illū aut qđ in
valida ē celsū. Ita de ceteris. vt sp̄s
attēdat aīa p̄ficē. qđ sicut odēnat^{ur}
ē qđ i viciosa pmanet volūtate. ita
rephēlibil^{is} ē qđ i alijs n̄ studet p̄ficē

Ca. xiii. De duplici lingua. dei
et aīe. Sup cantl. p. xlv

Pirit^{us} est verbū: spūs qđ aīa:
habētq; linguas suas quib^{us}
se alterut^{rum} alloquāt. pntesq; in dū-
cent. Et verbi qđem lingua. fauor
dignatōis ei^{us}: aīe vero seruator de-
uotōis est. Elinguis est aīa atq; in-
fans qđ hāc nō hz: et nō p̄t ipi vlla
ten^{er} sermocionatio esse cū xbo. er-
go huiuscemodi linguā suā cū ver-
bū mouet. volēs qđ ad aīaz loq̄: nō
p̄t aīa nō sentire. Qu^{id} est em̄ p̄mo
dei et efficax: et penetrabilior omī
gladio ancipiti: ptingens vsq; ad
diuisionē aīe et spūs. Et rurū cū
suā linguā aīa mouet: xbu latē m^{ult}
to min^{us} poterit: nō solū qđ vbiq; ē
p̄ns: s. ppter B magis qđ nisi ipso sti-
mulante deuotōis lingua minime
ad loquendū mouet. Verbo igit^{ur}
dicē aīe pulcra es: et appellare ami-
cā. infundē est vñ et amet: et se p̄su-
mat amari. Ipi vero xbu vicissim
noīare dilectū et fateri pulc^{rum}: qđ
amat et qđ amat: sine fictione et
fraude ascribē illi: et mirari digna-
tionē et stupe ad grāz. Itaq; locu-
tio xbi. infusio doni. responsio aīe.
cū grāz adōe admiratio.

Ca. xv. De vigore et languore
amoris. Sup cantl. p. li

Libet

raro corā illo. Accipientes quippe mandati: et sentientes defectū clamabim⁹ in celum: et miserebit⁹ nri de⁹. Atq; hoc dixerim siquidē consenserim⁹ affectualē legē fuisse mādatā. Sed actuali poti⁹ id uenire inde vel maxime apparē videt. qđ cum dixisset dñs diligite inimicos vros: mox de opib⁹ infert. bñfacite his qđ oderunt vos. Supuacue aut de ope monuisset: si in affectioe iā fuisset dilectio. Neq; hoc dico vt sine affectione sim⁹: et corde arido solas moueam⁹ manus ad opa. Sed affectio est quā caro gignit: et est quā ratio regit: et ē qm condit sapientia. Prima est quam apłs legi dei dicit nō esse subiectā nec esse posse. Scđa est quaz phibet e regiōe cōsentientē legi dei. qm bona est. Nec dubium distare a se cōtentiosā et cōsentaneā. Longe 3o tertia ab vtraq; distat. qđ et gustat et sapit. qm suauis est dñs. pma eliminās secundā remunerās. Nā pma qđez dulcis: h̄ turpis. secunda sicca sed fortis: vltima pinguis et suauis est. Igit p scđaz opa fiunt et in ipa charitas sedet. Nō illa affectualis qđ sale sapiētie cōdita: pinguescens. magnā menti importat multitudinē dulcedinis dñi: h̄ que dā poti⁹ actualis. qđ etsi nondū dulci illo amore suauit̄ reficit. ardore tñ amoris ipi⁹ vehemētē accendit.

Ca. xvi Qđ sit ali⁹ ordo charitatis actualis. ali⁹ affectualis Sup canit. sermone .i.

a Actualis charitas inferiora p̄fert. affectualis supiora. Et em̄ in bñ affecta mente nō dubium verbi causa. qđ dilectioni h̄ois dei dilectio preponat: et in hōib⁹ ipis p̄fectiores infirmiorib⁹: celū terre: eternitas tpi. aia carni. Atq; in bñ ordinata ad iōe sepe aut sp̄ ordo opposit⁹ inuenit. Naz et circa p̄mi curā. et plus v̄gemur. et pluris occupamur. et infirmiorib⁹ fratrib⁹ diligētiori assistim⁹ sedulitate et paci terre magis qđ celi glorie iure hūanitatis: et ipa necessitate intēdm⁹. et tpaliū inq̄etudine curaz. vix aliqđ sentire de eternis p̄mittimur. et languorib⁹ nri corpis postposita aie cura: pene cōtinue in seruim⁹. Orantē deniq; hoiez: deo loqui: qđ dubitet. Quotiē tamē charitate iubente inde abducimur et auellimur. ppter eos. qđ nra indigent opa v̄l loq̄la. Quotiē pie cedat negotioz tumultib⁹ pia quies. Quotiē pro administrādis terrenis. iustissime ipis supsedem⁹ celebrādis missaz solēnijs. Ordo preposter⁹ h̄ necessitas non h̄z legem. Agit ergo suū actualis charitas ordinē. iuxta p̄issimilias iussione incipiēs a nouissimis. Pia certe et iusta que nō sit acceptrix p̄sonaz nec precia cōsideret rez. sed hoim necessitates. At nō ita affectualis. nam a p̄mis ipa ducit ordinē. Est em̄ sapientia p̄ quā vtiq; res sapunt queq; put sūt. vt verbi grā. qđ pluris natura habz: pluris quoq;

ipsa affectio sentiat. minora minus
minima minime. Et illud quidem or-
dinē charitatis veritas facit. hunc
autem veritatis charitas vindicat si-
bi. Nam et vera in hoc est charitas
ut quod indiget amplius accipiat prius
et rursum in eo cara apparet veritas
si ordinē teneamus affectum quod illa ratione.

Ca. xviij. De duplici humilitate

Sup. cantl. ser. xliij
Et humilitas quam nobis veri-
tas parit. et non habet calorem Et
est humilitas quam charitas format
et inflamat. atque hec quidem in affe-
ctu. illa in cognitione consistit. Etenim tu
si te ipsum intus ad lumen veritatis.
et sine dissimulatione inspicias. et sine
palpatione diiudices: non dubito quin
humilieris. Et tu in oculis tuis facis
vilior tibi: ex hac vera cognitione tui
quod quis necdum fortasse id esse patia-
ris in oculis aliorum. Eris igitur humi-
lis. hoc de ope interim veritatis. et mi-
nime adhuc de amoris infusione.
Nam si veritatis ipsius quod te tibi veraci-
ter atque salubriter demonstravit. sicut
splendore illuminat: ita affectus amo-
re fuisses. voluisses proculdubio quod
in te est. eandem de te omnes tenere iniam
quam ipse apud te veritatem habere co-
gnoscis. Sane quantum in te est dixe-
rim. quam plerumque non expedit inno-
scere omnibus omnia quod nos scimus de no-
bis: atque ipsa veritatis charitate: et
charitatis veritate veremur palam
fieri velle. quod noceat agnoscanti:
Alioquin si puato amore tui tenet:
detines pariter intra te iudicium ve-

Septimus

ritatis inclusum. cui dubium est minus
te veritatem diligere: cui proprium proferas
vel modum vel honorem Vides igitur
non esse id ipsum hominem de seipso non
alta iam sapientie. veritatis lumine redar-
gutum. et humilibus sponte consensire mu-
nere charitatis adiutum. Illud enim
necessitatis est. hoc voluntatis. Sed
si apud te ipsum humiliatus es: incerta il-
la humilitate quam veritas sensibus in-
gerit. vigilantis adhibe voluntatem
et fac de necessitate virtutem. Quoniam nul-
la est virtus nisi motus assit bone vo-
luntatis. Sic autem fiet istud si non alter
apparere foris: quam te inuenis intus

Ca. xix. De humilitate et humiliati- one Sup. cantl. ser. xxxij

Humilitas iustificat nos. humi-
litas dixi non humiliatio Quamvis
humiliati quod humiles non sunt. Alii cum ra-
tione humiliantur: alii patienter: alii libe-
ter. Primi rei sunt. sequentes innoxii:
ultimi iusti. Quamquam et innocentia
portio iustitie est. sed consummatio eius
apud humiles. Qui autem dicere possunt. bo-
num mihi quod humiliasti me: is vere humi-
lis est. Non possunt dicere quod inuitus tolerat.
minus quod murmurat. Neutri illo pro-
mittimus gratiam quod humiliatur. et si sane
longe hi duo a se differant. et alter
quod in patientia sua possideat animam
suam: alter in suo murmure pereat
Sedem si vult iram. neuter tamen gratiam
promeretur. quam non humiliatis sed humilibus
deus dat gratiam. Etenim sola gratia quam
preferat meretur leta et absoluta humi-
litas. Que cum coacta fuerit. vel ex-
torta. et si vitam obtinet propter paciam

Libet

propter tristitiam tamen gratia non habet. Sed humilitas ad quam utique ducit humiliatio totum est spiritualis fabricae fundamentum. Siquidem humiliatio via est ad humilitatem. sicut patientia ad pacem. scientia ad scientiam. Si virtutem appetis humilitatis: viam non refugas humilitatis. Nam si non pateris humilia: non poteris ad humilitatem peruenire.

Ca. xxi De intellectu et affectu. In prima parte sermonis de ascensione. Hodie celorum rex

Non sunt que in nobis purgantur sunt. intellectus et affectus. Intellectus ut nouerit. affectus ut velit. Ibi sepius sibi inuicem aduersantur. ut alter summa petat. alter appetat infima videat. Quamvis vero is dolor: quam grauis anime cruciat. dum sic distrahitur. sic dilaceratur. sic absumpitur a se ipso. Intellectus vero tunc deprimatur cum multa cogitat. cum non colligit se circa unam et unicam meditationem: quam concipit de ciuitate illa. cuius participatio eius in idipsum. Homini intellectus oportet deprimi et distrahi per multa: multis et multiplicibus modis. Affectiones vero quam corrupto corpore diuersis passionibus afficiuntur: mitigari nunquam possunt. ne dicam sanari. donec voluntas unum querat et tendat ad unum. Intellectus noster turbatur erat ne dicam cecatur. Affectus inordinatur erat et multum inordinatur. Sed Christus intellectum illuminat. spiritus sanctus affectum purgat. Venit enim filius dei. et tot et tanta mirabilia in mundo operatur est. ut non immerito intellectum nostrum ab omnibus

mundanis rebus euacuauerit: ut super cogitemus. et nunquam cogitare sufficiamus. quia mirabilia fecit. Vere latissimos nobis ad spaciandum intelligentie campos reliquit. et torrens istarum cogitationum profundissimus est. Quis enim cogitare sufficit: qualiter regnum dominum perueniat nos. venerit ad nos. subueniat nobis. et singularis illa maiestas voluerit mori ut viverem. seruire ut regnarem. exulare ut repatriarem. et usque ad seruilissima opera inclinari. ut constitueret nos super omnia opera sua. Non autem nobis in his tenebris veritas. Non caritas in hoc seculo neque in hoc mundo: quam posuit est in maligno. Putas erit quam intellectum illuminet: quam inflamet affectum. Erunt si ouertamur ad Christum. et velamen de cordibus auferatur.

Ca. xxi De cognitione et amore. In prima parte sermonis de aduentu

Ne penes agnitio et deuotio. Leuat quippe agnitio alae: sed sola non sufficit. Ruit citius quam vna tantum ala volare intendit. et quo magis attollitur: perit alidit. zelus absque scientia quo vehementi irruit: in eo corrumpitur grauius. Ibi vero intelligentia et charitas: agnitionem deuotio comitatur. volet secure quam eiusmodi est. volat sine fine: quia volat in eternitate adherendo ei. quam semper et beate est. Semper et nos esse et esse beate poteramus. Adherendo autem dixerim non solum per cognitionem sed per amorem. Nam adherendo veritati per cognitionem

sed ab illa defluendo p̄ amorem.
 amādo p̄ illa scz vanitatē. homo
 vanitati similis factus est. Et qđ
 vanius qđ diligere vanitatem! Et
 qđ iniqui? qđ contemnere veritatez?
 Quid vero iustius. qđ cōtemptorib⁹
 bus subtrahi et ip̄az cognitionez?
 Quid inquā iusti? qđ vt iam de ei⁹
 cōgnicōe gloriari nō possit: qđ cōgni
 tā non gloriificauit? Itaqz appetit⁹
 vanitatis: est contemptus veritatis
 Contempt⁹ veritatis causa nre ce
 citatis. Ex hac cecitate descendit
 qđ plerūqz p̄ eo qđ est amam⁹ vel
 approbam⁹ qđ non est: qm̄ dū su
 mus in hoc corpe pegrinamur a
 dñō ab eo qđ sūme est. Et qđ est hō
 O de⁹: nisi qđ innotuisti ei? Itaqz
 si notitia dei causa est vt homo ali
 qđ sit: ignorantia facit vt nihil sit
 Sed qđ vocat ea qđ non sunt tanqz
 ea que sunt. miserat⁹ quodāmodo
 redactos in nihilū: māna illud ab
 scōditū. qz necdū possum⁹ cōtēpla
 ri p̄ specie: vel plene amplecti per
 amorem. dedit interiz nobis: et sape
 p̄ fidē: et querē p̄ desiderū. Per qđ
 vtiqz duo ad esse de nō esse secūdo
 reducti: fieri incipiam⁹ iniciū aliqđ
 creature eius transaturi qñqz in vi
 rū p̄fectū: in mensurā etatis pleni
 tudinis xp̄i. Quod p̄culdubio erit
 cū fides ouertē in intellectū: et de
 siderū pegrinatōis in plenitudinē
 cōmutabit dilectōis. Si em̄ adhuc
 absentes inciat fides ⁊ desiderū:
 p̄ntes. p̄fecto cōsumat intellect⁹ et
 amor. Sicut em̄ fides ducit ad ple

Septim⁹

nā cōgnitionē. sic desiderū ad ple
 nā dilectionē. Intellectus igit est
 fructus fidei: p̄fecta charitas desi
 derū

Ca. xxi. De meditacōe et ora
 tione. In scda parte
 sermonis de sancto andrea qui in
 cipit. Celebrantes:

Emo repente sit sūm⁹. ascen
 dendo nō volando apprehē
 di sūmitas scale. Ascēdam⁹ ergo
 velut duob⁹ qbusdā pedib⁹ medi
 tatione et orōne. Meditatio liqui
 dē docet qđ desit: orō ne desit eb
 tiner. Illa viā cōdit: ista deducit:
 Meditacōe deniqz agnoscim⁹ im
 minētia nob̄ picula: orōe euadim⁹

Ca. xxii. De duplici cōfessione.
 In p̄ma pte ser. In vi
 gilia natalis dñi O iuda ⁊ iherlm

Era cōfessio fr̄es mei est si oia
 opa v̄ra: opa dei sūt: et cōfi
 teant ei. Confiteant̄ at ei gemia qđ
 dā cōfessione. vt duplicib⁹ vestiami
 ni. id ē cōfessione p̄ccōz v̄roz: ⁊ cō
 fessione laudis dñe. Tūc em̄ veri
 cōfessores eritis: si ois v̄ra vita cō
 fiteat̄ vos p̄ccōres: et dignos m̄
 to maiorib⁹ penis. desū vero sūme
 bonū qđ p̄ his leuib⁹ et trāsitoris
 eterna cōdonat supplicia qđ mēuist. Quisqz em̄ ardentē non desiderat
 penitentiā videt opib⁹ dicē se non
 indigē penitētia. ⁊ ita suā nō cōfiteat̄
 culpā. aut nō posse p̄desse ei peni
 tētiā. et ita dñaz nō cōfiteat̄ bōitatē

Ca. xxiii. De duab⁹ sp̄ib⁹ sup
 bie. In p̄ma pte epi

Liber

epm

Stolaz. ad Thēricū senonensē archi
Supbia est appetit' pprie ex
cellētie. Ihec in species duas
diuidit. in cecam et vanā supbiaz
Que q̄dez et alijs nōib' appellari
pāt. otumacia et vanitas. Quarū
poz intelligentie: posterior volūta
tis viciū est. Nā ex illa rōnis fallit
oculus. et ex ista volūtatīs appeti
tus male afficit. Qd meli' singula
rū diffinitōib' demonstrabim'. Et
ca supbia seu otumacia est viciū q̄
se existimās aliq̄s v' esse bonū qd
nō est: vel a se esse qd est. in se nō in
dño gloriā. Vana supbia seu va
nitas est viciū quo q̄s tā de eo qd
est q̄ de eo qd nō est: suis magis
q̄ dei laudib' delectat

Ca. xxi De duab' speciebus
humilitatis. Vbi sup.

Humilitas est cōtemp' pprie
excellētie. Contemp' oppo
nit appetitui. Duab' q̄z supbie spe
cies. due nihilomin' hūilitatis spe
cies opponunt. Cōtra cecā cū q̄s
de se nouit sentire hūiliter. Cōtra
vanā: nec osentire aliē sentientib'.
Nēpe q̄ de se ipō humiliter sentire
nouit. in neutro ipi' de se iudicium
falli p't. videlicet vt aut mai' aliq̄d
putet se esse q̄ sit. aut a se esse qd
sit. Et ideo paciēti carens qd sibi
nouit deesse: hūilit' de eo qd cert'
est adesse. nō in se. s. in dño gloriā
Nō parit sibi arrogās. nō parit
sibi supb'. nō cupid' vane glorie et
iactator actū suoz. q̄ v' sibi arro
gat qd est. vel mentit' de se qd nō

est. Sol' qui vere hūilis est parit
aie sue q̄ ne putet qd nō est: sen p
quantū in se est vult nesciri qd est
Grāde reuera piculū audire quen
q̄ de se supra q̄ sentit in se

Ca. xxi De duob' quib' sibi
cauet otemptor lau
dis humane Vbi sup

Qui humanas laudes osue
uit pfecte otemnere: cū se lau
dari percipit: de eo qd in se nouit
nō esse. nullaten' adq̄escens: illud
sibi omemorat. Qui te beatificant
in errorem te mittūt. Cū vero lau
dari se operit. de bono qd se forte
habere agnoscit. nihilomin' q̄ntū
in se est scuto veritatis curat a se re
pellē iaculū fauoris: dās deo glo
riā et dicens. Gra dei sum id qd
sum. Probat ipse opus suum. et sic
habet in semet ipō gloriā: et non
in altero. Fidelis suimet custos. q̄
sibi oleum fauoris sine fraude re
seruet. ne in aduentu sponsi lāpas
oscientie vacua extinguetur. Nō in
altero inquā. Nec em̄ tutū arbitra
batur labijs hominū omittere glo
riam suam: arce vtiq̄ sine claue et
sera. Non tutum plane sed stultum
ibi thesaurū tuū recondere. vnde
resumere nō valeas cum volueris
Si ponis in os meum. iam non in
tua sed in mea potestate est. cū vti
q̄ p meo libitu: vel laudare te pos
sim vel derogare tibi. Sanū vas
et inconcussū oscentia et secretis
seruandis idoneū. nullis patens
inūos. nulli violentie cedens. nul

li quispe oculo vl manu accessibi/
lis. excepto duntaxat spiritui. qui
scrutatur etiā alta dei Quicq̃d in
ea reposuero securus sum quia nō
perdam. seruabit viuo. defuncto re
stituet. Nam quocunq; vado ego
ip̃a it̃ mecum. secū ferens depositū
quod seruandū accepit. Adest vi
uo: mortuū sequit̃. Ubicq; mihi vl
glozia vel ofusio inseparabilis p̃
qualitate depositi

Ca. xxvii De duobus in con/
filiis necessarijs. vbi
supra

De consiliū soli eligant̃ qui et
prudentes esse videant̃ ⁊ be
niuoli. Abiq; prudentia et beniuo
lentia scio nō esse perfecta consilia
De nostro generi ab imperfectio/
ne sua. Nix in multitudine hominū
vnum reperias in vtraq; gratia
consummatum. Ibaud facile siq̃dem
vel prudenti beniuolentiam vel si
deli inesse sapientiam deprehēdas
Sine numero autem sunt. quos
vtriusq; muneris expertes esse cō/
fiterit:

Ca. xxviii

De duobus in que diuiditur mo/
nasterialis observatio. In libro
de precepto et dispensatione

Artēda est nobis vnuer
p] sa observatio regularis. in
precepta videlicet et reme
dia. Preceptis instituitur vita con
tra peccatum. remedijs instituitur
post peccatum innocentia. Sic eri

Septimus

go vtraq; ista cōplectitur nostra
professio. vt professus quisq; cum
in aliquo forte regularium mādā/
torum deliquerit: si ad remedium
eque regulare confugerit etiā con/
uincitur transgressor mandati. nō
tamen pacti preuaricator. Solum
itaq; censuerim fregisse votum. vi
olasse ppositum: pactum preuari/
casse. qui et preceptum contempse
rit et remedium. Naz illum sane di
co securum. qui etiam si interdum
obedientie limitem preterierit. con
silium nō respuit penitentie. Regu
lares nanq; terminos. ethi sepe de/
reliquerit non euadit: qui censure
que ex regula est disciplinam non
subterfugit. Pars siquidem regu
le est: regularis correptio. et in ea
reperitur non solum bone vite in/
structio: sed etiam emendatio pra/
ue. Inueniuntur in ea et precepta
obedientie et inobediētie remedia
vt ne peccando quidem a regula
recedatur. Fateor sane impossibi/
le cuius mortalium: vel venialiter
interdum non delinquere in prece/
ptis obedientie: sed nulla iam de
impossibilitate querela. quandoq;
dem et ex regula: licet id quoq;
quod criminaliter delinqui conti/
gerit emendare.

Ca. xxix.

De duobus in monasterijs obser
uandis in epistola ad Adam mo/
nachum secunda que orditur. Si
maneres in charitate.

90

Libec

V T cetera taceaz. duo p̄cipue
in monasteriis ouersantibus
obseruāda tradunt. Subiectio ab
bati. et stabilitas i loco Et ita ob/
seruāda q̄ neutz impediāt alterū
nec alterutqz sibi p̄iudicent. vt xbi
gr̄a. Sic te stab ille in loco exhibe/
as vt abbati subijci nō otemnas.
Sic obedias abbati sicut vt sta
bilitatem nō amittas. Dico ergo
abbati p̄ oia obtemperandū. sed
salua p̄fessione. Si abbas me aut
etiā angel⁹ de celo contraria iusserit
libere recusabo h̄mōi obedientiā:
q̄ me trāsgressorē p̄prij voti ⁊ peie
rare facit nomen dei mei

Ca. lxxxi De auctoritate p̄cipiē
tiū et q̄litate p̄ceptorū
In libro de p̄cepto et disp̄satiōe
c **¶** In inter p̄ceptores reueren
tior nobis imminēbit aucto/
ritas: eius grauior formidet offē
sa: ac maioris cuiusqz mādātū trāf
gressio damabili⁹ estimet. Meli⁹
liquidē est obedire deo q̄ hōibus
et in ip̄is meli⁹ m̄gr̄is q̄ discipul⁹.
Porro in m̄gr̄is: meli⁹ n̄ris q̄ ex
traneis. Quib⁹ aut meli⁹ ōstat obe
dire: ip̄is p̄culōbio ⁊ nō obedire
detestabili⁹ est. Et de mādātis si/
militer. Maiorib⁹ quippe maior. mi
norib⁹ minor opa n̄ra et cura dei
beē. de quoz ⁊ otemptu iuxta eā/
dē ōsideratōez. grauior leui⁹ ve
offēsa ōtrahit. Porro maiora mi
noraqz mādātā dixeriz s̄m q̄ ma
gis min⁹ ve velle ōstiterit: ip̄m qui
p̄cipit siue hoiez siue deū **T**ā ergo
q̄litas p̄ceptorū q̄ auctoritas p̄ci/
pientū: et obedientie p̄figit metā:
et inobediētie ēminat culpā: q̄n in
platis q̄busqz auctoritatis graui/
oris: et eoz mādātis q̄busqz ma
ioris vtilitatis q̄ diligēti⁹ debet
obsequēdi cura: eo et culpa q̄ui⁹
incurrit de otemptu h̄is itaqz disti
ctōib⁹ aiaduēp̄: ⁊ obedientie mod⁹
et pond⁹ inobediētie facile reperit

Ca. lxxxi De neglectu et otem/
ptū mādatorū vbi. 3.

Ec generalis regula vniuer/
soz p̄ceptorū: q̄ p se aut p̄ se
se nec bona nec mala sūt. aut diuī/
na institutiōe: aut p̄pria cuiusqz p̄
fessione fixa nō sūt. vt nō iussa qui
dez licite vtrūlibet vel admittant
vel omittant. iussa vero sine culpa
nō negligant. sine crimine nō otem
nant. Ex his xbi gr̄a dico v̄l r̄sū
esse interdīdū. vel indīdū silentiū:
h̄ec siq̄dez si ōtra mādātū nō ve
niūt: nec p̄c̄a sūt. Accedēte mādā
to: si q̄ min⁹ iā obseruant. in p̄c̄m
reputant: nō t̄n in crimen. ita sane
si p̄ surreptōez aut obliuioez nō p̄
otemptū hoz trāsgressio ōtigerit
Abiqz em̄ et culpabil⁹ neglect⁹: et
otempt⁹ dānabilis ē. Dr̄nt aut q̄
neglect⁹ q̄dē lāguoz inertie est. con
tempt⁹ vero supbie tumor. Porro
otempt⁹ in omī specie mādatorū
pari pondē grauis. et omuni⁹ dā/
nabilis est. neglect⁹ at in fixis gra/
ui⁹. tolerabili⁹ in mobilib⁹ man
dat. Siq̄dez adulteriū q̄cūqz mō/
q̄cūqz p̄petres aio. turpe flagitiū
est ac crimiale p̄c̄m. cū tamen leue
verbū in tempore vel loco silentij

forte p obliuionē surreptum. risus
 ve p impetū magis excussus q̄ p/
 sūpt' oītra pceptū: qđ vtiqz cū ne/
 gligētis aut dissoluti spūs iudiciū
 est: eo facillime veniā pmereatur:
 quo vix vel pccm reputat. Quid
 cū sciē et cū deliberatione in ver/
 ba ociosa silentio: licet nō indico/
 lingua laxat. Unde nimiz ratio
 exigēda est in futuro iudicio. Iheu
 nobis quenā poterit reddi ratio
 de ocio. Alioqn ocū nō est. h non
 omīno ratione vacū est. Et tamē
 q̄s nesciat vnū detractōis verbuz
 q̄ntū etiaz innumeris talib' id est
 ociosis preponderet ad delictum
 meritūqz damnatiōis. Quid ita!
 videlicet qz discretio est in manda/
 tis. osequenter et in culpis: vt ma/
 ior grauior: leuiorqz minor cen/
 seat transgressio mandatorū

Ca. xxxii De gemina specie vi/
 cioz. In quibusdam
 sententijs

St gemina species viciozum
 Alia em̄ sūt q̄ nocent nobis
 alia que primis. Illa flagitia: ista
 vocant facinora. Et hec omīa di/
 runt vallis lacrimaz: qz omī flet'
 fluuio plangenda est vita pccōz:
 De valle flagitiōz ascēdit ad mō/
 tē castitati. triplici otinētia. mēbro/
 rū. sensuū. cogitationū. In prima
 otinētia cohibet ad'. in scda vita
 tur asped'. in tertia resecat affcūs
 Itē de valle facinoz ascēdit in
 montē innocentie. Ihic erigit scala
 Qđ tibi nō vis fieri: alij ne facias

Septimus

Et ponit in ea triplex grad' timo/
 ris. vel ei' scz q̄ patit: ne reddat ta/
 lionē. vel supioris ptātis ne infēat
 vltionē. vel interni iudici. q̄ reddet
 vnicuiqz fm opa sua. De mōte in/
 nocentie ofugiendū est ad montē
 patientie. et hic qz erigit scala tri/
 plicis grad'. Prim' est dñi passio.
 scds martiz fortitudo. terti' pmi
 magnitudo. Mōs iste paciētie fm
 hos grad' ē arduus. spinosus. ari/
 dus. Arduus ppter difficultatē imi/
 tandi passionē dñi. Spinosus ppter
 aculeos tēptationū q̄ multiplices
 sūt. damno scz rēp. otumelijs xbo/
 rū. cruciatib' corpoz. in quib' oēs
 sancti martires examinant. Arid'
 ppter retributōes pmiōz. q̄ nō in
 hoc seculo sperant h in futuro

Ca. xxxiii De veteri et nouo
 hoie In quibusdaz
 sententijs

Mo hoies sūt vet' et nouus.
 Adaz vet' et xps nou'. Ille
 terren': iste celestis. Illi' imago ve/
 tustas: isti' imago nouitas. Est at
 triplex vetustas. et e contrario tri/
 plex nouitas. Est em̄ vetustas in
 corde. in ore. in ope. In quib' trib'
 modis peccam'. cogitatione. locu/
 tione. et ope. In corde sunt carna/
 nalia desideria et secularia. id est
 amor carnis ⁊ amor seculi. Sifr in
 ore est gemia vetustas: arrogātia
 et derogatio Itē gemia in ope fla/
 gitia et facinora. Ihec oia sūt ima/
 go veteris hominis. et hec oia re/
 nouāda sūt in nob. Renouet ergo

Libet

cor a carnalib⁹ desiderijs et secula-
ribus vt exclusis illis. introducat^r
amor dei. et amor patrie celestl. Re-
cedant ab ore arrogantia et dero-
gatio. et succedat p^r his x^a pccō/
rū cōfessio: et bona de p^rimis esti-
matio. Pro flagitijs et facinorib⁹
q̄ vetustas ē opis: assumat^r cōtinē-
tia et innocētia. vt scz cōtrarijs vir-
tutib⁹ cōtraria vitia depellant^r

Ca. xxxiiij. De duplici timore
In epla ad Age-
reū canonicū regularem

St timor inutilis. tristis. cru-
delis. qui veniā qz nō querit:
nō cōsequit^r. Est et timor pius: hūil^r
et fructuosus. qui cuiuslibet quantū/
libet etiā pccōzi facile veniā pme-
ret^r. Talis timor generat: nutrit: et
seruat hūilitatē. sed mansuetudinē.
sed paciētiā. sed longanimitatez.
Quē nō delectet tā inclita ples?
Alteri⁹ vero misera soboles est. p/
tinacia. immodēata tristitia. rācor
horroz. cōtempt⁹. et desperatio.

Ca. xxxv. De duab⁹ filiabus
ignorātie. Sup can-
tica sermone. xvij.

Esime matris ignorātie. pef-
fime filie due sunt. falsitas et
dubietas Illa miserior. ista misera-
bilior. pnciosior illa. ista molestior
Cū loquit^r spūs: cedit vtraqz. q̄ est
nō solū veritas. sed et certa vritas
Est quippe vritatis ille spūs. cui cō-
traria falsitas est. Est et sapientie:
que cū sit cādor vite eterne. et vbi
q̄ attingat ppter mundiciā suam

obscurū ambigui nō admittit. Ea-
uenda sane cū spūs iste nō loquit^r.
etsi nō molesta dubietas: certe fal-
sitas execranda. Aliud est em̄ sub-
incerto: s^z vel illd opinādo sentire
aliud temere affirmāē qd nescias
Aliud est dubitare de veritate. qd
paciaris necesse ē: cū spūs minime
spirat: et aliud sapere falsitatē. qd
facile caues. si eandē tuā ignoran-
tiā nō ignoras. Aut ergo loquat^r
semp spūs. qd nostri quidez minū/
me arbitrij est: aut qñ silere placet
hoc ipm indicet et loquat^r saltē su-
um silentiū: ne ipm nobis falso pre-
ire putantes. nfm p ipso male secu-
ri sequamur errorem. Etsi suspēdit
ambiguo: nō relinquat mendatio
Est qui dubie pfert mendaciū nec
mentit^r. et est qui veritatē quā affir-
mat nescit: et mentit^r Nā et ille nō
quidē qd nō est eē: s^z se qd credit
credere dic^r et vez dicit: etiāsi hoc
verū nō sit quod credit: et is cum
certū se vnde certus non est dicit.
vez nō dicit. etiāsi vez sit. de quo
asserit

Ca. xxxvi. De duplici malo in
nato et seminato
Sup cantica. ser. xxxij

Am mala in corde sentim⁹
et versamus: nostra cogita-
tio est. si bona dei sermo est. Illa
cor nostrum dicit. hic audit. Pacē
pietatem. iustitiam. deus in nobis
loquit^r: nec talia cogitam⁹ ex no-
bis. sed in nobis audimus. Cete-
rum. homicidia. adulteria. furta.

blasphemie. et similia his. de cor/
de exeunt: nec audim⁹ ea. sed dici/
mus. Sed est p^{re}terea q^{uo}d corde qui
dez senti^{re}. n^{on} t^{am} cordis est verbuz
neq^{ue} e^{ss}e de corde exit sicut nostra
cogitatio. sed neq^{ue} illud est quod
ad cor fieri dixim⁹: verbū videlicet
dei. cū sit malū. Immittit^{ur} aut^{em} a cō
trarijs p^{ar}tib^{us} sicut fiunt immissio
nes p^{er} angelos malos: quale: vbi
causa fuit. q^{uo}d legi^{mus} immisisse in cor
diabol^{um}: vt traderet dñm Judas
simonis scariothis. Neq^{ue} q^{uo}s ita vi
gilet q^{ui} diligens sit obseruator mo
tionū internaz suaz. siue in se siue
ex se factaz. vt liq^{ui}do ad queq^{ue} illi
cita sensa cordis sui discernat inē
morbu^m mentis. et morsum serpen
tis? Ego nulli mortaliū hoc possi
bile puto: nisi qui illuminat^{ur} a spū/
sācto: spēale accepit donū ill^{ud} q^{uo}d
apostolus noīat discretionē spiri
tuū. Quantūlibet e^{ss}e quis s^{ec}ū Sa
lomonē omī custodia fuit cor suū
et omīa q^{ui} intra se mouent. vigilan
tissima intentione obseruet. etiaz si
diuturnū forte in his habuerit ex
ercitiū q^{ui} frequens expimentū. non
poterit t^{am} ad purū in se dinoscere
discernere ve ab inuicē malū inna
tū. et malū seminatū. Nam delicta
quis intelligit? Nec multum refert
n^{ost}ra scire vnde nobis inest malum
dūmodo inesse sciam⁹. Vigilandū
poti^{us} q^{uam} orandū: vnde cūq^{ue} sit ne cō
sentiam⁹ nō possū tradere vobis
quod nō accepi. Nō aut^{em} accepi fa
teor vnde assignē certā notionem

Septimus

inter partū cordis et seminarium
hostis. Quippe utrūq^{ue} malū: utrū
q^{ue} a malo: utrūq^{ue} in corde: sed nō
utrūq^{ue} de corde. Hoc totū certuz
mibi in me. q^{ui} incertū q^{uo}d cordi q^{uo}d
hosti tribuā. et id quidē absq^{ue} pi
culo. Sed sane ē vbi piculose imo
damnabiliter errat. atq^{ue} ibi meri
to nobis certa p^{re}figit regula. ne
q^{uo}d dei est in nobis. dem⁹ nobis.
putantes dei visitationē nostram
esse cogitationē. Ergo quantū di
stat bonū a malo: tantū ista duo a
se. q^{ui}m nec de deo malū. nec de cor
de exiet bonū: nisi q^{uo}d p^{ri}us forte de
deo ceperit

Ca. xxxvii De duplici corru/
ptiōe. aīe scz et cor
dis In quibusdaz sententijs

Abet aīa corruptōnē suā. ha
bet et corpus suū. Corruptō
anime tripertita ē. corpis est qua
tripertita. Corp^{us} siquidē constat
ex quatuor elemētis. Aīa vero in
triplici vi subsistit. Est e^{ss}e rationalis.
occupiscibilis. irascibilis. Rōnez
cui^{us} est cognitio veritatis corrup
pit supbia. corrupta aīa fallit duo
b^{us} modis. in cognitōe sui et cognitio
ne dei. Occupiscētiā corrupit va
na glā. memoriā puerse cogitatio
nes. Corruptio corpis dicit^{ur} abo
minatio. et fit q^{ui}tuor modis. s^{ec}ū q^{ui}tu
or elemēta ex q^{ui}b^{us} cōstat. Quatuor
e^{ss}e s^{ec}ū q^{ui} corp^{us} corrupūt. curiositas.
loquacitas. crudelitas. voluptas.
Sūt at^{que} q^{ui}tuor ptes corpis in q^{ui}b^{us}
singul^{is} marie vigēt singula elemēta

Liber

Nam in oculis est ignis. in lingua
q̄ vocē format aer. in manib⁹ q̄z
pprie tad⁹ est terra. in genitalibus
aqua. Ibas q̄tuor ptes corrūpit il
la quadozptita pestis: Oculos scz
curiositas: linguā loq̄citas. man⁹
crudelitas: genitalia voluptas. sic
fiūt hoies corrūpti et abominabi
les. corrūpti in aia. abominabiles
i corpe. corrūpti corā deo. abomi
nabiles corā hominib⁹

Ca. xxxviii. De duplici malū
cia diaboli. In p.
de sancto Andrea

Abet nequissim⁹ ille inimic⁹ la
queos habet et iacula. vtpo
te callidissim⁹ venator hoim. solum
ficiens sanguinē aiap. Alios telis
appetit maliciose cuiuslibet suggesti
onis. et in eis vulnēat multos q̄z
tenuis est paciētia Alios volupta
tib⁹ irretire laborat. et in his occlu
dit multitudinē copiosā: eoz q̄ in
terra repūt. ac volitāt iuxta eā Sit
ergo gaudiū in tribulatione: et iaz
nō hz malign⁹ vñ illiciat: nō hz vñ
deh̄ciat. Nunq̄z pficiet inimic⁹ in
eo quē crux xpī delectat. si carnalē
sugerit delectationē: et fili⁹ iniqui
tis nō apponet nocē ei. si ad exaspe
randū animū ei⁹ quālibet immittē
tēptauerit amaritudinē. Nō curat
delicias qui ieiunio pascit. multo
min⁹ p eo murmurare pōt in quo
etiā delectat. Plane altissimū po
suit refugiū suū. vbi nec muscipula
inimici timenda sit. nec sagitta

Ca. xxxix. De duplici scia ma
la In q̄busdā dict.

Lia est scia mundi q̄ docet va
niratē. et alia est scientia car
nis q̄ docet voluptatē. Illa tanq̄
pater: ista tanq̄ mater nobis est.
Sicut em̄ mater filio suo sp̄ optat
quietē: et omnē p̄sus laborē clau
dit a filio suo: sic caro incrassata:
impiguata: dilatata: nec minimis
saltē digitis patit se contingi Et si
cut pater filiū suū vult huc illucq̄
discurrē vt addiscat aliqñ vñ ma
gnificet. Sic et mund⁹ vult hoiez
multis laborib⁹ intricari vt habet
et vnde supbiat: vnde inflet: et de
cipiat de vanitate in idipm

Ca. xl. De duab⁹ sanguisuge fi
liab⁹. De colloquio. Sy
monis et Ihu.

Sanguisuge due sūt filie. id ē
pprie volūtatis que quasi ra
dix est. Due filie sūt: vanitas et vo
luptas: clamantes affer affer. Ibe
nunq̄ satiant: nunq̄ dicūt sufficit
Siquidez nec anim⁹ vanitate nec
voluptate corpus aliquādo satia
tur. fuge sanguisugā hanc et omnia
reliquisti. hec em̄ omnia trahit ad
se. Pone hanc: et iugum tā impo
tabile q̄ multiplex abiecasti Inqui
etum malum: qd̄ spiritum semper
incubans. incogitabilia medita
tur Nullū mihi onus importabili
us nulla grauior sarcina est Sane

felices liquet esse q̄ exonerati sūt ⁊
 sequuntur dñm expediti: artissimū
 em̄ foramē expectat si quē seqmur.
 osecq̄ volum⁹. p̄ angustā oteōam⁹
 ingredi portā necē est. Quid tu ca
 mele gibbū. qđ tu pecuniose p̄di
 toris loculos tollis? Nō impie sic
 ingredieris foramē ac⁹. h̄mōi sar
 cinas nō admittit. Utinā sapiēs
 miser et intelligēs cū thesauro pe
 cunie. thesaur⁹ ire p̄t cumulat. vti
 nā nouissima puidēs. aiaduertēs
 facile p̄ foramē acus trāsituros n̄
 diuitiaz cumulos: s̄ delictoz. Nū
 hil em̄ intulim⁹ i hūc mūdū. haud
 dubiū. qz nec auferre poterim⁹ q̄ci
 q̄. Sane argentū et aur⁹ nihil est.
 sibi vtrūqz retinet mūd⁹. inexora
 bilē cōstituit ianitorē. foramē angu
 stū est. nihil ex om̄ib⁹ asportare lice
 bit. Nā pccm qz nihil est. nulla pōt
 foramis angustia retineri. Solū s̄
 sequit te q̄cunqz ieris. quocūqz in
 traueris: pellem hāc nō depones.
 Que aut parasti insipies cui⁹ erūt?

Ca. xli. De duob⁹ generib⁹ ho
 stiu nobis aduersantiū.
 In ser. de labore messis qui oroit
 Pauperes q̄dez labor iste
 Mo nobis aduersant ho
 stiu genera. malū videlicz
 duplex qđ facim⁹. ⁊ quod
 patimur. Hec aut sūt vt apti⁹ dire
 rim culpa et pena. Itaqz cū sit no
 bis vtrāqz otraria. erit si volueri
 m⁹ vtrāqz p̄ nobis. vt hec quidē
 ab illa liberet. Itē aduersus istā in

Septimus

uet illa. nec pax. Ecce em̄ spung⁹/
 mur in cordib⁹ n̄ris et in cubili cō/
 scientie sup delictis p̄teritis sed de
 linet cōscientiā: et corrodentū den
 tes pccoz oterēs. reducit ad spēz
 venie penitentia ista. et volūtaria
 pena quā patimur. non solum aut
 p̄terita. s̄ et futura repellit. Nam ⁊
 temptātia p̄ulsat vicia. et nōnulla
 sic perimit. vt aut raro aut nunqz
 venenatū possint erigē caput. Sic
 pena p̄ nobis fac aduersus culpā
 vt vel om̄ino non sit: vel sit minor:
 Culpa vero nihilomin⁹ agit. vt ⁊
 nō sit. aut minor sit pena. Nō qđē
 vt om̄ino non sit. aut a quātitate
 sua minuat. qđ nullaten⁹ expediret
 s̄ vt nō sit pena: aut minor sit. vide
 licet aut nō sit: aut min⁹ sit onerosa
 Quisqz em̄ p̄fecte senserit on⁹ pccī
 et aie lesionē. aut pax sentiet: aut
 ex toto nō sentiet corpis penā. nec
 reputabit laborē: quo pccā nouēit
 deleri p̄terita: futura cauēi. Nūqđ
 ad laborē creati sum⁹? Absit. Naz
 lz hō ad laborē sit nat⁹: s̄ minime
 ad laborē creat⁹ est. Natiuitas in
 culpa ē: ideo et in pena. Aliena ab
 vtrūqz ē p̄ma creatio: qz sic nō cul
 pā. ita nec penā de⁹ fecit. Itaqz la
 borāte corpe: mēs qz ip̄a. suo intē
 ta sit opi: et nō vacet. Causā labo
 ris cogitet in labore: vt ip̄a ei pe
 na quā patit. culpā p̄ q̄ patit rep̄
 sentet: Dū videt vulnez ligaturā:
 ip̄a sub pānis vulnera medicetur
 Huiusmodi siquidē cogitatōe hu
 miliamur sub potenti manū dei. et

Libër

dulci quadā pietatē mēs plena mi
serabilē se exhibet in oculis eius .

Ca. xliij.

De duob' laterib' scale. In libro
de colloquio simonis et Ihesu.

Portet nos domare carnem
calcare mundū. vt voluptatē
corpis declinātes. caueam' nihilo
min' seculi vanitatē. Totū nimirū
qđ a via vite et discipline deterret
filios hui' seculi. totum qđ exercet
interim seru' dei in his duob' est.
Ihec ergo sint latera scale. vilitas
et aspiras: quib' deinceps interne
virtutis et grē grad' firmi' inserā
tur. Est enī vidē hoies mūdi sper/
nentes gloriā: fauores calcantes
ppli. nō desiderātes hūanuz diē: h
nō adeo fortes in tolerātia corpa
lis molestie. non adeo resicientes
mollia. nō adeo carnis illecebras
supantes. qđ istos dixeriz nisi lat'
altez nō tenere? Porro vni tm la/
teri innitēti. piculosus nimis ascen/
sus et prim' est ruine. Qđ si piculi/
tat' qđ circa carnē videt' pl' qđ opor/
teat infirmari. licet mundi respuat
gloriā. nec otumelijs moueat. pro/
fecto longe horribili' est piculū. et
multo magis inexcusabile. siqđs for/
te licet castigans viriliter corpus
suū. et nō parcēs ei' afflictioni. inue/
niat' tm min' resistēs glorie deside/
rio. min' patiens iniuriar: minus
puritatis et solide humilitatis ha/
bēs. min' immunis a seculi vanita/
te. Sane vbi stabilieris et firmaue

ris in corde tuo. et aspiratē corpa
lis abstinentie ac laboris amplecti
et omni vilitate et extremitate esse
otent'. bona sunt latera. Secure iā
insere grad' exercicij spiritualis. vt
totū qđ carni et mūdo subtrahis
studio pietatis impendas. Oblit'
qđ retro sūt. et extēsus in anteriora
vt ascensionib' dispositis. de virtu/
te pficias in virtutē. vt vidē deū
deoz in syon merearis

Ca. xliiij.

De duob' modis se dz vnusqzqz ir/
rephensibilē exhibere corā deo et
hominib'. In quibusdā sententijs
Ebet vnusquisqz quantū pōt
irrephensibilē se exhibere. pri/
mū qđez corā deo. sed deinde hōi/
b'. Et notandū qđ trib' modis p/
vident' bona corā hōib': id est ha/
bitu: actiōe: sermone. Habitu ne
sit notabilis. actiōe ne sit rephensy/
bilis. sermone ne sit contemptibilis.
Trib' enī modis corā deo. cogi/
tatione. affectiōe. intentione. Nā et
cogitatio dz esse sancta: et affectio
pura. et intētio recta. Sūt aut' tria
ista. cogitatio: affectio: intentio in
aia. h in ea qđ singula: locis ppijs
distincta vident'. Nam cogitatio in
memoria. affectio in volūtatē. intē/
tio in ratione consistit. In aia si per/
catū suggerit memorie p. cogitatio
nē: nullū tm pbuerit: aut voluntas
affectū: aut deliberatio ipa consensū
fateor qđez deformitas est. Cete/
rū etsi neuus est. sed non morbus

Quod si voluntas quod ipsa iam delectationis sensu afficitur: resistit tamen adhuc deliberatio rationis. infirmatur quidem. Sed necdum moritur anima. Tunc enim moritur dicitur quando et ipsa ratio ad peccatum per intentionem curuat. In ceteris siquidem id est memoria voluntate: non ita est intolerabile. si vel memoria recipiat quandoque vagam cogitationem. vel voluntas impura affectionem. Hoc vero grauissimum est. imo omnino damnosum. si unquam ratio perdidit intentionis rectitudinem

Capitulum xliii

De duplici uersione scilicet interiori et exteriori. In sermone de ieiunio scilicet Conuertimini ad me

Orbis uersio si sola fuerit: erit nullae formae siquidem uersionis est: non veritas. Vacua virtute. gerens spiritus pietatis. Miser homo qui totum pergit in ea quae foris sunt. et ignarus interiorum suorum. putans se aliquid esse cum nihil sit: ipse se seducit. Exteriorque deperit superficialiter intuens salua si bi omnia suspicatur: non sentiens verum occultum quod interna corrodit. Videas enim incedens sic palliatum homines ut seducat etiam semet ipsum. Solas mouet manus ad opera mandatorum. corde penitus arido: ductus consuetudine quodam In corde tamen seruus est propriae voluntatis. cultor auaricie glorie cupidus. ambitiosus amator. aut hec omnia aut singula quaeque vicia intus fouens. et mentis iniquitas sibi: sed deus non irridet. At recte solerter quod diligas: quod metuas: unde gaudeas: aut dirister. et scilicet

Septimum

habitu religionis seculari animi: sub panis uersionis inuenies cor perversum. Totum enim cor in his quatuor affectionibus est. et de eis accipiendum puto quod dicitur. ut in toto corde tuo conuertaris ad dominum. Conuertatur proinde amor tuus. ut nihil omnino diligas nisi ipsum. aut certe propter ipsum Conuertatur etiam ad ipsum timor tuus. quia perversus est timor omnis: quod metuis aliquid propter eum: aut non propter eum. Sic enim et gaudium tuum et tristitia eque conuertantur ad ipsum. hoc autem ita fiet. si non nisi si secundum eum doleas aut leteris. Quid ei perversum magis quam letari cum malefecerit. et in rebus pessimis exultare? Sed et ea quae secundum carnem est tristitia: morte operatur. Si pro tuo siue propter peccatum doleas: bene facit. et hec tristitia est ad salutem. Si gaudeas ad munera gratiae. hoc gaudium sanctum est et secundum gaudium in spiritu sancto. Debes et in dilectione christi fraternis congaudere per spirituales. aduersitantes conuolere. Neque ne ipsa quod est corporalis est paruipendenda uersio. quia spiritalis habet adminiculum nescit esse non paruum

Capitulum xlv

Quod duobus modis a corde de vita procedit. Quobus modis a corde vita procedit. Aut quod corde credit ad iustitiam. et iustus ex fide uiuit: et multo corde deus videtur. Aut quod christus vita nostra. qui nunc per fidem habitat in cordibus nostris: et erit cum apparebit: et nos cum ipso in gloria. Et qui nunc latet in corde. tunc a corde ad corpus procedet. figurandum corpori claritas

Liber

tis sue. Vulgo dicit. Bonū castp
custodit q̄ corp⁹ suū custodit. Nos
aut nō sic. s̄ vile sterq̄linū custodit
q̄ corp⁹ suū custodit. Qm̄ q̄ semiat
i carne. de carne metet et corrupti
onē. q̄ vero in spū. de spū metet bñ
dictōez. Ac si dicat. Colendū et cu
stodiendū magis est aie castp: qm̄
ab ipso vita pcedit. Sz castp hoc
i terra inimicōz sitū vndiqz impu
gnat. Et iō ē cū custodia pseruan
dū. i. omī ex pte munēdū. inferi⁹. su
pi⁹. ante et retro. a dextris ⁊ a sini
stris. Inferi⁹ impugnat occupiscen
tia carnis. qz caro occupiscit aduē
sus spm̄. Supi⁹ imminet iudicium
dei. horrendū em̄ est incidē in ma
nus dei viuē. Retro mortifera de
lectatō ex recordatōe pteritoz de
lictōz. An instantia tēptationuz
A sinistris arrogantū fratp inq̄e
tudo. A dextris obedientiū fratp
feruor et deuotio. Et h̄ duob⁹ mo
dis. aut bonis adib⁹ eoz inuiden
do. a singularē eoz ḡraz emulan
do. Ergo oītra carnē rigor vigilet
discipline. oītra iudiciū dei: iudiciū
p̄fessōis. Et hoc sit duplex. Mani
festū de manifestis. occultū de oc
cultis: qz si nosmet ipsos iudicaueri
m⁹. nō vtiqz iudicabimur. Contra
delectationē ex mēoria pccōz. fre
q̄ntia lectōis. oītra tēptatōes oīo
nis instātia. Aduersus fratp obe
dientiū feruorē: oīgratūlatio et dis
cretio. Oīgratūlatio em̄ expellit in
uidiā. discretio nimīā emulationē.

Ca. xlvj De vicis et virtutib⁹
parit. oīligētib⁹

Apientia vincit maliciā. At
tigit ergo a fine vsqz ad finē
fortit: in celo deſciedo ſupbū. in
mūdo ſupando malignū. in infer
no ſpoliādo auarū. Disponit oīa
ſuauit. in celo ſtātes angelos oīfir
mando. in mūdo detractos reſi
mēdo. i infēno liberādo captiuos
Vel aliē. Conſurgit timor oītra ne
gligētia. qui cū timer deū. nihil ne
gligit. Si at negligētia pualuerit:
parit curioſitatē. q̄ cū in ſe ipſo nō
deſcit: foras cogit euagari. Iſte g⁹
hoiez a corde ſuo eſcit: oītra quā
pugnat pietas q̄ eſt cult⁹ dei. et in
corde colit q̄ in corde credit habi
tare. Curioſitas ſi ſupet parit expe
riētia mali: dū ei euagat⁹ p mltā fa
cile anim⁹ inuenit vbi adhēat: vbi
noxiā expiat oīcedinē. Cōtra hāc
pugnat ſcia. docēs qd ſic expiri tu
tū ſit. qd nō. Si dō pualeat expiē
tia: generat occupiſcentiā. vt trāſe
at in affectū cordis Trāſiit autē in
affectū cordis q̄ legē ſpnit. trāſiuit
honeſtatē: nec rōne regiū: nec inhi
bēt pudore. Timorē at dñi penit⁹
dēliq̄t. et eſt apud eū p lege volu
pras. Solo vehit appetitu: ſequit
occupiſcentiā ſolā. Aduerſus hanc
occupiſcētia oīgredit fortitudo. q̄a
in illa iam vt in manu forti libera
tio eſt. Caſtigandū g⁹ corp⁹. exte
nuādo adēps. de q̄ pcedit iniq̄tas
et peccādi occaſiōes auferēde. ali
oq̄n ſi occupiſcētia extincta nō fuit
nāſcit de ea oīſuetudo vt ſepe ſine
omī eſtu deſiderij ad illicita ptra
bat. Ex h̄ iā meli⁹ ē ingenij q̄ vū

res: et opus ē spū cōsili. ne forte dū
psequimur occupācentiā: substantiā
destruam? Cōsuetudo si victa non
fuerit. parit cōtēptū. Aduersus istū
pcedat necesse est spūs intelligentie:
illuminās tenebras n̄ras. et lucem
oñdens miserationū dei. Intelligē
tia em̄ est de inuisibilib⁹ et abdit.
q̄ nec exp̄ientia cōgnoscat: nec ratio
cōphēdit. Quale est. vbi abūdauit
pccm̄ ibi supabūdauit ⁊ gr̄a. Q̄ si
nō p̄ualuerit intelligētia reducere
animuz ad spem. contemptus deñ
cit in maliciā. vbi desperat de ve
nia quam post cōsolationem que
rit deinceps in hac vita. Jā nō est
liberā: nisi cōtra maliciā cōgrediāt
sapia. vt clau⁹ clauū expellat ⁊ dul
cedinē p̄niciōsā. amaram reddat
dulcedo spiritalis immissa. Sic sa
pia vincit maliciā. attingit a fine
vsq; ad finē. a timore vsq; ad sapi
entiā: fortit̄ eradicas vicia singula
et suauit̄ disponit oia: singulas in
serēdo virtutes. Expellit em̄ negligē
tiā et timorē immittit: expellit curi
ositatē: et immittit pietatē: et sic de
alijs. ⁊ tandē expulsa malicia: sapi
entia regnat. Ergo quē negligētia
obdormitescit. curiositas pei⁹ exci
tat. attraxit exp̄ientia: tenuit occupā
centia. ligauit cōsuetudo. cōtempt⁹
misit in carcerē. malicia iugulauit.
Ecōtra vincente sapia: timor exci
tat. demulcet pietas. scia dū sugge
rit qd̄ et quō factū sit. apponit do
lorē. fortitudo erigit. soluit cōsiliū
intellect⁹ de tenebris reducit ad lu

septim⁹

alimentis
cē. sapia cibāt. et salutarib⁹ reficit

Ca. xlviii De volūtate et ope
In sermone de bea/
to Stephano q̄ incipit Bñdīc⁹ q̄

Considerēt hī q̄ de voluntate
et ope cōtentiosus solēt dispu
tatōib⁹ corripari: cōsiderēt et aduer
tāt neutz negligi oportē. vbi n̄ vi
det deesse facultas. p̄serti cū vtrūq;
in altero. vbi tñ facultas deest: salu
tē cōfere possit. Ib⁹ q̄z firmē teneāt
p̄desse qd̄ opus sine volūtate. nō
āt cōtra volūtate vt vñ saluānt in
fantes. inde magis damnenē fide
accedētes. Nihilomin⁹ in q̄busdāz
volūtas sine ope sufficiēs ē. nō āt
cōtra volūtate op⁹. vbi causa. Ra
piūt q̄s in bona volūtate. h̄ necdūz
p̄fecta: nondū idonea martiriū su
stinē. Quis illi audeat p̄ hac imp
fectiōe negare salutē? forte ei p̄pte
rea nō finit̄ in illā grauē tēptatio
nē venire. ne deficiat ⁊ damnet. Ni
miz si in hac tā infirma volūtate.
inducereēt in eā q̄ sup̄ ipm̄ est tem
ptationē. nec volūtas roboraret:
q̄s illū dubitet defecturū et nega
turū. etsi in eo mori cōtigerit: euāz
damnandū? In ea igit̄ imp̄fecta
voluntate in qua saluāt. vbi deest
facultas opis: iā nō possz saluari
p̄p̄ defectū opis. vlt op⁹ defectōis
Iōē vñ i ignorātia possz accidē
Agam⁹ p̄inde gr̄as benignissimo
⁊ largissimo saluatori q̄ salutē h̄ia
ne occasiōes tā copiosa caritate p
q̄rit. vt i his volūtate ⁊ op⁹. in his
sine ope volūtate. i his etiam sine

Libet

volūtate op^{us} salutis inuenire letet^{ur}

Ca. xlviii De timore et iustificacōe. In epistola ad Thomā prepositū de Beruela Recedit timor vt sequat^{ur} iustificatio forā ergo timore vocamur. amorē iustificamur. Audiat itaq^{ue} in sui vocatione pēcor qđ timent. et sic accedēs ad solē iustitie videat illuminat^{ur} qđ diligat. Quid nāq^{ue} est illud? Misericordia dñi ab eterno et vsq^{ue} in eternum super timētes eū. Ab eterno pp̄ p̄destinationē. in eternū pp̄ beatificatōem. Altera carēs p̄ncipio: altera nesciens finē. Si qđoz qđ ab eterno p̄destinat: in eternū beatificat. intercedēte sane media vocatione vna cū iustificatōe. dūtaxat in adultis. Sic ad ortū solis iustitie sacramētū absconditū a seculo. de p̄destinatis et beatificandis emergē quodā modo incipit ex abisso eternitatis dū quisq^{ue} vocat^{ur} p̄ timorē. iustificatus p̄ amorē. p̄sumit se qđ d̄ numero eē brōp^{er}: sciens nimis qđ qđ iustificauit: illos et magnificauit. qđ em̄? Audit se vocari/ cū timorē occutit. sentit et iustificari. cū amorē p̄fūdīt. et de magnificatōe diffidet? Iniciat. p̄uehit. de sola cōsummatōe d̄spabit? Nepe si initiū sapie timor dñi in qđ oīa ē esse nra vocatio. qđ nisi p̄uect^{ur} in sapia est timor dñi. Is dūtaxat qđ interim ex fide est. ex quo et nra iustificatio fit? Quid itē nisi cōsummatio in sapia est: ip̄a quā in fine sp̄am^{us}: de diuina illa et deificap̄a p̄uisione gloriificatio?.

Ca. xlix

De duplici abisso. vbi supra

Ic abyssus abyssū inuocat i voce cataractarū tuarū: cū in terrore iudiciorū suorū immēsa illa eternitas: et eterna illa immēsitās. cui^{us} sapie nō est numer^{us}. cor hōis p̄rautū et inscrutabile mira sua bōitate et potētia educit in admirabile lumē suū. verbi gr̄a. Donam^{us} hominē in seculo: seculi adhuc et sue carnis amore retentuz. et cū terrestris hōis imaginē portet: incubatē terrenis: nil de celestib^{us} cogitantē. qđ hūc nō videat horrēdis circūfusum tenebris: nisi qđ in eadem vmbra sedet. q̄ppe cui nullū adhuc sue signū salutis illuxēit: cui necdū in aliq^{ua} interna testē inspiratio. an de se boni q̄pp̄iā eterna teneat p̄destinatō? Atuero si sup̄na eū miseratione dignant^{ur} qñq^{ue} respexerit. immiseritq^{ue} sp̄m̄ cōpunctōis: q̄ten^{us} ingemiscat et resipiscat. mutet vitā. dormiet carnē: amet primū: clamet ad deū. p̄ponatq^{ue} de cetero viuē deo nō seculo. ex qđ deinde sup̄ni lumis gratuita. visitatōe: et subita mutatione dextē excelsi. agnoscat se merito qđoz iā nō ire s̄ gr̄e filiū. q̄ppe qđ paternū erga se merito dīne bonitatis exp̄it affectum. qđ se vtiq^{ue} acten^{us} in tantū latuerat: vt nō solū nō nesciret. vtz nam dign^{us} amore an odio foret. vtz etiam odiū magis et nō amorē pp̄ria cōuersatio testaret^{ur}. Erant em̄ adhuc tenebre sup̄ facie abissi. Nōne is tibi videt^{ur}

Septim^o

q̄si de abisso pfundissima ac tene/
brosissima horrēde ignorātie in aliā
q̄ndā q̄ztrahi abissū e regiōe ame
nā ⁊ lucidā claritatis efne. Et tūc
demū quasi diuidit lucē a tenebrl.
cū pccoz sole illucescēte iustitie abie
ctis opib⁹ tenebraz: induit arma
lucis: et is quē prior vita ac ppria
cōscientia tanq̄ reuera filiū gehē/
ne deputauerat ardozib⁹ sempiter
nis. ad tantā visitātis se oriētis ex
alto dignationē respirās. gloriari
etiā incipit pter spem. in spem glo
rie filioz dei: quā iaz nimiz e vici
no reuelata facie exultās nouo in
lumine speculat

Ca. l. De gemino argumēto a/
mozis dei erga nos. vbi. S
n Emo se amari diffidat: q̄ iaz
amat. Libēter dei amor nrm
quē puenit ssequit. Nā quō reda
mare pigebit q̄s amauit. et necdū
amantes se? Amauit inquaz: ama
uit. Ihabes em dilectōis pign⁹ spi
ritū. hēs et fidelē testē Jhm et hūc
crucifixū. O geminū ipm qz firmū/
simū erga nos di amoris argumē
tū Xpus mouit et meretur amari.
Spūs afficit et facit amari. Ille fa
cit cur amet: iste vt amet. Ille mul
tā suā dilectionē cōmēdat in nob.
iste et dat. In illo cernim⁹ qd ame
mus. ab isto sumim⁹ vñ amem⁹ Ca
ritatis igit⁹ ab illo occasio. ex isto
affectio. Quāta cōfusio. dei filiū in/
gratis oculis cernē morientē? Qd
quidē facile stringit si desit spirit⁹.
Nūc at qz caritas dei diffusa ē in

coroib⁹ nris. p spm̄sāctū q̄ dat⁹ ē
nobis: amati amam⁹: amātes am
plius meremur amari. Cū ergo re
neam⁹ geminū nre salutis indicū.
geminā sanguinis et spūs effusio.
nē: neutra sine altera pdest. Nam
nec spūs dat nisi credētib⁹ in cruci
fixū: nec fides valet si non opat⁹ ex
dilectōe. dilectio at donū spūs est:

Ca. li. De duplici cōsilio bonoz
scz et maloz. In epistola
ad Thomā ppositū de beruela.

Im mors aie pccm sit. vi
ta eius. sine dubio iustitia
est. qm̄ iustus ex fide viuit
Iustus aut q̄s est. nisi q̄ amanti se
deo vicē repondit amoris? Qd nō
sit nisi reuelāte spū p fidē hōi et cr/
nū dei ppositū: sup sua salute futu
ra. Que sane reuelatō nō est aliud
qz infusio grē spiritalis. p quā dū
carnis facta mortificant: hō ad re
gnū pparat. simul accipiēs in vno
spū. et vñ se psumat ematur. et vñ
redamet ne gratis amat⁹ sit. Hoc
vtiqz est illud sacz secretūqz cōsiliū
qd a p̄e fili⁹ in spūsācto accipiēs.
suis q̄s nouit p cundez spm̄ iustifi
cādo eos cōicat. et cōicando eos
iustificat. qm̄ id q̄sqz accipit in sui
iustificatione: vt incipiat et ip̄e co
gnosce sicut et cognit⁹ ē. cū videli
cet dat et ip̄i. p̄sentire aliqd de sui
ip̄i futura beatitudine. quēadmo
dū ab eterno latuit in pdestinante
pleni⁹ apparituz in beatificāte. de
qua iaz pcepta suimet ex parte no
titia. interim qdē gloriatur in spe.

Libet

nōduz tñ in securitate. Quā miserā
di q̄ ad taz iocundū iustoz cōsiliū:
nullū adhuc tenēt sue vocationis
testimoniū! Sed habetis et vos o
infelices amatores seculi male secu
ri. vñm seorsū a iustis cōsiliū. Squa
ma squame cōiungit: et nō ē spira
culū in vob. Ihabetis inq̄ et vos
o impñ cōmunicatū ad inuicē cōsiliū
sed plane aduersū dñm: et aduer
sus xpm ei. Etē si dicēte sc̄ptura
pietas est cult⁹ dei. pfecto quisq̄s
amat pl⁹ mundū q̄ deū. impius
atq̄ idolatra esse cōuincit. colēs et
seruiens creature poti⁹ q̄ creato
ri. Ihabētib⁹ aut vt dictū est sc̄is atq̄
impijs suū ad se q̄busq̄ cōsiliū. ma
gnū pculdubio inter verosq̄ cha
os firmatū est. Nā qūo iust⁹ longe
se facit a cōsilio et cōsilio malignan
tiū. ita nec impñ resurgunt om̄ino
In iudicio. neq̄ pccōres in cōsilio
iustoz.

Ca. lii. De pfectu et defectu. In
ep̄la ad Garinū abbate
Erfect⁹ nō hz quo pficiat. Et
q̄ pficit eo ip̄o quo pficit: p
fect⁹ nō esse cōuincit. Porro & a vir
tus finē nescit: tpe nō claudit. Nec
vnq̄ iust⁹ arbitrat se cōphendisse:
nunq̄ dicit satis est: h̄ sp̄ esurit: si
titq̄ iustitiā: ita vt si semp viueret
sp̄ quantū in se est iustior esse cōten
deret. sp̄ de bono in meli⁹ pficē to
tis virib⁹ conaret. Nō em̄ ad ānū
vel ad tps instar mercenarij. h̄ in
eternū diuino se mācipat famula
tui. Proinde iustitia ei⁹ manet non

aliquāto tpe: h̄ in seculū seculi. Sē
piterna itaq̄ iusti esuriet. sempiter
nā meret refectiōē Et licet in bre
ui cōsumet p tpe iudicat tñ explet
se tpa multa p virtutis ppetuitate
Que deniq̄ poterit tēpoz breui
tas bonoz p̄iudicari deuotioni: q̄
ptinacē reproboz maliciā excusa
re nō sufficit. Ob hoc em̄ pculdubio
inflexibilis et obstinate mētis
punī eternaliter malū. licet tpalit
ppetratū. qz qd breue fuit tpe vel
opere: longū esse constat in p̄ina
ci volūtate. ita vt si nunq̄ moreret
nunq̄ velle peccare desineret: imo
sp̄ viuere vellet vt sp̄ peccare pos
set. Itaq̄ indefessum pficiendi stu
diū: et iugis conat⁹ ad pfectionez
pfectō reputat. Qz si studē pfectōi
eē pfectū est. pfecto nolle pficere:
deficē est. Nō est stare oio neq̄ in
incerto h⁹ mortalis vite quicq̄ in
eodē statu pmāet: aut ascēdas ne
cesse ē. aut descēdas: si attemptas
stare. ruas necē est. Minime p cer
to est bon⁹: q̄ melior esse non vult.
et vbi incipis nolle fieri melior. ibi
etiā desinis esse bon⁹. Ihinc plane
colligit: qz nolle pficē nō nisi desi
cere est. Vidit scalam Jacob. et in
scala angelos. vbi nullus residēs.
null⁹ s̄stēs apparuit. h̄ vel ascēdē
vel descēdē videbant vniuersi. q̄
ten⁹ palā daret intelligi inē pfēm
et defectū in B̄ statu mortalis vite
nihil mediū inuēiri: h̄ qūo ip̄m cor
p⁹ nīm cōtinue aut crescē cōstat: aut
decrescē. sic necē sit ⁊ spiritū: aut p
ficē aut deficē

Ca: lili. De duplici consideratione
sui. In sermone de dedi-
catione q̄ incipit Etia hodie.

Annunq̄ de anima mea co-
gitans. videor mihi in ea fa-
teor velut duo q̄daz contraria inue-
nire: si ipaz put in/se est et ex se iu-
sta rei veritatē intueor. nihil d̄ ea
verius sentire possū: q̄ ad nihiluz
esse redactā. Quid modo necē est
singulas eius miseras numerare
q̄ sit onēata pccis. offusa tenebris
irretita illecebris. puriēs occupiscē
t̄is. obnoxia passionib⁹. impleta il-
lusionib⁹. pna sp in malū. in viciuz
omē proclivis: postremo toti⁹ osu-
sionis et ignominie plena! facile ē
cuiq̄ nrm si sua plen⁹ vniuersa et
sine dissimulatōe vestiget et iudicz
sine acceptōe p̄sone attestari p oia
aplice veritati et libere pclamare
Qui se putat aliqd̄ esse cū nihil sit.
ipse se seducit. Quid est hō qz ma-
gnificas euz: ait fidelis et deuota
ofessio. aut qd̄ apponis erga eum
cor tuū! Quid! Sñ dubio vanitati
siliis fact⁹ est hō. ad nihilū redact⁹
est hō: nihil est hō. Quō tñ penit⁹
nihil est quē magnificat de⁹! Quō
nihil: erga q̄ appositū ē cor d̄nū!
Respirem⁹ fr̄es: etsi nihil sumus in
corpib⁹ nris: forte in corde dei p̄t
aliqd̄ latē d̄ nobis. O p̄r miap⁹! O
miserorū p̄r. Quid apponis erga
eū cor tuū! Scio scio. vbi thesaur⁹
tuus ibi est ⁊ cor tuū Quō ergo ni-
hil sum⁹: si thesaur⁹ tu⁹ sum⁹ Oēs
gētes q̄i nō sint sic sūt coram te. et

Septim⁹

tanq̄ nihilū et inane reputate sūt
Sic q̄dez añ te h̄ nō sic intra te. sic
in iudicio v̄itatis tue. h̄ nō sic in af-
fectu pietatis tue! Nimirū vocas ea
q̄ nō sūt: tanq̄ ea que sūt. Et non
sūt ergo: qz q̄ nō sūt vocas: et sunt
qz vocas! Licet em̄ nō sint q̄ntū ad
se: apud te tñ sūt. vtiq̄ iuxta aplm
nō ex opib⁹ h̄ ex vocatē. Sic nimi-
rū sic osolaris in pietate tua quem
in veritate tua hūiliasti. vt magni-
fice dilates in tuis q̄ merito angu-
stiaf in viscerib⁹ suis. Quid ē inq̄t
hō qz magnificas eū! Magn⁹ itaq̄
h̄ in illo: si q̄dez magnificat⁹ ab illo
Aut quō nō magn⁹ apud illū cui
tā magna est cura de eo! Propte-
rea sane geminā illā cōsiderationē
alterā q̄dē iudicij et veritati. alterā
verō nō incōgrue vocari credim⁹
fidei et pietatis Nec mirabē in hu-
manis q̄litatib⁹ tā dissilia repiri si
solerē aduertas: q̄nta et in ipa ei⁹
substātia diuēnisse videt diuersitas
naturaz. Quid em̄ v̄ita sublimius
qd̄ vero humili⁹ limo terre! Quaz
pfecto tā discoherentiū in homie
coherentiā rez ipos q̄z sapiētes
seculi h⁹ arbitroz nō latuisse. cū ho-
minē diffinirēt rōnale mortale. Mi-
rabilis si q̄dez copula rōnis ⁊ mor-
tis. Mira societas discretōis ⁊ cor-
ruptionis Sic nimirū sic in corpib⁹
sic in affectōib⁹. sic in studiis hoim
nō minor forte et amplior contrarie-
tas inuenit⁹: vt si totā p̄uitatē seoz
sū intuearis: ac rursū quicqd̄ boni
videt inesse cōsidēs. singillati plenū

Liber

tenſe aſ eſſe miraculo: q̄ tã aduerſa oueniãt. Jã ſi in vtraq; cõſideratione diligẽter inſpexerim⁹ nos q̄o ſum⁹. imo in vnã q̄ nihili. in altẽa q̄ magnificati. q̄ppe p̄ quib⁹ etiaꝫ ſollicitudinẽ gerat tanta maietas et cor ſuũ apponat erga nos. puto t̄pata videt̄ gloriatio n̄ra. h̄ forte aucta ē: ſolidata tñ. vt nō in nobis ſed in dño gloriemur

Ca. liii. De duplici pudore In libro de laude noue militie. ca. xii

Et pudor adducens peccm.
et eſt pudor adducẽs gloriã

Bon⁹ pudor quo peccaſſe a certe peccare cõſideris Et lz ois hũan⁹ arbit⁹ forte abſit. diuinũ tñ q̄ hũanũ tanto verecũdi⁹ reuereris aſpectũ: quãto et veri⁹ deũ q̄ hominẽ cogitas puriorẽ. Tãtoq; eũ q̄ui⁹ offendi a peccãte: quãto cõſtat longi⁹ ab illo eſſe om̄e peccm. ſubiuſce modi p̄culoubio pudor fugat peccatũ opprobriũ: parat gloriã. dum aut peccm oio nō admittit: aut certe admiſſũ. et penitẽdo punit: et cõſitẽdo expellit. Si tñ etiam gloria n̄ra hec eſt: testimoniũ cõſciẽtie n̄re Qd̄ ſi quiſpiãz cõfiteri cõfundit̄: id q̄z vn̄ cõpungit̄: talis pudor peccm adducit. ⁊ gloriã de cõſcia p̄dit qñ malũ qd̄ ex p̄fundo cordis cõpunctio conat̄ expellẽ: pudor ineptus obſtruſo labioꝝ hoſtio: non p̄mittit exire O verecũdia expers rōnis inimica ſalutis. toti⁹ ignara honoris et honeſtati. Ita ne verecundũ eſt hōi vinci a deo: et p̄bro duci

hũilitari ſub potenti manu altiſſimũ Sũmũ victorie gen⁹ diuine cedẽ maietati. et auctoritati m̄ſis eccl̄ie nō reluctari: ſũm⁹ honor et gloria O puerſitas. Nō pudet inq̄nari: et abluī pudet Eſt pudor iuxta ſapiẽtẽ adducẽs gloriã. ſi videlicet peccare pudeat ſi non pudeat vel peccaſſe. Et illa vel ſera gloria non carebit: reducẽte nimiz pudore quã culpa fugauerat

Ca. lv. De lege ⁊ gr̄a Sup can tica ſermone. xxx

On ſicut gr̄a ita et lex. Quã diſſimili vultu ad om̄ez cõſciẽtiã ſe offerũt ſuauietas hui⁹ et aſtiritas illi⁹. Quis ſane ex equo reſpiciat. cõdẽnantẽ ⁊ cõſolantẽ. repoſcẽtẽ et ignoſcentẽ. p̄cedentẽ ⁊ amplectentẽ. nō pari p̄fecto amplexabit̄ voto ymbra et lux: ira et pax. iudiciũ et m̄ia: figura et v̄itas: virga et h̄editas: frenũ et oſculum Graues deniq; moyſi manus. teſtibus Aaron et Hur. Graue legis iugũ teſtib⁹ ip̄is apl̄is. qd̄ et ſibi et fraatrib⁹ importabile clamitãt Graue iugũ et vile p̄miũ: nã terra eſt in p̄miſſiõe. Lex tu mater eccl̄ia p̄miſſionẽ h̄ns vite q̄ n̄ſc eſt ⁊ future. facile in duplici gr̄a obtines ab vniuerſis te recipi. et p̄p̄t iugũ ſuaue: et p̄p̄t regnũ ſublime pulſa de ciuitate: ab vniuerſitate excipis dũ p̄uocat ſic qd̄ p̄mittis: vt qd̄ imponis non terreat

Ca. lvi. De duplici genere preceptoꝝ In quibusdam ſententijs.

Implex in lege veteri pcepto
rū gen^o inuenio. Sūt em̄ mo/
ralia q̄dā. vt est. Nō occupābis: nō
adulterabis. honora p̄ez et m̄ez
et his filia. Sūt etiā figuratiua et
vmbra tilia q̄dāz vt est. tauroz im/
molatio: et sanguis hircorū. Nec
tū carnalis ille ppl̄s nec illa imple/
re poterat: nec in his obtinē salutē
Que em̄ osequētia rōis: vt homie
peccāte aries immolare. Nouēat
oīs iudeorū corda carnalia. vñ et
carnalia eis tradidit sacramēta. q̄
nō possent iuxta oīciāz p̄fētū facē
seruientē in iustitijs carnis. Venit
p̄inde plen^o gr̄a et veritate. xp̄us
oīs n̄r: vt ex h̄ iā moralia q̄dem
impleant p̄ gr̄az. Que vero vmbra/
tilia et mystica fuerāt reuelata veri/
tate. Deinceps nō ad l̄fāz obseruē/
tur. s̄ fm̄ sp̄m̄ sp̄ualit̄ intelligant̄.
p̄pt̄ea iā non aries vel taur^o hoīe
peccāte mactat̄. s̄ viua corp̄is ho/
stia. rōnabile et acceptabile sacrificiū
in ieiunijs et laborib^o veniā parit̄
merent̄ et gr̄az

Ca. lvi. De duplici ira dei. su
per cantl. ser. xli

Izel^o oīi te deseruit et amor
nec eris amore dign^o q̄ indig^o
gn^o castigatōe cēseris Tūc ei magl.
irascit̄ de^o: cū nō irascit̄. Misēamur
ip̄io inq̄t et nō discet facē iustitiāz
Miaz hāc ego nolo. Sup̄ oēs irā
misēatio ista: sepiēs iustitie tū vias
Volo tū irascaris p̄r miaz. s̄ illa
ira q̄ corrigis oculū: nō qua extru/
dis de via. Illud tua nobis beni/
gna aiaduētio parit. hoc formido

Septimus

losa nutrit dissimulatio Nō cū ego
nescio s̄ cū sentio te iratū. tūc ma/
xime oīdo p̄piciū. Et em̄ cū irat^o
fueris misericordie recordaberis

Ca. lviii De duob^o dieb^o. In
ser. de vigilia natalis
oīi. q̄ incipit. hodie scietis

Ecundū estiationē meā duo
sūt dies. Prim^o q̄ a p̄mi hoīs
lapsu labit̄ vsq; ad finē mūdi. Di/
es cui scī sepi^o maledixisse noscunt̄
ab illa em̄ lucidissima die in q̄ oī
e^o fuerat Adā: deiect^o ē. et i has re/
rū oītrusus angustias. diē tenebra/
rū incurrit: pene a lūie v̄itatis exti/
t^o In hac die nascimur vniuersi si/
tū dies oī et nō poti^o nor noiari.
nisi q̄ lumē rōis q̄i quādā scintillā
nob̄. insupabilis illa mis reliquit.
p̄pt̄ea huic diei maledixit̄ s̄cti. bre/
uē optātes et cito v̄ti in tēbras eo/
q̄ sit oītraditōis et oītentōis dies.
oū nō cessz i ea caro occupāte ad/
uerl^o sp̄m̄. legiq; mētis. mēbroz cō/
traia lex rebellioe ifatigabili oītra/
dicat. Ex tūc deiceps q̄s ē hō q̄ vi/
uet et n̄ videbit. mortē: dicat p̄ ira
q̄s. ego nō min^o p̄ mīa dictū putē
ne elēos suos p̄pt̄ q̄s oīa sūt diu/
fatiget molesta oītraditio q̄ capti/
ui ducūt et ip̄i i lege p̄c̄i q̄ ē i mē/
bris ip̄oz. horrēt nimiz. egērieq;
ferūt: turpē captiuitatē et tristē cō/
tentionē. Scōa vero dies erit i splē/
dorib^o scōz in p̄petuas eñitates
cū iclaruēt illud serenissimū mane
cui ē mīa rep̄missa: et absorpta
erit nox i victoria. cū dimotis ym/
bris ac tenebris. sp̄edor vere lucis
Cursū et deorsū

Liber

occupabit
interius et exterius cuncta pariter

Ca. lix De ob duplicē causā no
bis de^o ministrat t^opalia
Sup psal. Qui habitat. set. v.

Empalia nob p^r n^r celestis
benignissia pietate ministrat.
ob duplicēz scz cāz. ne vel omīno
credē^r infensū si ista frustra nega
ret. et sic despārem^r: v^t illoz nimia
solicitudine spūalis exercitiū fiēt de/
trimentū. Sine his em̄ neqz viūere
neqz deo seruire est. Cetez quanto
stricti^r tāto meli^r. Oio militib⁹ suis
xp̄s ad inferiora tuenda. i. carnem
magnā vt ita dixerim sterilitatem
atqz penuriā rerū. t^opaliuz donat:
nec vult eos illarū multitudie pre/
grauari. In supiorib⁹ vero ampli
orem latitudinē et abundantiam
gr̄e spiritualis

Ca. lx De p̄speritate et aduer
sitate In ser. de cena dñi
Cū vniuersa fecerit

v T^opantie est. preconia ppli ⁊
seclū hui⁹ p̄spera declinare. sic inter
dū iustitia ē. certa qdē dispēsatio/
ne admittē ea Persecutio qz et tē/
palis oīs aduersitas p loco ⁊ tpe
p̄uiderēt aliqñ fugiēda erit. cū aut
ncēe fuerit viriliter tolerāda. Et in
his qdēz duob⁹ p̄speritatē et ad/
uersitatē loqr: hūana oīs vīta ver
sat. Istis em̄ mixtū est p̄ns seculū
nō secularib⁹ tm̄: s; etiā spūalib⁹ vi
ris. Nā ⁊ secularib⁹ aliqñ q placēt.
qñqz q displicēt: videm^r accidere:
et ip̄is nihilomin⁹ spiritualib⁹ non
sp̄ tristitia: non sp̄ leta succedūt. sed

vespe ⁊ mane dies vn⁹. Neqz hec
interim duz p̄ns seculū manet vel
magis manat et fluit. Ceterū post
hoc seculū: duo futura secula sunt
valde diuisa et diuersa: ita vt in al
tero nō sit nisi flet⁹ ⁊ stridor dētū.
in altero solū gr̄arū actio et vox
laudis. Interim sic amatores mū/
di multa patiunt^r aduersa: ita nec
ip̄is suis dei. oīa in h mūdo opta
ta succedūt In die ergo malozum
memores sint bonozū. ne pusillan
tes fiāt et impatiētes. In die qz
bonoz nō imemores sint malozū:
ne extollant^r et dicāt in abūdantia
sua: nō mouebimur in eternū. Sic
em̄ seculariū rerū p̄spitas occidit
stultū secularē. sic p̄t et abundātia
spūalis p̄spitatis occidē indoctū
spūalē: atqz ideo nō spūalez. spūal
quispe dñi iudicat oīa. Licet em̄ mul
tos frangat aduersitas: tm̄ multo
plures extollit p̄speritas. Deniqz
qz vtrobiqz piculū est: orat sapiēs
et dicit. Diuitias et paupertates ne
dederis m̄. ne forte aut diuitie ex/
tollerēt in supbiā. aut paupertas de
ficeret in impatientiā: Quārar⁹ sp̄
extitit q nō vel modice in p̄speri
tate animum relaxarit a sui custo
dia et disciplina: qñ hec nō fuit in
tantis ad disciplinaz: q ignis ad
cerā: q solis radi⁹ ad niuē vel gla
ciem? Sapiens dauid: sapientior
salomon erat. sed blandientibus
nimis prosperis et secundis reb⁹:
alter ex parte: alē ex toto desipuit
Magn⁹ qui incidēs in aduersa nō

exciōit vel pax a sapia: nec minor
cui pñs p̄speritas si arripit nō irri-
sit. quanq̄z facili⁹ inueneris q̄ sapi-
entiā retinuerūt cōtraria sibi fortu-
na. q̄z q̄ppicia nō p̄derūt. Prese-
rend⁹ etiā ille et magn⁹ est: cui inē
p̄spera saltē risus indecēti⁹. a ser-
mo insolentior aut immoderatioz
cura vestis vel corpis nō irrep̄sit

Cal. De gemina vnitate bo-
noz In sermone de assū-
ptione beate marie

v Nitās bonoz gemina est
Alia ē em̄ q̄ iustificat. alia
q̄ gl̄ificat. Illa meritū. ista
p̄miū est. Vnitas q̄ iustificat. nunc
potissimū nēcia est. Ip̄a est em̄ dei
cūs suauitat. quā dulcedine sacra
insonat psalmista. Ecce q̄ bonū et
q̄ iocundū: habitare fr̄es in vnum
Ip̄a est vnitas quā sūma diligen-
tia obseruantā tradidit apl̄s di-
cens Soliciti seruare vnitatē sp̄s
in vinculo pacis. Seruat aut̄ hoc
vnitatis bonū duobus modis ab
his qui curā gerūt seruadi. Debet
quisq̄ p̄fect⁹ vnitatez habere ad se
ip̄m. debet et ad proximū. Ad se
ip̄m p̄ integritatē. ad primū p̄ cō-
formitatē. Om̄is q̄ppe creatura et
maxie rōnalis debet suū p̄ncipiū
imitari. Cū igit̄ de⁹ noster sit vn⁹
et idē atq̄z in se ip̄o p̄fect⁹: nec vllō
indigēs. inest ei tñ benignitas er-
ga nos et amor ex benivolētia. in
nos veniēs. Debem⁹ et nos q̄sq̄
sibi vn⁹ esse p̄ integritatē virtutis.
et vnū cū primis p̄ vinculū dile-
ctōis Sz hāc vnitatē quā quēq̄

Septimus

sibi ip̄i dixim⁹ h̄re: tria sūt q̄ impe-
dire solēt. Nimiētas. pusillāmitas
leuitas. Et nim̄ q̄d ē sūt q̄ putant
se posse q̄ nō p̄nt. et q̄ nō acceper̄t
p̄sumūt. Pusillanimes cōtrarij sunt
nim̄s. Leues et incōstātes sūt qui
circūferūt om̄i v̄to doctrine. q̄b⁹
q̄d añ placuit nunc displicet. et q̄d
nūc eligūt: post paululū reprobat
Sz q̄d p̄dest hec vicia enumerat
se: nisi etiā doceam⁹ q̄b⁹ remedijs
ea possit in se ip̄o quisq̄s curare?
Igit̄ cōtra nimietatē. opponēda ē
cōsideratio p̄prie fragilitatis. Ip̄sa
est em̄ q̄ odiosā p̄sumptionē potis-
simū deñcit Cōtra pusillanimitatē
habēda est dīne p̄tatis fiducia. vt
q̄d tuis virib⁹ te nō posse putas:
ex illi⁹ adiutorio possis. Cōtra le-
uitatē adhibēda ē cōsultatio senio-
ris ne scz doctrinis varijs ⁊ pegri-
nis abducari. Vnitas etiā illa cū
bz q̄sq̄ ad primū: duob⁹ modis
habet. dū et nos p̄ dilectōez redi-
m⁹ in altez. et alteri⁹ q̄z vicissim in
nob recipim⁹ affc̄m. Et b̄ etiā duo
b⁹ modis impediūt. obstinatiōe et
suspitiōe. Obstinatio nō p̄mittit nos
ad alteri⁹ cor ingredi. nec suspitio
patit̄ credere nos ab alijs amari.
Ita sit vt dū nec nos aliū obstina-
ti diligim⁹. nec ab alijs diligi nos
suspitiosi putam⁹. ⁊ sic vnitas q̄ cū
p̄ris h̄nda ē ipediāt. v̄p̄ huic du-
plici morbo duplex caritas medet̄
Illa scz q̄ nō sua querit ⁊ itez illa
q̄ em̄ia credit. Nō habeat obstinat⁹
caritatē. nō querētē q̄ sua sūt ⁊ ali-
os diligit. Habeat suspiciosus ca-

Liber

ritatē: omnia credentē. et ab alijs se
diligī sine dubio credat

Ca. lxi De duplici generatōe

In ser. de diligēdo deo
¶ Namdiu stare pñs cernit
9 seculum. in quo generatio
aduenit: et generatio pre-

rit nō deerit electis solatō de me-
morā dei: quib⁹ nondū de pñtia
plena refectio indulget. Iustū q̄ppe
est vt quos pñtia nō delectāt. pre-
sto eis sit memoria futūroꝝ. et qui
de rerū fluentiū qualibet affluētia
despiciūt solari recordatio illos
delectet eternitatis. Et hec est ge-
neratio q̄rentiū dñm: querētiū nō
q̄ sua sunt: sed faciem dei Jacob.
Dei ergo querentib⁹ et suspiranti-
bus pñtiā presto interim et dulcis
memoria est: nō tñ qua satient: sed
qua magis esuriāt vñ satient. Ne
tibi generatio praua atq; puerſa
Ne tibi p̄p̄e stulte et insipiens qui
et memoriā fastidios: et pñtiā expa-
uescis Merito q̄deꝝ. Nec em̄ modo
liberari vis de laqueo venantium
Siquidē qui diuites volūt fieri in
hoc seculo incidūt i laqueū diabo-
li: nec tūc a x̄bo aspero liberatī po-
teris. O verbū aspez. O sermo du-
rus. Ite maledicti in ignē. Auero
generatio rectoꝝ bñdiceť. q̄ vtiq;
cū ap̄lo siue absētes siue pñtes cō-
tendūt placere deo. Tūc illa gene-
ratio que nō direxit cor suū et non
est credit⁹ cū deo sp̄s eius. h̄ ma-
gis sperans in incerto diuitiarū.
sero quideꝝ expiet q̄ in illi⁹ opa-

tide doloris iugū x̄pi. suaue et on⁹
leue fuerit: cui tanq̄ graui et aspe-
ro durā ceruicē superbe subduxit.
Nō potestis o miseri seruire mam-
mone. simul post aurū abire ⁊ pro-
bare q̄suauis ē dñs Proinde quē
suauem in memoria nō sentit. aspe-
rū p̄culdubio i pñtia sentietis. Ce-
terū fidelis aia et suspirat pñtiā
inhiāter. et in memoria requiescit
suauiter

Ca. lxi De fide et spe. Super
cantica. sermone. xxxij

¶ Iuim⁹ in vmbra x̄pi q̄ p̄ si-
de ambulam⁹ et carne ip̄i⁹
pascimur vt viuam⁹ Caro
em̄ x̄pi vere est cibus: at illud sane
donec viuim⁹ inter gētes Nā inter
angelos alit⁹: qñ iā indifferēte oio
felicitate cū ip̄is videbim⁹ eū sicuti
est. hoc est in forma dei: et non in
vmbra: Quō em̄ nō ē distinctio ei⁹
q̄ p̄ fidē ābulat: et illi⁹ q̄ p̄ speciē?
Ergo iust⁹ ex fide viuūt. beat⁹ exul-
tat in specie. Et ideo sanct⁹ hō inte-
rim viuūt in vmbra x̄pi: sanct⁹ an-
gel⁹ in splēdore vult⁹ gl̄ie gloriā
Et bona fidei vmbra q̄ lucē tpat
oculo caliganti: et oculū prepat
luci. Quicq̄o sane est illd qd videt
angel⁹. hoc mihi fidei vmbra fuit
fidei sinu repositū. in tpe reuelatōū
An nō expedit tenē vel inuolutū
qd nudū n̄ capis? Vmbra x̄pi ca-
ro ei⁹ Vmbra ei⁹ fides. Quō it̄ nō
vmbat caro: qui in misterio man-
duco eā? In vmbra sum⁹ q̄diu p̄
fidē ambulam⁹ et nō p̄ speciē. et iō

iust⁹ in vmbra q̄ ex fide viuit. At q̄
viuit ex intellectu: beat⁹ est qz non
in vmbra s̄ in lumine. Prius est ve
nire ad vmbra: et ita ad id cuius
vmbra est p̄transire. Vide ergo vt
vivas i vmbra ei⁹. vt qñqz regnes
in lumie ei⁹. Nec em̄ tñ hz vmbra.
habet et lucē. Ip̄e p̄ carnē vmbra
est fidei. ip̄e est intelligētie lumē p̄
spiritū. et caro em̄ ē et spūs. Caro
in carne manētib⁹: spūs in futuro.
Nos vero interim xp̄i carne pasca
mur. misteria veneremur. exempla
sedemur. fidē seruem⁹. et viuimus
p̄fecto in vmbra

Ca. lxiij De duob⁹ q̄ in inten
tione necessaria sunt
Sup cantl. ser. xliij

Pra crit intentio si in omni
actione n̄ra: aut honorē dei
aut edificationē pr̄mi: aut bonā
cōsciētā q̄ram⁹. Duo q̄daz in intē
tione nēcia rēqrunt. Res et causa.
Id est qd̄ intendas: et p̄pter qd̄. Ex
his sane duob⁹: aie vel decus vel
deformitas iudicat. Abi causa. Si
intēdat q̄s animū inq̄rende verita
ti. atqz id solo v̄itatis amore. nō/
ne is tibi videt⁹ q̄ rem et causā ha
bere honestā. Quid si minime qui
dez veritatis desiderio. sed aut in
anis glorie: aut alteri⁹ qualiscunqz
omodi temporalis obtentu in ve
ritatē intenderit. Iaz et si vnā par
tez bipertite intētionis videat ha
bere formosā. nō tñ vt arbitroz du
bitabis iudicāe vel ex parte defor
mē: cui⁹ alterā partē cause turpitu

Septimus

do sedauerit. Si aut vides hoiez
nullis honestis studiis intendente
sed carnis irretitū illecebris. v̄etri
et luxurie deditū. qd̄ istū: nōne ex
vtraqz parte fedissimū iudicabis.
in cui⁹ vtiqz intētionē: et res et cau
sa reproba inuenit⁹. Ergo intendē
nō in deū s̄ in seculū: secularis aie
est. nec vllā p̄sus partē speciosaz
habētis. Intendē aut quasi in deū
s̄ nō p̄pter deū: ypocrite plane aie
est. cui⁹ et si vna ps decoza videatur
q̄ ad deum qualicunqz intentione
respiciat. ip̄a tñ simulatio om̄e in
ea decorū exēminat. et magis per
totū ingerit seditatē. Si at vel so
lū vel maxime ob vite p̄ntis neces
saria: ad deū ouerterit intētionem
nō quidē sede ypocritis putridaz
puillanimitatis tñ vicio dicimus
sub obscurā et min⁹ acceptaz. Por
ro intendere in aliud q̄ in deū. tñ
p̄pter deū. nō ociū Marie. sed Mar
the negociū est. Absit aut vt q̄ hu
iusmodi est. quicqz illā dixerim ha
bere deforme. nec tñ ad p̄fectū af
firmauerim puenisse decoris. q̄ppe
que adhuc sollicita est et turbatur
erga plurima. et nō pōt terrenoz
adūū vel tenui puluere nō resper
gi. Ergo solū deū inq̄rere p̄p̄e ip̄m
solū. hoc plane est vtrāqz bipertitē
intentionis partē habē pulcerri
mā. atqz id p̄p̄iū ac speciale spon
se xp̄i

Ca. lxiij De ḡra et libero arbi
trio. In libro de ḡra et
libero arbitrio

Libet

Liberum arbitrium saluatur.
Tolle liberū arbitriū: nō erit
qui saluet. Tolle gratiam: non erit
vnde saluetur. Opus hoc sine duo
bus fieri non potest. vno a quo fit
altero cui vel in quo fit. Deus au/
tor salutis est. Liberum arbitriū
tū capax est. Nec dare illam nisi
deus nec capere valet nisi liberum
arbitrium. Quod ergo a solo dō
et soli dat libero arbitrio. tā absq;
consensu esse nō pōt accipiēd. q̄ absq;
grā danti. Et ita grē operati salu/
tē: cooperari dō libez arbitriū. dum
consentit: hoc est dñ saluat. Consenti
re em saluari est. Proinde pecoris
spūs salutē huiusmodi minime
capit: q̄ illi volūtari⁹ consensus desit
quo saluati videlicet deo placide
obtemperet: siue iubenti adq̄scēdo.
siue pollicēti credēdo. siue reddēti
grās agendo

Ca: lxi. De volūtario consensu
et naturali appetitu.
vbi supra

Lūo est voluntari⁹ consensus
aliud naturalis appetit⁹. Po
sterior quippe nobis cōmunis ē cū
irrationabilib⁹: nec valet consentire
spiritui: carnis irretitus illecebris.
Hūc cōmunē habētes cum bestiis.
cōsensus volūtari⁹ nos discernit.
Est em habit⁹ animi liber sui. si qui
dē nō cogit nec extorquet. Est q̄p
pe volūtatis non nēcessitatis: nec ne
gat se: nec p̄bet se cuiq̄ nisi ex vo/
lūtate Alio q̄n si opelli valet inuit⁹

violenti⁹ est: nō volūtari⁹. Vbi at
volūtās nō est: nec cōsensus. Nō em
est cōsensus nisi volūtari⁹. vbi ergo
cōsensus ibi volūtās. porro vbi vo
lūtās ibi libertas. Et hoc ē qd̄ di
ci puto libez arbitriū

Ca: lxi. Quid habeamus ex
grā. qd̄ ex libero ar/
bitrio. Ibidem

Elle inest nobis ex libero ar/
bitrio: nō etiā posse qd̄ volu
mus. Nō dico velle bonū aut vel
le malū. s̄ velle tū. Velle etem bo
nū p̄fect⁹ est. velle malū defectus.
Velle dō simpliciter: ipm est qd̄ vel
proficit vel deficit. Porro ipm. vt
esset: creās grā fecit. vt p̄ficiat: sal
uās grā fecit. vt deficiat: ipm se de
iecit. Itaq; liberū arbitriū nos fa
cit volētes: grā bēuolos. Ex ipo
est nobis velle. et ex ipa bonū vel
le. Quēadmodū nanq; aliud est ti
mere simpliciter. aliud timere deū. et
aliud amare: aliud amare deū. Ti
mere quippe et amare simpliciter qui
dē plata. affectiōes. cū additamē
to aut virtutes significāt. Ita q̄
aliud est velle aliud velle bonum.
Simplices nanq; affectiōes insunt
naturaliter nobis tanq; ex nobis:
additamenta ex grā. Nec aliud p̄
fecto ē nisi qd̄ grā ordinat: quas
donauit creatio: vt nil aliud sint
virtutes nisi ordinate affectiōes.
A deo igitur velle qūo et timere:
qūo et amare accepim⁹ in cōditio
ne nature: vt essem⁹ aliq̄ creatura.

Welle autē bonū quō et timē deū
quō et amare deū. accipim⁹ in visi
tatione grē: vt sim⁹ dei creatura

Ca. lxxviii De pñtia nra cū dō
7 pegrinatōe nra ab
ipō. In li. de pcepto. et dispēsatōe.

Quāntū cognoscim⁹ tanq̃ pñ
tia otēplantes: iā cū dño su
m⁹. Inquātū adhuc tanq̃ de futu
ris pphetam⁹. credētes q̃ nō intel
ligim⁹. spantes q̃ nō videm⁹. a do
mino pegrinamur et in corpe Mel
aliē. Habbē⁹ et vñ corpt: et vñ dño
inhēam⁹. illud viuificādo et sensifi
cādo: illū credēdo et diligēdo. ne
q̃ em pñtior spūs nř est vbi aiāt:
q̃ vbi amat: nisi forte magis esse
puteē vbi inuit⁹ et ex necessitate te
neē. q̃ quo sponte 7 alacri ferē vo
lūtate. Deniq̃ vbi est thesaur⁹ tu⁹
ibi est 7 cor tuū. Itē si deū amans
aia ex ipō viuit. vti corpt⁹ ex ipa: q̃
pacto q̃so pñtior esse otendit. vbi
dat q̃ vñ accipit vitā: fons siq̃ dē
vite caritas est. nec viuē aiaz dīre
rim. q̃ ex illo nō hauserit. Haurire
porro quō pñt. nisi fuerit pñs illi fō
ti qui charitas q̃ est: de⁹ est! Pñs
Igit̃ deo est. q̃ deū amat: in quātū
amat: in q̃ em min⁹ amat: absens
pfecto est In eo at min⁹ deū ama
re quincit: q̃ carnis adhuc nccita
tib⁹ occupat. Illa vero circa corpt⁹
occupatio: q̃d est nisi a deo q̃dam
absentatio Et absētatio q̃d nisi pe
grinatio! Et pegrinamur ergo a
dño. et in corpe pegrinamur. cui⁹
nra nimiz et intēno p̃pedit erum⁹

Septimus

nis: et curis caritas fatigat!

Ca. lxxix De virtute et sapia.
Sup cantica. ser. lxxv
o Onū dei est virt⁹: deputāda
in datis optimis. Cognata
virt⁹ sapientie est. In nū tñ in aia ef
fectū nō habēt: h ad illi⁹ varias. 7
diuersas nccitates. veluti diuersa
sele participāda accōmodāt. Iuē
quā rōez aliud est aio virtute agi
et aliud sapia regi: aliud dñari in
virtute: aliud in suauitate deliciari
Igit̃ nāq̃ virtutē: sapientiā pla
ciditas animi: cū spiritali quadaz
suauitate demōstrat. Igit̃ stare: re
sistere: vim vi repellē: q̃ vtiq̃ i par
tib⁹ virtutis deputant. Honor qui
dē sed labor est. Nō est em idipm
honorē laboriose defendē: et q̃ete
possidē. Nō est idē virtute agi et v
tute frui. Quicq̃d virt⁹ elaborat sa
pientia fruit. et quicq̃d sapia ordi
nat: deliberat: moderat: virt⁹ exeq̃
tur. Sapiaz scribe in ocio: ait sapi
ens. Ergo sapientie ocia negocia
sūt: et quo ociosior sapiētia: eo ex
ercitatioz in genere suo. E regione
virt⁹ exercitata clarioz est: eoq̃ p
batioz: quo officiosior. Et siq̃s sa
pientiā virtutis amorē desinierit:
nō mihi a vero deuiae videt. Vbi
at amor est: labor nō est. h sapor.
Et forte sapia a sapore denōiatur
Nec dixerim rephendendū siq̃s sa
pientiā saporē boni diffiniat. Hūc
saporē p̃vidim⁹ ab ipō pene exor
tu generis nři. Ex q̃ cordis nři pa
latum. sensu carnis p̃ualente surit

Libec

virus serpentis antiqui. cepit aie
desipere bonū: ac sapor noxi⁹ sub
intrare. Inſipientia mulieris ſapo
rem boni excluſit: qz ſerpētis mali
tia mulieris inſipientiā circūuenit:
Sed nūc aſſidue ſapia vincit mali
ciā in mentib⁹ ad q̄s intrauēit: ſa
porē mali q̄ illa inuexit. ſapoē ex
minās meliori Intraſ ſapia dū ſē
ſū carnis inſatuat: purificat itelle
ctū. cordis palatū sanat et repat.
Sano palato iā ſapit bonū: ſapit
ip̄a ſapia q̄ in bonis nullū melius:
Quāmlta ſiūt bō: 7 nō ſapiūt faci
entib⁹. ſi q̄dē n̄ ſapore boni ad illa.
ſ; aut rōne: aut q̄cūqz occaſiōe ſeu
necitate impellunt. Et econtrario
multiſ q̄ faciūt nō ſapiūt mala: ſ;
ad hoc inducunt. aut metu aut cu
piditate rei culuſpiā poti⁹ q̄ ſapoē
mali. Qui aut trāſierūt in affectu
cordis: aut ſapientes ſūt: et ip̄o de
lectāt ſapore boni: aut maligni ſūt
et in ip̄a ſibi op̄lacent malicia. etiā
nulla ſpe alteri⁹ om̄odi blandiente
Malicia vero q̄d niſi ſapor eſt ma
li? Beata mens quā ſibi totā ven
dicauit: ſapor boni et odium mali
ſhoc eſt ſapiētie victoriā felicē ex
periri. Nā ſapientia vincē maliciā
op̄robaſ: cum excluſo ſapore mali
qui nō aliud q̄ ip̄a malicia ē: boni
quidā intim⁹ ſapor: mentis intima
occupare tota ſuauitate ſentitur.
Itaqz ad virtutē ſpectat tribulati
ones fortiter ſuſtinē: ad ſapientiā
gaudere in tribulationib⁹. Cōſoz
tare cor tuū et ſuſtinere dñm virtutē

tiſ eſt: guſtare et videre q̄ſuauiſ
eſt dñs ſapientie eſt. Modestia ani
mi pbat ſapientē: oſtancia virum
virtutis oſtendit. In virtute ſtabi
litas. in ſapientia maturitas:

Ca. lxx.

De actiua vita et contemplatiua
Super cantica ſermone. xlvj

Orte appetis otemplatio
nis quietē et benefaciſ. er
go cura virtutū exercitio
ſanctū ociū puenire Alioqn delica
to ſatis ocio dormitāe voles. ſi nō
exercitat⁹ quieſcē appetiſ. et Lye ſe
cunditate neglecta: ſoliſ cupiaſ
Racheliſ amplexib⁹ oblectari. Sz
etiā prepoſter⁹ ordo eſt añ meritū
exigere p̄miū. et añ laborē ſumē ci
bū. Nō igit putes de p̄rie amore
q̄etiſ. ſanctē obediētie actib⁹ ſenio
rū ve traditionib⁹ p̄iudiciū vllate
niſ ſaciendū. alioqn nō approbat
dñs tue otemplatiōiſ inane ſane oci
um: p̄pter q̄d nō exaudiet orōneſ
tuaſ. vocat⁹ qz nō veniet. nec enim
dabit inobediētī copiā ſui tantuſ
obediētie amatoz. vt mori q̄ nō
obedire maluerit. Ex boniſ opib⁹
recipiet oſolationē mens aſſueta
q̄etiſ. q̄tiens ſibi lux vt aſſolet ote
platōiſ ſubtrahit. Quis eſt nō di
co⁹ otinue: ſ; vel diu dū in B corpe
manet: lumie otemplatiōiſ fruatur!
At quotiēſ corruit a otemplatiua:
totiēſ in actiua ſe recipit Inde ni
mirū tanq̄ e vicino ſamiliari⁹ re
ditura in iōipm. qm ſūt inuicē oiu

bernales he dueꝛ cohabitāt pari/
ter Est q̄ppe soroz Marie martha:
Neqꝫ em̄ et si a oꝛēplatōis lumine
cadit: patiē tñ vllaten⁹ se incidē te
nebras pccī: seu ignaiā ocū. sane
i luce bone opatōis se retinēs. Lo/
quoz vobis expimentū meū qđ ex
pert⁹ sū. Si qñ sane cōperi p̄fecisse
aliqꝫ vřm ex meis moniti. tūc non
me piguit fateoz curaz p̄tulisse ser/
monis p̄prio ocio et q̄eti. Pacienē
auellor ab infecunde rachelis am/
plexib⁹: vt mihi exuberēt fruct⁹. p/
fectuū vřoz Caritas em̄ q̄ nō q̄rit
q̄ sua sūt: iō mihi iā dudū facile p/
suasit. nil scz desiderabilium meoz
vřis p̄ferre vtilitatib⁹. Orare: legē
scribē: meditari. et si q̄ sūt talia spū
alis studiū lucra. hec arbitrat⁹ sum
p̄p̄ vos detrimēta. Ihoc si qđē ve
ra et casta oꝛēplatio hz. vt mentē
quā dīno igne vehemēt accēderit
tāto repleat zelo et desiderio ad q̄
rēdi deo q̄ cū simpliciter diligāt. vt
ociū oꝛēplatōis p̄ studio p̄dicati
onis libētissime inēmittat. Et rur/
sū potita votis aliq̄ten⁹ in hac par
te tāto ardenti⁹ redeat in iō spm.
quāto fructuosi⁹ inēmisisse memine
rit. Et itē sūpto oꝛēplatōis gustu.
valēti⁹ ad oꝛēda lucra solita ala
critate recurrat. Ceterz inter has
vicissitudines plerūqꝫ mēs fluctuat
metuens et vehemēt exēstūās. ne
forte alteri hoz dū suis affectōib⁹
hinc inde distrahit⁹: pl⁹ iusto inbe/
reat: 7 sic in vtrolibet vel ad modi
cū a diuina deuier volūtate. Inni

Septim⁹

cū q̄ppe in hmōi remediū vel refu/
giū oꝛō est: et frequens gemit⁹ ad
deū. vt qđ: qñ: et q̄ten⁹ nos facere
velit. assidue nobis demōstrare di
gneſ:

Ca: lxxi De duob⁹ generib⁹
pariendi in spiritali
mrimonio Sup cantl. ser. lxxvi
In spiritali mrimonio duo sunt ge/
nera pariēdi: et ex hoc etiā diuerse
soboles h̄ nō aduerse. cū sādē ma
tres aut p̄dicando aīas. aut medi
tādo itelligētias pariūt spiritaless
In h̄ vltimo genē. interdū excedit
et secedit etiā a corporeis sensib⁹.
vt sese nō sentiat. que verbū sentit.
Ihoc fit cū mens ineffabili verbi il
lecta dulcedie quodē mō se sibi su/
rat imo rapit atqꝫ illabit a se ip̄a
vt x̄bo fruat⁹ Aliter sanē afficiur
nēs fructificās x̄bo: aliter fruens
x̄bo. Illic sollicitat ncēitas p̄rimi
hic inuitat suauitas verbi. Et qui
dē leta inple m̄. h̄ in amplexibus
spōsa letior Cara pignora filioꝝ:
h̄ oscula pl⁹ delectāt: bonū ē salua/
re multos. excedē aut et cū x̄bo cē
multo iocūdi⁹. At qñ h̄? Aut q̄diu
h̄? Dulce omeritiū h̄ breue momen/
tū. et expimentū rap̄ Ihoc quisqꝫ
curiosus es scire qđ sit h̄ x̄bo frui
para illi nō aurē h̄ mentē. Nō docz
hoc lingua docet ḡra.

Ca: lxxii De duplici excessu.
Sup cantl. ser. lxx
Inter medios laqꝫos i hac vita in/
cedit: q̄ vtiqꝫ toties nō timent. q̄ti
ens sādā aliq̄ et vehemēti cogita

Liber

tionē. aīa a semet ip̄a abipit. si tñ
eo vsq; mente secedat et auolet. vt
hūc cōez transcēdat vsū et cōsuetu
dīnē cogitādi. Eteñ frustra iacit
rete añ oculos pēnatoꝝ. Quid em̄
formidet luxuria. vbi nec vita sēit
Excedēte q̄ppe aīa. et si nō vita. cer
te vite sensu. necē est etiā. vt nec vi
te tēptatio sentiat. Itinā hac mor
te ego frequentē cadā vt euadā la
queos mortis. vt nō sentiā vite lu
xuriātis mortifera blādimēta. vt
obstupescā ad sensū libidinis. ad
estū auaritie. ad iracūdie et impa
ciētie stimulos. ad angores solici
tudinū et molestias curaz. Morta
tur aīa mea morte iustoꝝ. vt nulla
illā illaq̄et iniusticia: nulla oblectet
iniq̄tas. Bona mors q̄ vitā nō au
fert. s̄ transfert in meli⁹. bō qua nō
corp⁹ cadit. s̄ aīa subleuat q̄ sensū
nō sopiat s̄ abducatur. nō vita s̄ vi
te eripiat laq̄is. **Reꝝ** hec hoīm ē.
Sed moriat aīa mea morte si dici
p̄t etiā āgeloz. vt p̄ntiū memoria
excedēs. rez se inferioꝝ corporea
rūq; nō mō cupiditatib⁹ s̄ et silitu
dinib⁹ exuat. sitq; ei pura cum illis
ouerfatio: cū q̄b⁹ est puritatis sili
tudo. Talis vt opinor excessus. aut
tñ aut maxime cōtēplatio. **Reꝝ**
eteñ cupiditatib⁹ viuēdo nō tene
ri hūane d̄utis est: corpōꝝ d̄o sili
tudinib⁹ speculādo nō inuolui: an
gelice puritatis est. vtrūq; tñ d̄ini
muneris ē. Vtrūq; excedē. vtrūq;
te ip̄m trāscendē est. s̄ longe vnū.
et altēꝝ non longe Transilisti car

nis oblectamenta vt minime tam
obedias occupat̄is ei⁹. nec tene
aris illecebris. p̄fecisti. sepasti te. s̄
nōdū clongasti. nisi et irruentia vn
diq; fantasmata corporeaz silitu
dinū. transuolare mētis puritate p̄
ualeas. Ihuc vsq; noli tibi p̄mittē
requiē. Erras si citra inuēire te esti
mas locū q̄etis. secretū solitudis.
luminis serenū: habitaculū pacis.

Ca. lxxiiij. De duplici p̄missio
ne dñi q̄ exhibet seꝝ
culi cōtemptozib⁹. Sup̄ psalmū. q̄
habitat. versu. iij.

S Emina p̄missio dñi. seꝝ vite
eius q̄ nūc ē et future. Si em̄
solū p̄mittēt regnū. et i itinē desset
viaticū. oīo cōquerent hoīes et rñ/
derēt. Magnū q̄dē est qd̄ p̄mittē
s̄ pueniēdi illuc nulla facultas da
tur. Propt̄ea q̄ post hoc seculū vi
tā p̄misit eternā. ip̄e dandū etiā in
hoc seculo centuplū p̄uidētissima
pietate p̄misit. Centuplū cōsolatio
p̄ntis laboris: vita et̄na future feli
citat̄is cōsummatio est. Sic nimiz
et op̄ari⁹ hui⁹ seculi solet cibus in
ope. merces in fine d̄ai. Datū opti
mū et centuplū b̄: desursū est. descē
dēs a p̄re luminū: māna abscondi
tū est. qd̄ victori p̄mittit. nomē no
uū est: qd̄ nemo scit nisi q̄ accipit.
An nō oīa possidet. cui oīa coope
rant in bonū? An nō centuplū h̄z
oīm. q̄ implet spūs sancto q̄ xpm h̄z
in pectore. nisi q̄ longe pl⁹ q̄ cētū
plū est visitatio pacit̄i spūs. et p̄n
tia xpi. Hoc cētuplū adoptio filio

rū est. libertas et p̄mitie spūs. deli-
cie caritatis. gloria cōsciētie regnū
dei: nō vtiq; esca vel pot⁹. sed iusti-
tia et pax et gaudiū in spūs sancto.
Gaudiū sane nō mō in spe glorie
sed etiā i tribulatōib⁹. h̄c ē ignis
quē voluit xp̄s vehementē accēdi.
h̄ec virt⁹ ex alto. q̄ andrea fecit de-
siderare crucē. Laurentiū irridē cā-
nificē. Stephanū in morte p lapidatō-
ib⁹ flectē genua ad ordēz h̄ec
illa pax quā xp̄us suis reliquit qm̄
dedit et suā. Siquidē donū ⁊ pax
est electis dei. pax vtiq; ⁊ donū fu-
ture Illa supat omnē sensū: et huic
quicq; sub sole placet. quicq; in
mūdo occupat nō poterit opari
h̄ec gr̄a deuotōis: ⁊ h̄ec vnctio q̄
docet de omnib⁹ quā expert⁹ nouit.
inexpert⁹ ignorat: quā nemo scit nisi
q̄ accipit. h̄oc centuplū est qd̄ in
hoc seculo seculi cōtēptorib⁹ exhibe-
tur. Nec tibi illd̄ n̄ro sp̄aueris elo-
quio cōmendoandū. sol⁹ est spūs q̄
reuelat. sine causa paginā cōsulis:
exp̄ientiā magis req̄re. Sapia est
cui⁹ p̄ciū nescit hō. de occultis tra-
hit. nec in terra suauit̄ viuentiū in-
uēit ista suauitas. Nimir̄ suauitas
dñi est. nisi gustaueris nō videbis
Nō illud eruditio h̄ vnctio docet.
nec scia h̄ cōscia cōphendit. Manna
em̄ est. om̄ez saporē h̄ns. ⁊ odoris
delectatōez. req̄es est vera et sīce-
ra. suavis et salubris. iocūda ⁊ s̄a-
cta. h̄ec est p̄missio vite p̄ntis. Nā
p̄missionē future q̄s explicz. Si ex-
pectatio iustoz letitia et tāta leti-

septim⁹

tia vt om̄e qd̄ desiderat in seculo:
ei nō valeat opari. ipm̄ qd̄ expe-
ctat qd̄ erit. Ocul⁹ nō vidit de⁹ abs-
q; te. q̄ p̄p̄asti diligētib⁹ te. Pax
em̄ est q̄ exupat oēz sensū: pax sup
pace Indeficiens exultatio torrens
voluptatis dñe. flumē letitie: gau-
diū plenū. Cogita quicq; vis. q̄c/
qd̄ potes exopta. excedit cogita-
tū omnē: desideriū omne exuperat
illa felicitas. eternitas illa. illa bea-
tudo.

Ca: lxxiii. De duplici sessione
sue req̄e. corpis scz
et aie in futuro. De colloquio Si-
monis et Ihu

Sedebit corp⁹ immortalitati.
et impassibilitati. gemia qua/
dā felicitate dotatū: libez ab om̄i
nec̄itate: ab om̄i corruptōe secur⁹:
alienū ⁊ imune ab om̄i occupā. ple-
nū gr̄a. cōfiguratū deniq; claritati
corpis xpi. Sedebit et aia nil me-
tuēs nec cupiens vltra. nimir̄ plēa
btitudie ⁊ segura plenitudie fruēs:
nullos iam cogitationū fluct⁹. nul-
los tēptationū cōsiliū. nullos affe-
ctiōnū sentiēs mot⁹. h̄ eterne illi in-
cōmutabilitati p̄ri⁹ immersa. et sic
vnita adherēs deo. vt vn⁹ iā spūs
sit facta cum eo. O si vnq; sedebo
tot⁹ q̄dez cui⁹ mō nec mīma q̄dez
portio sedet. in q̄ nihil trāquillum
nihil q̄etū. sedatū nihil. nihil vnq;
in eodē p̄manet statu. h̄ cūcta i mo-
tu sūt. oīa nutāt. fluctuāt vniuersa:
postremo vbi occupat adhuc ca-
ro aduers⁹ sp̄m. et spūs aduersus

Liber

carnem. Quis nā hoīs sedē videt?
Nec sola iā occupia pacez turbat:
impedit sessionē: vetat esse sedatū.
S3 duplex q̄q3 scdm corp⁹ miset
hoīem verat otitio: p̄ntis videt
sensu doloris. 7 mortis metu futu
re. nimirū cū et passibile sit et mor
tale. Duplex nihilomin⁹ aīaz agi
tare sollicitudo videt: spei vtq3 et
timoris. Inter hec nempe fluctuat
iugit dū p̄cī corp⁹ inhabitat. ascē
dēs vsq3 ad celos. et itez vsq3 ad
abyssos descēdēs. tabescēs in ma
lis. et ad bō nihilomin⁹ inardescēs.

Ca. lxxv.

De gaudio dñi et ex
pectatōe aīaz scāruz
In sermone de omib⁹ sanctis. No
uertistis nī fallor

h Et est plane req̄es dñi nō in
tercisa: nō circa aliq̄o certuz
restricta: qm̄ in omnib⁹ gaudet. in
omib⁹ delectat: in omib⁹ req̄ez que
rit et inuenit. Nā et bona ei placēt
in se ip̄is. et delectat nihilomin⁹ bō
ordiātōe maloz. diligit mīaz 7 iu
diciuz. Nec mō in bonoz gl̄ia sibi
oplacet. h̄ in ip̄is q̄z vtpote iustis
supplicij impioz. Quid ergo? Po
terit ne putas hūana aīa in h̄ gau
diū dñi sui: et in hāc ei⁹ req̄ez intra
re. vt et ip̄a q̄z in omib⁹ delectetur
ne aliq̄ iā puata affectōe otrahāt
in rugā. h̄ trāseat in affectū q̄ndā
generalē atq3 diuinū? Poterit sine
dubio si fidelis inueniāt sup pau
ca q̄ accepit militie sue tpe. id ē sup
art⁹. sup sensus. sup appetit⁹ suos.
q̄s suscepit regēdos. vt i his p̄bē

qm̄ fidelis sit dñō suo. Nec dubiuz
qñ fidelē in modico seruū sup mul
ta constituet dñs liberalis et diues.
Tūc em̄ fidelis seru⁹ constituit super
oīa bona dñi sui: cū in gaudiū ei⁹
meret intrare. et cū eo deinceps le
tari in vniuersis: in cunctis gaudē
in omib⁹ delectari. Et em̄ q̄ adhēt
deo: ap̄lo teste. vn⁹ spūs efficit. et
volūtas ei⁹ om̄ino dīne adherens
volūtati sit vna cū ea: vt iāz nihil
q̄d otra eā sit: inueniāt in omib⁹
creaturis. h̄ vniuersa fiant vel ma
gis maneant p̄ ei⁹ arbitrio. Ihec
est br̄a spes quā expectāt aīe sātē

Ca. lxxvi.

De duplici glutino
cognitōis scz et dile
ctionis quo sibi coherēt sātī spūs
in celo. In sermone de dedicatōe
Ifestiuitas hodierna:

o Ifundā ligna 7 lapides do
mū nō faciūt: nec in ea habi
tare q̄s p̄t. Sola ergo diuītio do
mū facit. Sic celestīū spiritūū p̄fe
cta vnitas sine vlla diuisione onē
ra: integrā et oīgruaz deo reddit
habitationē: quā ineffabiliē beati
ficat inhabitans gl̄ia maiestatis.
Quis enim sciret vniuersa regum
consilia. aut quis omnia eoz di
cta vel facta sic noscet. quō palacij
ligna et lapides: si nō deesset illis
intelligētie sensus? Itaq3 celestis il
lius curie lapides viui ac rōnabi
les: diuinis intersūt cōsilij et trini
tatis mistēia norūt. audiūtq3 vba
ineffabilia q̄ n̄ licet hōī loq̄. Quan
to enī pl⁹ videt: pl⁹ intelligunt: pl⁹

Septim^o:

agnoscūt. tanto pl^o diligūt. tanto magis lau dāt. tanto amplius ad mirant. Neq^{ue} duplici sibi coherēt lapides illi glutino. cognitiōis ple ne et pfecte dilectōis Tanto siq^{ue} maiori ad seinuicē dilectiōe copu lant: quāto ipi dilectiōni q^{ue} de^{us} est viciniōres assistūt. s^{ed} nec vlla sepa re eos ab inuicē suspiciō p^{oss}it. xbi. n^{on} hil omīno q^{ui} in altero sit: alterum latē patiē penetrās oīa radi^{us} veri tatis. Qm̄ em̄ q^{ui} adheret deo vn^{us} spūs ē cū eo. nih^{il} dubiū ē q^{uod} p^{er}fcē adherētes ei beati spūs. cū eo p^{er}ic et in eo penetrant vniuersa.

Incipiūt capla lib. viii.

i. De trinitate creata:
ii De triplici verbo
iii De trib^{us} cōsiderādis in misse rio incarnationis dominice:
iiii De triplici mixtura quā fecit de^{us} in assūptione n^{ost}re carnis.
v De triplici v^{ir}tute nominis do mini nostri quod est Jhs
vi De t^{ri}plici vtilitate aduē^{ti}o^{nis} d^{omi}nⁱ
vii De trib^{us} q^{ui} in ope n^{ost}re redēpti onis sibi inuicem coopant:
viii De triplici b^{en}edictione
ix De triplici g^{ra}.
x De iustificatione. sanctificatio ne glorificatione Crū xpi
xi De triplici ministerio ministro
xii De trib^{us} mōis q^{ui}b^{us} nos dile xit deus
xiii De triplici mō diligēdi deū.
xiiii Quid sit deū diligē toto cor de. tota anima. tota v^{ir}tute

xv De triplici libertate q^{uod} vlti ma sola libez arbitriū nominat.

xvi De triplici libertate q^{uod} p^{ri}ma ē nate scda g^{ra}e. tertia vite vel glie

xvii De iudicio cōsilio et cōplacito

xviii De triplici voluntate. lib^{er}a. bona et mala

xix De triplici bono q^{ui}d in se ha bet perfectio bone voluntatis

xx De libero arbitrio cōsilio 7 cō placito

xxi De triplici opatōe dei. p^{ri}ma scz p^{er} quā. scda cōtra quā. tertia cū qua opat

xxii De bona cogitatione cōsensu et ope que de^{us} opat in nobis

xxiii De triplici opatōe dei. q^{uod} p^{ri}ma creatio est. secunda formatio tertia cōsummatio

xxiiii De intētōe affcōne 7 mēoria

xxv De triplici fide

xxvi De triplici ch^{ar}itate

xxvii De triplici sollicitudine in dilectiōe p^{ri}mi habenda.

xxviii De triplici vnguento

xxix De triplici modo cōfessiōis

xxx De triplici sapia. cordis. oris et opis. (Ad dñm

xxxi De triplici modo reuertēdi

xxxii De sobrietate. iustitia et pie tate:

xxxiii De timore spe et caritate.

xxxiiii De triplici vigilia. operū verboz et cordiū

xxxv De iustitia pace 7 gaudio spiritali (seculū

xxxvi De trib^{us} trāseūtib^{us} p^{er} hoc

xxxvii De trib^{us} q^{ui} nccia sūt p^{ro}lato

Liber

xxxviii De triplici mō subiectōis
 xxxix De trib' metis obedientie.
 xl De trib' gradib' obedientie.
 xli De triplici modo culpe q̄ cō/
 trahit in transgressione
 xlii De triplici cōsideratiōe que
 omne opus p̄uenire debet
 xliii De triplici testimonio. alte/
 ri. nostri. et dei:
 xliiii De triplici distinctiōe sapie
 xlv De triplici genē paupertatis.
 xlvi De triplici mō viuēdi in cō/
 gregatione (dū domū dei
 xlvii De trib' q̄ nccia sē ad pan
 xlviii De triplici apparatu neces/
 sario ad custodiā castri dñici
 xlix De trib' piculis i domo dñi
 l De veritate. caritate et fortitu/
 li De triplici amore (dine
 lii De tribus in quib' consistit
 summa spiritalis exercitiū
 liii De morte diabolo et pccō
 liiii De caritate. castitate. et hūilitate
 lv De trib' impulsorib' hoīs.
 lvi De trib' generib' hoīm nō
 habitantiū in adiutorio diuino:
 lvii De trib' male fructificatib'
 lviii De triplici vicio scz. arrogā/
 tia et duplici ignozantia
 lix De triplici ignozantia
 lx De trib' bonis eminentiorib'
 lxi De triplici mō sciēdi (i hoīe
 lxii De tribus occultis:
 lxiii De triplici corde
 lxiiii De trib' petitionib' cordis
 lxv De seruo mercenario et filio
 lxvi De triplici lege serui merce/
 narij et filij (reficiēdo ē
 lxvii De trib' panib' q̄b' q̄libet

lxviii De trib' vinculis q̄b' deo
 astringimur
 lxix De tribus dietis
 lxx De oculo manu et pede
 lxxi De triplici aqua
 lxxii De triplici loco rāōis
 lxxiii De trib' i ope mūdi cōde
 lxxiiii De triplici genere bonoz
 scz naturalū. spiritalū. eternoꝝ:
 lxxv De triplici distinctiōe bono
 rū supra dictoz
 lxxvi De triplici genere iustoz:
 lxxvii De eb' q̄ faciūt hoīez scē
 lxxviii De triplici mō cōtemplatiōis
 lxxix De eb' q̄ impediūt cōempla/
 tionem tuendis
 lxxx De tribus nouissimis me/
 lxxxi De triplici malo q̄d pecca/
 tores passuri sunt in fine
 lxxxii De trib' spēb' cōsideratio/
 nis supne
 lxxxiii De trib' modis q̄b' vesti/
 gādo ē de' et bti spūs q̄ cū eo sūt
 lxxxiiii De trib' que faciūt mor/
 tē scōꝝ p̄ciosam in cōspectu dñi.
 lxxxv De triplici genē scōꝝ
 lxxxvi De triplici statu sanctoz
 lxxxvii De triplici gaudio q̄d
 habent sancti scz ante mortē. ante
 iudiciū. post iudiciū
 lxxxviii De trib' cōsideratiōis in
 festiuitatib' sanctoz
 lxxxix De triplici desiderio pue/
 niente de memoria sanctoz
 xc De triplici plenitudine habē/
 da in futura vita
 xci De triplici mō fruendi deo
 in eterna vita

Expliciunt capla.

Octau⁹

et malū. vep et falsū. omodū et in/
comodū. In q̄b⁹ discernēdis tāta
caligine excecāt. vt sepe i contrariū
ducat iudiciū recipiēs malū p bo
no. falsū p vero. noxiū p omodo
et ecōuerso Nunq̄ vero in his fal
leret: si nunq̄ lūie quo creata est.
puaret. Volūtatis ruina sibi trip/
lita est. Que cū sūme benignitati
et puritati inherē et eā solā diligē
debut. etiā in hec infima lapsa p
occupiscentiaz carnis et oculoꝝ. et
ābitionē seculi ērena dilexit. Quid
h infelici⁹ casu p̄t estiari. vbi pēute
mēoria. rōe. volūtate. tota aie sba

Ca.ii De triplici Cinterimē
xbo. In quibusdam sen.

Item⁹ xbu inspiratū: verbū
eruduatū. verbū incarnatū

Primū fecit cognitioē. scdm ouer
sionē. tertiū viuificatōē. Primum
obfuit: qz cū cognouisset deū. n sic
deū glorificauerūt. aut gr̄as ege
rūt: h euauerūt in cogitatōib⁹ su
is. et obscuratū ē insipiens cor eoꝝ.
Scdm nō pfuit. qz nō data ē lex.
q̄ possz viuificare. Tertiū inuit. q̄a
p carnē redemit. Primū totū defo
ris: scdm foris et int⁹. tertiū totū
int⁹ Et nō qz qd eruduat de plen
tudie eruduat. cū qdaz ipi⁹ sube
sapore pferē. Et idcirco sapia in
carnata dē: hīs in se oēz plenitu
dinē. i miracul cognitōē. in doctri
na ouersionē. i passiōē viuificatōē

Ca.iii. De trib⁹ considerādis in
misterio incarnatōis do
minice. In quibusdaz dictis:

n 2

Incipit liber octauus.

Ca. primū

De trinitate creata. et qualiter ce/
cidit suggestionē diabolica delecta
tione et consensu. In q̄busdā dictis

Eata illa et sempiter
na trinitas. p̄r et fili⁹
et spūssand⁹. vn⁹ de⁹
scz sūma potētia. sū/
ma sapia. sūma beni

gnitas. creauit quandā trinitatez
ad imaginē et similitudinē suā. aiam
videlicz rōnalē. q̄ in eo p̄fert vesti
giū qdōdaz illi⁹ sūme trinitatis. qd
ex mēoria rōne et volūtate consistit.
Sed hec trinitas creata cecidit p
suggestionē. delectatōē. consensū. ab
illa sūma et pulcra trinitate. scz po
tētia. sapia. puritate. in quandā cō
trariā trinitatē. et feoā scz infirmi
tatē. cecitatē. immūdiā. Mēoria ei
facta ē impotēs et infirma. rō im
prudēs et tenebrosa. volūtās ipu
ra. Porro mēoria q̄ simplicis diuini
tatis ē. potētia stās cogitabat. ce/
cidit in tres spēs cogitationū. affe
ctuosas. onēosas. ociosas. Affectu
osas voco illas in q̄b⁹ ipa afficiūt.
vt in curis rez necessariaz edēdi
bibēdi. cetēazqz filiū. Onēosas: in
exteriorib⁹ āministratōib⁹ et occu
patōib⁹ turis. Ociosas: q̄b⁹ nō af
ficiūt nec onerāt. et tñ ab etnoꝝ cō
tēplatōē p illas distēdiūt: vt si cogi
tet. vbi gr̄a. equū currentē aut auē
volātē. Rōis q̄z triplex est. casus.
Et⁹ si qdēz discernē erat int⁹ bonū

Liber

Interiū incarnatiōis xpi tria
in se cōsiderāda cōtinet. scz for
mā hūilitatis: pbamentū dilectio
nis: sacramētū redēptōis. Formā
hūilitatis demonstrat vagit' par
uuli: loc' diuersorū: reclinatio in p
sepio: pānoz inuolutio Probamē
tū dilectōis pia mors. qz maiorē
charitatē nemo hz vt animā suā
ponat q̄s pro amicis suis. Sacra
mentū redemptionis triplicē ostē
dit potentiā deitatis. scz q̄ de ni
hilo aliqd fecit: inueteratū innoua
uit. tpalem perpetuauit

Ca. iiii De triplici mixtura qm
fecit de' in assumptione
nre carnis. In sermone de vigilia
dñi. Ihodie scietis

Ria opera tres mixturas fe
cit om̄ipotens illa maiestas:
in assumptione nre carnis. ita mi
rabiliter singularia. et singulariter
mirabilia: vt talia nec facta sint:
nec faciēda sint amplius sup ter
rā. Cōiūda quippe sunt ad inui
cem de' et homo: mater et virgo:
fides et cor humanū. Admirabi
les iste mixture. et om̄i miraculo mi
rabili'. qūo tā diuersa ab inuicem
inuicē potuere diungi. Cōtraxit se
maiestas: vt qd meli' habebat. vi
delicē se ipm: limo nro diungeret:
et in psona vna sibi inuicē vnirēt
deus et lim'. maiestas et infirmitas
tanta vilitas et sublimitas tanta
Nihil em̄ deo sublimi': nil vilius li
mo. et tñ tanta dignatione de' de

scendit in limū. tantaq̄ dignitate
lim' ascēdit ad deū. vt quicqd de'
fecit: lim' fecisse credat. quicqd li
mus ptulit. de' in illo ptulisse dica
tur: tā ineffabili q̄ incōprehensibi
li sacramento. Ihec est prima et su
percellens mixtura. et hec pma in
ter tres. Aduerte homo qz lim' es
et nō sis supb': qz deo iūda' es. et
nō sis ingrat'. Scda est virgo et
mater: vtiq̄ et āmirabilis et singu
laris. A seculo nō est auditū q̄ vir
go: esset que peperit: q̄ mater esset
que virgo pmāsit. Nunq̄ iuxta re
rū ordinē virginitas est vbi secun
ditas predicat. nec secunditas vbi
virginitas honoratur. Sola hec
est in qua virginitas et fecunditas
obuiauerūt sibi. Ibi semel factum
est qd factū non fuerat: nec fiet in
eternū. qz nec primā similē visa est.
nec habere sequentē. Tertia est fi
des et cor humanū. et hec quidem
prima et secūda inferior: sed nō mi
nus fortitan fortis. Mirū em̄ qūo
cor humanū his duob' fidē. accō
modauit: qūo credi potuit q̄ de'
homo esset. q̄ manserit virgo que
peperisset. Qūo hoc potuit psua
deri humano genēi: vniuerso orbi
terraz! Et tñ tā facile tā potenter
psuasum est. vt mihi hoc credibile
faciat credentiū multitudo. Iuue
nes et virgines. senes cū iuniorib'
elegerūt mille mortib' mori. q̄ vel
ad momentū ab ista fide deficere:
Et hec quidē mixtura excellens. et
excellētiōr scda. tertia vero excel

lentissima est. In prima vide quid
in scda p quid. in tertia ppter qd
de? dederit tibi. Dedit tibi xpm p
maria ppter suauitatem. In pma
remediū est. qz ex deo et homie ca
taplasma confectū est. qd sanaret
omnes infirmitates tuas. Cōtuse
sunt aut et omixte he due species
in vtero virginis tanq; in mortai
riolo: sancto spiritu tanq; pistillo il
las suauiter omiscente. Sed qz tu
dign? nō eras cui donaret: datuz
est marie: vt p illā acciperes quic/
quid haberes: que p hoc q mater
est: genuit tibi deū: p hoc q virgo
est. exaudita est p reuerētia sua. in
causa tua et totius generis huma
ni. Si sola mater esset sufficeret ei
vt saluaret p filioz generationem
Si sola virgo sufficeret sibi vt be
nedict? fructus ventris eius mūdi
preciū esset. Cū ergo in pma sit re
mediū: in scda adiutoriū est: quia
nihil nos deus habere voluit qd
p marie manus non transiret. In
tertia aut meritū habem?: q in fide
sanitas est. quia qui crediderit sal
uus erit

Cap. De triplici virtute nomī
nis domini nostri quod
est Ihesus. Sup cantl. ser. xv

St inter oleum et nomen
Ihesu similitudo in tripli
ci quodaz qualitate olei:
q lucet. q pascit. q vngit. fouet
ignem. nutrit carnē. lenit dolorem
Lux. cibus. et medicina. Vide idē

Octauus

de nomine Ihesu. Lucet predicatū
pascit recogitatū. inuocatū lenit q
vngit. Unde putas in toto orbe
q tam subita fidei lux nisi de predi
cato Ihesu? Nec tm lux est nomen
Ihesu. sed et cibus est. An non to
tiens confortaris: quotiens recoz
daris? Quid eque mentem cogitā
tis impinguat? Quid ita exercita
tos reparat sensus: Virtutes ro
borat. Negetat mores bonos
atque honestos: Castas fouet
affectiones? Aridus est omnis ani
me cibus. si non oleo isto infundi
tur. Insuper est. si non hoc sale
conditur. Si scribas: non sapit mi
hi nisi legero ibi Ihesum. Si dispu
tes aut conferas nō sapit mihi ni
si sonuerit ibi Ihesus. Ihesus mel
in ore. in aure melos. in corde subi
lus. Est et medicina. Tristatur ali
quis vestrum. veniat in cor eius
Ihesus. et inde saliat in os. et ecce
ad exortuz nominis lumen. nubilū
omne diffugit. et redit serenum La
bitur quis in crimen. currit insuper
ad laqueum mortis desperando.
nonne si inuocet nomen vite. cōse
stim respirabit ad vitaz? Cui in pe
riculis palpitāt et trepidāt. inuo
catum virtutis nomen non statim
fiduciam prestitit. depulit metum?
Cui in aduersis diffidēt. iā iamq;
deficienti: si nomen adiutorij sonu
it. defuit fortitudo? Nihil ita ire im
petū cohibet. supbie tumore sedat
sanat liuoris vuln? restringit luxu
rie fluxū. extinguit libidinis flāmā.

Libet

fitim tēperat auaritiē: ac toti⁹ inde
coris fugat puriginē. Et q̄deꝫ cū
nomīno Jhm hoīez m̄ ppono mitē
et humilē corde. benignū. sobriū.
castū. misericordē. et omī deniq; ho
nestate et sāditate aspiciū. eundē
q̄ ipm deū omīpotētē. q̄ suo me et
exēplo sanet et robozet adiutorio
Hec oīa sū m̄ sonant cū insonuerit
ihs. Hoc tibi electuariū hēs o aīa
mea recōditū in vasculo vocabuli
hui⁹. qd ē Jhs: salutifex certe. qd
q̄ nulli vnq; pesti tue inueniat in/
efficax. sp̄ tibi i sinu sit. Sp̄ i manu
q̄ tui oēs in ihm et sensus dirigāt
et ad⁹ Bona et desiderabil vmbra
sub alis Jhu. vbi tutū ē fugientib⁹
refugiū: gratū fessis refrigeriū. Mi
serē mei dñe Jhu: miserē mei. qm̄ in
te cōdit aīa mea Veni dñe Jhu et
aufer scādala de regno tuo: qd ē
aīa mea: vt regnes tu q̄ dēs in ea
Veni em̄ auaritia et vēdicat i me
sibi sedē. iactātia cupit dñari m̄. su
pbia vult m̄ esse rex. luxuria m̄ dic
ego regnabo Ambitio. detractio.
inuidia et iracūdia certāt i me ipso
de me ipso: cui⁹ ego potissimū esse
videar. Ego at̄ q̄ntū valeo resisto
renitor q̄ntū iuuor. dñm meū Jhm
reclamo. ipi me defēdo: q̄ ipi⁹ me
iuris agnosco Jpm m̄ deū: ipm m̄
dñm teneo et dico. Nō habeo re/
gē nisi ihm Veni ergo dñe et disp/
ge illos i dñute tua et regnabis in
me: q̄ tu es ipse rex me⁹ et de⁹ me⁹

Ca. vi.

De triplici vtilitate ad/
uent⁹ dñi. In ser. de ad/

uentu dñi. Si deuote celeb.

On modo ad nos sed et p̄t
nos venit dñs: q̄ bonoz no/
stroꝝ nō eget. Neꝫ nre indigētie
quātitatē. manifesti⁹ ipa dignatio
nis eius indicat magnitudo. Nec
mō piculū egritudinis. ex ipso pre/
cio medicaminis innotescit. sed et
valitudinū numer⁹. ex multitudine
remedioꝝ. Ut qd em̄ diuisiones
grāꝝ sūt: si nō videt necessitatū vl
la diuersitas? Et quidē difficile est
vniuersas vno sermone p̄sec̄ indi/
gētias. q̄s expimur Sz occurrūt m̄
interim tres omnes omib⁹. et q̄/
dāmodo p̄ncipales. Nemo em̄ re/
piit in nobis q̄ nō cōsilij et auxiliij et
p̄sidij indigens videat. Nimirū
generale est hūano generi triplex
incōmodū. quotq̄ degim⁹ in regi
one vmbre mortis. in infirmitate
corpis. in loco tēptationis. Si di
ligent⁹ aduertim⁹: triplici incōmo/
do hoc miserabilis laboram⁹. Nā
et faciles sum⁹ ad seducendū. et de
biles ad opandū et fragiles ad re/
sistendū. Si discernē volum⁹ inter
bonū et malū: decipimur. Si tem/
ptamus facere bonum deficiamus.
Si conamur resistere malo: defici/
mur et superamur. Necessari⁹ pro/
inde saluatoris aduentus. necessa
ria sit p̄occupatis hōib⁹ p̄ntia xpi
Atq; vtinā sic veniat: vt copiosissi
ma dignatione sua. et in nobis p
fidē habitās. illuminet cecitatē no/
strā. et nobiscū manēs infirmitatē
nrāz adiuet. et p nob stās fragi

litate nra ptegat et pugnēt fide-
lis ei cōfiliari? q̄ neq; falli oio neq;
fallē queat. fortis auxiliari? q̄ nō
laceſcat. Patron? efficar. q̄ et ipm
ſathanā ſc̄ pedib? nris velocit cō/
terat: et oia machinamenta cōfrin-
gat. Nimir ip̄e eſt dei ſapia. cui ſp̄
in promptu ſit inſtrūē ignorantes.
Ip̄e dei virt? cui facile ſit et defici-
entes reficē: et eripe periclitantes.
Qui ad hoc ipm venit in mundūz
vt habitās in hōib? cū hōib? pro
hōib? et tenebras nras illumina-
ret. et labores leuaret. et pericula
p̄puleret.

Ca. vii De trib? que in ope nre
ſalutis ſibi inuicē coope-
rant. Sup cantica ſermone. lxxviii
Pus nre ſalutis. tres ſibi inui-
tez coopant. de? angel? hō.
Et de? q̄de? q̄oni opet? Ip̄e vero
ac tota volūtate. et vtiq; p ſe ipſe
ſufficeret. et abſq; adminiculo ho-
rū. ſibi aut ſine ip̄o p̄nt facē nihil.
Ergo q̄d ex ill? adſciuit i op? miſte-
rū hui? nō ſibi ſolaciū. ſ; p̄fectū q̄ſi-
uit illis. Nā hōib? q̄de? merita lo-
cauit in ope. qz vnusq; ſm p̄p̄riū
labore mercedē accipiet. ſiue q̄ in
fide plātāt. ſiue q̄ rigat q̄d planta-
tū fuerat. Angeloz aut cū ad ſalu-
tez generis hūani miniſterio vtiſ.
nōne facit vt ab hōib? angeli dili-
gant? Nā qz ab angelis hoies dili-
gant? inde vel maxie aduertī pōt:
q̄ antiqua ſue ciuitatis damna ex
hōib? reſarcitū iri angeli nō igno-
rāt. Nec alijs p̄fecto regi legib? re-
gnū caritatis docebat: q̄ p̄hs ip̄o

Octauus

rū q̄ parit regnaturi ſūt. mutuiſq;
amozib? et puris affectib? in inui-
cē et in deū. Eſt at in mō opandi
differētia multa. p cuiuſq; nimir
oparij dignitate. De? enī facit q̄d
vult. Sola ip̄a facilitate volēdi ſi
eſtu. ſine motu. ſine p̄iudicio loci
vel tpis vel cauſe vel p̄ſone. Por-
ro angel? nō abſq; motu opat. tā
tpali q̄ locali ſine eſtu tñ. ſhō aut
nec ab eſtu animi. nec a motu cor-
pis. animiq; liber ē in opando:

Ca. viii De triplici bñdictione
In quibuſdā dictis

Riſplex nobis nccia eſt bñdī-
ctio. Preueniēs adiuuans et
cōſūmās. P̄ia mie. ſc̄da gr̄e. tertia
gl̄ie. Preuenit mia ouerſionē. adiu-
uat gr̄a ouerſatōez. p̄ficat gl̄a cōſū-
mationē. Niſi trinā h̄c bñdīctōez
dederit de?. non p̄t terra nra dare
fructū ſalutis. Neq; enī aut inchoa-
re bonū: donec a mia p̄ueniamur
aut agē bonū donec adiuuemur a
gr̄a: aut cōſūmare bonū poſſumus
donec gl̄ia repleamur. Neq; i his
trib? nō imerito dulci? ſapit ea q̄
nō mō imeritos. ſ; et male mēitos
p̄uenit. vt dū adhuc filij ſum? ire et
opamur opa mortis. ip̄e cogitat
ſup nos cogitatōes pacis. Et ne
petētib? q̄dē: imo et impetētib?. nō
inuocātib?: ſ; puocātib?. nō inter-
pellātib? ſ; etiā repellētib? ſpm̄ bo-
nū. ſpm̄ vite. ad optōis ſpm̄ laſciat
Quid illi aie dulci? ſapiat cui mia-
tāta n̄ ſapit? Proin bñdīctō dulce-
dis noiat ea q̄ p̄uenit. qz q̄ adiuuat
fortitudis. q̄ cōſūmat plēitudis eſt

Liber

Ca. i. De triplici grā. In ome
lia. Intrauit Ihesus

Riplicē grāz diuinit⁹ accipi/
m⁹. vnā qua ouertimur. aliā
qua in tēptatōib⁹ adiuuamur. ter/
tiā qua pbatī remuneramur. Pri/
mā nos inīciat p quā vocamur. se/
cūda puehit qua iustificamur. ter/
tia cōsumat qua gloriificamur. Et
pma quidē bñplacitū est. scda me/
ritū. tertia pmiū. De pma dictū ē.
De plenitudine ei⁹ nos oēs accepi/
m⁹. De duab⁹ reliq⁹s dictum est. et
grāz p grā: id ē munera eēne glie
p merito tpalis militie

Ca. ii. De iustificatōe. sanctifica/
tione et gloriificatione In
quibusdam sententijs

Ihs⁹ dei virt⁹ et dei sapia.
iustificat. sanctificat. glificat
a filijs suis. Dicam⁹ g⁹ pmiū qñ
sapia iustificat a filijs suis. p flagel/
lat de⁹ oēm filiū quē diligit. Sz in
inicio flagelli. duz adhuc sub lege
serui dei ē. et nescit qm fili⁹ dei erit
murmurat. se at innocentē. deū ve/
ro crudelē pnūciat. Ihuic aut xps
dei virt⁹ apparet. h nōdū sapia. qz
p flagellū potentiā virtutis sentit
h nōdū sapie suauitatē p intelle/
ctū capit. Ihuic talē sapia attingit
fortit⁹ p flagellū. et disponit oia su/
auit⁹ p intellectū. dū ei inspirat gau/
dē in tribulatōib⁹. scire qm tribula/
tio paciāz opat. pacia pbatōnē.
pbatō vero spez. Spes at nō cō/
fūdit. et iā se nō qī seruū puniri. h
qī filiū p flagella erudiri agnoscit

vt hēditatē capiat. se pccōrē. deū
vero iustū pnūcians. iustificat i se/
mfez sapiāz. Sz qd pdest pcca in/
ter flagella cōfiteri. si nō ab eis dē p/
otinetie sāditatē abstineas! Qual
p^r talis sit fili⁹: et in sanctimonīa fi/
lioz nomē p^ris sādificet. Sādōs
em eos dicim⁹ q^s firmos in pposi/
to cōtinētie ab hui⁹ seculi. nō solum
ab illicitis actiōib⁹. h etiā impudi/
cis locutionib⁹ abstine videm⁹ Sz
qz sapiens fili⁹ glia est p^ris. necē ē
vt nō solū sādificet ab eo m^r sa/
piētia p cōtinētie stabilitatē. h etiā
glorificet p boni opis fructificatō/
nē. In psalmista filiū sapie descri/
bēs ait. Jocund⁹ hō q miseret⁹ et
cōmodat. Et vere breuis et pfecta
diffinitio sapiētis Jocund⁹ em q inē/
flagella cōfiteōo delictū. gaudet il/
lud p pntez tribulatōez deleri. Mi/
seret⁹ aie sue placēs deo. p cōtinētie
decorē. cōmodat p^rio fructū bone/
opatiōis. Et hic est iust⁹ red dens
cuiq⁹ qd suū ē. Deo cōfessionē. sibi
miaz: p^rio caritatē Sic aut iustifi/
cat sapia a filijs suis. p cōfessionez
pccōz. sādificat p cōtinētie bonū
glificat p boni opis fructificatio/
nem

Ca. iii. De triplici ministerio mi/
nistroz xpi

Ministerium ministroz xpi tri/
plex est: seruitutis: caritatis:
dignitatis Ministeriū fuitutis cor/
pis castigatio. caritatis: mētis de/
uotio: dignitatis. corporis xpi cōfectio
pmiū sit i afflictōe. scd3 in hilaritate

tertiū in humilitate. Prīmū ē sacri
ficiū tioris. 2^m amoris etiā laudis

Ca. xii. De tribus modis qui
bus nos dilexit deus

Super cantica sermone. xx.

Flexit nos de^o dulciē. sapientē
fortiē. Dulce nempe dixerim^{us}
q̄ carnē induit. cautū q̄ culpaz ca
uit: forte q̄ mortez sustinuit. Nam
q̄s sane in carne visitauit. carnaliē
tū nequaquā amauit. s; in prudētia
spūs. Itaq; q̄s in carne q̄sui. dile
xit in spū. redemit in virtute. Plenū
proius omī suauitatis dulcedine.
vidē desū hoiez: hois cōditorē. At
dū naturā induit prudēter selegit
a culpa: etiā potēntē mortē p̄p̄alit
a natura. In carnis assūptōe p̄de
scendit mihi. in culpe vitatiōe osu
luit sibi. in mortis susceptōe satisse
cit p̄ri. amic^{us} dulcē. consiliari^{us} prudēs
adiutor fortis. sibiū secur^{us} me cre
do. q̄ salute me velit: nouēit: possit
Ergo nisi amasset dulciter: nō me
in carcē req̄sisset illa maiestas. S; iunxit.
affectioni sapiāz: qua tyrannū
decipet. iunxit et paciāz q̄ pla
caret offensū deū p̄rez.

Ca. xiii. De triplici mō diligē
di deū. Sup cāt. l. xx.

Isce xp̄iane a xp̄o quēadmo
dū diligas xp̄m. Disce ama
re dulciē: amare prudēntē. amare
fortiē. Dulciē ne ille dī. prudēntē ne
decepti. fortiē ne oppressi. ab amo
re dñi auertamur. Ne mūdi gloria
seu carnis voluptatib^{us} abducari.
dulcescat tibi p̄ his sapia xp̄s. Ne

Octauus

seducaris spū mendaci et erroris
lucescat tibi veritas xp̄us. Ne ad
uersitatib^{us} fatigeris: p̄fortet te dñ
tus dei xp̄s. zelū tuū inflāmet cari
tas. informet scia. firmet cōstantia
Sit seruid^{us} sit circūspect^{us}. sit inuid^{us}
nec teporē habeat. nec careat dis
ciplina. nec timid^{us} sit. Dilige dñm
deū tuū toto et pleno cordis affe
ctu. dilige tota rōnis vigilantia et
circūspectiōe. dilige et tota virtute
vt nec mori p̄ ei^{us} amore p̄timeas
Sit suavis et dulcis affectui tuo
dñs Ihs. oīa male vtq; dulces
vite carnalis illecebras: et vincat
dulcedinē dulcedo. Sed sit nihilo
min^{us} intellectu p̄uia lux et dux ra
tioni. nō solū ob cauendas hērice
fraudis decipulas. et fidei purita
tē ab eoz versutijs custodiendā.
vex vt caut^{us} q̄ sis: nimiam et in
discretā vehementiā in tua ouersa
tione vitare. Sapia est de^{us}: et vult
se amari. nō solū dulciē. sed et sapi
enter. Alioqn facillime zelo tuo spi
rit^{us} illudet erroris si sapiāz negli
gas. Nec habet callid^{us} hostis ma
chinamentū efficac^{ius} ad tollendā
de corde dilectionē. q̄ si effice pos
sit vt in ea incaute et non cū rōne
ambulet. Sit etiā fortis et cōstans
amor tuus nec cedens terrorib^{us}:
nec succumbens laboribus. Ergo
amemus affectuose: circūspecte et
valide

Ca. xiiii. Quid sit deum dilige
re toto corde. tota ani
ma. tota virtute. Vbi supra

Liber

On abduci blādijs: nec se/
duci fallacijs. nec iniurijs frā
gi: toto corde: tota aia: tota xtu/
te diligē ē. Et nota amorē cordis
quodāmodo ē carnalē. q̄ magis
erga carnē xp̄i: et q̄ in carne xp̄us
gessit vel iussit: cor hūanū afficiat.
hoc repletur amore: facile ad oēs
hmōi dei sermonē opungit. Nihil
audit libēt: nihil legit studiosius:
nihil frequēt: recolit: nil suau: me
ditat. Astat oranti hoīs dei sacra
imago: aut nascētis: aut laudentis
aut docētis: aut morientis: a resur
gētis: aut ascēdētis: et quicquid ta
le occurrat vel stringat necē ē aiaz
in amore virtutū: vel carnis extur
bet vitia: fuget illecebras. noxia d̄
sideria sedet. In carnis ergo deu
tione interm̄ osole. q̄ viuificantē
sp̄m nondū hz. eo duntaxat mō q̄
hnt illi q̄ aiūt. Et si cognouim⁹ xp̄m
fm carnē: h̄ nūc iā nō nouim⁹. Nā
alias q̄dez nequaquē sine sp̄sācto
vel in carne diligit xp̄s: et si non in
illa plenitudine. Cui⁹ tñ mensura de
uotōis hec est: vt totū cor illa sua
uitas occupet: totū sibi ab amore
vniuerse carnis ac carnalis illece
bre vendicat. hoc q̄ppe toto corde
diligē est. At breuē dicā. toto cor
de diligē est. omne qd blandit de
carne pp̄ia vel aliena. sacrosante
carnis amorē postponē. In quo
et mūdi gloriā eque cōphēdo. q̄a
glia mūdi gloriā est carnis. et q̄ in
ea delectant: carnales esse non du
biū est. Bon⁹ iste amor carnalis p

q̄ vita corporalis excludit dēnit et
vincit mūd⁹. Proficit at in eo cuz
fit et rōnalis. pficit cū efficit spiri
tualis. Porro rōnalis tūc ē. cū in
omib⁹ q̄ optet de xp̄o sentiri. fidei
rō ita firme tenet. vt ab ecclesiasti
ci sensus puritate. nulla veri filicu
dine. nulla hētica seu diabolica cir
cūuentione. aliq̄ten⁹ deuiet. itenq̄
cū in pp̄ia ouersatōe illa cautela
seruat: vt discretionis meta: nulla
supstitione vel leuitate vel sp̄s q̄i
seruētioris vehemētia excedat. Et
hoc est tota aia deū diligē. Qd si
et adluuātis sp̄s vigor tant⁹ ac
cedat. vt nulla vi laboz vel tormē
toz. h̄ nec mortis metu iustitia vn
q̄ deserat. in hoc etiā tota virtute
diligit: et est amor sp̄ualis. qd ni
mirū nō huic sp̄ali amorē cōgruē
puto: ob p̄rogatiuā vtiq̄ plenitu
dinis sp̄s qua precellit.

Ca. xv De triplici libertate q̄p
vltia sola libez arbitriū
noiat. In li. de ḡa et libero arb
st em̄ libertas a pccō. Sz q̄s
in carne pccī. a pccō sibi ven
dicat libertatē! Ibac igit libertate
dictuz merito nequaquē opinoz li
bez arbitriū Est em̄ libertas a mi
seria. Sed nunq̄ et istā sibi q̄spiā
in hac mortalitate presumit! Et ex
hac itaq̄ libez noiari arbitriū nō
immerito abnuim⁹. Est vero quaz
magis ei cōgruere arbitroz liberta
tatē. quā dicē possum⁹ a necitate
eo q̄ necim volūtario cōtrariū esse

videat. Si quidem quod ex necessitate fit. iam non est ex voluntate. sed contrarium si milit. Neque libertas a necessitate equa et indistincte deo vniuersae quae tam bone quam male. rationali congruit creaturae. Nec peccato nec miseria amittitur. nec minuitur. nec maior in iusto est quam in peccatore. nec plenior in angelo quam in homine. Manet. namque libertas voluntatis. ubi etiam est captiuitas mentis. tam plena quodcumque in malis quam et in bonis sed in bonis ordinatio. Tam integra quam per suo modo in creatura quam in creatore. sed in illo potentior. Quae autem solent homines cogitare et dicere. volo habere bonam voluntatem et non possum. neque quod huic praescribit libertati ut quasi vim aut necessitatem. in hac parte voluntas patitur. sed plane illa libertate quae de a peccato/se care testatur. Nam quae vult habere bonam voluntatem. probat se habere voluntatem. Non enim vult habere bonam nisi per voluntatem. Quae si voluntatem et libertatem. sed libertatem a necessitate. non a peccato. Neque ut non valeat cui velit habere bonam. sentit quod deesse libertatem. sed perfectio libertatem a peccato quo utique dolet primi non primi voluntatem. Quamquam iam perculdubio utrumque bonam habet. ubi habere vult. bonum quippe est quod vult. Nec possit bonum velle. nisi bona voluntate. sic nec velle malum. nisi mala voluntate. Cum bonum volumus bona est voluntas. cum malum volumus mala est voluntas. Utrobique voluntas et ubique libertas. cedit siquidem voluntati necessitas. Cum autem non valemus quod volumus sen-

Octauus

timus quodcumque ipsa quodammodo libertate peccato esse captiuam vel miseram. non tamen amissam. Ex hac ergo tamen libertate qua libere est voluntati/se ipsa iudicare vel bonam si bono. vel malam si malo consenserit. quippe quae in neutro nisi certe volendo sentire se sentit: libere arbitrium credimus nominari

Ca. xvi. De triplici libertate quae prima est nature. secunda gratiae. tertia vite vel glorie. In libro de gratia et libero arbitrio

cum igitur triplex sit proposita libertas. a peccato. a miseria. a necessitate. hac ultimo loco posita. contulit nobis in conditione natura. In prima restauramur a gratia. media nobis reseruatur in patria. Dicatur ergo prima libertas nature. secunda gratiae. tertia vite vel glorie. Primo neque in libera voluntate ac voluntaria libertate conditi sumus: nobilis deo creatura. Prima ergo libertas habet multum honoris. secunda plurimum et diutius. nouissima cumulum iocunditatis. Ex prima quippe prestamus ceteris animantibus. in secunda carnem. per tertiam mortem subicimus

Ca. xvii Quid sit iudicium. quid consilium. quid complacitum In libro ubi supra

Iudicium est discernere quod liceat. quod non liceat. consilium probare quid expediat vel non expediat. Complacitum experiri quid libeat vel non libeat. Utinam tam libere nobis consuleremus quam libere de nobis iudi-

Liber

camus: vt sicut libere per iudiciū
licita illicita q̄ discernimus: ita p
ōsiliū et licita tāq̄ omoda nob̄ eli
gē: et illicita tanq̄ noxia respuē li
bez habere. Jā em̄ nō solū libēi
arbitrj: s̄ et liberi pculdubio oſilij
ac p̄ h̄ a p̄cō libēi. essem⁹. Sz q̄d si
totū: solūq̄ q̄d expediret vel licet
etiā liberet. nōne liberi q̄z eē opla
citi mēito dicēmur. q̄ppe q̄ ab om̄i
p̄inde q̄d displicē p̄t. hoc ē ab oī
nos miseria liberos sētire. Nūc
āt cū multa p iudiciū vel admittē
da vel omittēda esse decernam⁹. q̄
tñ p oſiliū nequaq̄ p iudicij recti
tudie aut eligim⁹ aut otenim⁹. rur
sū qz n̄ oīa q̄ tāq̄ recta et omoda
oſulte obseruam⁹. etiā vt bñplaci
ta libent̄ amplectimur: s̄ insup̄ q̄si
dura et molesta: vix eq̄nimit̄ ferre
p̄duram⁹. liquet qz libez nec oſiliū
habem⁹ nec oplacitū. Certissime
aūt habituri sum⁹: qm̄ libez a neci
tate arbitriū. q̄d nūc cūcte rōnali
creature cōe videt̄. erit etiā in ele
ctis hōib⁹ vti iā in s̄ctis est angel⁹
et cautū a p̄cō et tutū a miseria.
p̄bātib⁹ tandē triplicis libertatis
felici expiētia. q̄ sit bona volūtas
dei ac bñplacēs ⁊ p̄fecta. Qd̄ q̄a
necōū est sola interi plena integra
q̄z manet in hōib⁹ libertas arbitrii
Nā libertas oſilij ex pte tm̄ et h̄ in
paucis spiritalib⁹ q̄ carnē suā cru
ciferūt cū vicij et o cupiscentijs
q̄tin⁹ iā nō regnet p̄c̄m i eoz mōz
li corpe. Porro vt nō regnet. liber
tas facit oſilij. At nō desit ex inte

gro: captiuitas ē liberi arbitrii Jā
de libertate oplaciti i h̄ seculo nei
q̄. q̄d dicem⁹. vbi vix sufficit diei
malicia sua: vbi vita hōis tēptatō
est sup̄ terrā: vbi totū occupare vi
det̄ miseria: vbi noctes diesq̄ i me
roze cōtinuant̄. nullū p̄fecto t̄pis
spaciū oplacito vacuū esse relinq̄
tur: s̄ h̄i tam̄ et in hac carne raro li
cet raptimq̄ oplaciti libertate fru
unt̄. q̄ cū maria optimā p̄tē elege
rūt: q̄ nō auferet̄ ab eis Qui cū iā
tenet̄ q̄d auferēdū nō est expiunt̄
vtiq̄ q̄d futurū ē. s̄ q̄d futurū ē fe
licitas est. Porro felicitas et miseri
ria: eodē t̄pe simul eē nō p̄nt. Quo
tiens igit̄ p spm̄ illā p̄cipāt: totū
ens istā nō sentiūt. Itaq̄ in hac vi
ta soli oteplatiui p̄nt vtrāq̄ frui
libertate oplaciti: et hoc ex pte. et
pte satis modica viceq̄ rarissima
Porro libertate oſilij fruunt̄ etiā
q̄libet iusti ex pte q̄dez s̄ nō modi
ca. Ceterū libertas arbitrii cūctis
parit̄ rōne vtentib⁹ ouenit nō mi
nor q̄ntū in se est in malis q̄z i bo
nis. tam plena in hoc seculo q̄z et
in futuro.

Ca. xliii. De triplici volūtate
libera mala et bona.
In libro de gr̄a et libero arbitrio
Libera voluntas nos facit ef
se n̄ros: mala diaboli: bona
dei. Creati quippe quodammodo
n̄ri in liberā volūtatē: q̄si dei. effici
mur p bonā volūtatē. Porro bo
nā facit: q̄ liberam fecit: et ad hoc
bonā vt sum⁹ aliqd̄ initij creature

eius: qm̄ expedit pfecto nobis magis om̄ino nō fuisse: q̄ n̄ os pmanere. Qū ergo p malā volūtatez sum⁹ diaboli: qd̄amō interi n̄ sum⁹ dei. sicut ⁊ cū p bonā volūtatez efficiamur dei: desinim⁹ iā esse diaboli. Nemo siq̄de p̄r duob⁹ dñis fuisse. Ceter⁹ siue dei sum⁹ siue diaboli nō tñ s̄l̄r desinim⁹ esse et n̄rī. Manet quippe vtrobiq̄ libertas arbitrii. p quaz manet et causa meriti: quare merito vel puniamur mali: qd̄ tanq̄ liberi ex p̄pria volūtate efficiamur. vel glorificemur boni qd̄ nisi eque volūtarij esse non possum⁹. Sane diabolo n̄ra nos mancipat voluntas. non ip̄i⁹ p̄tās: deo subijcit ei⁹ gr̄a. non n̄ra voluntas. N̄ra quippe volūtas bona qd̄ fatendū est a bono deo creata: p̄fēa tñ nō erit quousq̄ suo creatori p̄fecte subiecta sit.

Ca. xi. De triplici bono quod h̄z i se p̄fectio bone volūtatis In li. de gr̄a et libero arb.

Elle malū: defect⁹ qd̄az ē volūtatis. bonū velle: p̄fectus eius dē: sufficē aut̄ ad om̄e qd̄ volum⁹ bonū: ip̄i⁹ p̄fectio. Ut ergo vel le n̄m qd̄ ex libero arbitrio habeam⁹ p̄fectū habeam⁹. duplici gratie munē indigem⁹. et vero videlicet scire: qd̄ est volūtatis ad bonū cōuersio: et pleno etiā posse: qd̄ ē eius dē in bono cōfirmatio. Porro p̄fēa quēstio est ad bonū: vt nihil libeat nisi qd̄ deceat vel liceat. Perfecta in bono cōfirmatio vt nil. desit iaz

Octau⁹

qd̄ libeat. Tunc demū p̄fēa erit volūtas cū plene fuerit bona ⁊ bñ plena. Habet siq̄dem in se duplex bonū ab initio sui. Vnū quidē generale ex sola creatiōe: qd̄ a bono scz deo nō potuit creari nisi bona. Alter⁹ speciale: ex libertate arbitrii i qua ad imaginē vtiq̄ ip̄i⁹ q̄ creauit ē cōdita. Qd̄ si his duob⁹ modis accedat et tertiū. quēstio ad creatore. reputabit nō imerito p̄fēte bō. Bona nimis in vniuersitate. melior in suo genē. optima ex sui ordinatione. Est aut̄ ordinatio: cū modis cōuersio volūtatis ad deum et ex tota se voluntaria deuotaq̄ subiectio.

Ca. xxi. De libero arbitrio. con. filio et cōplacito. vbi sup̄.

Libez arbitriū quantū in se est nō p̄tinet posse vel scire sed tñ velle: nec potentē facit creaturā nec sapientē. sed tñ volentem. Nō ergo si potens aut̄ sapiēs sed tñ si volens esse defierit: libez arbitriū amisisse putanda erit. Vbi em̄ nō est voluntas: nec libertas. Non dico si velle bonū. sed si velle om̄ino creatura defierit. fatendū sine cōtradictione. vbi iam non ex voluntate bonitas. sed ip̄a ex toto voluntas perit. etiā libez deperire arbitriū. Qd̄ si velle tñ bonū non poterit: signū est qd̄ ei desit liber⁹ nō arbitriū sed cōsiliū. Si aut̄ nō qd̄dem velle sed ad id qd̄ iā vult bonū ei posse defuerit: nouerit sibi deesse libez cōplacitum. non liberum

Libet

perisse arbitriū. Si ergo liberū arbitriū ita ubiq; sequit̃ voluntatez. vt nisi illa penitus esse desinat. ist o nō careat. volūtas vero sicut ī bo/ no ita etiā in malo eque p̃durat: eque p̃fecto et libez arbitriū. taz in malo q̃z in bono: integz p̃seue/ rat. Et quō volūtas etiā posita in miseria: nō desinit esse volūtas. s̃ dicūt et est misera volūtas: sicut et beata volūtas: ita nec libez arbitriū destruere. siue quantū in se est: aliq̃ten⁹ iminūē poterit q̃cunq; ad uersitas vel necessitas. S̃z l̃z vbi q̃z parit̃ sine sui diminutione p̃duret: nō tñ parit̃ sicut de bono potuit p̃ se ī malū corruē: ita q̃z p̃ se de malo ī bonū poterit respirare. Nemo p̃inde p̃uret ideo dictū libez arbitriū. q̃ eque inter bonū et malum pt̃aie vel facilitate verset̃: cū cadē quidē p̃ se potuerit: nō at̃ resurgē nisi p̃ dñi spiritum. Nūc igit̃ ex eo poti⁹ libez dicūt arbitriū. q̃ siue in bono siue in malo eque liberā fac voluntatē: cū nec bon⁹ quispiā nec itē malus dici debeat aut esse valeat nisi volens. Talī iam ratione non incōgrue dicet̃: ad bonū se et ad malū habē equalit̃: q̃ vtrobiq; videlicet par sit ei: nō quidē in electione facilitas. sed in volūte libertas. H̃ac sane dignitatis diuine p̃rogatiua. rōnalē singulariter creaturā cōditor insigniuit. q̃ sui q̃ dāmodo iuris in hac parte existēt q̃ten⁹ nō nisi sua volūte aut mala fieret et iuste damnaret̃: aut bo

na maneret et merito saluaret̃. nō q̃ ei p̃pria sufficē posset voluntas ad salutē. sed q̃ eaz nullaten⁹ sine sua voluntate cōsequeretur. Nemo quippe saluat̃ inuitus

Ca. xxi De triplici opatōe dei prima sc̃z p̃ quas. sc̃da cōtra quā. tertiā cū qua opat̃. In libro vbi supra

o Perat̃ de illoz salutē quoz noīa sūt in libro vite: aliqñ p̃ creaturā sine ip̃a. aliqñ p̃ creaturā cōtra ip̃az. aliqñ p̃ creaturā cū ip̃a. Multa p̃fecto fiūt hōib⁹ salubria p̃ insensibilē. et item p̃ irrationalē creaturā q̃ idcirco dixeriz fieri sine ip̃a q̃ nō queat intellēu carēs esse vel cōscia. Multa q̃z multoz saluti vtilia facit de⁹ p̃ malos siue hoīes siue angelos. s̃ qm̃ inuitos. ideo cōtra ip̃os. Nā dñi nocē cupientes iuuāt: q̃ntū alijs valet vtilis actio tantū ip̃is p̃uersa nocet intentio. Porro p̃ quos et cū quib⁹ operat̃ de⁹. boni sūt angeli vel hoīes. qui qd̃ vult de⁹: et agūt parit̃ et volūt Qui cū bono qd̃ ope cōplent. voluntate cōsentiūt. op⁹ om̃ino qd̃ p̃ eos de⁹ explicat: ip̃is cōicat. Nūc deam⁹ fm̃ dei triplicē opationem quā posuim⁹: qd̃ creatura queq; p̃ suo ministerio mereat̃. Et illa q̃ dē p̃ quā et sine qua fit qd̃ fit. qd̃ mereri p̃t? Quid illa cōtra quā fit: nisi irā? Quid et cū qua fit. nisi gr̃atiā? In p̃ma itaq; nulla. in sequēti mala. in vltima bona mēta cōquirunt̃. Nec cū pecudes cum p̃ eas

bonū aut malū aliqđ sit: boni qđ
qđ merent. Nō habent qđpe vnde
bono malo ve cōsentiāt. Multo mi
nus at lapides cū nec sentiāt. Ce
terū diabolus vel hō mal' cū vi
geant et vigilent rōne iā quidem
merent: s; non nisi penā. p eo qđ a
bono dissentiāt. Quicunq; aut ex
cōsensu volūtatis obediūt: repōsi
tā sibi esse cōfidunt coronā iusticie
Itē ergo de' in salutē suoz irra
tionali. et item insensibili creatura
tanq; iumēto aut instrumēto: que
iā expleto opere nūq; erūt. Itē
rationali creatura s; maliuola qđ
virga disciplie: quā correpto filio
in ignē pñciat tanq; sarmentū in
utile. Itē angelis et hoībus bo
ne volūtatis. tanq; omilitonib' et
coadiutorib' suis: qđ peracta vi
ctoria amplissime munerabit. Ibi
itaq; de' hōi merita benigne cōsti
tuit: vbi p ipm et cū ipso bonū o
perari qđpiam dignanter instituit
hinc adiutores dei. coopatores
spūssandī. pmeritozes regnī nos
esse psumim': qđ p cōsensū vtiq; vo
luntariū diuine volūtati cōiūgimur

Ca. xxi. De bō cogitatione
cōsensu et ope. q tria
operat deus in nobis In li. vbi. s
Eus tria hec. hoc ē bonū
cogitatē. velle. pficere. ope
rat in nob. Primū sine no
bis: scōm nobiscū: tertiū p nos fa
cit. Siquidē immittēdo bonā co
gitationē nos puenit: immutādo
etiā malā volūtātē sibi p cōsensu

Octauus

iungit ministrādo et cōsensui volū
tatē vel facultatē foris p apertuz
opus nostrū/intern' opifex noster
innotescit. Sane ipsi nos puenire
nequaq; possum'. Qui at bonum
neminē inuenit: neminē saluat quē
nō puenit. A deo g' sine dubio sit
nre salutis exordiū: nec p nos vti
q; nec nobiscū. Neq; cōsensus et o
pus cōsi nō ex nobis: iā nō tñ sine
nob. Nec primū itaq; in q nos qđ
pe nil facim'. nec vltimū qđ et ple
runq; extorquet aut timor inutil'.
aut simulatio damnable: sed tñ
mediū reputat nob in meritū. So
la igit interdū bona volūtās suffi
cit: cetera nō pñt si sola defuerit.
Nō pñt dixerim: s; agēti nō cer
nenti. Valet itaq; intentio ad me
ritū. ad iō ad exemplū: vtranz ē
pueniens cogitatio tñ modo ad
excitandū. Cū hec ergo inuisibilē
intra nos ac nobiscū aditari sen
timus: soli grē attribuam'. Ipā li
bez excitat arbitriū cū seminat co
gitatū: sanat cū mutat affectū: ro
borat cū pducit ad actū: seruat ne
sentiāt defectū. Sic at ista cū libe
ro arbitrio operat: vt tñ in pmo
illud pueniat: in ceteris comitef:
ad hoc vtiq; pueniens: vt iaz sibi
deinceps cooperent. Ita tñ qđ a
sola grā ceptū est: parit ab vtro
q; pñt: vt mixtim s; singillatim.
simul nō vicissim p singulos profe
ctus opent. Nā partim grā. par
tim libez arbitriū: s; totū singula
ope individuo peragūt Totū qui

Libet

dem hoc. et totū illa sed vt totum
in illo. sic totū ex illa.

Cap. xlii. De triplici opati/
one dei. quap̃ p̃ma
creatio ē. sc̃da formatio. tertia cō/
summatio. In li. vbi s̃.

c Rearis. sanaris. saluaris.
Quid horū tibi ex te o ho
mo? Nec creare q̃ n̄ eras.
nec iustificare peccoz. nec mortuus
poteras te ip̃m resuscitare. vt cete
ra p̃termittaz bō/q̃ aut sanandis
necessaria sūt. aut saluandis repo
sita. Qd̃ dicim⁹ de p̃mo patet. ⁊
de vltimo. Sed ⁊ de medio nemo
dubitāt nisi q̃ ignorans dei iustici
am: ⁊ suā volens cōstituere iusticie
dei nō est subiect⁹. Quid enī? Ag
noscis creantis potentiā saluāris
gl̃am: ⁊ sanātis ignoras iusticiā?
Quis ē qui ignoret dei iusticiam?
Qui se ip̃m iustificat. Qui merita
sibi aliunde p̃sumit q̃ a gr̃a. Cete
rū qui fecit qd̃ saluaret: etiam dat
vnde saluet. Ip̃e inquā merita do
nat q̃ fecit q̃bus donaret. Igit̃ q̃
recte sapiunt triplicez cōsistentē ope
rationē: non q̃dem libēri arbitrii:
sed diuine gr̃e in ip̃so siue de ip̃so.
Prima creatio: sc̃da reformatio:
tertia ē cōsummatio. Primo nāq̃ in
christo creati in libertatē volunta
tis: sc̃do reformamur p̃ ip̃m i spi
ritū libertatis: cuz christo. deinde
cōsummandi in statū eternitatis. Si
q̃dem qd̃ nō erat in illo creati o
portuit: q̃ erat p̃ formā reformari
desolamem: membra non p̃fici p̃sūt

nisi cū capite. Cū igit̃ cōsummatio fi
eri habeat de nobis. siue etiā i no
bis: nō aut̃ a nobis creatio facta
est: s̃ sine nobis. Sola q̃ nobiscum
fit quodāmodo p̃pter cōsensū volun
tariū nostrū in merita nobis opu

Cap. xliii. De intentione et
affectione et memoria In li. vbi s̃

p Er virtutū exercitiā cōstat
interiorē hōiem n̄m reno
uari de die in diē: dū ⁊ in
tētio terrenis incuruata curis. de
imis paulatim ad sup̃na resurgit:
et affectio circa carnis desideria
languēs. sensim in amorē spiritus
sualescit: ⁊ memoria veterē ope
turpitudine sordens nouis bonis
q̃ adib⁹ candidata in dies hila
rescit In his nempe trib⁹ interior
renouatio cōsistit. rectitudine sc̃z in
tentionis: puritate affectionis: re
cordatiōe bone opationis: p̃ quā
bene sibi cōscia memoria enitescit.
Nep̃ etiā hoc cū certū sit diuino
in nobis aditari spū dei sunt mu
nera. Nā vero cū n̄re volūtatis af
fensu: n̄ra sunt merita. Deus ergo
auctor est meriti: q̃ et voluntatem
applicat operi et op⁹ explicat vo
lūtati. Alioqn̄ si p̃prie appellerēt ea
q̃ dicim⁹ n̄ra merita. spei quedam
sūt semina: caritatis incentiua:
occulte p̃destinationis indicia. fu
ture felicitatis p̃sagia. via regni
nō causa regnandi. Deniq̃ q̃s iu
stificauit. nō quos iustos inuenit:
hos et magnificauit.

peccata omnia punimur: et per continentiam deinceps punienda non omittimus: et hanc debemus nobis. Post hec superest fides non ficta: quod deo vigilanter exhibenda est: ut nec propter primum cui nos impendimus offendamus deum: nec propter conscientiam quam per penitentiam et continentiam in humilitate custodire volumus. minus exequamur mandato dei obedientiam: et hec est fides non ficta. Non fide autem ponitur ad differentiam mortue fidei et fidei. Mortua fides est quod sine operibus est: fides ficta quod ad tempus credit. et in tempore temptationis recedit. Unde etiam ficta id est fragilis dicitur: que suscepta quod ex caritate vita: moueri inchoat ad bene operandum: sed non perseuerans deficit et moritur tanquam abortiua. Qualis cuiusque sit fides: et uolatio probat. Si cui deficit. deficit enim cum in caritate non perseuerat: ficta esse dinoscitur. Si cui perseuerat. proba et perfecta censetur.

Im venit dei filius factus
est homo qui erat deus: tanquam
bonus medicus dedit precepta.
quibus obseruatis reformaretur
salus amissa. Ut vero preceptis fa-
ceret fidei: exhibuit signa: ut eorum
preceptorum persuaderet utilitatem pro-
misit beatitudinem. Est ergo fides
alia preceptorum: alia signorum: alia pro-
missorum id est qua credimus in deum.
qua credimus deum. qua credimus
deo. Credere autem in deum: est in eum
sperare. et eum diligere. Per fidei signorum
credimus deum quia talia precepta. et
omnia precepta. Per fidei promissorum
deo: quia quicquid promittit veraciter com-
plet. Similiter quoque spes triplex
est: et procedit de predicta triplici fi-
de. Nam de fide preceptorum oritur spes
venie: de fide signorum spes gratie:
de fide promissorum spes glorie.

Aritas ternario numero
colligitur: de corde puro. et
conscientia bona et fide non
ficta. Puritatem debemus primo: con
scientiam nobis: fidei deo. Puritas
autem est quicquid agit. aut ad utilita
tem primi: aut ad honorem fiat dei.
Maxime tamen adhibenda est proximo:
quia deo manifesti sumus: proximo
autem non possumus. nisi in quantum illi
cor nostrum aperimus. Conscientiam bo
nam faciunt in nobis duo: penitentia
et continentia: quam scilicet per penitentiam

ne primi habenda In quibus dā d.
T veritatis discipulos
 nos esse pbemus: diliga
 mus inuicē. Et in hac dile
 ctione splici solitudine vigilem:
 qz de' caritas est. et om:nē sollicitu
 dinē nram illi debem': id est vt na
 scat. vt crescat. vt seruet Nasci si
 cibaueris inimicū. si potui dederis
 ei: qz hec faciens carbones ignis
 congeres sup caput eius. Carbo

Ende 1 des 2ten Jhats 4 ca 0 3
Dinge

[illegible]

Liber

nes ignis sunt opera caritatis: q̄ congerunt sup̄ diabolū. qui est caput omnium iniquorum: vt ablato eo nascat̄ eis caput deus qui est caritas. Crescit si necessitatez patienti subueneris: si volenti mutuare presteris: si amico animū tuū aperueris. Seruat si loquendo vel exhibendo etiā que nō vident̄ necessaria. amicorū volūtati satisfeceris. Seruat etiā ⁊ auget bono vultu. dulci sermone. hilari opatione: vt caritatē quā vult⁹ et p̄mo indicāt: pia et hilaris operatio cōfirmet. Quia exhibitio operis: p̄batio ē

Cap. xxviii. dilectionis
De triplici vngēto. Sup̄ Cañ. ser. x.

Et vngentuz cōtritionis: delicta multa cōplectens.

Et est vngentū deuotōis multa cōtinens beneficia: est et pietatis Primum pungitiuū dolorem faciens: qz mouet ad cōpunctionē amara recordatio pccōz. Scdm̄ temperatiuū. dolorē leniens: diuine bonitatis intuitu cōsolationem dante. et sedante dolorē. Tertiuz sanatiuū: etiam morbū expellens Nūc de singulis disseram⁹. Est ergo vngentū qđ sibi anima cōficit: multis irretita criminib⁹. Sed cuz incipit cogitare vias suas congerat cōteratqz in mortariolo cōscientie multas ac varias species peccatorū suorū: et intra estuantis pectoris ollam. simul om̄ia coquat i gne quodā p̄nie et doloris. Ecce

hoc est vnū vngentū quo aia peccatrix sue cōuersionis p̄morosa cōdire debet: plagis qz suis recentibus adhibere. Primum namqz sacrificiū deo spūs cōtribulat⁹. Nec est omnino sp̄neda nec vilis estimanda huiuscemodi species vngenti: cui⁹ odor āgelos ad exultationē inuitat. Sed est vngentum tanto isto p̄fecto p̄ciosius: q̄nto de meliorib⁹ cōpositū speciebus. f̄sit eniz vngentū illđ de diuinis collatis humano generi b̄nificiis. f̄elix q̄ ipsa sibi studiose colligere. et ante mentis sue oculos digna cū gr̄a adiuone reducere curat. Profecto cum fuerint i vasculo pectoris / pistillo crebre meditationis cōtusa atqz cōtrita: deniqz igne sancti desiderij si mul decocta om̄ia. et demū impinguata oleo leticie: erit vntio: lōge p̄ciosior excellentior qz priore. Sz ē vngentū qđ ambob⁹ longe antecellit: et hoc appellauerim pietatis. eo qđ fiat de necessitatib⁹ pauperū: de anxietatib⁹ oppressorū: de p̄turbationib⁹ tristitiū. de culpis delinquentiū: et postremo de oibus quorūlibet miseroz erumnis: etiā si fuerint inimici. Despicabiles vident̄ spēs iste. Sed ē sup̄ oia aromata vngentum qđ ex eis cōficit. Sanatiuū est beati misericordes qm̄ ipi misericordiā cōsequunt̄ Igitur multe miserie collecte: atqz oculo pietatis inspecte: ipse sūt species ex qđ⁹ vngēta optima cōponunt̄.

Cap. xxix. De triplici mō cōfessio
onis. S̄ cañ. p. xvi.

Octauus

o Mne qđ remordet cōfessionem cōfiteri humiliter: pure froclit. Nō nunq̃ audim? aliq̃s reminisci ac iactitare impudentissime mala sua p̃terita: qđ ubi g̃ra aliqñ ṽl fortit̃ gladiatorio. ṽl argute l̃ratorio gessere cōfessu: seu aliud qđ h̃z mūdi qđē vanitatē fauorabile: scđm aie x̃o salutē nociuū: p̃niciosū. damnosū. Nōnulli talia rememorāt qđ dolendo et penitēdo: h̃z glām in intentione captantes cōmissa sua nō diluūt: h̃z se ip̃os illudūt. Nā de? nō irridet: nec p̃ditur aut p̃h̃c̃it vet? fermentū illa cōfessione: h̃z statuit. Sz est cōfessio eo periculosi? noxia. qđ subtili? vana: cū ipsa etiā inhonesta et turpia detegere de nob̃ nō veremur. nō qđ hūiles sim? : h̃z vt esse putemur. Appetere at̃. de hūilitate laudē: hūilitatis nō ē x̃tus: h̃z subuersio. Mer? humilis vult vilis reputari: nō humilis p̃dicari. Gaudet cōtēptu sui: hoc solo sane supb? qđ laudes cōtemnit. Quid puerius. qđ ve indigni? : vt hūilitatis custos cōfessio: supbie militet et inde velis videri melior/ vnde videris deterior? Mirabile iactantie gen?: vt nō possis putari sanct?: si nō appareas scelerat?. Ac talis cōfessio sp̃em habēs hūilitatis nō x̃tutē: nō solū. veniā nō meret: h̃z et puocat iram. Ecce cur humilē cōfessionē eē debere dixi. Oportet at̃ esse et simplicē. Non intentionē forte qđ latet hoies. excusare delectet: si sit rea: nec leuiga

re culpā qđ grauis ē: nec alieno adumbzare suāsu/ cū inuitū nemo coegerit. Primū illud nō cōfessio ē h̃z defensio: nō placat h̃z puocat. Sequēs monstrat ingratitudinē: et qđ minus reputat culpa: eo et minuit glā indulcoris. Sedeni min? libet b̃nficiū dat: qđ min? grate. minus ve necessarie puēit sentit. Veniaz sibi p̃inde abiudicat: qđ mun? largitoris attenuat: qđ qđem ois facit. qđ reatū suū verbis alleuiare conat. Gen? excusationis ē: cū argueris tu aliuz incusare Porro excusare te velle q̃ndo corrip̃eris: nō mō mime fructuosū. h̃z et p̃niciosū. Merito quidē. In animā suāz peccat qđ se excusat: repellens p̃inde a se indulgētie medicinā: et sic vitaz ore p̃prio sibi intercludēs. Et quē nā maior malicia qđ p̃pria armari in salutem: et lingue tue temet ip̃m mucrone cōfodē? Sit aut̃ et fidelis cōfessio. vt cōfitearis in spe: de indulgētia penitus nō diffidens. ne tuo te ore nō tā iustifices qđ cōdemnes.

Cap. lxx. De ēpl̃ici sapia cor dis oris et opis. In qđb. sententi.

Apientia cordis ē in penitudine p̃ccōz p̃teritorz: in cōtemptu p̃ntium cōmōdoz: in desiderio futuroz p̃miorz Inuenisti plane sapiam si prioris vite p̃ccā defleas: si h̃? seculi desideria paruipēdas: si eēnā b̃titudinē toto desiderio occupāscas Inueni si sapiam: si ubi hoz singula sapi

Libet

unt put sūt. At hec quidē amara
 ⁊ omnino fugienda: ista quoq; ve
 lut caduca ⁊ trāitoria otēnēda:
 illa x̄o vt pfecta bona. totis appe
 tēda desiderijs intima q̄dā animi
 sapore dīiudices ⁊ discernas. Sa
 ne in his trib' ore affluīs sapia vel
 prudentia: si sit in ore cōfessio p̄prie
 inīq̄tatis: sit gr̄ap̄adio et vox lau
 dis: sit etiā sermo edificatōnis. Ni
 mīp corde credis ad iusticiā: ore
 at cōfessio sit ad salutē. Atq; i p̄nci
 pio q̄dē sermonis. iust' accusator ē
 sui: nā in medio magnificare deū:
 in tertio q̄z si eatenus affluit sapia
 edificare p̄ximū debet. Jā x̄o et i
 ope affluendū ē sapientia et marie
 Queram' ergo in ope triplicē af
 fluentiā. Itaq; puto ego q̄ ad o
 pus p̄tinet copiose satis affluē sa
 pientia q̄cunq; otinent. patient ⁊
 obediē cōuersat. Tm vt fidelis
 obedia p̄p̄iā mortificet volūtātē:
 hūilis otinētia secularē parit ⁊ car
 nalē amputet voluptatez: hilaris
 patia vtrāq; sū. et corpale scilz ⁊
 mūdialē virilē sustineat aduersita

Ca. xxxi. ^{tem} De triplici mō reuer
 tendi ad dñm. In q̄busdā senti.

Qui vult venire p' me. per
 q me ad me. Post me q̄a v
 ritas sū: per me q̄a via sū.
 ad me. qz vita sū. Qui vult venire
 p' me abneget semet ipm: ⁊ tollat
 crucē suā ⁊ sequat me. Tria p̄po
 suit x̄ps dei virt'. ⁊ dei sapia. ange
 lus magni cōsiliij. aie rationali ad
 imaginē tñitatis facie: scz scrutu

tē. vilitatē. asp̄itatē In abnegatio
 ne sui seruit': i tollitione crucis vili
 tas: i imitatōne x̄pi designat aspe
 ritas. At q̄ p inobediētia de statu
 trine felicitatis ceciderat: hūiliata
 affliūtōne trine miserie p obediaz
 resurgat. Ceciderat igit a se/a soci
 etate angeloz: a visione dei: id est
 a lib̄tate. a dignitate. a b̄titudine.
 Audiat ergo cōsiliū: vt abnegādo
 se ipm id ē p̄p̄iā volūtatem. sui li
 bertatē recupet. Tollēdo crucē su
 am id ē carnē suā cū vicijs et cōcu
 piscētīs crucifigēdo: p otinentie
 bonū recupet societatez angeloz.
 Sequēdo x̄p̄z id ē ei' passiōē imi
 tando: recupet claritatis ei' visio
 nē: qz si opatimur et oregnabim'

Cap. xxxii De sobrietate iusti
 cia et pietate In q̄
 Bietas ex Cbusd senti.
 e terior voluptatū cōfusio: i
 terior curiositatū occupa
 tio. Ecōtra sobrietas exterior vo
 luptatū refrenatio: interior curio
 sitatū exclusio. Ita viuit hō sobrie
 q̄ntū ad se ipm: iuste cōtū ad p̄xi
 mū: cui exhibet qd iustū ē. Iusticia
 est in duob' modis: in innocētia ⁊
 in beneficētia Innocētia iusticiam
 inchoat. b̄nificētia cōsumat. Pie q̄n
 tū ad deū. Pietas est in duob' vt
 de nob nō p̄sumam': s̄ in deo p̄fe
 cte cōfidam': vt p eum oīa impedi
 menta mūdī vincamus

Ca. xxxiii. De timore spei ⁊ ca
 ritate In q̄b. dictis
 In sanguinum ⁊ dolosi non
 vniuersi. un. dies suos. perse

Octauus

merantes in sua vetustate vsq; ad mortem: et hoc qz non timēt dñm. **N**ex q timore dei inciat ad sapi entiaz: is otinuo dimidiat dies suos: exclamans p timore vadā ad portas inferi. Cui' vtiq; inferi me/ tu cū cepit q̄scere a malis: incipi/ at de bonis q̄rere solationē. qua necesse est in alterutro solari. Est at bō solatio de spe salutis eter/ ne. in qua translatis peccatis q̄ se/ parabāt inē ipm et deū: p dei gra/ tiā reuiuiscit et hilarescit. In q cū cepit pficē. qz qui vult pie viuē in xpō necesse ē teste scriptura psecu/ tionē patia: vt recēs gaudiū ver/ tat in merozē: et dulcedo boni vix/ sumis vt ita dicā labijs attacta in amaritudinē omute. Plorat g' a/ marius amissā dulcedinē. quā pri/ us fleuerat admissā pccōz amar/ tudine: et hoc tā diu facit. donec deo miserāte. solatio reoit. Qua denuo redeūte: cognoscit eā quaz pass' ē tētationē. pbatōnē fuisse: nō desolationē. Porro pbatōnē fuisse ad eruditionē: nō ad destru/ tionē. Qu et cognito suo de ten/ tatione pfectu: nō tm̄ refugit: h̄ et/ am tentari appetit. Crebris itaq; h'cemodi vicissitudinib' i nter gr̄e visitationē ⁊ tentationis pbatio/ nē. in scola virtutū pficiēs: faciente vtiq; visitatione ne deficiat. tenta/ tione ne supbiat. Tali tandē exer/ citio mūdato oculo interiori. stati/ no est lux: cui fidelis inherē cupiēs h̄ corpe pressus nō pualens. ad se ipm nolēs dolensq; resilit. Gusta

to tm̄ aliq̄ten' q̄ dulcis est dñs: ei' ad sua etiā cū redierit. i cordis pa/ lato sapore retinet: quo fit vt iam ipm. nō iph' q̄cunq; bō desideret. et hec ē caritas nō q̄rens q̄ sua se/ hec facit non q̄rentē sua: h̄ p̄cm diligētē. Timor q̄ppe facēt seruū sua incōmōda declinantē: spes mer/ cenariū vt sua lucra scētantē. Nō reuelat seruo veritas: qz seru' ne/ scit qd faciat dñs ei'. Sz nec mer/ cenari' rapit ad cōtemplandā ve/ ritatē: q̄ p̄riā q̄rit vtilitatē. Filio at p̄ notā faciet veritatē suā. Re/ uelat itaq; seruo dei ptās. m̄cena/ rio felicitas: filio at veritas. Non g in deo ista discreta sint cui ideo ē posse. ḡ felicē et veracē esse: h̄ ḡ a creatura creator p diuersis eius dē creature affectib' diuersis senti

Ceterū. **De sp̄lici vigilia** opoz xboz ⁊ cordis In qd. s̄ h̄s **I**gilem' sup opa n̄ra: ne vel omittam' qd p̄ceptū ē vel qd ē phibitū omitta/ m'. **I**gilem' etiā sup xba n̄ra: ne in eis vel offendē deū. vel primū nocē otigat. **I**felix si qd ē quē i omi/ osabulatione duplex iste timor soli/ citat: et duoz cōsideratio stimulat auditoz. Primū qdē diuine maie/ statis. i cui' man' incidē p̄sus hor/ rendū ē. Dehinc s̄ fine infirmitatis cui nihilominus p̄facile ē offendi/ culū dare. Est autem vigilia super cor: cui sane oēm iā custodiā exhi/ bere sapiens monet: nimirū q̄a ex ipso vita p̄cedit. Ego tm̄ etiā h̄c

Libet

costare arbitroz spēaliē in duob⁹:
vt videlz sup affectionum parit et
cogitationū suaz greges/mēs so
licita vigilant intendat. Et bñ hu
ic dat omīs custodia. a q̄ ceteras
q̄z duas pcedē cōstat: nisi forte qđ
absit simulationis gerant studio.
et pietatis habeāt spēm. nō dūtē
Sic ei fontis vena scaturiens nisi
fontes añ repleuēt adiacētes nec
refluere. non sedari nec in altū sese
tollē p̄ualebit. qđ videlicet alias
occupef: sic human⁹ anim⁹ donec
eas quas p̄dixim⁹ man⁹ ⁊ lingue
custodias solerē impleat: nec ad p̄
fectaz hanc sui ipsi⁹ poterit reflecti
curā. nec iocūda deuotionis tran
quillitate frui. nec in sublimē diuie
cōtemplationis p̄ficere gradū.

Cap. xxxv De iusticia pace ⁊
gaudio spiritali. in
q̄busdam sententijs.

Exhibēt āgeli iusticiā deo:
e pacē nobis: gaudiūz sibi.

Sic et tu o hō noli prius
rape qđ tuū ē: et iusticiā quā deo
debes. et pacem quam proximo
debes cōtemnē. Iusticia dñus ē: q̄
reddit vnicuiq̄z qđ suū est Tu nō
solū iusticiā: s̄ multas et multipli
ces iusticias debes creatori. Quic
qđ es q̄c̄qđ potes/debes creanti.
redimenti vocāti. Ez cū iusticiam
feceris: fac et pacē. Quādiu eni su
mus in h̄ vase testeo et fragilitate
plexionis hūnane: nō possum⁹ in
ueniri scādaloz p̄sus immunes.
Si igit̄ recordat⁹ fueris qđ fr̄ tuus

h̄z aliqđ aduersū te: sis humil⁹ ad
veniā petēdā. Si tu habes aduer
sus illū: sis facil⁹ ad dandā: et oia
mēbra erūt in pace. Sic ei ad duo
ista. caritatē et humilitatē paratū
simi nō poterim⁹ dissentionē senti
tire. Sic em̄ p̄cedentib⁹: erit gau
diū in spūscō. Nō qđem gaudium
carnale. nō gaudium seculāē: nō cu
ius extrema lud⁹ occupat: s̄ in qđ
magis esticia x̄tī Nō deniq̄z gau
diū eoz q̄ letant cū malefecerint:
et exultatio q̄ in reb⁹ pessimis est:
s̄ gaudium in spūscō. Nā at̄ h̄ gau
diūz nisi de iusticia ⁊ pace p̄cedit?
Erit qñ gaudium n̄m purū erit et
plenu⁹: vt non mō in spū. s̄ de ipso
quoq̄ spū gaudeamus

Ca. xxxvi De trib⁹ transeun
tib⁹ p̄ hoc seculum
Inser. ad abbates

O mare magnū in q̄ vti
q̄z certū ē: nō aliud q̄z pre
sens seculū amāz itelligi:
trib⁹ hoīm generib⁹ suo cuiq̄z nō
peruū est: vt trāscāt liberati Tres
ei sūt noe. daniel et iob: q̄z p̄mus
nani. nā sc̄ds ponte. tertius vado
trāsit Porro tres hoīes. tres ordi
nes ecclē signāt. Noe qđē arcā re
xit ne periret diluuiū: vbi p̄tin⁹ ag
nosco formaz rectoz. Daniel vir
desiderioz abstinētiē ⁊ castimonie
deditus: ipse est soli deo vacans
penitentiū ⁊ cōtinentiū ordo. Job
quoq̄ substantiaz h̄ mūdi bñ dis
p̄sans: in coniugio fidelē designat
p̄p̄m terrena licite possidētē. Con

iugatoꝝ ordo est q̄ mare magnū
vado p̄transit: laboriosū p̄orsus
et periculosū. etiā et longū habēs
iter: q̄ppe q̄ nulla vie cōpendia ca
ptat. Naz q̄ periculosū sit iter i eo
patz. q̄ tāmultos in eo perire do
lemus: tāpaucos videm⁹ p̄transi
re. Valde ei difficile ē p̄sertim vi
ebus istis q̄bus malicia nū is in
ualuit: int̄ vndas hui⁹ seculi vorā
ginē vicioꝝ. ⁊ criminaliū peccato
rū foueas declinare. At otinentiū
q̄dem ordo ponte p̄trāsīt: q̄d iter
breui⁹ et facili⁹. et etiā securius eē
nemo q̄ nesciat. Porro p̄lati q̄dēz
ipsi sūt. q̄ descendunt mare in nauī
bus: facientes opationē in aquis
multis. Neq̄ ei circa pontis aliq̄
seu vadi semita coartātur vt libe
re possint vsquequaq̄ discurrē. et
occurrē singulis vt oportet. ac di
rigere pontis semitā. seu vadi. or
dinare gradiētes. pericula inuesti
gare ac decliare. excitaē tepidos:
pusillanimes sustētare. Deniq̄ a/
scendūt vsq̄ ad celos. et descēdūt
vsq̄ ad inferos: nūc q̄dem tradā
tes sublimia: nūc infernalīa ⁊ hor
ribilia facta d̄iudicātes

Cap. xxxvii De tribus q̄ ne
cessaria sūt p̄lati. In ser. vnde. 3

Veritatez cordis in eo p̄lat⁹
habet. si p̄desse magis deside
rat q̄ p̄esse: si p̄piū omoduz vel
honorē seu aliud q̄ppiam suū in p̄
latione nō q̄rat p̄ter solū b̄n̄placi
tū dei. et aīaz salutē. Sed cū intē

Octauus

tione pura irrephensibilis quoq̄
necessaria ē ouersatō: vt forma fa
ctus gregis. incipiat facē ⁊ docē:
et sc̄dm nigrī n̄ri regulaz. q̄cunq̄
docuerit discipul⁹ esse otraria. hec
in suis actib⁹ indicet nō agēda: ne
forte submurmurare possit frater
quē arguit ⁊ dicē. Medice cura te
ip̄m. Talis ei occasio plurima da
mnatio p̄lati: plurima s̄ditōꝝ p̄
ditio est. Non q̄ sine p̄cōo penitus
esse possit in hac misera vita: s̄ q̄
ea q̄ arguit in discipulis. oportet
sūmope vitare magistrū. Ob hoc
qualis ē in ouersatōne. talis sit ne
cesse est. etiā in occulta cogitatio/
ne: ne videlz foris humilis. intus
elat⁹ in corde suo p̄sumēs de sapi
entia seu x̄tute aut s̄ctitate sua q̄
est sine dubio fides ficta: q̄ non h̄c
ostendit humilitas ouersatiōis in
sola d̄ni pietate s̄dit

C. xxxviii. De sp̄lici mō subie
ctionis In q̄busdā
Cio q̄dē crea C sentētijs
turā oēm velit nolit subie
ctā esse creatori. Sz a cre
atura rationali volūtaria s̄dictio
q̄ritur: vt volūtarie sacrificet d̄no
At d̄o subiectionē istā triplicē esse
necesse ē. vt q̄d certū ē deū velle.
id nos velimus omnino: et quod
certum est eum nolle similiter ex
cremur et nos. Qd̄ aut̄ incertū est
vtruz velit an nolit: neq̄ velimus
ex toto. neq̄ penitus nō velimus.
Ihic certe in hoc medio totū peri
culū est religiosoz: duz infelicitē

Libet

blandimur nobis et palantes se/
ducimus nosmet ipsos. Idcirco acci/
dit quod dissimulemus dominum querere vo/
luntatem: dum et nostram facere. et ali/
quam de ignorantia habere volumus
excusationem. Quis enim ille est tam
infelix monachus qui id nolle audeat.
quod certus est deum velle: aut quod cer/
tus deum nolle id velle presumat? Sed
in medio periculum est. Propterea
ubi certa est voluntas dei: omnino
nostra sequatur. In his videlicet de quibus
certum aliquid in scripturis inue/
nimus. aut ipse spiritus manifeste cla/
mat in cordibus nostris quod sentiendum
sit: ut est caritas. humilitas. casti/
tas. obedientia. Iste approbemus
indubitanter et appetamus que place/
deo scimus: indubitanter: sic et ea om/
nimodis odisse debemus: de quibus
certum est quod oderit ea deus. ut est apo/
stasia. fornicatio. iniquitas. impatie/
tia. In his vero rebus de quibus cer/
tum nihil possumus inuenire. nihil cer/
tum voluntas nostra diffiniat: pendeat
inter utrumque. aut saltem neutri par/
ti nimis adhereat: cogitans si ne
forte pars altera magis placeat
deo: et parati sumus voluntatem eius se/
qui in quantumque partem eam cognov/
uerimus inclinari

Ca. xxxix. De tribus metis
obedientie. In lib
de precep. et dispen.

Unde obedientie est te/
m noz professionis: nec se valde
extendere potestas impera/
tis: nisi quantum attigerit votum profite

tis. Citra et ultra necnon etiam contra
quamdam obedientie limites sunt. Quam/
obrem quisque professus in quovis ge/
nere salutifere vite: nec ultra obe/
dientie legem cogendus. nec citra est
inhibendus: quia sua ipsi videntur am/
plendi professio. Quanto minus contra?
Ite ergo qui mediis est vite modis. profi/
sus voto. professione firmatus: solus si/
ne dubio legi erit subiectus. obnoxius
iussioni. Ergo prelati iussio vel pro/
hibitio: non pretereant terminos profes/
sionis. Nec ultra extendi: nec contra/
hi citra. Nil me prelati prohibeat ho/
rum qui promissi: nec plus exigat quam pro/
missi. Nota mea non augeat sine
mea voluntate: nec minuat sine cer/
ta necessitate. Necessitas quippe non
habet legem: et ob hoc excusat dispen/
sationem. Voluntas vero quam sola me/
ret retributionem: etiam sola non im/
merito gradum altioris usurpat. Ali/
quoque et absque necessitate remissio
voti. non dispensatio sed pervaricatio
est: et restrictio contra voluntatem. mur/
mur est non profectus. Ceterum subiectus
huiusmodi obedientiam quam voti fini/
bus cohibet non habet imperfectam. Nam
perfecta obedientia legem nescit: terminus
non artatur: neque contenta angustis pro/
fessionis. largiori voluntate fert in/
latitudinem caritatis: et ad omne quod
iniungitur spontanea. vigore libera/
lis. alacrisque animi. modum non con/
siderans. in infinitam libertatem extenditur
Est sane quamdam obedientie limes.
secundum tempus. ipsa temporis eternitas: ut is
sit terminus obedientie qui et vite.

Octauus

Cap. xl. De tribus gradibus obedientie. vbi s

b Onus quideꝫ obedientie gradus est. si ppter metum gehenne. seu ppter sanctam pfectionem. quam pfectus est quispiam obediens: melior tñ cū ex dei amore obediens. Illa q̄ppe obedientia necessitatis est: ista caritatis. Illū at dixerim obedientie gradum optimū: cū eo animo opus iniūdu recipiē quo et p̄cipiē. Cū enim ex voluntate iubētis pendet intentio exequētis: sit vt nec maius minoribꝫ. nec minꝫ maioribꝫ cōfuse vt assolet adimplerū. qđ iniūgiē. subiecti studiū impēdat: s̄ moderatē animo queqꝫ pro sua dignitate imperia. modū sciāt vtrobiz seruare. tam in obseruando videlicet iussa q̄ in cauēdo phibita: nō qđ minimū horū q̄ iubent. cōtemnendū putet. et si nō minimū qđ minimū ē reputet. s̄ minimū ex cōparatione maiorū. Nouit verus humilisqꝫ obediēs. et minima nō cōtemnere. et maxie curare q̄ maxima sūt: intimo qđā deuoti sincerī qꝫ animi sapore discernēs q̄bus de mādatis ei qđ p̄est. suis quodāmodō factis rñdeat.

Cap. xli. De triplici mō culpe que cōtrahit in transgressionē. In li. vbi s

t Radunt a p̄latis in cōū minima mādāta. q̄z transgressio leuiora parit peccata: et tñ in deū nihilominꝫ p̄uari ratio fit. quoties abbatīs iussio. q̄

quidē iusticie nō repugnat p̄terit. Sicut tñ non par cura in executione exigitur: sic nec par culpa contrahit ex transgressionē. Et si quidem vnus est qui offendit: nō tamen vniꝫ ponderis q̄ iubent: nec vnus subinde discriminis. iussorū omniū censenda est transgressio. Etsi enim omnis inobedientia inexcusabilis sit culpabilis: nulla tñ eternaliter damnabilis. nisi quam remediū penitentie nō sanat: nila est letaliter criminalis: nisi q̄ cōtemptū supbie nō euitat. Magna igitur securitas filiis obedientie: et reuera par homibꝫ bone voluntatis: qñ in omni inobedientia sola damnat impenitentia quā nescit qui diligit deū: sola incriminat superbia: quā facile cauet. q̄ timet gehennam. Sed exemplis clarius elucescit qđ dicimꝫ. Si iubente seniore vt sileam. verbū mihi forte p obliuionem elabit: reum me fateor inobedientie: s̄ venialit. Si ex cōtemptu sciens. et deliberans sponte in verba prozupero et ruperō silentiū: silentij legis p̄uaricatorē me constituo. et criminaliter. Etsi impenitēs perseuero vsqꝫ ad mortē: peccaui et damnabiliter.

Cap. xlii. De triplici cōsideratione qua omne opus p̄ueniri debet In li. iij. de o. Piritalis ille hō qui omnia dñi iudicat. vt ipse a nemine iudicet: omne opus suū trina quodā cōsideratione p̄e

Libet

ueniet. Primum quidē an liceat: de/
inde an debeat: postremo an expe/
diat. Nā etsi ostet in christiana vti/
q̃ phia non decere nisi qđ liceat:
nō expedire nisi qđ decet et licet:
nō otinuo tñ om̃e qđ licet decere
aut expedire cōsequēs erit. At quō
nō indecens volūtate p lege vti.
prātē exercere. negligere rationē?
Quandq̃ nō minus deiccti q̃ elat/
ti animi ē. veluti rōnis expertem:
nō p ratione s̃ p libitu agere. nec
iudicio agi sed appetitu.

Cap. xliii. De triplici testimo
nio alterius nr̃i et dei
In quibusdam sententijs

Emo scit hominū que sūt
in hoīe. nr̃i spūs hoīs q̃ in
ipso est: vt opatione inte/
rioris testionij exterioris oīno p ni/
hilo sit habendū. Quid enim mihi
cū eoz laudib⁹: q̃bus ignotus sū?
Q̃ si vel ipse qui in hoīe est spūs.
oīa que hoīs sūt nosse posset: pfe/
cto sufficeret testimoniū ei⁹. Nunc
aut̃ prauū est et imscrutabile cor
hoīs/etiaz sibi ipsi. adeo vt pntia
quoq̃ magna ex pte ignoret: fu/
tura dō sua oīno nosse nō possit.
Quia tñ aliq̃tenus nouit pntia. si
nō rephendat nos: nō qđem. glo/
riā s̃ fiduciā habem⁹ ad deū. Cū
aut̃ veritatis ipsius quam nihil la/
tet. sententiaz de nobis tenere me/
ruimus: in ea plane securius pote/
rimus gloriari. At quid enim de
alteri⁹ hoīs. aut de meo ip̃sius iu/
dicio solicit⁹ sū. cui⁹ nec vituperio

reprob⁹. nec laude pbatus inueni/
ar⁹. fratres: si me aū vestrū opoz/
teret tribunal astare: merito super
vestris laudib⁹ gloriarer. Q̃ si vl/
meo ip̃sius iudicio essem iudicand⁹
examine: iure meo ip̃si⁹ testimoio
otentus p̃p̃ijs laudib⁹ delectarer
Nūc aut̃ nec ṽro nec meo: s̃ dei iu/
dicio sū pntandus. Quante insipi/
entie. imo et insanie est. aut in ṽro
me. aut in meo ip̃si⁹ testimoio glo/
riari: p̃sertim cū ipse sit. cui⁹ oculis
oīa nuda et apta/et cui nequaqm̃
opus sit vt quis ei testimoniū phi/
beat de hoīe!

Cap. xliiii. De triplici distincti/
one sapientie. In q̃busdā sententijs.
Ic̃t sapia carnis q̃ inimi/
ca est deo: et sapia h⁹ mū/
di stulticia ap̃d deū. Ultra
q̃ ista scdm̃ Jacobū ap̃lūm terre/
na ē: aīal⁹ diabolica. Scdm̃ hāc
sapiam dicunt sapiētes vt faciāt
mala: bñ at̃ nesciūt facē. Nulla tñ
sapia siue carnis siue mundi edifi/
cat: imo destruit quācunq̃ domū
inhabitat. Est g⁹ alia sapia q̃ de/
sursū est: p̃mū quidē pudica. dein/
de pacifica. Nā sapia carnis volu/
ptuosa est: nō pudica. Sapia mū/
di tumultuosa ē: non pacifica. Sa/
pientia dō q̃ ex deo ē. primū qđē
pudica est. nō querēs q̃ sua sunt: s̃
q̃ Jesu christi: vt nō suā quisq̃ fa/
ciat volūtate: s̃ cōsideret q̃ sit volū/
tas dei: deinde pacifica nō abun/
dans in sensu suo: s̃ alieno magis
adquiescens cōsilio vel iudicio

Ca: xlv De triplici genere pau-
pertatis. In sermone
de omnib⁹ sanctis qui incipit. Festi-
uitatem hodiernam: ser. pmo

Eritas loquit^r q^d nec falli nec
fallē p^t. et ipa est que dicit. be-
ati paupes spū. Sic vos insensati
filij Adaz diuitias q^ritis. diuitias
desideratis vsq³ adhuc. cū iā bea-
titudo pauperū diuinit^r omē data
p^rdicata mūdo. credita sit ab hōi-
bus. Querat eas pagan⁹ qui sine
deo viuūt. querat iude⁹ q^d terrenas
p^rmissiones accepit. Sed qua frō-
te. magis aut^m qua mente xpianus
diuitias querit: postq³ xp^us bea-
tos cē paupes p^rdicauit. Quousq³
filij alieni: quousq³ vanitatē loque-
tur os v^rm vt beatū dicatis p^rlm
cui hec sūt hec visibilia. hec p^rntia.
cū fili⁹ dei os suū aperiens locut^r
sit veritatē: beatos esse paupes. et
ve diuitib⁹? Sed diligenter atten-
de q^d nō simpliciter paupes nomiāt
p^rpter plebeios paupes necessitate
miserabili: nō laudabili voluntate
Spero equidē p^rfuturā eis apud
diuine bonitatis misericordiā. hāc
ipaz sue afflictōis miserā. Scio tñ
dñm nō de hmōi fuisse locutū. sed
de his qui p^rnt dicē cū p^rba. volū-
tarie sacrificabo tibi. Attē nō vo-
lūtaria quidē paupertas omīs: lau-
dē h³ apud deū. Nā et p^rbi omnia
sua reliquisse legūt. vt expediti mū-
dialib⁹ curis. studio vanitatis pos-
sent vacare liberi. Et nolebāt cen-
su abū dare terreno: vt abundarēt

Octauus

magis suo sensu illos discernit q^d
dictū est spū: id est spūali volūtate
Beati vero paupes spū. spūali scz
intentione. desiderio spūali. p^rp^r so-
lum bñplacitū dei et aīaz salutez
qm̄ ipoz ē regnū celoz Sz q^s est
qui sic loquit^r. q^d sic beatificat pau-
pes. et sic dicat. Putas poterit ve-
rū esse? Erit sine dubio. Siquidem
verax et potens est q^d p^rmittit.

Ca: xlvj. De triplici modo vi-
uendi in congregatione
In sermōe de aplis Pe. et paulo
q^d sic incipit. Gloriosa nobis

Rbitroz q^d tu q^d in congregatione
one es bene viuis: si viuis or-
dinabiliter: socialiter. et hūiliter. Ordi-
nabiliter tibi. socialiter p^rmo. hūili-
ter deo. Ordinabiliter vt in omni cō-
uersatione tua sollicit^r sis obserua-
re vias tuas. et in aspectu dñi. et in
aspectu p^rimi. cauēs et tibi a pec-
cato: et illi a scandalo. Socialiter vt
studeas et amari et amare. blan-
dū te et affabile exhibere. supporta-
re nō solū patient^r. sed et libent^r in-
firmitates fratru tuoz. tā mox q³
corpoz. It^m humiliter vt cū hec oīa fe-
ceris. spiritū vanitatis studeas ex-
ufflare: qui ex hmōi nasci solet. et
quātuncunq³ illū senseris. negare
om̄ino cōsensū. Sic et in patiēdo
malū. et qm̄ triplex est. tripliciter p^r-
uidentia adhibere te oportet. Est
cū q^d a te pateris. q^d a p^rio. q^d
a deo. Primū est austeritas peni-
tentie. scdm̄ vexatio aliene malicie
tertiū flagellū correctionis diuine

Liber

In eo qđ a te pateris debes volū-
tarie sacrificare. quod a primo pa-
cienter ferre: quod a deo sine mur-
mure et cū gr̃a pactione sustinere

Ca. xlvii. De trib⁹ que necessa-
ria sūt ad paranduz
domū dñi. In sermone de dedica-
tione qui sic incipit. Olim rex glōs⁹

On capit deuz nisi imago
sua. Anima capax illi⁹ est.

que nimir⁹ ad eius imagi-
nē est creata. Propter quod toto
cū desiderio et digna gr̃a pactione
studeam⁹ ei templū edificare in no-
bis. Primo quidem loco studeat
vnusq̃sq; ne dissideat ipse a semet
ipso. qm̃ non intrabit xps vbi fue-
rint parietes inclinati et macerie
depulse. Nōne em̃ corporis sui domū
integraz anima vult habere. ⁊ exi-
re illā necesse est si fuerint a se inui-
ces mēbra dispersa. Videat ergo
et ipa si desiderat habitare xpm p
fidem in corde suo. id est in se ipsa
solicite caueat ne a seinuicē mēbra
eius dissideant. id est. ratio volun-
tas atq; memoria. Sit ergo sine er-
rore ratio. vt bene congruat volūta-
ti: talem em̃ voluntas amat. Sit ⁊
voluntas sine iniquitate. qm̃ ratio
talē approbat. Alioqñ si sese iudi-
cat aia ppter volūtatis prauitatē
In eo qđ p rationē pbat: belluz in-
testinū est. et discordia periculosa.
qm̃ voluntatē huiusmodi ratio sp
sugillat. sed accusat. sed dñudicat
sed odemnat. Sit et memoria sine
sorde vt nullū in ea peccatū mane

at quod non pura cōfessione et di-
gnis fructib⁹ penitentie deleatur.
Alioqñ cōscientiā in qua peccatuz
latet. et volūtas odit. et ratio exe-
crať. Bonū p̃inde parat habita-
culuz deo: cui⁹ nec ratio decepta.
nec voluntas peruersa. nec memo-
ria fuerit inquinata

Ca. xlviii. De triplici appara-
tu necessario ad cu-
stodiam castri dominici. In sermo-
ne de dedicatione. qui incipit Do-
mus hec fratres.

Riplici nobis opus esse
nouerimus apparatu ad
custodiā castri dominici:
munitione videlicet et armis et ali-
mētis. Que est ergo munitio? Mu-
rus cōtinētia: ē antemurale paciā ē
Bon⁹ cōtinētie mur⁹ qui sic vndiq;
circūdat et circūcingit: vt nec per
oculorū fenestras. nec per ceteros
sensus deť ingressus mortis. Bonū
antemurale paciētie. quod p̃mos
hostiū sustinet imper⁹: vt inter plu-
rima temptamenta stemus virilicē
et pleuerem⁹ iugiter incōcussi. Vni-
cū q̃ppe remediū ē dū cōtinētia q̃ti-
tur et qđāmodo nutat obh̃cē pa-
cientiā. et q̃ntūcūq; ferueat sensus
peccati: negare oio cōfessū. Oportet at
et arma parare. arma spūalia po-
tentia deo. nō tñ ad resistendū sed
ad impugnandū q̃z et expugnan-
dū virilicē inimicū. Grauis equidē
nobis est inimici temptatio. h̃ lon-
ge grauior illi oratio ñra. Ledit
nos iniquitas ei⁹ et ṽsura. h̃ multo

amplius nostra est simplicitas. et misericordia torquet: humilitatez nostrā nō sustinet. vritur caritate nra: māsuetudine et obediētia cruciatur. Jā vero nec nobis alimēta desūt. qui et s̄mones frequēter. et frequētius sacras lectiones audimus. ⁊ interdū spiritualis q̄z deuotionis gustamus delicias. Panis etiā lachrymarū licet min⁹ suauis optime tñ cōfirmat cor hoīs. Ihabemus sup̄ om̄ia de celo panē viuū. corpus dñi saluatoris In cui⁹ utiq̄ fortitudine cibi: om̄is aduersus oīa eius machinamēta patit

Ca. xlii. de tribus piculis

in domo domini vbi supra

Jbi nos oportet timere in castro dñi: si tñ fidelit̄ et virilit̄ agere voluerim⁹ vt videlicet nec p̄ditores. nec pauidi. nec desides inueniamur. Nam p̄ditores quidē sūt: qui discordias seminat et nutrit scādala Sic enī in pace factus est locus dñi. sic in discordia locū diabolo sibi manifestū est. Om̄ino p̄ditore se se noverit. quicūq̄ est ille qui vicia qlibet in domū dñi conat̄ inducē: et tēplū dei speluncā vult facere demonioz. Secūdo loco illud ē cauendū: ne q̄s forte pusillanimitate delectus fugiat a munitione: ibi trepidans timore vbi nō est timor: vbi vero summū piculū ē. insana temeritate securus. hostilibus enī manibus. hostilib⁹ gladijs se exponit:

Octauus

quicūq̄ ē ille qui fugit. ac si ignoret qm̄ hostes illi om̄ino carēt misericordia. Crudeles quidē in alios. sed multo crudeliores in suos: quippe crudelissimi in seipsos. Jā vero tertiū q̄z piculū breuiter dico. Quid p̄dest si nec p̄dere castrum nec relinquere velis: sed segnis et desidiosus in eo pmaneat. Toto p̄inde aio. tota virtute castrū dñi manutenere laborem⁹: solliciti cōtra oēs inimici versucias ⁊ aduersus oīa eius machinamēta pati

Ca. l. de veritate caritate

et fortitudine In s̄mōe. in rogationibus qui incipit Quis v̄m hic.

Is c̄bus egere me fateor. veritate caritate fortitudine Deficit quippe ratio meā pre ignorantia veritatis: languet ⁊ volūtas pre inedia affectiōis: infirmat̄ caro p̄ inopia fortitudinis. Nā et rō min⁹ intelligit que agēda sūt. et volūtas minus diligit intellecta. Et ad hec etiam corp⁹ qđ corripit̄ aggrauat animā: vt nō q̄cūq̄ volum⁹ illa faciamus: Neq̄ enī paterer hūc defectum. si iugiter exercitata esset ratio in inquisitione veritatis: volūtas in desiderio caritatis: caro in operatione virtutis:

Ca. li. de triplici timore

In s̄mōe de officia post ocl̄. ep̄hie qui incipit In opibus dñi
Imor ad ima cogitationem

Libet

moratur atq; horrenda loca pa-
uida mēte collustrat. Est autē du-
plex timor. cōis et notus om̃ibus
tertius min⁹ cōis et minus notus
Prim⁹ enī timor est ne cruciemur
in gehenna: scōs ne exclusi a visi-
one dei. p̃uemur tā ineffabili gl̃ia.
tertius timor replet aīam oī solici-
tudine timidā: ne forte deseratur
a gr̃a. Et quidē oīs timor dñi sic
aqua extinguit ignē. sic extinguit
pccī cōcupiscentiā. sed is maxime
cū ad oēm tētationē statim occur-
rit. ne forte otingat amittē gr̃am
vt sibi derelictus hō. labat̃ q̃tidie
de malo in pei⁹. de piculo minori
in grauiorē culpā: q̃les vtiq; mul-
tos videmus cū in sordib⁹ sint. sor-
descentes adhuc. Nā aduersus ti-
morē istū. nō est vñ blandiať sibi
aīa: siue de minori forte quātitate
pccī: siue de emēdatiōe futura Ta-
libus enī blandimētis impediunt̃
aliq̃ten⁹ duo p̃ma genēa timoris

Ca. līi. de tribus in q̃b⁹

consistit sūma spiritalis exercici⁹ In
sermone de aplis petro et paulo
qui incipit Sancti isti:

Ec spiritalis sūma est exerci-
ti⁹. hec forma studi⁹ spirital:
vt sapienter disponam⁹ presentia
nr̃a: recogitem⁹ in amaritudine aīe
nr̃e p̃terita: futura q̃z solícite pui-
deamus. Sobrie et iuste et pie vi-
uamus in hoc sc̃lo ait apls: vt vi-
delic̃z in p̃nti sobrietas obfuetur.
vt iusta sanctificatiōe p̃terita que

noſ sine fructu salutis. p̃teriere t̃pa
redimant. vt pietatis clipeū immi-
nētibus de futuro piculis oppona-
mus. Sola est enī q̃ ad om̃ia valz
pietas. cult⁹ sc̃z dei hūilis ⁊ deuo-
tus. nec aliter nobis est p̃uidere
nouissima. nisi vt vniuersa q̃ noſ
imminere vident̃ pericula: sedula
nobiscū cogitatiōe versantes dis-
camus de nr̃a oīno industria. ma-
gis aut̃ de nr̃is diffidere meritis
et soli nos p̃oīne p̃tēdioni omitterē.
pio q̃daz mētis affectu. et effectu
pie intētiōnis nos p̃ficiētes i ip̃m:
cui⁹ datū optimū ⁊ donū p̃fectū ē.
cōsumatō felix. ⁊ mors p̃ciōsa Vti-
nā hec in nobis inueniant̃. vt sua-
uiter oīa nr̃a p̃ sapiam dispona-
mus: vt intellectu pccā p̃terita dā-
nemus. vt p̃uideam⁹ futura confi-
lio. Vtinā sapiam⁹ ad p̃ntis vite
moderationē. vtinā intelligamus
ad p̃terite correctionē: vtinā de-
uota in deū fide p̃uideam⁹. vt fe-
licē hēamus ip̃o miserāte cōsumā-
tionē. Iste enī ē funicul⁹ triplex. q̃
trahimur ad salutē. ordiata ouer-
satio. rectū iudiciū. fides deuota

Ca. līiī. de morte diabo

lo et pccō In s̃mone de transitu
sc̃i malachie q̃ incipit de celo vob
Vra et inexorabil⁹ mors
ceca et impuida: nec miz
iniquā eē quā generauit
iniquitas: incōsideratā. qm̃ seductō
nosciť pepisse Nihil inq; miz si fe-
rit sine discretione q̃ venit ex p̃ua

ricatiōe: si sit crudelis et fatua. que
 ex antiqui spētis fallacia. et muli/
 eris insipiētia. pōit. Oim electōrū
 caput furibunda pualit. Peruasit
 vtiq; immunē: sed nō imunis eua/
 sit. Impegit in vitā mors. et inclu/
 sit intra se mortē vita: et absorpta
 ē mors in vitā. Itamū sibi deuorans:
 inde teneri cepit. vñ visa est
 tenuisse. Ac fortasse q̄s dicat. Quō
 mors a capite supata videt̃: q̄ tā/
 ta adhuc libertate seuit in mēbra?
 Si mors mortua. quō occidit? Si
 victa quō p̄ualet vniuersis. et nō ē
 hō qui viuāt. et nō videat mortē?
 Victa plane mors opus diaboli
 et pcc̄i pena: victū pcc̄m cā mortē.
 victus et ip̄e malignus. et pcc̄i au/
 ctor et mortis: Nec modo victa sūt
 hec. sed et iudicata iam et dānata.
 Diffinita quidē. h̄ nō dū p̄mulga/
 ta sn̄a est. Deniq; iā diabolo ignis
 patus ē. et si nō dū ille p̄cipitat? in
 ignē. modico adhuc tēpore finit̃
 malignari. tanq̄ malleus celestis
 opificis. fact̃ est malleus vniuerse
 terre. Terit electos ad eorū vtilita/
 tē. re p̄bos oterit in eorū damna/
 tionē. Qual̃ autē p̄familias. t̄les
 et domestici eius. peccatū scilz et
 mors. Nā et pcc̄m licz simp̄ cū xp̄o
 cruci ip̄ius nō dubitet̃ affixū. ad/
 huc tñ interiz nō regnare quidē h̄
 bitare in ip̄o. etiā dū viuēt ap̄lo p̄
 mittebat̃. Sic et mors ip̄a minime
 quidē abesse cogit̃. sed cogit̃ non
 obesse. Erit at̃ cū dicet̃. vbi ē mors
 victoria tua? Et ip̄a siq̄de iimica

Octauus

nouissima destruet. Nūc vō mode/
 rante eo q̄ impiū h̄z vite et mortē.
 et mare ipsum certis coerces lito/
 rū metis: mors ip̄a dilectis dñi sō/
 nus refrigerij est. Pessima quideq;
 mors pcc̄orū: q̄ et natitas mala
 et vita peior. Sz p̄ciosa est mors
 s̄corū: p̄ciosa plane tanq̄ finis la/
 borū tanq̄ victorie cōsumatō tāq;
 vite ianua. et perfecte securitatis
 ingressus:

Ca. liiii. de caritate ca-

stitate et hūilitate In ep̄la ad hen/
 ricū Senonensē archiep̄z
 Viritas castitas. hūilitas
 nulli? quidē color. sūt. sed
 nō nullius decoris. nec mediocris
 decoris. q̄ diuinos q̄z delēare pos/
 sit aspect̃. Quid castitate decori?
 q̄ mundū de immūdo cōceptū se/
 mine. de hoste domesticū. āgelum
 deniq; de hoīe facit? Dfunt q̄deq;
 in se pudic̃ hō et āgel̃. h̄ felicitate
 nō vtute. Sed et si illi? castitas
 felicioz: hui? tñ fortior eē agnoscit̃
 Sola ē castitas q̄ in h̄ mortalita/
 tis et loco et tpe statū q̄ndā imor/
 talitatē. gl̄ie rep̄ntat. Sola in se nu/
 p̄ciāz solēnia. morē btē illi? v̄di/
 cat regiōis: in q̄ neq; nubēt neq;
 nubent̃. p̄bens q̄dāmō terris cele/
 stis iā illi? ouersacōis exp̄ientiam.
 Mas interi fragile q̄d portam? in
 quo et crebro piclitamur: tenet et
 castitas in sc̄ificationē: et instar o/
 doriferi balsami. q̄ odita cadaue/
 ra incorrupta fuan̄t. Sensus ip̄a

Liber

et artus continet et cōstringit. ne dissoluant in oclis: ne corrūpanē in desiderijs: ne carnis voluptatibus oputrescāt. Verū q̄ntalibet venustate sui castitas eminē apparet: sine caritate tñ nec preciū hz nec meritū. Nec mīz. Qd̄ enī absq̄ illa bonuz suscipiē. fides: Sed nec si mōtes trāfferat. Scia? Sed nec illa q̄dē q̄ lingua loquit̄ angeloz. Martiriū? Nec si tradidero inquit corp⁹ meū ita vt ardeā. Nec absq̄ illa q̄dlibet bonū suscipitur nec cū illa q̄ntūlibz exigū respuit̄. Castitas sine caritate. lampas est sine oleo. Subtrahe oleū. lampas non lucet. Tolle caritatē: castitas nō placet. Jā de trib⁹ q̄ p̄posuim⁹: sola tractāda restat hūilitas. Hec duab⁹ p̄missis virtutibus. in tñ est nēcaria: vt absq̄ ista ille nec eē virtutes videant. Nēpe vt castitas seu caritas detur. hūilitas mereat: qm̄ humilib⁹ de⁹ dat gr̄az. Seruat acceptā. qz nec requiescit spūs nisi sup̄ q̄etū et humilē. Seruatas cōsumat naz virtus in infirmitate: hoc est in hūilitate p̄ficiē. Inimicā om̄is gr̄e om̄isq̄ p̄cc̄i iniciū debellat supbiā et tā a se q̄ a ceteri. Virtutibus supbam illi⁹ p̄pulsat tyrānidē: Si q̄dē cū ex alijs q̄busq̄ bonis viriū suarū magl. cape solet incrementum supbia. sola hec oim̄ p̄pugnaculū q̄dōā: turris q̄ virtutū ei⁹ fortiter resistit malitie. obuiat p̄sumptioni

Ca. lv. de tribus impul

sorib⁹ homis Sup cātica β. lxxv
Impulsor hoīs diabol⁹ est
impulsor mūd⁹: impulsor
hō Quis iste hō sit queri?

Quisq̄ sui. Noli mirari. Usq̄ ad/
eo hō impulsor sibi ē. et suimet p̄ci/
pitator: vt nō sit qd̄ in altēo p̄pul/
sore formides: si ip̄e a te p̄prias cō/
tineas man⁹. Manus tua. cōsensus
tuus. Si diabolo suggerēte vel se/
culo suadente qd̄ nō oportz: assē/
sum tuū tenueris. et nō dederi. mē/
bra tua arma iūqtati. nec permī/
seris p̄cc̄m regnāē in tuo mortali
corpe: tibi malicia oīno nil nocuit
Mide ne magl. p̄fuerit. Cū igitur
tres sint stanti imminētes. hoz di/
abolus liuore malicie. mūdus vē/
to vanitatis: hō semetip̄z pondē
sue corruptiōis impellit. Impellit
diabol⁹. h̄ nō evertit. si tu q̄dē tuū
illi negaueris auxiliū vel assensum
Est et mūdus impulsor. q̄a in ma/
ligno positus est. impellit om̄es. h̄
solos evertit amicos suos. id ē cō/
sentaneos sibi. Nolo esse amic⁹ mū/
di ne cadam. Nam qui vult mūdū
hui⁹ esse amicus: inimicus dei cōsti/
tuitur. quo vtiq̄ null⁹ grauior ca/
sus. Ex q̄bus satis clarz. q̄ sit hō
p̄cipuus impulsor sui: qui suo sine
alieno impulsu cadere pōt: alieno
absq̄ suo nō p̄t. Cui nā hoz p̄ci/
pue resistēdū? Nēpe huic q̄ eo mo/
lestior quo interior. solus deficere
pōt. et sufficit: cū sine ip̄so ali⁹ pos/
sint facere nihil. Non sine causa sa/
piens expugnatori vrbū pretulit

virū qui animo suo dominat̃:

Ca. lvi. de tribus gene-

ribus nō hitantiū in adiutorio di-

uino sup psalmū Qui hitat & su. i.
Ria eoz repies genera. q̃
nō hitant in adiutorio di-

uino. Anū nō spantiū. ali-
ud despantiū. tertiū frustra sperā-
tiū Neq̃ eni habitat in adiutorio
diuino. q̃ nō posuit deū adiutorē
suū. sed cōfuit in d̃tute sua. ⁊ in m̃-
titudine diuiciā suā: ⁊ sola tpa-
lia q̃rens: elōgatur ab adiutorio
dei. qđ sibi adhuc nēariū esse non
reputat. forte eni feruorē hēt qđ
potens in vigilis. in ieiunis. in la-
bore. et ceteris h̃mōi: aut etiā m̃to-
rū vt sibi videt diuicias meritorū
lōgo tpe adq̃siuit: ⁊ in his cōfides
remissior est in timore dei. facile iā
ad ociositates et curiositates. p̃ni-
ciosa qđā securitate declinat. mur-
murat. detrahit. d̃iudicatq̃. Qui
p̃fecto si hitaret in adiutorio dei
attenderet vtiq̃ sibi. et timēt offē-
dere eū quē agnosceret adhuc tā
nēariū esse Tāto siquidē ampli⁹ ti-
mere deū. et magl. sollicitus esse de-
buerat. q̃nto maiora ei⁹ munēa iā
p̃cepit. Neq̃ eni q̃ hēmus ab eo.
seruare aut tenere possum⁹ sine eo
Sūt x̃o aliq̃ q̃ in ouersatiōis incipio-
satis timorati et solliciti sūt. donec
incipiū aliqđ ouersatiōis accepint
et cū multo magl. deseruire debu-
erant. sic agere incipiūt ac si dicāt
Et quid ei fuiam⁹ vltra: q̃n̄ iam

Octauus

hēmus qđ datur⁹ ē? O si scires. qđ
pax est qđ hēs. ⁊ hoc ip̃m qđ cito
pdis: si nō fuauerit ille qui dedit:
Ibi sūt qui nō sperant in d̃no. qui
p̃pterea nō hitant in adiutorio al-
tissimi: qz nō reputāt illud nēariū
esse. Sūt aut aliq̃ qui ⁊ despant. hi
videlicet q̃ cōsiderātes imbecillita-
tē p̃p̃riā deficiūt. et obruūtur a pu-
sillanimitate spūs. hitantes in car-
ne sua. et circa infirmitatē p̃p̃riā sp̃-
intēti. vt oia q̃ patiunt. cursim enu-
merare pati sint Ibi eni intende-
ris: ingeniū valet In adiutorio ac-
dei nō hitant neq̃ nouerūt illud:
sed nec assurgere valent. vt aliq̃n̄
cogitēt illud. Sūt aut aliq̃ qui spe-
rāt quidē in d̃no s̃ frustra. quia sic
de mia ei⁹ sibi p̃p̃is blandiunt. vt a
p̃ccis suis nō emēdent. Vana est
oīno spes ista. et hec cōfuit: eo qđ
caritas deficit. frustra siquidē sp̃as
qui cōtēptu suo. gr̃am a se repellit.
et sp̃em suā p̃suis euacuat. Null⁹
hōz triū hitat in adiutorio altissi-
mi. Prim⁹ eni hitat in meris suis:
scōs in penis: tertius in vicis Im-
mūda hitatō tertij. anxia scōi. stul-
ta et piculosa p̃mi. Qui cōsiderati-
one p̃p̃rie infirmitat. desp̃atiōe de-
ficiunt: in adiutorio altissimi non
habitāt: q̃a despant. Priores aut
idcirco nō q̃rūt. qz nequaquā sibi il-
lud nēariū sentiūt Extremi x̃o p̃-
pterea lōge sūt: qđ eo mō q̃rāt au-
xilij dei. q̃ obtinere non p̃nt. Soli
eni in adiutorio altissimi hitant. q̃
id solū obtinere desiderāt: id solū

Liber

amittere trepidant: sedula circa il-
lud et sollicita cogitatōe v̄santes.
q̄ est vtiq; pietas cult⁹ dei. Bt̄s
plane qui sic h̄itat in adiutorio al-
tissimi: q; in p̄tectione dei celi cō-
morabit̄. Quid ei nocere poterit
eoz q̄ sub celo sūt. quē de⁹ celi p̄te-
gere ⁊ cōsuare voluēit? Igit̄ nihil
eoz q̄ sub celo sūt timere p̄t: q̄s q; s
p̄tectionē dei habere meruerit

Ca. lvi. De tribus male fru-
tificatib⁹ In p̄mo
ne de sancto Benedic̄to:

Int qui fructū nō faciūt:
sunt qui faciunt sed non
suū. sūt q̄ faciūt suū. sed nō
in tpe suo. Sūt inq; arboēs infru-
ctuose: vt sunt q̄rcus et vlm⁹ et sil-
uestres alie arbores. Sz hmōi ne-
mo plātāt i orto suo: q; fructū nō
faciūt: ⁊ si quē faciūt. nō humano
esui apt⁹ ē. sed porcino. Tales sūt
filij hui⁹ seculi. agētes in cōmesati-
onibus ⁊ ebrietatib⁹. in cubilib⁹
⁊ impudicijs ibec nāq; porcoz
cibus sūt. q̄bus xp̄ianus nō debet
adherē Sic enī caro porcina cuz
comedit̄ n̄se adheret carni. vt iaz
sit vna caro. sic transgressor dñici
p̄cepti: spurcos sibi spūs sociat: et
adherēdo eis vn⁹ cū eo efficiē de-
mon. Arbores at̄ q̄ fructū faciūt.
h̄ non suū ypocrite sūt: cū Symo-
ne cyreneo crucē portātes nō suā:
qui religiosa intēctione carētes ā-
garian̄: et q̄ nō amāt amore gl̄ie
quā desiderāt. facē cōpellunt. Naz
in eo qd̄ dicit̄ in tpe suo: arguunt̄
quidā añ tps fructificare volētes

Nōne enī et arborib⁹ n̄ris citi⁹ q̄
oporteat pullulātib⁹. timerem⁹ oi
no floribus intēpestiuis? Sic sūt a-
liqui q̄z fruct⁹ q̄a nimis p̄pere: mi-
nus p̄spe oriunt̄ Ibi sūt q̄ in initio
ouerfionis sue alijs cōtinuo velle
fructificare p̄sumūt: cōtra legis de-
creta arare in p̄mogenito bouis.
et ouis tōdē p̄mogēita festinātes

**Ca. lvii. de Triplici ar-
rogancia et duplici ignorātia** In
lib. de diligēdo deū

Omo sc̄us in honore. cuz
honore ip̄m non intelligit
talis sue ignorācie mēito
opatur pecorib⁹: velut q̄busdam
p̄ntis sue corruptōnis et mortali-
tatis cōsortib⁹. fit igit̄ vt sese non
agnoscēdo egregia rōnis munere
creatura. irratōnabiliū gregibus
incipiat aggregari. dū ignara p̄-
prie gl̄ie q̄ abint⁹ est. cōformanda
forl. rebus sēnsibilib⁹. sua ip̄ius curi-
ositate abducit̄. efficiē q; vna de
ceteri. q̄ se p̄ ceteris nihil accepisse
intelligat: Itaq; valde cauēda hec
ignorātia: q̄ de nobis. min⁹ nobis
forte sentimus: sed nō min⁹ imo ⁊
plus illa q̄ pl⁹ nobis t̄buimus Qd̄
sit si bonū qd̄cunq; in nob̄ esse: et
a nobis decepti putem⁹ At v̄o su-
per vtrāq; ignorantiā declināda
et execranda illa p̄sūptio est. q̄ sci-
ens ⁊ prudēs forte audeas de bo-
nis nō tuis tuā q̄rere gl̄iam. et q̄
certus es a te tibi non esse: inde tñ
alteri⁹ rape honore non verearis
Prior equidē ignorātia gl̄iam nō

habet. Posterior ho hēt q̄dez sed
nō ap̄d deū. Cetez hoc tertiū ma
lū qđ iā sciē omittit: vsurpat et
otra deū. In tātū deniq; ignorā/
tia illa posteriori. hec arrogancia
grauior ⁊ piculiosior apparet: quo
p̄ illā quidē de? nescit. per istaz et
cōtemnit. In tantū et p̄ori deteri
or ac detestabilior: vt cū per illaz
pecorib?: p̄ istā et demonibūs so/
ciemur. Est q̄ppe supbia et delictū
maximū. vti dat. tāq; innat. et in
acceptis beneficijs gloriā vsur/
pare benefici

Ca. lxx de triplici igno- rantia sup cātica smone. xxxv.

Ignorās ignorabit siue se
siue deū ignorāe otingat
Vtrūq; sine dubio Vtra
q; damnabilis est ignorātia: vtra
libz sufficit ad p̄dicionē Volo p/
inde aīaz p̄mo oīm scire seipaz: qđ
id postulet rō et vtilitat. et ordīs.
Et ordinis quidē. qm̄ qđ nos su/
mus. p̄mū est nob. Vtilitat. vero
qā talis scia nō inflat s; humiliat:
Porro ad se humiliādū nihil aīa
inuenire viuaci? seu accōmodati?
pōt. qđ si se in veritate inuenerit:
tm̄ nō dissimulet: nō sit in spū eius
dolis: statuāt se añ faciē suā: ne se
a se auertere abducat. Nōne ita se
intuēs clara luce vītatis vere hūi/
liabit in hac vera cōgnitiōe sui. cuz
se p̄cepit oneratā p̄ccis. mole hui?
mōrlis corpis aggrauatā. frenis
inextricatā curis: carnaliū desideri/
oz fece infectā. cecā. curuā. infirmā

Octauus

implicitā mult. errorib?: expositā
mille piculis. mille timorib? trepi/
dā: mille difficultatib? anxiā. mil/
le suspicionibus obnoxia: mille ne
cessitatibus erūnosa: p̄cliuē ad vi
cia. inualidā ad virtutes! Vñ iam
huic extollētia oculoz. vñ leuare
caput! Nōne magl. ouerteē in erū/
na suā: dū cōfigit spina! Cōuerteē
in q; ad lachrymas: ouertetur ad
plandus et gemitus. cōuerteē ad
dñm. Porro ouersa ad dñm. reci/
piet cōsolatōem: qā p̄r est miāz et
deus toti? cōsolatiōis Nec medio/
crī. dei visio piū et deprecabile expi/
ri. sic reuera benign? et misericors
est. Tali itaq; expimēto et tali oz/
dine salubrit innotescit de?. cuz p̄?
se hō nouerit in n̄citate posituz. et
clamabit ad dñm. et exaudiet eū:
atq; hoc mō erit gradus ad noti
tiā dei tui cōgnitio. Sed iaz demū
aduerte quō vtraq; cōgnitio sit ti
bi n̄caria ad salutē: ita vt neutra
carere valeas cū salute. Nā nemo
absq; sui cōgnitiōe saluat: de qua
nimiz mī salut. hūilitas oritur et
timor dñi. qđ et ip̄e sic ē iniciū sapie
ita ē ⁊ salut. Quid si ignoras deū?
Poterit ne spes esse salutis cū dei
ignorātia? Nec hoc quidē. Nec ei
potes aut amare quē nescias. aut
h̄re quē nō amaueri. Noueri. p̄iñ
te. vt deū timeas. Noueris ip̄z vt
eque ip̄m diligas. In altero inici/
aris ad sapiām. in altero et cōsum
maris: qā iniciū sapie timor dñi ē
et plenitudo legis est caritas. Tā
ergo vtraq; ignorātia cauenda ē

Libet

tibi: q̄ sine timore ⁊ amore dei salus esse non pōt. Cetera indōcia sūt. nec salutē si sciānt nec damnationē si nesciānt hñtia Neq; ei ois ignorātia damnat sed et multa ⁊ innumera cōstat esse q̄ nescire liceat. absq; dīminutiōe salutē. Verbi gr̄a Si ignoras fabrile artē seu carpētariā. aut cemētariā. et q̄cūq; istī mōi artes sūt. que ad vsus vite pñtis ab hoib⁹ exercēt: nūq̄ impedit ad salutē. Etiam absq; oib⁹ illis artib⁹ q̄ libēales dicuntur. q̄uis honestiorib⁹ vtilioribusq; studiis et discant et exerceantur q̄ plimi hoīm salui facti sūt: placētes morib⁹ atq; opibus Nō tñ dico ptemendā aut negligendā sciētiā līrā q̄ ornat aīam. ⁊ erudit eā: et facit vt possit etiā alios erudire. Sed duo illa oportet ⁊ expe dit vt pcedāt: in q̄bus sūma salutē cōstituūt: sic supior rō declarauit:

Cal. de t̄b⁹ bōis eminētiōib⁹
bus in hoīe In li. de dili
Merat hō Cgēdo deū
eminētiōra bōa sua. in ea
pte sui. q̄ pminet sibi. hoc
ē in aīa: q̄ sūt dignitas. scia. v̄tus.
Dignitatē in hoīe libez dico arbi
triū: in quo ei nimiz datū est cete
ris nō solū pminere s̄ etiā p̄sidere
aiantib⁹. Sciam v̄o qua eandē in
se dignitatē agnoscat: nō a se tam
Porro v̄tutē q̄ subinde ipm a q̄ ē
et inq̄rat nō segniter. et teneat for
titer cum inuenerit. Itaq; geminū
vnūq̄q; triū hōz appet Digni
tatē siquidē dem̄at huanā. nō so
lū nature p̄rogatiua. sed etiā potē

tia dominatus. qua terror homi
nis sup cūcta aiantia tre iminē
discernit. Sciētia q̄ duplex erit. si
hāc ipam dignitatē. vel aliud qd
cūq; bonū in nobis: et nobis inē
et a nob nō esse cōgnouerim⁹ Por
ro v̄tus ⁊ ipa eque bifaria cōgnos
cet. si auctore cōter inq̄rim⁹: inuē
roq; inseparabilē inherem⁹. Digni
tas ergo sine scia non p̄dest. Illa
vero etiam obest: si v̄tus defuerit
Qd vtrunq; rō subiecta declarat
Ih̄re enī qd h̄re te nescias quam
gl̄iam habz. Porro nosse qd ha
beas. sed q̄a a te nō hēas ignora
re: h̄z gl̄iam. s̄ nō apd deū Itē
q̄ ego scias n̄c est: et qd sis. et q̄
a te ipō nō sis: ne aut oīno videris
nō gloriari. aut inaniter gloriari.
Quāobrez cū duab⁹ his dignita
te atq; scia. opus est et v̄tute. que
vtriusq; fruct⁹ est: p quā ille inq̄rit
ac tenet: qui oīm auctor et dator:
merito glorificetur de omnibus

Cal. de triplici mō sciendi
sup cātica f̄mōe. xxxvi
Cias quo ordie. q̄ studio
quo sine queq; nosse opor
teat. Quo ordine vt id p̄
qd maturi⁹ ad salutē. Quo studio
vt id ardētius qd vehementi⁹ ad
amorē. Quo fine: vt nō ad inanez
gloriam. aut curiositatem. aut ali
qd sile: sed tñ ad edificatōz tuaz
vel p̄xi. Sūt nāq; q̄ scire volūt
eo fine tñ vt sciāt. et turpis curio
sitas est Et sunt qui scire volūt. vt
sciānt ipi: ⁊ turpis vanitas est Et
sūt itē q̄ scire volūt. vt sciaz suā v̄
tāt: vbi cā. p pecūia p bonozib⁹

et turpis q̄stus est. Sz sūt q̄z qui
scire volunt. vt edificet. et caritas
est. Et itē sūt q̄ scire volūt vt edifi
cent. et prudētia est. Ihozōim soli
ultimi duo nō inueniūtur in abusi
one scie: q̄ppe qui ad hoc volūt in
telligere. vt bñ faciāt. Sciēt ei bo
nū et nō faciēt: p̄cēm est illi. Ac si
p̄ similitudinē dicat. Sumēti cibuz
nō digerēt: p̄niciosū est ei. Cibus
liquidē indigestus et qui bonā nō
habz decoctionē. malos generat
hūiores: et corripit corp⁹ non nu
trit. Ita et multa scia ingesta sto
macho aie. qui est memoria: si de
cocta igne caritati. nō fuerit. et sic
p̄ q̄sdaz artus aie. mores scz atqz
ad⁹ transusa atqz digesta. q̄ten⁹
īpa de bonis q̄ nouerit. vita atte
stante et morib⁹. bona efficiat. Nō
ne illa scia s̄putabit in p̄cēm: tāqz
cibus cōuersus in p̄uos noxiosqz
hūiores? An nō mal⁹ hūor p̄cēm?
An nō mali humores p̄ui mores?
An nō inflatiōes et tortiōes in
scia sustinebit q̄ h̄mōi est. sciens vi
delicet bonū et non faciens?

Ca. lxi. de tribus occultis. In
q̄busdam dictis.

Ria sunt occulta. Illicita
ad⁹. dolosa intētio. impu
dica affectio. Præua opa
tio inq̄nat memoriā. Dolosa intē
tio rōem vel mentē. Impudica af
fectio volūtātē. Mūdat memoria
p̄ p̄fessionē: mēs p̄ lectōz: affectio
vel volūtas p̄ orōem. Ab alienis
mūdus eris. si nō insultes: si nō dis
cedas: si nō p̄ficias: si nō dissimu

Octauus

les. Iusticie est. nō p̄sentire. sed cū
rigore resistere: fortitudinis nō dis
cedere. sed mala p̄ximi paciētē to
lerare. T̄pantie nō insultare. s̄ cū
moderamine p̄pati. Prudētie nō
dissimulāē. s̄ solícite vbi mala desi
nant prouidere:

Ca. lxi. de triplici corde. In
quibusdam dictis.

Et cor altū. cor hūile. cor
mediocre. Dicit p̄p̄ba Re
dite p̄uaricatores ad cor.

Prima accessio p̄uaricatorū. hui⁹ ē
ad cor hūile: ad q̄d trahit p̄ iudi
ciū. Sc̄da accessio mercenarij ad
cor mediocre. ad q̄d vocat p̄ cōsi
liū. Tertia filij ad cor altū ad q̄d
leuat p̄ desiderij: et tūc sup̄ cor ele
uat de⁹. vt dū nō p̄t p̄phendi per
rōez desideret p̄ affectōz et amorē

Ca. lxi. de tribus petitōib⁹
cordis. In ser. de. xl

Et itōes cordis in tribus
credo constare: nec video
q̄d p̄ter illa elcūs q̄sqz sibi
debeat postulare: Duo q̄d ē hui⁹
tpis sūt: id ē bona corp̄is et bona
aie tertiū dō ē b̄tudo vite cēne:
Nec mirerl. q̄ bona corp̄is a deo
dixeri esse q̄renda. qm̄ eius sūt cor
poralia oīa: sic et spiritalia bona
Ab eo ergo ē petendū et spandū
nob vñ possim⁹ in eius. fūicō sus
tentari: Verūtn p̄ nēitatibus aie
orādū ē nob et frequēti⁹ et seruen
tius. id est pro obtinēda gr̄a del.
aie q̄ virtutibus. Sic et pro vita
eterna. tota pietate. et toto nobis
oranduz est desiderio: vbi nimirū

Libet

et corporis et anime plena et perfecta est
bitudo. In his ego scribo ut cor/
dis petitiones sint: tria nobis sunt ob/
stacula. Nam et in prima quod est superflui/
tas: et in secunda impuritas: et in ter/
tia elatio interdum superbie solet
surrepere. Nonnunquam enim temporalia quae
solent ad voluptatem: virtutes ad
ostentationem: haec et vitam eternam fortassis
aliquid non in humilitate querunt: sed tamquam
in fiducia suorum meritorum. Nec hoc
dico quoniam accepta gratia fiduciam do/
net orandi: sed non oportet ut in ea
constituat quisque fiduciam impetrandi.
Hoc solum offerunt hec promissa dona
ut ab ea misericordia quae tribuit hec sperent
etiam ampliora. Sit ergo oratio quae pro
temporalibus est circa solas necessitates re/
stricta: sit oratio quae pro eternis est anime
ab omni impuritate. et circa solum bene/
placitum dei intentata. Sic ea quae fit pro
vita eterna in omni humilitate: presumens
de sola misericordiae divina ut dignum est.

Ca: lxx: de seruo et mer

cenario et filio In libro de diligendo
St qui confiteatur Deum.
domino quam potes est: et est qui
confiteatur domino. quam sibi bonum
est. et item qui confiteatur domino quam simpliciter
bonus est. Primum suus est et timet
sibi. secundus mercenarius et cupit sibi
tertius filius et defert patri. Itaque qui
timet et qui cupit. uterque pro se agit:
sola quae in filio est caritas: non querit quae
sua sunt. Quamobrem puto de illa di/
ctum. Lex domini immaculata convertens
animas. quod sola videlicet sit quae ab amore
sui et mundi auertere possit animam et

in deum dirigere. Nec timor quippe
nec amor prout convertit animam. mu/
tant interdum actum vultum et habitum
affectum nunquam. Facit quippe nonnunquam
et suus opus dei: sed quia non sponte
in sua adhuc duricia permanere co/
gnoscat. Facit et mercenarius: sed
quia non gratis. propria trahi cupidi/
tate vincitur. Porro ubi proprietas
ibi singularitas: ubi autem singularitas
ibi angulus: ubi vero angulus. ibi sine
dubio sordes siue rubigo. Sit ita/
que suo. sua lex timor ipse quo consen/
gitur. Sit mercenario sua cupidi/
tas. qua et ipse artatur quoniam tentatur ab/
stractus et illectus. Sed habet nulla
aut sine macula est: aut animas con/
vertere potest. Caritas vero convertit animas
quod facit voluntarias. Porro in eo
eandem dixeris immaculatam. quod nil sibi de
suo retinere consuevit. Cui neque de
proprio nil est. totum perfectum quod habet
dei est: quod autem dei est. immundum esse
non potest. Lex ergo domini immaculata
caritas est: quae non quod sibi utile est qua/
rit. sed quod multis: Lex autem domini dicitur:
siue quod ipse ex ea vivat. siue quod eam
nullum nisi eius dono possideat. Nec
absurdum videatur quod dixi etiam deum
vivere ex lege. cum non aliam quam cari/
tate dixerim. Quid vero in summa et
beata illa trinitate. summam et ineffabili/
lem illam conservat unitatem. nisi cari/
tas? Lex ergo est. et lex domini caritas
que trinitatem in unitate. quodammodo
cohibet et colligat in vinculo pacis.

Ca: lxxj. de triplici lege

sui mercenarii et filii ubi supra.

Eruus et mercenari' hñt
legē nō a dñio. sed quā ipi
sibi fecerūt. ille deū non a
mando. iste plus aliud q̄ deum a
mando. Ihñt inq̄ legē: nō dñi sed
suā: illi tñ q̄ dñi est subiectā. Et q̄/
dez suā sibi quicq̄ legē facē potue/
rūt: nō tñ eā incōmutabili etne le/
gis ordini subducē potuerūt Tūc
āt dixerit quēq̄ sibi fecisse suā legē
qn̄ cōi et etne legi p̄p̄iā p̄tulit vo/
luntatē: puerse vtiq̄ volēs suū imi/
tari creatorē: vt sic ip̄e sibi lex: sui/
q̄ iuris est. ita is q̄z seipm̄ regerz
et legē sibi suā facēt volūtātē. Ihñ
qui hoc faciūt qđ ait apls: nemi
quicq̄ debeatis nisi vt diligat. in/
uicē. p̄culdubio. nec fui nec mercē
narī sūt sed filiī. Itaq̄ nec filiī sūt
sine lege. Sz sciendū qđ alia est lex
p̄mulgata a spū sūtutis in timo
re: alia a spū libertat. in suauitate
Nec sub illa esse coguntur filiī: nec
sine ista paciūt. Bona itaq̄ lex ca
ritas et suavis. q̄ nō solum leuiter
suauiterq̄ portat. sed etiā seruoꝝ
et mercenariꝝ leges portabiles
ac leues reddit. quas vtiq̄ nō de
struit h̄ facit vt impleant. Illā tē/
perat. istā ordinat: vtrāq̄ leuigat
Nunq̄ erit caritas sine timoē sed
casto: nunq̄ sine cupiditate. sed or
dinata. Implet ergo caritas legē
serui cū infūdīt deuotionē. Implz
et mercenariī. cū ordinat cupidita
tē. Porro timori p̄mixta deuotio.
ip̄m nō adnullat. h̄ castificat. p̄ea
tñ tollit. sine qua eē nō potuit. dñ
fuit p̄ulis: et timor manet in sc̄m

Octauus

seculi castus et filialis Nā qđ legē
p̄fecta caritas foras mittit timo/
rem: pena intelligēda est: qđ seruili
nunq̄ deest timori. Deinde cupi/
ditas tunc recte a supueniēte cari
tate ordinat. cū mala quidē peni/
tus respuūtur. bonis v̄eo melioꝝa
p̄ferūtur: nec bona nisi p̄pter meli
oꝝa appetuntur:

Ca. lxxii. de Tribus pa

nibus q̄bus quilibz reficiēdus est
In sententijs quibusdā

Ribus panib' q̄libet refi/
ciendus ē. Primus panis
est otinētia. qua restringit
corp': ne deinceps per mortifēas
voluptates defluat. Sc̄ds ē hūili
tas. qua instruit aia: ne de ip̄a sua
otinētia supbiat. Terti' est seruoꝝ
caritatis. qđ accēdit spūs: vt vtrū/
q̄ id est corp' et aiam in castitate
et hūilitate pseueranter custodiat:
Ihis ēbus otutibus. id est castita
tis. hūilitat. caritatis. tanq̄ ēbus
panibus reficit hō dei et roborat
vt p̄m aplm̄ in die aduentus dñi
sit integer spūs. aia. et corp' Sp̄m
autē voco grām qđ adiuvat infir/
mitatē nrām ne deficiam': donec
suo tpe metam' bonū qđ semiaui'
Vocat p̄m' panis carnal' vel cor
palis. sc̄ds rōnalis. terti' spūalis

Ca. lxxiii. de tribus vin

culis quibus deo astringimur In
quibusdā sententijs:

Ria sūt vincla q̄bus deo
astringimur: et sic tria vt

Libet

sola cum solis istis. vel istorum similibus. omne quod ligat. liget Et primum accipite funes: secundum clauos ligneos vel ferreos: tertium gluten Primum astringit fortiter et dure: secundum fortiter et durius: tertium suauiter et secure: fune quodammodo alligatus est redemptori. si quis forte dum vehementiori tentatione turbatur: proponit sibi honestatem. intuitum. memoriam promissionis: et hoc inter funes se retinet. ne propositum penitus abruptum. Durum profecto. vinculum et molestum: sed et periculosum nimis. et quod diu tenere non possit: siquidem putrescunt funes. et pudor. vinculum aut obliuiscimur et abruptum cito. Est autem quod clauis configitur domino maiestatis. quem timor dei ligat. qui non expauescit ad vultus hominum: sed ad memoriam gehennaliu tormentorum. Et hic quidem non peccare metuit: sed ardere. Durius tamen et fortius primo impmitur: quia cum ille vacillet in proposito: iste propositum non amittit. Tertio vero glute ei conglutinauit. id est caritate. qui tam suauiter quam secure ligatus adherens domino unus spiritus est. Iste est qui quicumque vnde cumque siue que facit siue que ei sunt: ad suum commodum reuocat et retorquet. Beatus homo et abundanti spiritus influens maiestate. qui suauis et virtuosus portat omnes et portatur ab omnibus. qui terribilis et horribilis ipsa gehenna iudicat: vel in re leuissima vultum omnipotentis scienter offendere:

Capitulum de Tribus diebus In euangelio Misereor super turbam

V Jam tris dies eas nunc est in debito: si gratum deo tuo offerre volueris sacrificium.

Prima est dies timoris: dies in qua declarans et illuminans tenebras tuas interiores: scilicet et horrendum gehennae supplicium demonstrans. in quo sunt tenebrae exteriores. Huiusmodi siquidem cogitatio. nunc solet exercere pericula ouersionis. Secunda est pietas qua respiramus in luce miserationum dei. Tertia dies est rationis. in qua veritas innotescit: ut tanquam ex debito quodammodo nature. sine alia consideratione creatori subiecta sit creatura. Huus fuit redemptori

Capitulum de oculo manu

et pede In sermone de angelis qui Incipit Audistis fratres

Ripliciter fieri scandalum quod interius patimur: quotidiano nobis nosse licet exprimitur. Interdum enim est in nobis spiritualis intentio oculi simplex et qui gratie magis quam nostre dicendus sit: sed scandalizat nos oculi nostre et qui vere a nobis est. dum voluntas nostra aliam minus castam importune ingerit intentionem Sed huiusmodi iam super his salubre consilium saluatoris. Erue eum inquit et proice abs te. Hoc autem fiet si non consuecias. si abijcias: si resistas Sicut modo de manu ac pede est intelligendum Cum enim bonis operibus intentos. ad alia opera trahere voluntas propria conatur: manus nostra est que scandalizat nos. sed abscondi debet et proici a nobis. ut non ei

consentiamus. Sic etiam perficere in sancta
conuersatione. et de virtute in virtute
ire desiderantes: sepe scandalum pa-
timur a pede quodam pusillanimi-
tatis et negligencie nostre: qui nimirum
descendere magis. ac remissius ire co-
natur: Sed abscindi eum necesse est: ut
pes gratie qui stat in directo: currere
possit sine offensione: sine scandalo
sine impedimento. Quod autem dicit bo-
nus nobis esse ad vitam introire cum
vno oculo: aut manu aut pede. quod
duos habentes ire in gehennam ignis:
eos notat quod voluntate sua seu bo-
na seu mala sic. eque sequuntur et in-
grediuntur duabus viis: nunc bona
nunc mala sectantes: secundum quod variantur
desideria sua. Quibus merito utili-
fuerat gratie in omnibus inherere. et ubi
obuiat propria voluntas abscidere
et a seipso abhorrere eam. Est autem cum
multo tempore in abscissione proprie vo-
luntatis nostre exercitati. aliquatenus eas
domamus. ut discat iam non supbire
sed magis sine omni scandalo vel con-
tradictione. deo subiecta sit anima no-
stra. nec iam abhorrere necesse sit oculum
nostrum: neque qui simplici adherens o-
culo: factus est et ipse simplex: au-
certe iam non alter est oculus. sed vnus
cum eo. Quod autem de oculo dictum est
de manu quod et pede eodem modo est
intelligendum. Cuius enim voluntas ex
affectione et cum desiderio gratie co-
heret: ut nec occupet mala agere:
nec bona minora. nec minus bene
quod gratia suggerit: hic plane perfectus
est vir. Sed pax ista potius est felix

Octauus

citatis. Abscisio vero scandalorum. et
tentationum victoria fortitudinis.
Illa inquam glorie. hec virtutis

Capitulum lxxj. de Triplici aqua

In sermone de sancto Clemente

Ecce triplicem aquam. quam
tibi saluator apponit. Plo-
rat super Iazarum. et super ciui-
tatem hierusalem. Et hec est aqua prima. Su-
dat imminente iam passionis hora: et
hec est aqua secunda: non ab oculis
tamen. sed a toto corpore manans. Hec
autem rubra est. sanguinei quod coloris
Iam vero tertia est aqua que de latere
eius dormientis in cruce. vna cum san-
guine emanauit. Et tu quod quidem
primam habes. si rigas lachrymis
tuis conscientie stratum: et dolore conpuncti-
onis preteritorum diluis maculas pec-
catorum. Secundam habes aquam. si in su-
dore vultus tui vesceris. pane tuo: et
labore perne corpus tuum castigas:
ac restringis occupacione flammam
Est autem sanguinei coloris. siue propter
laborem. siue etiam propter ipsum quem ex-
tinguit occupacione ignem. Iam vero si perfi-
cere potes usque ad deuotionis gra-
tiam. potaberis aqua sapientie salutaris
et spiritus christi quod super mel dulcis est. fiet
in te fons aqua salientis. in vitam eternam
Et memeto habere esse aquam quam prece-
dit a latere dormientis. et sine omni
molestia fluit. Oportet enim iam mor-
tuum esse mundum qui in hac voluerit
gratia delectari. Ergo ut breuiter re-
peram. prima quidem a preteritis de-
lictis abluit conscientiam: secunda ut

Libet

futura caueas extinguit occupis-
ciam: tertia si ad eā puenire meru-
eris, potat animā sicientē:

Ca. lxxii. de Triplici lo

co In smone de trāitu malachie
Qui incipit de celo vobis:

St deorsū nos loc^o quez
sibi totū vēdicat ignis a/
deo vt ne minimā quidez
aq guttā de lazari digito miser il-
le diues ibi hēre potuerit. Estq sur-
sū ciuitas dei quā lenificat flumis
imper^o. voluptati. torrēs. calix ine-
briās qz pclarus. In hoc sane me-
dio boni et mali scia cōtinet^r: et vo-
luptatis et ebulationis hic cape ē ex-
pimētū. Infelix eua in has vicissi-
tudines nos induxit hic plane di-
es et nox. Nā in inferno tm nox: in
celo tm dies. Btā pinde aia que
vtrūqz ptrāsit: nec voluptati inhe-
rens: nec deficiens in ebulatione:

Ca. lxxiii. de Tribus in

ope mūdi cōsiderādis. In sm. de
pentecostl. q incipit Quā libēter:

Ria i magno hui^o mūdi ope
cogitare debemus. videlicet
qd sit. quō sit: ad qd sit cōsti-
tutus. Et in esse quidē rerū. ineffa-
bilis potētia cōmēdat. q tā mlti-
tā magna: tā multipl^r: tā magni-
fice sūt creata. Sane in modo ipa
sapia singulari. elucet: qz hec quidē
sursū: hec vō deorsū. Hec i medio
ordinatissime sint locata. Si vero
ad qd fact^o sit mediteris: occurrit
tā vtilis benignitas. taz benigna

utilitas: q etiā ingratissimos qsqz
multitudine et magnitudine bñfici/
orū possit obruere. Potētissime si
quidē ex nihilo oia. sapientissime
pulcra: benignissime vtilia sūt cre-
ata. Meruntū oia ppter semetipm
fecit de^o: oia ppter suos: aliter tm ppter
se. alit^r ppter suos. In eo qppe qd dī
oia ppter se. pueniēs cōmēdat ori-
go. In eo autē qd dicit^r oia ppter
suos. magl. expmīt fruct^o sequens
Oia fecit ppter semetipm gratuita
videlicet bonitate. Oia ppter ele-
ctos suos pro eoqz scz utilitate. vt
illa quidē efficiēs cā sit. hec final^r:

Ca. lxxiiii. de triplici ge

nere bonoz scz naturalū spūaliū
et eternoz In quibus dā dicit^r

Ona dñi naturalia: spūa/
lia: eterna. Et quidē natu-
ralia. bona magna: spiri-
tualia maiora. h maxima sūt eēna
In p̄mis repamur: in sc̄dis exerci-
tamur. extēdimur et beatificamur
i tertijs. Si nō potes oculū medi-
tatiōis in illā sublimitatē eēnaliū
bonoz infigere. qā stancia sunt et
oēz sensū erupant: in bonis grē q
sūt in exercitio v̄tutū. visū reflecte
vt videas qz pure cōscie. qz libere
fronti. sit v̄sari et ouersari in casti-
tate et caritate: in pacia et humili-
tate: ceterisqz v̄tutibus q amabilē
deo. placabilem et imitabilem ho-
minibus reddunt. Quod si et hec
nimis sublimia sūt et transgrediē-
tia infirmitatē tuā: demitte oculos
in bona nature. q tibi ita familia-

ita esse dñt. qñtū tu familiaris es
tibi. Nec sic dicimus bona nature
qñ grē nō sint. Sed idō q ipī na
ture qdāmō ingēnita et oplātata
fuerit. anteqz fierz pccm illud. qd
nō solū psonā infecit. s et naturā
Ex tūc nō ita nob ad manū pue/
nisse mōstrant ppter vuln' infictū:
cum tñ nos illa in nobis et circa
nos esse tā rōnibus qz affectio/
bus plerūqz sentiamus

Calixtus de Triplici di-
stinctione bonorum supradictorū
vbi supra:

Ita nos ex aia et corpe
subsistimus: ab aiali pte.
to ē a bonis corpis incipi
amus. Sūt aut oīa bona corpis.
et q ei solūmō debeam': sanitas.
Nihil aut vltra ei dandū ē vel q/
rendū: s hoc cōmino ligandū et fre
nandū est. cū fructus ei' nullus sit
et mors sit finis illius. Sed hic fo
uea est: que nolo vos lateat. Insi
diaē enī voluptas sanitati: et taz
subtili malignitate psequi: vt vir
eā qz vel possit cauere. vel nouēit
Qd si voluptati fuitur nō sanita/
ti: hoc iā nō de natura est. sed sub
natura. que morti manus dat cū
magistrā constituit voluptatez
Sic aut corpis natura ē sanitas:
ita cordis natura est puritas. qā
turbato oculo nō videtur deus. et
cor hūanū ad hoc factū est. vt suū
videat creatorē Hic tñ simplr ac/
cipim' puritatē. vt videlz oīa q

Octauus

agimus pure et simplr cōfiteamur
dño in orōne. hōi in cōfessione. Et
qā sociale aīal sum': si fieri potest
qd ex nobis est. pacē hēamus cū
oībus hoībus. Hec ē enim lex na/
turalis societatis: vt omnia que
nobis fieri nolum'. alijs ne facia/
mus: et que nobis fieri volumus.
alijs studeam' impendere. Sctorū
aiabus q de hui' mortalitatē. car
cere ad celoz gaudia volauerūt
debem' imitationē: qā siles nobis
fuere passibiles: S3 et illis qui nō
in tāta scitate. seu pacta pnia exie
rūt: cōpassionē debem'. et orōnem
A sanctis dō āgelis auxiliū qren
dū est: qā āministratoz spūs sūt
missi ppter nos vt hēditatē capia
mus salutis. Ab illo aut rerū oīm
dño pietas qrenda est. vt ille cui'
natura bonitas ē. fm multitudinē
miseracionū suaz misereat nostri
Ipsi enī nos et amorē debem' et
subiectionē Amore. qā fecit: et bñ/
fecit nobis. Subiectionē. qz super
nos est. Ita ergo et sanitatē cor/
pori. puritatē cordi: pacē ffi. imi/
tationē sctis. cōpassionē mortuis
auxiliū ab āgelo. pietatē a deo ex
archa naturalū bonoz habē de
bemus. In his aut bonis repara
mur. et qñ qdāmō restituimur i an
tiquū: dū ad ingēnitā nate suauit
tatē fuerimur: dū et nob et his q
circa nos sūt. et q sup nos sūt de/
bitū rerum ordinez exhibemus. et
hec quidem pro bonis naturali/
bus. Spiritualia autem bona

Liber

in quibus exercemur. ut ad eterna
cedamus longum est enumerare: super
naturam enim esse noscunt. Nam in spiri
tali exercicio debemus corpori fuitu
tem. afflictionem. laborem. Et istam cordi
puritatem debemus. ut intentione. co
gitatione. et opere. hanc circumspectio
nem habeamus ut et vita nostra sit fru
ctuosa. et fama gloriosa: non quod fru
ctificet sibi sed deo. non que glorifi
cet se. sed premissum suum qui in celis est.
Cum his quod quod oderunt pacem esse paci
ficum. discamus portare omnes et a
nemine velle portari. Confitemur
etiam mortuis in spe congratulationem
adhibendam: quia prope est ut abster
gat deus omnem lachrymam ab oculis
eorum. Sanctorum vero animarum et age
lorum. ardenter spectum desiderare
debemus. In dominum autem deum affectio
tota dirigenda est. ut diligamus
nos propter ipsum et suspiciamus que
sit illa maiestas. que cuncta faciat
cuncta contineat. et in quem desiderant
rationales creature prospicere. Iste
sunt semite spiritualis exercitii. quibus
religiosa mens et dilatatur et delecta
tur: ad eterna bona se extendens
Porro eterna bona illa sunt. que
nec oculus vidit. nec auris audiuit.
et que nunquam exeunt ab illa patria
que nescit nisi gaudium et iubilantium

Ca. lxxvj. de triplici ge

nere iustorum. In quibusdam dictis
Et iustus qui in principio
sermonis accusator est ius.
et est iustus qui ex fide vi

ult: et est iustus qui absque terrore
est. Et primus quidem bonus. quia ac
cedit ad vitam: secundus melior. quia
currit per viam. tertius optimus quia
tam appropinquat ad finem vite

Ca. lxxvii. de tribus que

faciunt hominem sanctum In quibusdam
sententiis

Ria sunt que sanctum faciunt
hominem: victus sobrius. ad
iustus: sensus pius. Unde

sobrius erit si continenter. si socialiter
si obedienter. id est caste. caritative
humiliter vixerimus. Per continentiam
enim castitas. per socialitatem chari
tas: per obedientiam humilitas adqui
ritur. Adus iustus erit. si fuerit re
ctus. discretus. fructuosus Rectus
per bonam intentionem: discretus per
mensuram possibilitatis. fructuosus
per utilitatem proximorum. Sensus pius
erit si fides nostra deum sentit summe
potentem. summe sapientem. summe bo
num. ut per eius potentiam. nostram
adiuvare credamus infirmitatem. per
eius sapiam nostram credamus corrum
gi ignorantiam. per eius bonitatem no
stram credamus ablui iniquitatem

Ca. lxxviii. de Triplici

modo contemplationis Super cantica
sermone. cxiii

Et locus apud deum de quo
sua iura discernit. et dispo
nit consilia. Ipse universitatis
gubernator. leges constituens omni
creature. potens et mensuram. et nu

*Castus et continentia agnoscit castitas
Caritas socialis quod est socialiter caritas
Humilis obediens obediencia humilis
Rectus per bonam intentionem
Discretus per mensuram possibilitatis
Fructuosus per utilitatem proximorum
Sensus pius per fidei potentiam
Sensus sapienter per quod est sapienter dirigere vitam nostram
Sensus bonus ut per eius bonitatem credamus ablui iniquitatem nostram*

merū. Et locus iste altus. et secre/
tus. sed nime quietus. Nā et si ipe
q̄ntū in se ē disponit om̄ia suauit̄:
tū 7 cōtemplantē qui forte eo loco
puenerit. q̄scere nō permittit: sed
mirabiliter. q̄uis delēabili rimā
tem et admirantē fatigat: reddit
q̄ inquietū. Est itez locus de quo
super rationalē re p̄bā quidē crea
turā immobilis uigilat secretissima
serenissima q̄z ania uersio iusti iu/
dicis dei: terribilis in consilijs sup
filios hoīm. Cernit inq̄a a timo
rato cōtemplatore. hoc loco deus
iusto sed occulto iudicio suo: re p/
borū nec diluens mala. nec acce
ptans bona. insup et corda indu/
rans: ne forte doleant 7 resipiscāt
et cōuertant̄ et sanet eos. Et hoc
nō absq̄ certa 7 eterna ratōe qd̄
tāto formidolosius cōstat esse. q̄n/
to immobilis fixū extat in eterni
tate. Habet hec uisio tremorē iudi
cij. nō securitatē. Terribilis est lo/
cus iste: et totius expers quietis.
Sed est locus ubi uere q̄scens et
quietus cernitur deus. locus oīno
nō iudicis nō maḡi: sed sponsi. in
quo deus nō quasi turbatus ira:
nec uelut distentus cura p̄spicit̄. h̄
probat̄ in eo uoluntas bona et
beneplacēs 7 perfecta. Uisio ista
nō terret. sed mulcet. inquietā cu/
riositatē sedat. nō excitat. nec fati
gat sensus h̄ tranquillat. Ibi uere
quiescit. Trāquillus deus trāquil
lat om̄ia. et quietū inspicere quies
cere est. Sed heu rara hora et par

Octauus

ua mora. ut monstratū est aperte
Et in p̄ori loco exigua. et in sc̄do
nulla p̄cipit̄ quies: cū et illic appa/
rēs admirabilis ad indagādi stu/
diū. exerceat curiositatē. et hic ino
tescens terribilis infirmitatē cōcu
tiat. At v̄o tertio isto in loco. nō
plane terribilis. non tam amirabi
lis q̄z amabilis apparere dignat̄:
serenus et placidus. suauis et mi
tis. 7 multe misericordie omnibus
intuentibus se:

Ca: lxxix. de tribus que

impediūt cōtemplationē In fm̄de
in Omelia Intrauit Iesus:

Onsiderādū est tria esse q̄
impediūt cōtemplationē.

Equidē aīe n̄re ocul⁹ intel
ligētia est. Sicut enī oculo corpis
lux corpea. et cetera queq̄ corpo
ralia uident̄. ita deus q̄ ē lumē in
circūscriptū et ei⁹ inuisibilia utcū/
q̄ intellectu p̄cipiuntur. Atrunq̄
vero oculū tria sūt que ad uiden/
dū impediūt. Pōt sane fieri. ut ocu
lus extēior sanus sit et pateat: sed
qm̄ lux exterior ei desit: nihil uide
at. Ecōtrario fit aliq̄n ut p̄sens ei
quidē lux sit: sed forte sāguine seu
quolibz humore ocreto turbatus
cernere nime possit. Itez solz ple
rūq̄ cōtingere ut neut⁹ desit ei nec
lux nec salus: sed tñ aliqua pulue/
ris interiectione leuat̄: quo fit ut
eius acies retūdāt. Sūt ego tria
ista que hūc oculū impediūt. tene/
bre. humor ocretus. puluis iniect⁹

Liber

hec ipsa sunt etiam quibus interior ille impeditur. Et et alia noia sortiuntur. Nam quod hic tenebre. ibi peccata dicuntur. Ipsa vero peccata confluunt in memoriam quasi in quandam sentinam: et hic est ille humor concretus. Quod autem hic pulvis dicitur: hoc ibi cura terrenorum actu nuncupatur. Hec sunt ergo tria quae oculum intelligentie confundunt atque a contemplatione veri luminis excludunt: tenebre scilicet peccatorum: recordatio eorumque peccatorum: cura terrenorum actu. Cum enim luce iusticie destitutumur: nihil aliud quam peccatorum nostrorum tenebras inuenimus. Quicumque ergo mentis oculum. diuine contemplationi vult intendere: perfectio nostre est. ut euz prius ab hoc triplici impedimento studeat purgare. Quod si quis facere intendat: nouerit contra triplicem morbum. triplex quoque fore remedium. Nam prius quidem per confessionem. secundus per orationem. tertius curatur per quietem.

Capitulum de Tribus nouissimis metuendis

In sermone de apostolis petro et paulo Beati sancti

Thioli mei memoremur nouissima nostra ne peccemus.

Nimirum quod hec maxime recordatio faciat timoratum: timor expellat peccatum: negligentiam non admittat. Nouissima autem nostra sunt mors iudicium gehena. Quid horribilius morte? quod iudicio terribilius? Nam gehena nihil potest intolerabilius cogitari. Quid metuet: si quis ad ista

non trepidat: non expauescit. non timore concutitur? Nam in morte non magnum non primum aliquid de bonis huius mundi: secum delaturus est homo. In iudicio nec fallere. nec resistere possibile est. In gehena penitus nulla consolatio: sed perpetuum vel ululatus. et fletus et stridor dentium. Time ergo o homo quod in morte sepandus es a bonis omnibus huius corporis. et tam dulce carnis et anime vinculum. amarissimo secundum diuortio est. Time quod in terribili iudicio ei presentandus es. in cuius manus horrendum est incidere. et eo examinante. quem nihil latet. Si quidem inuenta fuerit in te iniquitas. alienandus es ab vniuersitate ceteris et glorie. et segregandus a numero beatorum. Time quod in gehena cruciatibus eternis et imensis exponendus es. in sorte diaboli et angelorum eius. in igne eterno. quod prepatum est eis:

Capitulum de triplici malo

quod passuri sunt peccatores In quibusdam dictis:

Nam triplex peccatores manet. Manet enim eos horroz in exitu: dolor in transitu. pudor in conspectu glorie magni dei. Quis ille pauor erit o anima mea. cum dimissis omnibus quorum tibi presentia est tam iocunda. tam gratus aspectus: cohabitatio ipsa tam familiaris. sola ingrediens in incognitam penitus regionem: occurrentia tibi cateruatim ruere super te teterrima illa monstrum videbis? Quis tibi in die tunc

necessitatis occurreret? Quis tuebit
a rugiētibus pparatis ad escam?
Quis cōsolabit. q̄s deducet? p̄per
ignē etiā nobis transeundū est: et
vniuscui⁹ q̄ opus q̄le sit. ignis pro
babit ibi Ibi aurū n̄m vertet in
scoriā: ibi vniuersa impuritas fue
labit. ibi veritas ip̄a accepto tpe
q̄d nobis interim datū otemnim⁹
iusticias iudicabit. Quid rēo illic
om̄es iusticie n̄re nisi p̄anus men/
struate sp̄utabunt? Quicq̄d nune
p̄pendēdo trāsimus. palpando
regimus. dissimulando negligim⁹
quāto illuc cruciati. vindex flāma
cōsumer? Jā vero post ignē illum
putas rehouū aliquid inueniet in
nobis? Aut tm̄ erit. vt audeam? il
lud vultui maiestati. offerre: a eius
sic astare conspectui? Quis ille pu
dor erit. que ve cōfusio: post tāta
b̄nficia. tā tepidos. taz imp̄fectos
tā vacuos apparere. āte faciē dñi
dei n̄ri? Quid nos post tāta flagi
tia. post tāta facinora p̄sumem⁹?
Quā ab hac purgabit cōfusiōe ocu
lus cordis. cui nūc opam dare ne
glim⁹. vt irreuerberata acie veri
illius solis radios valeat intueri?
Felix quidē aīa que fiducialiter in
imicis suis in porta loquet. Quid
hic stas cruēta bestia? Nihil in me
funeste repies. f̄felicioz cui⁹ opus
nō arserit. quē sup̄edificasse aurū.
argentū. lapides p̄ciosos examen
illud inueniet. f̄felicissimus qui sine
vlla nube cōfusiōis. reuelata peni
tus facie gloriā dñi speculādo. in

Octauus

eandē imaginē transformabitur:
et sūis erit illi vidēs eū sicuti ē: vt/
q̄ super omnia b̄ndictus et lauda
bilis et gloriozus in secula:

Ca. lxxxij. de tribus spe ciebus cōsideratōis sup̄ne Jn. v. li. de cōsideratione

Bi sumus vallis ē. et val
lis lachrymaz. in qua sen
sualitas regnat. et cōside
ratio exulat. in qua libere quidē et
potestatiue se exerit sensus corpe⁹
h̄ intricatus caligat ocul⁹ sp̄ualis
Et felix qui sēsū b̄nficiū sine quo
transire nō pōt. in obsequiū ouer
tere potuit. vtens nō fruēs: vrgēs
nō petēs. exactor nō supplex: Ma
gnus ille qui vsū sensū. q̄dam ve
luti opes expendere satagit. dispē
sando in suā et multoz salutē Nec
ille minor qui h̄ic sibi gradū ad il
la inuisibilia philosophādo consti
tuit: nisi q̄d hoc dulci⁹. illud utili⁹.
hoc felicius. illud forti⁹ esse cōstat
At oīm maxim⁹. q̄ sp̄reto ip̄o vsu
re et sensū q̄ntū quidē humane
fragilitati fas est. non ascensoris
gradib⁹. sed inopinatis excessib⁹
auolare interdū cōteplando ad il
la sublimia cōsuevit. Porro hec tā
ita cōtingūt cū cōsideratio virtutis.
studio et adiutorio gr̄e facta supe
rior. sensualitatē aut p̄mit ne inso
lescat: aut cogit ne euaget: aut fu
git ne inq̄net. In p̄mo potentior.
In sc̄do liberior. In tertio purior
Puritatis siquidē et alacritatis

Libet

parit̃ alis sit ille volat̃. Nis tibi
has cōsiderationis spēs. p̃p̃is di
stingui noibus. Dicam̃ si placz p̃
mā dispēsatiuā. scđam estimatiuā
tertiā speculatiuā. Dispēsatiua est
cōsideratio sensibus. sensibilib⁹ qz
rebus ordinate et socialiter vtēs
ad p̃merendū deū. Estimatiua est
cōsideratio prudēter ac diligenter
queqz scrutās et ponderās. ad ve
stigandū deū. Speculatiua est cō
sideratio se in se colligēs. et q̃ntū di
uinitus adiuuat. reb⁹ hūanis exi
mens ad contēplandū deū. Puto
vigilantē aduertis aliaz hanc esse
fructū. ceteras si non referant̃ ad
istā. qđ dicunt̃ videri posse. h̃ non
esse. Et prior quidez absqz intuitu
hui⁹ multa serit. et nihil metit. Se
quēs x̃o nisi ad istā se dirigat. va
dit. sed nō euadit. Ergo qđ p̃ma
optat. scđa adorat. tertia gustat.
Ad quē tñ gustū pducūt et cetere
et si tardius. nisi quod p̃ma labo
riofus. secūda quietius pueniē

Capit. lxxxiii. de tribus

modis q̃bus vestigandus est de
us. q̃ beati spūs qui cum eo sūt vbi
supra.

Eus et qui cū eo sūt beati
spūs. tribus mōis nostra
sūt cōsideratiōe vestigādi.
opinione. fide. intellectu. Quorū in
tellectus rōni innitit̃. fides auctori
tati. opinio sola ṽei similitudine se
tuet̃. H̃nt illa duo certā ṽitatez. h̃
fides clausā et inuolutā. intelligen

ria nudā et manifestā. Ceterū opi
nio. certi nil h̃is. ṽez per verisilia
q̃rit. potius qz app̃hendit. Ṽno
in his cauēda cōfusio. ne aut incet
tū opinionis fides figat. aut qđ fir
mū fixūqz est fidei. opinio reuocet
in q̃stionē. Et hoc sciendū. q̃a opi
nio si h̃z assertionem temeraria ē.
fides si h̃t hesitationē. infirma est
Itē intellect⁹ si signata fidei tēret
irrūpere. reputat̃ effractor. scruta
tor maiestati. Multi suā opinionē
intellectū putauerūt. q̃ errauerunt
Et quidē opio pōt putari intel
lectus. intellectus opinio nō potest
Ñ hoc accidit. Profecto qz hec
falli pōt. ille nō pōt. Aut si falli po
tuit. intellectus nō fuit sed opio. Ne
rus nēpe intellect⁹. certā habz nō
mō ṽitate. sed et notitiā veritatis
Possum⁹ singula hec ita diffinire
Fides ē volūtaria quedā et certa
p̃libatio. necdū p̃palate veritatis
Intellectus est rei cui⁹ qz inuisibilis
certa et manifesta noticia. Opinio
est q̃si p̃ vero h̃re aliqđ qđ falsuz
esse nescias. Ergo vt dixi. fides a
biguū nō habz. aut si h̃t fides nō
est. h̃ opio. Quid igit̃ distat ab in
tellectu. Nēpe q̃ et si nō habet in
certū. nō magl. qz intellectus. habet
tñ inuolutū qđ nō intellect⁹. Deni
qz qđ intellexisti. non est de eo qđ
vltra q̃ras. aut si est. nō intellexisti
Nil aut̃ malum⁹ scire. qz q̃ fide iā
scimus. Nil superit ad b̃titudinē.
Cūqz iam certa sunt nobis. erunt
eque et nudā.

Ca. lxxxiii. de tribus que

faciunt mortem sanctorum preciosa in conspectu domini In quibusdam sententiis.

Reciosam in conspectu domini mortem sanctorum eius. facit

aliquam vitam Aliquam causam. aliquam vitam simul cum causa. In confessoribus qui in domino moriuntur. facit preciosam vitam.

In martiribus qui pro domino moriuntur facit eam preciosam aliquam solam causam. Aliquando causa propter et vitam. Et illa quod deus mors preciosa est. quam commendat vita: preciosior quam facit causa: preciosissima vero quam peruenit vita simul cum causa

Ca. lxxxv. de triplici ge

nere sanctorum In sermone de omnibus sanctis qui Incipit Festina est nobis

Int sancti de celo. et sunt

sancti de terra: itemque eorum

qui de terra sunt. quidam ad huc in terra. aliqui iam in celo. Sed inter

sanctos et sanctos distat idque non parum Nec modo dico quod alius alio sanctior

hec enim quantitatis potius quam qualitat. distantia est: sed quod non modo maior et

minus: verum etiam aliter atque aliter sanctos dici: et vere dici inueniamus.

Et forte inter angelos et homines. assignari possit ista diversitas sanctitatis. Neque enim tanquam triumphantes

honorari posse videntur. qui nunquam pugnasse noscuntur. Alii tamen honorandi sunt nimis etiam ipsi tanquam amici

tui deus cuius nimirum voluntati semper adhaesit. tanta utique felicitate quanta

facilitate Nisi forte in eo pugnasse

Octavius

credunt quod peccantibus aliis viriliter perstiterunt: non abeuntes in consilio impiorum. Honoranda ergo in eis benignitas dei. non ad penam adducens. sed abducens ab omnibus quibus penam debent. non eripiens a tentatione sed a tentatione consuevens. Aliud sane in his scitatur. genus et proprio modo videbitur honorandum. qui venerunt ex magna tribulatione. et dealbauerunt stolas suas in sanguine agni: qui post multos agones iam nunc triumphant in celis coronati: quam litem certauerunt. Est ne adhuc sanctorum aliquod tertium genus? Est. sed occultum Sunt enim sancti qui adhuc militat. adhuc pugnat. currunt adhuc: nec dum comprehendunt. Latet eiusmodi scititas penes deum: clausa est. Siquidem nescit homo utrum amore an odio dignus sit. sed in futurum omnia rebus incerta

Ca. lxxxvi. de Triplici

statu sanctorum In sermone de omnibus sanctis Aduertitis nisi fallor:

Res sunt sanctae status aiam

Primus in corpore corrupti-

bili: sanctus sine corpore. tertius

in corpore iam glorificato. Primus in militia. sanctus in requie. tertius in beatitudine consummatus.

Primus denique in tabernaculis: sanctus in atriis: tertius in domo dei. Quam dilecta tabernacula

tua domine virtutum: multo magis. tamen atria occupabilia: sed beati omnino

qui habitant in domo tua domine. O quam mirabilis domus et dilectum tabernacu-

culis et atriis occupabilibus pre-

Libec

renda. Siquidē glōsa dicta sunt
de te dom^o dei. In tabernacul^o enī
gemitus pnie. In atrīis gustus le
ticie: in te sacietas glie. Ihec q̄oēz
infima domus orōis: media expe
ctationis: tu gr̄az actiōis et lau
dis. Felix p̄inde qui hic declina
uerit a malo qđ est culpa: ⁊ fecēit
bonū. vt illic a malo qđ pena ē li
beret^r: in te recipiat bonuz: Ihic nī
mirū p̄micie spūs: illic diuicie: in te
plenitudo. Ihic deniqz sūt sancti.
illic securi: in te beati. Ihe siquidē p̄
micie spūs q̄ militātibz interiz p̄
rogant^r. sc̄itas in ouersatione: pie
tas in intentiōe. vtus in collucta
tione. In sc̄itate ouersatiōis. pnie
fruct^o intellige: et corpalia quoqz
diuinoz exercicia mandatoz. At
qm̄ hec nisi simplex fuerit ocul^o sim
plicia esse nō pnt: n̄ario pietas in
tentiōis et puritas cordis erigūt:
ne vel honoris ābitus vel laudis
surripiat appetit^o. Memento tñ so
lam ex oibz pseuerantiā corona
ri: nec eandē facile posse inter tot
discrimia vendicari: nisi multipli
cem obtineas in tā multiplici col
luctatione vtutē. Ihec in taberna
culis: Porro in atrīis. q̄ post mo
lestos n̄lictus. amena iocūditate
fouēdos excipiūt exeūtes: iā diu
cie spūs erogant^r. req̄es a labori
bus: securitas a solitudinibus:
pax ab hostib^o. Libertatē autē do
mus illi^o ⁊ torrentē voluptat^{is}. nec
ocul^o vidit: nec auris audiuit: nec
in cor hoīs ascendit. Ne ergo au

dire velis o hō. qđ auris homis
non audiuit. nec ab hoīe q̄ras qđ
hūan^o nec oculus videt. nec anim^o
capit. Eia ergo viriliter interim in
tabernaculis militem^o. vt suauiter
deinde in atrīis q̄scamus. vt no
uissime in domo glōriemur:

Ca. lxxxvii de Triplici

gaudio qđ hnt sancti scz añ mor
tem añ iudiciū post iudiciū In ser
mone de oib^o sc̄is q̄ incipit. Quia
sanctoz omniū:

St testimoniū cōscie. non
qđ phibeat cōscia: sed qđ
loquit^r spūs v̄itat^{is}. in ip̄a:
testimoniū phibens spūi n̄ro q̄ si
lī dei sum^o Cū enīz v̄itas applau
dit: cū iusticia attestat^r: dei sine du
bio cōmendātis vox est. et spūs san
cti testimoniū phibent^r. Itaqz dū
adhuc militāt gaudēt vtiqz electi
dei. sed tñ de p̄micis spūs. qui et
infirmatē eoz adiuvat vtute sua
et pusillanimitatē eoz attestatiōe
sua cōsolat^r. Iā dō cōsummato mili
cie tpe. gaudiū hnt sc̄i et in spū s̄a
cto. et licet nō plenā. hnt tñ leticiā
multā in corde suo. donec veniat
dies illa. q̄ implebit eos dñs leti
cia cum vultu suo: in qua gaudiū
habitura sūt. etiā in corpe suo. Ad
requiē enī exute a corpib^o aīe san
cte. p̄tin^o admittunt^r: ad gl̄iam re
gni nō ita. Interim cōuertūtur in
requiē suā: donec veniat dies qua
introire mereant^r in requiē dñi. Iā
dō nemo ex vob^o quā aliquā req̄ē

aut leticiā suspiceſ eoz qui ab oi
penit' molestia liberi recogitāt ā/
nos suos in dulcedine aie sue: letā
tur p dieb' qbus hūiliati sūt. an/
nis qbus viderūt mala: cū iocun/
da āmiratiōe cōsiderāt picula que
euaſerūt: labores quos ptulerūt:
certamia que vicerūt: et p his oi/
bus certa et indubitata fide expe/
ctant btām spem. et aduentū gl'ie
magni dei. et saluatori. sui. qui r'sus
citabit et reformabit corpa eorū.
cōfigurata pprii corporis claritati.
Quāta est felicitas eoz qz immen
sa leticia. qui nimirum triplici gau
dio. de recordatiōe transactę vtu
tis: de exhibitōe pntis qetis: de
certa expectatiōe future cōsumati
onis exultāt? In illā enī brissimaz
domū. nec sine nobis intrabūt cū
corpibus suis: id est nec scti sine
plebe: nec spūs sine carne. Neque
enī pſtari decet integrā b'itudinē
donec sit hō integer cui deſ. nec p
fectione donari eccliam impfectaz
Acceperūt tñ iā singlas stolas: h
nō vestient duplicib': donec vesti
amur et nos. Stola enī pma ipsa
est quā dixim' felicitas et requies
animaz: scda vero immortalitas ⁊
gloria corporū:

Ca. lxxxviii. de Tribus

cōsiderandis in festiuitatibus scō
ruz In ser. de vigilia aploz petri
et pauli:

Ria sunt que in festiuitati
bus sctoz vigilanē cōsi

Octauus

derare debem': auxiliū scī: exēplū
ei'. cōfusiōnē nrām. Auxiliū ei': qz
qui potēs in terra: potentior in ce
lis est añ faciē dñi dei sui: Si enim
dū hic adhuc viueret misertus est
pc̄corib' et orauit p eis: nūc tātō
plus qnto veri' agnoscit misērias
nrās. orat p nobis p̄rem: qā btā
illa patria. caritatē ei' nō mutauit
h augmētauit Neqz enī qā impas
sibilis oīno ideo incōpassibilis fa
ctus est: sed nūc potius induit sibi
viscera mie. cū añ mie fontē assistit
Debem' etiā attēdere exēplū ei':
qā qz diu visus est in terris. et cum
hoibus cōuersatus est: nō declina
uit ad dextrā neqz ad sinistrā: sed
viā regiā tenuit. Intuemī hūilitatē
tem opez eius. auctoritatē vboz
eius: et tūc videbitis quō tā vbo
qz exēplo. luxerit inter hoies: q̄lia
nobis vestigia dereliq̄rit: vt abui
lemus' p ea et in eis. Sz et diligē
tiori intuitu cōfusiōnē nrām aspici
amus. qā hō ille similis nobis fu
it passibilis: ex eodē luto format'
ex quo et nos. Quid ergo est qd
nō solū difficile. h impossibile cre
dimus: vt faciam' opa q fecit: vt
sequimur vestigia ei'? Cōfundamur
et tremiscamus ad vocē istam: si
forte hec cōfusio adducat nob' glo
riā: si forte grām generet nobis ti
mor iste hoies isti fuerūt q p̄cesserūt
nos: qui tā mirabilē p̄cesserūt
p vias vite. vt vix eos hoies fuis
se credam'. Sic ergo in scōz festi
uitatib' ⁊ gaude⁊ cōfūdi debem':

Liber

gaudere. q̄a p̄onos p̄misim⁹: cō/
fundi. q̄a eos imitari nō possum⁹:
Ita sēp gaudiū n̄m in hac valle
lachrymar. lachrymar pane cō/
diri debet. vt sēp nō solū extrema
sed et p̄ma gaudiū occupet luctus
q̄a et si magna est gaudiōꝝ mate
ria: sed maxima dolorū:

Ca. lxxxix. de triplici de

siderio pueniēti de memoria s̄co/
rū In p̄mone de oībus sc̄is q̄ In
cipit f̄estina nobis est dies hec

¶ Algo dicit̄ Qd nō videt
ocul⁹. cor nō dolet: Ocul⁹
meus mēoria mea: et co/
gitare de sc̄is q̄dāmō eos videre
est. Sit nēpe portio n̄ra in t̄ra vi
uentiū. si t̄n vt decet memoriā affe
ctio comitef: sic inq̄ ouersatio no
stra in celis est. Verūtāmē non sic
n̄ra sic illoꝝ Ip̄oꝝ enī s̄stātia ibi
est: n̄ra aut̄ desideria: ip̄i p̄ p̄ntiā:
nos p̄ mēoria ibi sum⁹. Qñ ⁊ nos
addemur ad p̄ses n̄ros: qñ essen
cialit̄ p̄ntabimur eis? Hoc ei p̄mū
desideriū. qd̄ in nob̄ s̄coꝝ mēoria
vel excitat v̄l incitat magl. vt eoꝝ
taz optabili societate fruamur: vt
mereamur ocīues et otubemales
esse spirituūz bonoꝝ: misceri cetui
p̄riarchaz. cuneis p̄p̄baz senatui
aploꝝ. martirū exercitib⁹ nūeroꝝ
cōfessoꝝ collegiis. &ginū choris.
in oīm deniq̄ colligi et colletari o
munione s̄coꝝ. Singulorū quippe
recordationes qñ scintille. imo qñ
ardētissime faces. deuotos accen
dūt aīmos: vt eoꝝ et aspēctū sitū

ant et cōplectū. adeo vt plezq̄ eē
inter eos eē se reputēt: mō ad oēs
siml. mō ad hos vel ad illos. tota
auiditate ⁊ vehementia corda vi
brantes. Non mō t̄m societas. sed
etiā felicitas nobis optanda ē s̄a/
ctoꝝ. vt quoꝝ desideram⁹ p̄ntiaz:
gl̄iam q̄z seruētissimis studiis am
biamus. Sane vt eā nobis sp̄are
liceat. ⁊ ad tantā btitudinē aspira
re. sūmoꝝpe nob̄ desiderāda sūt suf
fragia q̄z s̄coꝝ. vt qd̄ possibilitas
n̄ra nō obtinet: eoꝝ nobis in̄ces/
sione donec. Hoc n̄ra et eoꝝ cohe
rētia est. vt nos oꝝgratulemur eis.
ip̄i op̄atiant nob̄. vt deuota medi
tatione regnem⁹ in eis: ip̄i in nob̄
et p̄ nobis militēt pia in̄uentōne
Nec est qd̄ de eorū pia ēga nos so
licitudine dubitem⁹. qñquidē non
cōsūmandi sine nobis. expectant
nos vsq̄ duz retribuāt nobis vt
videlz in nouissimo die magno fe
stiuitali. om̄ia siml in virū p̄fectum
cū suo tā excelso capite mēbra cō/
currāt: ⁊ laudet cū hereditate sua
Iesus xp̄us dñs noster:

Ca. xc. de triplici pleni

tudine habēda in futura vita In
quibusdam dictis:

¶ In illa p̄ria que nescit nisi
gaudiū et iubilatiōz nihil
deest. Ecce abundantia q̄
impleat hūana cupiditas. Que ē
ista copia. vbi nihil qd̄ nolis sit. to
tum sit qd̄ velis! Q̄ si nihil deerit
nob̄. aliqd̄ aut̄ nos latuēsit. nūqd̄
erit gl̄ia cōsumata? Idō nihil late

bit nos. Et ecce sapia q̄ curiositas
hois faciet. O sapia q̄ tūc oia q̄ in
celo ⁊ q̄ in t̄ra sūt. p̄fēssime agno
scem⁹ in ip̄o sōte sapie. rez oim co
gnitionē bibētes. Nō metuā suspi
tiones. nō timebo cōsilia: q̄a ciuitas
illa iux̄ iobez purissimo vitro sūt
erit: vt sic p̄ vitz lucidissime cerni
m⁹. sic alioz p̄scias clarissime vide
am⁹. Quid si et nihil defuerit et ni
hil latuerit. maneat at̄ tior ⁊ anxi
etas amittēdi. Jō nihil ēret. Et ec
ce potētia q̄ hūana infirmitas ro
boret. Qui posuit inq̄t fines tuos
pacē. ⁊ sfortauit seras portaptu
arū. ita vt null⁹ inimic⁹ intret. nul
lus exire possit amic⁹. Ibi ēgo sū
ma abūdātia. summa sapia. sūma
potētia ē. puto q̄ nihil desit plen
tudini btitudinis. quantū sp̄cat
ad sūmā felicitatis humane:

Ca. xci De triplici mō fruēdi
deo i futura vita. In p̄.
De oib⁹ sc̄is q̄ incipit. Cū de altari
Riplicet in eēna illa ⁊ p̄fe.
āta btitudine fruemur dō
vidētes eū in oib⁹ creatu
ris: hñtes eū in nob̄isip̄is. Et qđ
his oibus ineffabiliē iocūdius sit
atq̄ beati⁹. ip̄az q̄z agnoscētes in
semetip̄a tñitatē. et gl̄iam illā sine
v̄llo enigmate. mūdo cordis oculo
cōtēplantes. In hoc eniz erit vita
et̄na: vt agnoscam⁹ p̄fēz et filium
cū sc̄o sp̄u: et videam⁹ deū sicuti ē
itō est nō mō sic inest nob̄is. videlz
aut ceterl. creatur̄. sed sicut est in se
metip̄so. In duo illa velut circū
sacencia esse videntē q̄ p̄dixim⁹. et
q̄i cortex tritici. Ibec dō cognitio

Donus

sūma btitudinis. tritici medulla. a
deps frumēti: q̄ ciuitas sc̄a hñm
faciat. Neq̄ q̄ magna ē btitudo
illa tā abscondita est ab oculis n̄ris
qm̄ nec oculus vidit. nec auris au
diuit. nec i cor hois ascēdit: q̄nta
claritas. q̄nta suauitas. q̄nta iocū
ditas. maneat nos in illa cōgnitōe
Pax dei est illa. q̄ erupat oēm in
tellēm: q̄nto magl. oēm p̄monē no
strū! Qđ ēgo nulli datū est exp̄iri
null⁹ conet̄ effari. Ibi cumul⁹ feli
citat̄. ibi supeminēs gl̄a. ibi super
effluēs btitudo. Nā quō vidēdus
sit in creatur̄. quō in nob̄ hñdus:
possum⁹ vel ex p̄te cōfēcē in ip̄is
nimiz q̄s accepim⁹ iā p̄mic̄s sp̄s
Cognitio at̄ illa oīno adhuc nob̄
Inognita ē. mirabil̄ sc̄a ē. sfortata
est vt non possimas ad eam. At
v̄eo quēadmodū in creaturis vi
dendus sit. possum⁹ aliq̄ten⁹ intel
ligē. nimiz cū ⁊ mō videat̄ in ip̄is
Neq̄ q̄ntūcūq̄ p̄ficiat q̄s intel
ligēdo cōspicere. q̄ potētissime. q̄
prudētissime: q̄ benignissime ma
lestas et̄na fecerit oia: cūcta f̄gat.
ordinet vniuersa: p̄sus modicuz
ab eo qđ est cōprehendit. Veniet
aut̄ qñ iā seq̄mur agnū q̄cūq̄ ie
rit: et in oibus cōsequemur creatu
ris: vt in oibus gaudeam⁹. qđ est
gaudiū dñi. Gaudeam⁹ sane in oi
bus: sed nō aliūde. q̄ de ip̄o. sicut
ip̄e nō alijs fruit̄ sed semetip̄so.

Explicit Liber Octauus:

Incipiūt capla libri. ix

De q̄tuor v̄tatib⁹ quibus
vestitus fuit p̄mus homo

Liber

- ii. De q̄ttuor statib' p̄ceden-
tibus conuersionē nostrā
- iii. De q̄ttuor diebus p̄nie.
- iiii. De q̄ttuor ḡdib' ascēsiōis
- v. De duplici morte et dupli-
ci resurrectione:
- vi. De q̄ttuor s̄otibus p̄deū/
tibus de p̄adyso spiritali
- vii. De quadruplici p̄sciētia.
- viii. De q̄ttuor affectōib' aie.
- ix. De q̄ttuor v̄tutib' nob' n̄c̄is
- x. De quatuor mōis orādī.
- xi. De q̄ttuor q̄b' debitor ē hō
- xii. De q̄druplici op̄ūctiōe
- xiii. De quattuor generib' la-
chrymarū.
- xiiii. De q̄ttuor molestiis hoīs
- xv. De q̄ttuor q̄bus seruit hō
in hac vita.
- xvi. De q̄ttuor generib' hoīz
regnū celoz possidentū
- xvii. De quattuor generibus
tentationū.
- xviii. De q̄ttuor cornib' crucis
- xix. De quadruplici supbia
- xx. De quattuor mōis quibus
itur ad consiliū impioz
- xxi. De quattuor pedib' q̄bus
cathedra pestilentie subsistit
- xxii. De quattuor mōis hoīm:
- xxiii. De q̄ttuor generib' hoīm:
- xxiiii. De q̄ttuor roī. curr' spirital'
- xxv. De quattuor spinis:
- xxvi. De duob' bonis q̄ oculū
interiorē faciūt simplicē. et duob'
malis que eum faciūt nequā
- xxvii. De quadrisaria diuisione
oculi interioris
- xxviii. De quadrisaria diuisiōe
supradicta

- xxix. De quadruplici iusticia
- xxx. De quatuor riuulis descen-
dentibus de fonte christo
- xxxi. De quatuor ordinibus in
p̄cessionē domini
- xxxii. De q̄ttuor generib' spūm
- xxxiii. De q̄ttuor fontib' p̄deun-
tibus de p̄adyso n̄ro x̄po d̄ño
- xxxiiii. De q̄ttuor b̄sificiis dei
- xxxv. De q̄ttuor sp̄eb' oteplatōl.
- xxxvi. De q̄ttuor ḡdib' amoris.
- xxxvii. De longitudine latitudie
sublimitate et p̄funditate.

Expliciūt capitula libri noni

Incipit Liber s̄non'

De v̄tutib' q̄ttuor q̄bus vestitus fu-
it p̄m' hō In s̄mone de annūcia-
tione d̄nica Caplm p̄mū

Quattuor his v̄tuti-
bus m̄ia. 7 v̄tate. iu-
sticia. et pace: amīc'
fuit p̄m' hō. ab ipso
sue creationis exor-

dio. Est enī in his q̄ttuor saluti. in-
tegritas. Nec sine his oib' pōt o-
stae salus. Prestitim cū nō possint
esse v̄tutes si ab inuicē separentur
Accepat igit hō m̄iam. custodem
scz atqz pedisequā. vt ip̄a p̄ueni-
ret: ip̄a et seq̄ret eū: ip̄a q̄z p̄tege-
ret et cōsuaret vbiqz. Sed erat illi
n̄cari' etiā eruditor tāqz ingenue
et rōnabili creature. vt nō sic iumē
tū aliq̄d custodiret: s̄ tāqz puul'
educaret. Cui sane magistēio n̄o
pōteat aptior iueniri q̄. v̄tate ip̄a
q̄ eū in agnitōz sūme p̄ducēt ali-
qū v̄tati. Interi v̄o ne sapiēs iue-

niret vt faceret malū: esset q̄ pccm
ei tanq̄ scienti bonū ⁊ minime fa
ciēti: iusticiā q̄z q̄ regeret accepit.
Adhuc autē ⁊ pacē qua frueret et
delectaret. addidit man⁹ benignis
sima creatori. Pacē utiq̄ duplicē.
vt nec intus pugne. nec forl. timo
res: id est nec caro occuparet ad
uersus spm: nec esset ei vlla creatu
ra formidini. Inā et bestijs oibus
libere imposuit noia: ⁊ serpēs ipse
qđ violentia nō presūpsit: fraude
magl. eū aggressus est. Quid huic
deerat. quē mia custodiebat: doce
bat v̄itas. regebat iusticia: pax fo
uebat.

Ca. ii. de quattuor stati

ous pcedentib⁹ ouersionē nostrā
In quibusdā dictis:

Idē mibi q̄ttuor in cō
uersionē nr̄am pcedere
stat⁹. In⁹ sub nobis ipis.
tres sub pncipe mūdi hui⁹ Est enī
aia sub seip̄a. cū ppriā sequit volū
tatē: libertate pnciosa gaudens.
Est sub se cū pprie satisfaciens vo
lūtati: necdū tñ possidet a vicij⁹ ⁊
pccis. Qm̄ qui facit pccm: iam nō
suus ipius suus ē: sed pccī. Neq̄
tñ tripliciter mibi vident hoies esse
sub pncipe tenebrarū. Primū qđ
nec volētes. nec nolētes. qđ cōue
nit his qui necdū hnt voluntatis
vsū: sūt tñ vasa ire ppter originale
pccm. donec alligato forti. vasa
eius diripiat fortior p sacramēta
adueniēs. Secdo volētes cū iā vo

Nonis

lūtarie peccāt. Tertio q̄z mō nolē
tes. cū iā quidē resipiscere vellent.
nisi q̄ pccī cōsuetudine miserabiliter
obligati: iusto dei iudicio. q̄ in sor
dibus sūt. sordescant adhuc

Ca. iii. de quattuor die

bus pnie In smone de Assūptōe
Tempus loquendi:

Go p̄mā arbitror timorē
diē. qua nimirū irradiāte
cordibus nr̄is. pccō mori
mur. et qđāmō sepelimur in cōsciē
tijs nr̄is. Scda ni fallor agitur in
labore certamis Solet nāq̄ inter
p̄mordia ouersionis. acrius insur
gere tentatio praue cōsuetudinis.
et vix extingui pnt iacula diaboli.
Tertia nihilomin⁹ esse doloris vi
detur. dū recogitat quis ānos su
os in amaritudine aie sue: nec taz
laborat declinādo futura. q̄z p̄tēi
ta plangēdo deplorat. Mirari. q̄
hos dixerim dies! Sed tles dies.
dies nebule et caliginis: dies lu
tus et amaritudinis. Sequit di
es pudoris. nō dissimilis tribus:
qm̄ iā horribili cōfusione opit aia
miserāda. dū nimis cōsiderat. que
et q̄nta deliquerit: et in oculis cor
dis tetras versat imagines pccō
rum. Anim⁹ huiuscemōi nihil dissi
mulat: s̄ exaggerat vniuersa. non
sibi p̄cit durus iudex in semetip̄m
Utilis quidem exacerbatio et di
gna miseratione crudelitas: facile
sibi diuinā cōsiliās gr̄am dū p eo
mēs emulat etiā oīra semetip̄am

Liber

Ca. iiii. de quatuor gra-

di⁹ ascension⁹ In quibusdā dictis
Quattuor gradus ascensi
onis esse dicim⁹. Primus
ad cor. scds in corde. Et⁹
de corde. qrtus sup cor. In pmo
time⁹ dñs in scdo audit cōsiliari⁹
in tertio desiderat sponsus. In qrt
to videtur deus:

Ca. v. de duplici morte

et duplici resurrectione vbi supra.

¶ Ne sūt mortes et totidē
resurrectiones. P^{ri}a mors
aie. scda corporis. Mors
aie. separatio a deo: mors corporis
separatio aie a corpe. Ihac opa⁹
pccm illā pena pccī. Itē pma re/
surrectio aie. scda corporis. Resurre
ctionez anime opatus est humilis
et occultus christi aduētus. Resur
rectionem corporis gloriosus et
manifestus christi perficiet aduen
tus. Sz aia inuisibilis est. ad ima/
ginē dei creata: rectū quide⁹ fecit
de⁹ hoiez ad imaginē ⁊ similitudinē
suā. In et exterior hō id ē corp⁹
in forma sua. rēus apparet. hñs vi
tā ⁊ sensū: vt p hūc exteriorē ⁊ vi
sibile illū interiorē ⁊ inuisibile intel
ligerem⁹. q rectus est in volūtate:
viu⁹ in cognitōe: sēnsibilis in amoē
Et sic corp⁹ id ē extēior hō in rēur/
rectione vitā et sensū recipiet: ita ⁊
in resurrectione sua aia. id est inte
rior hō recipit. id est cognitōne ⁊
amorē. Cognitio aut vitā: amor

sens⁹ Sic hō extēior in vita sua nō
discernit: qz in toto suo eq^{li} viuit
in sēsu autē discernit in qnq⁹ ptes
notissimas. scz visu. gustu. auditu.
odoratu. et tactu: qā ali⁹ sentit in
oculo aliter in aure. et sic in ceterl.
Ita interior hō in cognitōe qdēz
nō discernit. sed in amoze. Et sicut
ille in qnquepertito sēsu diuiditur
ita iste circa qnq⁹ inuisibilia dei af
fici⁹. q sūt veritas. iusticia. sapiētia
caritas. eternitas. Ali⁹ enī affici⁹
circa vitatē quā diligit ppter libta/
tem. Ali⁹ circa iusticiā quā diligit
ppter equalitatē. Ali⁹ circa sapiē/
tiam. quā diligit ppter suauitatez
Aliter circa caritatē. quā diligit
ppter v^{ir}utē. Aliter circa eternitatez
quā diligit ppter securitatē:

Ca. vi. de quattuor fon

tibus pdeutibus de paradiso spiri
tali In quibusdā dictis:

¶ Abet fidelis aia paradysū
suā spiritalē quidē nō ter/
renā. Et idcirco p^ori illo
delectabiliorē et secretiorē. In hoc
delectat aia sicut in oibus diuichs.
De hoc paradiso prodeūt fontes
quattuor: id est vitas. caritas. v^{ir}tus
sapiētia. De his fōtibz laborāti
aie. salubres aque hauriūtur. La/
borat enī aia humana qdruplici
morbo vicioz: scz timoris. concu
piscencie. p^{ri}ie iniquitatē. ignoran/
tie. Timore enī victa i viciū cogit.
cupiscēcia illecta in viciū trahit.

ppria iniquitate volūtarie viciū se-
tur ignorātia seducta i viciū labit
Cōtra pusillanimitatē que puenit
ex vicio timoris: aqua p̄sidioꝝ de
fonte virtutis. Cōtra ocupiam tpa-
lis voluptatis: aqua desiderioꝝ
de fonte caritat. Cōtra maliciā
volūtarie iniquitatis: aq̄ iudicioꝝ
de fonte vitutis. Cōtra fallaciā
ignorātie. aqua cōsilioꝝ de fonte
sapie. Et hoc in gaudio: vt q̄ pus
gembat sub pondere vicioꝝ. mō
gaudeat in adeptiōe virtutū. opa-
rādo sibi de aq̄s cōsilioꝝ pruden-
tiā: de aqua p̄sidioꝝ fortitudinē.
de aq̄ desiderioꝝ tepantiā. de aq̄
iudicioꝝ iusticiā. vt i aduersis for-
tuito expellat pusillanimitatem.
in p̄spis t̄pantia refrenet lasciniā
In agendis iusticia excludat iniqui-
tatē: in dubijs prudentia instruat
ignorantiam:

Ca vii. De quadruplici

conscientia In q̄busdā dictis:

Aborat ⁊ requiescit aīa in
oscia: q̄a oscia alia bona
⁊ nō tranq̄lla. alia tranq̄l-
la et nō bona. alia nec tranquilla
nec bona. alia bona et tranquilla
Tranquilla et nō bona eoz est qui
in spe peccāt: et dicūt in corde suo
q̄ deus nō req̄ret. ⁊ ista maxime
adolescenciā Bona et nō tranq̄lla
eoz est qui tā pueri ad dñm. fco-
gitant ānos suos in amaritudine
Nec bona nec tranquilla eoz qui
in mltitudine p̄ccōꝝ despan. Bo

Monus

na et tranq̄lla eoz qui carnē sp̄iri-
tui subdiderūt: qui cū his qui ode-
runt pacē sūt pacifici. Ibi est lect⁹
anime. in hoc requiē capit anima

Ca. viij. de quatuor affe-

ctiōibus aīe In q̄busdā sentētis:

Quattuor sūt affectiōes:

amor et leticia. timor et

tristitia. Absq̄ his nō s̄b-

sistit hūana aīa: sed q̄busdā sūt in
coronā. q̄busdā in cōfusiōe. Pur-
gate enī et ordinate gl̄iosā in dñi
tum corona reddūt aīam: inordi-
nate per cōfusiōe deiectā et igno-
miniosā. Purgant aut̄ sic. Si amā-
tur q̄ amāda sūt: si nō amant̄ que
amāda nō sūt: amor purgat⁹ erit
Sic de ceteris Ordinant̄ autē sic:
In inicio timor: deīn leticia. post
hāc tristitia: in cōsumatiōe amor
Cōpositio quoz talis est. de tiore
et leticia nascitur prudētia: et est ti-
mor cā prudētie: leticia fruct⁹. De
leticia et tristitia nascit̄ tēpantia:
cui⁹ est tristitia cā leticia fruct⁹. De
tristitia et amore nascit̄ fortitudo
⁊ est tristitia cā fortitudinis. amor
fructus De amore ⁊ timore nascit̄
iustitia: et est timor causa iusticie.
amor fructus: Considera ergo
quō iste affectiōes ordinate virtu-
tes sunt. inordinate pturbatōes
Si timorē sequatur tristitia. despe-
ratōnem generat: si amorē letitia.
dissolutionem. Sequatur ergo ti-
morem leticia: quia timor futura
cauet. letitia de presentī gaudet.

Libet

prudēt. cautele finē leticia possidz
Probet ēgo leticia timorē: pbat^r
timor nihil aliud q̄ prudentia est.
Comitet leticia tristitiā: qz mode
rate leta āplectit. qui tristia remi
niscit. Tēpat ergo leticiā tristitia.
tēpata leticia. nihil aliud est q̄ tē
perātia. Jūgat amor tristitie: q̄a
fortiter sustinet tristia. qui p amo
rem q̄ sūt amāda desiderat. Con
fortat ergo amor tristitiā: cforta
ta dō tristitia: nihil aliud ē q̄ for
titudo. Jūgat amor timorē. quia
ordinate amādis inheret: q̄ timē
da nō negligit: Ordinat ēgo āoz
timorē. ordinat^r timor nihil aliud
q̄ iusticia est. Due affectiones leti
tia et tristitia: nō se extēdūt ad alia
In nob enī letamur. et in nob tri
stamur. Amor et timor ad alia se
extendūt. Timor enim affectio est
naturalis: que nos cūgit supiori
per inferiorē prem. et habet se ad
deū solū. Amor affectio est. q̄ nos
cūgit supiori. inferiori. et equali
et habet se ad deū et primū. In
his aut duob^r pfecta cōsistit iusti
cia. vt timeamus deū ppter poten
tiā. amemus ppter bonitatē: et p
ximū ppter nature societate:

Ca. ix. de quattuor vir
tutib^r nobis nēarijs In q̄bus daz
sententijs:

Pus est fortitudie aduer
sus tentamēta peccī: vt ru
gienti leoni resistam^r for
tes in fide: et ignita ipius iacula.

hoc clipeo viriliter repellam^r Op^r
est iusticia. vt opemur bonū. Op^r
prudētia ne cū fatuis xginib^r re
pbemur. Opus deniqz tēpantia:
ne voluptatibus indulgeam^r Pla
ne terribilis deus in cōsilijs sup fili
os hoim. Sed si terribilis est. etiā
misericors inuenit. dum futuri for
mā iudicij non occultat. Anima q̄
peccauerit ipa moriet. p̄pales q̄
fructū non fecerit excidet. Virgo
cui defuerit oleuz a nuptijs exclu
detur. Et q̄ bona receperit in hac
vita. in eterna cruciabit. Qd si for
te ctingat in vnoq̄libet. hec q̄tu
or inueniri. ea plane extrema de
speratio est:

Ca. x. de quattuor mo

dis orandi In q̄bus dā sententijs
Quattuor mihi vident^r orā
di modos exprimere ap̄li
x̄ba dicētis. Volo p̄mu
fieri obsecrationes: deinde orōes:
postulationes: gr̄az aditiōes Sūt
eni quos adhuc peccī cōscia terret
et cruciat. nōdū accepta resistēdi
virtute: tūc sez cū p̄mū ipos in pec
catorū ceno iacētes. spūs vitatis
irradiat. et excitans erubescere fa
cit. et timere: dum vident immani
tatem criminū. meritorū exiguita
tem. et velut ardentē coram se ge
hennā expauescētes: quoniā in se
ipsis boni nihil inueniunt. aliunde
apprehēdūt vñ regant. sciūt enim
q̄ nō sit tutū in cōspectu dñi dei sui
vacuos apparere. et nihilominus

id p̄sumere plenīs stercore manib⁹
audēt. Quia ergo timēt. et meri-
to timent per seip̄os accedere: stu-
dent. quasi p̄ alios supplicare. Ta-
le est illud orōnis genus. quo sole-
mus vti dicētes. Sācte petre ora
pro nobis: et filiā. Maxime vero il-
lud obsecratio est manifesta: per
passionē tuā libera nos dñe: et ce-
tera in hūc modū. Ne vero iā cōti-
nendi virtute accepta. securus acce-
dit. qui sibi cōsci⁹ fuerit. pro deli-
ctis p̄teritis veniā q̄rens et orōne
que nimis oris est ratio. qm̄ iā ore
suo loquit̄ cū deo suo. Qd̄ si iā cō-
secutus es. p̄mū est. vt ip̄i dño in
orōne loquēs recogites ānos tu-
os in amaritudine aīe tue. Dehinc
postq̄ in lamētis p̄nie aliq̄diu p̄-
seuerās. hilaritatē q̄ndā et fiduci-
am cōceperis indulgentie: accede
iam ad postulatiōes vt secure tā-
q̄ receptus in grām dñi. tibi ⁊ cō-
seruis tuis audeas petere quod
oportet. f̄iducialit̄ iā postulaē p̄t
qui eiusmōi est. tm̄ caueat ne forte
aut postulet nō postulāda: aut ni-
mis postulet. que nō a deo sūt po-
stulanda. aut ea tepide q̄rat. que
toto affectu ⁊ om̄i tpe sūt q̄renda
Petit et non accipit: om̄is qui ter-
rena q̄rit vltra nēcitātē: qui mūdia-
lem gl̄iam sectat̄ aut voluptatez.
Tale est etiā qd̄ solent hoīes secu-
lares mortē inimicōz in oratione
postulare: cetera q̄ similia que nō
oportet. At v̄o tp̄alia si defuerint
petenda quidez sūt. quātū nēcitas

Donus

hūana req̄rit: sed nō sūt nimie req̄-
renda. In quo genere etiā illa sūt
specialia sine q̄bus nihilomin⁹ sa-
lus cōstare pōt. vt donū scie. grā
curationū: om̄ia q̄ de q̄bus certū
nō hēmus. quid expediat nob̄: vt
pote si te fatigat tentatio. supplicā-
dum quidē p̄ ea vt auferat̄ a te. s̄
nō nimis obnixē: qm̄ in talibus o-
portet deo magis cōmittere: q̄ te-
mere apud nos aliquid diffinire:
Istec aut̄ sūt p̄ q̄bus incessanter ⁊
q̄ obnixē poterūt. ad deū clamēt
desideria tua. vt hēas grām eius
bonaz. et placere possis in oculis
pietatis ipsius: et in eo viuas et
moriar. in ip̄o. vt gl̄iam ei⁹ videre
et in ip̄o frui in ppetuū merearis.
Porro ad q̄rtū orōis genus. qd̄
est grāz actio. p̄ paucos attingē
credo. et quo rarius eo p̄cios⁹ est
Multā enī grām p̄sus inuenit a/
pud deū. qui exaudit añq̄ inuoce-
tur: et testioniū reddit sp̄ui ei⁹ ip̄s
quē habz ex deo: qm̄ exauditū est
desideriū eius: ita vt certus iā nō
orare: s̄ grās agere possit Prima
igit̄ id ē obsecratio verecūdo fiat
affectu Scda q̄ app̄ie diximus o-
ratōez. affectu puro. vt videlz nō
dissimulem⁹ p̄ccā. n̄ nos palpem⁹:
sciētes qd̄ sic q̄sq̄ grām inuenit a
pud deū: si inuētus fuerit dur⁹ in-
dex in semetip̄z Tertia id ē postu-
latō āplū q̄rit affectū. ⁊ fiducie la-
titudinē Quarta q̄ est grāz actio
ip̄a debet esse deuotione plenissi-
ma et delicijs affluens:

Libet

Ca. xj. de quattuor qb⁹

debitor ē hō In sentētīs qbuscūq̃

Is scire que et qbus de/
beas: Primo xpō iesu de/
bes oēm vitā tuā: q̃a ipse

vitā suā posuit p vitā tuā: et cru/
ciatus amarus sustinuit. ne tu ppe/
tuos sustineres. Si offerrent in me
omēs vite filioꝝ adā. et oēs dies
seculi. et labores oīm hoīm. qui su/
erūt. qui sūt. qui erūt. nihil esset ad
opationē corpis illius. qđ specta/
bile et stupendū est. Virtutibus etiā
supnis in conceptu de spū. in ortu
de vrgine. in vite innocētia. in do/
ctrine fluentiis. in conuersionibus
miraculoꝝ. in reuelationib⁹ sacra/
mentoz. Sicut igit̃ exaltatur celū
a terra. sic exaltata est vita illa a
vita nra. que tñ pposita est p vitā
nostra. Sicut nihil ad aliqd nullā
habet opationem: ita et vitā nra
nullā habet ad vitā illius pportio/
nem: cū illa dignior. ista miserior
esse nō possit. Cū ergo ei deuoue/
ro quicqd sū. quicqd possū. nonne
sic est sicut stella ad solē. gutta ad
flumiū. lapis ad montē. granū ad
aceruū. Sed nunqd huic soli debi/
tor sū. cui vix aliqd retribuere pos/
sū? Exigūt a me pterita pccā mea
futurā vitā meā: vt faciā dignos
fructus pnie: et recogitē omēs an/
nos meos in amaritudine anime
mee. Et ad hec quis idone⁹? Pec/
sauti sup numez arene mar. et mlti/
tiplicata sūt pccā mea. et nō sū di

gnus videre altitudinē celi p mul/
titudine iniquitatis mee. circūdede/
rūt me mala quoz nō est numer⁹.
Qđ ego sine nūero est. quō nume/
rabo? Quō satisfaciā cū cogar ro/
dere debitū vsq; ad nouissimū q̃/
drantē. Sed et delicta quis intelli/
git? Sed et qntūlibet peniteat. qn/
tūlibet se affligit et maceret: ppter
nomē tuū. nō ppter pnie meritum
ppiciaberis pccō meo. ait iustus.
dñe multū est enī. Cū igit̃ quicqd
vis. quicqd sapias. qcquid habes.
quicqd potes. huic vni rei dedica/
ueris: nūqd aliqd ē. vel intra aliqd
oputādū? Quid si tertū tibi debi/
torē ostendā: qui nō min⁹ acriter
sed veraciter vendicat eā sibi? Pu/
to qđ et tu possidere desideras glo/
riaz illā. quā nec oculus vidit. nec
auris audiuit. nec in cor hoīs ascē/
dit: regnuz oīm seculoz. viuere in
eternū in ppetuas hēditates Cre/
do qđ velis esse equalis āgelis dei
et in plateis supne syon melos ā/
gelicū auscultare et videre quicqd
illud sit. cū erit deus omīa in oib⁹
Nōne ad hoc emendū totum te. et
qcūq; vnde cūq; contrahē poteris.
dare oportebit? Et cū vniuersa cō/
pleueris. nō tñ eē cōdignas passio/
nes hui⁹ t̃pis vel corpis. ad futu/
ram gloriā que reuelabit̃ in nob.
Quid dices. et si qrtū debitorē in/
mediū adduxero. qui sibi iure pri/
matus tres supiores cedere velit?
Ecce in ianuis est. qui fecit celū et
terrā. etiā creator tuus est. tu crea

tura: tu seruus. ille dominus. ille figulus. tu figmentum. Totum ergo quod es. illi debes a quo totum habes. illi precipue domino. qui et fecit et benefecit tibi qui tibi ministrat syderum cursus: aeris temperie: fecunditate terre: fructuum ubertate. Huic reuera totis medullis. totis viribus fruendum. ne forte indignationis oculo te respiciat et despiciat. et coneruat in eternum. Expone ergo mihi cui horum quatuor preponas reddere quod debes. cum vnusquisque tam internus quam eternus exactor sit ut te possit singulariter suffocare. Eia domine vim patior: non de per me. In manus tuas commendo spiritum meum: tu persolue omnibus. tu ab omnibus libera: quia tu es deus et non homo. et quod hominibus impossibile est possibile est tibi

Ca. xij. de quadruplici

compunctione super carica secundum o. xi.

Quattuor ad sensum compuncti
onis sunt pertinentia. Porro

sensum ex integro recuperasse

te scias: si tuam consciam quadruplici sentis compunctione morderi. Pudore gemino. et gemino metu. Igitur in tua per te lamentatione. deum cogita factorem tuum. cogita premissum. beneficium cogita dominum. ad omnia reus es. plange per singula: ad primum et ultimum respectu deat timor tuus. ad duo media pudor. Pater sane non metuit. cum patris sit: patris est misereri semper et parcere. Et si percutit. et erga percutit non baculo: et cum perculerit sanat: Paterna

Nonus

vox est. percutiam et ego sanabo. Non est proinde quod a patre formides. qui et si quando feriat ut emendet: nunquam tamen ut vindicet. At vero cogitantem quod preterit offenderim: est certe quod pudeat. et si non quod terreat. Voluntarie genuit me verbo veritatis. Demum etiam non peperit vnigenito. per hic genito. Ita ipse quidem premissum se exhibuit mihi. sed non ego me illi vicissim filium. Quam fronte attollo iam oculos ad vultum patris tam boni tam malus filius? Pudet indigna gessisse generi meo: pudet tanto patre vixisse degenerem. Proch pudor Caduca vana et prope nulla. et quorum finis mors est: infelix et insanus proferre: non erubui eterni patris amori et homini Sed et si pater non esset. obrueret me beneficium. Instaurat aduersum me testes: ut alia innumera taceam huius corporis victum: et usum temporis huius: et super omnia sanguineum dilecti filii sui clamantem de terra. Pudet ingratitudinis: quamquam ad confessionis cumulum arguor. etiam reddidisse mala pro bonis. et odium pro dilectione. Minime quidem mihi a benefactore: sicut nec a patre timendum. Verus quippe beneficus est: dans affluenter et non immeritas. Non immeritat dona. quia dona sunt: et beneficia sua mihi dedit: non vendidit. At quanto de illo benignius tanto de me indignius sentire cogor. Quod si segnior forte. minus suas partes exequitur pudor: timor sane excitetur in adiutorium: excitetur ut

Liber

excitet. Quod pater est. quod bñ/
ficus est. tibi est: quod domin⁹ ac
creator sibi. Etenim ppter semetipm
fecit omnia Qui ergo quod tuum
est tibi defensat: et seruat. putas ⁊
pro se aliquādo non zelabit? Pu/
tas sui nō requiret pncipatus ho/
norē? Sed requiret vsque ad no/
uissimū quadrantē. requiret et ref/
buet abundanter facientibus sup/
biam. Requiret a redempto serui/
ciū: honorē et gloriā ab eo quē
plasmavit. Esto q̄ dissimulet patē
ignoscat beneficus. sed nō dñs et
creator: et q̄ parcat filio: nō parcat
figmento: nō parcat seruo nequā.
Pensa cuius sit formidinis et hor/
roris: tuū atq; omniū cōtempnisse
factorem. offendisse dominū maie/
statis. Maiestatis est timeri: dñi ē
timeri. et maxime hui⁹ maiestatis.
huiusq; domini. Ille timendus est
qui postq; occiderit corpus: pote/
statem habet mittere et in gehēnā
Qui sic afficitur pculōbio in du/
plici metu isto. itemq; pudore illo/
eque duplici: habet cōpunctiones
quattuor:

**Ca. xiii. de quattuor ge/
neribus lachrymarū** In sermone
de ep̄bia dñi Necessariū nobis:

¶ In lachrymis deuotionis
non indulgentia pccōrū
sed beneplacitū queritur
dei patris: cū descendit in nos spi/
ritus adoptionis filiorū: testimo/
niū. perhibēs spiritui nostro q̄ su/
mus filij dei. vt mellifluam nobis
de celo vocem videamur audire.
quia vere deus pater in nobis cō/
placet sibi. Nec parū distat inter
lachrymas deuotionis: atque la/
chrymas penitencie et cōfessiōis.
Merūtamen longe amplius vtrū/
q; precellūt. alie quedā lachryme
quibus et infūdatur sapor vini. Il/
las enim lachrymas vere in vinū
mutari dixerim. que fraterne com/
passionis affectu in seruoze pdeūt
charitatis: pro qua etiā ad horaz/
tui ipsius imemor esse. sobria qdā
ebrietate videris. Quosdā autē lu/
gentes video: sed si de corde pce/
derent ille lachryme. non tā facile
ilico soluerent in risum. Nunc autē
cum abundantius ociosa et scurri/
lia verba profluāt. q̄ pus lachry/
me: lachrymas huiusmodi de his
esse non arbitror quibus consolatio
diuina pmittitur: quando quideꝫ
post illas. tam facile consolatio vi/
lis admittitur:

**Ca. xiiii. de q̄ttuor mo/
lestijs hominis:**

¶ Plex scdm corp⁹ misē/
rum hominē contritio ve/
rat. pñtis videlz sensu do/
loris ⁊ mortis metu future: nimiz/
cum et passibile sit et mortale. Du/
plex nihilomin⁹ aiām agitare. soli/
citudo videlz spei vtiq; et timoris
Inter hec nempe fluctuat iugiter.
dum pccī corpus inhabitat. ascen/
dens vsq; ad celos. et iterū vsque

ad abyssos descēdens. tabescens
in malis. et ad bona nihilomin⁹ in
ardescens. Erit autē cū luteū hoc
egrediens domiciliū. a timōe qdē
penitus liberabit. sed necdum ab
expectatione. Extūc enī iaz nō ēit
timor in finibus nostris. sed in spē
singulariter cōstituti erimus. Cete
rū et ipm corpus restituet. Semi
natur enī corpus animale. f̄surgit
corp⁹ spirituale. Seminat in igno
miniaz. surgit in gloria. Vbi iam
tūc mors victoria tua? Siquidē et
tu inimica nouissima destrueris.
Corpus enī resurrectiōis iam nō
mori: mors illi vltra non dñabit
sed et dolor et gemitus omīs ab
cedet: qm̄ absterget deus omnē la
chrymā ab oculis sanctoz: et iaz
nō erit amplius neq; ludus neq;
clamor: sed nec vllus dolor: qm̄ p̄
ora transferūt. f̄ felices lachryme.
quas benigna manus magni cō
ditoris absterget. Et beati oculi
qui in talibus liquefieri fletib⁹ ele
gerunt: q̄ eleuari in superbiā. q̄
omē sublime videre: q̄ auaricie et
petulantie famulari.

Ca. x. de quattuor qui

bus seruit homo in hac vita

Quattuor sūt quoz in hac
vita obsequijs defuimus
caro. mundus. diabolus.
deus. Carni militam⁹: gule illece
bris seruiendo. luxurie stimulis ob
sequendo. Mundo militam⁹ aua
ricie estibus anhelando: honoris

Donus

altitudine affectando. Diabolo
militamus bonozū p̄uētib⁹ iui
dendo. cōtra deū superbie spiritu
intumescendo. Deo autē militam⁹
pietati. operibus humiliter insiste
do. potestatibus aeris viriliter r̄
sistendo. Ihabent et singuli p̄ncipi
pes donatiua p̄pria. Caro largiē
suis fuitozibus momentaneā vo
luptatē. mundus transitoriā subli
mitatem: diabolus p̄petuā capti
uitatē: de⁹ interminabilē felicitatē

Ca. xvi. de quattuor ge
neribus hominū regnum celorum
possidentium:

Quattuor sunt genera ho
minū. regnum celoz possi
dentū. Alij violenter ra
piunt: alij mercantur: alij furantur
alij compellūtur ad illud. Rapiūt
qui reliquerūt omnia. et sequūtur
christū. Sunt alij inferioris grad⁹
a quibus metūtur carnalia dū se
minant spiritualia: et tales dicun
tur mercatores. Sunt alij qui nō
nulla bona occulte faciūt: et hi fu
rari dicūtur: quia laudē humanā
vitantes. solo diuino testimonio
sunt contenti. Ibi autē qui compel
lūtur. sunt pauperes necessarij. q̄s
hic ignis paupertatis deo dispen
sante p̄bat: ne in futuro ignis iu
dicij damnabiliter puniat. De qui
bus dicitur. Compelle intrare. Cō
pellūtur enim varijs necessitatib⁹
et oppressionibus afflictī:

Liber

Ca. xvi. de quatuor ge

neribus tentationū super cantica
sermone. xxxij.

Attuoz sunt tentationū
 genera: nobis ita pphico
 pmoē descripto. Scuto in
 quit circūdabit te veritas eius nō
 timebis a timore nocturno: a sa/
 gitta volante in die: a negotio p/
 ambulante in tenebris: ab incurſu
 et demonio meridiano. Ille sunt q̄
 tuoz tentationes. quibus vndiqz
 circundati. necesse habemus circū
 dari etiā scuto domini. vt sit nob̄
 a dextris et sinistris. ante et retro
 Veritas autē circūdat. q̄a verax
 qui pmittit. et sic exhibet vt pmit
 tit. Eredo q̄ et hoc ordine quo h̄
 numerant cōtra eos qui ouertun
 tur insurgūt: et velut pncipes sūt
 omniū tentationū. Scimus quia
 aduersus eos qui cōuertūtur. pzi
 mū esse certamen de molestijs cor
 poris consuevit. Caro enī acten⁹
 indomita. castigari et in seruitutē
 redigī nequaquē equanimiter pati/
 tur: sed adhuc memor recēs pōite
 libertatis. acrius occupiscit aduer/
 sus spiritū. Itaqz p̄mordia nostre
 ouersionis p̄mus exagitat timor:
 quē intransibis statim horroz vī
 tē ingerit artioris. et insuete auste/
 ritas discipline Atqz is timor no/
 cturnus dicitur. quia nox in sc̄ptu
 ris designare solet aduersa. ⁊ pro
 bonis que nō videmus. formida/
 mus que in p̄sentia sunt aduersa

tolerare. Nocturnus plane et tene-
brosus timor iste. Superata autē
hac tentatione. armem⁹ nos nihī
lomin⁹ aduersus hominū laudes.
que de laudabili potissimū vita su-
mūt materiā. Alioquin patebim⁹
vulneri a sagitta volante in die. &
est inanis gloria. fama siquidem
volat: et ideo in die. quia ex operi-
bus lucis. Sagitta leuiter volat.
leuiter penetrat. sed non leue infli-
git vuln⁹. cito interficit. Sagitta
hec vana gloria est. Non est vnde
impugnet hec pusillanimes et re-
missos. qui feruentiores esse vidē-
tur. ipsi paueant. ipsi sibi caueant.
Si hec exufflatur tanquā inanis
aura: restat vt solidius aliqd affe-
rat de diuicijs ⁊ honorib⁹ seculi:
si forte qui non curat laudes. appe-
tat dignitates. Aliter necesse ē cir-
cūueniri a negotio pambulāte in
tenebris quod est ypocrisis. Ete-
num ista de ambitōne descendit. et
in tenebris habitatio eius. quippe
abscondit quod est: et quod nō ē
mentitur. Negociatur autē omī tē-
pore formam retinēs pietatis. ad
se se occultandū: virtutē autē eius
vendicans et oēs honores. Quā-
tos hoc negotiū pambulās in te-
nebris truci fecit in tenebras exte-
riores: veste spolians nuptiali. et
virtutum exercicia fructu pietatis
euacuans. Possitremo tentatio est
demoniū meridianum. quod solet
maxime insidiari perfectis. qui vi-
delicet tanq̃ viri virtutū omnia su-

inter fuit keptaco
 on Alenco b-^o no t-ebis
 defortu. r. v. b. b. b. b.
 c. b. b. b. b. b. b. b. b. b.

A morte nostro Volentes et affert inq. di p. exagite
fior no fu 267 ingates Officulate 7 austeritate Disapite

*Apagita volente dicitur pignora et hinc hanc fac. amb. gtn
volat pignora fac. v. d. pignora et volat pignora*

*Aureus p. a. t. h. e. d. o. b. i. s. c. y. p. e. r. i. s. a. l. b. i. n. d. e. q. d. e. et
m. h. e. n. s. e. f. f. g. m. e. t. k. e. d. e. p. o. u. t. f. o. r. p. u. e. t. u. r. v. e. d. g. h. o. r.*

De nigr et berio nigras qd et nigras vnt berio autem
hys fctis berio vnt conuicti fct et vnt hys autem qd
vnt apert vnt

Monus

perauerunt: voluptates. fauores.
hones. Quid enim iā superest ei
qui tentat. in quo possit pugnare
palaz aduersus huiusmodi. quos
videt omimodis diligere iustitiā.
et odisse iniquitatē? Quidni vt ini
quitatē palliet virtutis imagine?
Quos enim perfectos boni noue
rit amatores. malū eis sub specie
boni. nec mediocris sed perfecti p
suadere conatur: vt cito cōsentiat
qui magnope diligit bonuz: et fa
cile qui currit incurrat. Venit pro
inde occultus qui manifestus nō
audet. et quem satis expertus est
apertū omne horrere malū: falso
bono supēare molit. Quarto igit
id est supremo demū loco. hec ten
tatio formidet: et quo se in sūmo
stare quis viderit: eo sibi vīgilan
tius ab incurso et demonio mēdi
ano cauendū intelligat. Quod q̄
dem demoniū idcirco meridianū
dictum existimo: quia sunt aliq̄ de
numero malignoz. qui cū merito
tenebrosē. obstinate q̄ volūtatis
sue nox et perpetua nox sint: diem
tamē se ad fallendū simulac̄ noue
runt: nec modo diē sed et meridiē:
Et tunc meridies id est maior cla
ritas apparet tentans: cum quasi
boni maioris imaginē presert:

**Ca. xlviii. de q̄ttuor cor
nibus crucis** In sermone de s̄cto
Andrea:

Ecce est vt scuto circun
det nos v̄ritas. quia nos

vndiq̄ mala circundāt. Ab inferi
ori eni parte timor nocturnus in
surgit: a sinistris sagitta volat in
die: a dextris pambulat negotiuz
tenebrosū: et vt nihil sit vacuū a su
periori parte demoniū meridianū
occurrit. Nos autē miseri et mise
rabiles vicinis tot serpentibus. et
igneis telis vndiq̄ volantibus et
insurgētibus inimicis. nihilomin⁹
perniciosissima securitate et negli
gētia dormitamus: torpem⁹ ocio
vanitatibus et scurrilitatibus in
dulgemus: taz pigri ad spiritualia
exercicia: ac si iam pax sit et securi
tas. et non sit milicia v̄ita homis
super terram. Ecce in cruce salus
nostra: tm̄ vt ei viriliter inhere
amus. Ipsa est scutū quo circūda
mur: vt eius cornua quatuor qua
drifaria hostiū tela repellant. Sit
ergo inferius cornu cōtra timorē
nocturnū. id ē aduersus pusillanī
mitatē. que de carnis afflictione p
cedit. vt id quod sub nobis est cor
pus castigāe viriliter studeamus
ac subicere seruituti. Si quis v̄ro
nobis in faciem maledixit. si quis
aperte mala suadere conatur: in
die volat sagitta. et a sinistris est:
sinistro nihilominus cornu excipiē
da. Q̄ si adulatur. si quasi cōsulen
tis animo. venenū p̄pinat fraterne
detractionis. et odiū seminare co
natur: si deniq̄ iniquū aliquid tā/
q̄ iustū p̄suadere tētat a dextris
est mihi iste. h̄ iudas est: osculo me
prodit. et dextro cornu crucis. ne

Timor expellit carnem. sagitta p̄st̄ q̄m vt corp⁹ v̄ritas repellat. et p̄st̄ p̄st̄

Expulsa v̄ritas of p̄st̄ cor expulsa p̄st̄ p̄st̄ p̄st̄

negotia p̄st̄ p̄st̄ p̄st̄ p̄st̄ p̄st̄ p̄st̄ p̄st̄

Deus v̄ritas cor p̄st̄ v̄ritas p̄st̄ p̄st̄

Libet

gocū perambulās in tenebris. ne
celle est ppulsari. Sed ecce demo/
niū meridianū. superbie scilz spiri/
tus: qui nimirū in maiori splendo
re virtutum. acius insurgere solet
Ihec autē valde perniciosa est. In
iciū quippe omnis peccati. ⁊ causa
toti⁹ pditionis. supbia est Propte
rea quisquis es qui salutem tuam
operari studes: aduersus hanc su
per caput cornu crucl. habere me/
mento. vt nō eleueris in superbiā.
Non exaltetur cor tuū. non ambu
les in magnis neq; in mirabilib⁹
super te: sed tela ea que de sublimi
veniunt. supereminens capiti tuo.
cornu crucl. excipiat Sane hoc so
lum est cui salutis pariter ⁊ regni
titulus inscribitur. quia solus qui
se humiliat. saluari et exaltari me/
retur. Jam vt breuiter repetā: quā
or hec cornua sunt: continētia. pa
tientia. prudentia et humilitas.

Ca. xix. de quadruplici superbia In quibusdā sententijs.

Et superbia cordis. super
bia oris: superbia operis
superbia habitus. Super
bia cordis ē quādo homo in ocu
lis suis magnus est: contra quam
sapiens orat dicens Extollentiaꝝ
oculorū meorū ne dederis mihi Et
alibi. Ne qui estis sapientes in o/
culis vestris. Supbia oris vel lin/
gue q̄ et iadantia dicit̄ est. quādo
homo non solum magna de se sē/
tit: sed etiā loquit̄. vnde psalmista

Disperdat dñs vniūsa labia do
losa. et linguā magniloquā. Sup/
bia operis est. quādo homo qdā
supbia vt magnus appareat agit
De qua idem psalmista ait: Non
habitabit in medio domus mee q̄
facit superbiā Superbia habitus
est. quādo homo vt gloriosus vi/
deatur: p̄ciosus se ornat vestibus.
Vnde apl⁹ Non in veste p̄ciosa
Et domin⁹. Qui mollib⁹ vestiunt̄
in domibus regum sunt. vbi super
bia abundat Sunt autē quinq; q̄
ad remediū tam mortifere pestis
a domino rationali anime sūt po
sita: locus. corpus. tentatio diabli
p̄dicatio christi. et eius cōuersatio.
Locus quia exiliū. corpus q̄a one
rosū. tentatio quia inquietat: xp̄i
p̄dicatio quia edificat. ⁊ eius con
uersatio que informet. Ihs quasi
quinq; sensibus deus humilitateꝝ
operatur in anima. Sicut enī aia
vita est corporis: ita deus vita est
anime. Et sicut corpus mortuū est
quod per quinq; sēsus ab anima
non vegetatur: ita anima mortua
est. que p̄ hec a dño nō hūiliatur

Ca. xx. de quattuor mo dis quibus itur ad consiliū impio rum In quibusdā sententijs:

a D consilium impioꝝ itur
quattuor modis. Quidā
enī trahūtur inuiti: alij at/
trahunt̄ illece. alij seducūtur igna
ri: alij sequūtur sp̄otanei. Istis ne/
cessarie sunt quattuor virtutes: per
quas armati resistent. ne in cōsiliū

eant. Inuitis necessaria est fortitudo. quia resistent vsque ad mortē. minimis cruciatibus et damnis. Illi qui attrahuntur illecti. indigent temperantia que reprimat illicita desideria: nec cedit pmissionibus. nec emollitur blādicis. Illis qui seduncur ignari. est opus prudentia: quā discernit ab inutilibus viciis. et docet quid tenendum. quid ve reſciendum sit. Iustitia indigent illi qui sequuntur spontanei. Iustitia ē rectitudo voluntatis: que nec amat peccare: nec peccato consentire. Iustitia et fortitudo sedem habent voluntatē: quia voluntas iusta debet esse et fortis. Est autē iustitia voluntas ordinata: hoc modo scilicet mala respuens. bonis meliora preponens. Prudentia et temperantia sedem habent in ratione: quia ratio prudens debet esse et temperata. Est quippe prudentia ratio docta scilicet a gratia: vitare contraria iusticie propter iusticiā. Vitat quidem non solum iniusticiā apertā. sed etiā illa que sunt aliquo modo contra iusticiā: attendens non quod licet sed magis quod expediat. Vitās diuitias. et quedā alia: non quia illicita. sed quia iusticie solēt esse impedimenta: sed propter quosdā. qui ex ypocriti hoc faciunt. addit propter iusticiā. Iustitia est perfectio anime rationalis: alie virtutes sunt ad eius acquisitionē vel cōseruationē. Fortitudo. temperantia. prudentia iusticiā cōseruāt. ne amittat aut minuat. Postquā vero perfecta est iu-

Nonus

stitia et transit in affectū cordis: idē est quod illa tria: quā fortis ē. prudens et temperata:

Ca. xxi de quattuor pes-

tibus quibus cathedra pestilencie subsistit In quibusdā sententiis

c Cathedra pestilentie quattuor pedibus subsistit. Primus pes est malicia. secundus con-

temptus dei. tertius irreuerentia. quartus astucia. Malicia ē amare malū. et saporē mali habere. et malū quā malū ē diligere. sicut facit diaboli. et nonnulli iniqui. Sed quia fit aliquā ut tales timeant deū. non timore bono. sed ne incurrant vel damna rerū. vel corporis cruciatū: ut amplius sint mali otēnūt et ipsum deū: et fit secundus pes contemptus dei. Itē posset fieri ut malū amarent: deū otēnerent: sed inhiheret eos pudor hominū cū quibus habitant. Itē ad augmentū mali sequitur tertius pes. irreuerentia. ut nec deū timeant. nec homines reuerent. Ad cōsumationē vero totius malicie. adest quartus pes. astucia: ut sciāt uti tribus predictis. misericordes oleo venenū. et melle acetū. Eminēs pes cathedre cui sedēs inheret. est potentia Si enī potens est qui predicta habet. tūc plurimū nocet. vel si potentē sibi allicere potest quē suo consilio seducat. et ad malū impellat. Deinde apponit puluinar ut suauiter sedeat. Puluinar fit de leuibus pennis auis. signās vanam gloriā et fauorez popularē: quibus homines delectati ex-

Libet

tolluntur. Scabellū pedibus supponitur. ne terraz tangant. Tales ei nonnulli terrenas actiones non faciunt sed spirituales se simulāt: vt magis decipiant: horū doctrina ē quasi pestilentia multa loca occupans et vastans:

Ca. xxi. de q̄ttuor modis hoim In quibusdā sententijs.

¶ Quidā sūt qui nō sequunt̄ christū. sed fugiūt: alij nō sequunt̄. sed p̄eunt: nonnulli sequunt̄. s̄ non assequūt̄. alij vero sequunt̄ et consequunt̄. In dō sequunt̄. sed fugiunt: qui necdūz peccare desistūt: de quibus sc̄ptū est. Om̄is qui male agit. odit lucē Et p̄pheta: Ecce isti qui elongant se a te peribunt. Non sequunt̄. sed p̄eunt. qui magistrorū sententijs suas p̄ferunt Sequunt̄. sed non assequunt̄: q̄ segniter ac remisse agūt vel vsq; ad finem non p̄seuerātes de medio itinere reuertuntur. Sequunt̄ et d̄sequunt̄. qui viam huius militatis eius. deuoto mentis affectu p̄seuerant̄ imitantur s̄hui⁹ mōi vere sequunt̄ deum. s̄fructus imitationis. mansio est eterne beatitudinis:

Ca. xxii. de quatuor generib⁹ hoim In quibusdā sententijs Quatuor genera sunt hominū: quorū oim nullū est qd̄ faciat bonū nisi vnū.

Quidam enim sunt. qui deum nec intelligunt nec requirūt. et hi mortui sunt. Alij intelligunt quidē. sed non requirunt. et hi impij sūt. Alij requirūt non autē intelligūt. et hi fatui sunt. Alij vero et intelligunt et requirunt: et hi sancti sunt. De quibus solis dici potest. quia ipsi sunt qui faciunt bonum:

Ca. xxiii. de quatuor rotis currus spiritalis In quibusdā sententijs:

¶ Ja legis domini agit nō gressu corporis: s̄ affectu mentis. Per hanc viāz incedunt et quasi quendā currū ducunt tria genera hominū: seruus. mercenarius. filius Trahunt autē eundē currum duo iumēta: quorū nomina sūt cōminatio et p̄missio Super cōminationē seruus sedet: super p̄missionem mercenarius Horū vterq; trahit currum. alter timorē. alter cupiditate: et vterque p̄p̄is stimulis impellitur. Solus filius qui nec timore quatitur. nec illicitur cupiditate: sed spiritu dilectionis agitur: sine labore aut lesione vehitur in currum. Quicūq; enī spiritu dei aguntur. hi filij dei sunt Habet etiā currus ille q̄ttuor rotas. illas sc̄z q̄ttuor aī affectōnes notissimas amorē et leticiā. timorē et tristitiā. amant enī temporalia et letantur cū male fecerint. Sed hunc amorem et hanc letitiā: sequitur timor et tristitia sempiterna.

Electi vero ponūt primas rotas
timorē ⁊ tristitiā: posteriōes amo
rem et letitiā. Ipsis enim omuat
timor in caritatē: tristitia in letitiā
sempiternā.

Ca. xxv. de quatuor spi nis super cantica smone. xlvij:

Onec in carne est aia. inē
spinas pfecto versatur. ⁊
neceſse est patiatuſ inque
rudines tentationū. tribulationū
qꝫ aculeos Videat qꝫ vigilē so
licitāqꝫ esse oporteat super custo
dia sui: septa vndiqꝫ spinis. hinc
inde aculeos intendētibꝫ. Spina
culpa est. Spina pena ē: spina fal
sus frater. spina vicinus est malꝫ.
Plenus est mundus spinis: in tra
sunt. in aere sunt: in carne tua sūt.
Versari in his et minime leui di
uine potentie est. non virtutis tue
Bene pungeris si cōpungeris. Nō
mediocris titulus pfecto virtutis
inter prauos viuere bonuz: et inē
malignantes innocentie retinere
candorē et morū lenitatē: magis
autem si his qui oderunt pacē pa
cificum. ⁊ amicū te ipsis exhibeas
inimicis:

Ca. xxvj de duobus bo

nis que oculū interiorē faciūt sim
plicem et duobus malis que eun
dem faciūt nequā In libro de pre
cepto et dispensatione:

Intēioſ oculus vere sim
plex sit. duo. illi arbitroz

Nonus

necessaria: charitatē in intentione
et in electione veritatē. Nā si bonū
quideꝫ diligat. sꝫ verū non eligat:
habet quidē zelū dei. sed nō scōm
scientiaz: et nescio quēadmodū iu
dicio veritatis. vera esse possit cū
falsitate simplicitas. Volēs deni
qꝫ ad veram instruere discipulos
simplicitatē magistra vēitas. esto/
te inquit prudentes sicut serpētes
et simplices sicut colūbe. Premisit
ergo prudentiā. sine qua nemineꝫ
satis esse posse simplicē sciret Quō
deniqꝫ vere simplex erit oculꝫ: cuꝫ
ignorantia veritatis? Patet ergo
laudabilē illam et a dño laudatā
simplicitatē. absqꝫ his duobꝫ non
esse bonis. beniuolentiā atqꝫ pau
dētia: vt oculus videlꝫ cordis nō
solum pius qui fallere nolit. sed et
cautus sit qui falli non possit Cete
rum sicut oculuz simplicē duo ista
faciunt bona/ amor boni et cogni
tio veri: sic nequā oculū. duo e re
gione mala cōstituūt. cecitas qua
fit vt veritatem non agnoscat. et
peruersitas qua fit vt diligat iniqui
tatem:

Ca. xxvij. de quadriſa

ria diuisione oculi interiori. vbi sup

Ozro inter hec bona. que
nec fallere nec falli sinūt. ⁊

duo illa mala que tā falli

qꝫ fallere faciunt. duo sunt media
vnum quidem bonum per quod
oculus interior. et si falli queat
ignorantia veri: zelo tamen boni

Liber

fallere penitus nō cōsentit. Alterū
vero malū quod licet veri notitiā
non impediat. amorē tamen boni
pze malicia minime sentit. Et qm̄
omnis res melius diuisione inno/
tescit. scdm̄ hoc duplex malū. et il/
lud item geminū bonū. quadrifa/
riam diuidamus oculū cordis: in
bonū et meliorē. in malū et peiorē
et subdamus exempla. Est qui bo/
num diligit. et malū nescius agit.
Istius quidē bonus est ocul⁹. q̄a/
pius: non tamē simplex. quia cec⁹.
Et est qui bonū et libenter agit. ⁊
prudenter intelligit. Istius reuera
oculū non immerito simplicē dixe/
rim. vtpote cui neutrū bonū desit.
nec zelus scilz bonus. nec scia. Est
econtrario qui bonū minime dili/
gens: ex malicia quidez peruersus
est: sed sapiens vt faciat maluz. p/
ignorantiā tecus non est. Quem
quidez ideo nondū appellauerim
nequā. q̄ vnū ei licet ad suum ma/
lum. non desit bonū. id est scientia
Sed est q̄ bonū forte nescius/ qd̄
non diligit agit: cui pfecto nō in/
congrue id quod dicitur nequam
assignauerim eo q̄ neutro careat
malo. nec cecitate scilicz nec pueri/
tate. Dicitur siquidez nequam qm̄
nequaq̄. vt is solūmodo nequaz
appelletur. qui nequaq̄ hoc est in
nullo penitus appareat bonus. s̄
sit vtroq̄ bono vacuus. tā videlz
veri noticia q̄ ⁊ beniuolentia

Ca. xxviii. de q̄drifaria

diuisione supradicta In eodē vbi
supra:

Alius est itaq; pius ocul⁹.
 non quidem fallere prom-
 ptus. sed tamē falli pius
 Alius is est quez domin⁹ simplicē
 dicit. tam nec fallere facilis q̄z nec
 falli. Et item alius est oculus sim-
 pliciter malus. fallens vtiq; liben-
 ter: sed non facile falsus. Et alius
 est quem nequā esse diffiniuimus.
 quia sit dupliciter malus: cui nem-
 pe et malicia parit ignorantia. et
 ignorantia maliciaz operit: ita vt
 sepe nesciens et maluz quod vult
 non faciat. et bonū faciat qd non
 vult. Obscuratū nempe ē inspiēs
 cor eorum. qui istiusmodi sunt et
 quasi iam traditi in reprobū sē-
 sum. bonū omīno nec diligere nec
 dinoscere queunt Nam qui huius-
 modi est cauere pfecto malū. nec
 vult etiam si possit. nec si velit scit.
 Quamobrē hunc oculum in supe-
 riori diuisione. illo altero celsui nō
 immerito peiorem. non quia mali-
 gnior sit: s; quia piculiosior. Igno-
 rantia quippe securiorē. securitas
 segniorē facit: non nequiores. Est
 tamen ex hoc proculdubio deteri-
 or. quia ille soluz habet malū. ma-
 lam intentionē. iste et falsam confi-
 derationem. Ille vno caret e duo-
 bus bonis. bono zelo: iste et vō
 iudicio. Si igit is vere ocul⁹ neq; est.
 q̄ puerus piter et cecus. bonū
 agit ⁊ malū credit Aliq; rē ope-
 rādo s; opinādo iniq. bonū sibi in

in q bonu delyt et multu nescit qd
 hic delyt fides qd con qd no fuit
 S q bonu libet aut plect nescit
 ite p qd con qd nescit bonu no
 zely no fuit delyt
 C q bonu delyt et exultat
 p qd et lqnes et plect nescit
 huc fuit no delyt qd alia in c
 C q bonu fat no delyt qd lye
 nescit qd con nescit nescit
 nescit qd plect qd delyt
 qd nescit huc qd nescit qd bonu

h^o p^o d^o q^o f^olle n^o p^o f^olle x^o
b^o d^o q^o f^olle n^o p^o f^olle x^o
h^o p^o d^o q^o f^olle n^o p^o f^olle x^o
b^o d^o q^o f^olle n^o p^o f^olle x^o

h' p x 212 qz n' fait fallc n' full.
107 d'augst 2 999/10

*Gf f^r - ak e hber full-0 B no fante fulg
w gssat B w lort*

hinc est qd dicitur / quod ci malici
punit gratia et gratia opit malitiaz
ut ne dicitur ut gregorius
p. 1. ut non ut non p. 1. nec fat aff. volit

malū vertit. et tācū malū q̄ntū cre
diderit. At non ideo sequit̃ vt qui
ecōtrario maluz facit et bonū pu
tat: iuxta suā fidem similiter ⁊ ip̄e
inueniat Quare? Nō est quippe sim
plex oculus ille qui ex iudicio veri
tatis. totū corpus lucidū reddat
qualē profectō sup̄ius diffiniuim.
Neq̄ ei ex toto adhuc tenebre de
sunt: vbi ignorantia veritatis: lu
cem obscurat bone volūtatis. Cū
itaq̄ ille. oculus vtrunq̄ malū. is
Nō minime vtrūq̄ habeat bonū:
nōne ratio videtur exigere. vt pl̄
ille noceat q̄ profit iste? Neq̄ eniz
cōsequens est. vt tantuz valeat in
bonū. bonū vnū. quantū duo ma
la in malū. Et quidē laude dignā
dixerim. vel solā piam intentionē
nec plane cōdigna remuneratōne
fraudabit̃ in opere quoq̄ nō bo
no ipsa bōa volūtās. attamē sine
malo quocūq̄ nō ēit decepta sim
plicitas: quia quod a nesciente fit
et bonū p̄sus contemnit intentio
praua. et malū non penit̃ excusat
recta. Siue itaq̄ maluz putas bo
nū qđ forte agis siue bonū malū
qđ oparis. vtrunq̄ peccatum est.
licet sane leuius admoduz peccet̃
vbi sana intentione. sola rephensi
bilis actio foris apparet: q̄ vbi
maligna latet. etiam in non mala
actione intentio Meruz qđ absq̄
vel minimo peccato nō est: purum
bonū minime est. Quo pacto ego
bonū non purū puro malo cōpa
rabitur in efficiētia: hoc est vt tā

efficax ad bonū. illud fit. q̃ ad ma
lum istud!

Ca. xxi. de q̄druplici iustitia
In smone de x̄bis
Isaie. qui incipit Eōmendāt:

non pura. nisi forte meliores nos
esse credimus q̃ patres nostros:
q̃a nō min⁹ veraciter q̃ humiliter
aiebant. omnes iusticie n̄re tanq̃
pānus menstruate. Quō enim pu
ra iusticia. vbi adhuc non potest
culpa deesse? Recta proinde vidēi
potest iusticia hominum: si tamen
peccato non cōsentiant: vt non re
gnet in eorū mortali corpore. Nā
p̄mi hominis in inicio non modo
recta. sed etiam pura fuit: q̃ diu ei
datum est nec sentire pccm. Ceterū
et ip̄a qm̄ firma non fuit: 7 purita
tem facile p̄didit. et ne ip̄am q̃ re
tinuit rectitudinē suaz. Sane ap̄
angelos iusticia pura. recta et fir
ma ē: sublimis q̃ deus: sed adhuc lō
ge inferior q̃ diuina. Non enim in
nata eis est. sed collata a deo. vt
natura ipsa quod ex se est. nō mō
iusticie. sed etiā iniusticie capax in
ueniatur. Nunquid nō ista est pra
uitas quedā. quā in angelis suis
mera illa iusticia legitur inuenisse?
Non enim iustificabitur in conspe
ctu tuo omnis viuens: ait is qui
dei iusticiam minime ignorabat.
Nec enim ait omnis homo. sed
omnis viuens. forte vt ne ipsos

Libet

angelicos eum noueris spūs ecce
pisse. **I**uuit eni et ipsi tanto veri⁹
q̄nto p̄pius astant ei: apud quem
est fons vite: Nihilominus etiam
iusti sunt: sed ex eo. nō corā eo: mu
nere eius: non in eius compatiōe
Ipse enim sibi iusticia est. cui⁹ vo
luntas non tam equa q̄ ip̄a equi
tas: et vtraq̄ nō aliud q̄ ip̄a sub
stantia est. **I**lla ergo iusticia disti
me sicut mons est. que recta est. pu
ra est. firma ē: et vt ita dixerī etiā
substantia est:

**Ca. xxx de quattuor ri
uulis descēdētibus de sōte christo
Super cantica p̄mo. xxij.**

Ominus christus fons vi
te. de intra ortum cōclusū
erumpens. per os pauli fi
stulā suam. in quattuor se riuulos
diffudit. et deriuauit in plateas.
vbi videlicet et assignat nobis eū
factum a deo sapientiā. et iusticiā
et sanctificationē. ⁊ redemptionē.
Quoniā quidē in p̄ncipio erat ver
bum. et verbū erat apud deū. **F**a
ctum est autē. q̄tinus esse inciperet
et apud homines: sic nihilomin⁹ in
p̄ncipio sapiētia erat. erat iusticia.
erat sanctificatio. et redemptō sed
angelis: vt esset et homibus. scit
eum hec omnia pater. **A**t angelis
inquis quomō redemptō suēt nō
video? **N**ec enim auctoritas sc̄ptu
rarū vsq̄iaz assentire videtur eos
aliquādo aut peccato extitisse ca

p̄tios. aut morti obnoxios. vt
necessariā haberēt redemptionē
exceptis duntaxat illis. qui super
bie lapsu irremediabili corruētes.
redimi deinceps nō merentur. **S**i
itaq̄ angeli nuncq̄ redempti sunt
ali⁹ vtiq̄ nō ēgentes. ali⁹ nō p̄me
rentes. illi quidē quia nec lapsi sūt
hi autē quia irreuocabiles sunt. **Q**
pacto tu dicis dñm christū eis fu
isse redemptionē? **A**udi breuiter.
Qui erexit hominē lapsum. dedit
statim angelo ne laberet: sic illum
de captiuitate eruens. sicut hūc a
captiuitate defendens. **E**t hac ra
tione fuit eque vtriq̄ redemptio.
soluens illum et seruans istum **L**i
quet ergo sanctis āgelis dominū
christum fuisse redemptionē. sicut
iusticiam. sicut sapientiā: sicut san
ctificationē: et nihilominus tamē
hec ipsa quattuor esse factum p̄p̄
homines. **S**ic ergo om̄e qđ erat
angelis sanctis: factus est nobis.
Quid? **S**apientia. iusticia. sanctifi
catio. redemptio. **S**apientia in p̄
dicatione: **I**usticia in absolute
peccatorū: sanctificatio in ouersa
tione quam habuit cum peccatori
bus. **R**edemptio in passione quā
sustinuit p̄ peccatorib⁹ **S**edebas
O homo in tenebrosis et vmbra
morti. per ignorantia vitatis. **S**e
debas vinctus catenis delictorū:
descendit ad te in carcerem non
vt torqueret: sed vt erueret de po
testate tenebrarū. **E**t primo qđez
veritatis doctor depulit vmbraz

ignorantie tue. luce sapientie sue.
Per iusticiā deniqz que ex fide est.
soluit funes peccatoꝝ. gratis iusti
ficans peccatoꝝ. Addidit quoqz
sācte inter peccatoꝝ viuere: et sic
tradere formā vite. tanqz vie qua
redires ad patriā. Ad cumulū po
stremo pietatis: tradidit in mortē
animā suam: et de pꝑrio latere p/
tulit premiū satisfactionis: q̄ pla
cares patrē. En qtuor riuuli. pꝑri
mus sapiētie scdus iusticie. tertius
satisfactionis. quartus redēptiois
frustra huius seculi sapientes. de
quattuor virtutibus tā multa dis
putauerūt. quas tamē apphender
re omīno nequinerūt: cū illū nescie
runt qui factus est nobis a deo
sapientia docens prudentiā: et ius
ticia delicta donans. et sanctifica
tio in exemplū temperantie conti
nenter viuens: et redemptio in ex
emplū patientie fortiter moriens.
Quid vobis cum virtutibus. qui
dei virtutē christū ignoratis? Ubi
nam queso vera prudentia: nisi in
christi doctrina? Unde vera iusti
cia: nisi de xpi misericordia? Ubi
vera temperantia: nisi in christi vi
ta? Ubi vera fortitudo nisi in xpi
passione? Soli igitur qui eius do/
ctrina sunt imbuti prudentes dicē
di sunt. Soli iusti. qui de eius mise
ricordia veniā peccatoꝝ cōsecuti
sunt. Soli temperātes. qui eius vi
tam imitari student. Soli fortes q̄
eius patientie documēta fortiter
in aduersis tenent. In cassuz pin/
140

Donus

de quis laborat in adquisitiōe v/
tutū si aliunde eas sperandas pu
tat qz a domo virtutū. cuius do/
ctrina armariū prudentie: cui? mi/
sericordia opus iusticie: cuius vita
speculuz temperantie: cuius mors
insigne ē fortitudinis. Ipsi honor
et gloria in secula seculoz Amen:

Ca. xxxi de quatuor or

dinib? in pꝑessione dñi In smōe
de Ramis palmarū qui incipit Ne
cesse est:

¶ Quattuor ordines in pro
cessiōe dñi mihi videoꝝ in
tueri. Preibant enī aliqui
et viā parabāt: ipsi sunt qui viā pa
rant dño ad corda. Alij seqbant:
et hi sunt qui pꝑrie insciētie conscī
deuote sequūtur. et adherēt semp
vestigijs pꝑcedentiuz. Adherant qz
discipuli tanqz domestici lateri ei?
adherentes: ipsi sūt qui pꝑez opti
mā elegerūt q̄ in claustris soli deo
viuūt: semp deo adherentes: et ei?
placitū cōsiderantes. Ipsū quoqz
inimentuz cui insidebat non desuit
qđ designat duos corde. et aīos
quodāmo bestiales. Neꝝ nō fuit
ibi aīaliū huiusmōi copiosior mlti
tudo: nec oportuit. Tales enī ma
gis oneri sūt. qz honori. nec pꝑter
eos processio valde gloriofior est
hui?mōi nanqz cātare nō norūt.
sed male sonoros dāt rugit? Ipsi
sunt qui semp virga et calcaribus
egent. Attamē nec ipos relinquet
dñs. dū disciplinā ferre voluerint.

Libet

Quattuor ergo sunt genera in p
cessionem domini: Boni prudentes
et boni simplices: hi sunt qui p̄eūt
et qui sequūtur. Bonos autē addi
di. quia prudentes nō boni iniqui
sunt: et simplices nō boni stulti sūt
In p̄cessionem autē dñi. nec iniquus
locum habet. nec stultus. Porro q̄
adherent ei. cōtemplatiui sūt. Qui
portant et onerant eum. ipsi sūt du
ro corde. et parū deuoti. Sz ecce
omnes sūt in p̄cessionem dñi. et nō
ex ipsis faciem eius videt. Nā qui
p̄cedūt occupati sūt in parāda
via. solliciti circa peccata et tenta
tiones aliorū. Qui sequūtur ipsi oī
no faciem eius videre nō possūt. sed
posteriora eius vident. Iumentū
cui insidet. nunq̄ ad videndum le
uat oculos. sed pronū est semp in
terrā. Qui vero adherent. ipsi ali
quādo videre possūt: sed raptim
et nō continue: nec plane duz ad.
huc sūt in via. Attamē q̄ntum ad
alios. ipsi magis facie ad faciem eū
vident:

Ca. xxxij. De q̄ttuor ge
neribus spiritū sup cantica ser. v

q̄ Quattuor sunt spiritū ge
nera: pecoris. noster. āge
licus. et qui cōdidit istos.

Non est ex omnibus cui siue p̄pter
se. siue p̄pter aliū. siue p̄pter utrūq̄
necessariū corpus nō sit. corpori.
ve similitudo. excepto duntaxat il
lo. cui om̄is tam corporalis q̄ spiri
talis creatura merito cōfiteat et di

cit Deus meus es tu. qm̄ bonorū
meorū nō eges. Et primū quidez
ita corpe egere cōstat vt nec sub
sistere absq̄ illo vtrūq̄ possit. Si
quippe et viuificare desinit et viuē
ille spiritus: quādo moritur pec
? Merū nos viuim? quidē post cor
pus. sed ad ea quibus beate viuif
nullus nobis accessus patet nisi p
corpus. Ipsa siquidez corporalia et
visibilia ista. nō nisi per corporis in
strumentū sensa. in nostrā notitiā
veniūt. Ihabet igit̄ necessariū cor
pus spiritalis creatura. q̄ nos su
mus: sine quo nimirum nequa q̄ il
lam scientiā assequit̄. quā solā ac
cepit gradū ad ea de quorū sit co
gnitione beata. Jam q̄ et supcele
stes spiritus op^o corporibus habe
ant: illa nos maxime certos faci
at vera. et vere diuina sentētia. Nō
ne om̄es autē administratori spiri
tus sunt missi in ministeriū. p̄pter
eos qui hereditatē capiūt salutē.
Quonā ego mō implēt ministeriū
suū absq̄ corpore: p̄sertim apud
viuentes in corpe? Deniq̄ nō est
discurrere: nec de loco ad locū trā
sire. nisi corpororū. Quod frequenter
facere angelos taz indubitata q̄
nota probat auctoritas Ita infe
rior superior q̄ spiritus p̄p̄is cor
poribus egent. sed tm̄ quibus iu
uent non etiā iuuentur. At pecus
quidē ex debito seruitutis. et ad v
sus tm̄ tēporaliū corporaliūq̄ ne
cessariū. iuuando seruit. Ideo q̄ il
le spiritus et cum tempore transit

et cum corpore deficit. Angel⁹ docet
 curat et satagit in libertate spiritus
 administrare officium pietatis: futu-
 roz bonoz promptum mortalib⁹.
 alacremq; se ministrum exhibens: ut
 pote suis in eternum futuris ciuib⁹
 et coheredibus superne iocundita-
 tis. Ille igitur ut iure seruiat. iste
 ut pie subueniat. ab eo perculsio
 suis corporibus egent ut iuuent. Nam
 in quo ipsi eis iuuentur non video.
 ad profectum duntaxat eternitatis.
 Irrationalis nepe spiritus nunquam
 eo usque iuuatur corpore suo. ut per
 corporalia et sensibilia que per illud
 sentit. etiam ad spiritalia et intelligi-
 bilia proficiendo peringat. Porro
 autem supercelestis spiritus absque
 adiutorio corporis. et absque intuitu
 horum que per corpus sentiuntur:
 sola profecto sue vicinitate ac vi-
 uacitate nature. sufficit apprehendere
 summa. et intima penetrare. Nec brutus
 ergo nec angelicus spiritus ad
 ea capefenda que beatam spiritalem
 faciunt creaturam: suis ullo modo
 corporibus adiuuatur. Ille quidem
 pro innata soliditate non capiens:
 iste vero pro excellencioris glorie
 prerogatiua non indigens. Porro
 hominis spiritus. qui medium quen-
 dam inter supremum et infimum tenet
 locum. usque adeo ad utrumque necessa-
 rium habere corpus manifestum est
 ut absque eo nec ipse perficere nec al-
 teri prodesse possit. Nam ut taceam
 membra cetera corporis officia ve me-
 broz quoniam modo queso aut sine

Nonus

lingua instruis audientem. aut sine
 auribus percipis instruentem. Ita/
 quod cum absque corporis adminicu-
 lo nec bestialis spiritus seruilis con-
 ditionis soluere debitum. nec spiri-
 talis celestis quod creatura implere
 ministerium pietatis: nec rationalis
 anima tam primo quam etiam sibi suffi-
 ciat consulere ad salutem: liquet om-
 nez creatum spiritum. siue ut iuuat siue
 ut iuuetur simul et iuuat. corporeo
 proorsus indigere solatio. Nullus
 autem creator spiritum per se nostris
 mentibus applicatur. ut videlicet
 nullo mediate nostri sui ve corpo-
 ris instrumeto. ita nobis immisce-
 atur vel infundatur. quo eius par-
 ticipatone docti siue doctiores. vel
 boni siue meliores efficiamur. Nul-
 lus angelorum. nulla animarum hoc
 modo mihi capabilis est. nullus er-
 go capax. nec ipsi angeli ita se alie-
 utrum capiunt. Sequestret proinde
 prerogatiua hec summo atque incircu-
 scripto spiritui. qui solus cum docet
 angelum siue hominem scientiam: in-
 strumentum non querit nostre cor-
 poris aures. sicut nec sibi oris. Per
 se infunditur: per se innotescit. Purus
 capitur a puris. solus nullius indi-
 get. solus et sibi et omnibus de sola
 omnipotentis voluntate sufficiens. O-
 peratur tamen immensa et innume-
 ra per subiectam creaturam corpora-
 lem siue spiritalem: sed quasi impe-
 rans non quasi mendicans. Quid
 proprio de corpore facere habet. cui
 ad nutum indifferenter vniuersa cor-

Libet

pora celestia atq; terrestria obseq;
constat? Plane superfluo haberet
suū. qui nullum sibi repperit alienū
Dem' ergo veraz soli deo securi
sicut immortalitatē. ita et incorpo
reitatē. qui sol' spiritū vniuersaz
corporeā creaturā. eo vīq; trāscē/
dat. vt quocunq; corpore. in q̄cū/
q; opere non indigeat. solo spirita
li nutu. cuz vult ad quecunq; vult
agenda cōtentus Sola igitur est
que nec ppter se. nec ppter aliū. so
latio instrumenti corporei op' ha
bet illa maiestas:

Ca. xxxij. de q̄ttuor fō-

tibus p̄dētibus de paradiso no
stro xpo dño In smone de natiui
tate qui incipit Grandis quidem

fons nobis est xpūs dñs
vnde lauemur. sed fons q̄
nūquā poterit exheuri.

Terūtāmē non iste solus aquarū
vltus est. nec tm̄ sordes abluūt sed
et sitim extinguit. Terū' aquarū
vltus est irrigatio: quam profecto
maxime necessariāz habent nouel
le oliuarum plantationes: alioqn̄
aut minus proficient: aut ex toto
peribunt pze nimia siccitate. Que
rit ergo deuotiōis aquas. quisq; s
seminauit bonoz operū semia:
vt irrigatus fonte gratie. bone cō
uersationis ortus. non exarescat.
sed in ppetua viriditate proficiat.
vt bona opera feruore deuotiōis
et dulcedine spiritualis gratie cōdi

antur. Putas inueniri potēit q̄rt'
fons. vt paradysuz recupem' q̄tu
or fontū irrigatione amenissimū?
Nam si terrenū paradysuz deuuo
nobis reddendū non speram': q̄/
modo regnū celorum sperabim':
Nunc autem vt de exhibitione p/
sentū. firma sit expectatio futuro
rum: paradysum habemus mltō
meliozem et longe delectabiliozem
q̄z primi parentes habuerūt. 7 pa
radysus noster ch̄stus domi' est
In quo tres quidē iam fontes in
uenimus. quartū queramus. Iba
bemus de fōte misericordie ad di
luendas culpas. aquas remissio
nis. Iba bemus de fonte sapientie
ad potandā sitiz nostram. aquas
refectionis. habemus de fōte gra
tie ad irrigandas bonoz operuz
plantas aquas deuotionis Que
ramus ad decoquendos cibos a
quas feruentes. aquas emulatio
nis. Iste nimirū condiunt et deco
quant affectiones nostras. 7 ebul
lunt de fonte caritatis. Porro ex
his quattuor fontibus. tres q̄dez
p̄prie conuenire vident' tribus ec
clesie ordinibus. singuli singulis.
Nam primus quidem omnib' cō
munis est. In multis enim offēdi
mus omnes. et necessariū habem'
fontem misericordie ad diluēdas
offensionum sordes. Omnes inq;
peccauimus 7 egemus gloria dei
et prelati et otinentes et coniugati.
Si dixerimus quia peccatus non

*Remissio dñi
Refectio dñi
Deuotio dñi
Emulatio dñi*

habem⁹: nos ipsos seducim⁹. Quia ergo nemo mūdus a sorde: necesse-
sarius est omnibus fons misericordi-
e: et parī voto debent ad hunc
fontē. noe. daniel. et iob pperare
De cetero Job quidē maxime fō-
tem sapientie querat: quoniā ipse
magis inter medios laqueos am-
bulat: ita vt magnū videatur. si a
malo declinat. Danieli vō currē-
dum est ad fontes gratie. cui nimi-
rū penitentie opera. et labores ab-
stinētie. deuotionis gratia necesse
est impinguari. Oportz enī vt ma-
xime nos in hilaritate omnia faci-
amus. quoniā hilarē datorem di-
ligit deus. fons vero emulatiōis
noe ouenit specialius. quia maxie
prelatos decet hic zelus.

Ca. xxxiii. de quattuor

beneficijs dei sup psalmū Qui ha-
bitat sermone. xiiij.

a Gamus gratias factōri
nostro: benefactori nrō: fi-
demptori nostro: remune-
ratori nostro. aut potius spei nrē:
Ipse enī retributor: ipse retributio
nostra. nec aliud iam q̄ ipm expe-
ctamus ab ipso. Primū qđ nobis
prestitit. nos ipsi sumus. Siquidē
ipse fecit nos. et non ipsi nos. p̄pa-
ruz ne tibi istud videtur. quia te fe-
cit? Cogita qualē. f̄fecit nēpe etiā
scđm corpus egregiā creaturam.
sed fm animā magis. vtpote ima-
ginē creatoris insignem: rationis

Donus

participē. capacez beatitudinis sē-
piterne. Porro scđm ambo simul.
pre ceteris creaturis maxie admi-
randā: coherentē sibi. incomphen-
sibili artificio. inuestigabili sapien-
tia conditoris Itaqz tam magnū
hoc donū. q̄ magna res hō. Sed
q̄z gratuitum putas? Planum
est quia nihil ante pmeruit. q̄a pe-
nitus nihil fuit. An postea spabat
gratiaz retributurus auctori? Nō
necessariā retributurus gratiaz ei
qui per omnia sibi sufficit. sed de-
uotas relaturus gratias ei qui sic
meruit sperabatur. Ne hoc quidē
licet maximo contentus munere.
qui dedit vt esses qui ante non
fueras. adiecit etiam vnde subsiste-
res qui iaz eras: nec minus libēa-
liter hoc. q̄ illud mirabiliter est o-
peratus. Quā copiosus in scđo b̄
beneficō. q̄ libēalissim⁹ fuit Quā-
ta tibi largitus est ad sustentatōz
quanta ad eruditionē. quanta ad
consolationē: quanta ad delecta-
tionē: quāta ex hoc iam ad corre-
ptionem. Verum hec duo gratis
et dupliciter gratis fecit. Quid di-
co dupliciter gratis? Sine merito
tuo sine labore tuo. Nempe dixit
facta sūt. An idcirco min⁹ deuot⁹.
minus obnoxius. minus grat⁹ es
q̄ hec quidez sic pro nihilo. sic de
nihilo fecit. Peruersi cordis est. oc-
casiones ingratitudeinis vestigāē
Nemo id facit. nisi qui etiā gratis
esset ingratus Puto enim neutrū
tibi p̄pterea min⁹ vtile. qđ pstanti

1 5 3

*factus
Deus hōis benefactor qui de qđ vltō 7 et cetero
receptor
in merito*

Liber

minime difficile fuit. Ceterum ex hoc iam tertium opus tue redemptionis attende. Non est velamen excusationis: laboratum prius in ea Gratis quoque hoc prestitum est sed gratis quod ad te pertinet. nam quod ad illum plane non gratis. Salus factus es pro nihilo: non de nihilo tamen Quid ad hec dormitat affectio? Imo vero mortua est illa. non dormit: que huic beneficio non respondet: que se totam non effundit in gratiarum actionem. et vocem laudis Nam et cetera duo evidentissime tertium hoc commendat: ut in eis quod vera fuisse dilectio comprobetur. non propterea de facili prestantis quod nolit aliter. sed quod aliter non oportet. Itaque te fecit deus tuus: fecit tamen multa propter te: fecit propter te et seipsum. Verbum caro factum est et habitavit in nobis. Quid adhuc restat? factus est ipse tecum caro una: te quoque secum faciet spiritum unum. Non recedant hec quatuor a corde tuo. non a memoria non ab affectione. hec cogita semper: in his iugiter delectare: his velut quibusdam stimulis vrgens sollicita anima tuam. his facibus inflammare curato ad redamandum eum. qui tam multipliciter suum erga te commendat amorem. Serua mandata creatoris tui. serua mandata bene

factoris tui. redemptoris tui. tui remuneratoris

Ca. xxx. de quatuor speciebus contemplationis in libro quanto de consideratione:

¶ Quatuor sunt contemplationis species. Prima et maxima contemplatio est ammiratio maiestatis. hec requirit cor purgatum: ut a vicibus liberum atque exoneratum peccatis facile ad superna leuet. Interdum quoque vel per aliquas morulas stupore et extasi suspensum teneat admiratum. Secunda autem necessaria est huic. Est enim intuens iudicia dei. quo sane pauido aspectu. dum vehementer concutit intuentem: fugat vicia: fundat virtutes incipiat ad sapientiam: humilitatem servat. Tertia contemplatio occupatur. vel potius occupatur circa memoriam beneficiorum: et ne dimittat ingratum: sollicitat memoriam ad amorem benefactoris. Quarta que retro sunt obliuiscens. in sola requiescit expectatione promissorum. Que cum sit meditatio eternitatis. siquidem que promittunt eterna sunt. longanimitatem alit. et perseverantiam dat vigorem. Puto iam fa

cile est. quatuor nostra hec. quatuor
illis verbis apostoli assignare. dū
longitudinez comprehendit medi
tatio promissorū. latitudinē recoz
datio beneficiorum: sublimitatē cō
templatio maiestatis. profundum
inspectio iudiciorū:

Ca. xxxvi. de quattuor

gradibus amoris In libro de di
ligendo deum

a Mor est affectō naturalis
Quod ergo naturale est:
iustum quidez foret. pmo
omnium nature deseruire auctori
Sed qā carnales sumus. et de car
nis concupiscentia nascimur: necē
est amor noster a carne incipiat: q̄
si recto ordine dirigatur quib⁹ dā
suis gradibus duce gratia pro fi
ciens: spiritu tandēz consūmabit:
quia non prius quod spirituale. s̄
quod animale est. deinde qđ spīri
tuale. In p̄mis ergo diligit seipm
homo propter se. cūqz se videt p
se non posse subsistere: deum quasi
sibi necessarium. incipit per fidē in
quirere et diligere. facit ergo se di
ligi deus qui et cetera bona facit:
facit autem sic. Qui naturam cōdi
dit. ipse et protegit Nam et ita co/

Donus

data fuit vt habeat iugiter necessa
rium protectorem. quem habuit et
conditorem vt que nisi per ipsum.
nō valuit esse. nec sine ipso valeat
omnino subsistere. Quod ne sane
de se creatura ignoret. ac perinde
sibi qđ absit superbe arroget bñfi
cia creatoris. Vult hominez idez
cōditoz: alto quidem salubriqz cō
filio tribulatiōibus exerceri: vt cū
defecerit homo et subuenerit de⁹:
dum homo liberatur a deo: deus
ab homine vt dignum est hono
retur. fit hoc itaqz tali modo: vt
homo animalis et carnalis. qui p
ter se neminē diligere nouerit: etiā
deum vel propter se amare incipi
at: q̄ in ipso nimirum vt sepe exp
tus est oīa possit. que tamē posse
profit: et sine ipso possit nihil. Dili
git itaqz in secūdo gradu deum:
sed propter se. adhuc non propter
ipsum. At vero cum ipsum ceperit
occasione proprie necessitatis co
lere et frequentare. cogitando. lo
quendo. legendo. operando. obe
diendo. quadam huiusmodi fa
miliaritate paulatim sensimqz de⁹
innotescit. cōsequenter et dulcescit.
et sic gustato qđ suauis est domin⁹
transit ad tertium gradum vt di
ligat deū: non iā ppter se. s̄ ppter
ipsum. Ita fit vt ad diligendū pu
re deū. plus iam ipsius alluciat gu

Libet

stata suauitas: q̄ vrgeat n̄ra ne-
cessitas. Sane in hoc gradu quo
iam propter seipsū deus diligitur
diu statur. et nescio si a quoq̄ ho-
minū. quartus in hac vita perfecte
apprehenditur. vt se scilz homo di-
ligat tm̄ propter deū. Asserāt hoc
si qui experti sunt. fateor impossu-
bile mihi videtur. Erit autē p̄cul-
dubio cum introductus fuerit ser-
uus bonus et fidelis in gaudium
domini sui: Quasi enim ebri⁹ miro
quodam modo oblitus sui: et a se
penitus velut deficiens totus p̄-
get in deum: ⁊ deinceps adherēs
ei vnus cum eo spiritus erit. Quō
stilla aque modica. m̄to infusa vi-
no deficere a se tota videtur: dum
et sapore vini induit ⁊ colorem: sic
omne tūc in sanctis humanā affec-
tionē quodaz ineffabili modo ne-
cesse erit a semetipsa liqueſcē: atq̄
in dei penitus transfundi volūta-
tem. Alioqn̄ quomō omnia in om-
nibus erit de⁹: si in homie de hoie
quicq̄ superit? Manebit siquidez
substantia: sed in alia forma. alia
gloria. alia q̄ potentia. Ex hoc iā
quartus ille amoris gradus per-
petuo possidetur: cuz summe ⁊ so-
lus diligit deus: q̄a nec nosipſos
tam n̄ si p̄pter ipsuz diligim⁹. vt sit
ipse in premium amantiū se. in pre-
miū eternū amantiū eternū:

Ca. xxxv. de lōgitudinē

latitudine sublimitate et p̄fūdita-
te dei In libro. v. de cōsideratione.

q̄ Quid est de⁹? Longitudo
latitudo. sublimitas. et p̄-
fundū. Visus sū ptulisse
plura. sed vnū est Voces diuerſe.
semite m̄lte: sed vnū p̄ eas signat.
vnus queritur. Non diuisiones sub-
stantie in quaternario isto exp̄ſſe
sunt. non dimensionēs. quales in
corpibus intuemur. Nō distinctio
personalis. qualē in trinitate ado-
ramus. non numerus p̄prietatum
qualē p̄sonis ipsis inesse fatemur.
et si non aliud a personis. alioqn̄
hoc singulū hoz in deo q̄d q̄ttu-
or simul: hoc quattuor ipsa quod
singulū ē. Quid igitur est de⁹? Lō-
gitudō inq̄. Quid ip̄a. Eternitas
hec tam longa. vt nō habeat ter-
minū: non magis loci q̄ temporis.
Est et latitudo. Et ipsa q̄d? Caris-
tas. Quib⁹ et ista t̄minis āgustet̄
in deo: qui nihil odit eoz q̄ fecerit
Deniq̄ solem suuz oriri facit sup̄
bonos et malos: et pluit super iu-
stos et iniustos: ergo et si inimicos
includit sinus ille ne hoc quoque
cōtentus. euadit i infinitū. Omne⁹
non modo affectionē: sed et cogni-
tionē excedit. Quid plus dicā? Ec-
ce na est. nisi q̄ hoc forsitan plus est.
quia eternitas est. Vides tantaz
esse latitudinē: quantā et longitu-
dine⁹. Vtinā sic videas nō tantā
esse. sed ipsam id esse vnā quod al-
terā: non minus vnā q̄ duas: nō
plus duas q̄ vnā. Deus eterni-
tas. deus caritas est. Longitudo
sine p̄tensione. latitudo sine distē-

hione. In utroq[ue] p[ro]pter locales qu[od]
dem excedit t[em]p[or]ales q[ue] angustias:
sed libertate nature non enor[um]
tate substantie. Tali modo imen-
sus est. qui omnia fecit in mensura
et quāuis immensus. hic tamē mo-
dus et ipsius immensitatis. Quid
item deus? Sublimitas et profun-
dum. In altero super omnia. in al-
tero intra omnia. Lique[re] in deita-
te nusq[ue] claudicare equalitatē: sta-
re eaz[um] vndiq[ue] firmiter: constā[re] im-
mobiliter sibi. Sublime potentia[rum]
p[ro]fundū sapientiā eius considera.
Ex equo et ista respondēt sibi. dū
q[ue] sublimitas inattingibilis. et pro-
funditas eque inscrutabilis agno-
scatur. O sapiētia potēs. attingēs
vbiq[ue] fortiter: et potentia sapiēs.
disponēs omnia suauiter. Res vna
effectus multiplex. operatōnes q[ue]
diuerse. Et illa vna res est lōgitu-
do p[ro]pter eternitatē: latitudo p[ro]p-
ter caritatē: sublimitas p[ro]pter maiesta-
tem: profunditas p[ro]pter sapientiā

Explicit liber Nonus

Decimus

Incipiūt cap[itu]la libri. x.

- i. De diuersis generib[us] peccati.
ii. De malicia luxuria et aua-
ricia et diuersis eius appendicijs
iii. De diuersis vicijs lingue
iiii. De septē impedimentis. q[ue]
nos retrahūt a mandato[rum] obser-
uatione:
v. De diuersis obstaculis q[ue]
nos separant a volūtate diuina
vi. De diuersis impedimentis.
diuine gratie:
vii. De diffinitionibus diuer-
sorū que in homine continentur
viii. De diuersis in homine exi-
stentib[us] in q[ui] sola volūtas mere[re]
ix. De misericordijs d[omi]ni
x. De fragmētis septem mi-
sericordiarum.
xi. De sex obseruantijs suo-
rum dei:
xii. De signis quib[us]dā que
ostēdūt hoīez esse de nūero elēco[rum]
xiii. De diuersis diebus spiri-
talibus:
xiiii. De diuersis saporibus:
xv. De diuersis generibus
spirituum.
xvi. De diuersis opationib[us]
vocis diuine intus in anima
xvii. De diuersis noībus dei.
xviii. De diuersis saporib[us] dei
xix. De diuersis mōis q[ui]bus
se habet filius ad patrē:

Liber

xx. Quia pater et filius et spiritus sanctus
et sancti angeli desiderant consummationem
nostram:

xxi. Quia anime sanctorum desiderant
recipere corpora sua

xxii. De diuersis impletionibus
anime et corporis in futuro:

Explicit caput libri. x.

Incipit Liber decimus

De diuersis generibus
peccati In quibusdam
sententijs.

Capitulum Primum.

Primum pecca-

tum est factum in ce-
lo per superbiam prauaricatoris angeli. qui

in seipso tumuit: et de sorte beatorum spirituum eiectus. celorum regnum amisit. Secundum peccatum commissum est per inobedientiam mulieris in paradiso. Ex hoc peccato facta est caro rebellis spiritui: ut quoniam spiritus eius non fuit subiectus creatori: nec caro sit subiecta spiritui. Tertium peccatum fuit: quod ipsa mulier virum quem secum traxit in culpam. Debit quod

idem illa peccatum suum desistere. nec addere peccatum peccato. Sed in B putauit se habere consolationem: si virum suum faceret peccati sui participem. Quodammodo enim naturale est unusquodque velle. siue in vitijs siue in virtutibus. associare sibi consortem. Quartum peccatum commissum sit adam. qui consensit. Adam enim sicut ait apostolus non est seductus: mulier autem seducta in preuaricatione fuit. Illa per ignorantiam. iste peccauit per infirmitatem. Peccauit autem nimis diligendo uxorem. non quia eius voluntatem fecit. sed quia eam voluntati pretulit diuine. Iustum quippe erat. ut illius magis voluntatem faceret: cui plus debebat. Quis vero ambigat plus eum debere conditori quam uxori? Siquidem uxori erat astrictus tantum per amorem. Deo autem per timorem simul et amorem. Plus ergo debuerunt valere duo vincula ad tenendum cum erga dei preceptum: quam vnus tantum erga coniugis affectum. Quintum eque peccatum commisit. qui propria culpam reuertit in uxorem. Primo quidem crudelis in se. qui peccatum suum excusauit: secundo in uxorem quam accusauit. Et utique satis digna sumpta est de peccato vindicta. quando eam accusauit cuius amore peccauit. Sextum peccatum fecit eua. que cum increparetur a domino cur hoc fecisset. respondit ei Serpens decepit me et comedi. Sic declinavit et ipsa in verba malicie.

ad excusandas excusationes in pec-
catis. refundens culpā in spēntē.
quasi immunis a crimine: cui nil ob/
fuisse suggestio spēntis. si illa ne/
gasset assensū pprie volūtatis. Et
forte pcessit in ea aliq̄s mor' sup/
bie. vñ seduci meruit a spēnte. Se
primū pccm scm est eē padysū qñ
caym insurrexit aduēsus abel fra-
trē suū et interfecit eū Et eo iam
tēpe inueteratū est: vt mali insur-
gunt in bonos: et opprimūt eos

Ca. ii. de Malicia luxu-

ria et auaricia et diuersis eius ap-
pendicijs super cātica fmo. xxxix.

Magnus quidem princeps
spiritualis atque inuisibilis
regis egypti pfecto mali-
cia est. magn' luxuria. magn' aua-
ricia. Et hi quidē possident termi-
nos suos sub rege suo. sic sui cuiq̄
assignati sunt. Naz malicia in omī
regione maleficioz. atq̄ facinorū
dominat. Luxuria omni immūdi-
cie et turpitudini carnis pēst. Qua-
ricia. in partes rapine et fraudis.
sortita est principatū. Ihabet mali-
cia currū suū rotis quattuor cōsi-
stētē. seucia. impaciētia. audacia
impudentia. Valde enī velox est
currus iste ad effundendū sangui-
nez. qui nec innocentia sistitur. nec
patientia retardat: nec timore fre-
natur. nec inhibet pudore Trahit
autēz duobus admodū pnicibus
equis. et ad omnē perniciē patiss/

Decimus

mis: terrena potentia. ⁊ seſari pō/
pa. Tūc nanq̄ quadriga iſta ma-
licie currit valde velociter. cū hinc
quidez potentie effectus ſubeſt ei'
adimplendis malicioſis conatib'
inde plauſus pompe arridet ppe/
tratis ſcleribus: vt fmo impleat
qui ſcriptus eſt: quoniaz laudatur
peccator in deſiderijs anime ſue:
et iniquus benediciſ. Porro preſi-
dent duobus hiſ eqs aurige duo
tumor et liuor. Et tumor quidem
pompa: l uor vero potentia agit.
Is enī rapido fertur diabolicaz
amore pōparū: cuius apud ſe cor
prius intumuit. Naz quod in ſe fir-
miter ſtat timore compreſſū. gra-
uitate modeſtū. humilitate ſolidū.
puritate ſanum. aura huius vani-
tatis nequaq̄ leuiter rapiet. Itē
terrene iumentū potentie. nōne in-
uidia agitur. et quaſi quibuſdā li-
uoris vrget hincinde calcaribus:
ſuſpitione vtique decedēdi. et metu
ſuccūbendi? Aliud eſt enī q̄ ſuſpe-
ctus eſt ſucceſſor. et aliud q̄ timeſ-
ci inuaſor. Iſiſ itaq̄ ſtimulis trena
potentia continue agitur. ⁊ cur-
rus quidez malicie ſic ſe habz. Lu-
xurie vero currus. quadriga nihi-
lominus voluitur vicioz. ingluuie
videlicet ventris: libidine coitus:
mollicie veſtiū. ocij ſoporis qz ſo-
lutōne. Trahit eqs eque duobus
proſperitate vite et reruz abundā-
tia. Et qui hiſ pſidēt duo ignauie
torpor. ⁊ infida ſecuritas: q̄a ⁊ co-
pia i ignauia ſoluit Et fm ſcripturā

Liber

prosperitas stultorum perdet illos. non sane ob aliud nisi quoniam male securus reddat. Cum autem dixerit pax et securitas. tunc subitaneus superuenit et eis interitus. Ibi calcaria mime habent neque flagella. vel aliud huiusmodi: sed pro his utuntur conopeo ad faciendam umbram. et flabello ad citandum ventum. Porro conopeum dissimulatio est umbram faciens et protegens ab estu curarum. Proprium namque est mollis et delicate anime etiam necessarias dissimulare curas: et ne estuantes solitudines sentiat. sub latibulo dissimulationis abscondi. flabellum vero effusio est. ventum adulationis apportans. Lardi enim sunt luxuriosi emetes auro ventum de ore adulatores: et de hoc satis. Jam vero auaricia rotis et ipsa velitur quatuor vicioz. que sunt. pusillanimitas. inhumanitas. contemptus dei: mortis obliuio. Porro iumenta trahentia: tenacitas. et rapacitas. et his unus auriga ambobus preloret. habendi ardor. Sola siquidem auaricia quoniam adducere plures non patitur: vno contenta est fuitore. Ipse vero iniuncti operis promptus admodum atque infatigabilis executor: in urgendo sane iumentis trahentibus. flagris utitur acerrimis libidine acquirendi. et metu amittendi. Sunt et alii principes regis egypti. habentes et ipsi currus suos in expeditione domini sui: sicut superbia que unus de maioribus est principibus

sicut inimica fidei impietas: magnus et ipse tenens locum in domo et regno pharaonis. Et multi adhuc alii inferioris ordinis satrape et equites. quorum non est numerus in pharaonis exercitu. In istorum itaque principum fortitudine. currumque suorum inuisibilis pharao ubique discurrens. in omnem familiam domini. quibus potest viribus more tyrannico debachatur. In his etiam diebus excunt israel de egipto. insequitur. At ille vero nec subiectus curribus. nec protectus armis: nihilominus tamen sola domini confortatus manu. secure decantat. Cantemus domino gloriose enim honorificatus est: equum et ascensorem proiecit in mare. Item isti in curribus et hi in equis: nos autem in nomine domini dei nostri inuocabimus.

Capitulum de diuersis vicijs

lingue In sermone de apostolis petro et paulo Sancti isti.

v Iis et volatilis res. verbum hominis: nullius more. nullius poderis. nullus preceps nullius soliditas. Merere verberat. unde et verbum dicitur: et sicut folium quod vento rapitur effluit. et non est qui consideret. Quis numeret quantas modicum lingue membrum contrahat sordes: quod multiplex in labijs incircumcisis immundicia coagulat: quod sit grauis prunies oris incircumspecti? Est enim lingua indissoluta in sermonibus ociosis. Est lingua impudica. est et magniloqua

quarū p̄tor lasciuie. sequēs arro/
gantie famulat. Est et lingua do/
losa. et item lingua maledica. q̄rū
altera in falsiloquā et adulatoriā
subdiuiditur: altera vero nunc in
facie cōtumelias irrogat. nunc de
trahit in occulto. Quod si de omī
v̄l ocioso verbo quodcūq; locuti
fuerint homīes deo reddituri sūt
rationē in die iudicij: quāto distri
ctius de verbo mendaci. ⁊ morda
ci. et iniurioso: de elato vel lasciuo
de adulatorio. aut detractorio iu/
dicabūtur? Quāvera sentētia fra
tres in multiloquio non fugiendū
peccatum. Ut enī p̄terea cetera. si
p̄pterea ociosū est verbum q̄ nul
laz rātionabilē causā habeat: quā
rationē de eo reddere poterimus
quod est p̄ter rationē? Nemo v̄rit
fratres parui estimet tempus: qđ
in verbis cōsumitur ociosis. Vo/
lat siquidē verbū irreuocabile: vo
lat temp⁹ irremeabile: nec aduer/
tit insipiens quid amittat. Utinā
tamē vel solum tempus vite amit
tereur in verbis: sed multi in his
etiā vitam amittere compbātur:
nec modo ipi amittere. s̄ adimere
quoq; et hoc fratrib⁹ suis. Et di/
rim⁹ Leuis res s̄mo. tenera. mol/
lis. et exigua caro. lingua homis.
Quis sapiēs magnipendat: leuis
quidez res sermo. quia leuiter vo/
lat. sed grauiter vulnerat: leuiter
transit. sed grauiter vrit: leuiter pe
netrat amicuz. sed non leuiter exit
proferē leuiter. sed non leuiter re/

Decimus

uocatur: facile volat. atq; ideo fa
cile violat caritatē. Nilis res est
musca moriens. sed erminat oleū
suauitatis. Tenerū mēbrū lingua
attamē vix teneri potest Substan
tia quidē infirmū atq; exigū: sed
v̄su magnum et validū inuenitur.
Modicuz mēbrū est. sed ni caue/
as magnuz malum. Tenuis est et
lata. aptissimū vacuandis cordi/
bus instrumentū. nisi forte omnes
tam perfecti sumus. vt nunq; nob
post longas confabulationes. in/
uenta sit mēs quodāmodo vacua
et meditatio minus deuota: sicca
magis affectio: et holocaustum o
rationis non adeo pingue propē
verba siue que diximus. siue etia;
que audiuius: verba tamē. faci
le enim lingua labitur. nec min⁹ fa
cile illabitur cordi. ita vt mult. in/
terloquendū minus profuerit. qđ
propriā cohibuerint. dum non ca
uerint alienā. Utilis frater est qui
tibi loquitur: sapiēs religiosus ac
timēs deum: plus dico angelus ē
et āgelus lucis etia; sit. caue tibi.
ne audias vnde ledaris. nec p̄lo/
nam velim tibi suspēdaz esse: s̄ lin/
guam presertim in s̄mocinatione
cōmuni Bona quidē columbe sim
plicitas: sed in hac parte serpētis
quoq; astuciā nō omittas. Si cre
bris saltem experimentis solerter
aniaduertisti. qualiter noceāt ver/
ba. non desipies si sollicitus fueris
quandoquidē interesse necesse est
collocutioni. non modo ori circū/

Liber

speciōnē. sed et auri nihilominus adhibere cautelam. forte tñ nimī videamur in suggillatione xborū sed mementote quoniā lingua est que contra vicia lingue loquit: vt in eo vel maxie haberi debeat excusata. q̄ nec sibi parcat: et aduersus ppria quoq; suūpsius picula muniat audientes. Ventus ē sermo: sed nō semper est vent' vrēs. Est ergo magna nihilominus sermonis vtilitas: et frequēter in lingua fructus reperit. Sane p̄ptēa maiorē ei diligentia et diligentior custodiam conuenit exhiberi: quod iuxta sc̄pturā. Mors et vita in manibus lingue. Alio q̄n si sola inesset vita. nec circūcisio ei quidē. si sola mors. etiā abscisio debere. Nunc vero petenda nobis ori nostro custodia: et ostium circūstantie labijs: vt nec vitalem edificatiōem clausura damnat eēna: nec letalis perniciēs libez sortiaturs egressum. Vtilis semper custodia oris. que tamen affabilitatis gratiaz non excludat Ergo vbiq; frenanda lingua p̄ccps: maxie aut in conuiuio. Vigilemus itaq; sup verba nostra fratres: ne in eis. vel offendere deum vel proximuz nocere otingat. Felix siquidē. quē in omni confabulatione duplex tior iste sollicitat. Primū quidez diuine maiestatis. in cuius manus incidē prorsus horrēdū de hinc fraterne infirmitatis. cui nihilominus pfacile est offendiculū dare:

Ca. iiii. de septē impedi

mentis que nos retrahunt a mandatoꝝ obseruatione In sermone de. lxx. qui incipit Magna mihi

I Eptem sunt impedimēta: quibus a mandatoꝝ obseruatione retardamur. Prīmū enī impedimentū nostrū et occupatio grauis. ipsa est necessitas huius miseri corporis quod dum modo somnū. modo cibuz. modo vestē. cetēa q; similia querit: haud dubiuz quin frequenter impediatur nos ab exercitio spiritali. Sc̄do loco impediunt vicia cordis: vt ē leuitas. suspitio impacientia. aut inuidie motus. laudis appetit' et similia. que quotidie experimur in nobis. Tertiuz et quartū impedimentū: accipe prosperitatē huius seculi et aduersitatē. Vtrūq; ego caue a laqueo tentationis: et q̄re arma iusticie. a dextris et a sinistris. Quintū impedimentū grauissimū et periculosissimū ignorantia nra est. In multis enī omnino incertū habemus quid agere debeamus ita vt quid oremus. sicut oportet nesciamus. Sextū impedimentuz est aduersarius noster: qui tanq; leo rugiens circūit: querens quez deuoret. Atq; vtinā in sex tribulationibus istis liberaremur: vt vel in septima non tangeret nos malum: nec apprehēderet nos periculum in falsis fratribus. Vtinā soli impugnarent maligni spiritus cū

suggestionibus suis. et nihil nocerent homines pñciosis exemplis pñsationibus importunis: sermionibus adulationis: vel detractiōis atq; alijs mille modis.

Ca. o. De diuersis ob- staculis q̄ nos se- pant a volūate diuina In ser- mone de ieiunio qui in- cipit Ifiat volūtas

Eu q̄t obstacula separāt quot p̄hibēt impedimēta: ne voluntas nostra diuine valeat coherere. Ob̄icit sese malicia mediā. ob̄icit infirmitas. ob̄icit concupiscentia et ignorātia nostra. Inest enim nobis a natura. magis aut̄ ab exterminatōe nature. affectio quedāz pessima. ⁊ libido nocendi: vt inextinguibilis inueniatur in miseris animab⁹ nostris malicie delectatio. Quid dō longius a voluntate diuina? Plāne chaos magnū inter nos firmatum est in hac parte. cum semp̄ eū delectet p̄stare beneficia: et ingratīs nobis cōtra suggerat affectio crudelissima. ⁊ innoxīs velle nocē hinc omnis radix amaritudinis germinat: hinc inuidie. hinc detractiōes. hinc dissensiones pullulāt

Decimus

hinc siluescunt inimicitie. Ipsa q̄z corruptibilis hui⁹ infirmitate corporis p̄pedimur. Nobis siq̄dem quod molestū sentimus nō potest non displicere: et frequēter in his voluntas nostra a diuina dissidz voluntate. Nec sola impedit afflictiō corporis. impedit et occupiscentia. qua mltiplicibus distrahimur desiderijs. Quādo autē potēit anfractuosa et angulis plena voluntas. ei vniri que rectissima est ⁊ oimodis indistorta. Iheu me domine deus. quia vndiq; mihi bella: vndiq; tela volant. vndiq; tentamenta. vndiq; pericula: vndiq; impedimenta. Quantūq; me vertā nulla securitas. et que mulcent. et que molestant timeo: et esuries. et refectio: et somnus. et vigilie. et labor et requies militant contra me. Nō minus suspectus ē mihi iocus q̄ ira. multos siquidē iocando scandalizauī: nec minus vereor p̄spā q̄ aduersa. Prospera nanq; suauitate sua incautū decipiūt: aduersa vero quia aliq̄d amaritudinis habent. velut potio amara me suspectum et timidū faciunt. Magl. tico malum quod facio in abscondito q̄z quod in aperto. Malū nāq; qd nemo videt. nullus reprehēdit: et vbi non timetur rephensor. secure accedit tentator: facili⁹ perpetrāt iniquitas. Diuicias et paupertates ne dederis mihi. orat sapiens. Mirū q̄ vtrobiq; laqueus. vtrobiq; periculum. Ignorantia et ipsa

Libet

nobis plurimū obest. Quo enī patō voluntatē preuiāz sequar: vbi ignoro eam. Cognitionē autē tātū ex parte: et necdūz sicut cognitus sum. Propterea querenda nobis sunt. cum omni desiderio incrementa prudentie: vt magis ac magis notam faciat nobis deus voluntatem suāz: et sciamus quid acceptū sit ei omni tempore:

Ca. vi. de diuersis impē

dimentis diuine gratie In smone de annūciatione dñica qui sic incipit Quā diues es in misericordia

p Rimo cor hominis quem adhuc peccare delectat. nec miserā consuetudinēz pposito vtilioē mutauit: ne sit gratie capax. proprijs vicijs prepediit Secūdo quoq; vbi iam corrigere mores. et priores nequicias de cetero non iterare pponit: ipsa tamē peccata preterita. licet iam āputata quodāmodo videantur. dū in eo manent. gratiā non admittunt Manent autē donec cōfessione lauentur: donec succedentib; fructibus dignis penitētie. de medio fiant. Sed ve tibi. si forte vicijs et peccatis perniciosior successerit in gratitudo. Quid enī tam euidentē gratie aduersatur? Te pescim; processu temporis a seruoze conuersationis nostre. paulatim refrigescit caritas. abundat iniquitas: vt cōsummemur in carne. qui spiritu ceperamus. Inde est vt minus iā sci-

amus. que a deo donata sūt nob;: indeuoti pariter et ingrati. Timorem domini derelinquimus: religio sam dimittim; solitudinē: vbofi. curiosi. faceti. etiam detractores. et murmuratores: vacantes nugis. fugitantes laboris studiū et discipline quotiēs id sine nota licet: q̄si vero confestim sit etia; sine nota. Quid ergo tantis repulsaz obstaculis. grāz nobis deesse miramur? Jam vero si quis deuotus si quis sollicitus: caueat sibi ne suis fideat meritis. ne suis operibus innitatur. Alioq̄n. ne huiusmōdi quidē animū intrat gratia. Nimirū plenus est: nec in eo iam inuenit gratia locuz sibi. Nos ergo fratres si gratiā cupimus inuenire: sic de cetero abstinemus a vicijs. vt de p̄teritis. q̄z peccatis digne peniteamus. Nihilomin; quoq; solliciti simus: et deuotos nos deo et vere hūiles exhibere In hui; modi nempe animas gratanter respicit Iesus christus dominus noster:

Ca. vii. de diuersis diffi

nitionib; diuersoz que in hoīe oriuntur In lib de grā et libēo arbitrio

i In rebus materialib; non est id vita qđ sensus. non sensus qđ appetit; nec ille qđ cōsensus: qđ ex singulor; diffinitionib; clarius elucebit Est enī in quolibz corpe vita internus ac naturalis motus. vigens tñ in cōsecus: sensus vō vitalis in corpe

Decimus

motus vigilans ⁊ extrinsecus: appetitus autē naturalis vis in animante mouendis autē de sensibus attributa. Verum consensus. nuntus est volūtatis spontaneus: vel certe habitus animi liber sui. Porro volūtas est motus rationalis et sensui p̄siciens et appetitui. Ihabet sane quocūq; se verterit rōem semp comitē. et q̄dammodo pedisse/ q̄. nō q̄ semp ex ratione. sed q̄ nūquā absq; ratione moueat: ita vt multa faciat per ipsā cōtra ipsam: hoc est per eius quasi ministeriū. cōtra eius cōsiliū siue iudiciū. Nū est illud Sapientes sūt vt faciant mala. Neq; enī prudentia seu sapientia. inesse creature potest vel in malo. nisi utiq; per ratōez. Est vō ratio data volūtati. vt instruat illam: non destruat. Destrueret autē si necessitatez vllā ei imponēt. quomin⁹ libere pro arbitrio sese volueret: siue in malū consentiēs appetitui aut neq; spiritui. vt sit aīalis: siue ad bonū gr̄az seqs. et fiat sp̄ritualis. Si in quā horū q̄dlibz. p̄hibente ratōe. volūtas nō posset: volūtas iam non esset. Ibi q̄ppe necessitas: iā non volūtas:

Ca. viii De diuersis in

homie existentibus que sola volūtas meretur In eodē libro:

i. In rationali creatura. solū miserie siue beatitudinis capax est volūtas Cetera si quidē que supra memorata sunt.

vita. sensus. vel appetitus. nec miserum per se faciūt nec beatū. Alioquin arbores ex vita: et pecudes etiā ex reliquis duobus: vlt miserie possent esse obnoxie: vlt idēce beatitudini: quod omīno impossibile est Cōmunē itaq; habētes vitam quidē cū arboribus: sensū vero et appetitū. et eque vitā cū pecorib⁹. Id quod dicitur volūtas. nos ab vtriusq; discernit: cuius volūtatis consensus utiq; volūtarius. btōs facit vel miseros: put scilz iusticie iniusticie ve consenserit. Iniuersa que hominis sunt. p̄ter solā volūtatem: sui libera non sunt Vita. sēsus. appetitus. memoria. ingeniū. et si qua talia sunt: eo ipso subiaccēt necessitati: quo non plene sūt subdita voluntati. Ipsam vero quia impossibile est de seipsa sibi nō obedire: nemo quippe aut nō vult q̄d vult aut vult quod non vult: etiā impossibile ē sua priuari libertate. Potest quidē mutari volūtas. sed non nisi in aliam voluntatē. vt nūquā amittat libertatē. Cum igitur volūtas nihil liberū habeat nisi se merito non iudicatur nisi ex se. Si quidē nec tardū ingeniū. nec labilis memoria: nec inquietus appetitus: nec sensus obtusus: nec vita languens. reum per se statuūt hominē. sicut nec cōtraria innocentē et hoc non ob aliud. nisi quia hec preter voluntatē posse puenire p̄bantur. Quia p̄pter volūtariū liberum q̄ consensus. ex quo et omē sus

Liber

constat pendere iudiciū. ob voluntatis inamissibile libertatē. ⁊ rationis quod secum semper et ubiq; portat indeclinabile iudiciū: puto non incongrue id esse quod solet liberū arbitriū appellari: vt liberū ad voluntatem. arbitriū referatur ad rationē: arbitriū quippe iudiciū est. Et comitatur merito libertatē iudiciū. quoniā quidē quod liberum sui est profecto vbi peccat patitur quod nolit. qui nō peccat nisi velit. Ceterū quod sui liberum nō esse agnoscit: q̄ pacto vlt bonū ei vel malū imputatur? Excusat nēpe vtrunq; necessitas. Porro vbi necessitas est: libertas nō est. Vbi libertas non est. nec meritū. ac per hoc nec iudiciū. Proinde quicq; hanc non habet voluntarij consensu libertatē proculdubio et merito caret et iudicio:

Ca. i. de septez miseri-
cordijs domini In ser.
qui incipit Mias domi

o Multitudine miserationu
domini. breuiter aliquas pro
nere veliz Septē ego in me video
misericordias domini. Prima ē q
a multis peccatis adhuc in seculo
positū custodiuit. Prima inq
non inter omnes quas mihi impendit
sed prima inter has septem Quis
enim non videat. q sicut in multa

cecidisti sic et in alia poterā cecidisse
peccata nisi omnipotentis pietas
cōseruasset? fateor et fatebor: nisi
quia domin⁹ adiunxit me. paulomi
nus cecidisset in omne peccatū ani
ma mea. Et hec quanta dignatio
pietatis. q̄ ingratū et paruipenden
tem. sic in gratia cōseruabat: q̄ in
multis contrarium et oremnentē.
nihilominus ab his benignissime
protegebat? At secūda misratio
tua super me domine: quonaz po
terit explicari sermōe. q̄ benigna.
q̄ liberal. q̄ gratuita fuerit? Ego
peccabā et tu dissimulabas. Non
continebā a sceleribus: et tu a ver
beribus abstinebas Prolōgabaz
ego multo tēpore iniquitatē meā:
et tu domine pietatez tuam. Sed
quid prodesset expectatio: nisi seq̄
retur penitudo? Cumulus estz dā
natiōis Tertia proinde misratio
fuit q̄ visitauit cor meū ⁊ immuta
uit. vt amara fierent que male dul
cia prius erant. ⁊ qui letabar cum
malefeceram et exultabā in rebus
pessimis. inceperim demū scogita
re ei annos meos in amaritudine
anime mee. Et nunc domine omo
uisti terrā cordis mei et turbasti
eam. sana contritiones eius quia
commota est. Multi enim peniten
tia ducti sunt. sed infructuosa. qm̄
penitentia eoz reprobatā est. sicut
et prior culpa. Itaqz et hec misēa
tio quarta fuit. q̄ penitentē miseri
corditer suscepisti. Sequitur mise
ricordia quinta. per quaz mihi cō

*In custodia a meo Regio
Exposita videretur
Gaudeat et ceteris in die p[ro]p[ri]e
Quia pertinet s[e]c[u]ndum hunc modum
Tunc b[e]n[e]dictus q[ui] dedit dauid
Omnia g[rati]a eade[m]
~~A~~ flos o[mn]iu[m]*

Decimus

tinendi deinceps emendacius vi
uendi prestitisti virtute. ne recidiuū
paterer: et esset nouissimus error
peior priore. Omīno enī manifeste
tue est domīe deus. et nō humane
virtutis: susceptū semel peccati iu
guz a ceruicibus excutere. quoniā
omnis qui facit peccatū seruus ē
peccati. nec est libēari nisi in manu
forti. Iaz vero postq̃ in his q̃nq̃
miserationibus a malo liberaueri.
in duab⁹ alijs bona largiris. Ite
vero sūt. gratia pmerendi qua vi
delic̃ munus bone conuersationis
indulges: et spes obtinendi. q̃ do
nas homini indigno et pccōri: de
tua totiēs experta bonitate. vsq̃
ad celestia speranda p̃sumere.

Ca. 8. de fragmētis se-
pteꝝ misericordiāꝝ In
sermōe scitis qđ fecerī

p Rimus panis cōseruatio
gratie fuit: qua me licet in
dignū a multis custodiuit
peccatis. Ihu? ego tria teneo fra/
gmenta. Tribus siquidē modis a
peccato me memini cōseruatū: oc/
casionis subtractione: resistēdi da/
ta virtute. affectionis sanitate. Se/
cūdus quoq; pāis expectatō fuit
qua tardabat ultionē. quia inou/
gentiaz cogitabat. Et huius ego
panis tria fragmenta accipite: co/
gitantes longanimitatē quā exhi/
buit: electionē pōestinationis sue

quam impleri voluit: et caritatem
nimiam qua nos dilexit Propter hoc
enim auertit oculos suos a peccatis
meis. quasi nolens aduertere quan-
tum delinquerem: vt commendaret
patientiam suam: vt impleret electi-
onem suam: vt confirmaret carita-
tem suam. De tertio quoque pane
eius scilicet misericordie qua con-
uertit nos ad penitentiam. tria non
tam fragmenta quam frusta vobis
appono. Tunc enim si bene memini
concussit cor meum. excitans illud
vt aduerteret suorum vulnera peccato-
rum. et vulnerum sentiret dolorem Etiam
et terruit. deducens ad portas in-
feri: et preparata iniquis supplicia
monstrans. Et vt iam nihil noxie
remanceret delectationis: meliores
mihi consolationem inspirans. spem
indulgentie dedit. In his tribus
conuersus sum Jam vero quartus
panis. ipsa est indulgentia: dilige-
ter colligite fragmenta ne pereant.
Sunt enim salubria valde. et dul-
ciora super mel et fauam. Sic enim
ex toto indulgit. et tam liberaliter
omnem donauit iniuriam: vt iam nec
damnet vliscendo: nec confundat
improbando: nec minus diligat im-
putando Sunt enim aliqui sic do-
nantes iniuriam vt non vliscantur
sepius tamen improbent. Sunt et
alii qui fideant licet tamen mente al-
ta manz repositum: et rancorem tenent
in animo: quarum utique neutra ple-
na indulgentia est. Longe ab his
omnibus benignissima diuinitatis

[Handwritten notes in Latin script, likely from a manuscript or notebook.]

Causa hostiis et ceteris
 1. hostiis et ceteris
 2. hostiis et ceteris
 3. hostiis et ceteris
 4. hostiis et ceteris
 5. hostiis et ceteris
 6. hostiis et ceteris
 7. hostiis et ceteris
 8. hostiis et ceteris
 9. hostiis et ceteris
 10. hostiis et ceteris
 11. hostiis et ceteris
 12. hostiis et ceteris
 13. hostiis et ceteris
 14. hostiis et ceteris
 15. hostiis et ceteris
 16. hostiis et ceteris
 17. hostiis et ceteris
 18. hostiis et ceteris
 19. hostiis et ceteris
 20. hostiis et ceteris
 21. hostiis et ceteris
 22. hostiis et ceteris
 23. hostiis et ceteris
 24. hostiis et ceteris
 25. hostiis et ceteris
 26. hostiis et ceteris
 27. hostiis et ceteris
 28. hostiis et ceteris
 29. hostiis et ceteris
 30. hostiis et ceteris
 31. hostiis et ceteris
 32. hostiis et ceteris
 33. hostiis et ceteris
 34. hostiis et ceteris
 35. hostiis et ceteris
 36. hostiis et ceteris
 37. hostiis et ceteris
 38. hostiis et ceteris
 39. hostiis et ceteris
 40. hostiis et ceteris
 41. hostiis et ceteris
 42. hostiis et ceteris
 43. hostiis et ceteris
 44. hostiis et ceteris
 45. hostiis et ceteris
 46. hostiis et ceteris
 47. hostiis et ceteris
 48. hostiis et ceteris
 49. hostiis et ceteris
 50. hostiis et ceteris
 51. hostiis et ceteris
 52. hostiis et ceteris
 53. hostiis et ceteris
 54. hostiis et ceteris
 55. hostiis et ceteris
 56. hostiis et ceteris
 57. hostiis et ceteris
 58. hostiis et ceteris
 59. hostiis et ceteris
 60. hostiis et ceteris
 61. hostiis et ceteris
 62. hostiis et ceteris
 63. hostiis et ceteris
 64. hostiis et ceteris
 65. hostiis et ceteris
 66. hostiis et ceteris
 67. hostiis et ceteris
 68. hostiis et ceteris
 69. hostiis et ceteris
 70. hostiis et ceteris
 71. hostiis et ceteris
 72. hostiis et ceteris
 73. hostiis et ceteris
 74. hostiis et ceteris
 75. hostiis et ceteris
 76. hostiis et ceteris
 77. hostiis et ceteris
 78. hostiis et ceteris
 79. hostiis et ceteris
 80. hostiis et ceteris
 81. hostiis et ceteris
 82. hostiis et ceteris
 83. hostiis et ceteris
 84. hostiis et ceteris
 85. hostiis et ceteris
 86. hostiis et ceteris
 87. hostiis et ceteris
 88. hostiis et ceteris
 89. hostiis et ceteris
 90. hostiis et ceteris
 91. hostiis et ceteris
 92. hostiis et ceteris
 93. hostiis et ceteris
 94. hostiis et ceteris
 95. hostiis et ceteris
 96. hostiis et ceteris
 97. hostiis et ceteris
 98. hostiis et ceteris
 99. hostiis et ceteris
 100. hostiis et ceteris

A 9 p[er] d[i]c[t]u[m] clarus ad opes ut n[on] po-ia tunc
hac robore vinas y thos n[on] g[u]da tpe b[est]it de iac possit
q[ui]tas reddat u[bi] q[ua]ntu[m] alest b[e]n[e]

Liber

natura liberalit̃ agit: ignoscit ple/
uarie: ita vt propter fiduciã pecca/
toꝝ: sed penitentiũ. vbi abũdauit
delictũ: soleat et gratia supabũ
dare. Continentia ipsa quint⁹ pa/
nis. in qua tria nihilominus inue/
nio. Scio quot habeat oppugna/
tores: et quante sit illaz necesse eẽ
virtutis: vt possit resistere talib⁹:
Primus siquideꝝ hostis continen/
tie nostre: caro ẽ aduersus spiritũ
concupiscens. Quam domesticus
hostis. q̃ periculosa lucta. q̃ inte/
stinũ bellum. Hostem hunc crude/
lissimũ. nec fugere possumus o ani/
ma nec fugare. circũferre illum ne/
cesse est. quoniã alligatus ẽ nobis
hostem nostrũ ipsi cogimur susten/
tare. perimere eum non licet. Ne/
rũtamen non est hic solus aduer/
sarius mihi: aliũ adhuc habeo q̃
circũcinxit et obsedit me vndique
Hostis iste est presens seculũ neq̃
Sufficere nimis poterant isti duo
sed heu me ecce video ventũ vali/
dum venientẽ ab aquilone: a quo
panditur omne malum. Ecce enĩ
malleus vniuersę terre. Ecce spēs
callidior cũctis animatibus. Ecce
inimicus ille quẽ nec videre possũ
quãto minus cauere. Est enĩ col/
luctatio seruare volentibus otinẽ
tiam aduersus principes et pote/
states. aduersus mũdi rectores te/
nebrarũ harũ. Et quis est qui ia/
cula eoz ignea possit extingue?
Nunc quideꝝ aperte et violenter.

nunc occulte ⁊ fraudulenter: semp/
antẽ maliciose et crudeliter impu/
gnat ⁊ psequũtur nos. Et ad hec
toleranda ne dicã superanda q̃s
idoneus? Om̃ino in domino facia/
mus hanc virtutẽ. Jaz vero sexti
panis fragmenta accipite. Est at̃
panis iste. gratia pmerendi bona
scilicet vite eterne. Quã gratiaz in
tribus maxime constare arbitroz
in odio p̃teritoꝝ malozũ. et otem/
ptu bonoz presentĩũ: et desiderio
futoroz. Septimus quoq̃ panis
est. spes obtinẽdi: cuius nihilomi/
nus teneo fragmenta tria. Tria
inquã sunt que sic roborant et cõ/
firmant cor meũ. vt nulla me penu/
ria meritoꝝ: nulla cõsideratio p/
prie humilitatis. nulla estimatõ ce/
lestis beatitudinis: ab altitudine
spei deĩcere possit: in ea firmiter
radicatũ Tria cõsidero in quibus
tota spes mea consistit. Caritateꝝ
adoptionis: veritatẽ pmissionis
ptatẽ redditõis. Scio cui credidi
et certus sũ. quia in caritate nimia
adoptauit me: q̃a verax in pmiss/
sione: quia potens in exhibitione:
licet enim ei facere quod voluerit

Ca. xi: de sex obseruan/
tijs seruoz dei In quĩ
busdam sententijs.

I Ex sūt obseruātie seruīs
 dei pposite: in quibus pu-
 rificari debeant. Sūt autē
 iste. Silentii psalmodia. vigilie. ie-
 iuniū: opus manū: carnis mūdi-
 cia. In obseruātia silentij. purifica-
 mur a peccatis. que verbositate o-
 traximus. cui? vicij sūt octo spēs.
 Est enīz verbū stultū: vanūz men-
 dax: ociosū. dolosum: maledictum
 impudicū. excusatoriū. Que nimī-
 rum pestis de loquacitate nascit:
 et per silentij censuram aut euerit
 funditus: aut certe ne multū noce-
 at repmitur. In psalmodia fit du-
 plex confessio: vbi et peccator de
 culpis opūgit: et deo laudes sup-
 iudicia iusticie sue dicūtur. In hac
 ergo obseruantia quisq; qui recte
 cōfiteatur: purificatur ab immūdo
 spiritu blasphemie: cui ante cōuer-
 sionem subiacebat. Dū enī seipm
 laudaret. ac deum accusaret: quid
 aliud q̄ blasphemus erat? Jā ve-
 ro et confessus cōuersus. canticis
 q; diuinis instructus. corrcā vita.
 corrigit et verba: seq; ipsum accu-
 sans. mala sua sibi reputat. deum
 autē laudans. bonū quod in se vi-
 det. nō sibi sed illi applicat: et hoc
 totum agitur in psalmodia. Per
 psalmodiā accipe quicquid deo a-
 gitur cum mētis melodia. siue sint
 psalmi. siue hymni. seu etiā quecun-
 q; cantica. Tertiā obſuantiā poi-
 sui superius vigilias: has semp de-
 bet comitari orationum instantia

Decimus

Tales vigilie abluūt nos a sordi-
 bus quas contraximus per sōno-
 lentiam resoluti: dum obliuione q̄-
 dam a via salutis intepuimus ac
 torpuimus. Quarta obseruantia
 est ieiuniū. De quo quis dubitet
 an et ipsum purificet. Vera ē illa
 sententia. contrarijs curantur con-
 traria. Si ergo peccauim? p gulā
 et ingluuiez: quid restat nisi vt per
 abstinentiā reparemur? Nec soluz
 huius vicij fit per ieiuniū purifica-
 tio: insuper et virtus ad expellen-
 dos demones comparatur. Per
 segniciem quoq; et ociositatē que
 inimica est anime. multas cōtraxi-
 mus sordes: contra dei sententiā:
 in sudore vultus alieni: nō nostro
 pane vrescentes. Propter hoc seq-
 tur quinta obseruantia. que dicit
 opus manū: vt sordes ille in la-
 bore manuum diluantur. Restat
 vltima. carnis mundicia. In hac
 fit purificatio. ab illa quinq; per-
 tita corporis illecebra. visus. audi-
 tus. gustus. odoratus. tactus. et
 cetera quidem predicta. id est silē-
 tium. psalmodia. vigilie. ieiunium.
 opus manū. exerceri sine ista pos-
 sunt. Sed si lumbi precindī nō sūt
 id est si desit carnis mandicia lu-
 cerne ardentes quid proderunt?
 Ihinc ergo colligēdū ē. q̄ sit ncia
 hui? sex te obſuātie purificatio: q̄
 sola omībus supradictis equipol-
 lentem obtinet vim salutis. Et no-
 tandū. q̄ in his omnibus obſuā-
 tijs. quattuor primas debem? nō

Libet

bis: quintā primo: sextā deo. Nā
silentiū. psalmodiā. vigiliās. ieiū/
nium. debet quisq; exercere ppter
seipsū: hoc est ppter suā discipli/
nam. Opus manū ppter primū
vt habeat vnde tribuat necessita/
tem patienti. Carnis mundiciā p/
pter deum. vt placeat illi: et ei⁹ vo/
luntatem faciat:

Ca. xii. de signis q̄bus
dā que ostendūt hoīez
esse de numero electoꝝ
In ser. de. lxx. q̄ incipit
magna mihi cōsolatō ē

Nis potest dicere ego de
electis sum. ego de pdesti/
natis ad vitā. ego de nū/
mero filioꝝ: reclamāte nimirū scri/
ptura. nescit homo an sit dignus
amore an odio? Certitudinē vtiq;
non habemus: sed spei fiducia cō/
solatur nos: ne dubitationis hui⁹
anxietate. penitus cruciemur. Pro/
pter hoc data sunt signa quedā
indicia manifesta salutis: vt indu/
bitabile sit eum esse de numero ele/
ctoꝝ. in quo ea signa pmanerint
Propter hoc inq; quos presciuit
deus et pdestinauit cōformes fiēi
imagini filij sui. vt quibus certitu/
dinem negat causa solitudinis:
fiduciaz prestat gratia cōsolatōis
Itaq; qui stat videat ne cadat: et

in ea forma que salutis indicium est
et argumentū pdestinationis: ple/
ueret atq; proficiat. Porro in ea
que fiducia prestant et materiam
spei: vnum illud maximū est vbuꝝ
domini: qui ex deo est verba dei
audit. Nonnullos enī sic interdū
audientes inuenies. ac si nihil ad
eos pertineant que dicuntur: non
intrare cor suum. nō discutere mo/
res suos. nō cogitare. ne forte qđ
audiunt dictum sit ppter eos. Ma/
gis aut si forte sermo dei viuus et
efficax: qui suo et non eius qui lo/
quitur arbitrio fertur vbicūq; vo/
luerit: si inquā manifeste aduersus
vicia illa pcesserit. quibus sese illi
sentiunt obligatos. dissimulant. ⁊
auertunt oculos cordis: aut qua/
libet adinueniēde palliant vicia. ⁊
seducunt semetipsos. In his ego
salutis signa nō video: magis aut
vereor ne forte ppterea non audi/
ant verbum dei: quia nō sunt ipsi
ex deo. Est et aliud testimoniū qđ
in terra datur ad discernēdos vti/
q; qui in ea exules sunt ab indige/
nis hoc est celi ciues. a ciuib; ba/
bilonis. Quādo enim sine testimo/
nio electos suos deserat deus?
Aut certe quenā eis poterat cōso/
latō inter spem ⁊ metū. solitudie
anxia fluctuantibus: si nullū omi/
no electiōis sue habere testimoniū
mererentur? Fidelis proinde ser/
mo et omni acceptione dignus.
quo salut. testimonio cōmendantē
Tres sunt inquit qui testimoniū

dant in terra: spiritus. aqua. ⁊ sanguis. In primo homine peccauim⁹ omnes: in ipso etiam cecidim⁹ omniuerſi. Cecidimus sane: in carcerem luto pariter et lapidibus plenum. Exinde iacebamus captiui inquit nati. cōquaſſati. donec venit deſideratus gētiū: qui nos redimeret ablueret. adiuuaret. Iſtic eſt qui ſanguinem propriū dedit in redēptōnez: aquam ſimul produxit de latere ſuo in ablutionem: emiſit deī de excelſo ſpiritum ſuum: qui adiuuaret infirmitatez noſtram. Quis eſt autem qui teſtimonium habet effuſi ſanguinis chriſti: niſi qui cōtinet a peccatis Seruus enī peccati eſt. qui pcc̃z facit: vt ſi deinceps continere potuēit et iugū abſicere miſere ſeruitutis: certiffimū ſit teſtimonium redemptionis. quaz operatur ſine dubio ſanguis chriſti. Verum non ſufficit peccatori cōtinentia: ſi non aſſit etiaꝫ penitentia. Iſ habet ergo ab aqua teſtimonium: qui laborat in gemitu ſuo. lauians per ſingulas noctes. lectum ſuum. Sane nouū ſuperueniſſe ſpiritum: certiffime noua conuerſatō teſtatur. Jam vt breuiter repetaz a ſanguine. et aqua. et ſpiritu. habere eſt teſtimoniū. ſi otines a peccatis. ſi dignos agis penitētie fructus: ſi facis opera vite:

Ca. xij. de diuerſis diebus ſpiritualibus In ſer

Decimus

mone de circūciſiōe qui incipit In circūciſiōe domini.

n Aſcitur homo. quādo ſol iuſticie ortus in aīo. peccatorū illuminat tenebras: horrendū qꝫ iudiciuz dei. internis obtutibus offert: addens ad tꝛorū vinculū. breuem dierū numerū et finem incertū. Iſtec plane veſpa eſt ad quā demorabiē fletus et neceſſe ē addi matutini letitiā. vt auditam faciat miſericordiā ſuā Sic enim ſit veſpere et mane dies vn⁹ Eſt autē dies iſta iuſticie. reddens cuiqꝫ quod ſuū eſt. nobis miſeriaꝫ miſericordiā deo. In hac die puer naſciē: quando ex his que dixim⁹ ad amorē penitentie et odiū peccati animus excitat. Sed pcedat iam neceſſe eſt prudentie radius. oſtēdat quātas ⁊ qꝫ importūas oportunitates et occaſiones pcc̃i offerat mundus et ingerat: qꝫ debilis ſit ad illas humanus anim⁹. maxime qui in peccati cōſuetudine ſit nutritus. In hac ergo die prudentie. eligat de pñti ſeculo nequā fugere. Sed nondum ſufficit hoc. ſforte enim vult eligere ſolitudinē nō ſatis attendēs pꝛiam infirmitatem: et periculofam diaboli luctā. Quid enim periculofius qꝫ ſolum luctari contra antiqui hoſtis

Liber

versucias: a quo videat. et quē vi
dere nō possit? Itaq; iā nō iam hz
fortitudinis diē. vt nouerit custodi
endā ad dominū fortitudinē: q; in
acie multoz pariter pugnantium
esse querendaz. vbi tot sunt auxili
arij quot socij. Congregatio enī
p fortitudine sua terribilis est: vt
castrorū acies ordinata. Ne aut
soli. quia si ceciderit non habz sub
leuantē. Quod si cuiquā ex atiqs
patribus gratiam hanc concessā
audiuimus: non expedit temere se
cōmittere huic periculo: nec opoz
tet tentare deum. Verum cum eli
git esse in congregatōe multoz:
nunquid magister eligit esse q; nō/
dum discipulus fuit: et docere qd
nunq; didicit? Et quomō aut in se
aut in alijs. motus irrationabiles
potēt temperare? Illucescat ēgo
dies temperantie. vt querat qmo/
do temperari et refrenari possint
Incontinentes motus voluptatis:
bestiales motus curiositatis: cer
uicosi motus elationis sue. Eligat
abiectus esse in domo dei sui: q; sō
iectus esse magistro. sub quo fran
gatur eius voluntas. et obediētie
freno cōcupiscentia reprimat. Et
iam tibi in ipsa obediētie via. ali
qua fortassis dura et aspēa occur
rere possunt. vt accipias interdū
precepta nonnulla que licet salu
bria sint: minus tamē suauia vide
antur. Necesse est ēgo vt illucescat
dies patientie per quam omīa du
ra q; aspera. tacita amplectaris o

scientia. Porro iaz in hoc loco. ra
uendum tibi arbitroz a superbia.
Magnum est enim omnino sic vin
cere temet ipsum: Necesse est ergo
vt illuminet cor tuum radius hu
militatis et declarat quid a te sit.
quid a deo. ne altum sapias: qm̄
deus superbis resistit: humilibus
dat gratiam. Jam vero cū in his
diutius fueris exercitatus: roga
dari tibi lumen deuotionis. diem
serenissimam. et sabbatum mentis
in quo tanq; emeritus miles in la
boribus vniuersis viuas absque
labore: vt quod prius cum amari
tudine et coactione tui spiritus fa
ciebas: de cetero iam cum summa
dulcedine peragas et delectatiōe
Verum ad hanc quidē perfectio
nem. pauci ni fallor perueniunt in
hac vita. Multi enim in tota vita
sua ad hoc tendunt et nunq; per
tendunt Quibus tamen si pie q; p
seueratē conati sunt. statim vt de
corpore exeunt redditur quod in
hac vita dispensatorie est negatū.
Illis vero qui ad hanc deuotōis
gratiam perueniūt: vnū videtur
restare periculum: et omīno timē
dū eis a demonio meridiano Ipe
eni sathanas trāfigurat se in āge
lū lucis. Hoc ergo timēdū ci qui
tāta delectatione oīa facit. nedū se/
quit affectiōez: corp⁹ destruat p
immoderatā exercitatiōz: ac deīn
necesse habeat nō sine magno spi
ritalis exercicij deīnēto. circa de
bilitati corporis curam occupari.

Ergo ne hec incurrat qui currit: illuminari necesse ē lumine discretōnis: que mater virtutū est et cōsummatio p̄fectionis. Ihec nimirū docet. ne quid nimis. atz hec est oīa uia dīes: in qua circūciditur puer: q̄a discretio vere circūcidit: vt nō plus nec minus fiat.

Ca. xliij. de diuersis sapientibus

e St sapientia p̄ quā vtiq̄ res sapiūt queq̄ put sunt
Ut verbī gratia Que pluris natura habz. plur. quoq̄ ip̄a affectio sentiat: minora minus: minima minime. Si ergo tu diligas dominū deū tuū toto corde. tota anima. tota virtute tua. et ip̄so diuino amore accepto in plenitudinez spiritus totus ignescas: sapit tibi p̄fecto deus. et si non digne omnino prout est. quod vtiq̄ impossibile est oīi creature: certe p̄ ut tuū sapere est. Deinde sapiēs q̄ ip̄se tu tibi prout es. cū te senseris nil habere prozsus vnde te ames. nisi inquātū dei es. quippe q̄ totū vnde amas. in illuz effūderis. Sapiēs inq̄z tibi prout es. cū ip̄so experimento amoris tui et affectōis quam ad te ipsum habebis: nihil dignū esse te inuenies. quod vel a te ip̄so ametur. nisi propter ip̄sz. qui sine ip̄so es nihil Jaz v̄o prius quem te oportet diligere tan

Decimus

q̄z teipsum. vt tibi et ip̄se sapiat p̄ ut est. haud aliud p̄fecto sapiēs q̄z tu tibi. qui id est quod tu: est enī homo. Qui itaq̄z te nō diligis. nisi quia diligis deū: consequēter omnes qui similiter diligunt deū: diligis tanq̄z teipsum. Porro inimicū hominē quoniā nihil est pro eo q̄ non diligit deum. nō potes quidē diligere tanquā teipsum qui desū diligis: diliges tamen vt diligat. Non est autē ipsum diligere vt diligit: q̄ diligere quia diligit. Proinde vt tibi q̄ ip̄se sapiat prout est. sapiet tibi non quidē quod est q̄a vtiq̄ nihil est. sed quod futur⁹ forsitan est. quod est prope nihili q̄p̄pe quod adhuc pēdet sub dubio Etenī de quo cōstat q̄ ad amorē dei non sit deinceps redditur⁹: sapiat tibi necesse est. nō prope iam nihili. sed nihili ex toto. v̄ipote q̄d in eternū nihili est

Ca. x. de diuersis generibus spirituum In ser. sup̄ magistrū gētiū In sermonib⁹ de diuersis.

Nā spiritū diuersa sunt genera: necessaria est nobis eoz discretio: p̄sertim cum ab apostolo didicerimus. nō oīi spiritui esse credendū Ad idē enī pōt minus eruditis. et q̄ parū

Liber

exercitatos habent sensus. omnes cogitationē non alterius q̄ ip̄ius humani spiritus esse sermonē. Qd non ita esse. et certa fidei virtus pbat. et diuinaz testimonia scripturarū. Audiam inq̄t propheta. nō quid ego loquar. sed quid loquit̄ in me dominus deus. Et alius ppheta. Angelus inquit qui loquebatur in me. ⁊ cet̄a Et in psalmo didicimus fieri immisionez tuam per angelos malos. Esse tamē spiritum carnis non bonū. manifeste paulus apostolus indicat: vbi inflatos spiritu carnis sue quosdaz esse testatur. Et esse spirituz huius mūdi declarat. vbi gloriat̄ in domino pro se pariter et pro discipulis suis. q̄ non euz acceperint. sed spiritum qui a deo est. Sunt ergo hi duo satellites maligni illius principis tenebrarum: vt dominef spiritus nequicie spiritui carnis. ⁊ spiritui huius mundi. Quisquis ergo ex his ēbus spiritibus spiritui nostro loquatur: ne credamus ei qm̄ sanguinem sitiunt. non quidez corporū. s̄ quod grauius est animarum. Sed quoniā spiritualis omniū natura est. a sermonibus eorū cognoscemus eos: et quis spiritus sit qui loquatur. ipsa suggestio declarabit. Semper enī spiritus carnis mollia. semper mūdi vana. spiritus malicie semp amara loquit̄. Quoties ergo importune vt assollet carnalis cogitatio mentez pulsāt. verbi gratia: cum de cibo. de

potu de somno. cet̄isq̄ similibus ad carnis curam pertinentibus cogitantes: in humano quodam inardescimus desiderio: certū sit nobis spirituz carnis esse qui loquit̄. et tanquā aduersarium repellam⁹ Cum autem non de illecebris carnis. sed de ambitione seculi. de iactantia. de arrogancia. ceteris q̄ similibus cogitatō vana versatur in cordibus nostris. spiritus mundi est qui loquitur: longe perniciosior hostis. et maiori solitudine repellendus. Interdū vero satellitibus ipsis terga vertentibus. princeps ipse habens iram magnā. tā q̄ leo rugiens insurgit aduersus nos. Tūz videlz non ad voluptatem carnis. aut seculi vanitatez. s̄ ad iram. ad impatientiā. ad inuidiam. ad amaritudinē. puocamur importune ingerendo. siq̄ minus amicabilem. minus ve discrete factum videtur aut diduz: liqua deniq̄ aut in signo. aut in opere q̄libet. data videtur indignatōis occasio. materia suspicionis. Ihuit ergo cogitationi. nō aliter q̄ ipsi diabolo resistendū est. nec aliter ab ea. q̄ ab ipsa proditione cauendū. Sz hui⁹ specialiter astucias nosse necesse est. hui⁹ cogitationē nō expectit ignorare Interdū enī trāssignat se malign⁹ ille et nequā spūs. in angelū lucis. vt virtutis similitudine plus noceat. Sed et tūc quoq̄ si diligenter aduertim⁹. nūq̄ nisi amaritudinis ⁊ discordie semina spgit

Suadet enim nōnullis singularia
ieiunia quedaz. vnde ceteri scāda
lizentur: nō quia diligit ieiunium
sed quia scandalo delectetur. Mul
ta quoq; in hunc modū solz affer
re. ffit tamen aliquādo vt spiritus
noster a quolibet horū trium cre
bro superatus et seruus additus
illi. heu in suam ipsius perniciēz vi
ces illius agat: vt iam sine omī al
terius spiritus suggestionē. ipa ex
se anima. aut voluptuosas. aut va
nas. aut amaras pariat cogitatio
nes. Jaz vero facile non arbitroz
posse discerni: quando noster ipse
loquitur spiritus. quando vero lo
quentē alterum audiat quemlibet
e tribus illis Sed quid refert qui/
cunq; loquatur. dū vnū et idē sit
quod loquuntur? Quid refert lo/
quentis nosse personā: duz cōstet
periculosuz esse quō loquitur? Si
inimicus est. fiste viriliter inimico
Si tuus ipē spiritus est. argue euz
et miserabiliter plāge: q in tantā
miseriā. et tā miserabilē deuenisset
seruitutē Quotiens vero super ca
stigan do corpore: hūiliando cor/
de: seruanda virtute: 7 caritate ex
hibenda: seu ceteris virtutib⁹ adq̃
rendis. amplificādis. salubri. cogi
tatio in mente versatur: diuin⁹ sine
dubio spiritus est qui loquit: aut
per seipsum sane. aut per angelum
suum Et quēadmodū de humano
atq; maligno spiritu dictuz est: sic
de angelo atq; diuino. nec facile ē
quis loquat discernere. nec igno

Decimus

rare periculosū: presertim cum cer
tum sit angelum bonum nunquā
loqui a semetipso. sed deū esse qui
loquitur in ipso:

Ca. iiii. de diuersis ope rationibus vocis diui ne intus in anima.

c. Cogitatio salubris nō ali
ter q̃ diuine dignationis
sermo suscipi debet Beati
enim qui audiūt verbum dei et cu
stodiunt illud Multis nosse q̃ be
ati? Primo quidē sonans in aurib⁹
bus anime vox diuina: cōturbat.
terret. dñudicat q; sed continuo. si
nō auertis viuificat. liquefacit. ca
lescit. illuminat. mundat. Deniq;
et cibus noster est. 7 gladius. et cō
firmatio. et medicina. et redēs. re
surrectio quoq; et cōsumatio no
stra. Nec mireris q̃ verbū dei iaz
nunc inueniatur omīa in omībus
esse: quantum spectat ad iustifica
tionem: siquidē et futuruz est om
nia in omnibus ad gloriificatiōz.
Audiatur illud peccator et cōturba
bitur venter eius: a voce illa. car
nalis anima contremiscet: omnia
nanq; cordis secreta rimat atq; di
iudicat sermo viuus et efficax cor
diuz ac cogitationū perscrutator
Nō et licet mortu⁹ in pccō si: au
dieris vocē filij dei viues. Sermo
enī quem loquitur: spūs 7 vita est

Libet

Si cor tuū induratū est. memento scripture dicentis. Emitteret verbū suū et liquefaciet ea. Si tepid⁹ es euomi iaz formidas: nō discedas ab eloquio domini. et inflāmabit te. quia eloquium eius ignitū valde. Quod si tenebras ignorantie plangis: diligenter audi quid loquatur in te dominus deus: ⁊ ēit lucerna pedibus tuis verbū domi et lumen semitis tuis. Ac fortasse tanto amplius doles: quanto clarius peccati etiam minima illuminatus agnoscis. Sed sanctificabit te in veritate pater. que est vtique sermo eius. Jam vero cū laueris manus tuas. ecce parauit in conspectu tuo mensam. vt nō de solo pane viuas. sed de omī verbo qđ procedit de ore dei: et in fortitudine tibi illius curras viam mandatorū eius. Vbi si consistunt aduersum te castra. et preliū tentationis insurgit: arripe gladium spiritus. quod est verbum dei. et in eo facile triumphabis. Quod si forte vt est certaminis consuetudo cōtingerit aliquando vulnerari: mittit dñi. bum suum et sanabit te: et eripiet de interitionibus tuis. Sed etsi tū tubas adhuc: in verbis suis cōfirmabit te. In his atq; huiusmodi perseuera: in talibus iugiter exercere. donec iam dicat spiritus. vt r̄ quiescas a laborib⁹ tuis. In hoc verbo quiesces dulciter. ac suauit̄ soporaberis. Veniat. cuz omnes qui in monumētis sunt audiēt vo-

cem eius: et procedent. Sed quo? Alij quidem in iudicium. alij vero in vitam. Et quis scit si est dignus amore an odio? Et tunc ab auditione mala non timeā domine sed beata magis auditio pducatur ad visionem: cum dices. Venite bene dicti patris mei percipite et cetēa.

Ca. xvj. de diuersis nominibus In quibus dā dictis

v T diuersis nominibus deū nunc quidē patrem. nunc magistrū vocem⁹ aut dominū: non illius simplicissime ⁊ oīno inuariabilis nature diuersitas vlla in causa est. sed affectionū nostraz multiplex variatio. scđm diuersos profectus anime vel defectus. Vident enī quedā aīe sub patrefamilias agere. quedam sub domio: quedā sub magistro. qđā quoq; sub p̄re: ⁊ nōnulle sub sponso. vt cum proficientibus p̄ficere. cū immutatis mutari videatur et ipse: licet idem ipse sit. et anni eius non deficient. Primus status est quo sub deo reperūt esse homines: qui tanq; mercēnarij sub patrefamilias viuūt q̄rū secularis ⁊ mercēnaria intentio. Ibi sūt q̄s in sc̄lo videm⁹. aut nullo. aut exiguo desiderio eñoz. velut sub merce de seruire deo. et ab eo terrena petere que desiderant. Jā vero scđo statu incipit esse sub dño q̄ tanq;

Decimus

seruus carcerez timet. et metuit ne subigat penis. In quo sane statu cōuersio est exitusq; a seculo. et introitus vite. Huic gradui tertius admodū primus. et quasi permixtus est. eorū scilicet qui puuli adhuc in xp̄o lac concupiscūt. tanq; sub magistro et pedagogo viuentes. qui prouident dominū in conspectu suo semper: nec iam fuiliter timent supplicia: sed tanq; paruuli metuūt plagas virgarū apprehēdentes disciplinaz magistri: neq; irascatur et pereāt de via iusta: ne deuocōnis gratia subtrahatur: et molesta eis omnia fiant: laborēt tedio quodam. et quasi vapulent intus in anima in amaritudine scz cogitationū. Ihec eniz sunt verbera. quib; castigat paruulos suos deus In his itaq; p̄mordiis et q̄si infantili etate. sic vicissim sibi accedunt timor dñi et disciplina magistri: vt nūc in isto nūc in statu illo sese inueniat. quisq; sollicitus fuerit diligenter hoc obseruare Status filij iam robuste etatis est qui sub patre viuit. nec lacte iam potatur vel vescitur. sed solido cibo: oblitus sane que retro sūt in quibus seruilis oculus in amaritudine morabatur Sed ne ip̄a quidē p̄sentia cōsiderans. nec paruas puuloz cōsolationes captans. magis autē extendens se in anteriora ad palmā superne vocationis. et introitū future beatitudinis. expectans beatam spem et aduentum glorie ma-

gni dei. Euacuauit eniz que erant paruuli. et qui iam profecit in viz perfectum. in his que patris sunt oportet eum esse: suspirare ad hereditatem sedulaq; circa eam meditatione versari. Nunq̄o eni mercednariū eum quis estimet. qui paterne inhiēt hereditati: eāq; toto affectu expetit et expectat? Inuenitur tamen alter gradus sublimior et effectus dignior isto: cum penitus castificato corde. nihil aliud desiderat anima. nihil a deo querit q; ipsum deum. Crebro siquidem didicit experimento. q; bonus dominus sperantibus in se. anime q̄renti ipsum Neq; eniz suū aliqd. non felicitatem non gloriam. non aliud quicquā tanquā priuato sui ipsius amore. desiderat anima. q̄ eiusmodi est: sed tota pergit in deum. Inicunq; ei ac perfectum desideriu; est. vt introducat eam rex in cubiculū suū. vt ip̄i adhereat ip̄so fruatur: Unde et iugiter reuelata facie quoad potest celestis sponsi gloriam speculari. in eandem imaginez transformatur. de claritate in claritatē: tanquam domini spiritu:

**Ca. xviij. de diuersis sapo-
ribus dei:**

Eus licet vnus sit. et vnus sit. tamē nō sui varietate.

sed animi nostri mutatōe gustātibus nobis. diuersos videri habere sapos: Sapit eni timēt

Liber

iusticiā et potentiā: sapit amanti bonitatē et misericordiā. At is penitus insipiens est. cui nec timorē deus sapit nec amorē. Discrat quā tūc vult: ego sapientē nō dixerim dum nec timet nec diligit dominū. Quomō enī dixerim in sapientia consummatū. quem video nec iniuriatū? Nam initiū sapientie timor domini: consummatio amor: media sibi vendicat spes. Cui ego nec iusticiam sapit deus per timorē: nec misericordiā per amorē: is plane dicit in corde suo nō est deus. Deus enim non putat. quem nec iustum nec pium reputat:

Ca. xix. de diuersis modis

quibus filius se habet ad patrem. In sermone vltimo de visio: ne Isaie:

Ommendant nobis sacre littere xpm dominū. et ex patre. et in patre. et cū patre. et pro patre. et iā et sub patre. Quod dicitur ex patre. ineffabilis est natiuitas: quod in patre substantialis vnitas: quod cum patre equalitas maiestatis. Sane etiā tria hec ab eterno. Ceterū si ex patre nascentis. quid in patre. aut cū patre? Nō incōgrue forsitan in patre cubans. cum patre sedens dicat. Et audite consessio huius. et huius accubitus rationē. Sicut enī sessio maiestatem. sic consessio equalitatem exprimit maiestatis: p̄sertim cū sit ei sedes a dextris patris. nō sane

sub pedib⁹ vel a tergo. Et sedere quidē iam quiescere est. sed iacere magis. Quid autēz delectabilius et quodammō dulcius esse videbitur filio. quod in patre est: an quod cum patre omnibus p̄est? In quo putas hōz summa illa pax dei. que exuperat omnez sensum. et singularis requies domini competentius assignetur? Et si digne satis ore id exprimi neq̄at: corde tamē forsitan pie concipitur: vt salua quidem in omnibus illius indiuisibilis simplicitate essencie: inter glorie equalitatem et substantie vnitatem: velut similitudo quodā ei que inter consessū et accubitus est cogitari posse distinctio videatur. Jam vero quod dicitur a patre. ambulante significat: et ad incarnationis eius spectat aduentū. In terris nimirū visus et cum hominibus conuersatus medius nostrū quem nesciebam⁹ stetit. Verus quidem est emanuel nobiscū deus: nobiscū stans sed pro patre. Quod enim nobiscū stetit. adiutorū: quod pro patre stetit. zelū designat. Paternā nempe querebat in omnibus gloriam: cuius et venerat facere voluntatem. Ceterū si pendentē consideras. si christum et hunc crucifixum attendas: vbi maxime euidentissime quod eum sub patre reperies: hoc p̄prie et specialiter ad humane pertinuit nature humilitatem. Dicere ne audebim⁹ quod aliquādo etiā fuerit sine patre? Nemo id p̄sumeret. si non p̄or ipse

vixisset. Deus meus. deus me. vt
quid dereliquisti me? quasi quedā
ibi derelictio fuit. vbi nulla fuit in
tanta necessitate virtut. exhibitio
nulla maiestatis ostensio. Non habem?
itaq; xpm iesum ex patre nascentē
in patre cubantē: cu; patre seden-
tem: a patre ambulantē: p patre
stantem: sub patre pendentē: sine
patre morientē:

Ca:xx. Qd pater et fi-
lius et spiritus sanctus et sancti et an-
geli desiderāt nostrā consumatio-
nem In sermone de vigilia natiui-
tatis domini O Iuda

Arcires cum iudicij diem
postularent. nō tanq; vin-
dicte cupidi. sed pfectionē
desiderantes beatitudinis quam
tunc habituri sunt. acceperūt diui-
num responsū. Sustinete modicuz
tempus. donec impleat numerus
fratru vestroz. Acceperūt iā qdē
singulas stolas: sed nō vestientur
duplicib; donec vestiamur et nos
Radia tenemus et obfides ipsa
corū corpora: sine quibus cōsum-
mari nō possunt: nec ea recipient
sine nobis O si cognoscerem; quō
aduentū nostrū expectant: qntum
desiderant. q; sollicite querūt. q; li-
benter audiūt bona de nob; Quid
tm de his loquor qui didicerūt ex
his que passi sūt compassionē: qn
et ipsi nos āgeli sancti desiderāt?
Nōne de vermiculis istis et de pul-
uere isto restaurandi sūt muri cele-

Decimus

stis hierusalē? Putatis qntuz desi-
derant ciues celestes instaurari ci-
uitatis sue ruinas? Quō solliciti sēt
vt veniāt lapides viui qui coedifi-
cent eis? Quō discurrūt medij int
nos et deū. fidelissime deportātes
ad eū gemitus nros: et ipius no-
bis grāz deuotissime reportātes?
Plane nō dedignabunt vt simus
eoz socij: quoz facti sunt iam mi-
nistri. Exultare fecim; āgelos: qn
ouerfi sumus ad pniā. proficia-
mus et festinem; implere de nobis
eoz leticiā Ne tibi qcuq; es. q de
liberas redire ad lutū: reuerti ad
venitū. Putas ne placatos ha-
bebis in iudicio: q; tātō et tā spa-
to puari vis gaudio? Nō solū an-
geli: sed et ipse angeloz nos crea-
tor expectat. Expectat nos pater
et desiderat nō solū ppter nimiaz
caritatē qua dilexit nos: sed ppter
semetipm Nā de filio quis nesciat
quantum desideret fructum nati-
uitatis sue et totius vite quā ges-
sit in carne: deniq; fructū crucis et
mortis sue. pciū sanguinis pcioli?
Nōne eniz traditur; est deo et pfi
regnū qd adq;siuit? Nōne ei restau-
ratur; est creaturas suas: p quib;
illū pf misit in tris? Expectat nos
et spūssandus. Est eniz caritas et
benignitas. in qua predestinati su-
mus ab eterno: nec dubiū qn pde-
stinationē suā velit impleri. Ergo
qā omis nos curie celestis frequē-
tia desiderat. et expetit et expectat
curram; nō qsi in incertū: curram;

Libec

desiderijs. et pfectu virtutū. Nec
interi sit solatio nra donec egre/
diamur vt dñs sit nobiscū:

Ca. xxi. Qd anime sã
ctorū desiderant corpora sua In
libro de diligendo deū:

Quoniam scriptura loquitur
Deum omnia fecisse propter
semetipsum: erit profecto vt
factura scie quicque conformet et o
cordet auctori. Oportet proinde
in eundem nos affectum quandoque
transire: vt quomodo deus omnia esse
voluit propter semetipsum: sic nos
quoque nec nosipsum: nec aliud ali
quid fuisse vt eē velimus: nisi eque
propter ipsum: ob solam videlicet
ipsius voluntatē: non nostram vo
luptatem. Delectabit sane non tam
nostra vsopita necessitas. vel sor
tita felicitas: quā quod eius in nobis
et de nobis voluntas adimpleta
videbitur. Quomodo stilla aque mo
dica. multo infusa vino deficere a
se tota videtur: dum saporis vini
induit et colorem: et quomodo ferrum
ignitum et cadens. igni simillimum fit.
Pistina propria quod exuta forma: sic
omnem tunc in sanctis humanarum
affectionem quodam ineffabili modo
necesse erit a semetipso liquefcere:
atque in dei penitus transfundi vo
luntatem. Alioquin quomodo omnia
in omnibus erit deus: si in homine
de homine quicquid supererit? Mane
bit quidem substantia. sed in alia
forma: alia gloria: alia quod potentia

Sed si anime sanctorum iam solute
corporibus velint sua corpora re
cepisse. aut certe recipere desideret
et speret: liquet perculdubio necdum
a seipsum penitus immutatas: quod
constat necdum penitus deesse de
proprio quo vel modice intentio
refletatur. Donec ergo absorpta
sit mors in victoria. et noctis vnde
quod terminos lux perhennis inua
dat: et occupet usquequaque: quati
nus et in corporibus gloria cele
stis effulgeat: non possunt anime
ex toto seipsas exponere et transi
re in deum. nimirum ligate corpori
bus etiam tunc. et si non vita vel
sensu. certe affectu naturali: ita vt
absque his nec velint nec valeant co
sumari. Ergo absque pfectu ani
me. nec ponitur corpus nec resumit
Nec mirum si corpus iam glorie.
conferre videtur spiritui: quod et
infirmitas et mortale constat ipsi
non mediocriter valuisse. Valet
deum diligenti anime. corpus suum
infirmitas: valet et mortuum: valet re
suscitatum. Primo quidem ad fru
ctum penitentie: secundo ad requiem
postremo ad consumationem. Meri
to sine illo perfici non vult. quod in omni
statu in bonum sibi subseruire per
sentit. Bonus plane fideus quod cor
mes caro spiritui bono: que ipsius
aut si onerat iuuat: aut si non iuuat
exonerat: aut si iuuat minime exo
nerat. Primus status laboriosus. s
fructuosus: secundus otiosus. sed mini
me fastidiosus. tertius et gloriosus:

Ca. xxiij. de diuersis im-

pletionibus corporis et anime in futuro In sermone de omnib⁹ san-
ctis qui incipit Cū de altari

Onstat animarū triplicem
esse naturā. vñ et sapiētes
mūdi hui⁹ aiām humanā
rationabilez. irascibile. concupisci-
bilem esse tradiderunt Quā utiqz
triplicem vim anime: ipsa quoque
natura et quotidiana experimen-
ta nos docent: Porro quēadmo-
dum circa rationale nostrū. et sciē-
tia et ignorantia constat. tanquā
habitus et priuatio: sic et circa cō-
cupiscibile desidiū et cōtempus
et circa id quod dicitur irascibile.
et leticia pariter et ira versat. Im-
plebit ergo deus rationale nostrū
luce sapientie. ita vt penitus nihil
desit in vlla scientia. Implebit cō-
cupiscibile nostrū fonte iusticie: vt
omīno desidremus eam: et ea pe-
nitius repleamur. Nulla enim alia
res implere potest desidiūz ani-
me: nulla alia p̄ter iusticiā beati-
ficare animā potest. Cum ergo re-
pleuerit deus cōcupiscibile nostrū
iusticia. quicquid respuere debet
anima respuet: quicquid debet con-
cupiscere concupiscet. et ex omib⁹
id magis appetet. quod magis fue-
rit appetendū. Merito deniqz con-
cupiscibili nostro iusticiā attribui-
mus: ex quo nimirū aut iusti aut
iniusti reputamur. Iaz v̄eo quod
dicitur in nobis concupiscibile cū

Decimus

repleuēit illud deus. p̄fecta erit in
nobis tranquillitas: et in summā
iocunditatē atqz leticiāz replebit
pace diuina. Et vide si non his tri-
bus p̄fecta. q̄ntum sane ad ani-
mā spectat beatitudo consistit. qñ
scientia iam non inflat p̄pter iusti-
ciam: iam non contristat p̄pter le-
ticiam: vt cesset puerbiū illud. qui
apponit scientiā. apponit et dolorē
quādo iusticia nec indiscreta erit
p̄pter scientia. nec onerosa p̄pter
leticia: quādo letitia nec suspecta
erit p̄pter scientiā: nec impura p̄pter
iusticiā. Sed in his omib⁹ nihil
adhuc exterior homo noster acce-
pit. Ipsi ergo vt inhabitet gloria
etiā in terra nostra quattuor sunt
querenda: quez nimirū constat ex
elementis quattuor esse compactū
Nec mireris q̄ pluribus indigere
videtur qui miserior est. Habeat
ergo terra nostra immortalitatē:
nec iaz denuo timeat se in puluerē
redigendam. Resurgens enīz cor-
pus nostrum. iam nō moriē. mors
illi vltra non dominabit. Sed qd
proderit si forte contingat in eter-
num viuere in miserijs et criminis
passibilitatis huius. qua nimirum
incessanter corp⁹ hoc corruptibile
affligitur: et si non semel utiqz sēp
moriur: habeat certe etiā aqua
omimodā impassibilitatē. Ab hu-
moribus enīz inordinatis. causas
aiunt procedere passionū. Sed iā
desiderat corpus nostrum etiā le-
uitatem. fm eam nimirū quam ha-

bet ex aere porcionē. Tāta itaqz
futura credenda est corporū leui/
tas. ⁊ agilitas beatorū: vt possint
si velint absqz omni mora seu diffi/
cultate. ipsam quoqz cogitatōnū
nostrarū sequi ad omnia velocita/
tem Quid vltra deest ad perfectā
corporis beatitudinē? Sola vtiqz
pulcritudo. Ihanc perfectissimam
habaturi: nō immerito possumus
attribuere ei parti quā habemus
ab igne. Saluatorē enim expecta/
mus vt ait apostol⁹. qui reforma/
bit corpus humilitatis nostre. cō/
figuratū corpori claritatis sue: ex/
hibens quod pollicitus est: quo/
niam fulgebunt iusti sicut sol in re/
gno patris eorū. Sic ergo reple/
bit animas nostras deus. cuz per/
fecta in eis scientia fuerit: perfecta
iusticia. perfecta leticia. Sic reple/
bitur maiestate eius omnis terra
nostra. cum fuerit corpus immor/
tale: impassibile. agile. cōfiguratū
deniqz corpori claritatis sue.

Explicit Liber decim⁹

156b

Virgine

De quibusdam sermo
nibus Venerabilis pa-
tris Bernardi In q̄b̄
cōtinentur verba que-
dā melliflua de beatissi-
ma dei genitricē Maria
De dignitate et excel-
lētia beate Marie ūgi-
nis In sermōe de Assū-
ptione eiusdē

Non est quod me ma-
gis delectet. non est
quod terreat magis
q̄ de gloria ūginis
matris habere s̄mo

nem. Ut enī sileam interim ineffa-
bile p̄uilegium meritorū. et p̄ero-
gatiuā penitus singularem: tanto
eam deuotionis affectū amplectū-
tur. honorant. suscipiunt vt dignū
est vniuersi. vt licet de ea loqui ge-
stiant omnes: tamē quicq̄d diciē
de indicibili. eo ipso q̄ dici potue-
rit: minus gratum sit minus pla-
ceat: minus acceptetur. Quenam

Maria

poterit lingua etiā si angelica sit
dignis extollere laudibus virgine
matrem. matrē autē non cuiuscun-
q̄ sed dei. Que enim vel angelica
puritas. virginitati illi audeat cō-
parari: que digna fuit spiritus san-
cti sacrarium fieri: et habitaculum
filij dei. Nec in mundo locus di-
gnior virginalis vteri tēplo. in q̄
dei filium maria suscepit: nec in ce-
lis regali solio quo Mariā Marie
filius sublimauit. Quantū enī gra-
tie in terris est adeptā p̄e ceteris
tātū et in celis gl̄ie obtinet singu-
laris. Est quod mireris in maria:
scilicet cum virginitate fecunditas
In seculo non est auditum: vt aliq̄
simul et mater esset et virgo: O si
et cui? mater attēdas: quo te tua
super eius mirabili celsitudine du-
cet admiratio. Mōne tuo imo v̄i-
tatis iudiciū. illa que deū habuit
filium. super omnes etiam choros
exaltabitur angelorū. Virgo vti-
q̄ sancta: virgo sobria: virgo de-
uota maria. Ex regalib⁹ orta: ex
semine abrahe. generosa ex stirpe
dauid. diuinitus concessa. celitus
repromissa: mysticis p̄figurata mi-
raculis: oraculis prenūciata pro-
pheticis: virginitatis primiceria:
sine corruptione secunda: sine gra-
uamine grauida: sine doloē puer-
pera: sola inter mulieres a omni
maledictō et dolore parturientiū
aliena. Si rerum precia de rarita-

157a

De

te pſamus: nihil his poteſt carſi
inueniri. Siquidē in omnibus his
nec primaz ſimilem viſa eſt. nec ha
bere ſequentē. In Maria coꝛuſcat
manſuetudo pudorl.: deuotio hu
militatis: magnanimitas creduli
tatis: martiriū cordis. O admirā
dam et omni honore digniſſimaz
virginem: virginē carne: virginē
mente virginē profeſſione. O femi
nam ſingulariter venerandā: ſup
omnes feminas admirabilem: pa
rentum reparatricē: poſterorū vi
uiſificricem: Vere ſancta corpoꝛē
et ſpiritu: et integritatē carnis ha
bens. et ꝓpoſitū integritatis: Ꝕgi
nitatis decus. cum munere fecūdi
tatis: humilitatis inſigne. diſtillā
tem claritatis fauū. miſericordie
viſcera. plenitudinē gratie: ꝓꝓero
gatiuā glorie ſingularis: felix ma
ria cui nec humilitas deſuit. nec Ꝕ
ginitas. Et quidē ſingularis Ꝕgi
nitas: quam nō temerauit. ſed ho
norauit fecūditas. Et nihilomin⁹
ſpecialis humilitas: quam nō ab
ſtulit ſed extulit fecunda Ꝕginitas
Et incōparabilis ꝓꝓꝛſus fecūdi
tas: quā virginitas ſiml comitatē
et humilitas. Iſhis nimirum virgo
regia. gemmis ornata virtutū: ge
mino qꝫ mentis et corporis deco
rem ꝓfulgida: ſpecie ſua et pulcri
tudine ſua in celeſtibus ognita: ce
li ciuium in ſe ꝓꝓocauit aſpectus:
ita vt et regis animū in ſui concu
piſcenciā inclinaret: et celeſtez nun
cium ad ſe de ſupernis educeret.

beata

De Laude eiꝫdez vir ginis In ſermone de vigilia na tiuitatis:

Beata maria ſola intꝛ mu
lieres benedicta: ſola a ge
nerali maledicto libera ꝫ
dolore parturiētū aliena. Virgo
ſecunda. caſta puerpera: mater in
tacta. ab āgelo benedicta: ꝫ a cun
ctis generationibus terre merito
beata predicaris Inueniſti quod
qꝛebas: inueniſti quod nemo āte
te potuit inuenire: inueniſti grām
apud deum. Quam gratiā? Dei
et hominum pacem: mori. deſtru
ctionem: vite reparationē. Tu illa
ꝓmiſſa. illa expectata: illa deſide
rata: in qua et per quā deus ante
ſecula diſpoſuit ſaluteꝫ operari in
medio terre. Ꝕplena es gratiarum
plena roꝛe celeſti: innixa ſuper di
lectum. delictꝫ affluens: puella ꝓ
electa. et ꝓꝓarata altiſſimi filio.
Quā familiaris deo facta es do
mina? Quā ꝓꝓoxima: imo qꝫ inti
ma. Quantā inueniſti gloriā apꝫ
deum? Quantā gratiā? Gratiā
plenam: gratiā ſingularē: nā ſola
omnibus gratiā inueniſti. Singu
lariter quideꝫ fructus ventris tui
ad omniū mentes te mediāte ꝓue
nit. In te nimirꝫ ſola. rex ille diues
et ꝓꝓꝓꝓꝓꝓ exinanitur. excellus hu
miliatur: immenſus abbreviatur:
et ab angelis minoratur: ver⁹ de
niqꝫ deus et dei filius incarnatur.
Sꝫ quo fructu? Idempe vt omēs

Maria

eius paupertate locupletemur: ei⁹
humilitate subleuemur: eius mino
ratione magnificemur: eius incar
natione adherentes deo. incipia
mus vnus spiritus esse cum eo. O
virgo prudens. O virgo deuota:
quis te docuit deo placere virgi
nitate! Que lex. que iusticia. q̄ pa
gina veteris testamenti vel p̄cipit
vel consulit. vel hortatur. in carne
non carnaliter viuere: et in terris
angelicā ducere vitam! Nec prece
ptum. nec consiliū: nec exemplū ha
buiſti. Indio docebat te de oib⁹
ac sermo dei viuus et efficax. ante
tibi factus ē magister q̄ fili⁹: p̄us
instruxit mentē q̄ induit carnē. O
virgo virga sublimis. O vere cele
stis planta: preciosior cunctis: san
ctior vniuersis. O vere lignū vite
quod solum fuit dignum portare
fructum salutis. Per te accessū ha
beamus ad filium O benedicta in
uētrix gratie: genitrix vite: mater
salutis: vt per te suscipiat nos. qui
per te datus est nobis. Excuset a/
pud ipsum integritas tua. culpam
corruptionis nostre: et humilitas
deo grata. nostre veniā impetret
vanitati: copiosa caritas tua: no
strozū cooperiat multitudinē pec
catorum: et fecūditas gloriosa. fer
cunditatem nobis conferat meri
torū Domina nostra. mediatrix
nostra. aduocata nostra: tuo filio
nos reconcilia: tuo filio nos om̄e
da. tuo nos filio representa. fac o
benedicta per gratiaz quam inus

Virgine

nisti: p̄ p̄rogatiuā quā meruisti: p̄
misericordiā quā peperisti: vt qui
mediāte te fieri dignatus est: p̄u
ceps infirmitatis et miserie nostre
te quoq; intercedente participes
faciat nos glorie et beatitudinis sue

De Pietate et miseri

cordia eiusdē beatissime virginis
In sermone de natiuitate ipsius:

Ado ad mariāz trepidet
humana fragilitas: Nihil
in ea austerū. nihil terribi
le: tota suauis est. plena pietatis:
plena gratie. plena māsuēdōinis
et misericordie. Affectu opatiendi
et subueniendi abundat: effectū in
uocantibus eā subuenit vniuersis
Deniq; omnibus oīa facta est. oī
bus misericordie sinum aperit: vt
de plenitudine eius accipiāt vni
uersi: captiuus redemptionē. eger
curationē: tristis cōsolationē: pec
cator veniā: iust⁹ grām. āgelus le
ticiā: deniq; tota cōnitas gliaz: filij
p̄sōa carnis hūane substantiā: vt
nō sit qui se abscondat a calore ei⁹
Omnibus sese exorabilē. omnib⁹ ele
mentissimā p̄bet: oīm deniq; nēta
tes. amplissimo quodaz miseretur
affectu. Ad Mariā enim sicut
ad medium. sicut ad arcanū dei:
sic ad rerū causas. sic ad negociū
seculoz respiciūt: et q̄ in celo habi
tāt. et q̄ hitant in inferno ⁊ q̄ nos
precesserunt: et nos qui sumus. et
qui sequūtur. et nati natozū et qui

De

nascentur ab illis. Illi qui sūt in celo vt fſarciantur. et qui in inferno vt eripiantur: qui p̄ceſſerunt vt p̄phete fideles iueniant: qui ſequūtur vt gloriſcentur. Eo beatā te dicunt omnes generationes genitrix dei: domina mūdi: celi regina que omnibus generationib⁹ vitā et gloriā genuiſti. In te enī angeli leticiā. iuſti gloriā. peccatores veniā. inueniunt in eternum Merito in te reſpiciūt oculi totius creature: quia per te. et in te. et de te. benigna manus omnipotentis quicq̃d creauerat recreauit. Merito quidem ex ore tuo pendet conſolatio miſerozū: redemptio captiuozū: liberatio damnatozū ſalus deniq; vniuerſoz. Sileat miſericordiam tuam virgo beata ſi q̃s eſt qui inuocatā eam in neceſſitatib⁹ ſuis ſibi meminerit deſuiſſe. Nos quidem ſeruuli tui ceteris in virtutibus ogaudemus tibi: ſed in hac potius nobiſmet ipſis: Laudam⁹ virginitatez: humilitatē miramur ſed miſericordia miſeris ſapit dulcius. hanc amplectimur carius: recordamur ſepius: crebrius inuocamus Iſhec eſt enim que toti⁹ mūdi reparatiōz obtinuit. ſalutē omnium impetrauit. ciuitatē. ſuperne inuenit reſtauratiōē. et ſedentib⁹ in tenebris et vmbra mortis obtinuit redemptiōē. Per te enī celū impletum eſt. infernus euacuatus

beata Virgine

inſtaurate ruine celeſtis hieruſalē. expectantibus miſeris vita p̄dita data. Sit igitur pietatis tue x̃go benediſta. ipſaz quam apud deū inueniſti gratiā. notam facere mūdo. reis veniā. medelā egris. puſillis corde robur. afflictiſ cōſolationem: periclitantibus adiutoriū ⁊ liberationē. ſanctis tuis p̄cibus obtinendo. Dulciſſimū quoq; nomen marie. inuocantibus ſeruulis per te regina clemens. gratie ſue munera largiatur. Jeſus chriſtus filius tuus deus noſter. qui eſt ſuper omnia deus benediſtus in ſecula ſeculozū:

De Ineffabili cōceptu

et āmirabili partu ipſius In ſmo/ ne de annūciatione dominica:

His explicare queat. quē admodum ſuperueniente ſpiritu. obumbrante virtute altiſſimi. caro factum ſit verbuz dei. et dominus maieltatis. quem non capit vniuerſitas creature intra virginea ſeſe claſerit viſcera factus homo? Abyſſus plane impenſcrutabilis. incarnationis dominice ſacramentū Quis enī veſtiget: quis attingat: quis app̄hēdat? Inīgitur noua legatio āge lo gabrieli. et nouaz virgo p̄feſſa virtutē. noue ſalutatiōis honoraē obſeſo. Implet p̄ grām. que ocu

De beata

piſcentiā nescit: vt spiritu superue-
niente altissimo pariat filium. que
virum dedignatur admittere. In-
tuere obsecro quale sit istud. q̄ no-
uuz. q̄ admirabile. q̄ amabile: q̄
iocundū. Quid enī pulcrius q̄ ge-
neratio casta: quid glorioſius q̄
sancta ⁊ sincera conceptio: in qua
nihil ē pudoris. nihil sordis. nihil
corruptōis! Subſtācialit̄ ei vtero
⁊ gignis illapsus. de spiritu ſcō o-
ceptus est xp̄s. O vere noua miracu-
la cōceptus fuit sine pudore. ptus
sine dolore: mater sine corruptiōe
O vere nouitas inaudita: virgo
peperit: et post partum inuiolata
permanſit: fecunditatē prolis cū
carnis integritate. et gaudiū ma-
tris habens cum virginitatis ho-
nore. Mater est sine corruptiōe ⁊
gignitatis: filius sine omī labe pec-
cati Que generat mater ⁊ virgo ē
qui generatur deus et homo ē. O
partus solus sine doloē. solus nes-
cius pudoris: corruptiōis ignar⁹
non reſerans sed consecrās virgi-
nalis vteri templū O natiuitas su-
pra naturā. illibata ſanditate: ho-
norabilis mūdo: amabilis homi-
nibus: inuestigabilis āgelis. Om-
nibus admirabilis. Angelus nun-
ciat. virtus obumbrat. superuenit
spiritus. virgo credit. fide cōcipit
virgo. parturit virgo. manz ⁊ go.
quis nō miretur? Illeſcit altissimi
filius. deus de deo. genitus ante
ſecula. Naſcitur deniqz verbum in-
fans. quis vel ſatis miretur. In o

Virgine

ceptu partuqz virginali: noua ac
mira proſectio inſpicit: qui diligen-
ter inquit. Porro ibi agnoſcitur
longitudo breuis. latitudo angu-
ſta: altitudo ſubdita. proſūditas
plena. Ibi agnoſcit̄ lux nō lucens
verbuz infans: aqua ſitiēs: panis
eſuriens. Videas ſi attendas po-
tenciā regi. ſapientiā inſtrui. virtu-
tem ſuſtentari. deum lactentēz ſed
angelos reſcientēz: vagientē: ſed
miſeros conſolantē. Videas ſi at-
tendas. triſtari leticiam. pauere ſi-
duciam. ſalutem pati. vitam mori.
fortitudinez infirmari. Sed quod
nō minus mirandū est. ipſa ibi cer-
nitur triſticia letificans: pauor cō-
fortans: paſſio ſaluans. mors vi-
uificans: infirmitas roborans.

Quid quicquid gratie in

nobis est. mediante virgine habe-
mus In ſmone de natiuitate ei⁹
dem virginis:

Edempturus deus hūa-
num genus. preciū vniuer-
ſum contulit in mariā. Al-
tius ergo intuemini. quanto deuo-
tionis affectu a nobis eam volue-
rit honorari. qui totius boni ple-
nitudinez poſuit in maria: vt ſi qd
ſpei in nobis eſt ſi quid gr̄e. ſi qd
ſalutis: ab ea nouerimus redūda-
re. Totis ergo medullis cordium
p̄cordioꝝ affectibus. et votis om-
nibus mariā hāc venēmur. q̄a ſic
eſt voluntas ei⁹. qui totū nos h̄re

Libet

voluit per mariā. hec inq̃z volun-
tas eius est. sed pro nobis. In oi-
bus liquidē et p̃ omnia p̃uidens
miseris. tentationē nr̃am solatur:
fidē excitat: spem roborat: diffidē-
tiam abigit erigit pusillanimitatē
Virgo regia est via per quāz ad
nos saluator aduenit: procedens
ex eius vtero. tanquā sponsus de
thalamo. Tenentes ergo viāz stu-
deamus et nos per eam ad ipsum
ascendere: qui per ipsam ad nos
descendit: per eam venire in gr̃az
ipsius. qui per eam in nostrā mise-
riam aduenit. Suppliciter et effica-
citer salutis nostre negocia p̃cun-
ctabit: tanquā iudic. mater ⁊ ma-
ter misericordie. Curandū nobis
sūmopere est. ne verbum quod de
ore patris ad nos egressum ē vir-
gine mediante vacuū reuertatur:
sed per eandem nihilominus x̃gi-
nem: gratiaz pro gratia referam?
Sue reddant̃ origini fluentia gra-
tie vt liberius fluant alioquin nisi
ad fontem redeant exiccant̃. ⁊ in-
fideles in modico quod maximū
est accipere non meremur. Quera-
mus gratiam. et per mariā quera-
mus: quia qui querit inuenit. ⁊ fru-
strari non potest. Queramus gra-
tiam. sed gratiā apud deum. nam
apud homines gratia fallax. Ad-
uocatū vis habere ad christū: ad
mariam recurre: exaudiet vtique
matrem filius. Ceterū quicquid il-
lud est quod offerre paras. marie
omēdare memento si nō vis susti-

nere repulsam. filioli. hec peccato-
rū scala. hec mea maxima fiducia
est. hec tota ratio spei mee. Dico
vobis si pie a nobis pulsata. si pie
fuerit inuocata. compariet̃ nobis
non deerit necessitati nostre. Siq̃/
dem nec facultas ei deesse potēit
nec voluntas. quoniā regina celo-
rum est. misericors est: et mater mi-
sericordie:

Ex dictis Beati Ber-

nardi Abbatis in caplo sequenti
In epla ad Robertū Monachū:

Olor nimius non delibe-
rat. non verecundatur. nō
consultit rationē. nō metu-

it dignitatis damnū: legi non ob-
temperat. iudicio non acquiescit:
moduz ignorat et ordinē. id cōm-
modo et solummodo satagenti
animo quo vel careat quod se do-
let habere. vel habeat quo dolet
carere. Vbi suspicio: ibi discussio
est necessaria. Rectus ordo requirit
vt prius propriā. deinde alias
curare studeas cōscientias. ex hoc
ad miserandū proximū redō iam
tramite caritas ordinate p̃cedit
quippe ad sui quisq̃z mēsurā amā-
p̃cipitur. Vera illa et indubitata
sapiētia est: que turpia lucra con-
temnit: et indignū sibi iudicat: eo-
dem cū idolorū cōtubernio frui.
Nemo perfectus qui perfectior eē
non appetit. ⁊ in eo q̃sq̃z p̃fectiorē
se p̃bat: q̃ ad maiore tēdit p̃fectōz

Melius est vt scandalū oriatur q̄
veritas relinquať. Monachus nō
habz docentis sed plangent. offi
ciū. quippe cui oppidū carcer eē de
bet: et solitudo padysus. Rerū cā
nō materia: nec exit⁹ actū. s̄ intē/
tionis pposituz culpas discernit ⁊
merita. Multa scienda nesciuntur.
aut sciēdi incuria. aut discēdi defi/
dia: aut verecundia inquirendi. et
quidē huiusmōi ignorantia nō hz
excusationē. Tūc recencia iocūdi⁹
bona clarescūt. sed ex contrarijs cō
traria. aut placent āplius aut dis/
plicent. Tunc demū vere amicitie
erūt: si veritatē. fuerint federate cō
sortio: libenter carbo quātolibet
etiā spūali q̄stu. qui nō possit adq̄/
ri nisi cū scandalo. Vbi enī scāda
lum. ibi pculdubio est caritatē. de
trimentū. Vbi autē diminutio ca/
ritatis: miroz quod vel quale pos
sit spiritalis exerciciū spari lucrum
Error est hūane mētis. nō modo
bonū putare malū. et malū bonū:
aut vez falsū. et ecōuerso. sed etiā
certa recipe pro dubijs. dubia p
certis. Extorta seu coacta licentia
nō est licentia sed violētia. Qdēcū
qz aut ita placet. vt si recte fieri nō
possit. placeat tñ fieri. eo etiā mō
quo fas nō est. nimis est. ac p hoc
q̄a iā bene nō fit. bonū nō ē. Stul
tus dū nō loquit. sapiēs putatur
naz q̄ nō loquit. nō sēsus inopia.
sed humilitatis esse custodia cre/
ditur. Indoctus si psumat docere
quod nescit. nihil indoctius agit.

Nonus

feruens spiritus et vehemens de/
sideriū. aperiri sola lingua nō suffi
cit. Recta facere et inutile se repu
tare. apud paucos inuenitur Non
omnes pacifici qui domestici. nec
omnes amici qui videntur. Iba
bet vera amicitia nōnunq̄ obiu/
gationem: adulationem nunquaz
ā eui⁹ reoz verecūdia apud homi
nes piclitari. q̄ cōdemnari apud
deum silencio. veri taciturnitate et
absconsione iusticie. Quid iustius
quid iocūdius. vt quez rep̄hēdere
intendis. plus cōmēdes: vt preco
nīs pro diuicijs vtaris nescius. et
volēs detrahēre laudes inuitus:
At ego nec indignis vitupationi/
bus moueor: nec indebitas reci
pio laudes Res plena equitate et
laude digna. vt de mēdacō nemo
lucret. Quid magi. cōtra rōem: q̄
rōem rōne conari transcēdere Et
qd magis oīra fidē credere nolle
quicqd rōne nō possit attingere.
Malū si oīmas tuū reputabĩ ti/
bi ad iusticiā. si alienū ad gloriāz
nec sterilis verecūdia grata ē: nec
hūilitas preter dītātē laudabilis
Ihūana temeritas audet rep̄hen
dere. qd minime oīphendere valz
sic se hāt mōzliū corda. qd scimus
cū nē nō est: in nēitate nescimus.
Nihil excipit. vbi distinguit nihil
In alto nō altū sape. sed hūilib⁹
osentire: nil deo carius: nil rarius
apud hoies. Interest ad dandaz
rep̄ certitudinez qd incerta iacet
opinio: quid qz opus euidēs red/

160

Libet

dat indubitātū. Qd aut certi⁹ p/
banus: hoc ⁊ pdicamus securius
Soli filij ire nō sentiūt. nec tristan
tur tristibus. sed letant^r et exultant
in rebus pessimis. Legi apd quē/
dam sapientez. Nō est vir fort. cui
nō crescit aim⁹ in ipa rez difficul/
te. Ego aut dico: fideli hoi magl.
et inter flagella fidendū. Pñ cor/
dis est cedere importunitati: que
ad id qd oportet adduci nō pati/
tur. Nemo vt ait brūs ambrosius
inuitus bene facit. etiā si bonū est
quod facit. qā nihil pdest spūs ri/
moris. vbi non est spūs caritatis.
Nō est paruz piculi scie surripi et
zelū dormire. illud excusat ignorā/
tia. hoc negligētia inexcusabile fa/
cit. Ego plagis cōsciētie mee. nullū
iudico accōmodati⁹ medicamen/
tum. pbris et otumeljs. Supbis
resistere. et hūilibus dare grāz. fa/
miliare est dño. Nō debet esse par/
pena. vbi dispar est causa. Inē bo/
nos bonū est esse salutē habz. inē
malos xō et laudē. Illud tātē fa/
cilitatis est. qntē et securitatē. hoc
tātē durtis. quātē et difficultatis
Nec nouū nec mirū est. hūanū ani/
mū posse falli vel fallere. Cauēdū
et hoc et illud. qā vtrobiqz piculū

¶ Flores de diuersis ser-

monib⁹ et eplis bti Bernardi col/
lecti et p me Johẽm koelhoff. de
Lubeck Coloni. ciuē impssi Anno
gratie. M. cccc. feliciter finiūt:

